

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

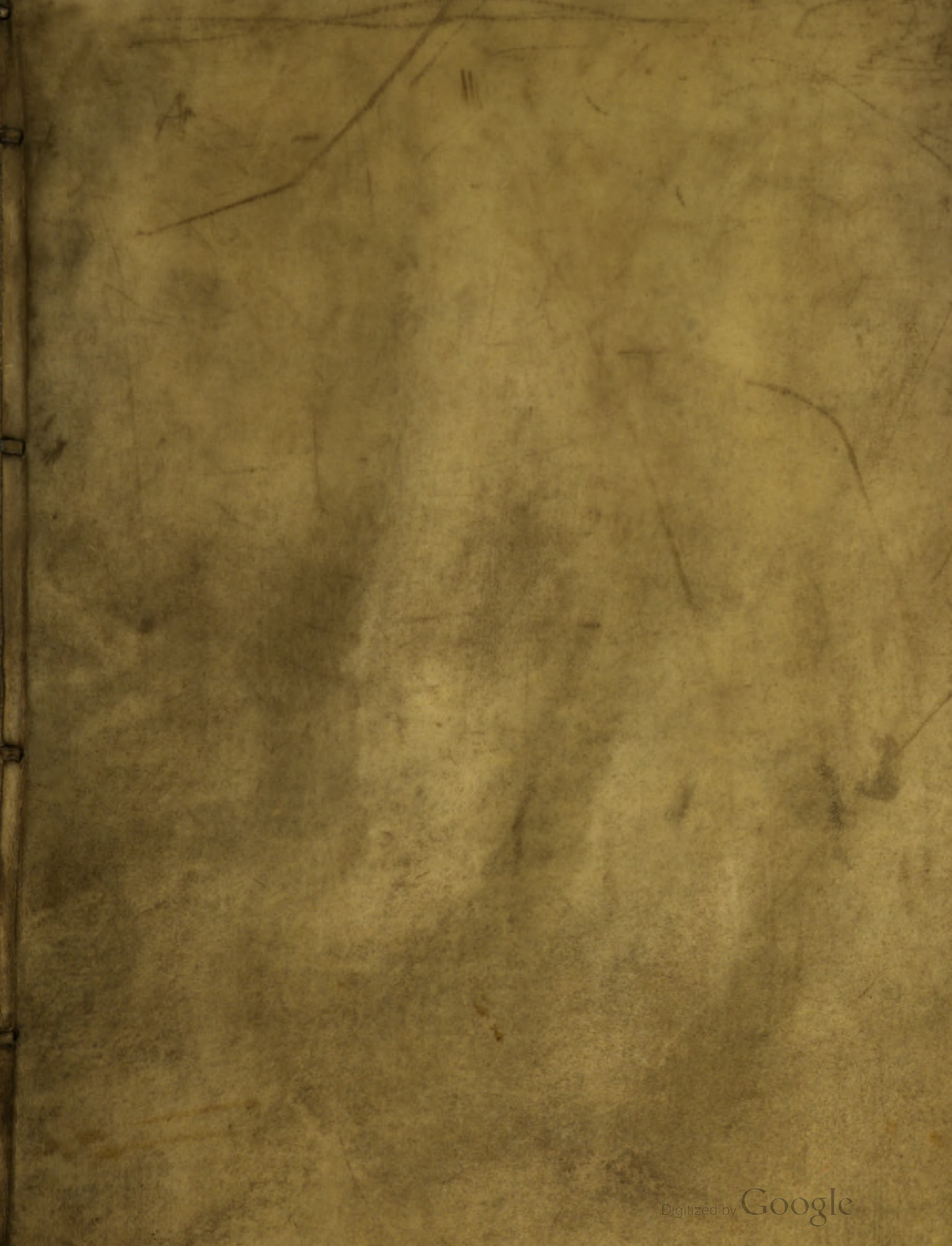
Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

5803

398

878
P.8
B86

878
P.8
B86

EX OFFICINA WETSTENIANA. d b c c h.

Propertius, Sextus Aurelius

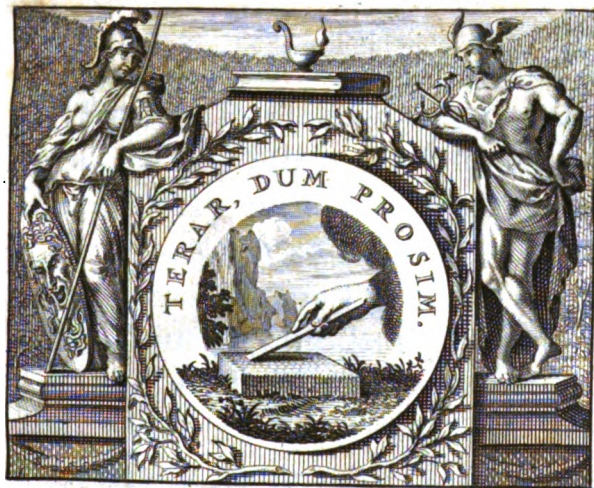
SEX. AURELII

PROPERTII
ELEGIARUM
LIBRI QUATUOR,

Ad fidem VETERUM MEMBRANARUM
sedulo castigati.

Accedunt NOTAE, & terni INDICES;
quorum primus

OMNES VOCES PROPERTIANAS
complectitur.

AMSTELÆDAMI

Apud HENRICUM WETSTENIUM, ut & ROD.
& GERH. WETSTENIOS, H. FF.

MDCCCLII

John S. Lawrence Estate

gt

4-10-1925

LECTORI

S. D.

EX. PROPERTII quanta carminum fama apud veteres illos fuerit, quantaque ingenii ac facundiae gloria, nemo hodie est paullo humanior qui ignoret. Et tamen, quod merito miremur, fato ille usus est adeo non favente, ut post discussas immanis barbariae tenebras, quum jam respirare paullatim inciperet res Latina, inter illos sit numeratus, quorum, praeter nomen, nihil pervenire quiverit ad noticiam posteritatis. Certe jam diu post *Francisci Petrarcae*, atque etiam *Joannis Boccatii* aetatem, latuit, atque ignoratus est: neque in ora hominum ac manus pervenit nisi circa medium saeculi quinti decimi, invento in cella vinaria sub doliis antiquo ejus elegiarum libro, literis corrosis ac longa vetustate collabentibus. Cujus rei historiam, ab *Joviano Pontano* acceptam, apud *Alexandrum Alexandrium* denarrat vir non vetusto clari sanguinis ordine, quam literarum laude nobilior, *Jacobus Sincerus Sannazarius*. Ex illa tempestate uti quisque fuit doctissimus, ita maxime animum intendit ad poetam nobilissimum non modo evolvendum, verum etiam intelligendum. Quod quum fieri non posset sine

* 3

lucu-

1-20-31 Lm13

P R A E F A T I O.

luculenta rerum veterum ac sermonis Romani cognitione, obstarentque praeterea librorum minus bene descriptorum errores & multi & magni; opera certatim data est ab hominibus literatis, quo & fabularum tenebrae commode illustrarentur, & ritus ac mores antiqui in luce clara spectandi proponerentur, & denique vera ac germana poëtae scriptura, quoad ejus fieri posset, ex collatione vetustorum librorum constitueretur. in tam nobili palaestra quam quisque laudem promeruerit, non est meum definire hoc loco, aut pronuntiare. Et sane non erat desperandum de PROPERTIO perlanando, quam diu res gesta est legitimis praesidiis, neque medicina ipsa modum excessit. Sed exorta est postmodum natio quaedam crudelis atque immisericors hominum acutulorum, qui se CRITICOS appellari volunt, quorum omnis industria in eo versabatur, ut nullis non partibus scriptorum veterum, sive sanis atque integris, sive adfectis ac languentibus scalpellum adhiberent, freti sola acie ingenii. Horum ferrum, horum ignem, saepe expertus est SEXTUS noster haud perfunctorie, sectus, ustus, laceratus membratim. Atque haec isti suo se periculo facere dictitabant, neque aliam superesse medicinam ulceribus jam putrescentibus. Tanta erat emendatorum copia, ut adfertore opus haberet, qui contra medicos adesset aegrotanti. Me quidem certe quum a prima adolescentia supra modum cepisset Propertianae lectionis mirifica illa suavitas, tamen nihil ita vehementer deterruit ac variantis scripturae in libris criticorum moles infinita: unde nihil aliud proficiebam, nisi ut quae certa mihi prius fuissent, protinus evaderent incertissima. Atque adeo plus semel in eo fui,

ut

P R A E F A T I O.

ut nihil foret propius, quam ut abjectis omnibus libris ejurarem ingratum legendi laborem. Sed tamen habitus est modus; & exorta aliquando occasio non una, qua satisfacerem animi cupiditati in perquirendis libris antiquis. Etenim quum ante annos aliquot post varias jactationes certior me ac tranquillior statio excepisset, non putavi honestum otium somno aut desidia transmittendum: potius deducendum quod restabat cum Musis veteris ratiunculae. Et successit satis feliciter hoc ipsum quod animo cogitaram. nam apud Virum Clarissimum, & longo amicitiae usu mihi conjunctissimum, *Petrum Francium*, duos inveni codices PROPERTII in membrana exaratos, unde initium fieret instituendae collationis. Horum alter scriptus est in Italia, litera non admodum antiqua, sed tamen plana ac facili, forma (ut vocant) octava: alter vero aetatis non paullo majoris, quique facile annos ipsos quadringentos excedere videatur, notae sane bonae, forma quarta, Italicae & ipse propaginis. Illos ego *nostros libros* vocare soleo. Habebam & variantis scripturae excerpta de codice *Posthiano*, *Jani Lernutii* manu (ni fallor) enotata, donum Viri Celeberrimi ac literarum nostrarum principis *Joannis Georgii Graevii*, cujus ego amori & plura debeo, & vero etiam majora. Neque reticeri debet jucundissimum beneficium, quo me devincire dignatus est Vir pietate ac literarum cultu insignis *Jacobus Gallaeus*, ecclesiae Campensis minister fidelissimus ac disertissimus. Quum enim istis temporibus apud nostrae reipublicae oratorem, cui erat a sacris, Lutetiae degeret, usus est oportunitate urbis florentissimae, atque adnitente viro laudatissimo
Aegi-

P R A E F A T I O.

Aegidio Menagio, duos e bibliotheca Regis Christianissimi libros in membrana calamo exaratos curiosa diligentia contulit cum excusis ac vulgatis. neque contentus opimo hujus laboris fructu, duos item alteros bibliothecae Colbertinae eadem sedulitate evolutos, in usus meos, imo in publicos convertit. Et jam ego his praesidiis munitus aliquid sperare coeperam de vigiliis PROPERTIO impendendis, quum ecce praeter votorum meorum desiderium, magnum atque insperatum bonum obtulit fortuita felicitas. *Joannes enim Mensinga*; quo ego viro, dum erat inter vivos, nihil umquam vidi candidius, humanius, officiosius, atque ad promovenda amicorum commoda paratius; is (inquam) *Joannes Mensinga* non ignarus mei consilii, ultro ad me pertulit librum scriptum, ex bibliotheca Academiae Groningomlandicae, in qua ipse cum laude summa florebat, depremtum. At vero, dii boni, quem librum! Erat is ipse, quem superiorum temporum critici *Posthianum* vocitarunt: is ipse, e quo tot insignes lectionum gemmas erutas in lucem publicam protulerunt *Janus Mellerus Palmerius*, & *Franciscus Modius*. quamquam ille per lasciviam ingenii, bonis paratis male est abusus: hic vero, si voluisset, plura poterat vidisse. Usus est hoc ipso libro & *Joannes Livinejus*, vir acri ac recto judicio. Sed de ejus notis, in quibus tantum materiam rudem videmus futuro aedificio comparatam, eo mitius est sentiendum, quod sunt postumae, atque etiam plane imperfectae. neque tamen nusquam profuerunt. Accedebant, aliquanto tempore post, excerpta libri manu scripti, quem cum aliis rei literariae cime-

P R A E F A T I O.

cimeliis reliquit Vir saeculorum memoria dignissimus *Olaus Borrichius*. illa excerpta ad *Graevium* nostrum trans-
miserunt Viri Excellentissimi ; *Paullus Vindingius* , &
Joannes Conradus Wolfenius , hic Serenissimo Daniae Regi
a bibliotheca , ille a consiliis. Quorum virorum prae-
cellentem dignitatem summa exornat eruditio , eruditio-
nem summa commendat humanitas. Nos vero utrique
eas pro accepto beneficio gratias publice agimus , quas
nos debere sentimus clarissimis utriusque virtutibus. Sym-
bolae quoque nonnihil contulit Vir Clarissimus *Theodo-
rus Fansonius ab Almeloveen* , Hardervicanae Academiae
decus singulare , facta collatione editionis principis cum
ea quam illustris *Scaliger* procuravit. Saepenumero (nam
& hoc dicendum erat) mihi profuit vetus editio Veneta
A. 1475. quam re ipsa comperi , nihilo esse inferiorem
manuscriptis. Hanc anno uno antecessit illa , qua usus
est *Almelovenius*. neutram harum vidisse magnum virum
Gerardum Joannem Vossium ex eo liquet , quod in libris de
Arte Grammatica semper tamquam omnium primam lau-
dat illam , quae prodiit Regii Lepidi A. 1481. Habes ,
Lector , recensum copularum nostrarum , unde natum
nobis quidquid hoc est commentatiunculae. Quam tu
qua fronte sis accepturus , ego sane nescio. quamquam
nihil sinistri animus mihi auguratur. Si bonus es , &
humani moris memor ; cur ego metuum te ? Sin vero
Attila quispiam de schola ; nihil te moror. Pessimum
istud est mortaliū genus , atque implacabiliter conten-
tiosum , quorum inimicitiae nec morte ipsa finiuntur.
idcirco decretum est , non commoveri , si quis me quae-

* *

ret

P R A E F A T I O.

ret rufus. Verum enim vero bonum te eſſe plus multo expediet mihi , ſiquidem his chartis manum admovere non recuſabis. itaque ſuperest ut a bonitate tua prudentem veniam petam , ſi tres quatuor conjecturae meae, illae quidem non nimis infirmae, ſed tamen conjecturae , neſcio qua mea incuria in ipſum textum irreperunt. Has tu , ſi voles , quantocius ejicito : nam innotis legi , relicto tuo tibi iudicio, ſatius fuiſſe arbitramur. quae a membranis venerunt, neque tu (ſat ſcio) improbabis. Plura deprecari ſi velim , aut etiam longis abs te rationibus contendam ut tu ubique mecum facias, ridiculus ſim. Uti in convivio , ita in lectione ſuus cuique guſtus eſt : neque ut invitus probet, quae probanda non putat, rogari quiſquam debet. Vale.

CASPAR

CASPAR BARTHIUS

Animadv. ad Papin. L. 6. Theb. v. 6.

I Stud de Delo primi vidimus, quamvis infinitis doctis viris examinata haec sint: quorum sententias sane docte judicat Matthaeus Raderus; cujus doctissimis & accuratis Commentariis in Martialem, utinam similes in omnes Poëtas haberemus. Ineptiunt hodie qui sine doctorum hominum collectis sententiis, iisque censitis, tale quid scribere moliuntur: non enim fieri potest, quin ex pluribus unus aliquis, quocumque etiam Apolline doctus, plura quam ex sua industria discat; & praeterea necesse erit incurrat cogitationes & observationes aliorum, aliquando totas, aliquando partitim. Unde suspicionem malignitatis minime eximet prioribus scriptoribus, sua, ut fit ubique in his litteris, quae prorsus, nisi singulari ingenio praeditis, ridicule tractantur, tenerrime diligentibus.

S E L E C T A
CLARORUM VIRORUM
D E
SEX. AURELIO PROPERTIO
J U D I C I A.

P. Ovidius Naso L. 3. Artis Amator.

*Et teneri possis carmen legisse Propert:
Sive aliquid Galli, sive, Tibulle, tuum.*

Idem Remed. Amor.

*Carmina quis potuit tuto legisse Tibulli?
Vel tua, cujus opus Cynthia sola fuit?*

Idem L. 2. Tristium.

*Invenies eadem blandi praecepta Propert:
Distructus minima nec tamen ille nota est.*

Idem L. 4. Trist. Eleg. 10.

*Saepe suos solitus recitare Propertius ignes,
Jure sodalitii qui mihi junctus erat.*

. . . . .

*Virgilium vidi tantum: nec avara Tibullo
Tempus amicitiae fata dedere meae.
Successor fuit hic tibi, Gallo, Propertius illi:
Quartus ab his, serie temporis, ipse fui.*

Idem L. 5. Trist. Eleg. 1.

*Aptior huic Gallus, blandique Propertius oris,
Aptior ingenium come Tibullus erit:*

M. Fa-

M. Fabius Quintilianus L. 10. Instit. Orat. C. 1.

Elegia Graecos quoque provocamus : cujus mihi tersus atque elegans maxime videtur auctor Tibullus. Sunt qui Propertium malint. Ovidius utroque lascivior : sicut durior Gallus.

M. Valerius Martialis L. 8. Epigr. 73.

*Cynthia te vatem fecit , lascive Propertius.
Ingenium Galli pulchra Lycoris erat.
Fama est arguti Nemesis formosa Tibulli :
Lesbia dictavit , docte Catulle , tibi.*

Idem L. 14. Epigr. 189.

*Cynthia facundi carmen juvenile Propertius
Accepit famam , nec minus ipsa dedit.*

P. Papinius Statius L. 1. Silv. 2.

*date carmina festis
Digna toris. Hunc ipse choro plaudente Philetas,
Callimachusque senex , Umbroque Propertius antro
Ambissent laudare diem , nec tristis in ipsis
Naso Tomis , divesque foco lucente Tibullus.*

C. Plinius Caecilius Secundus L. 6. Epist. 15.

Passienus Paullus , splendidus eques Romanus , & in primis eruditus , scribit elegos. Gentilitium hoc illi : est enim municeps Propertii , atque etiam inter majores suos Propertium numerat.

Idem L. 9. Epist. 22.

Magna me sollicitudine affecit Passieni Paulli valetudo , & quidem plurimis justissimisque de causis. Vir est optimus , honestissimus , nostri amantissimus ; praeterea in literis veteres aemulatur , exprimit , reddit : Propertium in primis , a quo genus ducit , vera soboles , eoque simillima illi , in quo ille praecipuus. Si

elegos ejus in manum sumseris, leges opus tersum, molle, jucundum, & plane in Propertii domo scriptum.

L. Apulejus Apolog.

Hic illud etiam reprehendi animadvertisti, quod cum aliis nominibus pueri vocentur, ego eos Charinum & Critiam appellitarim. Eadem igitur opera accusent C. Catullum, quod Lesbiam pro Clodia nominarit: & Ticiam similiter, quod, quae Metella erat, Perillam scripserit: & Propertium, qui Cynthia dicat, Hostiam dissimulet: & Tibullum, quod ei sit Plania in animo, Delia in versu.

L. Caecilius Lactantius Firmianus L. 2. Divin. Instit. C. 6.

Romulus urbem conditurus, pastores, inter quos adoleverat, convocavit. cumque is numerus condendae urbi parum idoneus videretur, constituit asylum. Eo passim confugerunt ex finitimis locis pessimi quique, sine allo conditionis discrimine. ita conflavit ex his omnibus populum, legitque in senatum eos, qui aetate anteibant, & Patres appellavit, quorum consilio gereret omnia. de quo senatu Propertius elegiarum scriptor haec loquitur:

*Curia, praetexto quae nunc nitet alta senatu,
Pellitos habuit, rustica corda, patres.
Buccina cogebat priscos ad verba Quirites.
Centum illi in prato saepe fenatus erat.*

Angelus Politianus Nutric.

*ut versi memorat pia Musa Tibulli,
Musa sibi primos quae jure adsciscat honores
Imparibus numeris, ni blanda Propertius ora
Solvat, & ambiguum faciat certamine palmam.*

Julius Caesar Scaliger L. 6. Poëtic. C. 7.

Propertius facilis, candidus, vere elegiacus: tersior tamen, quam existimatus est a Criticis. Nam & amat quaedam, quae mini-

*minime sunt vulgaria, & quibusdam locis paucorum iudicium
secutus videtur.*

Adrianus Turnebus L. 8. Adversar. C. 2.

Lepidissimus & nitidissimus poeta Propertius.

Idem L. 11. C. 15.

*Tanta versuum Propertii jucunditas & amoenitas est, ut eos
dictantibus Gratiis a poeta exceptos censeas: tantum optarem ad
aliam potius, quam amatoriam materiam, beatam illam & can-
didam ingenii venam contulisset.*

Justus Lipsius L. 2. Antiq. Lect. C. 10.

*Propertium qui non amat, cum profecto Musae non amant.
Tanta ejus versuum suavitas est, ut quemadmodum comicus ille
ait, nil nisi mulsu loqui videantur: tanta eruditio, ut non nisi
Phoebo dictante credamus exceptos.*

Andreas Schottus L. 2. Observat. Human. C. 7.

*Cynthia facundi carmen juvenile Propertii:
adeo elegans, & scitum, ut nihil eo venustius hoc in genere repe-
riri queat. Callimachum Graecum ut expressit, Euphorionem,
aliosque non nullos; ita illum similiter alii expressere.*

Lucas Fruterius L. 1. Verisimil. C. 14.

*Propertium vere transmarinam Venerem appellare possumus,
cum propter varia in eo a Graecis tralata dicendi genera, tum
etiam propter quasdam & audaces & proprias sibi phrasas, quas
in alio poeta haud temere reperias.*

Daniel Heinsius dedicat. Monobibli.

*Idem in nonnullis noster ille inaffectatae elegantiae affectator.
Catullus praestitit, & in primo libro maxime Umber: quamvis*
f

Si unam excipias elegiam aut alteram, minus in hanc curam incubuit, minusque, siue certo iudicio, siue alias naturae suasu, in proposito persistit. In reliquis, a se simulque a Graecis degenerat ac retro cedit. Qui vir curam & operam ubique ad elegiam, sed & gravitatem admirabilem non numquam contulit.

Caspar Barthius L. 9. Adversar. C. 10.

Dulciori eruditione & eruditore dulcedine nemo scriptor est tota Antiquitate ante Propertium, quem scriptorem quo magis rimaberis, eo magis amabis: quae enim primo intuitu obscuriora videbuntur, ea si penetraveris, omnium videbuntur naturali quadam Venere gratiosissima. Ita autem te velim hunc Poëtam exquirere, ut nulli tam parem credas, quam sibi met ipsi: quae regula cum omnibus praecipuis scriptoribus sit generalis, primo tamen loco quadam quasi Genii alicujus singularitate huic convenire magis videtur quam caeteris.

Idem L. 32. C. 9.

Quod si & paucorum quidem sed maxime locupletium testium accessione juvari velimus, non deerunt etiam praestantissimi scriptores, qui nobiscum sentient. Ingeniosissimus & limatissimus, etiam eruditissimus scriptor est Propertius, Graecarum elegantiarum sine pari gnarus & amator. At ille nascentem tum primum Aeneidem non parem sed priorem Iliadi ponere non dubitat, velut Paeanem post victoriam Latii canens, dum exclamat:

Cedite Romani scriptores, cedite Graeci.
Nescio quid majus nascitur Iliade.

Idem Animadv. ad Papin. L. 1. Silv. 2. v. 253.

Summa laus Propertio data in Elego carmine, multorum iudicio. Verissime Plinius Caecilius L. 9. Epist. 22. praecipuum in Elegia, tersum, mollem, jucundum, dixit. Addendum omnino a doctrina praeconium; est enim simul his, eruditissimus scriptor: prorsus Tibullo non comparandus, qui mera & inornata simplicitas

tus est, adeo tamen candida, delicata, nitida, & amabilis, ut nec ipse is auctor ulli possit comparari, nedum Propertio, qui aliarum Venerum est.

Idem ad L. 5. Silv. I. V. 211.

Pompam talem, quam sibi tamen non poscit, pulcre describit amoenissimus Poëta, Propertius, L. 2. Eleg. 13.

Idem ad L. 3. Thebaid. v. 559.

Quatuor genera divinationum enumerantur a Propertio L. 4. Eleg. 1. Qui liber ostendit quantus Poëta Propertius, quantus auctor, fuerit.

Hoc neque arenosum Libyci Jovis explicat antrum,
Aut sibi commissos fibra locuta Deos.
Aut si quis motas cornicis senserit alas,
Umbraque nec magicis mortua prodit aquis.

*Quo loco doceri magnopere cupiamus quae sint magicae illae aquae, quibus cogatur umbra ventura aut occulta prodere. Sed dubitantibus commode subvenit admirabilis memoriae Exegetes Joannes Passeratius, sine cujus Commentariis non suadeam legendum illum suavissimum poetam, licet infinitis adhuc locis in-
emaculatum.*

Franciscus Vavassor lib. de Ludicra Dictione.

Galli, qui duriuscule putatur scripsisse, nihil pervenit ad nos, injuria & iniquitate temporum. Tibullum, ita ut erat accepimus, excultum atque expolitum. Est Propertius in manibus, & oris blandi poeta, & altioris spiritus, & fabulis creber, & imitatione Graecorum doctior.

Daniel Georgius Morhofius lib. de Patavinitate
Liviana C. 12.

Propertius Umber inter principes aureae aetatis poëtas omnium
* * *
suf-

frustrari reponitur. Primus enim Italorum Elegiam Latio donavit. Blandi oris Ovidius illum vocat, & jure sodalitiis sibi junctum fatetur.

Il Signor Giovanni Vincenzo Gravina nel discorso
delle Antiche Favole.

Propertio ha novità d'espressione, fantasia pressochè lirica, ed è atto non meno alle cose grandi, che a gli amori: ma in Tibullo, per avventura, è naturalezza maggiore.

Joannes Jovianus Pontanus L. I. Amorum.

*O utinam & nostri fugiant nigra fata libelli,
Et sit perpetuo non sine honore rogos!
O si post cineres & me quoque jactet alumnum
Umbria carminibus non inhonora meis!
Umbria Pieridum cultrix, patria alta Propertii,
Quae me non humili candida monte tulit.
Vigia quem gelidis placidus circumfuit undis,
Et Nar sulphureis fontibus usque calens.*

Franciscus Floridus Sabinus Apologia in linguae Latinae
calumniatores, post recitatum Quintiliani
judicium.

Quam parum tibi convenit cum Fabio, Marulle? Tu unicum Tibullum probas, caeteros excludis: is non modo Propertium non exclusit, sed omnibus etiam aliquorum judicio anteposuit. Quae in re id sibi voluisse videtur, ut, cum eorum uterque in Elegia celeberrimus fuerit, unicuique sit liberum quem malit imitari. Quamvis autem nihil sit ferme odiosius, quam de summis viris & aequalibus praesertim judicare, nec libenter a Fabio dissentiam, cum quo bona eruditorum pars Tibullum Propertio cultiorem asserit, non vereretur in eorum album, qui Propertium malunt, nomen dare, quippe qui quid in hujus poetae scriptis desiderare liceat, non videam, ita omnia munda, absoluta, culta,
con-

concinna, elegantia sunt, nihilque habent quod caudam trahat. Atque ut illum Tibullo parem statuamus, in hoc certe magis est laudandus Propertius, quod Italorum primus Elegiam Latio donavit, ut ipse de se elegantissime testatur:

Primus ego ingredior puro de fonte sacerdos
Itala per Grajos orgia ferre choros.

¶

Ah valeat, Phoebum quicumque moratur in armis:
Exactus tenui pumice versus eat.
Quo me Fama levat terra sublimis, & a me
Nata coronatis Musa triumphat equis.

At id tam eleganter fecit, ut nihil quicquam ejus inventis posterì addere potuerint: quod nescio an Romanorum alicui (si Horatium, quamvis in diverso opere, excipias) adhuc contigerit. Ovidius certe blandi oris Propertium appellat, quem & jure sodalitii sibi junctum fuisse fatetur. Sed quantulus est apud Marullum Ovidius? aut quam nihil ejus amoribus defert? &c.

M. Antonius Muretus dedicatione Scholiorum in Propertium.

Non injuria dubitatum est a veteribus, Tibullone an Propertio deferendus esset inter Latinos poëtas elegiae scribendae principatus. Nam ut insunt in utroque permulta, quae eos vulgarium numero exemptos in edito atque eminenti statuunt loco: sic propriae quaedam extant & elucent in utroque virtutes, quibus uterque alterius palmam ambiguum facere videatur. Summa in Tibullo elocutionis elegantia, & proprietas: summa in Propertio eruditionis poëticae copia, & varietas: in illo Romana prope omnia, in hoc pleraque transmarina. Illum, nativa quaedam & incorrupta Romani sermonis integritas, in media urbe natum & altum esse, perspicue ostendit: hunc praeter cetera forma & character ipse dicendi in Graecorum poëtarum scriptis assiduissi-
* * 2 *me*

me versatum esse demonstrat. cumque a sapientissimis viris traditum sit, duo esse praecipua poëticae dictionis ornamenta, τὰ κα-
 Φῆς, καὶ τὸ ἔνυκλον, illo Tibullus, hoc Propertius excellere videtur. Mollior ille, & delicatior: nervosior hic, & accuratior. illo magis oblectere: hunc magis, ut opinor, admirare. illum judices simplicius scripsisse, quae cogitaret: hunc diligentius cogitasse, quid scriberet: in illo plus naturae, in hoc plus curae atque industriae fuisse perspicias. Quae cum ita se habeant, perdifficile est, decernere ac constituere, uter alteri praestet. Nam si praecipua laus poëtarum in imitatione consistit: mihi quidem videtur Tibullus varios illos fluctuantis animi motus, quibus amantes agitari solent, melius imitatus esse. Sin, ut quicque ad optimum proxime accedit, ita ipsum quoque optimum judicandum est: crediderim sane veterum illorum Graecorum, ac praecipue Callimachi, Propertium haud paulo similiorem fuisse: qua etiam fiducia ipse se Romanum Callimachum vocare ausus est. Sed haec ut sunt, neque nostrum est, neque cujusquam hominis pudentis, & considerati, qua de re veteres illi, quorum fuit & doctrina major, & judicium acrius, non liquere pronuntiarunt, de ea certè quicquam constituere, & litem secundum alterutrum dare. Satiùs fuerit, utrumque studiose ac diligenter evolvere, utriusque virtutes accurate perpendere, utrumque sibi ad imitandum proponere, si quando forte nos ad tentandum idem poëmatis genus aut voluntas adducet, aut naturae impetus feret.

Gulielmus Canterus praefatione in Propertium.

Quem inter poëtas locum Sex. Propertius & veterum & nostri temporis hominum judicio obtineat, non est, cur pluribus doceam. Atque de hoc ut constat, ita judicii hujus causa aequae est aperta. Ut enim Virgilio carminis heroici, sic huic elegiae principatum nemo non aut tribuit, aut tribuere saltem debet. Etenim siue insignem & perfectam a poëta doctrinam, siue versus omnis venustatis plenissimos, siue dictionem purissimam ac tersissimam requiras: unus tibi de omnibus abunde satisfaciet Propertius. Itaque non levi de causa quo numero apud Graecos esset Callimachus, ea hic apud nostros & habitus fuit, & haberi ipse voluit. Quo-
 circa.

circa qui Tibullum cum hoc , aut Ovidium contendere voluerit , non leviter , arbitror , operam luserit. nam Catullus quidem in aliis excellere videtur.

Jacobus Pontanus L. 2. institut. Poëtic. C. 25.

Ad antiquitatem merito rediguntur historiae atque fabulae , quibus moderate utendum est : manu etenim serere oportet , non toto thylaco : secus est , cum inductione uti volumus : ibi quippe multas glomerari licet , imo vero oportet. Hoc in genere Tibullo praestat longe Propertius , in quo major est , quam in altero , poëticae eruditionis supellex.

Joannes Isaacus Pontanus L. 2. Analect. C. 2.

Sed pauso paulisper a tragico hoc opere , & Propertium amatorem vatem interfero ; sed vatem , ita Musae me ament , doctum , disertum , magnificum. Venustas vero in illo talis , ut eruditorum consensu non modo principem semper laudem meruerit , sed ob profundum quoque literaturae perpetuam admirationem.

Philippus Carolus Animadvers. ad L. 2. Agellii C. 23.

Sicut pictores oculis defessis , ad floridos & virides colores se avertunt : ita bene natis & literatis ingeniis lenitas gravium longarumque meditationum Plantus est , & Terentius , & Publius , & Horatius , & smaragdus poëtarum Propertius.

Rolandus Maresius L. 2. Epist. 6. post prolata
Quintiliani verba.

Durum mihi quidem est , ab acris judicii Critico discedere , qui Tibullum videtur praeferre. Sed tamen in iis me esse fateor , qui Propertium malint. Quamvis enim Tibullus mire sit jucundus , & elegans , Latinae etiam proprietatis amantior , quam alter , qui saepe graecissat , & in carmine exactior , & ro-

* * * 3

tun-

tundior : tamen Propertius illum eruditione , & ingenii suavitate videtur superare , blandus omnino & lenis in affectibus : in quibus etiam exprimendis nonnumquam , tanquam calidus amator , & amore deperditus , vehementior fuit.

Paganino Gaudenzio nella sua Letteraria Historia.

*Cintia fù la cagion illustre chiara
De la gran fama , ch'acquistò cantando
Properzio , la mestizia in bando dando ,
E facendo la penna sua preclara ;
Perchè senza l'imgo amata rara
Chi può contra l'oblio vibrar il brando ?
Chi può rendersi noto memorando ,
Se coll' amor l'ingegno non prepara ?*

Joannes Albertus Fabricius in Bibliotheca Latina.

*Sextus Aurelius Propertius , Umber , non minorem laudem scriptis elegis consecutus est , quam apud Graecos Callimachus , Consvae Philetas , quos aemulatum esse se ipse praedicat. Floruit paulo ante Ovidium. exstant Propertii libri quatuor Elegiarum , lascivi passim , caeterum Tibullianis non concedentes lepore & elegantia , eruditione vero illos etiam antevertentes. Editi sunt cum Tibullo & Catullo , ut ad utrumque horum monuimus. -----
Novam vero eximiam hujus poëtae editionem moliri in Belgio dicitur , qui omnes ejus Veneres imbibit , elegantissimus JANUS BROUKHUSIUS.*

Gaspar Scioppius L. 3. Verisimil. C. 10.

*Propertio caput hoc a nobis dabitur. neque id immerito. Nul-
lus enim fere est de scriptoribus , in quo exornando aequè bene
laborari putem. ita suavis est , & elegans , ut quemvis ad sui
lectionem adliat ; ita rursus difficilis , ut non unum , nec uno
in loco , interpretem requirat. Difficilis , inquam , ut mihi ,
aliisque paullo humanioribus , videtur : qui alios , quibus il-
le*

*le modo non facillimus perperam existimatur , docere possu-
mus.*

Blondus Flavius L. 1. Italiae illustratae , regione quarta.

*E regione Trivii amoeno in colle Falcum est oppidum , haud-
quaquam vetusti nominis , sed populo frequentatum. Ad collif-
que illius radices in via olim Flaminia est Mevania , de qua
Livius in IX. Decius Cos. magnis itineribus ad Mevaniam , ubi
rum copiae Umbrorum erant , perrexit. Fuitque id oppidum ci-
ve ornatum Propertio Aurelio , qui de se ipso scribit ad Tullum
libro Monobiblo , vel , ut Nonio Marcello placet , libro Ele-
giarum :*

Proxima suppositos contingens Umbria campos
Me genuit terris fertilis uberibus.

Idemque in Elegiarum quarto :

Umbria te notis antiqua penatibus edit :
Mentior , an patriae tangitur ora tuae ,
Qua nebulosa cavo rorat Mevania campo ,
Et lacus aestivis intepet Umber aquis.

Petrus Crinitus L. 3. de Poëtis Latinis C. 43.

*Sex. Aurelius Propertius ex Mevania oppido oriundus , quod
in Umbria est , ut ipse auctor copiose testatur , quo loco Umbriam
Romani Callimachi patriam vocat ,*

Ut nostris tumefacta superbiat Umbria libris ,
Umbria Romani patria Callimachi.

*Callimachum praecipue Cyrenaeum , Mimnermum , & Phi-
letam , Graecos poëtas , in carmine secutus est , quorum mani-
bus comitem se profitetur. Nam ut illi apud Graecos in Elegia
consensu omnium longe praestiterunt ; ita Propertius apud Lati-
nos*

nos eorum imitatione primas videtur quorundam iudicio consecutus.

Lilius Gregorius Gyraldus Dialog. 4. de Histor. Poëtar.

Sex. Aurelius Propertius Umber, ex Mevania oppido fuisse dicitur, vel potius ex Assisia vel Effisia, utrunque enim memini me legere in Graecis & Latinis scriptoribus, quam civitatem Axim vel Assim potius ipse poëta appellat, qua de re nonnihil Fl. Blondus, alique viri docti. Ejus poëtae versus vobis ex quarto libro recitabo, ut plane rem percipiatis, quo loco vitam, patriam, fortunamque suam sub Hori mathematici persona recenset.

Umbria te notis antiqua penatibus edit.

Mentior, an patriae tangitur ora tuae?

Qua nebulosa cavo rorat Mevania campo,

Et facer aestivis intepet hymber aquis.

Scandentisque Assis coufurgit vertice murus,

Murus ab ingenio notior ille tuo.

Videtis ut plane Assem patriam suam faciat, & sacrum hymbrem, amnem sic adhuc ab incolis, paucis immutatis literis, vocitatum nominet. & idem paulo supra Assim scandentes arces appellat, cum canit,

Scandentes si quis cernet de vallibus arces,

Ingenio muros aestimet ille meo.

Nisi si quis audaciufcule eo versu scandentem Assem legere maluerit. Callimachum in primis, poëtam Cyrenaeum, & Coum Philetam dicendi forma imitatus est. Quin & se ipse alicubi Romanum Callimachum appellat, ut & Vergilium, Mantuanum Homerum dicimus. Quatuor Elegiarum libros, cultos & eruditos, reliquit.

Janus Pannonius, Episcopus Quinquecclesiensis L. 2. Eleg. 2.

Nemo adeo est amens, quin Umbros praeferat agros

Omnibus Italiae fertilitate locis.

Nec quoque gauderet se hac gente Propertius ortum,

Ni studio belli, ni foret apta togae.

Gerar-

Gerar. Joan. Vossius lib. de temporib. Poët. Latinor.

Propertius, patria UMBER, ut ipse scribit, aemulus Philetæ
Coi, & Callimachi Cyrenæi, unde & se Romanum vocat Calli-
machum. Conqueritur & se excidisse agris paternis in divisione
ea, quæ sub Triumviris facta militibus. Puella, quam Cyn-
thiam vocat, vero nomine Hostia est dicta, ut ex Apulejo con-
stat. Videtur autem fuisse filia Hostii, qui de bello Istrico scripsit,
ut superius relatum.

C. Sollius Apollinaris Sidonius, Arvernor. Episc.

L. 2. Epist. 10.

Certe si præter rem oratoriam, contubernio feminarum, poë-
ticum ingenium, & oris tui limam frequentium studiorum cotibus
expolitam, quereris obtundi, reminiscere quod sæpe versum Co-
rinna cum suo Nasone complevit, Lesbia cum Catullo, Cæsennia
cum Getulico, Argentaria cum Lucano, Cynthia cum Propertio,
Delia cum Tibulla.

Joannes Pierius Valerianus Sermone de studiorum conditione.

Sermones ait hic, Vates Venusine, securi
Caedi posse tuos, crassos accusat, & odit.
Est cui sit docti libertas dura Catulli:
Virgilio ingenium qui demat, propter Homerum:
Qui tibi mollitiem vitio dent, terse Tibulle:
Te quoque grandiloquum, atque elegum supra ire, Propertius,
Invideant potius, quam damnent, optime vates.

Gaspar Scioppius lib. de Stilo Historico.

Caeteri, quibus perennare, & ad nostram usque aetatem ca-
nescere contigit, ejus sunt notæ, ut ad eorum scripta, tanquam
ad obrussam puritatis atque elegantiae Latinae, omnium postero-
rum orationem exigere debeamus. Ii sunt Caesar, Livius, Cor-
nelius Nepos, Virgilius, Horatius, Propertius, Tibullus, &
Vitruvius.

* * *

Olaus:

Olaus Borrichius Cogitation. de variis linguae Latinae
aetatibus, in voce *Vigilar*.

*Quanquam Sidonium inter capite censos non existimemus nu-
merandum, hic tamen non tam Sidonium, quam incorruptissimos
Latinae linguae auctores Propertium & Columellam veneramur,
vocis hujus patronos.*

Joannes Secundus L. 1. Eleg. 7.

*Non, quia Virgilio primos concessit honores
Posteritas, Flacci spreuit iniqua lyram.
Aut male rejecit, quem protulit Umbria, vatem,
Sola cui longum Cynthia carmen erat.*

Idem L. 2. Eleg. 1.

*O tantum faveas Umbri levis umbra poëtae,
Cynthia si nostro semper in ore sonat.
Tu caput hoc circum pennis allapsa sonoris
Ter strepe; procumbens ter bona verba canam.
Deinde ubi Panchaeo fumaverit ara vapore,
Placatum Lethes & mihi numen erit;
Aspersam lactis niveo te rore remittam,
Cynthia ne caro vate sit orba diu.*

Idem L. 3. Eleg. 3.

*Cynthia deinde, potens oculis jaculantibus ignem,
Subsequitur Coa mobilis in tunica.
Haec domuit fortem, tactumque Cupidine nullo,
Et fastus spoliū celsa tuentis habet.
Tu quoque qui cernes, cave ne laedaris ab illa:
Spirat adhuc flammās, & sua tela gerit.*

Daniel Heinſius Monob. Eleg. 6.

*Nec modus, aut blandi carmen recitare Propertii,
Quem levis impositis preſſit Amor pedibus.*

Sive

*Sive illum molli defixit Cynthia somno,
 Horrentem notae jurgia saevitiae:
 Seu cum non faciles impugnat carmine valvas,
 Ebrius, & duris oscula dat gradibus.
 Herculis aut magni raptos deducit amores,
 Opprobrium castis non leve Naias.
 Felix, qui dulces versu mercatus amores,
 Haeret in extincti nomine Callimachi,
 Felix in roseis semper qui tempora fertis,
 Inque Philetaeis semper habet foliis.*

Paullus Manutius L. 3. Epist. 14. ad M. A. Muretum.

*Tu modo, qui Catullum expulseris, da operam ut in Tibullo,
 & Propertio, qui locum illi proximum in elegantia verborum, at-
 que in sententiarum concinnitate obtinent, quam simillimum tui
 te praebeas. ita tres pulcherrimi poetae, & sine dubio inter La-
 tinos in illo festivo genere principes, veterem suum splendorem
 ereptum vetustate, atque hominum inscitia, tuo maxime studio
 recuperabunt. Ego autem ipse mihi gratulabor, & quodam mo-
 do gratias habebo, quia te ad hanc industriam convertiverim.*

Idem ibidem Epist. 21.

*Nec integrum jam est: & si sit, cur tu poetam elegantem,
 maximeque omnium Latinorum fabellarum varietate, hoc est,
 vere poetica eruditione florentem, abjicias? Etiam illud: obli-
 tus ne es, ei te Commentarium publice esse pollicitum?*

Octavius Ferrarius Epistolâ ad Franc. Sparaverium.

*Erant quidem oculi mei amoenissimo Vicentinorum collium aspe-
 ctu recreati, quos tam bacchata Lyaeo juga, quam veterum ma-
 gnificentiae decertantia civium praetoria nobilitant. Ibi quindecim
 dies opimo aucupio, & ut cum Pindaro loquar, uvae bul-
 lientis rore spumantibus pateris, sed praecipue Propertianorum
 carminum dulcedine, jucundissime exegi.*

E R R A T A.

In textu Propertii.

<i>Pag.</i>	<i>vers.</i>	<i>erratum</i>	<i>corrig.</i>
29.	3.	v detur	videtur
47.	22.	Tanarius	Taenarius quod <i>¶</i> in Indice mutandum.
110.	33.	forfit	fors &
285.	4.	Fallacen	Fallacem

In notis.

5. a. 17.	vulga	vulgata
37. a. 23.	ininvenit	invenit
40. b. 36.	dem	demi
109. b. 13.	Dardana	Dardanas
ibid.	<i>dele punctum (.) post tremenda</i>	
130. b. 18.	quadriginta	quadraginta
172. a. penult.	Gabali	Gabalis
277. b. 20.	audivit	audivi

SEX.

SEX. AURELII PROPERTII CYNTHIA.

LIBER PRIMUS.

Hunc librum ab antiquis criticis dictum fuisse *Monobiblon*, eo quod solus, & ante tres reliquos editus fuerit, jam pridem docuit illustri Scaliger, rejecta simul hominum ineptorum opinione, qui totum opus, id est, omnes quatuor Elegiarum libros, *Monobibli* titulo insigniebant. Id autem iis persuaserant membranae veteres, in quarum multis haec coronis conspicitur, PROPERTII AURELII NAUTAE MONOBIBLI QUARTUS ET ULTIMUS LIBER EXPLICIT. Veram epigraphen servavit nobis bonus ille codex Groninganus, in quo ita legitur,

PROPERTII NAUTAE MEVAN. UMBRI CYNTHIA.

& hoc quidem nomen, ut scias librarium intellexisse, auro illitis characteribus praefulget. (veram dixi epigraphen: Nam de NAUTAE agnomine post paullo dicam) Ejus mihi adfectionis fundus ipse noster Propertius L. 2. Eleg. 17.

*Tu loqueris, cum sis jam noster fabula libro,
Et tua sit toto CYNTHIA lecta sero?*

rum ipso fine ejusdem libri:

CYNTHIA quin etiam versu laudata Propertius,

Hos inter si me ponere Fama voles.

& Martialis L. 14. Epigr. 187.

CYNTHIA, facundi carmen juvenile Propertius,

Acceptis famam, nec minus ipsa dedit.

ibi lemma est in vulgatis, Propertii *Monobiblos*: in scriptis vero, monente elegantissimo viro Petro Scriverio, *Cynthia Monobiblos*. unde non sine ratione suspiceris lectum fuisse antiquitus, Propertii *Cynthia Monobiblos*. certe Domitius Calderinus in suis ita invenisse videri potest, quum haec scribar: CYNTHIA.

Monobiblos Propertii carmen ita inscribitur, quae ardentissime amavit HOSTIAM, ficto nomine appellatam CYNTHIAM. Hujusmodi inscriptiones in re amatoria veteribus poetis admodum erant familiares. Suetonius lib. de illust. Grammat. in Catone: Scripsit praeter grammaticos libellos etiam poemata, ex quibus praecipue probantur LYDIA & DIANA. Lydiae Ticide meminisse,

LYDIA doctorem maxima cura liber.

Dianae Cinna,

Saecula permanent nostri DIANA Catonis.

Porphyrus in Horat. L. 1. Od. 22. *canto Lalagen*] compono scilicet librum LALAGEN. ita liber Sex. Decii COLLYRA inscribitur, eo quod de Collyra amica scriptus sit. Etiam nos sic plerumque loquimur. ita & Cornelius Gallus amores suos LYCORIDIS nomine proscripterat, quod ex Ovidio colligere licet, L. 1. Amor. Eleg. 15.

Gallus & Hesperius, & Gallus notus Eois,

Et sua cum Gallo nota LYCORIS eris.

Nam praeter cum librum, transfulerat quoque Latino carmine Euphorionem Chalcidensem. exstabat etiam tum temporis MELAEENIS, nobilis Poetae Domitii Marfi amor. cujus memoriam posteris servavit Valer. Martialis L. 7. Epigr. 28.

Et Maecenas Maro cum cantaret ALEXIN,

Nota tamen Marfi fusa MELAEENIS erat.

Nautae agnomen poetae nostro adhaesit ex male transcripto loco libri secundi, Eleg. 19.

Tu mea compones, & dices, Ossa, Propertius,

Haec tua sunt: eheu, tu mihi certus eras.

Certus eras, eheu, quamvis nec sanguine avito

Nobilis, & quamvis non ira drives eras.

Ibi enim *navita drives eras* fere legitur in codicibus scriptis. qua de re agitur alibi opportunus. Equestri loco natum fuisse, ipse testatur L. 4. Eleg. 1.

A

Mon

Mox ubi bulla rudi dimissa est aurea collo. firmat Plinius Caecilius L. 6. Epist. 15. *Pasienus Paullus, splendidus eques Romanus, & in primis eruditus, scribit elegos. gentilitium hoc illi. est enim municeps Propertii, atque etiam inter majores suos Propertium numerat. antiquior est Catonis auctoritas apud Servium in L. 7. Aen. v. 697. LVCOSQVE CAPE-NOS. Hos dicit Cato Vejentum condidisse auxilio regis Propertii, qui eos Capenam, cum adolevisset, miserat. utinam paullo esset longior paulloque integrior haec lacinia Catonis. meminit Cicero cujusdam Sexti Propertii, Orat. pro domo sua C. 19. denique etiam ille novitius Liger, venalis adscriptor & subscriptor tuus, cum M. Papirii, sui fratris, esset testamento & judicio improbatum, mortem ejus se velle persequi dixit, nomen Sexti Propertii detulit. accusare alienae damnationis scelerisque socios propter calumniam matum non est ausus. hunc fortasse nostri Sexti patrem fuisse, Lipsius ac Passeratius cogitabant. quod si est; ne ille loco conspicitur parum honorifico. Sed res est incerta. de patria non constat inter eruditos: neque ignota lis est, quam Scaligero movit Schoppius in Paradoxis Literariis. sed opinor omne argumentum exhauferit Thadæus Donnola, edito de Patria Propertii libro. quem ego librum oculis numquam usurpavi, Propertium interea pro Mevaniense habiturus. Desiderari aliquid ex scriptis Propertii Scaliger suspicatur, adducto ex Fulgentii Expositione, in voce *dividias*, hoc versiculo,*

Dividias mentis conficit omnis amor.
Quamquam cum versiculum postea Petronio adscribit: quod & Petrus Daniel fecit in Notis ad Petronium, uti & hoc fragmentum, quod in verbo *catillare* idem habet sub Propertii nomine Fulgentius, *catillata geris va-*

dimonia publicum profibulum. mihi potius de aliquo vetere comico defunctum videtur. Etiam Servius nescio quam naufragii suspicionem quasi suscitatur, in L. 1. Geor. v. 19. *uncique puer monstrator aratri* alii *Triptolemus*, alii *Osirin* volunt: quod magis verum est. ut dicit Propertius, vel Tibullus. Nam *Triptolemus frumenta divisit.* sane apud Propertium nulla est usquam mentio de inventione aratri. at vero Tibullus ejus rei gloriam ad Osirin retulit L. 1. Eleg. 8.

*Primus aratra manu solerti fecit Osiris,
Et teneram ferro sollicitavit humum.*

*Primus in expertae commisit semina terrae,
Pomaque non motis legi ab arboribus.*

& quae plura istic sequuntur. Quocirca scribendum in Servio arbitror, ut dicit Tibullus; duabus his voculis, *Propertius*, vel, deletis. Ad gentem Propertiam spectant hi lapides, hominum (ut apparet) libertinorum, apud Gruter. DCCCXXV. 9.

D. M
SECUNDINAE
PRIMI. FIL
S. PROPERTIVS
EPAPRA. VXORI

& DCCCCLII. 4.

DIIS. MANIBVS
Q. PROPERTIVS. SECUNDVS
FECIT. SIBI. ET
PROPERTIAE. TRYPHOSAE
PATRONAE. SVAE. BENE
MERENTI. ET
PROPERTIAE. DVNAME
LIBERTAE. ET. CONTVBERNALI
SANCTISSIMAE

I.

CYNTHIA prima suis miserum me cepit ocellis
 Contactum nullis ante Cupidinibus.
 Tum mihi constantis dejecit lumina fastus,
 Et caput impositis pressit Amor pedibus.

5 Do-

2. CONTACTUM NULLIS ANTE CUPIDINIBUS] Tamen infra L. 3. Eleg. 13. dicit se amoris tirocinium posuisse in Lycinna. qui antecupidinibus conjunctim legunt, videntur mihi rus illud horridum reducere, atque ex Propertio Attium aliquem vel Pacuvium effingere velle. To contactum pro impulso divina numinis vi atque externato recte exponit Gebhardus L. 1. Crepund. C. 15.

3. TUM MIHI CONSTANTIS DEJECIT LUMINA FASTUS] constanti legebat Beroaldus, & Janus Douza F. constantes dejecit lumine fastus, Gebhardus; & Theod. Marcilius ad Horat. sensu non nimis concinno. vulgatam agnoscunt omnes libri. superbia ac rigor indomitae Cynthiae contudit mihi spiritus istos meos feroces, & oculos suppliciter humiingere coëgit. dejicere lumina quid sit, bene exposuit Passeratius. ei opponitur tollere vultum, tollere supercilium. Petronius: postquam se amari sensit, supercilium altius sustulit. & alibi: superbus ille sustulit vultum, & Non tam jactura me movet, inquit, quam negligentia nequissimi servi. Catullus de homine iracundo atque irritabili ac fastuoso,

---- quem dicere nolo

Nomine, ne tollat rubra supercilia.
 itaque Propertio oculos dejiciebat constantis Cynthiae fastus. aliter Barthius L. 3. Advers. C. 14. nempe, ocellis puellae suorum luminum fastum, alioqui constantem, esse dejectum. sic & Gebhardus L. 1. Crepund. C. 15. ut hoc torum referatur ad Amorem. quod sane verum puro, & prae mea interpretatione sequendum. visa Cynthia, Amor dejecit mihi oculos, antea satis constantes ac satis superbos.

4. ET CAPUT IMPOSITIS PRESSIT AMOR PEDIBUS] pulcre contumeliam militarem transtulit ad Amorem, deum superbum atque insolentem, ubi plena potitur victoria. mos autem constans victoriae, hostium corpora pedibus calcare, praecipue caput, & cervicem. Vir-

gilius de Turno L. 10. Aen. occiso Pallante,
 Quem Turnus super adsistens,
 Arcades, haec, inquit, memores mea dicta referte

Evandro.

& hoc quidem ante spoliationem. pergit poeta:

laevo pressit pede, talia fastus,
 Examinem, rapiens immania pondera baltei.
 Ovidius L. 2. Pontic. Epist. 2.

Nec dedignata est abjectis Illyris armis

Caesarem famulo vertice ferre pedem.

pari superbia Equus ille Maximus Domitiani
 calcabat jacentis Rheni victum caput. Papinius
 L. 1. Silv. 1.

vacuae pro cespite terrae

Aenea captivi crinem serit ungula Rhemi.

Curtius L. 9. C. 7. occupatum complexu, pedibus repente subductis Dositippus arietavis in terram; ereptoque gladio pedem super cervicem jacentis imposuit, stipitem insensans. Lactantius lib. de mortib. persecut. C. 5. de Valeriano imperatore: Rex Persarum Sapore, qui eum ceperat, si quando libuerat aut vehiculum ascendere aut equum, inclinare sibi Romanum jubebat ac terga praebere, & imposito pede super dorsum ejus, illud esse verum dicebat, exprobrans ei cum risu, non quod in tabulis aut parietibus Romani pingrent. etiam in venatione, si qua nobilior fera esset strata, id faciebant. Ovidius L. 8. Metam. de apro Calydonio, quem occiderat Meleager:

Gaudia testantur socii clamore secundo;

Vittricemque petunt dextrae conjungere dextram:

Immanemque feram multa tellure jacentem

Mirantes spectant: neque adhuc contingere tutum

Esse putant: sed tela tamen sua quisque cruentant.
 Ipse pede imposito caput exitiabile pressit.

ritum plene illustrarunt, etiam sacris literis in testimonium adductis, doctissimus Jesuita Jo. Lud. de la Cerda ad L. 10. Aen. v. 736. & Caspar Barthius ad Papin. L. 2. Theb. v. 713:

A 2

atque

- 5 Donec me docuit castas odisse puellas
Improbis, & nullo vivere consilio.
Et mihi jam toto furor hic non deficit anno,
Quum tamen adversos cogor habere deos:
Milanion nullos fugiendo, Tulle, labores
10 Sævitiā durā contudit Iasidos.
Nam modo Partheniis amens errabat in antris,
Ibat & hirsutas ille ferire feras.

Ille

atque huc referendam puto gemmam Cyaneam Gorlaei, num. 143. in qua juvenis nudus cum hasta & clypeo terra defixis, dextra oleae ramum gestans, sinistro pede galeam proculcat: devicto nimirum bello & facta pace. sic Ovidius L. 3. Amor. Eleg. 11.

Vicinus; & dormitum pedibus calcamus A-morem.

Venerunt capiti cornua sera meo.

5. CASTAS ODISSE PUELLAS] Minervam & Musas. ita recte Barthius, ac Gebhardus. nam Passeratius nota nimis quam abnormis est. Philippus Silvius, interpres nostri poetæ novissimus, ita est interpretatus: *quousque malus me erudiit pudicas odio habere feminas.* & nos etiam querimus de obsecanitate veterum poetarum? scilicet postquam iis nostram dedimus mentem.

8. COGOR] in uno nostro est cogor.

9. MILANION] ita omnes libri, pertinaci errore. mirum autem, omnes editiones, etiam novissimas, in eodem hæsisse luto, cum Milanion scribi debere jam ante duo sæcula constiterit apud eruditos. Fabulam ipsam eleganter, ut solet, exposuit Muretus in Scholiis ad hunc locum. de Iaside Atalanta vide illustrem Spanhemium Obs. in Callimach. p. 275. sqq.

11. PARTHENIIS AMENS ERRABAT IN ANTRIS] errabat apud antra montis Partheniæ. sic Eleg. 2.

Surgat ut in solis formosius arbutus antris.
Eleg. 3.

Nec minus assiduus Edonis fessa choreis

Qualis in verbo concidit Apidano.

neque enim cubabant Bacchæ in ipso fluvio, sed ad fluvij ripam. Caesar L. 1. Bel. Civil. C. 61. Pompeii magnæ affectuæ beneficiis, eum diligebant: Caesaris autem in barbaris erat nomen obscurius. h. e. apud barbaros. hæc præpositionis vis ideo notanda erat, ut liqueret, inutiliter hic refingi a Guyeto in antra. ea vox quamvis in

Philoxeni inque Isidori Glossis legatur, non tamen legitur apud ullum poetam Latinum, neque adeo apud ullum scriptorem ætatis bonæ. quocirca antra suas Guyeto & Glossographis libenter redonamus, rati nitidissimum poetam non debere conspurcari foetutinis ignobilium grammaticorum. Milanion longe ab hominum conspectu sævitiā Atalantæ deslebat in locis solis. qualia sunt antra montana. sic & Sappho a Phaone derelicta:

Antra nemusque peto; tamquam nemus antraque profuit.

Conscia deliciis illa fuere meis.

Antra vident oculi scabro pendentia tophe,

Quæ mihi Mygdonii marmoris instar erant.

Invenio silvam, quæ sæpe cubilia nobis

Praebuit, & multa texit opaca coma.

sic de Orpheo, post amissam Eurydicen, Virgilius L. 4. Geor.

Septem illum totos perhibent ex ordine mensis

Rupe sub æria deserti ad Strymonis undam

Flevisse, & gelidis hæc evoluisse sub antris.

& Ovidius L. 10. Metam.

Esse Deos Erebi crudeles questus in altam

Se recipit Rhodopen, pulsumque Aquilonibus
Haemon.

12. IBAT ET HIRSUTAS ILLE VIDERE FERAS] Nic. Heinsius ad L. 1. Fastor. Ovidii y. 287. reponit *ferre feras*. quod ego verum arbitror. ceterum Passeratius hic notat *hirsutum* aliquando poni pro libidinoso: cui sententiæ firmandæ adducit versum Ovidii ex libro Tristitium 2.

Sumseris Annales: nihil est hirsutius illis.

atqui *hirsutum* ibi notat rusticum, severum; incommum, nullis deliciis corruptum, adeoque castum. Virgilius Pharmac.

O digno conjuncta viro, dum despicis omnis;

Dumque tibi est odio mea fistula, dumque capellæ,

Hirsutumque supercilium, promissaque barba
noster

Ille etiam Hylæi percussus vulnere ramī
Saucius Arcadiis rupibus ingemuit.

15 Ergo velocem potuit domuisse puellam.
Tantum in amore preces, & bene facta valent.

In me tardus Amor non ulla cogitat artes:
Nec meminit notas, ut prius, ire vias.

At vos, deductæ quibus est fallacia Lunæ,

20 Et labor in magicis sacra piare focis:
En agedum dominæ mentem convertite nostræ,
Et facite illa meo palleat ore magis.
Tunc ego crediderim vobis, & fidera, & amnes.
Posse Cytaeaeis ducere carminibus.

25 Et

noſter L. 4. Eleg. 1.

Emiſſus hiriſſus cingat ſua dicta corona.
nihil poterat fingi magis contrarium, nec magis alienum a mente Naſonis. ſeras *hiriſſus* pulcherrime expreſſit noſter Hoofdius, ſcriptor nobiliſſimus, & maſculæ facundiae primus apud Belgas conditor:

*Die, veele maenden, van de wereld afgeſcheiden,
Begraven onder ſneeuw hun leven zullen leiden,
By 't hongrigh huilen van 't ruig ongedierte ſel,
In 't koninkrijk der Nachts, gelijk als in de hel.*

13. PERCUSSUS VULNERE RAMI] ita libri omnes. Paſſeratiuſ e vetere ſuo producit *percuſſus pondere*. quod non videtur ſpernendum. Corn. Nepoſ Eumene C. 5. *Hac ille percuſſus plaga non ſuccubuit, neque eo ſecius bellum adminiſtravit.* ſed & vulga lectio bona eſt.

15. POTUIT DOMUISSE] id eſt, domuit. elegans & crebra poetis locutio. Horatius L. 3. ode 3.

--- *ſet Capitolium.*

*Fulgens, triumphatiſque poſſit
Roma ſerox dare jura Medis.*
uſum ejus ac venuſtatem plurimis exemplis offendit G. Canteruſ L. 2. Nov. Leſt. C. 2.

17. NON ULLAS COGITAT ARTES] non nullas, unus Colbertinuſ, duo Regii. *ullas*, noſtri & Groninganuſ liber. Douza P. malebat *illas*, uti & Guyetuſ. quod nec ego damnavim.

19. AT VOS DEDUCTAE QUIBUS EST FALLACIA LUNAE] *ſubductae* unus Colbertinuſ, bini noſtri. male. pro *fallacia* obtruſit nobis Januſ Melleruſ Palmeriuſ *pellacia*, invitiſ omnibuſ libris, & repugnante ipſo ſenſu. de

cujus hominiſ temerariis conatibuſ, in ſollicitandiſ veterum ſcriptorum lociſ non adſectiſ, audire operae eſt Januſ Douzam P. ne meum id uniuſ judiciuſ credaſ, ſi quando iterum ad parteſ vocabitur. Sic ergo ille Saliſnarum libro primo, praemiſſiſ binis nominibꝫ ipſiuſ Palmerii reſpondentibuſ anagrammatuſmiſ,

IN VERSUS MERA MELLA PLUIS.

IUS PALMAE NULLUS MERERIS.

Attica ſcribenti placuit tibi formula: felix,

Transverſum Criticeſ ni rapuiſſet amor.

Quid grave, IUS PALMAE hinc NUL-

LUS ſi, Jam, MERERIS?

Sit ſatis, IN VERSUS quod MERA

MELLA PLUIS.

quamquam non neſcio in alia omnia ire Caſpi Schoppium L. 1. Veriſim. C. 2. cujuſ meloſ, haud quidem aere perenniuſ, ſed profeſſo multo duriuſ, ibi videre poteſ, ſi te delectant carmina, quae, ut capitaliſ ille Hiſpanuſ loquitur, *per ſalebraſ aliaque ſaxa cadunt*, vocem *fallaciam* bene pro fascinatione & praetiſtiſ expoiuit in Crepundiis Gebharduſ.

20. IN MAGICIS SACRA PIARE FOCIS]

Douza apud Livinejuſ per *sacra* Manes & umbras defunctorum intelligit, adducto Suetonii loco ex Ner. C. 34. *Quin & ſacto per Magoſ ſacro evocare Manes, & exorare tentavit.* noſter L. 3. Eleg. 1.

Callimachi manes, & Coi ſacra Philae.
sacra piare Guyetuſ exponit, Deoſ per ſacra piare. potiſ videtur Douzae ſententiæ: magorum enim fere cum manibuſ reſ agebatur.

24. POSSE CITABINIS DUCERE CARMINI-

A 3

BUS]

- 25 Et vos, qui sero lapsum revocatis, amici,
 Quærite non sani pectoris auxilia:
 Fortiter & ferrum, favos patiemur & ignes:
 Sit modo libertas, quæ volet ira, loqui.
 Ferte per extremas gentes, & ferte per undas,
 30 Qua non ulla meum femina norit iter.
 Vos remanete, quibus facili Deus annuit ore,
 Sitis & in tuto semper amore parès.
 In me nostra Venus noctes exercet amaras,
 Et nullo vacuus tempore deficit Amor.
 35 Hoc moneo, vitate malum sua quemque moretur
 Cura, neque assueto muret amore locum.
 Quod si quis monitis tardas adverterit aures,
 Heu referet quanto verba dolore mea.

bus] *Nosse* præfert nostrorum alter. *Cythereis*, duo Regii. *Cyrtalis* Borrichianus, & duo Colbertini. *Cyrtallinis*, Groninganus. *Cythereis*, unus noster: nam in altero lacuna est. veram lectionem eruit Guyetus, *Cyrtæneis*. nam *Kyrtain* facit *Kyrtaios*, unde *Cyrtæneus*, ut ab *Asia*, *Asios*, *Aeneas*. Virgil. *Aeneæque insula Circes*. sed quod idem *cedere* reponit pro *ducere*, non placet. *Ducere* hic est devocare, deripere, detrahere. Ovidius Metam. L. 7.

Te quoque, Luna, traho, quamvis Temelesæa labores

Aera tuos minuant.

Horatius Epod. 17.

Per atque libros carminum, valentium
 Rēfixa coelo devocare sidera.

& deinde:

polo

Deripere Lunam vocibus possim meis.

Virgilius deducere dixerat Pharmac.

Carmina vel coelo possunt deducere Lunam.

& Tibullus L. 1. Eleg. 9.

Cantus & e curru Lunam deducere tentat.

est autem dilogia in verbo *ducere*: nam alio modo deducuntur coelo sidera, alio reducuntur amnes ad suos fontes. de quo Passeratius.

28. QUAE VELIT IRA] *volet* reponit Gebhardus ex codice Palatino. in nostris nihil tale. & tamen *volet* commodius est, ac sensui convenientius.

30. QUAE NON ULLA MEUM FEMINA NORIT ITER] qua nulla me puella scqui possit. Sic Verus poeta apud Ciceronem, *ubi nec Pelopidarum facta neque nomen audiam*. notaverat & Passeratius. quod cum non ignoraret Barthius, maluit tamen L. 3. Adv. C. 14. *semita* reponere, & cum Palmerio ineptire, quam probam ac simplicem veterum librorum lectionem non sollicitare. *novit*, unus noster.

31. ANNUIT AURE] Nonius Marcellus: inter NUTARE & ANNUERE & NICTARE veteres hoc interesse voluerunt: ut Nutare capitis; Annuere vel Innuere narium vel labiorum; Nictare oculorum significantiam esse decreverint. ibi Josias Mercerus, Nonium corrigens, Annuere, inquit, est aurium. Sic Propert. Vos remanete quibus facili Deus annuit aure. miror tam profunde dormitasse elegantissimi ingenii virum. auribus ut annueret, soli fortasse Sileno datum fuit, si unum Midam exceperis Phrygiae regem. Gebhardus veram nobis lectionem servavit, nec percepit tamen ipse, ex libro Comelini, annuit ore. Martialis L. 2. Epigr. 24.

Mecum eris ergo miser. quid, si deus ore sereno
 Annueris? felix, Candide, solus eris.

saepè librarii au in o, & vice versa o in au mutabant: quod multis exemplis, etiam hoc ipso nostri loco, ostendit Nic. Heinſius Not. in Ovid. L. 12. Metam. v. 430.

II. Quid

I I.

Quid juvat ornato procedere, vita, capillo?
 Et tenues Coa veste movere sinus?
 Aut quid Orontea crines perfundere myrrha?
 Teque peregrinis vendere muneribus?
 5 Naturæque decus mercato perdere cultu?
 Nec sinere in propriis membra nitere bonis?

Cre-

1. QUID JUVAT] laudat hunc versum interpres vetus Junii Juvenalis, apud Barthium L. 56. Advers. C. 3. HAVD SIMILIS TIBI CYNTHIA. *Cynthia Propertii amica sumptuosa, proprio nomine Cynthia dicebatur. At autem uxorem illam rusticam non fuisse similem Cynthiae, quae latus vestium & margaritarum oblectabatur, ut saepe conqueritur Propertius:*

Quid juvat ornato procedere, vita, capillo?

2. COA VESTE] in Groningano est *Cea*: quod etiam legitur in editione Veneta A. 1475. id in *Coa* primum mutasse Aldum Manutium suspicatur Barthius L. 9. Advers. C. 10. sed non ita est: nam *Choa* jam legebatur in editione principe A. 1474. tamen multi, ut videre est apud Volsium ac Beroaldum, *Cea* legere maluerunt. Plinius L. 4. C. 12. de *Cea* ab ea totidem, quam nostri quidam dicere *Caam*, Graeci & Hydriassam. Ex hac profectam delicatorem feminis vestem, auctor est Varro. & L. II. C. 22. ubi de telis bombycum: *Prima eas redordiri, rursusque texere invigis in Cea mulier Pamphila, Lævi filia, non fraudanda gloria excogitatae rationis, ut denudet feminas vestis. quibus locis adductus Hermolaus Barbarus, vir insignis, staturabat, ubicumque apud poetas Coarum vestium mentio est, Cea legi oportere, non Coas. contra stant alii, nec sine ratione: quum idem Plinius eodem loco statim dicat, etiam in Coa infula nasci bombycas, e quarum telis vestes fiant, quas nec viros usurpare puduerit, levitatem propter activam. Videre super hac re poteris, si tanti erit, Muretum ad Tibull. L. 2. Eleg. 3. Brodaeum L. 2. Miscell. C. 22. Torrentium ad Horat. L. 1. Sat. 2. v. 101. Petrum Fabrum L. 1. Semestr. C. 16. sed totam litrem certissime diremit eruditissimus Salmastius Exerc. Plinian. p. 143. sqq. ubi validis rationibus *Coas* vestes, ubicumque in Romanis scriptoribus reperiantur, nunquam in *Cea* mutari*

debere ostendit: tamen *Coas* vestes posse etiam *Cea* dici, non est penitus improbabile. non quin diversae infulae fuerint *Cea* & *Coas*: sed quod ipsa *Coas* olim *Cea* quoque fuerit dicta. Plinius L. 5. C. 31. *Nobilissima autem in eo sinu Coa, ab Halicarnasso quindecim mill. passuum distans, circuitu centium: ut plures existimant, haec vocata: Coa, ut Staphylus: Meropis, ut Dionysius: dein Nymphaea. quamquam hoc in medio Salmastius reliquit. Joannes vero Harduinus in omnibus manuscriptis legi Cea proficitur.*

3. ORONTEA MYRRA] hoc est, inquit Parisinus interpres, *Syria malobastro*, quo errore vix ullus alius poterat errari abnormior. neque vero dici potest, quam foede pervertit Passeratium suum. Olim Itali *myrrham* hic pro *benuino* ceperunt. Paullus Jovius Epist. 5. *Quanto al Stacte, ed al Laserpitio, mi riservo a ragionare assai dostrinalmente. Perché di ciò, oltre gli antichi, Ermolao, Virgilio Marcello, Leonico, ed il Manardo in scritti ne disputarono assai, & adhuc sub judice lis est. Basta che quando Propertio disse, Orontea crines perfundere myrrha, dicono volse intendere il Bengioi. E di questa opinione fu ancora il buon Sammarzaro, ancor che poeta, e non simplicista. satius est ut statim intelligamus; quae odoratissima, ideoque pretiosissima, per se sola, unguentum faciebat. vide Dioscoridem L. 1. C. 64. & 69. quaeque inibi vir doctissimus Marcellus Vergilius adnotavit. noster autem *Oronteam* cur vocet, bene jam pridem exposuerat Scaliger: neque nos *Orontis* patriam discere nunc habebamus ex Philippo Silvio T. E. C. P.*

3. CRINES] figuratius, & magis poetice, dixisset *crinem*. & dixit credo. Virgilius L. 3. Aen.

Et circum Iliades crinem de more solutus.

Cornelius Severus, apud Fl. Charisium L. 1.

Huc ades Aonia crinem circumdata fersa.

5. MERCATO PERDERE CULTU] quum in Posthila.

Crede mihi, non ulla tuæ medicina figuræ est.

Nudus Amor formæ non amat artificem.

Adspice quot submittat humus formosa colores,

10 Et veniant hederæ sponte sua melius:

Surgat & in folis formosius arbutus antris,

Et sciat indociles currere lymphæ vias:

Litora

Posthiano codice (qui nobis Groninganus) *pondere* invenisset Palmerius, calide id amplexus, more suo explicavit non sine solenni acumine. melius Barthius L. 9. C. 10. & ante eum Beroaldus, ac Passeratius. nec male Gebhardus.

7. NON ULLA TUAE MEDICINA FIGURÆ EST] *id est* non comparet in uno nostro. videtur quoque abesse non sine elegantia. reliqui minus concinne, *non ulla tuæ est m. f.*

9. QUOS SUMMITTIT HUMUS] *quod*, unus Regius; alter *quot. submittat*, duo libb. Gebhardi, unus noster, Colinaei editio. *submittat*, Borrichianus, noster secundus. *quot submittat*, Nic. Heinsius ad Ovid. L. 1. Amor. El. 13. v. 43. quæ vera lectio est, & jam olim Volſco agnita.

10. ET VENIANT] Ut scriptum esse, tam in hoc quam duobus sequentibus versibus, in vetere libro Achillis Statii, pridem monuit elegantissimus Muretus. nostri nihil habent tale.

10. EDERÆ] ita scribi debere, sine adspiratione, præcipit Junius Philargyrius in Virgil. Eclog. 3. quem refellunt majorum gentium magistri. Terentianus Maurus, in tractatu de Syllabis, ubi de litera H:

Una nam spiramen addit omnibus vocalibus,

Hæsta quando, & Hedera dicit, Hister, Hospes, atque Humus.

rationem reddit Jo. Jovianus Pontanus L. 1. de Aspirat. scilicet ut differret *hedera* a quibusdam temporibus verbi *edo*; (unde denominatam volunt) *ederam, ederas, ederis*. quod sequitur Ger. Jo. Vossius in Etymologico Linguae Latinæ. sane hoc loco *hederæ* est in omnibus libris scriptis.

11. IN SOLIS ANTRIS] hic iterum nobis Guyetus *ancris* obtrudit. sed nihil est mutandum. de usu præpositionis in diximus modo. ita & hic intellige, arbutum felicius crescere sine cura circa fauces antrorum, quas innumbrant frondes temere enatae, ac sua sponte luxuriantes. Virgilius Eclog. 3.

*Sive sub incertas Zephyris motantibus umbras,
Sive anstro potius succedimus. aspice, ut an-*

trum
Silvestris raris sparsit labrusca racemis.

Eclog. 9.

*Hic ver purpureum: varios hic flumina circum
Frandis humus flores: hic candida populus anstro
Imminet; & lentæ tecum umbracula vitas.*

Ovidius L. 12. Metam.

*Nubigenasque feros, positis ex ordine mensis,
Arboribus tecto discumbere jusserat anstro.*

Claudianus Epithal. Palladii & Celerinae:

*Forte Venus blando quaesitum frigore somnos,
Visibus intexti gremio successerat antri,
Denſaque sidereos per gramina fuderat artus,
Acclinis florum cumulo: crispatur opaca*

Pampinus, & mitos undatim ventilat unus.

sunt vero antra tam pastorum receptacula, quam nympharum, & numinum, semper frondibus vestita, semper laetis umbris amœna. sic antrum pastoritium describit Theocritus in Comæste, atque in Cyclope: Atalanta antrum Aelianus L. 13. Var. Hist. C. 1. Calypſus, Homerus initio L. 5. Odyſſ. Polyphemi, idem ille vir divinus L. 9. ejusdem operis, v. 182. Nympharum, L. 13. v. 103. e quibus singulis videre licet, quam nihil huc faciant Guyeti *ancrae*. Floridam Aeliani picturam non pessime expressit Daniel Ceretus in Salice:

Ecce, tumens spoliis, atque oblita caedo ferarum

*Antra subit lucis Hecate lassata sub alſis,
Antra hedera & raris labruscae sparsa racemis.*

*Intus aquae, viridique obſessa sedilia musco:
Anſe foras thymbrae surgunt, flentesque Hymenithi,*

*Et cum flammæolis Lethæa papavera calſtis,
Innumeraeque herbae, grato quas murmure labens*

Rivus, & attritos versans alit unda lapillos.

*Non latices illic, nitidi non uda profundi
Lanigeræ turbastis oves: saltu protervo*

Indomi-

Litora natos per se dent picta lapillos,
Et volucres nulla dulcius arte canant.

- 15 Non sic Leucippis succendit Castora Phoebe,
Pollucem cultu non Hilaïra soror.
Non Idae, & cupido quondam discordia Phoebos
Eueni patriis filia litoribus.
Nec Phrygium falso traxit candore maritum
20 Aucta externis Hippodamia rotis:
Sed facies aderat nullis obnoxia gemmis,
Qualis Apelleis est color in tabulis.
Non illis studium vulgo conquirere amantes.
Illis ampla satis forma, pudicitia.
25 Non ego nunc vereor, ne sis mihi vilior istis.
Uni si qua placet, culta puella sat est.
Quum tibi praesertim Phoebus sua carmina donet,
Aoniamque libens Calliopea lyram:

Uni-

*Indomiti ripis insultare iuuenti:
Non fera, non imis serpens educta cavernis,
Nec cum se pastae referant e moeste capellae.
Saepe tamen Dryades fessos venatibus artus
Fonte lavant, humeroque tenuis contingere gau-*
dent.

13. LITORA NATIVOS PER SE DENT PICTA LAPILLOS] haec est Scaligeri lectio editionis secundae. in prioribus erat *nativis per se dent picta lapillis*. libri mire turbant. *persuadent* est in uno Colbertino, duobus nostris, uno Gebhardi, uno Livineji. idque probum visum Lipsio L. 4. Ant. Lect. C. 11. & Palmerio in Spicileg. nisi quod malit *persuadent*; verbo elegante, sed hic valde alieno. *pellucens*, editi. veteres. *collucens*, Groninganus codex, Borrichianus, duo Regii, unus Colbertinus, & Beroaldi editio, cum Veneta. quod valde aridet Barthio L. 9. Advers. C. 10. elige quid malis. ego a Scaligero haud facile discessero.

16. TELAIIRA] & hic valde variant scripti. *Hylaira*, unus Regius; & in margine, *Hilaïra*. quomodo & Comelini liber, cum Borrichiano, & editio Beroaldi. legendum *Hilaïra*, ut luculenter ostendit eruditissimus Meursius L. 2. Miscell. Lacon. C. 15. ubi & hoc discas praeter alia, confudisse poetam nostrum matrimonia, & re vera Phoebe fuisse uxorem Pollucis, Castoris vero Hilaïram.

Hilaïra legebant Turnebus L. 11. Advers. C. 15. & Passeratus: ac Nic. Heinsius in Ovid. L. 5. Fastor. v. 708. Longius abijt Jo. Jovianus Pontanus, cui *Ichaira* dicitur, L. 2. de Aspiratione.

20. AUCTA EXTERNIS HIPPODAMIA ROTIS] recte *externis rotis*. nam procis certamen ineuntibus, eam concedebat Oenomaus, ut eodem curru sedentem veherent, atque a carceribus ad metas secum raperent. ea ratione Pelops, acceptis a Neptuno equis alatis, virginem curru suo avexit. pulcre hanc fabulam illustravit Vir saeculorum memoria dignissimus Janus Parrhasius commentario in L. 2. Claudiani de raptu.

25. NE SIS MIHI VILIOR] ita optime restituit Scaliger; & ex codice Memmiano Passeratus. reliqui omnes, quasi in Velabro olearii, *ne sis tibi vilior*. prave ac perperam.

27. QUUM TIBI PRAESERTIM PHOEBUS SUA CARMINA DONET, &c.] quid est cur Cynthiam a coetu Musico segregaverint Clararum Mulierum buccinatores? fuisse eruditam, & domesticam poësis gloriam, ad avi Hostii exemplum, non segniter excoluisse, vel hic unus locus evicerit. sed & plures superiunt. ecce, Eleg. 4. hujusdem libri,

Haec sed forma mei pars est extrema furoris.

Sunt majora, quibus, Basse, perire juvat.

B

&c

Unica nec defuit jucundis gratia verbis,
 30 Omnia quaeque Venus, quaeque Minerva probat.
 His tu semper eris nostrae gratissima vitae,
 Taedia dum miserae sint tibi luxuriae.

& quae istic sequuntur. tum Eleg. 7.
*Me laudens doctae solum placuisse puellae ;
 Pontice.*

L. 2. El. 2.

*Et quantum Aedio quum tentat carmina ple-
 tro ,*

Par Aganippens ludere docta lyrae.

*Et sua cum antiquae commistis scripta Co-
 rinnae ,*

Carminaque aequaeris non putat esse suis.

Ejusdem libri El. 10.

Me juras in gremio doctae legisse puellae ,

Auribus & puris scripta probasse mea.

& Eleg. 8. ubi juveniliter insulcabundus diffi-

dium & vastitatem amoribus suis minitatur:

*Et tua transibis contemnens ossa viator ,
 Nec dicet , Cinis hic docta puella fuit.*

L. 3. El. 17.

*Est tibi forma potens , sum castae Palladis artes ,
 Splendidaque a docto fama refulget avo.*

Donetur itaque, magno suo merito, poetica civitate illustris puella, cujus nomen inter Romanae lyrae cultrices adhuc desiderari piaculum fuerit. Haec est illa Calliope, quae dulcissimum poetae sui ingenium tam felici auspicio movit, ut ne nunc quidem spirare definant calores Umbris fidibus commissi.

III.

Qualis Thesea jacuit cedente carina
 Languida desertis Gnosia litoribus:
 Qualis & accubuit primo Cepheia somno,
 Libera jam duris cautibus Andromede:
 5 Nec minus assiduis Edonis fessa choreis
 Qualis in herbofo concidit Apidano:
 Talis visa mihi mollem spirare quietem
 Cynthia non certis nixa caput manibus.

Ebria

1. **QUALIS THESEA**] has comparationes aliis comparationibus commutavit Titus Vespasianus Stroza, & sanguine & ingenio nobilissimus poeta, Erotic. L. 11.

Qualis erat roseis in odorae vallibus Aetnae

Virgineo lusu languida Persephone ;

Qualis apud Xanthum nemorosa sedit in Ida

Oenone socias inter Hamadryadas ;

Qualis pinifero confecta caede ferarum

Procubuit Cynthis fessa Diana jure ;

Talis Cypari per agratis Anthia campis

Lassa sub umbrofis concidit arboribus.

in primo versu legendum est in odorae vallibus Aetnae. quamquam hic nulla poetae culpa: cuius tempestate Emma tantum non semper abie-

rat in Aetna, etiam in Ciceronis Verrinis, & in Claudiani Raptu Proserpinae.

2. **GNOSIA**] ita recte Groninganus, Regii, Colbertini, & editiones praeae. vulgo, & male, Gnosia.

4. **DURIS COTIBUS**] cautibus, Gebhardus ex Comeliniano. super qua ratione scribendi aliquid notavit Helenius Acro in Horat. L. 2. Sat. 4.

5. **EDONIS**] de modulo hujus vocis Ser- vium vide ad L. 12. Aen. y. 365. nec mone- rem, nisi secundum Lucano ac Silio corripi scirem, contra praescriptum castae antiquita- tis. quod Statius servavit, alioqui non sem- per religiosus in his talibus, L. 5. Theb.

Dulcina

- Ebria quum multo traherem vestigia Baccho ,
 10 Et quaterent sera nocte facem pueri.
 Hanc ego nondum etiam sensus deperditus omnes
 Molliter impresso conor adire toro.
 Et quamvis duplici correptum ardore juberent
 Hac Amor , hac Liber , durus uterque Deus ,
 15 Subjecto leviter positam tentare lacerto ,
 Osculaque admota sumere ad ora manu :

Non

*Dulcis Edonas hiemes, Arctonque frumentum
 Excipere.*

12. HANC EGO --- CONOR ADIRE] ele-
 ganter dixit conor. notat enim hoc verbum co-
 gitare, decernere, sibi aliquid proponere.
 Valerius Aedituus, apud Gellium L. 19. C. 9.
*Dicere quum conor curam tibi Pampula cordis,
 Quid mi abs te quaeram, verba labris ab-*
sumt.

Terentius Phorm. Act. 1. Sc. 2.

G. Si quis me quaeret rufus. D. praesto est,
 desine. G. ob.

At ego obviam conabar tibi Doro.

Lucretius L. 1.

*Sed veluti pueris absynthia tota medentes
 Cum dare conantur, prius ora pocula circum
 Contingunt mellis dulci flavoque liquore.*

Cicero L. 5. ad famil. Epist. 4. *Nunc mihi Quin-*
tus frater meus mississimam tuam orationem quam
in senatu habuisses perscripsit: qua inductus ad te
scribere sum conatus. ita recte Lambinus, pro
vulgato sum coactus, emendavit. neque satis
prudenter, tanto tempore post, ejus rei lau-
dem ad se derivavit Tanaquillus Faber, in no-
tis ad hunc Lucretii locum, initio L. 1.

*Te sociam studeo scribendus versibus esse
 Quos ego de rerum natura pangere conor*
Memmiadas nostro.

ibi luculentam hanc notionem verbi conari illu-
 strat. in *te adire* sensum involvi nuptum,
 idemque significare quod *inire*, operose con-
 tendunt Passeratius ac Gebhardus. Hoc de-
 mum est quod ajunt, *e violis venenum. hanc*
adire nihil aliud significat quam ire ad hanc.
 Terentius Phorm. Act. 2. Sc. 1.

Sed quid cessas hominem adire, Et blande in
principio alloqui?
 ibidem paullo post:

Laudo tuum: sed cesso adire quam primum se-
nem?

Cicero L. 3. ad App. Epist. 9. *quoniam plures tu*
habes quam ceteri, quos scias in hanc provinciam
proficisci, quod te advenit fere omnes si quid velis.
 L. 7. ad Attic. Epist. 20. *Cnaeus autem Lucernae*
dicebatur esse, Et adire cohortes legionum Attia-
narum. Ovidius L. 3. Amor. Eleg. 7.

*A tenera quisquam sic surgit miano puella,
 Protinus ut sanctos possit adire Deos.*

Pedo Albinovanus:

Cur adeo fratres heu sine fratre Deos?

Terentius Eunuch. Act. 3. Sc. 5.

Edicite, ne vir quisquam ad eam adeat: Et mi-
hi, ne abscedam, imperat.

ohc jam fatis est. nimirum fuere ab omni aevo
 scarabaci.

16. OSCULAQUE ADMOTA SUMERE ET AR-
 MA MANU] ecce iterum hydram malarum ex-
 plicationum. nam quem non criticorum in
 invidiam poetarum nostri armarunt ista arma?
 virilia exponunt fere. ita sane Beroaldus, Vol-
 scus, Passeratius, Livinejus, uterque Dou-
 za, Palmerius, & If. Vossius ad Catullum,
 qui de muliebris corporis flore caperet, unus
 inventus est Barthius Animadv. ad L. 2. Theb.
 Statii 7. 339. is tamen ipse, parum sibi con-
 stans, hoc modo versiculum torserat L. 9.
 Adv. C. 10: *Osculaque amota sumere amara*
manu. nihilo felicius inerma tentabat Palmec-
rius; ut sint inerma oscula, quum in unum
omnia vota non conjunguntur; armata tum,
quam armis res geritur, hoc est, summa linea
amatur. papae! quanti est sapere! Scaliger
pudentius tarda malebat, vel certa. sed jam
ineptiarum fatis. numquam eluisset sibi Pro-
pertius hanc notam, ni medicam manum ad-
movisset egregius bonarum literarum vindex
J. F. Gronovius L. 4. Observ. C. 6. docuisset
que ex compendio scribendi errorem fuisse
enatum, ac legi debere

Osculaque admota sumere ad ora manu.

B 2

eximie

- Non tamen ausus eram dominae turbare quietem,
 Expertae metuens verbera saevitiae.
 Sed sic intentis haerebam fixus ocellis,
 20 Argus ut ignotis cornibus Inachidos.
 Et modo solvebam nostra de fronte corollas,
 Ponebamque tuis, Cynthia, temporibus.
 Et modo gaudebam lapsos formare capillos,
 Nunc furtiva cavis poma dabam manibus.
 25 Omnia quae ingrato largibar munera somno,
 Munera de prono saepe voluta sinu.
 Et quoties raro duxti suspiria motu,
 Obstupui vano credulus auspicio:
 Nequa tibi insolitos portarent visa timores,
 30 Neve quis invitam cogeret esse suam.
 Donec diversas percurrrens Luna fenestras,
 Luna moraturis sedula luminibus,

Com-

eximie bene. favet magni viri restitutioni codex Groninganus, in quo τὸ Ε non comparet, nulla tamen lacuna relicta. in eodem codice, L. 3. Eleg. 11. legitur, *Gallica Parmasi sparsis in ora nives.* ibi omnes alii habent *in arma*, eadem hallucinatione. quae & fraudi fuit L. 4. Eleg. 4. 34. mendo istic delendo.

18. VERBERA SAEVITIAE] *iurgia* est in notis, Groningano, Regiis, Colbertinis. sed praestat *verbera*, quod in suis repererunt Scaliger, & Passeratius. Horatius *patruae verbera linguae* multa cum elegantia dixit L. 3. Od. 12.

20. ARGUS UTI NOTIS] nescio cur ita legi voluerit Scaliger. certe omnes libri unanimi consensu habent *Argus ut ignotis.* de qua lectione adcantur Passeratius, Gebhardus, Schoppius L. 1. Verisim. C. 6. Barthius L. 21. Adv. C. 5. *ignota Inachidos cornua* suo more posuit noster pro *ignota Inachis.* neque enim Argus, quum a Junone servandam acciperet vaccam, in ea puellam latere sciebat. Ovidius L. 1. Metam.

*Pellice donata, non proinus exiit omnem
 Diva metum; simulisque Jovem, & fuit anxiosa furti.*

Donec Aristoridae servandam tradidit Argo.
 Hyginus Fab. 145. ex *Inachio & Argia* lo. *Hanc Jupiter dilectam compressit, & in vaccae figuram*

conversis, ne Juno eam cognosceret. Id Juno cum rescivisset, Argum, cui undique oculi refulgebant, custodem ei misit. ex utroque loco colligas solam Junonem mutatae formae Ius consciam fuisse, non item Argum. confer cum iis (nec poenitebit) locum longe pulcherrimum Valerii Flacci, L. 4. 351.

23. LAPPOS FORMARE CAPILLOS] *laxos* reponit Livinejus, id est solutos. minus bene. *labuntur* capilli qui de statione sua decedunt, & novam ornatricis acum requirunt. id *jacere* dixit Ovidius L. 3. Artis Amat.

*Et neglecta decet multas coma, saepe jacera
 Hesternam credas: illa repera modo est.*
 imitatus est Propertium Secundus noster L. 2. Eleg. 9.

En, niveo lapsos formavit pollice crines.
 25. OMNIAQUE INGRATO] laudo Douzae scripturam, *Omnia quae ingrato.* ita Catullus: *Omnia quae ingratis perierant credita menti.*

31. DONEC DIVISAS] ita Scaliger; cui astipulantur unus Colbertinus, unus noster. *adversas*, Borrichii liber. reliqui omnes, cum editionibus praeiis, habent *diversas*; quae est vera lectio. *diversae* fenestrae sunt, ex adversum oppositae, & e quarum regione collocatus erat Cynrhiae lectulus. bene hunc locum vindicavit J. F. Gronovius Not. ad Senecae L. 2. de Ira C. 23. quem suadeo videas.

Compositos levibus radiis patefecit ocellos.

Sic ait in molli fixa toro cubitum,

35 Tandem te nostro referens injuria lecto.

Alterius clausis expulit e foribus.

Namque ubi longa meae consumpsisti tempora noctis,

Languidus exactis hei mihi fideribus?

O utinam tales producas, improbe, noctes,

40 Me miseram quales semper habere jubes.

Nam

deas. tetigerat & Passeratus. Guyetus reponerat,

Donec diffusas luna subeunte fenestras,
quae temeritas si feratur, jam pro munditiis
Propertianis legamus oportet committiles
Franc. Guyeti naenias. cujus a sinistra libera-
litate & hoc habet: *Luna moraturis*] legendum
omnino videtur *Luna immaturis*, &c. id est,
propeas, ante tempus orientibus, intempe-
stivis, intempestive sedulis, officiosis. *ad*
moraturis nullum hic locum habet.] haec ille.
quae si vera sunt, non satis intellexit, puto,
quid scriberet, ipse Propertius. ita enim rur-
sus L. 3. Eleg. 18.

Nox mihi prima venit: primae data tempora
noctis.

Longius in primo, Luna, morare toro.

Tu quoque, qui astrictos spatiosius exigit ignes,

Pheobe, moraturae contrahes lucis iter.

addit Latinus Latinus, post versiculum *Com-*
positus levibus, &c. desiderari duos alios, hos
scilicet,

Et subito adventum palluit illa meo.

Mox ut erat neglecta comis, & pectore rudo.

festivam vero corniculam, cujus tam belli
sint pulli. nos eos cum auctore suo illuc redi-
re jubemus, unde malum pedem adtulerunt.

34. SIC AIT] Sic agnoscunt omnes libri.
Muretus in suo invenerat *Hic*; ut sit *hic* pro
tunc. quod ipsum *Tunc* in Memmiano codice
legi testatur Passeratus; & pro conjectura po-
suit J. Douza. sed videtur *ad* sic omnino reti-
nendum, idemque valere quod negligenter;
languide, leviter; ac gestu adjuvandum. ple-
ne extulit Horatius L. 2. Od. 11.

Cum non sub alta vel platano, vel hac

Pinu jacentes sic temere, & rosa

Canos odorati capillos,

Dum licet, Assyriaque nardo

Potamus sancti?

Ibidem IN MOLLI FIXA TORO CUBITUM]

Passeratio legendum videbatur *nixa*, adductis
optimorum auctorum exemplis: mavult &
Nic. Heinsius ad Ovid. L. 7. Metam. v. 344.
sed quum omnes membranae habeant *fixa*, ni-
hil videtur mutandum. dixit autem *fixa cubi-*
tum eadem mente, qua *figere vestigia* Virgilius
extulit L. 6. Aen.

cui filius Achaes

Is comes, & paribus curis vestigia figit.
id est, inquit Servius, *stat subito*: quod cogi-
tantes *facere consueverunt*. ita hic Cynthia discussio
sopore paullulum cogitabunda, cubitum figit
in lectulo.

36. REPPULIT E FORIBUS] *expulsi e fori-*
bis habent omnes membranae: quod non de-
buit mutari. antiqui mirum in modum gaude-
bant his praepositionibus geminatis. Caesar
L. 7. Bel. Gall. C. 4. *magisque coactis copiis;*
adversarios suos, a quibus paulo ante erat ejectus;
expellis ex civitate. Cor. Nepos Epamin. C. 10.
duce Pelopida, exsules Thebas occupantes, &
praesidium Lacedaemoniorum ex arce expulerunt.
Cicero L. 6. ad famil. Epist. 6. *cum me ex repu-*
blica expulissent ii, qui illam cadere posse stante me
non putarunt. Catullus Carm. 73.

Quae mihi subrepens imos, ut torpor, in artus;

Expulit ex omni pectore laetitia.

39. PERDUCAS, IMPROBE, NOCTES] Nic.
Heinsius legit *producas*, not. ad Claudian. de
III. consulatu Honorii v. 48. & sane ita habe-
bat Seb. Gryphii editio A. 1551. ac Plantinia-
na A. 1560. quod merito nunc sequimur; &
sequi jubet consensus bonorum scriptorum.
Terentius Adelph. Act. 4. Sc. 2.

unum quidquid, quod quidem erit bellis-
sum,

Carpam, & cyathos sorbillans paullatim hunc
producam diem.

Tibullus L. 1. Eleg. 4.

Nudus & hibernae producis frigora brumae,

Nudus & aestivi tempora sicca canis.

B 3

Horatius

Nam modo purpureo fallebam stamine somnum,
 Rursus & Orpheae carmine fessa lyrae.
 Interea mecum graviter deserta querebar
 Externo longas saepe in amore moras:
 45 Dum me jucundis lapsam sopor impulit alis.
 Illa fuit lacrimis ultima meta meis.

Horatius L. 3. Od. 21.

*Te Liber, & si laeta aderit Venus,
 Soguesque nodum solvere Gratiae,
 Vrinaeque producent lucernae
 Dum radiens fugas astra Phoebus.*

& L. 1. Sat. 5.

Prorsus jucunde coenam producamus illam.

Lucanus L. 10.

Postquam apulis Bacchoque modum lassata voluptas

*Imposuit, longis Caesar producere noctem
 Inchoat alloquiis.*

hoc est quod Horatius alicubi vocat

Aestivam sermone benigno tendere noctem.
 videndus Nonius in verbo *Producere*.

43. INTERDUM GRAVITER] *Interdum leviter*, Borrichianus, duo Regii, uterque Colbertinus, & Groninganus, cum Veneta. quod & in suis invenerat Muretus. *Interea leviter* noster secundus. *Interdum graviter* primus. *Interdum mecum graviter* Volsci editio. sed *leviter* non videtur admittendum. alia res est de isto *interea*. *interdum* certe, quum in proximo subsequatur *saepe*, quem hic sensum facit? nam quod *saepe moras* Livinejus acceperit tamquam Catulli olim amicitias, & semper lemitas Terentii, minus nihilo est. non queritur Cynthia unam dumtaxat noctem sibi periisse; sed vero quod saepe & multoties sola cubare cogatur, quum interea fructum sui amoris intercipient aliae. clarum id ex superioribus,

Optimam tales producas, improba, noctes,

Mensuram quales semper habere jubes.

clarius ex Eleg. 22. Libri secundi; 4, 13, 18, 21 tertii; 5, 7, & 8 quarti. unde non incommode hoc modo constituendus videri possit versus,

Interea mecum graviter deserta querebar.

44. EXTERNO LONGAS SAEPE IN AMORE MORAS] *Hesterno* mallet Livinejus. frustra. *externum amorem* recte vocat Cynthia, quem foris exerceret columbus suus. exempla, quibus id adstruatur, cum cura collegit Passeratius. noster ipse L. 2. Eleg. 22.

Haec te non meritis totas expectat in horas:

At tu nescio quas quaeris, inepte, foris.

pro *moras* habet Groninganus *vias*. quod neutiquam placet. si quis tamen hic sensum aliquem teneriorem subesse putat, videat ille utrum sibi cum Franc. Modio convenire possit Novant. Lect. Epist. 18. sed melius noster L. 3. Eleg. 18.

Et scribenda mihi lex in amore novo,

Quam multae ante meis cedant sermonibus horae.

45. DUM ME JUCUNDIS LAPSAM SOPOR IMPULIT ALIS] *jucundis* secundus noster cum Groning. male, quum a juvando deducat Cicero L. 2. de Finibus: *Elanc jucunditatem transfer in amicum. Juvare enim, in utroque dicitur: ex eoque Jucundum.* deinde pro *lapsam* reponerat Lipsius ex Vaticano *lassam*: quomodo & Latinus Latinus, & Comelini liber. *lapsam* omnes nostri. quod verum est. vide sis Passeratium, & Nic. Heinssii Notas ad Ovid. L. 3. Amor. Eleg. 5. v. 1. & ad L. 3. Tristium Eleg. 3. v. 44.

46. ILLA FUIT LACRIMIS ULTIMA CURA MEIS] *cetera* meis volebat Scaliger ad L. 4. Eleg. 2. *meta* meis Heinssius ad Ovid. L. 1. Fa. stor. v. 287. neque aliter scripsisse puto Propertium. certe ejus lectionis non obscurum vestigium est in altero Colbertino, ubi *nota* meis. vide notata ad L. 4. Eleg. 2. v. 58.

I V.

Quid mihi tam multas laudando, Basse, puellas
 Mutatum domina cogis abire mea?
 Quid me non pateris, vitae quodcumque sequetur,
 Hoc magis assueto vivere servitio?
 5 Tu licet Antiopae formam Nycteidōs, & tu
 Spartanam referas laudibus Hermionen,
 Et quascumque tulit formosi temporis aetas,
 Cynthia non illas nomen habere sinet.
 Ne dum, si levibus fuerit collata figuris
 10 Inferior duro iudice turpis eat.

Hæc

1. BASSE] non alius videtur hic Bassus ab Iamborum poeta illo cuius meminit Naso L. 4. Trist. Eleg. 10.

Ponticus Heroo, Bassus quoque clarus Lambo

Dulcia conviciis membra suere mei.

Bassum vocat eruditissimus Vossius in libro de Poët. Lat. secutus Gyraldum Dial. 4. quem errorem, uti & ceteros omnes editionis Basilensis, fidelissime servavit nupera ista Leidana, tanto cum fastu recentata. fuere hujus cognominis plures poëtae. ad *Caesium Bassum* exstat Persii Satira 6. unde apparet vixisse sub Nerone, & lyricorum carminum gloria plurimum inclaruisse: atque adeo quidem, ut hunc unum Horatio comitem addat Quintilianus L. 10. C. 1. *Lyricorum Horatius fere solus legi dignus.* --- Si quem ad iudicare velis, is erit *Caesius Bassus*, quem nuper vidimus. Passeratius cur *epicorum* vocaverit, ego sane ignoro. Vespasiani temporibus celeberrimum fuit *Sallesi Bassi* ingenium, cuius & Fabius meminit ibidem, & Scriptor Dialogi de Orator. & Juvenalis Sat. 7. Hunc autem *Bassum*, nostri poëtae ac Nasonis familiarem, eundem cum *Caesio* illo *Basso* Persii amico fuisse contendit Joannes Baptista Fontejus L. 1. de prisca Caesiorum gente C. 19. quam rem accuratius perpendant velim interiorum literarum doctores. mihi veris propiora sunt quae noster Vossius tradidit L. 1. de Histor. Latin. C. 22.

4. ASSUETO VIVERE SERVITIO] ita Groninganus, unus Colbertinus, duo Regii. minus recte alii *ducere. vivere vitam* eleganter

dicitur, ut *servitio* *servitium*, *gaudere gaudium*, *nocere noxam*, & ad eam faciem plura. monuerat ex codice Modii (is est Groninganus) Janus Douza F.

5. 6. TU LICET ANTIOPAE FORMAM NYCTEIDOS, ET TU

SPARTANAE REFERAS LAUDIBUS HERMIONAE,] valde turbant libri in flexione horum nominum. neque sane tanti est, quomodo cumque legas. vitando tamen tot syllabarum similiter cadentium ingrato sono refingam

Tu licet Antiopae s. N. & tu

Spartanam r. l. Hermionem.

Spartanam Hermionem in quatuor MSS. Lipsius invenerat, L. 4. Ant. Lect. C. 11. sed accusativos nominum Graecorum magis litera terminari, quam *m*, bene observavit Nic. Heinsius ad L. 2. Velleji Paterculi C. 33.

7. FORMOSI TEMPORIS AETAS] eadem locutione utitur nitidissimae facundiae scriptor M. Minucius Felix, ipso fine Octavii sui: *Quid ingrati sumus? quid nobis invidemus, si veritas Divinitatis nostri temporis aetate maturuit?* Lucretius L. 1.

longa diei

Infinitae metas ante acti temporis omnis. sed & Cicero, & Tibullus, ac Naso ita loquuntur.

8. CYNTHIA NON ILLAS NOMEN HABERE SINAT] *sinat* duo Regii. *sinat* noster primus cum Groningano. quod verum est, & notatum Douzae F.

12. SUNT

Haec sed forma mei pars est extrema furoris:
Sunt majora, quibus, Basse, perire juvat.
Ingenuus color, & multis decus artibus, & quae
Gaudia sub tacita ducere veste libet.

15 Quo

12. SUNT MAJORA, QUIBUS, BASSE, PERIRE JUVAT] Philippus Silvius stulte haec interpretatur: *O mi Basse, sunt alia longe meliora, pro quibus mori juvat.* iste homo non nobis interpretationem dedit versusum Propertii, sed versionem male Latinam versionis Gallicae Marollii. ibi hunc locum his verbis detortum videbis: *Cette beauté est la moindre partie qui me touche pour allumer mon ardeur; il y en a bien de plus grandes, Bassus, pour lesquelles je voudrois mourir.* haec quidem sunt nugae, & praeficarum naeniac. Ceterum observare debes, *perire, ardere, fivere*, & quae plura sunt huius notionis verba, fere gaudere ablativo. no-
ster L. 2. Eleg. 12.

*Ipsa Paris nuda fertur perisse Lacaena,
Cum Menelao surgere e thalamo.*

& Eleg. 9. huius libri:

Dicere quo pereas, saepe in amore levat.

Horatius L. 1. Od. 27.

*Vultis severi me quoque sumere
Partem Falerni? dicas Opuntias
Frater Megillae, quo beatus
Vulnere, qua pereas sagitta.*

L. 2. Od. 4.

*Arfit Arides medio in triumpho
Virgine rapta.*

ubi male Lambinus illud *rapta virgine* accipi posse dicit tamquam absolute positum: debet enim omnino referri ad verbum *arfit*. sed pergamus. idem ille olor Romanus L. 3. Od. 9.

Donec non alia magis

Arfisti, neque erat Lydia post Chloen.

Epod. 14.

*Non aliter Samio dicunt arfisse Bathyllo
Anacreontis Toium.*

L. 4. Od. 17.

*Non enim posthac alia calebo
Femina.*

Epod. 11.

*Hic tertius Decembris, ex quo destitit
Inachia furere,*

Silvis honorem decuit:

Epod. 12. in re mollicula:

*Vel mea cum sacris agitat fastidia verbi:
Inachia langues minus, ac me.
Inachiam ter nocte potes.*

nofter L. 2. Eleg. 2.

Hac ego nunc mirer si flagrat nostra iuventus?

L. 3. Eleg. 17.

Testis Theſſalico flagrans Salmonis Enipea.

Horatius Epod. 5.

*Quam non amore sic meo flagres, uti
Bitumen artis ignibus.*

L. 1. Od. 4.

*Nec tenerum Lycidam mirabere, quo calet ju-
ventus*

Nunc omnis, & mox virgines sepebunt.

Papinius L. 1. Silv. 2. de Violantilla Arruntii
Stellae:

ipsum jam cedere sensi,

Inque vicem tepuisse viro.

13. MULTIS DECUS ARTIBUS] ita omnes libri. & sane recte. *artes* illae sunt dotes tum corporis tum animi, quas *multas* & varias non uno loco decantat poeta noſter, ut bene observatum Passeratius ac Gebhardo. Ovidius L. 2. Amor. Eleg. 10.

Utraque formosa est: operosae cultibus ambae:

Artibus in dubio est haec sis, an illa, prior. nihil erat clarius. tamen Schoppio L. 1. Verif. C. 18, visum fuit medicinam facere loco ne-
tquam adfecto, ac reponere nullis decus *arti-
bus*: id est, inquit, forma nativa. quid igitur erat *ingenuus color*? Theodorus autem Mar-
cilius, ut plus aliquid videatur sapere, in
Quotidianis ad Horatium, suo (ita loquitur)
& bono periculo corrigit *multis decus artibus*.
ut *muti artus* sint, non verborum lenocinio,
sed decore ipso & specie se commendantes. id
vero tale est, ut si pravis mutationibus ac fa-
tuis expositionibus praemium aliquod decre-
tum & constitutum fuerit, uni profecto debea-
tur Marcilio. haud multo rectius Barthius *mu-
tis artibus* malebat L. 25. Advers. C. 4. cujus
viri ceteris in bonas literas meritis deliquimus
hoc iudicii condonemus.

14. ET QUAE GAUDIA SUB TACITA DICERE
VESTE LIBET] quid est *dicere gaudia sub veste*?
an (quod Schoppio visum, & Barthio,) ni-
miam istam felicitatem suam sub veste narrare,
ne scilicet Malus aliquid invidere possit, aut
etiam ipsa Nemesis exaudire? cras credam. ut
cum Douza reponere *ducere*, quod in Comelini
libro

- 15 Quo magis & nostros contendis solvere amores,
 Hoc magis accepta fallit uterque fide.
 Non impune feres. sciet haec infana puella,
 Et tibi non tacitis vocibus hostis erit.
 Nec tibi me post haec committet Cynthia, nec te
- 20 Quaeret: erit tanti criminis illa memor.
 Et te circum omnes alias irata puellas
 Differet: heu nullo limine carus eris.
 Nullas illa suis contemnet fletibus aras,
 Et quicumque sacer, qualis ubique, lapis.
- 25 Non ullo gravius tentatur Cynthia damno,
 Quam sibi cum rapto cessat amore Deus.

Praeci-

libro Gebhardus invenit, & in sua editione expressit Graserus. neque aliter lectum Fruterio. *ducere* est haurire, bibere. quomodo Horatius dixit *ducere nectaris succos*, & pressum Calibus *ducere Libernum*. ipsum *bibere* pari elegantia ad amorem transtulit Phoenix Mantuanus L. 2. Aen.

vario noctem sermone trahabat

Infelix Dido, longumque bibebat amorem.

tacitam autem vestem dixit, ut Catullus *taciturni cubile*; testem nempe fidam ac taciturnam deliciarum suarum, & cui tuto crederet sua gaudia. Catullus Carm. 6.

Nam te non viduas jacere noctes

Nequidquam taciturni cubile clamat

Seris ac Syrio flagrans olivo.

neque ab similitur Galienus Imp.

Ludite: sed vigilas nolite extinguere bychnos:

Omnia nocte vident, nil cras meminere lucernae.

15. QUO MAGIS ET NOSTROS] at reponit Barthius L. 25. C. 4: ut haec cum superioribus connectantur. eleganter dixit *quo magis*, hoc *magis*. Lucretius *tam & quam* posuit L. 1.

Et quam quaque magis calibet res intus inane,
Tam magis his rebus penitus tentata labascit.

26. QUAM SIBI CUM RAPTO CESSAT AMORE DEUS] cessat id, cujus possessio atque usus fructus alio transfertur, ut bene exponit Gebhardus adducto Plinii loco L. 2. Epist. 4: *Sunt quidem omnino nobis modicae facultates, dignitas sumptuosa, reditus propter conditionem agellorum, nescio minor, an incertior: sed quod cessat ex reditu, frugalitate suppletur, ex qua velut a fonte liberalitas nostra decurrit.* apposite Colu-

mella L. 2. C. 1. *sens sponte, seu quolibet casu destituta humus, cum est reperta cultu, magno fœnore cessationis.* C. 2: ubi de agro sicco & macro: *itaque hic ager, sive exercetur, seu cessat, colono est potius tendendus, ac tamquam pestilens reficiendus.*

27. PRAECIPUE NOSTRI] Comelini liber nostro. utrumque ferri potest.

27. MANEAT SIC SEMPER ADORO] quia noster verbis simplicibus saepe utitur vice compositorum; compositis autem saepe pro simplicibus; ideo dicunt *adoro* hic esse idem quod *oro*. & puto, verum dicunt. nam & ita Servius exponit in L. 10. Aen. v. 677.

In rupes, in saxa, volens vos Thurnus adoro,
Forte ratem.

sed Hadrianus Valesius, in eo libello qui *Valesianorum* titulo circumfertur, rejecta Servii opinione, omnino legendum putat, *volens vos Thurnus id oro*: neque *adorare* umquam positum fuisse credit pro *orare*. liceat seorsim sentire a viro magno. certe nostri *adoro* non aliud quam *oro* potest significare. neque aliorum trahi debet Ovidii locus Epist. Ariadnae:

Non te per meritum, quoniam male cessit, adoro:

Debita sit factis gratia nulla meo.

itemque ille L. 2. Pont. Epist. 2.

Hanc ego non, ut me defendere tentet, adoro:

Non vbi confessi culpa mendae rei.

aut hic Juvenalis. Sat. 3.

libertas pauperis haec est,

Pulsatus rogat, & pugnis concisus adorat,

Ut liceat paucis cum demibus inde reverti.

vel etiam Livii L. 6. C. 12. *Romanus dictator castris*

C

Praecipue nostri. maneat sic semper, adoro:
Nec quidquam ex illa quod querar; inveniam.

castris eo die positis, postero cum auspicio prodisset, hostiaque caesa pacem Deum adorasset. nimirum adorare proprie erat, manum ad os admodum osculari: qui quia precantium ac supplicantium cultus erat, ideo positum fuit pro ora-

re. quae in hanc rem multi observarunt, non exscribo.

28. NE QUIDQUAM] ita Douza F. & Borrichianus. *Nec quidquam*, nostri, Groninganus, Regii, Colbertini.

V.

INvide tu tandem voces compesce molestas,
Et sine nos cursu, quo sumus, ire pares.
Quid tibi vis, insane? meos sentire furores?
Infelix, properas ultima nosse mala.
5 Et miser ignotos vestigia ferre per ignes,
Et bibere e tota toxica Thessalia.
Non est illa vagis similis conlata puellis:
Molliter irasci non sciet illa tibi.
Quod si forte ausis non est contraria nostris,
10 At tibi curarum millia quanta dabit?

Non:

9. AUT SI FORTE AUSIS NON EST CONTRARIA NOSTRIS] vulgatae habent *Quod si forte tuis non est contraria votis*; quam lectionem retinuit Passeratius, & sanctissimam Gebhardus pronuntiavit. neque aliter scribunt duo codices Regii. reliqui fere *Q. s. f. tuis non est contr. nostris*: unde Lipsio placebat *Q. s. f. ausimis n. e. c. nostris*. in nostro primo libro clare legitur *Quod si forte ausis non est contraria nostris*. itaque nihil mirro, Scaligeri explicationem amplexus, nisi aut in quod con-

10. CURARUM MILLIA QUANTA DABIT] *millia* & *mile*. constanter scribit codex Groninganus, & Veneta editio A. 1475. docte, atque ex antiquissimo veterum usu. Lapis vetustus, quem Romae vidit Joannes Jacobus Boissardus:

T. SEMPRONI. GRACCHI. COS. IMPERIO
AVSPICIOQ. LEGIO. EXERCITUSQ. P. R
SARDENIAM. SUBEGIT. IN. EA. PROVIN

CIA. HOSTIUM. CAPTA. SUPRA. LXXX
MILIA.

neque aliter scribi in optimis quibusque membranis, testis est locuples, Pierius Valerianus Castig. in Virgil. L. 4. Geor. y. 473. & in L. 9. Aen. y. 132. ac Nic. Heinsius in Ovidianis. rationes grammaticas tradit Claudius Daufiquius in secunda parte Orthographiae. tamen aliter obtinuit usus, scribendi loquendique magister. *millia multa* est in nostro primo, & in principe editione: minus significanter. magnitudinem pro numero saepe ponebant antiqui. Lucretius L. 5.

Quantas conscindunt hominem cuppedinis a-
eres
Sollicitum curae, quantisque perinde timo-
res!

Valerius Flaccus L. 2.

Quos mihi post lacrymas, post quanta pinacula
passum

Sermus

Non tibi jam somnōs, non illa relinquet ocellos.

Illā feros animis adligat una viros.

Ah mea contemptus quoties ad limina cures,

Quum tibi singultu fortia verba cadent:

15 Et tremulus moestis orietur fletibus horror,

Et timor informem ducet in ora notam;

Et quaecumque voles fugient tibi verba querenti:

Nec poteris qui sis, aut ubi, nosse miser.

Tum

Serius ades!

Papinius L. 4. Silv. 3.

Annos perpetua geres iuventa,

Quos fertur placidos obisse dies,

Quos Titonia computat senectus,

Et quantos ego Delium poposci.

loquitur ibi Sibylla Cumana. Iustinus L. 12.

C. 15. scire varicinarique se, ac pene oculis videre dixit, quantum sit in hoc certamine sanguinis fusa Macedonia; quantis caedibus, quo cruore, mortuo sibi parentatura. & horum vestigia premens M. A. Flaminius, purissimi oris poeta, L. 3. Carm. 6. de Hercule Hylam quaerente:

Quantas ille sero profudit corda querelas,

Pallenti quantas ore dedit lacrimas!

Taubmannus ad Trinum. Planti Act. 2. Sc. 4. huius voculae vim exponens, ita citat versiculum Propertii,

Cur arum peperis nulla quantas tibi?

memoria lapsus videlicet. & fuere postea, qui Taubmanno, quam Propertio ipsi, credere maluerunt.

12. ILLA FEROS ANIMIS ADLIGAT UNA VIRQS] eleganter & apposite adligat. Terentius Adelph. A. 5. Sc. 3. DE.

--- *Si istam psaltriam*

Una illuc mecum hinc abstraham. MI. pugnaveris.

Eo pacto prorsum illic alligaris filivro.

ibi Donatus: haec cum risu dicit Micio. Et ligare est injicere alicui vincula, quis vero dicitur alligari ad aliquid, sine quo esse non possit? ergo proprie ad amicum alligari adolescentem dicitur amantem. Horatius L. 1. Od. 27.

Vix illigatum te triforae

Pegafus expedies Chimaerae.

nofter L. 3. Eleg. ult.

Corruptus sacro Veneris torrebatur aëno:

Vinctus et non varis in tuaa terga manus.

15. ET TREMULUS MOESTIS] ita recte duo

nostri, cum Borrichiano. *Et tremulis moestus Groninganus, duo Regli, unus Colbertinus. Et moestus tremulis Colbertinus alter. sed nihil mutandum. quem tremulum horrorem noster dixit, cum tremorem horridum Seneca Troad. v. 165.*

Pavet animus: artus horridus quassat tremor.

16. ET TIMOR INFORMEM DUCET IN ORB NOTAM] tremor Groninganus. quod irrepsit ex versu praecedente. timorem vocat puerilem istum pudorem, quo suffundi solent quibus peregrina res est amor. Ovidius L. 1. Artis Amator.

Colloquio jam tempus adest: fuge rustice longe

Hinc pudor.

pudor autem est timor justae reprehensionis, ut Tauro placuit apud Gellium L. 19. C. 6. deinde in ora, idem liber: quod retinendum videtur, ut figuratius, atque ideo magis Propertianum.

17. ET QUAECUMQUE VOLES FUGIENT TIBI VERBA QUERENTI] facundum hoc atque efficax silentium bellissime expressit ingeniosissimus Tassius in Amynta, choro Act. 2.

Tu in bei facondi detti

Sciogli la lingua de' fedeli tuoi;

E spasso (o strana, e nova

Eloquenza d' Amore!)

Spasso in un dir confuso,

E'n parole inerrate

Meglio si esprimo il core,

E piu par, che si mova,

Che non si fa con voci adorne e daste:

E'l silenzio ancor suole

Elver prioghi, e parole.

haec tam florida tamque plena venustae amoenitatis si conferre voles cum veterum scriptorum locis huc facientibus, noli committere quin Dionysii Lambini commentarium evolvas in Horat. L. 1. Od. 13.

- Tum grave servitium nostrae cogere puellae
 20 Discere, & exclusum quid sit abire domum.
 Nec jam pallorem toties mirabere nostrum,
 Aut cur sim toto corpore nullus ego.
 Nec tibi nobilitas poterit succurrere amanti:
 Nescit amor priscis cedere imaginibus.
 25 Quod si parva tuae dederis vestigia culpae,
 Quam cito de tanto nomine rumor eris?
 Non ego tum potero solatia ferre roganti,
 Quum mihi nulla mei sit medicina mali.
 Sed pariter miseri socio cogemur amore
 30 Alter in alterius mutua flere sinu.
 Quare quid possit mea Cynthia, desine, Galle,
 Quærere: non impune illa rogata venit.

30. ALTER IN ALTERIUS MUTUA FLERE
 SENU] summae istud familiaritatis. Petronius:
Grandine qui segetes & totum perdidit annum,
In simili deslet tristitia fata sinu.

Plinius Caecilius L. 2. Epist. 1. *Quibus ex caus-*
sis necesse est tamquam imminuentem mortem ejus in
sinu suo desleam.

V I.

- Non ego nunc Hadriae vereor mare noscere tecum:
 Tulle, neque Aegaeo ducere vela salo:
 Cum quo Rhiphaeos possim conscendere montes,
 Ulteriusque domos vadere Memnonias.
 5 Sed me complexae remorantur verba puellae;
 Mutatoque graves saepe colore preces.

Illa.

1. NON EGO NUNC HADRIAE.] *Adriae*
 duo nostri, & Borrichianus; reliqui *Hadriae*;
 quod rectum esse jam olim docuit Jov. Pontanus L. 1. de Aspiratione. neque aliter lapides
 literati apud Ald. Manutium in Orthographia.

4. ULTERIUSQUE DOMOS VADERE MEMNONIAS] *Memnonias* duo Colbertini cum Groningano, & Borrichiano. in *emonias* primus
 noster, supra scripto *Memno*. in *Emonias* unus
 Regius, noster secundus. *Moemonias* alter Regius.
 in *Aemonias* videtur probare Lipsius L. 4. Ant. Lect. C. 11. sed *Memnonias* legi debere
 jam alii evicerunt. Beroaldus utrum *Memmonias* domos pro Aethiopia capiat, an pro Suis,

non satis certus est, & in bivio haeret. Sula
 intelligi docuit Turnebus L. 21. C. 16. Salma-
 sius autem Exercit. Plin. p. 612, de Memno-
 nis regia Aethiopica capi posse innuit. quod
 verum est. Curtius L. 4. C. 8. *Cupido haud in-*
justa quidem, ceterum intempestiva inceperat,
non interiora modo Aegypti, sed etiam Aethio-
piam invisere. Memnonis Tithonique celebrata
regia cognoscendae vetustatis avidum traheret pene
extra terminos solis. de tali itinere loquitur no-
 ster, quo fidem suam probat Tullo, si per
 Cynthiam liceret, vel extra mundi terminos
 iturus comes. pariter ad uxorem suam Papi-
 nius L. 3. Silv. 5.

Quam:

- Illa mihi totis argutat noctibus ignes,
 Et queritur nullos esse relictæ deos.
 Illa meam mihi se jam denegat, illa minatur,
 10 Quæ solet ingrato tristis amica viro.
 His ego non horam possum durare querelis.
 Ah pereat, si quis lentus amare potest.
 An mihi sit tanti doctas cognoscere Athenas,
 Atque Asiae veteres cernere divitias:
 15 Ut mihi deducta faciat convicia puppi
 Cynthia, & infans ora notet manibus:
 Osculaque opposito dicat sibi debita vento,
 Et nihil infido durius esse viro?

Tu

*Quamquam, & si gelidas irem mansurus ad
 Articos,
 Vel super Hesperiae vada caligantia Thules,
 Aus septemgeminæ caput haud penetrabile Nili,
 Hortare vias.*

9. ILLA MEAM MIHI JAM SE DENEGAT]
 insuavis numerus, sed quem levi transpositio-
 ne reddas suaviorem, illa meam mihi se jam
 denegat. nec dubito quin ita fuerit a manu
 poetæ.

10. QUÆ SOLET IRATO TRISTIS AMICA
 VIRO] quo altius circumspicio, & rimor men-
 tem Propertii, eo minus adridet Passeratii ex-
 positio. non dicit poetæ, se iratum velle relin-
 quere Cynthiam; sed vero eam sibi cum Tul-
 lo amicitiam esse, ut vel in ultimas orbis oras
 una proficisci possit, imo velit, nisi obster
 amor Cynthiae, deferi se conquerentis, ac
 crebris magnisque precibus ut ne id faciat con-
 tendentis, & turpem perfidi ingraticue animi
 notam totis noctibus occurrentis. noli itaque
 dubitare quin scriptum fuerit *Quæ solet ingra-
 to*, quum paullo post clarissime mentem suam
 exponat poetæ hoc versum, *Et nihil infido durius
 esse viro*. vides ut infidum & ingratum conjun-
 gat. Ovidius Epist. Medææ:

*Est aliqua ingrato meritis exprobrare volu-
 ptas.*

Hac finar: hæc de te gaudia sola feram.

ac deinde:

Aus nos Scylla rapax canibus missæ edendos!

Debit ingratis Scylla nocere viris.

durum in eadem re dixit idem Naso Remed. A-
 moris:

Illic & juvenes votis oblivia poscent:

Et si qua est duro capta puella viro.

hoc est, ingrato, & (ut pater Ennius loqui-
 tur) lapideo, quem non miseret neminis,
 qui neque bene meritis moveretur, neque lacri-
 mis emollescit.

17. OSCULAQUE OPPOSITO DICAT SIBI DE-
 BITA VENTO) *didisa* Palmerius; quod insu-
 per ridicule exponit. male quoque Fruterius
didisa L. 2. Veris. C. 18. quum in libris suis ex-
 stare fateatur *debita*; quod in suis & Gebhar-
 dus invenit, & agnoscit Groninganus cum
 duobus nostris & Colbertinis. *Hoc est*, inquit
 Scaliger, *exprobrat Vento*, sibi eripi oscula ab
 ipso. Opposito, *adverso*, ut oppositi sunt *unius*
eorum nobis, quibuscum expostulamur. In *priore*
editione non bene hæc assequabamur. hæc inge-
 nue vir ille maximus. puto tamen verio-
 rem sensum fore, si dicamus, ventum secundum
 ac vela facturo Propertio faventem, Cynthiae
 votis *oppositum* vocari, hoc est contrarium,
 qui violenter ei eriperet oscula ab infido amato-
 re sibi debita, quorum usufructu in posterum
 sit carendum. sic Laodamia apud Nalæm:

Aulide se fama est ventis retinente morari.

Ah, me cum fugeres, hic ubi ventus erat?

Tum si ea debuerant vestris obistere remis.

Illud erat servis utile tempus aquæ.

ac deinde:

*Raptus es hino præceps: & qui tua vela vo-
 caret,*

*Quem cuperent nautæ, non ego, ventus
 erat.*

Ventus erat nautis aptus, non aptus amanti.

Solvor ab amplexu, Protesilæ, tuo.

debeo hanc observationem insigni Viro Petro

Tu patrui meritis conare anteire secures,

20 Et vetera oblitis jura referre foris.

Nam tua non aetas umquam cessavit Amori;

Semper at armatae cura fuit patriae.

Et tibi non umquam nostros puer iste labores

Adferat, & lacrimis ultima vota meis.

25 Me

Burmanno, cui hae nostrae litterae indies plura & majora debebunt. mihi autem volupe est in amicitia carissimi capitis gloriari.

20. ET VETERA OBLITIS JURA REFERRE SOCIIS) Tò sociis retinendum videri possit. Cicero pro Lege Manil. C. 8. dico, ejus (L. Luculli) adventu maximas Mithridatis copias omnibus rebus ornatas atque instructas fuisse; urbemque Asiae clarissimam nobisque amicissimam Cyzicensorum, obsessam esse ab ipso rege maxima multitudine, & oppugnata vehementissime. pro Maurena C. 15. cum totius impetus belli ad Cyzicensorum moenia constitisset, eamque urbem sibi Mithridates Asiae januam fore putavisset, qua effracta & revulsa, tota pateret provincia, perfecta ab Laeculo haec sunt omnia: ut urbs fidelissimorum sociorum defenderetur, & omnes copiae regis diuturnitate obsidionis consumerentur. pro Archia C. 9. populi Romani laus est, urbem amicissimam Cyzicensorum ipsamdem (L. Luculli) consilio, ex omni impensio regio ac totius belli ore ac faucibus ereptam esse atque servatam. & isto quidem bello libertatem meruerunt. Deinde autem, quod in quadam seditione cives aliquot Romanos flagris caecos necassent, ab Augusto redacti sunt in servitutem; M. Apulejo, P. Silio Coss. tamen ab eodem Augusto reddita iis libertas est haud ita multo post, M. Druso Libone, L. Calpurnio Pisone Coss. ut auctor est Dio L. 54. Strabo quoque liberam fuisse urbem suam aetate testatur L. 12. quae quum ita sint, haud difficulter amplector Nic. Heinsii correctionem, ex corrupta membranarum scriptura referre sociis feliciter restituentis veram ac legitimam.

Et vetera oblitis jura referre foris. nam in foro jam dicebatur. quo jam aliquo tempore caruerant Cyziceni. quod noster referre jura vocat, id Caesar dixit reddere L. 7. Bell. Gall. C. 76. Hujus opera Comii, ita ut antea demonstravimus, fideli atque utili superioribus armis oras usque in Britannia Caesar, pro quibus meritis civitatem ejus immunitatem esse iussit; jura legesque reddiderat: atque ipsi Morinos attri-

buerat. intellige jura & leges patrias; quibus carendum erat gentibus devictis. quod tam ferociter conqueritur Critognatus Arvernus ibid. C. 77. depopulata Gallia, magnaue illata calamitate, Cimbri finibus nostris aliquando excaeserant, atque alias terras pesiverunt: jura, leges, agros, libertatem nobis reliquerunt. Romani vero quid petunt aliud, aut quid volunt, nisi invidia adducti, quos fama nobiles potentisque belli cognoverunt, horum in agris civitatibusque considerare, atque his aeternam injungere servitutem? neque enim umquam alia conditione bella gesserunt. quod si ea, quae in longinquis nationibus geruntur, ignoratis; respicite finitimam Galliam, quae in provinciam redacta, jure & legibus commutatis, securibus subjecta, perpetua promittitur servitute.

21. CESSAVIT AMORI) cessavit, quod bene restituit Scaliger, agnoscunt omnes libri. servavit a Beroaldo est: quum tamen Volsci quoque editio cessavit praeferat, nec non Veneta A. 1475.

22. SEMPER AT ARMATAE) & armatae libri Livineji cum Borrichiano & uno Colbertino. parum refert quid malis. odiose nugatur Palmerius cum suo inarmatae, quod vult oppositum esse toti exarmatae.

24. LACRIMIS OMNIA NOTA MEIS) locus adfectus, quem medicando etiam pejus corruerunt. Turnebus refingebat omnia nota. L. 21. Adv. C. 6. Passeratius vero somnia nota. sed quantivis precii est lectio codicis nostri secundi, saepe boni, in quo claris literis legitur lacrimis ultima vota meis. Mortem intelligit, quae est linea postrema omnium votorum, & sacra anchora miserae mortalitatis, qua omnia infelicitis vitae mala exiari putabant. Ovidius L. 4. Pont. Epist. 14.

Ipsa quoque est invisa salus, suntque ultima vota

Quolibet ex istis scilicet ire locis. Virgilius L. 11. Aen.

at non, Evandre, pudendis
Volneribus pulsam aspicias: nec sospite dirum
Optabis

25 Me sine, quem semper voluit Fortuna jacere,
Hanc animam extremae reddere nequitiae,
Multi longinquo periere in amore libenter,
In quorum numero me quoque terra tegat.

Non

Optabis nato finis pater.

id vero vel maxime locum habet in amore aenumoso atque infelice. Ovidius L. 2. Amor. Eleg. 5.

Nullus amor tanti est; (absens phœtrate Cupido)

Ut mihi sint toties maxima vota mori.

Vota mori mihi sunt, cum te peccasse recorder.

& L. 3. Eleg. 14.

Tunc ab, tunc odi frustra quod amare necesse est.

Tunc ego, sed tecum, mortuus esse velim.

L. 10. Metam. ubi Myrrhae historia:

Nec modus aut requies, nisi mors, reperitur amoris.

Mors placet. erigitur: laqueoque innectere fauces

Desinat.

Virgilius L. 4. divini operis:

Tum vero infelix satis exterrita Dido

Mortem orat: taedet caeli convexa suavi.

& infelix ille Damon in Pharmaceutria:

vivite sive.

Præcepit aërii specula de montis in altum
Deferat. extremum hoc manas morientis habeto.

sic Clitophon ille, quum Leucippen e medio sublatam falso crederet, in publico judicio crimen alienum in se transtulit, sola spe mortis, apud Achillem Tatium L. 7. talium ultimorum votorum, etiam talium exemplorum, pleni sunt libri, & quotidianæ experientia. unum non possum quin addam, tragicum sane ac miserabile, Hieronymi Angeriani, patricii Neapolitani, cujus habemus *Erosopægnion*, libellum argutum atque elegantem. in eo libello quod postremum est epigramma, colore adeo naturali praepingit infaustos illos fluctus animi desperata salute rabidi, ut vel filicem movere possit. finit autem in his verbis:

Vivite vos alii, quibus omnia iugiter affert

Laetus Amor. gladium tuum sive minus.

Ne trepida. rapidus quum spiritus ibit ad auras

Clamabit, Mortis Caelia causa fuit.

& perficet cogitarum nefas. de quo non sine causa lamentatur noster ille Hoofdius in epistola luculenta, quam Florentia scripsit ad

amicos fodalitatis poëticae Amstelodamenses:

Ziet ook Phœxolas strant, de kuilen, bergen, daelen,

Die Celia haar lof wel plachten op te haelen; Wanneer d'Angeriaen vertrok zijn waere min, Poëtery geacht van zijne afgodin:

Zoo dat zijn min en pijn geen ander loon mogt beuren

Dan laas! met eigen hands zijn lijf en ziel te scheuren.

Beweeglijk ongeluk! waarom werdt (dits mijn vraag)

Bedrukt min gestraft, die zelf doch is een plaeg

male meruerant de posteritate novissimi editores scriptorum Hoofdiariorum, qui carmen & notum & nobile nullo suo merito strangularunt. Ceterum paris vecordiae facinus, quamquam ex dispari causa, videre est in Joanne Valdesio, homine Hispano, apud Jo. Pierium Valerianum L. 1. de infelicitate literatorum.

26. HANC ANIMAM EXTREMAE REDDERE NEQUITIAE) extremae nequitiae exponit Pallæratius, tum discipulus inerte, ut nihil supra. aberravit vir doctissimus a scopo poëtae, qui ipse melius mentem suam exponit L. 2. Eleg. 19.

Quod mihi si ponenda tuo sit corpore visa;

Existe hic nobis non inhonestus eris.

& jam resipiscens L. 3. Eleg. 19.

Sed moriat; fero, non tam si finitus amore.

Atque erit illa mihi mortis honesta dies.

Vide & Nasonem L. 2. Amor. EL. 20. Felix, quem Veneris certamina musas perdunt. & quae istic sequuntur pluscula. haec est illa extrema nostri nequitia. quam nimis aperte interpretatur Janus Etruscus in tomo 1. Deliciar: Ital. p. 910.

27. LONGINQUO PERIERE IN AMORE) Livinejus putat longinquum hic amorem dici, quia Propertius in Umbria natus Romanam Cynthiam deperibat. qui error est jocularis. Longinquus saepe idem valet quod longus, sive diuturnus. Lucilius L. 30.

Scito etenim bene longinquum mortalibus morbum

In

- Non ego sum laudi, non natus idoneus armis:
 30 Hanc me militiam fata subire volunt.
 At tu seu mollis qua tendit Ionia, seu qua
 Lydia Pactoli tinguunt arata liquor:
 Seu pedibus terras, seu pontum carpere remis
 Ibis, & accepti pars eris imperii:
 35 Tum tibi si qua mei veniet non inmemor hora,
 Vivere me duro fidere certus eris.

In vino esse, ubi qui inuitavit dapilius se.
 Livius L. 1. C. 31. nulla tamen ab armis quies
 dabatur ab bellicoso rege; salubriora etiam creden-
 te militiae quam domi iuvenum corpora esse, do-
 nec ipse quoque longinquo morbo est implicatus.
 Caes. L. 3. Bel. Civil. C. 80. se confidere mu-
 nitionibus oppidi, si celeriter succurratur: lon-
 ginquam oppugnationem sustinere non posse. Li-
 vius L. 6. C. 8. cohortatus milites, ne tamquam
 Vejós oppugnantes in opere longinquo sese tere-
 rent, victoriam in manibus esse. Corn. Nepos The-
 mist. C. 4. majore cum labore, & longinquiore
 tempore bellum confecturum, cum singulos con-
 festari cogeretur. Gellius praefat. longinquis per
 hiemem noctibus, in agro terrae Asticae com-
 mentationes haec ludere ac facere exorsi sumus.

31. MOLLIS IONIA) Beroaldus non intel-
 lexit hunc locum. tu Lud. Caelium vide L. 7.
 Ant. Lect. C. 10: Erasmus nostrum in pro-
 verbio Risus Ionicus; & Lambinum, ac Tor-
 rentium, ad illud Horatii, Motus doceri gau-
 des Iónicos Matura virgo, L. 3. Od. 6. nec ma-

le Passeratius, priores secutus. tamen Phi-
 lippus Silvius eorum nullum sequitur, me-
 ra Beroaldi verba exscripsisse contentus.

32 LYDIA PACTOLI TINGUIT ARATA LI-
 QUOR) tinguunt est in codice Borrichiano. re-
 cte. nam istud Regionum cingit, quod & in
 uno Mureti erat, profluxit ex vulgari scriptu-
 ra tingit. tinguere autem debere scribi, osten-
 dit compositum distinguere. idque plus semel
 monuit doctissimus Pierius in Castigationi-
 bus Virgilianis. aratra habent nostri libri,
 quasi ex conducto: sed arata ex suis jam olim
 restituerunt viri magni, Turnebus, Lipsius,
 Passeratius. optime. culta vocaverat Maro in
 ejusdem regionis commemoratione, L. 10.
 Aen.

Te quoque magnanimae viderunt, Ismare,
 gentes

Vulnera dirigere, & calamos armare veneno,
 Maeonia generose domo: ubi pingua culta
 Exercentque viri, Pactolusque irrigat aura.

V I I.

Dum tibi Cadmeae ducuntur, Pontice, Thebae,
 Armaque fraternae tristitia militiae:

Atque

3. DVM TIBI CADMEAE DICUNTUR, PON-
 TICE, THEBAE] dicuntur Regii, Colberti-
 ni, & omnes nostri, cum editionibus vul-
 gatis. non male, cum dicere sit canere. O-
 vidius L. 1. Metam.

*In nova fert animus mutatas dicere formas
 Corpora.*

sed multo majoris est elegantiae, quod
 Scaliger in suis invenit, ducuntur. non equi-
 dem ob eam solam rationem, quam dedit

Scaliger, forte epos acer, ut nemo, Varius du-
 cit; & Caesaris in nomen ducuntur carmina:
 sed quod poetae quae facta esse ab aliis scri-
 bebant, ea ipsi facere dicebantur. Minucius
 Felix, de Homero, & Diis Homericis:
 Hic eorum paria composuit, sauciavit Vene-
 rem, Martem vinxit, vulneravit, fugavit.
 Ovidius L. 2. Amor. El. 18. ad Aemilium
 Macrum, qui scribebat Paralipomena Ho-
 meri,

Carmina

Atque, ita sim felix, primo contendis Homero;
Sint modo fata tuis mollia carminibus:

5 Nos

Carmen ad iratum dum tu perducis Achillem,

Primaque iuratis induis arma viris.

& L. 4. Pontic. Epist. 16.

Et qui Penelopae rescribere iussit Ulysses,

Errantem saevo per duo lustra mari.

Ingenique sui dictus cognomine Laurus,

Gallica qui Phrygium duxit in arua senem.

rursus L. 2. Tristium:

Et tamen illa tuas felix Aeneidos auctor

Consultit in Tyrios arma virumque soros.

longe autem uberrime L. 3. Amor. Eleg. 12.

ducere vero hic valer condere, exstruere, ex-

citare. Virgilius L. 1. Aen.

Instant ardentis Tyrii: pars ducere muros,

Molirique arcem, Et manibus subvolvunt saxa.

Horatius L. 3. Od. 3.

Ter si resurgat murus aëneus

Ductore Phœbo.

& L. 4. Od. 6.

Divum pater annuisset

Rebus Aeneae potiore ductas

Aliae muros.

Papinius L. 4. Theb.

rarus vacuis habitator in arvis.

Monstrat Cyclopium ductas sudoribus arces.

dicat itaque noster: Dum tu, o Pontice, everfas Thebas e ruderibus suis excitas, & novas iterum condis, dumque nova arma fabricas impiis fratribus; ego, qui mos est meus, aetati ludum do, & amare non desino. &c. *Arma etiam ducuntur.* Tibullus L. 1. Eleg. 3.

Non acies, non ira fuit, non bella: nec enses

Immiti sacrus duxerat arte faber.

Virgilius L. 7. Aen.

alii thoracis aënos,

Aut levis ocreas lento ducunt argento:

non dubito quin haec sit vera loci hujus expositio. ad Ponticum iterum scribit Propertius Eleg. 9. e qua colligit Vossius, lib. de Poëtis Latinis, etiam Amores eum luisse. mihi secus videtur, quod cum pace maximi viri dixerim, nam si hanc, & eam quae secundi libri ultima est, (Lyneus enim ille non est alius a Pontico, ut ibi videbimus) cum cura excusseris; numquam ad hos lusus

descendisse clare liquebit. Et hic, & istic, hortatur Aurelius noster amicum suum, ut abjecta epici carminis gravi materia, res canat domi gestas & sua bella, praesertim quum tam festivam in mundo possideat copiam, nec foris quaerere necesse habeat. utrobique etiam ut hominem severi supercilii, ac philosophiae studiis immersum, non sine aliquo moris traducit. *Heroo clarum* Ovidius vocat L. 4. Trist. Eleg. 10. noster etiam ipsi Homero conferre audet. Quod ut amicitiae darum merito videri potest; sic tamen magnum poetam arguit, & illustris Musae cultorem. Barthius, Animad. ad Statii L. 4. Theb. 7. 45, quamvis Pontici scripta memoriam viderit, quae & viderant & probaverant Naso ac Propertius, non magnae rei fuisse censeret, aut cito neglectum disparuisse, quum nemo post Ovidium ejus meminere. Quis vero indicavit Barthio, neminem post Ovidium Pontici meminisse, in tanto naufragio optimorum scriptorum? deinde quum tot disparuerint poetae, quorum memoriam uni debemus Nasoni, quis inde colligere audebit, omnes istos proletarios fuisse, ac capite censos? Vellem exstaret Pontici Thebais, etiam si redimenda foret tota Papinii Thebaida. Etenim quum Virgilio propior fuerit, vixeritque saeculo omnium cultissimo; (ignoscat hoc stupori meo irritabilis Perraltus;) & puriore usum sermone, quam Papinius, & judicio castigatiore, causa nulla est cur dubitemus. Neque me movet, quod Papinium Ponticus ab eadem materia tractanda detertere non potuerit: quum sciam id ne ipsum quidem Homerum in Achille suo potuisse. Certum quoque mihi est, Ovidium ac Propertium meliores fuisse poetarum iudices, quam Barthium: quem tamen virum ab aliis virtutibus commendatissimum habeo.

3. PRIMO CONTENDIS HOMERO) *prisco* habet unus noster. quomodo Cratinum indiget Horatius L. 1. Epist. 19,

Prisco si credis, Maecenas docte, Cratino.

& ipsum Melesigenem Ovidius L. 2. Artis Amatoriae,

Sit licet antiquo Nireus adamatus Homero.

Juvenalis Sat. 9.

Ipse facis versus, atque uni cedis Homero,

D

Propertius

5. Nos, ut consuevimus, nostros agitamur amores,
 Atque aliquid duram quaerimus in dominam.
 Nec tantum ingenio, quantum servire dolori
 Cogor, & aetatis tempora dura queri.
 Hic mihi conteritur vitae modus, haec mea fama est:
- 10 Hinc cupio nomen carminis ire mei:
 Me laudent doctae solum placuisse puellae
 Pontice, & injustas saepe tulisse minas.
 Me legat assidue post haec neglectus amator,
 Et prosint illi cognita nostra mala.
- 15 Te quoque si certo puer hic concusserit arcu,
 Quod nolim nostros evoluisse deos:

Longe

Propter mille annos.
 sed vulgata non videtur tentanda, quum
 primus exstet in omnibus aliis libris. *primus*
 hic principem notat. Horatius L. 4. Od. 9.
prioras Maeonius tenet

Sedes Homerus.
 quum vero dicat noster Ponticum Homero
 contendere, primario epici carminis poetae,
 ac palmam ei ambiguum facere: non obscu-
 re amicum suum Antimacho praefert. at
 quanto poetae! cui Critici antiqui uno qua-
 si consensu secundas ab Homero detulerunt.
 Fabium audi L. 10. C. 1. ubi post amplissi-
 mum Homeri elogium, raro *aburgit*, inquit,
Hesiodus, magnaeque pars ejus in nominibus est
 occupata; tamen utiles circa praecepta senten-
 tiae, leuitasque verborum, & compositiois pro-
 babilis: daturque ei palma in illo medio genere
 dicendi. Contra in Antimacho vis & gravitas,
 & minime vulgare eloquendi genus habet lan-
 dem. Sed quatinus ei secundas fere grammati-
 corum consensus deferat; & affectibus, & ju-
 cunditate, & dispositione, & omnino arte defici-
 tur: ut plane manifesto appareat, quanto sit aliud,
 proximum esse, aliud secundum. noster vix ul-
 lum discrimen agnoscere videtur L. 2. Eleg. 24.
 quae est ad hunc ipsum Ponticum scripta:

Tu non Antimacho, non tutior ibis Homero.
 sed Catullus agnoscit Carm. 91.

*Parva mei mihi sunt cordi monumenta so-
 dalis:*

At populus tumido gaudeat Antimacho.
 Proclus autem, omisso tumore, inter epi-
 cos poetas, post Homerum, excellere dicit

Hesiodum, Pisandrum, Panyasin, & An-
 timachum.

9. HAEC MEA FAMA EST) *id est* non com-
 paret in codice Groningano.

10. HINC CUPIO NOMEN CARMINIS IRE
 MEI) Gebhardus, eo quod in uno Palatino
 invenisset *cupio*, citra ullam necessitatem re-
 fingit *cupior*, corruptis simul incertissime duo-
 bus aliis poetae nostri locis, qui manum me-
 dicam neutiquam desiderabant. in omnibus
 nostris clare legitur *cupio*, quod & Regii &
 Colbertini agnoscunt. imo ipse poeta agno-
 scit hac ipsa elegia,

Et frustra cupies mollem componere versum.
 sed quis verbo tam probo dicam scribat?

16. QUOD NOLIM NOSTROS EVOLASSE
 DEOS) *evolasse* habent nostri libri; Gronin-
 ganus; Regii; Colbertini. *te violasse* Va-
 ticanus, Lipsio ac Livinejo testibus. *evoluisse*
 cum in vetustis membranis reperisset Beroal-
 dus, minus tamen commode id ipsum ex-
 posuit. Canterus quoque in suis *evoluisse* in-
 venerat; sed praetulit *evoluisse*. primus Sca-
 liger vidit *evoluisse* positum esse per diacre-
 sin pro *evoluisse*. quod verum est, & Catulli
 quoque exemplo clarum, in Coma Berenit-
 ces:

*Pace tua fari haec liceat, Rhamnusia virgo;
 Namque ego non ulla vera timore regam;
 Non si me infestis dissepant sidera dictis,
 Condita quin veri pectoris evolnam.*

volvere autem de fati fere dicitur. Virgilius
 L. 1. Aen.

*Etnc populum late regem, belloque superbum;
 Venit.*

Longe castra tibi, longe miser agmina septem
Flebis in aeterno furda iacere situ.

Et

Venturum excidio Lybias: sic volvere Parcas.
& L. 3.

sic fata deum rex

Sorsitur, voluitque vices: is vertitur ordo.
Statius L. 1. Silv. 4.

Estis in Superi: nec inexorabile Clotheo
Voluit opus.

Scaligerum sequitur Gebhardus: qui utrum poëtae mentem recte cepit, jam examine- mus. Dicis (inquit Gebhardus) quod si te quoque amor tentauerit, Quod nolim (omnis est rejectio) nostros Deos (hoc est, nobis propitios) evoluisse, in suis suis scripsisse. Virgilius: volvens arcana fatorum, haec ille. at qui nihil minus cogitavit Propertius, qui derisus a Pontico & male habitus quod nihil nisi amores scriberet, premeretque ingenium ignobilitate materiae, respondit, tamquam vaticinans; Si te quoque, o Pontice, tetigerit certo jactu Cupido, (neque enim spero fufos istos furori tuo destinatos a Diis nostris, amorum praefidis, jam fuisse evolutos) longis tenebris aeternoque situ damnabis suscepam cum tanto fastu Thebaida, elegosque ac molles blandicias adhibebis, expungendo puellae tuae rigori, abjectis ac conculcatis heroum tuorum telis. sed frustra, quum jam pridem occallueris ad has delicias. Tum saepe miraberis hos meos lusus, quos nunc alto supercilio contemnis. Tum Romani poëtae omnes prae me uno sordebunt tibi. &c. ita haec pulcre cohaerent; & clariora etiam fiunt ex Elegia 9. hujus libri,

Dicebam tibi venturos, inrisor, amores.
nam quomodo istic ita insultare potuit Pontico jam amanti, si hoc loco id egit omnibus votis ne Ponticum umquam amaret? verbum autem *evolvere* accipi debere pro ad finem volvere, expedire, docet Ovidius Epist. Medae, loco unice huc faciente, ipso initio;

Tunc, quae dispensant mortalia fila, sorores
Debuerant fufos evoluisse meos.
& L. 15. Metam.

strepidosque obiturnaque simantes
Sic exhortari, seriemque evolvere fusi.
Claudianus L. 1. de raptu Proserp.
quae seriem fatorum pollice ducunt,
Longaque ferratis evolvunt saecula pensis.

ubi vides ad tempus Scannos transferri. quod etiam fecit veteribus istis non ignobilior poëta Hieron. Fracastorius Syphil. L. 1.

tantumque velis defendere Apollo,

Tempora qui longa evoluit, cui carmina curae.
fecit autem exemplo Maronis sui, qui praeceperat L. 2. Geor. ubi de aesculo:

Ergo non hiemes illam, non flabra, neque
imbres

Convellunt: immota manet, multosque non
potes,

Multa virum volvens durando saecula vincit.
hinc *evolvere* est, secum repetere memoriae praeeriti temporis. Virgilius L. 4. Geor. de Orpheo suam Eurydicen lugente:

Septem illum totos perhibens ex ordine mensis
Rupe sub aëria deserti ad Strymonis undam

Flevisse, & gelidis haec evoluisse sub antris.
sunt autem ista verba, ut recte Servius notat ad L. 1. Aen. a filo & lanificio traducta, propriis Parcarum rebus. Virgilius L. 4. Geor.

Carmina quo captae, dum fufis mollia pensa
Devolvunt, iterum maternas impulsi auris,
Luctus Aristaei.

estque imago multo lepidissima, Venerem cum populo Cupidinum nere fata hominum amatorum, itidem ut Parcas facere ajunt in ceteris mortalibus.

17. LONGE, MISER, AGMINA SEPTEM FLEBIS IN AETerno SURDA JACERE SITU.) Minus commode poëtae mentem interpretatur Passerati, ac si is voluisset, *quereris a te caepa & intermissa carmina de bello Thebano, carie putrescere, & nequicquam a te invocari magna illa Ducum nomina, quae te exaudire non poterunt, aut ullo pacto juvare.* nec hilo melius Marollii versio; & omnium interpretum miserrimus, is quem modo dixi, Silvius. hoc vult Aurelius noster; Plorabis saepe, o Pontice, opus istud tuum tam magnifice inchoatum, nec tamen perfectum, excuti tibi de manibus, neque ullam spem superesse pettendi caeptam telam, quia te totum sibi vindicet serus iste amor. itaque Thebais tua, nullumquam audienda, quia supremam manum non receperit, tenebris damnata cum carie ac blattis luctabitur. Surdus est tam qui non audit, quam qui non audit. noster L. 4. Eleg. 5.

Qui versus, Cons dederit nec munera vestis,
D 2 *Istius*

Et frustra cupies mollem componere versum,

20 Nec tibi subijciat carmina serus Amor.

Tunc me non humilem mirabere saepe poetam:

Tunc ego Romanis praeferar ingenii.

Nec poterunt juvenes nostro reticere sepulcro,

Ardoris nostri magne poeta jaces.

25 Tu cave nostra tuo contemnas carmina fastu.

Saepe venit magno foenore tardus Amor.

Istius tibi sit surda sine aere lyra.

& apposite ad nostri mentem Juvenalis Sat. 7.

Nam, si Virgilio puer & tolerabile deesset

Hospitium, caderent omnes a crinibus lydrai:

Surda nihil gemeret grave buccina.

idem Sat. 13.

quos diri conscia facti

Mens habet attentos, & surdo verbera caedit.

Ovidius L. 2. Pontic. Epist. 6.

Dignus es: &, quoniam laudem pietate mereris,

Non erit officii gratia surda tui.

20. NEC TIBI SUBIICIET CARMINA SAERUS AMOR) *saervus* habent omnes editiones veteres, pro quo Scaliger *serus* reposuit; quomodo legitur in Borrichiano. neque aliter legunt nostri duo. ita L. 2. Eleg. 24. insultat huic ipsi Pontico, quem ibi Lynceum vocat,

Lyncæus ipso metu seros insanit amores.

servus erat in Vaticano, & Groningano: proxime verum. Palmerius, quum non ignoraret Scaligeri correctionem, maluit tamen praeferre *τὸ servus*, cum ridicula expositione.

24. MAGNE POETA VALE) *jaces* habent scripti omnes. sed testatur Scaliger, in suo *vale* exaratum fuisse: ideo hoc ei potius visum. quamquam ego nec illud damnem. sic mater Euriali Aen. L. 9.

Hæc terra ignota canibus date præda Latinis

Alitibusque jaces.

Theocritus Idyll. 23.

Καὶ ἀπὸ τῆς, τὰς μοι τῆς ἐπὶ αὐτῶν, ὡς φησὶ καὶ καὶ καὶ.

Cumque abieris, ter mihi istud acclama: o amice jaces.

Ovidius L. 2. Amor. Eleg. 6.

Quid tamen ista fides? quid rari forma coloris?

Quid vox mutandis ingeniosa sonis?

Quid jurat, ut datus es, nostrae placuisse puellae?

Infelix avium gloria, nempè jaces.

L. 3. Eleg. 9.

Carminebus confide bonis. jaces ecce Tibullus.

est autem miserantis cum indignatione. *ta-* ces legitur in codice Groningano, quod ita factum est ex ultima syllaba *τοῦ poeta*. Palmerius *vale* legebat, nescio si ex libro. videtur Jo. Kirchmannum L. 3. de Funer. Rom. C. 9. ubi de hac acclamazione. sed mihi durum est discedere a tot scriptis consentientibus, simul & ab antiquis cufis.

25. TU CAVE NOSTRA TUO CONTEMNAS CARMINA FASTU) haec est constans lectio omnium membranarum; (nisi quod *contem-* das legitur in altero Colbertino;) quam facilem & planam bene exposuit, ac defendit contra Palmerii *contemnas carmine sacra*, Jo. Passeratius. in quo codice vetere id inveniret Palmerius, non indicavit. Quum vero omnium suarum mutationum momenta fere imputet uni Posthiano, testari cogor nihil istuc diversum a vulgatis exstare; idque oculis meis plus semel credidi. quocirca & nos contenti erimus hoc Catone.

VIII.

TUne igitur demens? nec te mea cura moratur?
 An tibi sum gelida vilior Illyria?
 Et tibi jam tanti quicumque est iste, v detur:
 Ut sine me vento quolibet ire velis?
 5 Tune audire potes vesani murmura ponti
 Fortis, & in dura nave jacere potes?
 Tu pedibus teneris positas fulcire pruinas?
 Tu potes insolitas, Cynthia, ferre nives?

O uti-

Dehortatur Cynthiam a navigatione, quae puellae perjurae non poterat esse non periculosa, eo quod in mari praecipue poenas recipere soleat laesus Amor a perfidis amanti-bus. Virgilius L. 4. Aen.

*I, sequere Italiam ventis: pete regna per undas.
 Spero equidem medius, si quid pia numina
 possunt,*

*Supplicia hausurum scapulis, & nomine Dido
 Saepe vocaturum.*

Ovidius Epist. Didus:

*Nec violasse fidem sentantibus aequora prodest.
 Perfidae poenas exigit ille locus.*

*Praecipue cum laesus Amor: quia mater Amoris
 Nuda Cytheriacis edisa fertur aquis.*

tum paullo post:

*Finge, age, te rapido (nullum sit in omni
 pondus)*

*Turbine deprendi: quid tibi mentis erit?
 Protinus occurrent falsae perjuriae linguae,
 Et Phrygia Dido fraude coacta mori.*

*Conjugis ante oculos deceptae stabit imago
 Tristis, & effusus sanguinolenta comis.*

2. AN TIBI SUM) Commelini liber habebat sim, quod maiore cum emphasi dictum pronuntiat Gebhardus. mihi secus videtur, quum vehementer in Cynthiae levitatem, cum praetore quodam abiturientis, invade-tur, & quidem in re praesenti. deinde in omnibus libris sum legitur.

6. IN DURA NAVE JACERE POTES] quid ni, quae sequeretur amatorem? pulcherrime Juvenalis Sat. 6.

*Tyrrhenos igitur fluctus, lateque sonantem
 Pertulit Ionium constanti pectore, quamvis
 Mutandum toties esset mare. iusta periculi
 Si ratio est, & honesta; timens, pavidoque
 gelantur.*

*Pectore, nec tremulis possunt insistere planis:
 Fortem animum praebens rebus, quas turpi-
 ter audent.*

*Si jubent conjux; durum est conscendere navim:
 Tunc sentina gravis: tunc summus vertitur aer.
 Quae moechum sequitur, scimacho valet. illa
 maritum*

*Convomit: haec inter nausae & prandet,
 & errat*

*Per puppim, & duros gaudet tractata ru-
 dentes.*

7. POSITAS FULCIRE RUINAS) ita e suis membranis edidit Scaliger; quum in Beroal-dina legeretur *fulcare pruinas*, nec sensu pro-bo nec sermone. *fulcire pruinas* habet Volcus: quam lectionem probat & operose defendit doctissimus Gronovius Diatr. ad Statii Silvas cap. 55. *fulcire ruinas*, Groninganus, duo Regii, duo nostri, Borrichianus, unus Col-bertinus, (nam in altero totum distichon desideratur) Palatini Gebhardi, & Memmia-nus prodente Passeratius. sed negat Grono-vius *ruinas* simpliciter pro coeli ruinis dici: idque verum est. Lucretius L. 6.

*saepe geli multus fragor atque ruina
 Grandinis, in magnis sonitum dat nubibus alto.*
 Virgilius L. 1. Aen.

*Disiectam Aeneas toto videt aequore classem:
 Fluctibus oppressos Troas, coelique ruina.*

Silius L. 1. ubi Annibalis virtutes militares deprædicar,

vertice nudo

Excipere insanos imbres, coelique ruinas.
 Martialis L. 3. Epigr. 100

*Imbribus immodicis coelum nam forte ruebat.
 itaque hic reponendum erit pruinas. noster
 L. 2. Eleg. 7.*

Sidera sunt testes, & matutina pruina.

D 3

neque

- O utinam hibernae duplicentur tempora brumae,
 10 Et sit iners tardis navita Vergiliis,
 Nec tibi Tyrrhena solvatur funis arena,
 Neve inimica meas eleveit aura preces:
 Et me defixum vacua patiat in ora
 Crudelem infesta saepe vocare manū.
 15 Atque ego non videam tales subsidere ventos,
 Quum tibi provectas auferet unda rates.
 Sed quocumque modo de me, perjura, mereris,
 Sit Galatea tuae non aliena viae:

Ut

neque aliter L. 3. Eleg. 12.

Et modo Targeti crines aspersa pruina.

quo loco itidem ruina exhibet codex Groninganus, eodem prorsus errore. et fulcire non debebat Passeratius posthabere vel Beroldino fulcare, vel suo calcare. Virgilius Ecl. 6.

Ille latas niveum molli fultus hyacintho.

Servius: *Apud veteres unusquisque eo, super quod jacebat, FULTVS dicebatur. Lucilius in tertio, Et pulvino fultus. Virgilius:*

*Atque harum effulsus tergo stratisque jacebat**Velleribus.*

pariter Lucanus loquitur L. 5.

*Haud magis expertus discrimine Caesar in ullo est,**Quam non e stabili, tremulo sed culmine curvata*

Despiceret, staretque super titubantia fultus. paullo post, ubi Caesar militem alloquitur, *stetit aggere fultus Cespitis.* ut ibi Caesar cespitem, ita hic Cynthia fulta est pruinis. Marolio magis placuit calcare; quod tamen pessime intellexit: *Peux tu de tes pieds delicats fouler toutes les injures du mauvais temps?* Philippus autem Silvius ita est interpretatus: *Tunc potes, o Cynthia, jacentes pedibus pruinis sustinere? hae sane pruinæ sunt hiemis Gallicae.*

7. POSITAS PRUINAS) eleganter poni dicitur de iis quae coelo delabuntur, nive, pruina, rore. Horatius L. 3. Od. 10.

*Audis quo strepitu janua, quo nemo**Inter pulcra sacrum tellus remugias**Ventis, et positas ut glaciæ nives**Puro numine Jupiter?*

Ovidius L. 6. Fast.

*Mane ubi bis fuerit, Phoebusque iteraverit ortus,**Tactaque erit posito rore bis uda seges.*

Seneca Phoeniss. v. 307.

*Bruna ter posuit nives,**Et tertia jam falce decubuit Ceres.*

Helenius Acro ponere exponit deorsum mittere ad locum Horatii laudatum.

11. NEU TIBI TYRRHENA) Nec Regii, Colbertini, noster secundus, Borrichianus, Groninganus: quod est praefendum. istud vero Tyrrhena cum vicino arena sonum facit non nimis suavem. unde miror politissimum Lotichium voluisse imitatione sua quasi comprobare rem. Latinis auribus insolentem atque ingratam. ita enim ille in epistola Hellenicae:

*Sed nunc Tyrrhenis forsitan tu laetas arenis,**Non memor et patriæ, cum patriaque mei.*

miror, inquam, et indignor. neque est sane id ipsum valde Lotichianum.

12. NEVE INIMICA MEAS ELEVEIT AURA PRECES) ne ventus aliquis non bene advocatus vota mea disceperat, atque irrita nubi- bus donet. sic Tibullus L. 1. Eleg. 5.

*Haec mihi fugebam: quae nunc Caenisque Notusque**Faciunt odoratos vota per Armenios.*

de ventis Deorum atque hominum inter- nuntiis multa bona hic tradit Passeratius; quo- rum tamen partem Turnebus jam tradiderat L. 1. Adv. C. 23. nihilominus Marollius, ma- gistrum suum deserens, maluit ita vertere: *Et quoniam ventus inimicus ne tire point des prières de ma bouche.* Philippus Silvius sic extulit: *Ut tibi exuens non-rumpatur a littore Tyrrhe- no, usque insensus mihi ventus mea vota irri- set.*

- Ut te felici praevecta Ceraunia remo,
 20 Accipiat placidis Oricos aequoribus.
 Nam me non ullae poterunt corrumpere taedae;
 Quin ego, vita, tuo limine vera querar.
 Nec me deficiet nautas rogitare citatos:
 Dicite, quo portu clausa puella mea est?
 25 Et dicam, licet Atracius confidat in oris,
 Et licet Eleis, illa futura mea est.
 Hic erit: hic jurata manet. rumpantur iniqui.
 Vicimus. assiduas non tulit illa preces.

Falsa

res. quid credas sensisse hos homines tam impenetrabili sapientia? nisi si forte suum istud irritare pro irrita facere posuit perspicacissimus Silvius. id ni sit; fateor mihi tenebras esse altas & densas & Cimmeriis Cimmeriores.

9. UT TE FELICI PRAEVECTA CERAUNIA REMO) ita se in libro manuscripto vidisse testatur Turnebus L. 11. C. 15. eamque scripturam putat Beroaldum secutum esse, quum legeretur vulgo *vestiam per caerula remo*. sane Beroaldus exponit Ceraunia montes esse Epiri, a crebris fulminibus dictos, &c. passus est tamen edi in ipso contextu (ut loquuntur) *Propertii vestiam per caerula remo*. apud Volscum erat *proiecta Ceraunia*: quod ille exponit in *mare eminentia*. vides & mendosos codices secutum, & male intellexisse. veterem ac veterem scripturam bene revocavit Scaliger. neque alio eunt membranae, nisi quod in pluribus *proiecta* est. *praevecta Ceraunia* claris literis legitur in nostris duobus, atque in Borrichiano; uti & in editione Veneta.

21. NAM ME NON ULLAE POTERUNT CORRUMPERE, DE TE

QUIN EGO, VITA, TUO LUMINE ACERBA QUERAR.

locus varie vexatus. de te a Scaligero est: neque tamen non exstat in quibusdam scriptis. antea leggebatur *taedae*. est quoque in codice Groningano *thede*. Nic. Heinsius reponit *formae*, Not. ad Ovidii L. 1. Fastor. y. 287. deinde *lumine acerba querar* iidem est Scaligeri; quod nimis mira interpretatione magis etiam obscuravit Schoppius L. 2. Verisimil. C. 6. in scriptis omnibus vides *limine verba querar*. non erat opus tanto molimine germanum fuit,

Nam me non ullae poterunt corrumpere taedae, Quin ego, vita, tuo limine vera querar. non ero tui similis; o Cynthia: nullius mulieris amor adeo me immutabit, ut definam ad fores tuas absentis vera ac iusta queri de tua levitate & perfidia. noli dubitare quin haec sit ipsa mens poetae: aut, si dubitas, contentum te teneto fideiussore ipsomet Propertio, quem videre te volo L. 2. Eleg. 6, praeter omnia commentariis. & vera eruditissimo Schotto debemus L. 2. Observ. Human. C. 7: nec non elegantissimo Livinejo, idem mendum detergenti ex Plauto Amphitr. A. 2. Sc. 1. y. 44. ubi omnes pariter codices habebant verba:

miserrima isthaec miseria est servo bono, Apud hominem qui vera loquitur, si id vis verum vincitur.

haec ideo dixi, quia Plauti editores ne verbulo quidem tralatitio meminerunt Livineji.

25. ET DICAM, LICET ATRACIUS CONFIDAT IN ORIS) ita liber Groninganus; quod & Livinejo notatum. reliqui *Et dicam Atracius licet haec confidas in oris*; inepte, quam proxime sequatur *illa*. egregia est Scaligeri expositio corrigentis Beroaldum. qui tamen ipse istas hallucinationes non nisi post Volscum in publicum protrusit. sed quid dicas in mentem venisse C. Barthio, qui Animad. ad L. 1. Thebaid. Statii y. 106, asserit *Atracius oras* hoc loco poni pro remotis? nondum erat certus poeta utrum iste five praefatus, five praetor, in cujus contubernio navigare constituerat sua Cynthia, in Aetolia sedem esse fixurus, an vero in Elide. igitur utriusque mentionem loco facit. de quo non videtur cogitasse Barthius.

27. HIC ERIT HIC. JURATA MEA EST.) NOVAM

- Falsa licet cupidus deponat gaudia livor:
 30 Destitit ire novas Cynthia nostra vias.
 Illi carus ego : per me carissima Roma
 Dicitur : & sine me dulcia regna negat.
 Illa vel angusto mecum requiescere lecto,
 Et quocumque modo maluit esse mea :
 35 Quam sibi dotatae regnum vetus Hippodamiae,
 Et quas Elis opes ante pararat equis.
 Quamvis magna daret, quamvis majora daturus;
 Non tamen illa meos fugit avara sinus.
 Hanc ego non auro, non Indis flectere conchis,
 40 Sed potui blandi carminis obsequio.
 Sunt igitur Musae, neque amanti tardus Apollo:
 Queis ego fretus amo. Cynthia rara mea est.
 Nunc mihi summa licet contingere sidera plantis.
 Sive dies, seu nox venerit, illa mea est.
 45 Nec mihi rivalis certos subducet amores.
 Ista meam norit gloria canitiem.

novam ab hoc versu elegiam facit Lipsius L. 2. Var. Lect. C. 18 : minus recte. porro illud *mea est*, ter repetitum, vix est ut placeat. in septem libris MSS. invenimus, *Hic eris, hic jurata manet*, sensu neque inepto, & optime cohaerente. ideoque reducendum in suam sedem putavi. belle istud *manere*, &, quod in proximo est, *ire* opponuntur.

38. NON TAMEN ILLA MEOS FUGIT AVARA SINUS) malle ego *meo sinu*: quomodo Catullus loquitur Carm. 34.

Puella nam mea, quae meo sinu fugit.
 & L. Apulejus Apolog. qui *confestim te cum tuo lectu & moerore deseruit, & ad Rufinum & Aemilianum de sinu tuo aufugit?* in tribus libris erat *amara*, pro *avara*. quod idem mendum etiam infra occurrit L. 4. Eleg. 7. §. 74.

42. CYNTHIA RARA MEA EST) noster primus *Cynthia cara*. non placet. infra iterum *Cynthiam suam raram* vocat Eleg. 17.

Quamvis dura, tamen rara puella fuit.
 vocula est calidissimi affectus. Papinius L. 5. Silv. 2. Priscillam Abascanti adfatus:

*Nos tibi, laudati juvenis rarissima conjux,
 Longa, nec obscurum finem laetura, perenni
 Tentamus dare iusta lyra.*

lapis Narbonensis apud Gruterum DCIX. 3.

AELIAE. RESTITUTAE. ANIMAE
 DVLCISSIMAE. BELLATOR. AVG. LIE
 CONIVGI. RARISSIMAE. BENEMERENT
 in alio Augustae, CCCCXXVI. 3.

SECUNDINAE. PERVINCAE
 CONIVGI. CARISSIMAE
 ERGA. SE. DILIGENTISSIMAE
 FOEMINAE. RARISSIMAE
 in alio Neapolitano, apud Reinesium, class. XIV. 85.

D. M.
 IVLIAE. EPIGONE
 RARISSIMAE. FEMINAE

43. CONTINGERE SIDERA PLANTIS) ita Catullus in Coma Berenicae:

*Nam quamquam me nocte premunt vestigia
 divum.*

qui locus vel solus tueri poterat *ad plantis*, quod legitur in omnibus membranis. neque ullo modo sunt audiendi, qui *palmis* substituerunt. vide, lectionem priscam bene tuentes, Passeratium, Schoppium L. 1. Verisim. C. 6. Delrium Comm. in Senec. Thyest. §. 884. Gevartium L. 1. Lect. Papin. C. 20.

45. SUBDUCET AMORES.) in duobus libris est *subducit*.

IX. Di-

IX.

- D**icebam tibi venturos, inrisor, amores,
 Nec tibi perpetuo libera verba fore.
 Ecce jaces, supplexque venis ad jura puellae,
 Et tibi nunc quovis imperat emta modo.
 5 Non me Chaoniae vincant in amore columbae
 Dicere quos juvenes quaeque puella domet.
 Me dolor & lacrymae merito fecere peritum:
 Atque utinam posito dicar amore rudis.
 Quid tibi nunc misero prodest grave ducere carmen,
 10 Aut Amphioniae moenia flere lyrae?
 Plus in Amore valet Mimnermi versus Homero.
 Carmina mansuetus lenia quaerit Amor.
 I, quaeso, & tristes istos compone libellos:
 Et cane, quod quaevis nosse puella velit.
 15 Quid si non esset facilis tibi copia? nunc tu
 Insanus medio flumine quaeris aquam.

Nec

II. PLUS IN AMORE VALET MIMNERMI
 VERSUS HOMERO.) exstat apud Athenaeum
 L. 13, insigne carmen Hermefianactis Colo-
 phonii; unde discimus amasse Mimnermum
 jam senem tibicinam quamdam nomine Nan-
 no; eundemque fuisse inventorem versus
 pentametri. itaque non male, in hac quidem
 causa, Homero praefertur. quod noster Mi-
 mnermo, id Callimacho dedit Ovidius Re-
 med. Amor.

*Callimachi numeris non est dicendus Achilles:
 Cydippe non est oris, Homere, tui.*

12. CARMINA MANSUETUS LENIA QUERIT
 AMOR.) Dion. Lambinus, ad Horat. L. 1.
 Epist. 6: hunc versiculum adducit ita, Car-
 mina mansuetus laevia quaerit Amor. duo quo-
 que MSS. laevia habent. sed non est receden-
 dum a vulgata. metaphora ducitur a vino,
 quod leno dicitur quum suave est & maturum
 potui. Terentius Heaut. A. 3. Sc. 1.

pitissando modo mihi

*Quid vini abstumsit! sic, Hoc, dicens, asperum
 Pater, est hoc. aliud lenius, sodes, vide.*

Cato cap. 109. de R.R. Vinum asperum quod
 erit, leno & suave si voles facere, sic facito.
 Virgilius

*Tunc pingues agni, & tunc mollissima vina,
 ei contrarium est durum, quod Lucilius fa-
 ceta voce crucium dixit.*

13. TRISTES ISTOS DEPONE LIBELLOS]
compone libellos vidimus in octo libris. quod
 & in suis invenerant Lipsius ac Gebhar-
 dus. bene & proprie. Ovidius L. 1. Pont. E-
 pist. 1.

*Quaeris, ubi hos possis nullo componere laeso?
 Qua steterant Artes, pars vacat illa tibi.*

Horatius L. 4. Od. 14.

*Te caede gaudentur Sicambri
 Compositis venerantur armis.*

& L. 1. Epist. 1.

*Quid verum, atque decens, curo & rogo;
 & omnis in hoc sum:*

*Condo, & compono, quas mox depromere
 possim.*

Virgilius L. 8. Aen.

*Quis neque mos, neque cultus erat: nec iun-
 gere sacros,*

Aut componere opes norant, aut parcere pacto.

Terentius Hecyr. Act. 4. Sc. 3.

*I ergo intro, & compone quae simul tecum
 Ferantur.*

15. QUID SI NON ESSET FACILIS TIBI
 E
 COPIA?]

Nec dum etiam palles, vero nec tangeris igni.

Haec est venturi prima favilla mali.

Tunc magis Armenias cupies accedere tigres,

20 Et magis infernae vincula nosse rotae:

Quam pueri totis arcum sentire medullis,

Et nihil iratae posse negare tuae.

Nullus Amor cuiquam faciles ita praebuit alas,

Ut non alterna prefferit ille manu.

25 Nec te decipiat, quod sit satis illa parata.

Acrius illa subit, Pontice, si qua tua est.

Quippe

[COPIA?] eam sibi deesse in eadem re causabatur Naso L. 1. Amor. Eleg. 2.

Nec mihi materia est numeris levioribus

apta,

Aus puer, aus longas comita puella comas.

19. CUPIES ACCEDERE TIGRES) Lipsius & Gebhardus verentur ut Propertius scripserit *cupire accedere*, metu nimis officioso. vide ad Eleg. 7. v. 10. quod si tam elegans est iste archaismus, quaeso quid his fiet locis?

Et cupere optatis animam deponere verbis.

Tu cave ne tristi cupias pugnare puellae.

qui non *et* viderit, ergo

Non cupies.

Intra fortunam qui cupis esse tuam.

Et cupis iratum talos me poscere eburnos.

adeo non defugit id verbi Propertius, ut etiam amasse videatur.

20. INFERNAE VINCULA NOSSE ROTAE) Passeratius in Memmiano codice invenerat *nestere* vincula rotae; quod fortasse corruptum fuerit ex *noscere* vincula. vulgata satis commoda est, nec mutanda.

21. TOTIES ARCUM SENTIRE MEDULLIS) recte Douza F. reposuit *totis*, ex illo Ovidii *totis bibit ossibus ignem*. Catullus. Carm. 61.

Toto te pectore, Théséu,
Toto animo, tota prodebas perdita mente.

23. NULLUS AMOR CUIQUAM FACILES ITA PRAEBUIT ALAS,

UT NON ALTERNA PRESSERIT ILLE MANU.

Passeratius non recte percepit mentem poetae. *Nullus amor* (inquit) *ulli* unquam se tam facilem praebuit, cum advocanti praesto esset, *et* ad eum statim advolare, quin postea recusaret

venire. Non recte, dico. hoc enim voluit noster: Nemo umquam adeo felix in amore fuit; ut, semel captus, posset abire quum vellet. ubi tu, perpecta periculi magnitudine, castra movere allo constituisti; ibi vero tum obhaerer lentus Cupido, & complicatis pennis nidum fovet pertinacius. enim vero illa demum acriter te tenebit, quae longo usu facta jam est tua. Marollium audi, si tanti est, & ride: *nul*. *Amour ne s'est jamais présenté à quelqu'un avec des ailes si prompts, qu'il ne les ait fait presser d'une main étrangère*. quis neget hos homines sapere? porro pro ille, commodius legas inde, deinde, postea. & id sensus videtur flagitare.

25. NEC TE DECIPIAT, QUOD SIT SATIS ILLA PARATA.) id enim multos decipit: nec satis firmum est Nasonis praeceptum Remed. Amor. v. 531. loco pulcre huc faciente.

26. ACRIUS ILLA SUBIT) altius in animum penetrat, te non sentiente: *subire* verbum est occultae ac furtivae molitionis. Ovidius L. 1. Amor. Eleg. 2.

Nam puto sentirem, si quo tentarer amore.

An subit, et tacita callidus arte nocet?

Epist. Heris:

Sic ubi deceptae pars est mihi maxima noctis

Acta, subit fortim lumina fessa sopor.

L. 1. Art. Amar.

Pectora dum gaudent, nec sunt adstricta dolore,

Ipsa patent: blanda tum subit arte Venus;
ibidem sub finem:

Hei mihi! nontutum est, quod ames, laudare sodali.

Cum tibi laudanti credidit, ipse subit.

27. Quippe

Quippe ubi non liceat vacuos seducere ocellos,
 Nec vigilare alio nomine, cedat Amor?
 Qui non ante patet, donec manus attigit ossa.
 30 Quisquis es, assiduas effuge blanditias.

Illis

27. QUIPPE UBI NON LICEAT VACUOS SEDUCERE OCELLOS,
 NEC VIGILARE ALIO NOMINE, CEDAT AMOR?

ita distinguendum videtur, & interpretandum aliter ac factum est a prioribus. sic putata. Etenim ubi tu quotidie ante oculos habebas dominam tuam, eam unam contempleris unice, quum illa tibi noctes auferat, illa dies; credis fore ut tama contumax amor visus abeat, ac loco cedat? confer haec, & connecte, cum proximo praecedentibus: aut ego egregie fallor, aut verum poetae sensum erui. non ignoro in alia ivisse Lipsium L. 3. Var. Lect. C. 7. & Schoppium L. 2. Verisimil. C. 6. sed nec moveor. Cedere est eorum qui vel iudicio, vel vi aliqua maiore de possessione deiciuntur. Cicero Orat. pro Milone C. 34. Tranquilla republica cives mei (quoniam mihi cum illis non licet) sine me ipsi, sed per me tamen, persolvantur. ego cedam, atque abibo. L. 3. de Oratore C. 56. Quo mihi melius etiam illud ab Aeschine dictum videri solet, qui cum propter ignominiam iudicii casset Athenis, &c. Virgilius L. 7. Aen. ubi Juno ad Alecto:

Cede locis, ego, si qua super fortuna laborum est,

Ipsa rogam.

L. 12.

Cedat Iulus agris: nec post arma ulla rebelles

Aeneadae referent, furor haec regna lacessent.

hic Amor capto semel Pontici animo nolle cedere perhibetur. versu longiore, pro seducere, in quatuor libris est subducere: in Groningano deducere.

29. QUI NON ANTE PATET, DONEC MANUS ATTIGIT OSSA) in Groningano est donec cupis attigit ossa. quod fuerit glossema, exponentis, Amorem non ante palam se prodere, quam amator prae macritudine exhaustus pellis tantum factus sit atque ossa. ita vulgo nostrates, das meijse is niet als vel en been. neque tamen ego pro glossemate habere, nisi obstarat consensus ceterorum codi-

cum. Franc. Modius Novant. 18, & Livinejus, uterque hoc ipso Posthiano, sive Groningano libro usi, reponunt *malus*. tolerabilius aliquanto, quam Palmerii portentificum somnium, consarcinantis nobis donec mala ab sagis ossa; cum profecto (inquit) scripsit poeta *pagenda*, pro *pangenda*, L. 4. Eleg. & illo versu,

Possis ab invisa verba pigenda lyra.

ibi enim *verba pagenda* restituendum esse. non vero eas restitutiones, tam sunt lepidae tamque molliculae, in solum accipimus, simul atque liquido constiterit vixisse Propertium tempestate Livii Andronici, vel paulo fuisse superiorem. bene hic Gebhardus, ex mente Scaligeri in curis secundis.

30. AUSFUGE BLANDITIAS) Passeratius mallet *o fuge*; idque Tibulli ac Maronis auctoritate firmat. non male. nam *as* & *o* propemodum eodem fuisse sono apud antiquos videntur: super qua re, praeter magistros veteres, consulere potes J. C. Scaligerum L. 1. de causis linguae Latinae C. 8. Lipsium de recta pronuntiatione L. 1. Cap. 11. Aufon. Popmam de usu antiq. locut. L. 1. C. 2. & Schoppium in Grammatica philosophica. Sed in Comelini membranis erat *effuge*: quod verum puto. Quintilianus, de uxore sua, Proem. L. 6. *Es*, quod nefas erat, sed optabas ipsa, me salvo maximos cruciatus praecipiti via effugis. Tertuntius Adelph. A. 5. Sc. 8.

vitium commune omnium est,

Quod minimum ad rem in senectute adveniit, fugas: hanc maculam nos decet

Effugere.

Lucretius L. 3.

*Effugeret canis Hyrcano de semine saepe
 Corrigeri incursum cervi.*

Horatius L. 2. Sat. 3.

*Effugiet tamen haec sceleratus vincula Proterae,
 Martialis L. 11. Epigr. 99.*

Effugere non est, Basse, bastardes.

quibus in locis nullo modo *ausfugere* serrepotiss. *effugere calumniam, offensionem, crimen, contumeliam*, passim apud Ciceronem reperies. obducunt tamen ipsius Ciceronis auctoritatem, cum quarto casu verbum *ausfugere* jungis

E 2

gentis

Illis & filices, & possunt cedere quercus:.

Nedum tu possis, spiritus iste levis.

Quare, ni pudor est, quamprimum errata facere:.

Dicere quo pereas saepe in amore levat:.

gentis L. 2. de nat. Deor. C. 43. Hunc (Cepheum) antecedit

Obscura specie stellarum Cassiopea.

Hanc autem illustri versatur corpore propter

Andromeda, aufugiens adfectum moesta parentis.

tum & istud Petronii obijciunt: aufugi iudicium, harenae imposui, hospitem occidi: ad Ciceronem quod attinet, sciant eum locum esse corruptum, & cum Grutero ex libris Palatinis legi debere haud fugiens. est enim Andromedae sidus multo fulgidissimum, quodque adeo Cassiopeam matrem obtusioribus stellis dotatam non parum praegravet. tantum abest ut fugiat ab ejus adpectu. Caesar Germanicus:

Nec procul Andromeda, totam quam cornere posse

Obscura sub nocte licet: sic emicat ore,

Sic magnis humeris candet nitor.

Rufus Festus Avienus:

Namque subest, toretisque poti simul orbe notatur

Andromeda, ingenti quae semper luce coruscans

Sponde oculos in membra rapit: face denique vertax

Ardet anhelanti, geminamque per aëra fundant

Lucem humeri, & summis lux aestuat ignea plantis:

Ignas quin etiam per coelum cingula flammant Andromedae, & toto vibrant in corpore flammæ.

minus multis verbis eadem dixerat Cicero, si per librarios licuisset. Petronium unius literulae mutatione eleganter emendavit Casp. Schoppius L. 2. Verisimil. C. 18. sic videlicet: Ergo me non ruina terra potuit haurire? non iratum etiam innocensibus mare? An fugi iudicium, harenae imposui, hospitem occidi, ut inter audaciae nomina mendicis, exsul, in diversorio Graecae urbis jacerem desertus? qui hanc correctionem improbabant, vim voculae an non satis videntur exegisse. alia loca, ubi aufugere quantum sibi casum adsciscat,

nemo facile produxerit ex omni Latinitate. itaque videndum etiam atque etiam amatoribus Marcelli Palingenii, (nam & ille suos sibi invenit amatores) si satis defendere possint hos ex Sagittario versiculos:

Has ergo insidias, hoc blandum & dulce venenum

Hospis tartarei, quantum potes aufuge cautus.

31. ILLIS ET SILICES, ET POSSUNT CEDERE QUERCUS) Groninganus, & filices possunt, & cedere quercus.

33. QUARE, SI PUDOR EST.) subscribo Douzac F. ni pudor est reponenti. nisi te pudet amoris tam abjecti. haec erat enim Ponticus in ancilla quadam sua. Catullus:

Sed tu nescio quid febriculosi

Scorti diligis: hoc pudet fieri.

34. DICERE QUO PEREAS, SAEPÉ IN AMORE LEVAT) de ratione loquendi, quo per eas, dictum est ad Eleg. 4. v. 12. in amore levat legitur in omnibus membranis: nam juvenat, quod nunc habent vulgatae, primum comparuit in editione Beroaldi; si ipsius id commentum erat, sive operarum aberratio. est tamen disparitas horum verborum satis evidens. Cicero L. 4. ad famil. Epist. 4. hoc studium quotidie ingravescis, credo & aetatis maturitate ad prudentiam, & his temporum vitiis, ut nulla res alia levare animum molestiis possit. L. 5. Epist. 13. quarum enim tu rerum cogitatione nos levare aegritudine voluisti, earum etiam commemoratione lenimur. Epistolâ ad Caesarem: jam amplitudinem gloriamque tuam magno mihi ornamento esse & fore existimo, quod me levat cura. ita laudat Nonius in Levare. quem tamen in editione nupera Ciceronis sui noluit sequi Gronovius & petyus. Horatius Epod. 11.

ingrassa ventis dividat

Fomenta, vulnus nil malum juvenantia. in Carmine Saeculari:

Qui saluari levat arte fessos

Corporis artus.

L. 1. Epist. 8.

Nil audire velim, nil discere, quod levet aegrum.

X.

- O Jucunda quies, primo quum testis amori
 Affueram vestris conscius in lacrimis.
 O noctem meminisse mihi jucunda voluptas.
 O quoties votis illa vocanda meis.
 5 Quum te complexa morientem, Galle, puella
 Vidimus, & longa ducere verba mora.
 Quamvis labentes premeret mihi somnus ocellos,
 Et mediis coelo Luna ruberet equis:
 Non tamen a vestro potui secedere lusu,
 10 Tantus in alternis vocibus ardor erat.
 Sed quoniam non es veritus concedere nobis,
 Accipe commissae munera laetitiae.
 Non solum vestros didici reticere dolores.
 Est quiddam in nobis majus, amice, fide.
 15 Possum ego diversos iterum conjungere amantes,
 Et dominae tardas possum aperire fores:

Et

2. VESTRIS CONSCIUS IN LACRIMIS] Minucius Felix: *Sic solus in amoribus conscius ipse, socius in erroribus.* Cicero L. 1. ad Attic. Epist. 18. *qui mihi & in publica re socius, & in privatis omnibus conscius, & omnium meorum sermonum & consiliorum particeps esse soles.*

6. VIDIMUS IN LONGAM DUCERE VERBA MORAM.

expressit dulcissimus Lotichius L. 1. Eleg. 10.

Talia narrabat, lacrimisque fluentibus ambo
Duximus in longas tristia verba moras.

sed concinnius videtur quod ex Comelini libro & duobus Palatt. profert Gebhardus, & longa ducere verba mora. quomodo & nostri duo, cum Borrichiano: & consulti Lipsio L. 4. Ant. Lect. C. 11. atque etiam Scaligeri liber. Lipsiani tamen habebant in: non &: Groninganus, & longam ducere verba moram. ubi vucula & vestigia retinet prioris lectionis. Petronius: *praeclafis deinde foribus, invado pectus amplexibus, & persufum os lacrimis vultu meo contero.* Diu vocem neuter invenit. nam puer etiam singulis crebris amabile pectus quassaverat.

8. ET MEDIIS COELO LUNA RUBERET EQUIS] bene ruberet. multi enim e veteribus

ignea esse credebant corpora coelestia. quas est Mureti observatio. est & rubere lucere, micare, nitere. Horatius L. 2. Od. 13.

Non semper idem floribus est honos
Vernus; neque uno luna rubens nitet.
Vultu.

Statius L. 1. Achill.

Scandebat roseo madri fastigia coeli.

Luna iugo.

idem ille poeta hunc lunae ruborem multa cum urbanitate transtulit ad virgineum pudorem Dianae, eodem libro, ubi Achilles in Deidamia virum orditur:

Vi potitur votis, & toto pectore veros
Admovet amplexus. risit chorus omnis ab alto
Astrorum, & tenerae rubuans cornua Lu-
nae.

rubebat nempe luna, utpote virgo integra: ridebant stellae, quarum plurimas imminuti pudoris beneficio in coelum vexit benignitas Jovis, Bacchi, Mercurii, Neptuni.

15. DIVISOS ITERUM CONJungere AMANTES] in Borrichiano *divisos* est. Passeratius mallet *divulsos*. quod tamen non est melius quam *divisos*. vera lectio est *diversos*, quam

E. 3

habent

- Et possum alterius curas sanare recentes;
 Nec levis in verbis est medicina meis.
 Cynthia me docuit semper quaecumque petenda;
 20 Quaeque cavenda forent: non nihil egit Amor.
 Tu cave ne tristi cupias pugnare puellae,
 Neve superba loqui, neve tacere diu:
 Neu si quid petiit, ingrata fronte negaris,
 Neu tibi pro vano verba benigna cadant.
 25 Irritata venit, quando contemnitur illa:
 Nec meminit iustas ponere laesa minas.
 At quo sis humilis magis, & subiectus Amori,
 Hoc magis effectū saepe fruarē bono.

Is

habent Beroaldus & Volscus, cum Veneta editione. nec fuerat mutanda, quum ita legatur in duobus Regiis, Groningano, nostris duobus, & libris Lipsio ac Gebhardo collatis. *diversi a divertere*, unde & *divortium*. Plautus Epid. A. 3. Sc. 3.

Divortium mores virgini longe ac lupae.
 Caesar L. 2. de bello Gallico: cum Numidas diversos dissipatosque in omnes partes fugere vidissent. nostri poetae locum etiam vindicaverat e codice Groningano, sive tu malis Posthiano, Franc. Modius Novant. Epist. 18. vide Gronovii notam in Senec. L. 2. de Ira C. 23.

17. CURAS SANARE RECENTES] Scaliger in suo libro *poenas invenerat*. sed praestat vulgata. aliquando enim sine *poenis* amor; sine *curis* numquam, si quidem Maroni credis, L. 6. Aen.

Nec procul hinc partem fusi monstrantur in omnem

Lugentes campi. sic illos nomine dicunt.

Hic, quos durus Amor crudeli tabe peredit,

Secreti aelant calles, & myrtea circum

Silva tegit. CURAE non ipsa in morte relinquunt.

sanare curas etiam Tibullus dixit L. 2. Eleg. 3. de Apolline,

Nec potius curas sanare salubribus herbis:

Quidquid erat medicinae vicerat artis Amor.
 similiter A. Hirtius L. 8. belli Gallici C. 37. ipse reliquas civitates adit: obsides plures imperat: *simulans omnium animos consolatione sanat.*
 Caesar L. 1. bell. civ. C. 35. reliqua, quae ad eorum sanandas mentes pertinere arbitrabatur, commemorat. Cicero L. 12. ad Attic. Epist. 20. *quod etsi non dissimulationis, sed potius lenien-*

di & sanandi animi causa facio. bene noster recentium curarum medelam promittit: neque enim ignorabit inveteratas difficillime sanari. atque hic credendum est peritissimo artificio in Remediis:

Principis obsta. sero medicina paratur,

Cum mala per longas convalsare moras.

Sed propera: nec te venturas differ in horas.

Qui non est hodie, cras minus aptus eris.

Verba das omnis amor, reperisque alimenta morando.

Optima vindictae proxima quaeque dies.

Vidi ego, quod primo fueras sanabile, vulnus

Dilatata longae damnata tulisse moras.

etiam huc facit, nempe ad curas recentes, insignis locus Lucretii L. 4. v. 1060. sed quem te illic legere malo.

20. QUAEQUE VERENDA FORENT] melius, meo palato, vulgarata *cavenda*; quod & in septem libris MSS. liquido existat. nec movere debet quemquam rē *cave* in versu proximo: quum ejusmodi repetitionum sexcenta exempla vel unus facile suppeditaverit Papius; nec valde defugiant poetae eo etiam ipso meliores. sane *verenda* est conjectura Scaligeri, ex corrupta voce *quaerenda*. Ovidius Fast. L. 6.

Hanc ego cum vellem genero dare, tempora tuedis

Apta requirebam, quaeque cavenda forent.

noster L. 3. Eleg. 12.

Nec gravis ausari poena cavenda viri.

Cicero L. 2. de Orat. C. 72. *Alterum est illud,*

quod ego oratori maxime cavendum & providendum puto. Terentius Eunuch. Act. 5. Sc. 2.

Turn pol tibi ab istoc, hora, cavendum intellego.

28. EFFECTU SAEP E FRUARE BONO] *esse*

Is poterit felix una remanere puella,
30 Qui numquam vacuo pectore liber erit.

fito tres nostri, & Borrichianus, cum vulgatis. tantundem est. veteres enim effectum & effectus dicebant, quod & in alijs compluribus obtinuit.

29. IS POTERIT] Hic, liber Comelini: poterat; Groninganus, & Veneta. hoc & Passeratius vidit, ac merito improbavit.

XI.

ECquid te mediis cessantem, Cynthia, Bajis,
Qua jacet Herculeis semita litoribus,
Et modo Thesproti mirantem subdita regno
Et modo Misenis aequora nobilibus,
5 Nostri cura subit memores ah ducere noctes?
Ecquis in extremo restat amore locus?

Air

2. QUA JACET HERCULEIS SEMITA LITORIBUS] tangit Servius ad L. 6. Aen. y. 107. ad L. 7. y. 661. plenius Symmachus L. 1. Epist. 1. meminit cum voluptate vir faeculorum omnium memoria dignissimus Aetius Sincerus Sannazarius L. 2. Eleg. 7. ad Junianum Majum:

Dum tibi Bajanae spectantur ab aequore Nymphae,

Stagna quoque vicinis hospita litoribus:

Qua vetus Hercules perduxit semita tauras,

Longius excluso concita claustra mari,

Qua quoque jacet Baudes inter lucumque Sibyllae,

Et Prochrytae restum per juga tendis iter.

& nostri infra L. 3. Eleg. 16. Silius L. 12. Panisor.

docet ille serpentes

Unde ferunt nomen Bajae, comitemque dedisse

Dulichiae puppis stagno sua nomina monstrat.

At hic Lucrina mansisse vocabula quondam

Coccyi memorat, medioque in gurgite Ponti

Herculeam commendat iter, qua discedit aequor

Amphitryoniades armeni victor Iberi.

phura sunt, valde pulchra, & bene huc facientia; sed istic videnda.

5. NOSTRI CURA SUBIT MEMORES AH DUCERE NOCTES] *abducere, adducere, adducere, varie legitur in membranis. traducere in Megnani libro repererat Passeratius, quod & verum & apertum pronuntiat. ego interpreta-*

mentum puto marginale *reducere*. sic *ducere diem* est Eleg. 14.

Seu facili totum ducis amore diem.

ducere noctem L. 4. Eleg. 6.

Sic noctem patera, sic ducam carmina.

in Groningano est *aducere*, quod minimum ab it Scaligeri lectione. rogar nimirum Cynthia, ecquid sui Propertii memor noctem nonnumquam agar insomnem? vel, si dormiat, numquid de ipso sibi somnia fingere gaudcat? nam haec occupationes esse solent amantium longule a se disjunctorum. duos insignes Ovidii locos vide, qui sint pro mille alijs; priorem Epist. Laodamiae,

Sive laet Phoebus, seu terris altior aequas, &c. alterum Epist. Sapphus,

Tu mihi cura, Phaon: te somnia nostra reducunt: &c.

adde & tertium Terentii Eunuch. A. 1. Sc. 2:

Dies noctesque me ames; me desideres;

Me somnias; me expectes; de me cogites;

Ido speres; me te oblectes; mecum tota sis.

adducere retinet Gebhardus: id est, inquis; referre tecum illas noctes quas mihi impendas. credas numquam amasse hunc hominem tam frigida sententia: quam nihilominus Passeratius debet, raro benigne habito.

6. ECQUIS IN EXTREMO RESTAT AMORE LOCUS.] Passeratius: *si te non totam extremis amor occupavit. quamquam potius ei videtur extremo amora. quem diversa via sequuntur duo heroes, tamquam duo caeci iter baculo praeten-*

An te nescio quis simulatis ignibus hostis
Sustulit e nostris, Cynthia, carminibus?

Atque utinam mage te remis confisa minutis

10 Parvula Lucrina cymba moretur aqua:

Aut teneat clausam tenui Teuthrantis in unda

Alternae facilis cedere lympha manu:

Quam

praetentantes. Marollus: y-h-t il quelque chose de reste pour un amour extreme? nuperus interpres: *quatenam vero superest pars nobis in amore externo?* dicere debebant: ecquis mihi nunc locus restat apud animum tuum, o Cynthia, postquam tam longis viarum spatiis divisi sumus, ut ne videndi quidem ulla spes superfit, quod minimum est in amore & facillimum? unice huc facit elegantissimus Terentii locus Eunuch. A. 4. Sc. 2.

Hem, biduum hic

Manendum est soli sine illa? quid tum postea?

Nihil est? quid, nihil? si non tangendi copia est,

Ebo ne videndi quidem eris? si illud non licet,

Saltem hoc licebit: certe extrema linea

Amare haut nihil est.

vides, opinor, recte dici extremum amorem, qui citra ipsam extremam amandi lineam consistere cogebatur.

9. REMIS CONFISA MINUTIS] magis foret poeticum, remo confisa minuto. Ovidius Epist. Phyllid.

At si nostra tuo spumescent aequora remo.

Epist. Sapphus:

Factus inops, agili paragit freta caerulea remo.

L. 2. Amor, Eleg. 11.

O utinam, remo ne quis freta longa moveret,

Argo sineestas pressa bibisset aquas!

11. CLAUSAM TENUI TEUTHRANTIS IN UNDA] ita Scaliger correxit, quum in suo libro invenisset *Teutantis*. sane *Teutantis* etiam apud Volscum legitur, notantem, *Lacus est parvus, qui efficitur refusione Lucrini*. haec ille solita confidentia, tamquam testis oculatus. modestius aliquanto Beroaldus, qui *Teutantis* legebat. nomen (inquit) esse videtur pusilli fluminis sive lacus propinqui Baiis. possumus intelligere, ibi fuisse templum Mercurii, quem prius *Teutamem* vocitarunt. sed haec longius abeunt, neque ullo nituntur auctore. Passeratii conjectura, se fluminis alveo, hausta est

ex facie librorum vulgatorum. nam scripti fere *teutantis*, vel *teutantis*. sed in nostro primo liquide legitur *Teuthrantis*. quocirca non est cur dubitemus de veritate emendationis Scaligeranae, accedente praesertim Sillii auctoritate, L. 11. de Hannibale Capuae epulante:

At quum pulsa famas, & Bacchi munera dura

Laxant mentem, quum fronti reddita domum

Laetitia, & positae graviore pectore curae;

Personas Euboica Teuthras testudine, Cymes

Incola, & obitus inmissi murmure saevae

Inter bella tubae, permulcet cantibus aures. deinde etiam voce inter fila modulantem inducit:

Inprimis dulcem, Poeno laetante, per aures

Nunc voce infundit Teuthras, nunc pectine cantum.

& paullo post, finito cantico:

Sic tum Pierius bellis durata virorum

Pectora Castalis frangebant carmine Teuthras.

ei Teuthranti Silius, ut solet, nomen ab aliquo vicino flumine impertisse videri potest. neque obstat aquae ignobilitas: potuit enim clarior fuisse alia tempestate. ex nostro poeta licet colligere, nonnihil remotam fuisse ab litore Bajano. ego libenter pro euripo capiam, vel pro piscina, propter voculam *clausam*.

12. ALTERNAE FACILIS CEDERE LYMPHA MANU] *alternae*, omnes libri. unus Livineji *alternae*; quod crederet librarius id manu esse sexti casus. atqui veteres, & in iis C. Caesar, in huiusmodi omnibus finalem i dem jubebant. ipse Augustus ita scribebat, teste Servio grammatico, qui ad L. 8. Aen. v. 696. ex libris Augusti de Vita sua haec refert: *Antonium iussisse ut legiones suae apud Cleopatram excubarent, ejusque nuntius & iussu parerent.* atque ita passim Virgilius. portuque subimus Chaonio. Armenius curru subiungere tigris. Quod nec concubitu indulgent. neque aspectu no subtra-

Quam vacet alterius blandos audire susurros.

Molliter in tacito litore compositam.

15 Ut solet amoto labi custode puella

Perfida, communes nec meminisse deos.

Non quia perfecta non es mihi cognita fama;

Sed quod in hac omnis parte timetur amor.

Ignoscas igitur, si quid tibi triste libelli

20 Attulerint nostri: culpa timoris erit.

An

he nostro. Venatu invigilant pueri. Parce metu Cytherea. neque hic deferendam sibi antiquitatem putavit excellentissimus Fracastorius Syphil. L. 1.

Namque iterum, quum fata dabunt, labentibus annis

Tempus eris, quum nocte atra sopita jacebis Interitu data.

videndi A. Gellius L. 4. C. 16. Pierius Valerianus Castig. ad L. 4. Georg. 7. 198. Erythraeus indice Virgil. in *Concubina*; in *Venatu*; in *Victu*. & praeter omnes eruditissimus Vossius L. 2. de Analogia C. 18.

13. Blandos audire susurros) *tenuis*, Groninganus codex. *haurire*, Borrichianus, unusque Gebhardi, quod is praefert. cave quidquam mutes. susurris non potest aptius epithetum dari quam *blandi*. neque istud alterum praefendum vulgato videtur. Horatius L. 3. Od. 8. in re simili,

scopulis sordior Icaris

Voces audis adhuc integer.

15. AMOTO LABI CUSTODE PUELLA) *amota* est in duobus Regiis; utroque Colbertino; & uno nostro. quod auctoritate Palatarum membranarum subfultum retineri jubet Gebhardus, adjecto Tibulli loco L. 1. Eleg. 3.

sanctique pudoris

Affidens custos sedula semper anus.

verum ibi sermo est de anu matre, uti patet ex ejusdem libri Eleg. 7. ad eandem Deliam;

Non ego te propter parco tibi, sed tua mater

de movet, atque iras aurea vincit anus.

& haec quidem anus recte dicitur custodire pudorem filiae, scortilli puta libertini generis, in quibus adulteria non vindicabantur, quaeque adeo custodibus servis non habebant opus. talem vero fuisse suam Deliam ipsi Tibullo adcredas oportet, loco jam laudato:

Sic modo casta doce, quamvis non vitta ligatos

Impedias crines, nec sola longa pedes.

de servis ingenuarum custodibus pleni sunt poetarum libri, comicorum in primis. unus nobis Juvenalis instar omnium esto, Sat. 6.

Audito quid veteres olim moneas amici:

Pone seram: cohibe. sed quis custodiet ipsos

Custodes? causa est, & ab illis incipit uxor. in verbo labi est energia. Cicero L. 4. ad Attic. Epist. 5. ego *mahercule mihi necessitatem volui imponere hujus novae conjunctionis, ne qua mihi liceret labi ad illos.* noster infra Eleg. 13.

sardis pallefcere curis

Incipis, & primo lapsus abire gradu.

16. COMMUNES NEC MEMINISSE DEOS) *metuisse* est in uno nostro. Virgilius L. 1. Aen.

At sperate Deos memores sancti atque nefandi. pro vulgata Carullum possis adducere. Carm. 27.

Si tu oblitus es; at Dii meminerunt, meminit Fides,

Quae te ut poemteas postmodo sancti facies tui. clarius etiam Juvenalem Sat. 6.

Immemor illa domus, & conjugis, atque sororis,

Nil patriae indulsit, plorantesque improbanatos,

Utrique magis stupens, ludos Paridemque reliquit.

Communes dii sunt Venus & Cupidines, quos communi consensu venerantur amator & amica. neque erat cur hic Marrem, Fortunam, vel Mercurium denique, quaererent Passeratus, & Douza F. adposite Ovidius L. 2. Amor. Eleg. 5.

Haec tibi sint mecum, mihi sint communia tecum.

In bona cur quisquam sertius ista venit?

20. CULPA TIMENTIS ERIT) *timoris* habent omnes MSS. & primae editiones. quod reducendum videtur. Caecina Ciceroni L. 6. ad famil. Epist. 7. *Quod tibi non tam celeriter liber.*

F

An mihi non major carae custodia matris,

Aut sine te vitae cura sit ulla meae?

Tu mihi sola domus, tu, Cynthia, sola parentes,

Omnia tu nostrae tempora laetitiae.

25 Seu tristis veniam, seu contra laetus amicis,

Quidquid ero, dicam, Cynthia causa fuit.

Tu modo quamprimum corruptas desere Bajae:

Multis ista dabunt litora diffidium:

Litora quae fuerunt castis inimica puellis.

30 Ah pereant Bajae crimen amoris aquae.

liber est redditus, ignosce timori nostro, & miserere temporis. deinde: sed, ut eodem reverterar, causa haec fuit timoris. noster quoque in fine hujus Elegiae, crimen amoris.

23. TU MIHI SOLA DOMUS &c.) Andromachae verba sunt Hectorem alloquentis apud Homerum L. 6. Iliad. v. 428.

23. TU, CYNTHIA, SOLA PARENTES) ita Terentianus Phaedria blanditur lenoni, Phorm. Act. 3. Sc. 2.

Tu mihi cognatus, tu parens, tu amicus, tu ....

& Clyte, apud Valerium Flaccum, Cyzicum desiens, L. 3.

Tu mihi qui conjunx pariter fraterque parensque

Solus, & a prima fueras spes una juventa, Deferis heu, totamque deus simul inpulit urbem.

quod sane de nostro expressum videtur L. 2, Eleg. 14.

Quum tibi nec frater, nec sis tibi filius ullus, Frater ego, & tibi sim filius unus ego.

dixerat autem, paucis versibus ante, Valerius:

primis conjunx ereptus in annis Cuncta trahis; nec dum soboles, nec gaudia de te

Ulla mihi.

30. AH PEREANT BAJAE CRIMEN AMORIS

AQUAE.) Bajae pro Bajanæ, substantivum pro adjectivo. Cicero L. 12. ad Attic. Epist. 40. Ibi sum igitur, ubi is, qui optimas Bajas habebat, quotannis hoc tempus consummare solebat. pariter Horatius L. 2. Od. 13.

ille venena Colcha, Et quidquid usquam concipitur nefas, Traxit.

ibi vulgo legitur Colchica, ultima syllaba in sequentem versum rejecta. sed Colcha in suis libris exstare, jam pridem testatum fecerunt Lambinus, Cruquius, Pulmannus: neque aliter exhibent membranae valde vetustae, & notae quasi Opimianae, quas mihi cum vulgatis contendendas dedit comitas viri optimi, eruditissimi, humanissimi, Jo. Georg. Graevii. utitur eadem figura in eadem voce Ovidius L. 8. Met.

Sed postquam Colchis arsit nova nupta venenis,

Flagrantemque domum regis mare vidit utrumque.

& noster Colchum Phasim dixit L. 3. Eleg. 21. sic montes Dalmatae pro Dalmatici apud Propertium L. 4. Silv. 7.

Quando te dulci Latio remissent Dalmatae montes?

Libro enim 3. Silv. 3. dixerat:

Quidquid ab auriferis efficit Iberia fossis, Dalmatico quod monte nitet.

XII

Quid mihi desidia non cessas fingere crimen,
 Quod faciat nobis conscia Roma moram?
 Tam multa illa meo divisa est millia lecto,
 Quanta Hypanis Veneto dissidet Eridano.
 5 Nec mihi consuetos amplexu nutrit amores
 Cynthia, nec nostra dulcis in aure sonat.

Olim

2. QUOD FACIAT NOBIS CONSCIA ROMA MORAM) nihil mutant libri. Lipsius L. 1. Var. Lect. C. 10. reponit *conscia Roma notam*: in quo adficientem sibi habet Joannem Livinejum. alia finxerunt alii. sed quid turbant? *facere moram* non minus Latine dicitur, quam *facere notam*. Roma autem fingitur *conscia* tam longae morae, figura eleganter. Videtur vel Tullus, vel Callus, aut potentium amicorum alius aliquis, Propertium rusticatum abducere voluisse: ei vero non venienti exprobrasse desidiam, & nimis mollem animum, qui tantillo tempore Urbe carere non posset, clavo Cupidinis affixus apud Cynthiam. Respondet poeta, Cynthiae consuetudinem minime omnium in causa esse cur pergat nidum fovere; sed moerorem ex ipsius secessu Bajano contractum. nec se posse, quamvis despectum, amorem in aliam puellam transferre, quod multis remedio fuit. esse sibi in fatiis, ut Cynthia, quae primus ardor fuit, sit etiam supremus. habes argumentum Elegiae, quam non ceperunt qui ei titulum fecerant AD CYNTHIAM. monere istos debuerat *re illa*: quod designat notam & certam personam. videtis Donatum ad Andr. Terent. A. 2. Sc. 1. quem & Passeratius hic laudavit.

4. QUANTUM HYPANIS VENETO DISSIDET ERIDANO) *Quanta*, N. Heinsius ad L. 1. Epist. Pontic. Ovidii v. 21. quod amplector; quamvis ille nullam rationem dederit; quam sciam ita loqui optimos quosque scriptores. Valerius Flaccus L. 3.

Dii maris, aeternis conclamatis ab agmine Tiphys;

Ut mea fatali damnata pectora somno?

Hec socii, quantis complerunt sicora monstri!
 id est quot. & apud eundem iratus Mavors,
 L. 5. ad Jovem:

*Non opus auxilio Colchis, nec foedere vestro:
 Et Persen simul, & Minyas deposcimus hostes.*

Quin age; quid tantae coeant in proelia gentes?

Quid tuus Aesonides?

id est *tot gentes*. Papinius L. 4. Silv. 3.

O quantus pariter manus laborans.

& sub finem:

*Navis longior abnepotibusque
 Annos perpetua geres juveneta,
 Quos ferunt placidos obisse Nestor,
 Quos Titonia computat senectus,
 Et quantos ego Delium poposci.*

idem L. 11. Thebaid.

--- *plebis Danaeae florem, regnumque verenda*

*Oblectare animas, ut lamentabile tantis
 Urbibus induerem capiti decus.*

Cicero L. 5. de Finib. *Cui ipse Pythagoras & Aegyptum lastravit, & Persarum magos adiit; cur sanctas regiones barbarorum pedibus obire & tot maria transfuisset? parum sciret, siue hic Scythiae sit Hypanis, siue Indiae; modo intelligas magnam locorum longinquitatem.*

5. AMPLEXU NUTRIT AMORES) *complexu*; Groning. Horatius L. 1. Sat. 5.

O qui complexus, & gaudia quantae fuerunt?

6. NEC NOSTRA DULCIS IN AURE SONAT) *nostro dulcis in ore sonat*, reponit N. Heinsius Not. ad L. 12. Metam. v. 430. eo quod *mi* & *o* frequenter confunduntur in scriptis exemplaribus. ita sane: sed non semper, non ubique. hoc loco nihil debet mutari: est enim fermo de Cynthia dulces poetae suo nugas in aurem garriente. Valerius Cato, quem Grammaticum vocant,

vobis mea Lydia laetis;

*Vos nunc altoquimur, vos nunc adridet ocellis;
 Et mea submissa meditantur carmina voce;*

F 2

Cantat

- Olim gratus eram: non illo tempore cuiquam
 Contigit, ut simili posset amare fide.
 Invidiae fuimus. an me Deus obruit? an quae
 10 Lecta Prometheis dividit herba jugis?
 Non sum ego, qui fueram. mutat via longa puellas.
 Quantus in exiguo tempore fugit amor!
 Nunc primum longas solus cognoscere noctes
 Cogor, & ipse meis auribus esse gravis.
 15 Felix qui potuit praesenti flere puellae.
 Non nihil aspersis gaudet Amor lacrimis.

Aut

Cantat & interea, mihi quae cantabat in aurem.
 Vetus Poeta in Catalectis:
*Delia non aliter secreta silentia noctis
 Summissa ac tenui rumpere voca solet.
 Non aliter teneris collum complexa lacertis
 Auribus admeis condita verba dare.*
 Martialis L. 3. Epigr. 63.
*Inter femineas tota qui luce cathedras
 Desidet, atque aliqua semper in aure sonat.*
 & L. 5. Epigr. 62.
*Nescio quid dominae teneram qui garrus in aurem,
 Et sellam cubito dexteriore premit.*
 Manilius L. 5.
*Quin etiam curas inter, secreta movebit.
 Carmina, furtivo modulatus murmure vocem,
 Solus & ipse suas semper cantabis ad aures.*
 adposuit Lucretius L. 4.
*Nam si abest, quod ames: praesto simulacra
 tamen sunt
 Illius, & nomen dulco obversatur ad aureis.*
 9. NUM ME DEUS OBRUIT? AN QUAE
 LECTA PROMETHEIS DIVIDIT HERBA JUGIS?
 Guyetus quum putaret & num non posse hic
 locum habere, eo quod semper negativa sub-
 intelligitur, maluit an; quod ipsum legitur
 in margine unius Colbertini. certe aliquid
 ulceris latere clamat dissensus librorum, fe-
 re vel nunc vel non habentium, ac deinde at-
 que pro an quae. sic & primae editiones. sed
 in his tenebris habenda est ratio Latinitatis.
 Martini Delrii lectionem si sequamur, res
 omnis in vado est. ille ita laudat hunc locum,
 Disquis. Magic. L. 3. quis me Deus obruit? aut
 quae &c. valde placet haec scriptura, modo
 addicerent membranae. de herba Promethea

multi multa; quae huc redeunt, valere eam
 ad varias incantationes magicas. hoc autem
 loco sumitur pro odii potionis, sive misero,
 ut bene observavit Theod. Marcius ad Ho-
 ratium. vide Quintilian. Decl. 14. & 15. qui-
 bus titulus odii posito. quae Lampertus Alar-
 dus super herba Promethea notavit ad L. 7.
 Valer. Flacc. 3. 365, ea sumit ex Joannis
 Brodae libro 3. Miscell. C. 32.

11. NON SUM EGO QUI FUERAM. MUTAT
 VIA LONGA PUELLAS. Phil. Rubenius sen-
 tentiam jacentem erigit distinctione, L. 2.
 Elect. C. 2, & adjectione particulae an:

*Non sum ego qui fueram? an mutat via lon-
 ga puellas?*

certe tamen & an abest a MSS. tamen com-
 mode revocari potest ex postrema syllaba vo-
 cis fueram, quae sequentem absorbebat. fre-
 quens id & quotidianum in libris vetustis.
 sed cogitandum. & videtur aliud velle Ru-
 benius, aliud versus proxime praecedens.
 sane multum immutat miseros sua mala, ex-
 tincto penitus omni pristino vigore. & se-
 quitur fere animus fortunam. Ovidius L. 3.
 Trist. Eleg. 11.

*Non sum ego quod fueram. quid inanem pro-
 teris umbram?*

*Quid cinerem saxi bustaque nostra petis?
 Hector erat tunc cum bello certabat: at idem
 Vincit ad Haemonios non erat Hector
 equos.*

*Me quoque, quem noras olim, non esse me-
 mento.*

Ex illo superant haec simulacra viro.

16. NON NIHIL ASPERSIS GAUDET AMOR
 LACRIMIS nonnihil, plurimum. sic Livius
 L. 30. C. 45. Hunc regem in triumpho ductum
 Polybius, haudquaquam spernendus auctor tra-
 dit.

Aut si despectus potuit mutare calores,

Sunt quoque translato gaudia servitio.

Mi neque amare aliam, neque ab hac discedere fas est.

20 Cynthia prima fuit, Cynthia finis erit.

dis. de lacrimis, suavissimo Amoris pabulo, plurima passim invenies qua in poetis qua in scriptoribus Amabiliū, quae volupe erit invenisse. omnium pulcherrime Virgilius Ecl. 10.

Amor non talia curat.

Nec lacrimis crudelis Amor, nec gramina rivis,

Nec cytho saturantur apes, nec fronde capellae.

cumque imitatus praestantissimus Tassius in Amynta Act. 1. Sc. 2.

Pasce l'agna l'herbette, il lupo l'agne;

Ma il crudo Amor di lagrime si pasce,

Nè se ne mostra mai satollo.

ibi Aegidius Menagius pulcra pluscula notavit, e multis poetis bono iudicio selecta. poterat & Joannis Pierii Valeriani carmen addidisse, argutum, tenerum, dulce, & ipsa quoque reperiendi difficultate commendabile.

CVPIDO FONTANVS,

in hortis illustrissimae Isabellae Manruanae Principis.

Aqua haec, perenni quae redundat flumine,

Non est, ut ominare, venis eruta:

Non fistulatum raptus humor pensilis:

Non per meatus lympha subterraneos.

Emissa plumbo protilis foratili:

Non spiritali pulsa folia excluditur:

Sed ex amantium lacrimis, quas improbus

Pascit Cupido, manat unda jugiter.

hinc fabulae amantium in fontes solutorum.

Ovidius L. 9. Metam.

Sic lacrimis consumpta suis Phoebeia Byblis

Vertitur in fontem; qui nunc quoque vallibus illis

Nomen habet dominae, nigraque sub ilice manat.

hic Cleopatrae imago pone fontem jacet, cubito innixa, in hortis Vaticanis, quam lulentissimo carmine nobilitavit Balchazar Castilionius, vir undequaque summus. pauculos versus delibabimus.

Quam deinde, ingenium artificis miratus. IV. LVS

Egregium, celebris visendam sede locavit

Signa inter veterum heroum, saxoque perennes

Supposit lacrymas aegrae solatia mensis.

at ille fons exaruerat. quare ad Leonem decimum conversa Cleopatra ita pergit:

Annue supplicibus votis, nec vana precari

Me sine: parva peto: lacrimas pater optime redde,

Redde oro fletum: fletus mihi muneris instar, improba quando aliud nil jam Fortuna reliquit.

17. MUTARE CALORES.] colores, Groning. & Borrichianus. frustra. *mutare* usitatum imprimis verbum in inconstante amore. vide quae eruditissimus Gronovius notavit Diatr. ad Statii Silv. cap. 35.

18. SUNT QUOQUE TRANSLATO GAUDIA SERVITIO] hunc versum cum priore commode illustrat Parmeno ille Terentianus. Hecyr. Act. 1. Sc. 2.

Hic animus partim uxoris misericordia

Devinctus, partim victus huius injuriis,

Paullatim elapsus Bacchidi: atque huc transiit

Amorem, postquam par ingenium nactus est.

19. MI NEQUE AMARE ALIAM, NEQUE AB HAC DISCEDERE FAS EST.] *Me*, Groning. pro *ab hac*, in uno Colbertino est *adhuc*. *desistere*, e Vaticano Livinejo notavit. quod neque ipsum probum. usus quidem est eo verbo Catullus, sed ratione nonnihil diversa, Carm. 72.

Huc est mens adducta tua, mea Lesbia, culpa;

Atque ita se officio perdidit ipsa pio;

Ut jam nec bene velle queam tibi, si optima sis,

Nec desistere amare, omnia si facias.

& Ovidius Epistola Helenae,

At tu dissimula: nisi si desistere mavis.

Sed cur desistas? dissimulare potes.

Plautus, etiam utroque plenius, & magis ad mentem Propertii; si tamen a Propertio haec lectio est; Menaechn. A. 5. Sc. 2.

Quid tu tristis es? quid ille autem iratus abis te desistis?

sed vulgata recta est, nec mutandum quidquam. noster L. 3. Eleg. 23.

Flebo ego discedens, sed fletum injuria vincit: L. 2. Eleg. 4.

Nunc est ira recens, nunc est discedere tempus. pro eo abire dixit supra Eleg. 4.

Mutatum domina cogis abire mea.

F 3

XIII. Tu,

XIII

TU, quod saepe soles, nostro laetabere casu
 Galle, quod abrepto solus amore vacem.
 At non ipse tuas imitabor, perfide, voces.
 Fallere te numquam, Galle, puella velit.
 5 Dum tibi deceptis augetur fama puellis,
 Certus & in nullo quaeris amore moram:
 Perditus in quadam tardis pallescere curis
 Incipis, & primo lapsus abire gradu.
 Haec erit illarum contemti poena doloris:
 10 Multarum miseras exigit una vices.

Haec

2. QUOD ABREPTO SOLUS AMORE VACEM] pergit in eodem argumento, quo duas superiores elegias inpleverat. *solus & vacem* laudem habent animi fidelis, etiam in amore ingrato & violenter, ut videtur, *abrepto* a rivali potiore.

6. IN NULLO QUAEIS AMORE MORAM] optime huic Gallo convenisset cum Catulli Lesbia, eodem ingenio iisdem moribus morata. unde poeta iratus haec ei per Aurelium ac Furium vult nuntiari, amore non reverfuro:

*Cum suis vivas valeatque moechis,
 Quos simul complexa tenet trecentos,
 Nullum amans vere, sed identidem omnium
 Illa rumpens.*

8. PRIMO LAPsus ADIRE GRADU.] valde hic turbant libri. *primo lapsus amore gradu*, ambo Regii, Comelini membranae, & Beroaldi ac Volscei editiones, cum Veneta. unde *amare* formabat Muretus, quem Guyetus sequitur. & tamen istud *amore* huc irrepsit ex pentametro proxime praecedente, in nullo quaeris amore moram. *adire* est in utroque Colbertino, Borrichiano, uno nostro, & Groningano. idque tuendum suscipit Passeratius, ut valeat, ad eam accedere suppliciter. non placet. *abire*, quae vera est lectio, habet noster primus: quomodo coniecerat Palmerius; sed inficetissima expositione contendit *abire* hic esse mori: ipsum autem *mori*, efflicium deperire, perdit am-

re. melius Livinejus; & Schoppius L. 4: Verisimil. C. 6. quos sequi debebat interpres Parisinus, nisi jurasset in Passeratii verba. translatio est a re gladiatoria petita. Cicero L. 16. ad Attic. Epist. 15. *Lepens litterarum exemplum tibi misi: ex quo mihi videtur spatulā illi dejectas de gradus. & pro Caccina C. 15. Non ea sola vis est, quae ad corpus nostrum vitamque pervenit, sed etiam multo major ea, quae, periculo mortis injecto, formidine animam perterritum loco saepe & certo de gradu demovet.* Petronius: *intorto circa brachium pallio, composui ad praediandum gradum.* Seneca Consol. ad Polyb. C. 25. *in multa luce fortuna te posuit: omnes sciens, quomodo te in isto tuo gesseris vulnere: utrumne statim percussus arma submiseris, an in gradu steteris.* Cicero *statum* vocat, orat. pro Cluent. C. 38. *quorum ego de sententia non debeo dissuadere. neque enim dubito, quin ii tales viri, suspitione aliquam percussi repentina, de statu suo declinarint.* vide sis Lipsum L. 2. Saturn. C. 20.

10. MULTARUM MISERAS EXIGIT UNA VICES] exigit, liber Groninganus, cum Borrichiano. quod verum est. *et vices* bene explicavit Passeratius, cui addere potes Barthium Animadv. ad L. 4. Thebaid. Statii 3a 620. ubi & hic nostri locus illustratur. Cicero Accus. 1. in Verr. C. 44. *nos si alienam vicem pro nostra injuria doleremus, vestigium istius in foro non esset relictum.*

11. VUL:

Haec tibi vulgares istos compescet amores.

Nec nova quaerendo semper amicus eris.

Haec ego non rumore malo, non augure doctus;

Vidi ego. me, quaeso, teste negare potes?

15 Vidi ego te toto vinctum languescere collo,

Et flere injectis, Galle, diu manibus:

Et cupere optatis animam deponere labris,

Et quae deinde meus celat, amice, pudor.

Non ego complexus perui diducere vestros:

20 Tantus erat demens inter utrosque furor.

Non sic Aemonio Salmonida mixtus Enipeo

Tanarius facili pressit amore Deus.

Nec sic caelestem flagrans amor Herculis Heben

Sensit ab Oetaeis gaudia prima jugis.

25 Una

11. VULGARES ISTOS COMPESCET AMORES]

componet malebat Livinejus, ex Vaticano; quod sit, sepeliet. ei accedit Gebhardus not. ad L. 3. Eleg. 16. nihil tale in nostris. *compescere* est coercere, cohibere, intra fines suos continere. neque erat ullum aptius verbum pro mente poetae. Virgilius L. 3. Georg.

Continuo culpam ferro compesce: priusquam

Dira per incautum serpentis contagia vulgus.

Tibullus L. 1. Eleg. 2.

Adde merum, vinoque novos compesce dolores.

Ovidius L. 4. Trist. Eleg. 6.

Tempore Poenorum compescitur ira leonum.

& Remed. Amor.

Non potuit Atreus hominis compescere pennas.

Metam. L. 2.

Saevis compescuit ignibus ignes.

& L. 4.

Ut laa saeva sisim multa compescuit unda.

compescere clamorem, mare, mentem, animum, Horatius dixit: *compescere labellum,* Juvenalis. sed modus esto exemplorum. jamne amores compescere deterius habebitur quam componere, sive sepelire?

16. ET FLERE INJECTIS, GALLE, DIU MANIBUS] quid praedices de acumine Barthii, qui L. 25. Adv. C. 4. *manicis* hic mavult, prae manibus, quum vinctum hominem (ita ait) loquatur poeta? quaeso, an sine manibus injecerat Gallus brachia sua puellae collo? multa huc congeri possunt (sed non est necesse) ex Lucretii libro quarto, parte extrema,

quibus infringantur *manicis* Barthianae.

17. OPTATIS ANIMAM DEPONERE VERBIS] non dubitat Scaliger quin Propertius scripserit *membris*, cui adidentur Douza. atqui si pudor suus celare jussit poetam nonnihil nugarum; ubi erat is in foedum istud *membris* scribente? nam quamvis poeta Annianus, alique ejusdem Musae viri summis assiduisque laudibus hos Virgilii versus ferebant, ex 8. Aen.

en verba locutus

Optatos dedit amplexus, placidumque petivit
Conjugis infusus gremio per membra saporum
tamen *membra* ibi nominasse, haud inapud fuit Virgilio per Annæum Cornutum. insulsa quidem illam, & odiosam, scrutationem vocat Gellius L. 9. C. 10. ego autem puto, si quis hodie Annaeus Cornutus contenderet, Propertium, si hic scripserit *membris*, paullo incautius scripsisse; puto, inquam, eum hominem neque insulse facturam, neque odiose. Passeratius e veteribus libris reduct *labris*. optime. vide notas Nic. Hein- sii ad Ovid. L. 10. Met. 5. 559. & ad Claudiani Epithal. Palladii 5. 132. Hos amantium furores nemo praepinxerit melius, dulcius, venustius, nostro Secundo, Bas. 13. adde Gellium L. 19. C. 11. nam adductos istic Platonis versiculos haud dubie in animo habuit noster Umber.

24. SENSIT IN OETAIS GAUDIA PRIMA JUGIS] verissime Scaliger correxit ab Oetaeis.

nam

- 25 Una dies omnes potuit praecurrere amantes;
 Nam tibi non tepidas subdidit illa faces.
 Nec tibi praeteritos passa est succedere fastus:
 Nec finet abduci: te tuus ardor aget.
 Nec mirum, quum sit Jove digna, & proxima Ledaë,
 30 Et Ledaë partu, gravior una tribus.
 Illa sit Inachiis & blandior Heroinis,
 Illa suis verbis cogat amare Jovem.
 Tu vero quoniam semel es periturus amore,
 Urere. non alio limine dignus eras.

35 Quae

nam Hercules Heben in coelo duxit uxorem,
 factus jam Deus, postquam in monte Oeta
 arsisset. Catullus Carm. 65.

*Pluribus ut coeli teneretur janua diviis,
 Hebe nec longa virginitate foret.*

Valerius Flaccus L. 8.

*Qualis sanguineo victor Gradivus ab Hebro
 Idaliū furto subit, aut dilecta Cythera;
 Seu cum coelestes Alcidae invisere mensas
 Jam vacas, & sessum Junonia sustinet
 Hebe.*

Papinius L. 3. Silv. 1. Hercule Surrentino:

*Sive tui solium Jovis, & virtute parata
 Astra tenes, haustumque tibi succincta beati
 Nectaris, excluso melior Phryge, porrigit
 Hebe.*

apud inferos se idolum Herculis vidisse. Ulysses narrat L. 11. Odyss. ipsum vero Herculem apud Deos immortales oblectari in conviviiis, uxoremque habere Heben formosissimam, Jovis ac Junonis filiam. atque ira etiam auctor exigui Hymni in Herculem. Jovianus quoque Pontanus cas nuptias in celebrare factas ostendit, non in solitudine Oetaeae, L. 1. Amor. Conjug.

*Qualis ab Herculeis surgens complexibus Hebe
 Visa est erepta virginitate queri:
 Cum lacrimis suffusa genas, impexa capillam,
 Non oculos coram est ausa levare suos.*

28. NEC SINET ABDUCI] non finet te praedam fieri alterius puellae. recte haec interpretatur Passeratius: quare piger referre delirium Palmerii, quod tamen qui ringi expetit, omnino debet videre. Douza F. in libro Modii legi dicit adduci. cave credas: nam in eo legitur aduci, quomodo & in excerptis Lernutii, qui putat aduci idem notare quod minus. omnia extra lineas.

34. UTERE: NON ALIO LUMINE DIGNUS ERAS.] *Uttere* habent octo MSS. melius est *Urere*, proprium amoris verbum, quod jam olim occupavit editiones puriores. Sulpicia: *Uror ego ante alias: juvat hoc, Cerinthe, quod uxor.*

Tibullus L. 2. Eleg. 4.

Et, seu quid morui, seu quid peccavimus, urit.

Uror, io, remove, sacra puella, faces.
 ibidem Eleg. 6.

Ure puer, quae so, tua qui ferus otia liquit.
 tum in nostris septem, & in uno Gebhardi, erat limine. optime. non alio limine dignus eras, non alia domo in qua amares, non alia domina. noster supra Eleg. 4.

Et te circum omnes alias irata puellas

Differet: heu nullo limine carus eris.

& L. 2. Eleg. 18.

*At nullo de me teritur sub limine amor, qui
 Restat, & immerita negligit aure minas.*

L. 3. Eleg. 22.

Limina jam nostris valeant lacrimantia verbis.

Tibullus L. 2. Eleg. 1.

hic dicere jussi

Limen ad iratas verba pudenda senem.

Carullus Carm. 65.

*Isque domum nobis, isque dedit dominam,
 Ad quam communes exerceremus amores,*

*Quo mea se molli candida diva pede
 Insulsi, & trito fulgentem in limine plan-*
tam

Invixa, arguta constitit in solea.

Terentium omitto, & Horatium, ac Naso-
 nem: apud quos creberrima liminis comme-
 moratio in his ipsis negotiis.

35 Et

35 Quae tibi sit felix, quoniam novus incidit error:
Et quotcumque voles, una sit ista tibi.

36. ET QUOTCUMQUE VOLES,] arguta est lectio Douzæ P. *quotcumque*: ut dicat poeta, sit hæc instar omnium, & quasi pro multis millibus una tibi. laudo, & amplector. sic paullo supra dixerat,
Multarum miseris exigit una vices.

& L. 2. Eleg. 19.

*Quem satis una tuis infirmis portos ocellis,
Una sit & curvis femina multæ mala.*
literam d facile transire in t, idque vicibus commutatis, non est cur multis moneamus.

XIV.

TU licet abjectus Tiberina molliter unda
Lesbia Mentoreo vina bibas opere:
Et modo tam celeres mireris currere lintres,
Et modo tam tardas funibus ire rates:
5 Et nemo omne satas intendat vertice silvas,
Urgetur quantis Caucasus arboribus:

Non

Et hanc Elegiam, & simul tertiam Tibulli L. 3. eleganter ac venuste imitatus est noster Secundus L. 1. El. 2. sed ita imitatus, ut cum utroque poeta in certamen descendere videatur. quod profecto majus est quiddam, quam ut exspectes ab homine Baravo, cui ad delicias atque amoenitates poeticas adspiranti ob stare debebant patriarum paludum nebulosus aer, & damnatum frigoribus coelum. ita fane de Secundo nuper statuit Bajuletus quiddam, homo insigniter subtilis, callidusque ac vaser, nec vanus iudex poetarum: *On voit par tous ces ouvrages, que Secundus avoit l'esprit fort bon, fort agreable, & fort enjoué. Ce qui est d'autant plus remarquable, qu'il étoit né dans un climat qui ne paroît point favorable à la gentillesse d'esprit, qui est nécessaire à ceux qui veulent réussir dans la belle poésie.* unde igitur fieri putemus, ut sub illo liquidissimo Calliæ coelo nascantur Bajuleti ac Philippi Silvii?

Scis Genius, natale comes qui temperat astringit,

*Naturæ deus humanæ, mortalis in unam-
Quodque caput vultu mutabilis, albus, & ater.*

2. LESBIA MENTOREO VINA BIBAS OPERE.] non sine elegantia omisit præpositionem ex, vel in. Virgilius L. 2. Georg.

*Hic petis excidit urbem, miserisque Penates
Ut gemma bibat, & Sarrano dormiat astræ.*

Seneca de Provid. Cap. 3. *Mala tractatum Socratem iudicas, quod illam potionem publice mixtam, non aliter quam medicamentum immortalitatis obduxit, ... quanto magis huic invidendum est, quam illis quibus gemma ministratur* aliter, quam Virgilius, extulerat L. Varius apud Macrobi. L. 6. C. 1,

Incubet & Tyriis, atque ex solido bibat auro.
& noster L. 3. Eleg. 3,

Nec bibis o gemma divite nostra sitis.

5. ET NEMUS OMNE SATAS INTENDAT VERTICE SILVAS] *satas*, non *satas*, malebat Livinejus, correctione minus necessaria: neque enim omne nemus sacrum. arbores intelligit, quæ (ut Maro loquitur) posito surgunt de semine, quales sunt castanea, aculeus, quercus. ideo *satas* vocat. Horatius L. 3. Od. 10.

*Andis, quo strepitu janua, quo nemus
Inter pulcra sacrum secta remugias
Venis?*

ita illic meliores libri: nam in vulgatis *sisami* est. Festo interprete, *memora* sunt silvæ amœnæ. Ea in lucorum morem disponebant. Tibullus L. 3. Eleg. 3.

Et memora in domibus sacros imitantia lucos.
silvas dici etiam singularias arbores, bene ostendit Passeratius. cui addere potes Barthii notam ad Statii L. 2. Theb. v. 248. & Statium ipsum L. 6. v. 280,

G

Tantalus

Non tamen ista meo valeant contendere amori.

Nescit Amor magnis cedere divitiis.

Nam sive optatam mecum trahit illa quietem,

10 Seu facili totum ducit amore diem:

Tum mihi Pactoli veniunt sub tecta liquores,

Et legitur rubris gemma sub aequoribus.

Tum mihi cessuros spondent mea gaudia reges:

Quae maneant, dum me fata perire volent.

15 Nam

Tantalus inde parens, non qui fallentibus undis

Imminet, aut refugae sterilem rapit aëra silvae,

Sed pius, & magni vehitur convivæ Tomantis.

ibi Lucarius: STERILEM RAPIT. id est, qui fugientibus pomis vacuum rapit aëra. ergo hic silvam posuit pro arboribus. unde Virgilius, Pomaeque Alcinoi silvae. vix bene discernas quamnam obscuritatem in his versibus se dispulisse credat Schoppius L. 3. Verisim. C. 4. nisi si intendere pro augere positum est ad eo obscurum.

9. MECUM TRAHIT ILLA QUIETEM] nimis argutur Passeratius, dum trahere quietem, sive noctem, exponit, contrahere & breviorum efficere, quia nox non possit videri satis longa fruuentibus amore suo. trahere quietem hic est idem cum Virgiliano ducere somnos, L. 4. Aen. ubi Mercurius Aeneae:

Nate dea, potes hoc sub casu ducere somnos?
Nec, quae circumflent te deinde pericula, cernis?

ita Horatius dixit trahere pocula; quod alii ducere, educere, perducere, obducere; Epod. 14.

Pocula Lethaeos ut si ducentia somnos
Arenae fauce traxerim.

auctor Herculis in Oeta §. 645.

Caeestes Tyrio mollior ostro
Solet inparidos ducere somnos:

Aurora rumpunt tecta quietem,
Vigilesque trahit purpura noctes,

& commutantur fere haec duo verba inter se.
10. TOTUM DUCIT AMORE DIEM] istud ducere diem belle illustravit Vir summus Jo. Geor. Graevius notis in Cicer. L. 5. ad Attic. Epist. 21.

14. DUM ME FATA PERIRE VOLENT] ducta atque inauspicata locutio, qua religiose

abstinebant homines Romani. neque ego umquam credam ita fuisse scriptum a poeta. Vir Clarissimus Petrus Francius, quo est iudicio ex longa poeticae artis meditatione, putabat legi debere,

Quae maneant, dum me fata manere volent.
arguta repetitione verbi manere, & plane Ovidiana. sed quia hoc longius abit a ductu literarum, cogitemus si venire commodum substitui potest. sic venire erit abire, venire in communem locum. Ovidius Epist. Didus:

Est mihi marmorea sacras in aede Sithaëus:
Appositas frondes velleraque alba sequunt.

Hinc ego me sensi noto quater ore citari:

Ipse sono tenui dixit, Elissa, veni.

Nulla mora est; venio. venio tibi debita conjux:

Sed tamen admissi tarda pudore mei.

huic verbo hac notione sumto responderet vocare, quod est Mortis & Fatorum. Tibullus L. 3. Eleg. 3.

Me vocet in vastos armos, nigramque paludem

Divus in ignava luridus Orcus aqua.

Ovidius, loco laudato:

Sic, ubi fata vocant, udis subjectus in herbis,
Ad vada Maeandri consinit albus olor.

Seneca Epist. 78. Si mors accedit, & vocas, licet immatura sis, licet mediam praecidas aetatem: perceptus longissime fructus est. & L. 2.

Quaest. Nat. C. 59. Alia fortuito disponantur: mors omnes aequae vocas. sic & postere, & jubere, & citare fatorum & mortis propria sunt. Petronius, in matrona Ephesina: *Quid proderis, inquit, hoc tibi, si soluta iudicia fueris? si te vivam spelieris? si, antequam fata poscant, indemnatum spiritum effuderis?* Seneca Herc. Fur. §. 189.

Nulli jussu cassare licet,

Nulli scriptum proferre diem,

Recipit populos arma citatos.

haecque

- 15 Nam quis divitiis adverso gaudet amore?
 Nulla mihi tristi praemia sint Venere.
 Illa potest magnas heroum infringere vires:
 Illa etiam duris mentibus esse dolor.
 Illa neque Arabium metuit transcendere limen,
 20 Nec timet ostrino, Tulle, subire toro:
 Et miserum toto juvenem versare cubili.
 Quid relevant variis serica textilibus?
 Quae mihi dum placata aderit, non ulla verebor
 Regna, nec Alcinoi munera despiciere.

itaque necesse habent venire. sed videbunt doctiores.

19. CONSCENDERE LIMEN,] *transcendere* habent septem libri, & veteres editiones. idque videtur efficacious. sic Horatius dixit *curas laqueata circum castra volantes*, L. 2. Od. 16. nempe quae limen transcendere veritae non fuerant, & cum domino pernoctabant. erant ista superba civium potentiorum limina in multos gradus exstructa, pretiosis ac longe petitis marmoribus. ideo *transcendere* dixit; quod verbum est laboris ac moliminis. Cicero Orat. 4. in Catil. C. 3. *Latius opinione diffeminatum est hoc malum. manavit non solum per Italiam, verum etiam transcendit Alpes*. Somn. Scip. C. 6. *Ex his ipso oculis notis-que terris, nunc aut tunc aut cujusquam nostrum nomen vel Caucasum hunc, quem cornis, transcendere potuit. vel illam Gangem transgessere*. Caes. L. 3. Bell. Gall. C. 15. *Disjunctis*

montibus, quos singulas binas aut ternae naves circumfisterent, milites summa vi transcendere in hostium naves contendebant. hinc ad multa alia transfertur. suppositum *conscendere* primum comparuit in exemplaribus Colinaei Parisini A. 1529. neque enim vidi in illis anterioribus. quinimo veram lectionem tanto post tempore & Gryphianae editiones servarunt, & Plantinianae.

22. VARIIS SERICA TEXTILIBUS?] Nic. Hein. Not. ad Claudian. L. 1. in Euepor. mallet *Phariis*. quod argutum est, nec tamen necessarium. *varium* est pictum, diversis coloribus distinctum. in promissa sunt exempla.

24. VEL ALCI NOI MUNERA] *nec Alcinoi* conjiciebat vir Clarissimus P. Francius. 188c. sic deinde in quinque codicibus scriptum offendi.

X V.

Saepe ego multa tuae levitaris dura timebam,
 Hac tamen excepta, Cynthia, perfidia.

Adspicere

1. SAEPE EGO MULTA TUAE LEVITATIS DURA TIMEBAM] valde hic turbant libri, jura aliis, aliis damna, aliis signa, pluribus tamen dura praeferebantur: quod Lipsius accipit vocandi casu, L. 4. Ant. Lect. C. 11. ut illud, Num jam, dura, paras Phrygias nunc ire per undas. non persuadet. multa dura praeae elegantiae est, quale illud Catulli multa jocosae, Carm. 8.

Ibi illa multa tum jocosae fiebat,

Quae tu volebas, nec puella nolebat.
 & nostri multa aspera, L. 1. Eleg. 18.

Quamvis multa tibi hic meus aspera debet.

pulcre antiquitatem expressit, ipse antiquis poetis solo tempore minor, Hieronymus Fracastorius Syphil. L. 1.

*En etiam, cum nos agerent crudelia nulla,
 Nec lacrymas plangens forens, in dura tot inter,*

Adspice me quanto rapiat Fortuna periclo:

Tu tamen in nostro lenta timore venis.

5 Et potes hesternos manibus componere crines,

Et longa faciem quaerere desidia.

Nec minus Eois pectus radiare lapillis,

Ut formosa novo quae parat ire viro:

At non sic Ithaci digressu mota Calypso.

10 Desertis olim fleverat aequoribus.

Multos illa dies incomtis moesta capillis.

Sederat, injusto multa locuta salo.

Et, quamvis numquam posthac visura, dolebat

illa tamen longae conficia laetitiae.

15 Alphesiboea suos ultra est pro conjuge fratres,

Sanguinis & cari vincula rupit Amor.

Nec sic Aesoniden rapientibus anxia ventis

Hypsipyle vacuo constitit in thalamo.

Hypsi-

Spes Latii, spes & studiorum, & Palladis illa

Occidit.

4. TU. TAMEN IN NOSTRO LENTA TIMORE VENIS] *furor*, unus Gebhardi, & noster secundus, cum Borrichiano. sed potior est vulgata scriptura. jure enim timet, cui certum imminet periculum.

5. EXTERNOS MANIBUS COMPOSERE CRINES] *externos* habent multi codices. neque de ejus vocis veritate dubitarunt Beroaldus & Volscus. *hesternos* malebat Lipsius L. 4. Anr. Lect. C. 11: cum Livinejo: & Nic. Heinsius ad Ovid. L. 3. Artis Amat. v. 154.

Et neglecta decet multas comas. saepe jacere.

Hesternam credas: illa repexa modo est.

sane *hesternos* est in uno nostro, inque uno Colbertino. quae de adfictis mulierum crinibus multa dici possunt, jam tum Romae familiaribus, pauci ignorant. sed procul hoc probrum fuisse ab Cynthia, vel unus ille verficulus doceat L. 1. Eleg. 17.

Illam meo caros donasset funere crines.

caros vocat, utpote circa quorum colendum studium tantum non insaniebant puellae. adoptivas autem comas in funus imponi solitas, neque pictum, neque fictum, neque scriptum est in poematis. Nec sane heri aut audius tertius *externus* & *hesternus* confundi

coeperunt in membranis. ecce insignem locum Servii ad L. 8. Aen. v. 543.

Herculeis sopitas ignibus aras

Excitat: hesternumque larem parvosque penates

Latus adit.

HESTERNUM LAREM, cui pridie sacrificaverat, & est iteratio. nam male quidam EXTERNUM legunt, id est, extraneum.

7. EOIS PECTUS VARIARE LAPILLIS] in membranis Comelini, monente Gebhardo, erat *pectus radiare*, antiquae elegantiae verbo. usus eo est Ovidius L. 3. Pont. Epist. 4.

Scuta sed, & galeae, gemmis radiantur & auro:

Lucanus L. 7.

Miles ut adverso Phoebi radiatus ab istis

Descendens totos persudis lumine collas.

Florus L. 4. C. 2. aliquid tamen adversus absentem *ausa* Fortuna est, circa Illyricum & Africam, quasi de industria, ut prospera ejus adversis radiarentur. Poeta antiquus in collectione Pithoeana:

metam Sol eminens exis,

Inorquaque peplum Noctis, radiatque sororem.

itaque revocandum censeo verbum veteris ac probae monetae.

- Hypsipyle multos possit illos sensu amores,
 20 Ut semel Aemonio tabuit hospitio.
 Conjugis Euadne seros elata per ignes
 Occidit Argivae fama pudicitiae,
 Quarum nulla tuos potuit convertere mores,
 Tu quoque uti fieres nobilis historia.
 25 Desine jam revocare tuis perjuria verbis,
 Cynthia, & oblitos parce monere Deos.

Audax

21. CONJUGIS EUADNE MISEROS ELATA
 PER IGNES] cogitabam aliquando pro *miseros*
 reponi posse *mixtos*, sive *mixtos*; atque hujus
 mutationis fundum mihi fingebam Nafonis
 locum L. 3. Artis Amat. ipso initio:

Accipe me, Capaneu, cineres miscobimus,
inquit

Iphias: in medios defluisque rogos.
 itemque alterum nostri L. 2. Eleg. 7. ubi de
 Haemone,

Es sua cum miseris permiscuis ossa puellas.
 & L. 4. Eleg. 7.

Mecum eris, & mixtis offibus ossa teram.
 neque ignorabam saepe ita turbare librario-
 rum incitiam, & geminum germanum men-
 dum haerere in antiquis Manilii editionibus,
 L. 5.

neq. parce vima recepta

Hauriet e miseris, & fructibus ipsa fructur,
Gaudetibus mero, mergetque in pocula men-
tem.

ubi nunc, Scaligeri beneficio, legitur *Hau-*
riet emiscens. Sed in isto mentem, postquam
 video Heinsium in notis ad Vellegi lib. 2. C.
 87, correxisse *seros*. *Seros ignes, qui & supra-*
mi & extremi dicuntur. arsit itaque Euadne
 mariti Capanei rogo; non suus; quum potuis-
 set tardiores colos expectare, nisi maluisset
 amoris suo ipsam quoque vitam impendere.
 Martialis L. 4. Epigr. 75.

Arserit Euadno flammis iniecta mariti.
 eadem ratione, qua hic *seros ignes* dixit, ul-
 timum lapidem habemus infra Eleg. 17, pro
 eo qui tegit sepulcrum:

Illic si qua meum sepelissent fasa dolorem,
Ultimus & positio flares amore lapis.

extremum rogam Eleg. 19:

Nec moror extremo debita fasa rogo.
serum autem vocabant, quidquid ultimum
erat, atque extremum. Virgilius L. 1. Geor.

Nosque ubi primus equis Oriens ad flavis anhelis,

Illic fava rubens accendit lumina Vesper.
 nimirum sole ibi occaso. Horatius L. 1.
 Od. 15.

serus adulteros

Crimes pulvere collines.

ita *serum diei*, quasi morientis & jam jam ex-
 stinguendi. Livius L. 7. C. 8. *Usque ad castra*
fugientes Martius Romanus sequitur: castrorum
oppugnatione, quia serum erat diei, abstinnere.
 Tacitus L. 2. Annal. C. 21. *Famaque sero diei*
subducit ex acie legionem faciendus castris: cete-
ras ad noctem cruento hostium sanguine sunt. istud
serum etiam apud alios transit in miserum.
 apud Valerium Flaccum locus fuit haud ita
 pridem naufragiis doctorum infamis L. 2.
 Argon.

salin' possum te credere puppi,

Cave paravis: possum tantis retinere periculis?

Solvimus bene miserum furis scelus.

vide mihi hariolationes interpretum. Sed be-
 ne, quod doctissimi Gronovii perspicacia ex-
 pedivit rem male intricatam, eruitque ger-
 manam poetae scripturam,

Solvimus bene serum Furis scelus.

adi tu ad L. 4. Observ. C. 12, viri laudatissi-
 mi. ubi mendum idem e Martiale quoque tol-
 litur, & Persio, ac Silio Italico.

25. REVOCARE TUIS PERJURIA VERBIS]
 pro satisfactione accipit elegantissimus Livi-
 nejus; qualis illa apud Comicos, *jurare nolle*
se factum. perperam; & praeter mentem poe-
 tae. desine, inquit, o Cynthia, novis ite-
 rum perjuriis perfidum caput obligare, ne
 Dii saepe derisi ac ludibrio habiti tandem
 aliquando vindiceat numina sua toties laesa.
revocare idem valet quod revocare, monitum
 pridem Passeratio ad hunc locum, & Ery-
 thræo indice Virgil. in *Revocato a sanguine*
Teucri.

26. OBLITOS PARCE MOVERE DEOS] mo-
 vere, inquit Gebhardus, *hic est movere, & qui*
obdare.

Audax ab initium, nosto delitura periclo,

Si quid forte tibi durius inciderit.

Muta prius vasto labantur flumina ponto,

30

Annus & inverfas duxerit ante vices.

Quam

obdormiverunt motu excitantur. idque firmat loco Claudiani ex libri 3. de R. P. motus somnum excussere catenae. atqui Propertius non dicit Deos obdormivisse: sed vero nimia quadam lenitate connivere ad perjuria priora, & velut obliatos esse temperatae majestatis; qui si novo aliquo facinore admonerantur, verendum fore ne ad severam exequentur vindictam. vides quam apte respondeat ad obliatos & monere: ita enim legendum: quod ante me Passeratius viderat. turbant in eodem verbo non semel codices Virgiliani: ut notavit Pierius ad Geor. L. 1. v. 391. ad Aen. L. 3. v. 187. 684. erat & in Cicerone item mendum, Accus. 1. in Verr. C. 59. Quis à signo Vertumni in circum maximum venit, quin in unoquoque gradu de avaritia tua commoneretur? ut hodie recte legitur, ejecto vetere isto commoveretur a Dionysio Lambino. quod si quem movere hic magis delectat; is capiat pro laceffere, sive irascere. Horatius Epod. 17.

Per & Didanae non movenda numina.

Porphyrio: hoc est, non laceffenda ut moventur & irascantur. sed, ut dixi, omnino aptius est ac verius nostrum monere. Cicerō pro M. Fontejo C. 17. Nolite pati, iudices, aras Deorum immobilitatem, Vestraeque Matris quotidianis virginis lamentationibus de vestro iudicio commoveri.

28. SI QUID FORTE TIBI DURIOUS INCIDERIT.] unice huc facit elegans epistola apud Aristacnetum, quae nona est libri secundi. pro inciderit, vidi qui magnopere contendere acciderit esse scribendum, eo quod verbum hoc apud bonos scriptores fere occurrat in rebus malis. sed non est opus: nam & isto altero sic utuntur. Terentius Heaut. Act. 2. Sc. 4.

Hoc beneficio utrique ab utrisque verò devincimini:

Ut nunquam ulla amoris vestro incidere possit calamitas.

Cicero L. 5. ad famil. Epist. 17. cogitare scque, & in nostra civitate, & in ceteris quae rerum potitas sunt, multis fortissimis atque optimis viris iniustus iudiciis tales casus incidisse, & L. 1.

de Orat. C. 7. Quis quidem in sermone multa divinitus a tribus illis consularibus Cotta deplorata, & crumetana narrabat, ut nihil incidisset postea civitati mali, quod non impendere illi tanto ante vidissent. Ovidius L. 4. Trist. Eleg. 5.

Sic aequos tua nupta virum bonitate perenni;

Incidas & vestro rana querela toro.

Seneca lib. de Vita Beata C. 15. Quae autem demonia est, potius trahi quam sequi? tam mehercule, quam subiticia & ignorantia conditionis suae, dolere, quod est aliquid tibi aut incidit durius.

29. MULTA PRIUS VASTO LABENTUR FLUMINA PONTO.] nihil certius correctione Mureti, Muta prius. flumina prius sine ullo strepitu in mare devolventur. illum strepitum fluviorum mare inlabentium pulcre praepingit Homerus L. 6. Iliad. v. 396. L. 17. v. 263. L. 21. v. 190. aquae vero tranquillae eleganter Latinis dicuntur mutae. Plautus Milit. Act. 3. Sc. 1.

Opus ne eris tibi advocato tristi, iracundo? ecce me.

Opus leni? leniorem dices, quam mutum est mare.

Seneca Herc. Fur. v. 535.

Calcavitque fresti torge rigentia,

Et mutis patitur horribili mare.

Papinius L. 4. Silv. 3.

Qualis Othryphius rudente rupa

Poenos Bagrada serpsit inter agros.

sic mutus ager dicitur eidem poetae late filens, L. 4. Silv. 5.

Non mille balano lanigens greges,

Non vacca dulci mugis adultero:

Unique (si quando) canem

Mutus ager domum reclamavit.

& mutus canis, qui feram indagat sine latratu, L. 2. Achill.

velut ille cubilia praedas

Indubitata tenens mutus legit arum moleffo

Venator.

ibi olim multo legebatur; sicut & multis in tragici loco laudato. fuit enim haec vocula multoties corrupta ab indoctis librariis. Papinius L. 4. Theb.

lit

- Quam tua sub nostro mutetur pectore cura,
 Sis quodcumque. ~~volēs~~ non aliena tamen.
 Quamve mihi viles isti videantur ocelli,
 Per quos saepe mihi credita perfidia est.
 35 Hos tu jurabas, siquid penitita fuisses,
 Ut tibi suppositis exciderent manibus.
 Et contra magnum potes hos attollere solem?
 Nec tremis admittas conscia nequitiæ?
 Quis te cogebat multos pallere colores,
 40 Et sletum iuvicis ducere luminibus?
 Quis ego nunc pereco, similes moniturus amantes.
 O nullis tutum credere blanditiis.

*hic fretus doctus ancire cavendo
 Aonidas, multos Thamyris damnatus in an-
 nos.*

etiam hinc multos eliminavit vir sagacissimus
 J. F. Gronovius. Cicero L. 8. ad Attic. Epist.
 14. omnino intelligo, nullum fuisse tempus pe-
 las fugas & formidines, quod magis debuerit
 mutum esse a litteris. ante Petri Victorii ma-
 num medicam legebatur *mutum esse a litteris*,
 sensu nullo. Dracontius v. 389.

*Quam penes & sensus primordia muta lo-
 quantur,*

Es sermo retinens sonat super aethera voce.
 ita correxerat Barthius, pro vulgato *primordia*
multa, L. 8. Adv. C. 20. Contra factum fuit
 in Donato ad Hecyr. A& 5. Sc. 1. & qui
 mutum diuque amaverit, PERTULI dixit.
 quum nemo non videat legendum esse *mul-
 tum diuque*. sic Ovidius loquitur L. 3. Amor.
 Eleg. 11.

Multa diuque tuli: virtutis patientia victa est.
 in Ciceronis Aratois idem olim mendum fuit:
Ipsa autem labens multis equus ille senetur
Piscibus.

ubi rectissime *mutis* substituit harum litera-
 rum sua tempestate dictator Turnebus L. 8.
 Advers. C. 17. quum & pisces sint muti, &
 duo multitudinem efficere non possint. dein-
 de apud nostrum *labantur* scribi debet, ex
 veris Mureti libris: quod sequentia *duco-
 ris & mutetur* liquido comprobant.

33. QUAMVE MIHI VILES ISTI VIDEAN-

TUR OCULI] a Beroaldo est hæc lectio,
 probe & recta. in membranis erat *Quam mi-
 hi me viles*: vel, *Quam tibi ne viles*: nullo
 sensu, quamvis aliquem quæsierit Passera-
 tius. optimus tibi interpret es to ille, apud
 Aristænetum, eujus modo iudicium feci.

35. Hos tu JURABAS] eriges orationem,
 & animabis vividius, si resingas *Quos tu ju-
 rabas*. enimvero in istis elementis initiali-
 bus vix credas quam saepe quamque crasse
 deliquerint librarii.

36. UT TIBI SUPPOSITIS EXCIDERENT
 MANEUS] pulcre rem ipsam præpingit pu-
 rissimus ille nequitiarum arbiter: *terris puer*
oculos suos, concepsitque juravit verbis, sibi
ab Ascylo nullam vim factam. adde locum
 elegantem Achillis Tatii intro L. 5. ubi, in
 tabula picta, Philomela capillis evulsis, fo-
 lutoque cingulo, admodum oculis dextera Te-
 reum vehementer incusat admissi nefarii ste-
 leris, ereptique pudoris.

37. POTES ATTOLLERE] audes attollere.
 Cicero Accus. 5. in Verr. C. 52. Tu, qui ci-
 ves Romani esse dicerentur, qui a multis cogno-
 scerentur, securi ferire potuisti? sic audere vi-
 cissim pro posse Lucretius posuit L. 6.

Viginti latraces in aquas fontibus audens
Miseri: quom pax nequeat gravis, & leve
olivum.

41. QUIS EGO NUNC PEREO] scribitur *Quis*
 dicam ad L. 2. Eleg. 10.

- Q**uae fueram magnis olim patefacta triumphis
 Janua Tarpeae nota pudicitiae,
 Cujus inaurati celebrant limina currus
 Captorum lacrimis humida supplicibus:
 5 Nunc ego nocturnis pоторum saucia rixis
 Pulsata indignis saepe queror manibus.
 Et mihi non desunt turpes pendere corollae
 Semper, & exclusi signa jacere faces.
 Nec possum infamis dominae defendere noctes
 10 Nobilis obscoenis tradita carminibus.
 Nec tamen illa suae revocatur parcere famae,
 Turpior & saeculi vivere luxuria.
 Haec inter gravibus cogor deflere querelis
 Supplicis ah longas tristior excubias.
 15 Ille meos numquam patitur requiescere postes,
 Arguta referens carmina blanditia:

Janua

Carmen nobile, argutum, aureum; sed
 cujus veros sensus frustra quis rimetur ho-
 die. cui enim vero simile fiet poetam no-
 strum, qui cum primis urbis cumque ipso
 Maecenat esset quotidie, tam putidi fuisse
 cerebri, ut mulierem haud ignobilem (talem
 fuisse merito suspiceris) mordaci carmine non
 traduceret tantum, sed & signa talia ac gno-
 rismata adderet, unde e vicinis suis facili ne-
 gotio posset dignosci? an expectabar ille ca-
 ventem Trebatium?

ne forte negotii

*Incutias tibi quid sanctarum inscitis legum:
 Si mala condiderit in quem quis carmina,
 jus est,*

Judiciumque.

& tamen scimus, non minus ac si hodie Lu-
 tertiae degeret in celebri urbis regione, fuisse
 virginem Vestalem, nomine Tarpejam; non
 castam fane, sed quae populo verba dederit,
 & casta videri voluerit; habitasse autem in
 ipsa arce Tarpeja. quibus indicibus? Mich.
 Marollio, & Philippo Silvio T. E. C. P. quo
 teste? homine vix sani capitis Ant. Vol-

sco. tanti est profiteri quae numquam didi-
 ceris.

9. INFAMIS] *infames*, Livinejus. magis
 poetice. nam de accusatorum terminatio-
 ne in *is* jam non disputamus.

13. HAS INTER GRAVIUS COGOR DEFLE-
 RE QUERELAS

SUPPLICIS A LONGIS TRISTIOR EX-
 CUBIIS.]

ita hos versus refinxit Scaliger: sed non per-
 suasit Passeratius *inter* idem esse quod *prae-*
ter. *deflere* etiam per se stare debet, quod
 duriusculum videtur; nisi dicas particulam
 de intendere verbi significationem. parva mu-
 tatione commodum puto sensum eliciemus:
 itaque sic habe:

Haec inter gravibus cogor deflere querelis.

Supplicis ah longas tristior excubias.

interea, inquit Janua, dum domina mea in-
 tus Veneri pervigilium solvit, & in comple-
 xu felicioris columbuli haeret,

*Hic lacrimans exclusus amator limina nostra
 Floribus ac sertis operit;*

& modo mihi blanditias dicit, modo ingerit con-

Janua vel domina penitus crudelior ipsa,

Quid mihi tam duris clausa taces foribus?

Quur numquam referata meos admittis amores,

20 Nescia furtivas reddere mota preces?

Nullane finis erit nostro concessa dolori?

Tristis & in tepido limine somnus erit?

Me

convicia, dum per meam duriciem stare putat quo minus & ipse admittatur. sic & intus & foris prostruor, ac praetereuntium pipulis differor, quod me pessimis modis miseram habet, quodque multis lacrimis cogor sola mecum deslere. Qui hanc interpretationem exegerit ad duos postremos versus,

(Sic ego nunc dominas vitii, sic semper amantis

Fletibus, aeterna differor irvidia.)

facile mihi veniam dabit mutatae lectionis. Haec e veteri libro depromsit Passeratius. *gravibus quaelis* praefertur octo MSS. omnesque editiones antiquae. ab liquido comparet in nostro primo codice. quod & in uno Palatino Gebhardus invenerat. a porro pro ab in membranis frequentissime reperitur. *longas excubias feci de longis excubiis*, quae minima est licentia, & sententiam constituit, quam antea fuerat, multo commodiorem.

17. JANUA VEL DOMINA] hic incipit nocturna querela exclusi amatoris. nihil crebrius in moribus & amoribus illorum antiquorum. passim vestigia reperias in poetis. ea carmina *παρὰ λυγροῖς* vocabant Graeci, a fletu ad januam, ut auctor est Plutarchus in Erotico, ubi Protogenes infectatur amorem viduae Ismenodoraе, adolescentulum Bacchonem ultro adpetentis. originem nominis adlustrit Persius Sat. 5.

an rem patriam ruiore sinistro

Limen ad obsoenum frangam, dum Chrysidis
udas

Ebrius ante fores extincta cum face canto.

sed, ut solet, post Horatium L. 3. Od. 10.

Extremum Tanaium si biberes, Lyce,

Sacra nupta viro: me tamen afferas

Porrectum ante fores obicere incolis

Plorares Aquilonibus.

quae oda perfectissimum exemplum est carminis paraclausithyri, uti post illustrem Torrentium bene observavit Andreas Dacertius. Verum quod addit vir egregius, hanc esse

solam atque unicam, quae ex hoc genere cantilenarum ad nos pervenerit ex omni antiquitate Romana; in eo quantum fallatur, ostendit haec ipsa elegia, quam praemanibus habemus. ostendit & alia apud Nasonem, quae est sexta libri Amorum primi. est & apud Tibullum tale quid L. 1. Eleg. 2. & apud Plautum Curcul. Act. 1. Sc. 1. de toto hoc carmine paraclausithyro (id quod merito mireris) nihil monuit Julius Caesar Scaliger in laudatissimis Poëtices libris. monuit vero eruditissimus Casaubonus in commentario Persiano.

22. TRISTIS ET IN TEPIDO] sic alibi *somnum dixit amarum*. *Tarpis* est in duobus Colbertinis, & duobus nostris, ac Borrichiano. neque aliter vulgatae pleraeque. sed male. quid sit turpe; non curant amatores, quibus utique inutilis est pudor. & sane ex usu vitae pronuntiat senex ille Plautinus Milit. Act. 3. Sc. 1.

Novo modo tu homo amas: siquidem te quicquam, quod faccis, pudes.

Nihil amas: umbra es amantium magis, quam amator, Pleusides.

irrepperat haec vocula ex superioribus: jam enim bis habuimus non procul ab initio. noster, ut januae miserationem moveat, queritur se totas noctes in nudo siliace cubare, eumque corporis sui longo fotu tepere, molliorem sane quam sit pectus dominae suae. pari modo Horatius de se ipso, Epod. 11.

Forebar incerto pede

Ad non amicos heu mihi postes, & hem

Limina dura, quibus

Lumbos & infregi laetus.

Scio (ut hoc obiter dicam) id carminis genus aliter ordinari debere, & ostendam, si Deus volet, suo loco: nunc libuit cum vulgo sentire. Ovidius Remed. Amor.

Nec dic blandiras, nec fac convicia possi:

Nec laetus in duro limine pone tuum.

H

23. Ma

Me mediae noctes, me sidera prona jacentem,
Frigidaque Eoo me dolet aura gelu.

25 Tu sola humanos numquam miserata labores;
Respondes tacitis mutua cardinibus.

O utinam trajecta cava mea vocula rima,
Percussas dominae vertat in auriculas.

Sit licet & saxo patientior illa Sicano,

30 Sit licet & ferro durior, & chalybe:

Non

23. ME SIDERA PRONA] quod si standum
erit pluribus suffragiis, jam istud *prona* in
exilium eat licebit: nam sane *sidera plena* in
septem libris legi numquam diffitebimur. id-
que homines doctissimos aut mutasse, aut
non cepisse, pronuntiat vir insignis Jo. Fred.
Gronovius L. 3. Observ. C. 3. cui ego hic
quidem non accedam;

Non si me infestis disceperat filius dictus.
in Scaligeri libro erat *prona*; estque itidem
in optimo illo Groningano. nimirum haec
est pars illa noctis quae sequitur post noctem
mediam, quum sidera polo declivi *prona* jam
jam mergentur in alto mari, veniente Luci-
fero. eam partem excipit crepusculum matu-
tinum. noster autem expressit Homerum L.
12. Odyss. 312.

Ἦμος δὲ τριχὰ νυκτὸς ἔνθ', ποτὰ δ' ἄστρα
βιβάνει.

Quando autem tertia pars noctis advenit, &
astra inclinarunt.

qui versus iterum legitur, L. 14. 482. Se-
neca Herc. Fur. 125.

Jam rara micant sidera prono
Languida mundo: nox victa vagos
Contrahit ignes.

Apulejus de sole dixit, medium iter evecto,
L. 4. Metam. Nec mora, cum jam in meridiem
prono jubare, rursus nos, & praecipue me lon-
ge gravius onustum producant illi latrones stabu-
lo. ei praeciverat Nalo L. 2. Metam.

Ultima *prona* via est; & eget moderamine
certo.

Tunc etiam, quae me subjectis excipit undis,
Ne ferar in praecipem, Teihrys solat ipsa verari.

& L. 11. ejusdem nobilissimi operis:

Pronus erat Titan, inclinatoque tenebras
Hesperium temone fretum.

Talis & siderum est ratio; quae quia *prona*
& e loco declivi in Oceani aequore tinguun-
tur, ideo cadere dicuntur & inclinari adven-

tante Aurora. de sole jam vidimus. de stellis.
Virgilius L. 2. Aen.

& jam nox humida coelo
Praecipitat, suadenteque cadentia sidera so-
mnos.

& L. 8.

Surge, age, nate dea; primisque cadentibus
astris

Junoni ser rite preces.

noster L. 4. Eleg. 4.

Et jam quarta canit venturam buccina lucem,
ipsaque in Oceanum sidera lapsa cadunt.

Papinius L. 12. Theb.

Nondum cuncta polo vigil inclinaverat astra.
Ortus, & instantem cornu tenuiore videbat
Luna diem.

24. EOO ME DOLAT AURA GELU] *dolores*
habent omnes membranae; quod cur Sca-
liger ineptum dixerit, fateor me ignorare.
ipsa nox, ipsae stellae, ipsum matutinum
frigus mei miserentur: tu sola, o janua,
manes immota.

25. MISERATA LABORES] *dolores*, Gro-
ninganus cum quinque aliis, & primitus cu-
sis. puto ex margine irrepsisse, & fuisse in-
terpretamentum *teu* labores. Virgilius L. 2.
Geor. Adfuetumque malo Ligurem. inibi Phi-
largyrus: MALO. pro labore. Sic etiam e
contrario laborem pro malo solet ponere. ut ibi:
Ille dies primus leti primusque laborum Causa
fuit. sed ibi in omnibus libris legitur *malorum*. unde fir, ut putem doctissimum gram-
maticum in animo habuisse hunc versum ex
prima Aeneide, O sola infandos Trojae mis-
erata labores. sic & Fabius quandoque aliud
pro alio laudavit, non inspecto libro.

29. SIT LICET ET SAXO PATIENTIOR IL-
LA SICANO] Tibullus L. 3. Eleg. 2.

Non ego formus in hoc: non haec patientia no-
stro

Ingenu. frangis fortia corda dolor.

Plinius

Non tamen illa suos poterit compefcere ocellos,

Surget & invitis spiritus in lacrimis.

Nunc jacet alterius felici nixa lacerto.

At mea nocturno verba cadunt Zephyro.

35 Sed tu sola mei tu maxima caussa doloris

Victa meis numquam, janua, muneribus.

Te non ulla meae haesit petulantia linguae

Quae solet iratus dicere trita loco:

Ut me tam longa raucum patiare querela

40 Sollicitas trivio pervigilare moras.

At

Plinius Caecilius L. 2. Epist. 10. *Hominem te patientem, vel potius durum, ac peno crudelum, qui tam insignes libros tam diu teneas!*
Ovidius L. 1. Amor. Eleg. 15.

Ergo, cum filices, cum dens patientis aratri,

Depereant auro, carmina morte carent.

Cornelius Nepos Alcib. C. 11. *Eundem apud Lacedaemonios, quorum moribus summa virtus in patientia ponebatur, sic duritiae se dedisse, ut parsimonia victus atque cultus omnes Lacedaemonios vinceret.*

33. ALTERIUS FELICI NIXA LACERTO] Gebhardus profert e codice Palatino nexa. sed vulgata bene habet. Ovidius Epist. Laodamiae:

nocturna puellis;

Quarum suppositus colla lacertus habet.

& Epist. Sapphus:

Saepe tuos nostra cervice onerare lacertos,

Saepe tuas video suppositus meos.

Tibullus L. 1. Eleg. 9.

Huic tu candens humero suppone lacertos.

isti supposito lacerto innititur puellae collo.

38. QUAE SOLET IRATUS DICERE TRITA LOCO.] Passeratius e vetere libro legit,

Quae solet immerito dicere turba loco.

nescio quis fuerit ille liber: sed omnes Regii, Colbertini, Groninganus, nostri, tum quos Gebhardus inspexit, habent

Quae solet irato dicere trita loco,
vel *sota loco.* quod est in Borrichiano. unde miras argutias comminiscitur Gebhardus, sed quae nihil ad Bacchum. Nic. Heinſius Not. ad L. 4. Faſtor. y. 408. legebat

Quae solet irato dicere pota joco,

vel *probra joco:*

ut *jocum iratum* vocet: *dicteria* & *scommata*. neque id libenter admisero. Scaligeri correctio, *trita*, *felix* est, &, meo arbitrio, verissima: quam tamen vir ille maximus satis male interpretatur. *Trita* illa & *solita*, inquit, quae irati solent loco & tempore effutire: hoc est, quotiescumque poscit locus ut irascantur, dixisset, loco, id est aedibus, januae, parieti. Tibullus L. 1. Eleg. 2.

Janua difficilis dominum, te verberet imber;

Te Jovis imperio fulmina missa petant.

Janua, jam patens mihi mihi victa quae

relis,

Nem furtim verso cardine aperta fones.

Et mala si qua tibi dixit dementia nostra,

Ignoscas. capiti sine precor illa meo.

& L. 2. Eleg. 1.

— hic dicere jussit

Limen ad iratae verba pudenda senam.

Ovidius Metam. L. 4.

Invidio, dicebant, parias, quid amantibus

obstas?

Quantum erat, ut sineres nos toto corpore

jungi!

Aut hoc si maximum, vel ad oscula danda pariter!

& L. 3. Artis Amator.

Ante fores jacent: Crudelis janua, clamat:

Multaque submisso, multa minime agat.

tum in Remediis:

Nec dic blanditias, nec fac convicia possi;

Nec laus in duro limine pone tuam.

H 2

festive,

At tibi saepe novo deduxi carmina versu,
 Osculaque impressis nixa dedi gradibus.
 Ante tuos quoties verti me, perfida, postes,
 Debiraque occultis vota tuli manibus?
 45 Haec ille, & si quae miseri novistis amantes,
 Et matutinis obstrepat alitibus.
 Sic ego nunc dominae vitiis, & semper amantis
 Fletibus, aeterna differor invidia.

festive, ut semper, Plautus Curcul. Act. 1.
 Sc. 2.

*Pessuli, heus pessuli, vos saluto lubens,
 Vos amo, vos volo, vos peto, atque obsecro,
 Gerite amanti mihi morem amoenissimum:
 Fite causa mea Lydi barbari.
 Sufflato obsecro, & mittite istanc formam,
 Quae mihi misero amanti abibis sanguinem.
 Hoc vide ut dormiant pessuli pessumi,
 Nec mea gratia commovens se ocyus.
 Respicio nihili meam vos gratiam facere.*

haec sunt de illis *tristis* & consuetis, quae
 amantes dicere solent loco. noster palumbus
 ait, se numquam eo petulantiae venisse, ut
 probra jaceret foribus, aut inclementer di-
 ceret: atque ideo mereri amorem suum, ne
 semper excludatur. Janus Mellerus Palmerius
 quum videret vulgatam lectionem stare
 non posse, hanc nobis auro contra non ca-
 ram excudit, *Quae solet iratus dicere triologus.*
 o. Propertii, o. Propertii, ecquid tibi aures
 tinnunt?

XVII.

ET merito, quoniam potui fugisse puellam,
 Nunc ego desertas alloquor Alcyonas.

Nec

I. ET MERITO] Volscus edidit *At merito*;
 quod secuta est Colinaeana. tamen formula
 fuisse videtur *Et merito*. Lucretius L. 6.

*cadunt toti montes, magnoque repente
 Concussu late differunt inde tremores.*

*Et merito: quoniam plaustris concussa tremi-
 scunt*

Testis vivam propter non magno pondere tota.

Ovidius L. 3. Eleg. 12.

Fallimur? an nostris innotuit illa libellis?

Sic eras: ingenio propositis illa meo.

Et merito. quid enim formae praekonin feci?

Vendibilis culpa facta puella mea est.

L. 9. Metam. de Byblide repulsam passa:

Mens tamen ut rediit, pariter radiare furor;

Linguaeque vix tales isto dedit aëre voces:

*Et merito; quid enim temeraria vulneris
 hujus*

*Indicium feci? quid, quae colanda fue-
 runt,*

Tam cito commisi propter asis verba tabellis?

2. DESERTAS ALLOQUOR ALCYONAS] aptif-

simo exemplo utitur Alcyonum, quae aves
 sunt querulae; ac solitariae, litoribus gau-
 dentes, atque adeo honesti conjugii tenaces
 ut adulteria credantur ignorare, alteroque
 conjugum mortuo alter maneat coelebs, ac
 paullo post moerore extinguatur. quod iti-
 dem sibi futurum auguratur poeta, quando-
 quidem ita fuerit durus, ut desertam Cyn-
 thia sua in mare ingredi sustinuerit. con-
 uenienter etiam suas querelas miscet cum
 ave moestissima. Pacuvius Teucro:

*Flexanima tamquam lymphata, & Bacchi
 sacris*

*Commota, in tumultu Teucrum commemo-
 ram meum,*

Alcyonis risu litus pervolgans feror.

& priscorum vestigia felicissime secutus, zma-
 ragdus ille poetarum Germanorum, P. Lo-
 tichius L. 3. Eleg. 7.

*Daem. fugat exorients humentes Lucifer um-
 bras,*

*Et tremula Veneras lumine spargit aquas;
 Alcyo-*

Nec mihi Cassiope solito visura carinam
 Ominat: ingrato litore vota cadunt.
 5 Quin etiam absenti profunt tibi, Cynthia, venti.
 Aspice quam saevas increpat aura minas.
 Nullane placatae veniet fortuna procellae?
 Haecceine parva meum funus arena teget?
 Tu tamen in melius saevas converte querelas.
 10 Sat tibi sat poenae nox, & iniqua vada..

Art

*Alcyonumque sonant moestis freta vane querelis,
 Quas dolor ante alias nunc quoque tangit aves;
 Hic ego, qua pelago Phaëthontius insluit amnis,
 Carmina moris tua pauca, Stibare, anam. &c.*

Ovidius quoque suam Sappho una cum Lucina querentem inducit, avicula moestissima, uxore infelicissima:

*Sola virum non ulsa pie moestissima mater
 Cansinis Isonium Daulias alas Iryn.
 Ales Iryn, Sappho desertos carcat amores.
 noster utraque conjungit L. 3. Eleg. 8.
 Alcyonem postis requiescant ora querelis,
 Increpat absinthium nec sua mater Iryn.*

3. NEC MIHI CASSIOPE SOLITO VISURA CARINAM

OMINAT] ita restituit Scaliger, & probavit eruditissimam correctionem: non item expositionem. *hypallage*: inquit: *ominor* ex ipsa *Cassiope*: & aliis astris me non visuram carinam. nube enim omne coelum obductum est. melius Guyetus: *nec ominor carinam*, id est, *navis visuros Cassiopem*, & alia sidera navium ducas. vulgata lectio valde est inconcinna.

5. QUIN ETIAM ABSENTI PROFUNT TIBI, CYNTHIA, VENTI.] sonus ingratus, quem tamen nec alii poetae spreverunt acvo illo cultissimo. vide quae Barthius notavit ad L. 2. Theb. Statii. v. 239, in eo errans, quod putet Propertiani exempli observationem esse in causa cur sequentia saecula totam poësin Latinam interfuxerint illepidis istis rhythmis, ut vocant, & consonantia numquam non inepta. tarde ac sensim eo devenit, est, mala exempla profeminantibus ipsis principibus. quod pulcre ostendit eruditissimus Casaubonus ad Persii Sat. 1.

7. NULLANE PLACATAE VENIET FORTUNA PROCELLAE] Douza P. reponerat *placata procella*. sed non erat opus. *fortuna* est felicitas: quam *abire*, *rodere*, *venire*; cum tertio casu, dicunt poëtae. Horatius Art. Poët. v. 201.

Ille rogat commissa, Deosque precatur, &c. arces

Us redant miseris, abeat fortuna superbis.

Virgilius L. 11. Aen.

Sed & Trojanis cum multo gloria venit

Sanguine.

placatae valet *placandae*, ut *volvensibus annis*: Passeratio quoque notatum.

8. MEUM FUNUS] me mortuum in nostro primo erat. *meum corpus*, interpretatione triviali *rei funus*.

10. SAT TIBI SIT POENAE] Gebhardus e codice Palat. *Sat tibi sat poenae*. nostri nihil mutant: sed efficacius videtur *sat* geminatum. non tamen, ut, cum Gebhardo, bubulum cor habere cum dicam, cui non arriperit. potius me movet Sillii auctoritas. L. 14.

Sat prorsus, sat aras decoris discrimina tuto. & Papinii L. 3. Silv. 5.

Nulle tibi nostrae referam sellaris amores:

Sed satis hoc, conjux, satis hoc dixisse, creavit

Me tibi, me socium longos astrinxit in annis.

11. AN. POTERIS SICCIS MEA FATA RE-PONERE OCELLIS?

OSSAQUE NULLA THO. NOSTRA TENEBE SINU?

Barthius L. 21. Advers. C. 1. docet *reponere* ductum esse ex schola declamatoria, eumque dici *reponere*, qui respondet themati, & ad clephydrum pari attentione audiendus congrege suo, orationem vicissim habet. Juvenalis Sat. 1.

H 3

Semper

An poteris ficcis mea fata reponere ocellis?

Ossaque nulla tuo nostra tenere sinu?

Ah pereat quicumque rates, & vela paravit
Primus, & invito gurgite fecit iter.

15 Nonne fuit melius dominæ pervincere mores?
(Quamvis dura, tamen rara puella fuit)

Quam sic ignotis circumdata litora silvis

Cernere, & optatos quaerere Tyndaridas?

Illic si qua meum sepelissent fata dolorem,

20 Ultimus & posito staret amore lapis:

Ille

Semper ego audior tantum? nunquamne reponam?

sic etiam capi hoc ipso nostri loco; & valere: An poteris, o Cynthia, aliis meam mortem commemorantibus, vicissim & ipsa commemorare? tum & melius legi *Ossaque muta*. nam quae perpetuo sermone celebrantur, numquam *muta* esse, quum mutus, ut & surdus, opponantur celebri. &c. &c. non libet exagere manes viri eruditissimi, & multis aliis meritis notam tam abnormem lucrifacientis: sed haec ita monere debent illos, qui stantes in uno pede solent integra volumina conscribillare. quid sit *reponere* in re funeris nemo ignorat: & poetae nostri mentem satis dilucide exposuerat Passerius. nec tamen vel sic obstitit, quin *re fata* in joculari errore induceret bonum hominem Marolinum, ita vertentem: *Pourrais tu voir mes tristes deslentes avec des yeux fœs?* in codice Groningensi hoc modo legitur pentameter, *Ossaque nostra tuo nulla tenere sinu?* sed nihil est trajiciendum.

18. OPTATOS QUÆRERE TYNDARIDAS] quaerere hic non est quaesere sive implorare, ut volebat pater Douza: sed significat, non invenire frustra circumspectos. quo ipso ostendit in gravissimo se periculo versari, atque adeo parum a morte remotum esse; quum nisi in supremo casu Castores non apparerent. Catullus Carm. 65.

Ac velut in nigro jactatis turbine nautis

Lenius aspiciens aura secunda venit,

Jam prece Polluces jam Castoras implorante:

Tale tulit nobis Mantilius auxilium.

Horatius L. 4. Od. 8.

Clarum Tyndaridae fidus ab infimis

Quassas eripiunt aequoribus ratis.

de non apparentibus Papinius L. 7. Theb.

Non aliter caeco nocturni turbine Cori

Scit peritura ratis: cum jam damnata sororis

Igni Thorapnaei sugeriant carbasa fratres.

Seneca L. 1. Quaest. Nat. C. 1. in magna tempestate apparent, quasi stellae velo insidentes. *Adjurari se tunc periclitantes existimant Pollucis & Castoris numine*. quod dixi de verbo quaerere, verum est. Tibullus L. 2. Eleg. 3.

Quisquis inornatumque caput, urinaeque solutos

Adspiceres, Phoebe quaereres illo comam.

Lucanus L. 9.

Circuit exussae nomen memorabile Trojae,

Magnaquo Phoebei quaerit vestigia muri.

Papinius L. 4. Theb.

deceptum margine ripae

Stat pecus, atque annas quaerens armentas natatos.

Petronius:

as fuga mobilis aevi

Circumscripta mora properantes diffusas annos,

Quaeris se Natura, nec invenis.

sic noster diu optatos & multa prece vocatos Castores etiamnum quaerit saeviente tempestate. ab hoc beneficio servandi, Tyndaridae isti SOTERES dicebantur, & DIF MAGNI. reperies utrumque apud Orpheum in Precibus ad Musaeum; in Dioscuris Theocriti; in Inscriptionibus.

19. SEPELIRENT FATA DLOREM] reponere e codice Groningano *sepelissent*, quod optime respondet *reponisset*, & *clamasset*: uti & *staret* bene convenit cum *poneret*. est & *sepelissent* in duobus Regiis, unoque Colbertino,

Ille meo caros donasset funere crines:

Molliter & tenera poneret ossa rosa.

Ille meum extremo clamasset pulvere nomen,

Ut mihi non ullo pondere terra foret.

25 At

Vertino, & primis editionibus. reliqui habent *peperissent*, leviter corruptum e priori.

21. ILLA MEO CAROS DONASSET FUNERE CRINES] notus mos: sed non ita notum quod de Lucio Septimio disco, L. 4. C. 21. Interim Neoptolemus apud tumulum Achillis, postquam in auctorem paternae caedis vindictam est, initium lugendi sumis, & una cum Phoenice atque omni Myrmidonum exercitu comas sepulcro deponit, pernoctatque in loco.

22. MOLLITER ET TENERA PONERET OSSA ROSA] ab amore Cynthiae suae id expectat, quod ut suis manibus fieret alii supremis testamenti tabulis anxie cavebant, aliis propter liberalitatem alii decernebant. in lapide Ravennati, quem descripsit Steph. Viandus Pighius:

VI. EX. EA. SYMMA. SIC. VI. SOLITI. SYNT ARCAM. PVBLICIORVM. FLAVIANI. ET ITALICI. FILIORVM. ET. ARCAM. IN. QVA. POSITA. EST. FLAVIA. SALVTARIS. VXOR. EIVS ROSIS. EXORNENT. DE. *. XXV. SACRIFICENT. QVE. EX. IIS. ET. DE. RELIQUIS. IBI. EPVLENTVR. OB. QVAM. LIBERALITATEM. COLL. FABR. M. R. INTER BENEMERITOS. QVODANIS. ROSAS. PVBLICIS. SVpra. S. ET. FLAVIAE. SALVTARII. VXORI. EIVS. MITTENDAS EX. *. XXV. SACRIFICIVMQVE. FACIENDVM DE. XXII. S. PER. MAGISTROS. DECELEVT paullo aliter legitur apud Gruterum cccclx. 3. vide ibidem dCxxxvi. 12.

23. ILLA MEUM EXTREMO CLAMASSET PVLVERE NOMEN] leuicula immutatione legendum videtur *extremo clamasset munere*, vocabulo, ut bene observavit Achilles Statius, his supremae pietatis officii proprio; quae *suprema munera*, & *ultima dona* dicebantur. Virgilius Aen. L. 6.

manibus data lilia planis:

*Purpureas spargam flores, animamque nepotis
His saltem adsummam donis, & suorum inani munera.*

& L. II.

*Interem socios inhumataque corpora terrae
Mandemus: qui solus homines desolante sub
imo est.*

De, ais, egregias animas, quas sanguine nobis

*Hanc patriam peperere suo, decorasse supremis
Muneribus.*

ibi Donatus: qui proprio, inquit, sanguine gloriam nobis & liberatam pepererunt, supremam merentur honorificentiam, hoc est, exequiarum pompam & funerum sepulcrum.

Catullus Carm. 97.

Us te postremo donarem munera mortis.

Statius L. 12. Theb.

ardens excisae viscera gentis

Molibus exstructis. supremo munere gaudens

Ogyii manes.

exponunt scholia antiqua, officio ultimo mortalitatis. Ovidius L. 3. Metam.

ultima semper

Expectanda dies homini, dicique beatus

Ante obitum nemo supremamque munera debet.

quomodo recte ibi restituerunt Fr. Lindbrogius, & e membranis Barthius, pro vulgato *funera*. Cicero pro A. Cluentio C. 9. *illa cum uno tempore audisset sibi non solum filium, sed etiam exequiarum munus ereptum, Larinum confestim examinata venit, & ibi de integro suus iam sepulto filio fecit. de donis Ovidius L. 3. Amor. Eleg. 9.*

Hinc certe madidos fugientis pressis ocellos

Mater; & in cineres ultima dona tulit.

& Epistola Didus:

*Anna soror, facor Anna, meae male conscia
culpa;*

Jam dabis in cineres ultima dona meos.

24. UT MIHI NON ULLO PONDERE TERRA FORET] in veteri Memmii libro invenerat Passeratius *Tum mihi*: unde refingit *Tum mihi*. quomodo infra Eleg. 19. *Tum mihi non ulli mors sit amara loco. nihil verius. nempe prius in absorptum fuit a proxime insequente, solenni librorum supinitate. nec sine multa gratia offendit poeta, quantae efficaciae putet votum dominae suae.*

26. FELICI SOLVITE VELA NOTO] *vela noto* habet noster primus: *vota choro* Grohinganus: *vela choro*, reliqui omnes: quomodo ediderat Scaliger, & ante eum vide.

PAE

25 At vos aequoreae formosa Doride natae
Candida felici solvite vela choro.
Si quando vestras labens Amor attigit undas,
Manfuetis socio parcite litoribus.

legendum Hermol. Barbarus Castigat. ad L. 2. Plinii C. 37. qui tamen minus recte ad choro refert ad geminos Castoras, quoniam solitarium Helenae fidus sit exitiale. dixit quidem noster L. 3. Eleg. 3.

Pleiadum spisso cur coit igne chorus:

& chori vox de stellis admodum familiaris est poetis: verum quum hic Nereides invocentur, satius est ut intelligas chorum Nympharum Oceanitidum, nam & eae choros agunt. appofite Virgilius L. 5. Aen.

Dixit, eumque misis sub fluctibus audiit omnis

Nereidum Phorcique chorus, Panopeaque virgo.

Et L. 10.

Atque illi medio in spacio chorus eccae suarum Occurrit comitum: nymphae, quas alma Cybebe

Numen habere maris, nymphaeque e navibus esse

fusserat.

etiam veteres illae editiones *vela choro* habebant. idque videre licet ex Antonii Volsii commentario, scribentis: *Chorus sive Chaurus ab occasu solstitiali spirat, quo ex urbe in*

Asiam navigantes veniunt. tam crassum errorem quum videret Philippus Beroaldus, & recte aperuit mentem poetae, & rationis metricae ignorantem sine ulla verborum acerbitate castigavit.

27. SI QUANDO VESTRAS LABENS AMOR ATTIGIT UNDA] nihil hic viderunt interpretes: Gebhardus autem mera monstra comminiscitur. nec Marollus ipse quid diceret intellexit. *labens amor* est amator navigans. si, inquit, aliquando contigerit ut amator aliquis tempestate deprehensus ad litus vestrum detineatur, quamvis ad dominam properet; parcite ei, o Nymphae, pro solita vestra facilitate, nam & vos expertae scitis quid sit amor. deberi autem misericordiam homini super cana dorsa maris erranti, etiam ab ipsis Diis immortalibus, sciscebat Ithacus ille aerumnosissimus, fugiens e ponto Neptuni iras; neque vero abnuat mite Phaeacis fluvii numen, si quid credimus poetae praecipuo L. 5. Odyss. quem locum in mente habuit noster. *attigit* est ab antiquo verbo *attigere*, super quo Gifanius quaedam habet indice Lucretiano.

XVIII.

HAec certe deserta loca, & taciturna querenti,
Et vacuum Zephyri possidet aura nemus.

Hic

I. HAEC CERTE DESERTA LOCA, ET TACITURNA QUERENTI] malim *tacitura*, propter id quod sequitur, Si modo sola queant saxa tenere fidem. tanta cum veneratione amabat Cynthiam suam, ut, quamvis merito de multis injuriis queri posset, non auderet tamen queri, nisi apud arbores, saxa, aves: quorum indicio vix timeret, ne id resciscat Cynthia, quamquam & hoc ipsum timeret. saxis autem, silvis, ac solitudinis quod sensum dedit, multo est tenerrimum ac delicatissimum. fecit & Cicero in re non ita ludicra, nobili illo

loco Accus. 5. in Verr. C. 67. Si haec non ad cives Romanos, non ad aliquos amicos nostrae civitatis, non ad eos qui populi Romani nomen audissent, denique, si non ad homines, verum ad bestias, aut etiam, ut longius progrediar si in aliqua desertissima solitudine, ad saxa & ad scopulos haec conqueri & deplorare vellem, tamen omnia muta atque inanimata tanta & tam indigna rerum atrocitate commoverentur. tenerime discretissimus Sannazarius, parte secundae vernaculorum:

Hor son pur solo, e non è chi m'ascolti

Altro

- Hic licet occultos proferre impune dolores,
 Si modo sola queant saxa tenere fidem.
 5 Unde tuos primum repetam, mea Cynthia, fastus?
 Quod mihi das flendi, Cynthia, principium?
 Qui modo felices inter numerabar amantes,
 Nunc in amore tuo cogor habere notam.
 Quid tantum merui? quae te mihi crimina mutant?
 10 An nova tristitiae causa puella tuae?
 Sic mihi te referas levis, ut non altera nostro
 Limine formosos intulit ulla pedes.
 Quamvis multa tibi dolor hic meus aspera debet,
 Non ita saeva tamen venerit ira mea:
 15 Ut tibi sim merito semper furor, & tua flendo
 Lumina dejectis turpia sint lacrimis.

An

*Altro, che fassi e queste quercie amiche,
 Et io, se di me stesso oso fidarme.
 sola saxa sunt infrequenta, solitaria, deser-
 ta. Virgilius L. 3. Georg.
 Hæu male tum Libyæ solis erratur in agris.
 Plautus Mostell. A. 4. Sc. 3.*

*.... ut verba audio,
 Non equidem in Aegyptum hinc modo vectus
 fui;*

Sed etiam in terras solas, orasque ultimas.

9. QUAE TE MIHI CRIMINA MUTANT?]
 bene Lipsius & Palmerius crimina mutant.
 quae crimina? novus amor alterius puellae,
 id enim in re amoris est quasi laesae maje-
 statis crimen: quod ideo tam sollicitè diluit
 in sequentibus. fatue Beroaldus & Passera-
 tius exponunt vel de magicis incantationi-
 bus, vel de carminibus quibus eum aliquis
 apud Cynthiam criminatus esset. an, qui
 tum vivebant homines, atque ævum agitabant,
 omnia perferibebant verbis, ut hodie in
 tot Arcadiis pastores? eodem modo pecca-
 tum fuit supra Eleg. 12.

*Quid mihi desidia non cessas fingere crimen?
 nam ibi fingere carmen legitur in quibusdam
 membranis. & Eleg. 16. v. 26.*

*Respondes tacitis mutua carminibus:
 ibi quoque carminibus habent libri. & L. 3.
 Eleg. 9. v. 3.*

*Criminaque ignavi capitis mihi turpia fingis,
 & istic carminaque videas in non uno codice:
 16. ET TUA FLENDO LUMINA DEJECTIS*

*TURPIA SINT LACRIMIS.] deletis, & deletis,
 varie legitur in membranis. male. jacere la-
 crimas dicitur, ut jacere verba, jacere quere-
 las. noster L. 4. Eleg. 12.*

Ut responderet singula verba jace.

Lucretius L. 4.

*Sex etiam, aut septem, loca vidi reddere vo-
 ces,*

Unam cum jaceres.

Cicero L. 1. Divinat.

Et matutinis credula vocibus instat,

*Vocibus instat, & assiduus jactis ore quere-
 las.*

*Tacitus L. 2. Annal. C. 10. Arminius pleraque
 Latino sermone interjaciebat. ceterum cur dicit
 turpia fieri lumina dejectis lacrimis? an quia
 puellis flendo turgiduli rubens ocelli? id sane
 verum est: sed nec minus verum, in illis
 ipsis lacrimis relucescere formosum illum
 ignem oculorum*

Ut sol in liquida saepe resurgit aqua.

*elegantissimum est epigramma M. Ant. Fla-
 minii, inter primos Italorum poetarum, & di-
 gnum quod non tantum istic legatur:*

Vidisti nitidas per candida lilia guttas

Ludere, cum tenui decidis imber aqua?

Et rorem de puniceis stillare rosetis,

Cum spirat nascenti frigora blanda dies?

Haec facies, haec est Ligurinae stentis imago.

Illius lacrimis me serus uris amor.

*quod delicatissimum dictum nescio an sub-
 legerit Gulielmus Becanus illo sup*

I

Lacri-

An quia parva damus mutato signa calore?

Et non ulla meo clamat in ore fides?

Vos eritis testes, si quos habet arbor amores,

20 Fagus, & Arcadia pinus amica Deo.

Ah quoties cœteris resonant mea verba sub umbras,

Scribitur & vestris CYNTHIA corticibus.

An,

Lacrime sunt in amore faces.
unice huc facit plorantis Olympiæ species
multo pulcerrima, quam describit foecundis-
simi ingenii poeta Lud. Ariostus L. II. Or-
landi furentis:

*Era il bel viso suo, quale esser suole
Da Primavera alcuna volta il cielo,
Quando la pioggia cade, e à un tempo il Sole
Si sgombra intorno il nubiloso velo.
E, come il rosignol dolci carole
Mena ne'rami allor del verde stelo,
Così a le belle lagrime le piume
Si bagna Amore, e gode al chiaro lume.*

Bellissime super talibus lacrimis philosopha-
tur Achilles Tatius L. 6. haud longe ab ini-
tio.

17. AN QUIA PARVA DAMUS MUTATO SI-
GNA CALORE?] male Livinejus & Palmerius
hic colore substituunt: sic enim poeta binis
versibus bis idem dicat. *mutato calore est
translato amore in aliam. quo modo supra
Eleg. 12.*

*Aur si despectus potuit mutare calores;
Sunt quoque translato gaudia servitio.*

20. FAGUS] amantibus cara arbor, pro-
pter umbram opacam, tum & ob memoriam
prisci victus, unde dicta est. Virgilius Eclog. 2.
*Tantum inter densas, umbrosa cacumina,
fagos*

Affidue veniebat.

Ovidius Epist. Oenon.

Incisae servant a te mea nomina fagi:

Et legor OENONE falce notata tua.

Aristaenetus L. 1. Epist. 10. *Sed Acoitio non
vineta curae, non ligo. solum fagos aut pinus,
sub quibus desidebas, adlocutus, Utinam, in-
quiebat, & mens vobis, arbores, & vox ef-
fet, ut hoc unum discitaretis, CYDIPPE
PULCRA; vel saltem corticibus inscriptas ra-
peretis hoc ipsum restantes literas! Renatus Ra-
phus, multo elegantissimus poeta, L. 2.
Hortorum:*

*Cumque seret truncos arbor propterea valem-
tes,*

*Et sua frondosae diffundent brachia fagi;
Pastor sub ramis quum anaret Pana dul-
cem gressibus, callamoque suos cantabit amo-
res.*

20. ARCADIO PINUS AMATA DEO] bene
Antica reposuit J. Douza F. quod confirmant
sex libri. nam Pityr quum anaret Pana dul-
ce fistula canentem, Boream vero horribili
strepitu furentem averfaretur, ab immani
illo Thrace solo est allisa: deinde Terrae
miserantis beneficio in pinum arborem mu-
tata, quae nunc quoque flebiliter lamenta-
tur eo vento spirante. Et sapuisse dicas A-
thenienses, qui Deum tam rusticum civitate
sua domarunt? fabulam de pinu, ex Geopon-
icis Graecorum, narrant Baptista Egnatius
Racemat. C. 16. Carolus Paschalius L. 6.
Coronar. C. 28. Douza F. Notar. ad Pro-
pert. C. 5. legitur autem in pinum arborem ip-
sis L. 11. C. 11. quocirca miror Passeratius fuisse
ignotam. fideli silentio secutus est magi-
strum suum acutus homo Philippus Silvius.
quid enim diceret ille, ubi alii tacent?

22. SCRIBITUR ET VESTRIS CYNTHIA
CORTICIBUS] mos blandiendi vetustissimus,
& creberrimus, etiam hodie. Passeratius col-
lectaneis haec adjici possunt. T. Calpurnius
Eclog. 1.

OR. *Sed quidem sacra descripta est pagi-
na fago,*

*Quam modo nescio quis properans fal-
ce notavit?*

COR. *Adspicis, ut virides etiam nunc li-
tera rimas*

*Servet, & amenti nondum se laxet
hiata?*

Eclog. 3.

*Hi tamen ante mala figentur in arbore ver-
sus.*

„ *Credere, pastores, levibus nolite puellis:*

„ *Mopsum Phyllis amat, Lycidas habet uli-
ma rerum.*

& eo melior poeta Petrus Angelius Bargaeus
Eclog. 11.

Jam

An, tua quod peperit nobis injuria curas,
Quae solum tacitis cognita sunt foribus?
25 Omnia consuevi timidus perferpe superbae
Jussa, neque arguta ficta dolore queri.

Pro

*Jam tum flamma verax penetrat ad usque
medullas,*

*Inconsus ut sola meos testaret amaras
Montibus, & teneris incidere falce juuaret
Arboribus laudesque tuas, tua nomina, Da-
mon.*

Eclog. 2.

tuae ego maxime laudes

*Incidi: & longum victorae cortice quercus
Ipsa rivos iterans questus & verba notavi:
Quae legisse queant longo post tempore Nym-
phae.*

23. AN, TUA QUOD PEPERIT NOBIS IN-
JURIA CURAS] Scaliger legit quae, pro quod:
ut curas sit verbum, & dicat poeta: an ideo
metuis ne alibi amem, quia conscia es tibi
quam inclementer quamque injuriose me
semper habueris? non repeto quae corrump-
pendo huic versui congesterunt alii. sed ne-
que Scaligeri expositio satis placet. melius
fuerit nihil argutari. mutatio ista generis fre-
quens admodum est apud antiquos. Teren-
tius Hecyr. Act. 3. Sc. 1.

*Tuo uoxi obnoxius sum: ita olim suo me in-
genio pertulit:*

*Tot meas injurias: quae numquam in nullo pa-
tescunt loco.*

ibidem Act. 3. Sc. 4.

propterea nescio

*Quo pacto hoc celem, quod me oravit Myr-
rhina,*

Gnatiae suae partum.

24. QUAЕ SOLUM TACITIS COGNITA SUNT
FORIBUS.] sum vidimus in septem libris: ita
ut Passeratius sit per eos quidem valere possit,
neque iuvet Gebhardi favor.

26. ARGUTO FACTA DOLORE QUERI] au-
ro contra non cara est lectio Memmiani codi-
cis apud Passeratium, arguto ficta dolore queri:
h. e. verbis simulare quae re ipsa non sentian-
tur. hoc grande arcanum inter puellarum
artes potentissimas locavit Naso L. 3. Art.
Amas.

*Spesiles amabilibus juvenem; suspiret ab imo
Femina; tam sero cur veniatque roget.*

*Accedant lacrimae, dolor & de pollice fi-
ctus;*

Et talis digitis illius ora fuit.

Lactantius lib. de mortib. persecutor. C. 39.
huc arguit illic praecipitem cum ludibrio extur-
bat, & amicus ejus afflicto adulterio damnat.
Tacitus L. 14. An. C. 62. ubi de luctuoso illo
innocentis Octaviae fato: Ergo confessionem
adicius quaeri debet, cui verum quoque novum
crimen affingatur. .... ille infamia vecor-
dia, & facilitate priorum flagitiorum, plura
etiam quam justum erat, fingit. Petrarca L. 1.
Remed. Fort. dial. 65. zelotypiae conjugis via
insomnis, nunc blandis, nunc querelis, fictis-
que criminibus excitandus, exercendusque per no-
ctem. Seu licentis oculum deflexeris, seu ri-
denti lentius adriseris, seu vicinam salutaveris,
seu formam alterius laudaveris, seu domum se-
rius redieris: postremo aliquid feceris, aut di-
xeris, quo suspectus, laesque reus sis amoris.
exemplum promit noster e pugillaribus ami-
cae, L. 3. Eleg. 22.

An tibi nescio quae visa est formosior? an tu

Non bene de nobis crimina ficta jacies?

Cicero L. 12. ad famil. Epist. 23. Rerum ur-
banarum acta tibi mitti certo scio. quod ni
ita putarem, ipse perscriberem, imprimisque
Caesaris Octavianus conatum: de quo multis-
dini fictum ab Antonio crimen videtur, ut in
pecuniam adolescentis impetum faceret. Pruden-
tes autem & boni viri & credunt factum, &
probant. Ceterum dolor argutus hic non est
clamorosus, aut tinnulus, aut stridulus; quod
interpretibus visum; verum, ingeniose ma-
lus, qui maxima minima perscrutatus aliquid
configit unde velit dolere. etiam aliquid
uberius exprimit haec vacula in re amoris.
Apulejus L. 1. Metam. A nexu quidem Vene-
reo hospitii tuae tempera, & prohi Milonis ge-
niale sorum religiosus sufficere. Verum enim ve-
ro Fortis famula petatur enixe. nam & forma
scitula, & moribus ludicra, & propterea argu-
tula est. paullo aliud sonat apud nostrum L.
3. Eleg. 18.

Illi sunt quicumque solent in amore dolores;

I 2

Et

Pro quo; Di, vivi fontes, & frigida rupes,

Et datur inculto tramite dura quies:

Et, quodcumque meae possunt narrare querelae;

30

Cogor ad argutas dicere solus aves.

Sed qualiscumque es, resonant mihi CYNTHIA silvae,

Nec deserta tuo nomine saxa tacent.

Et caput argutae praebent historiae.
veterum *arguta historia* id erat, quod vocant
hodiernis moribus *nouvelle galante*.

27. PRO QUO DIVINI FONTES] ita fere libri, unde ridicule Palmerius faciebat, *Pro quo, o Di, vivum fontes*. optime Scaliger, *Pro quo, Di, vivi fontes*. optime inquam, & ex tripode. verum quod negat fontes veteribus *divinos* fuisse dictos, in eo fefellit eum sua memoria. bini sunt lapides apud Gruterum, in quibus hoc honoris vocabulum, prior XCIV. 6.

FONTI. DIVI
NO. ARAM
L. POSTUMIUS. SA.
TVLIUS. EX. VOTO
D. D. D.

alter MLXXII. 7.

FONTIBVS
DIVINIS
SACR
M. ANTONIVS
SP. F. SILPHON
V. S. L. M

in superiore Gruterus edidit STATULIUS, quum tamen in codice manuscripto Stephani Vinandi Pighii (a quo habuit) diserte legatur SATULIUS. cum ego thesaurum anti-

quitatis inaeestimabilem cum maxime evolvo, beneficio illustris Viri Joannis Sixii, Urb. Amstelod. Consularis, omnes literarum elegantium munditias haud perfunctorie docti.

31. RESONANT MIHI CYNTHIA SILVAE] ita rectissime Scaliger. Virgilius Eclog. 6.

His adjungit, Hylan namine quo fonte relictum

Clamassent: ut litus, HYLA, HYLA, omne sonaret.

Valerius Flaccus L. 3.

Rursus: HYLA, & rursus HYLA per longa reclamant

Avia: ressonant silvae, & vaga certat imago.

ita legendum suadet locus Maronis: in vulgatis est *Rursus Hylan, & rursus Hylan*. hoc ego meum putabam: sed pridem occupavit illustris Rutgersius L. 3. Var. Lect. C. 8.

32. NEC DESERTA TUO NOMINE SAXA VACANT.] *vacant* plures libri: unus *jacent*, aliter *vacent*. unde sponte enascitur *tacent*; quod & Livinejo in mentem venerat. Cicero pro Archia: *saxa & solitudines voci respondent*. Virgilius Ecl. 10:

Non canimus surdis: respondent omnia silvae.

Papinius L. 4. Silv. 5.

Unique, si quando, canenti

Muens ager domino reclamant.

XIX.

Non ego nunc tristes, vereor, mea Cynthia, manes,
 Nec moror extremo debita fata rogo.
 Sed ne forte tuo careat mihi funus amore,
 Hic timor est ipsis durior exequiis.
 5 Non adeo leviter nostris puer haesit ocellis,
 Ut meus oblito pulvis amore vacet.
 Illic Phylacides jucundae conjugis heros
 Non potuit caecis immemor esse locis.
 Sed cupidus falsis attingere gaudia palmis
 10 Thessalis antiquam venerat umbra domum.

Illic

10. THESSALIS ANTIQUAM VENERAT UM-
 BRA DOMUM] fabula decantatissima, quia
 sine exemplo. Hyginus Fab. 103. uxor Lao-
 damia Acasti filia cum audisset eum perisse, flens
 petis a Diis, ut sibi cum eo tres horas colloqui
 liceret: qua impetrato, a Mercurio reductus; tres
 horas cum eo collocuta est, quae repetuntur Fab.
 104. Laodamia Acasti filia, amisso conjugē:
 cum tres horas consumpsisset, quas a Diis peti-
 rat, flens et doloris pati non posuit: Cae-
 cilius Minucii Felicis: quis novus ullus ab in-
 feris vel Protesilaei sorte remeavit, horarum sal-
 tem permissio commeatu, ut vel exemplo credere-
 mus? ubi videtur aliquid excidisse, & repo-
 nendum horarum saltem paucarum poem. com.
 sed elevat miraculi fidem Papinius, ac prore
 habet non insolita, L. 2. Silv. 7.

Adfīs lucidus, & vocante Polla

Unum quaeſo diem Deos silentium

Exores. ſoles hoc patere limen

Ad nuptias redeuntibus maritis.

neque multo reverenter antiquitatis argu-
 rus ille nequam: Diī majores sunt, qui me
 reſtituerunt in integrum. Mercurius enim, qui
 animas ducere & reducere ſolet, ſuis beneficiis
 reddidit mihi quod manus irata praeciderat: ut
 ſcias me gratioſiorem eſſe quam Protesilaum, aut
 quemquam alium antiquorum. non omitten-
 dus eſt affectus uxorius in marmore inſigni
 apud Gruterum DCCLXXXVI. 5.

ITA. PETO. VOS. M ES. SANCTISSIMAE
 COMMENDAT HABEATIS

MEVM. CA M. ET. VELLITIS
 HVIC. INDVLGENTISSIMI. ESSE

HORIS. NOCTVRNIS
 VI. EVM. VIDEAM

Ceterum in producendo hoc nostri loco hu-
 mani aliquid passus est insignis ille renascen-
 tis doctrinae instaurator Hermolaus Barbarus
 Castig. in Plinii L. 3. C. 9. ita enim scribit:
 Illic Phylacides jucundae conjugis heros

Thessalis antiquam venerat umbra domum.
 praetenue est monere tam minuta: & tamen
 in his minutis quum saepe peccent hodierni
 nostri Alcidae, quos in coelum tollit cirra-
 tae pubis admiratio; tantum non insaniunt
 ubi monentur. elegantissime nostro dicitur
 Thessalis umbra: quod non neglexit quisquis
 ille fuit qui Domitillae nomine Hecitori agi-
 tatori epitaphium fecit, a Geor. Fabricio re-
 latum in Antiquit. quod & nos vidimus Steph.
 Vinandi Pighii manu enotatum de thesauris
 Cardinalis Caesii;

QVI. COLITIS. CYBELEN. ET. QVI. PHRY-
 GA. PLANGITIS. ATTIN
 DVM. VACAT. ET. TACITA. DINDYMA.
 NOCTE. SILENT
 FLETE. MEOS. CINERES. NON. EST. ALIE-
 NVS. IN. ILLIS
 HECTOR. ET. HOC. TVMVLO. MYGDONIS.
 VMBRA. TEGOR.

Illic quidquid ero, semper tua dicar imago.

Trajicit & fati litora magnus amor.

Illic formosae veniant chorus heroinae,

Quas dedit Argivis Dardana praeda viris;

13. Quarum nulla tua fuerit mihi, Cynthia, forma

Gratior: & Tellus hoc ira iusta finat.

Quam-

II. ILLIC QUIDQUID ERO, SEMPER TUA DICAR IMAGO] dubitantis est quidquid ero: valde enim fluctuabant veteres in constituenda ratione animarum. Lucretius L. 1.

Ignoratur enim quae sit natura animae:

Nata sit, an contra nascentibus insinuetur:

Et simul intereat nobiscum morte diverta:

An tenebras Orci visat, vastasque lacunas:

An pecudes alias divinitus insinuat se.

vides opiniones diversissimas. quarum receptior erat, animas in alia corpora migrare; ad inferos descendere quasdam tenues species, quae imagines & simulacra dicebantur, & idola, & spectra. nam quas umbras vocamus, eae in terris vagari credebantur. quamquam haec omnia nonnumquam confundunt poetae. Ennii patris doctrinam recitat Lucretius L. 1.

Esse praeterea tamen esse Acherusia templa

Ennius aeternis expositis versibus edens,

Quo neque permanent animae, neque corpora nostra:

Sed quaedam simulacra modis pallentia miris. nemo haec melius exposuerit doctissimo grammatico Servio Honorato, cujus notam ad L. 4. Aen. v. 645, exscribere non pigabor; & credo te juvabit legisse. SUB TERRAS IBIT IMAGO. Bene imaginem dixit. valde enim quaeritur apud philosophos, quid illud sit, quod inferos petat. nam tribus constat: Anima, quae superna est, & originem suam petit: Corpore, quod in terra deficit: Umbra, quam Lucretius sic definiit, SPOLIATUS LUMINIS AER. Ergo umbra si ex corpore creatur, sine dubio perit cum eo: nec est quidquam reliquum de homine quod inferos petat. Sed deprehenderunt esse quoddam simulacrum, quod ad nostri corporis effigiem fictum inferos petat: & est species corporea, quae non potest tangi, sicut ventus. Hinc in Sexto,

Corpora viva nefas Stygia vectare carina.

Hanc autem rem etiam Homerus requirit, simulacro Herculis apud inferos viso. Et sciendum, simulacra haec esse etiam eorum, qui per

apothecis dii facti sunt. Unde aut visi esse apud inferos, aut illuc descendisse dicuntur. Horatius de Libero:

Te vidis infans Carberus aureo

Cornu decorant.

Sciendum tamen, abusi poetas & confuse vel simulacrorum vel umbrarum dicere. quod addit noster, semper tua dicar imago, multo est tennerrimum, neque capi satis potest ab hominibus duris atque invenustis. sic L. 2. Eleg. 12.

Huius ero vivus, mortuus huius ara.

L. 3. Eleg. 13.

Te solum & lignis funeris ostes amant.

Has imagines, sive haec simulacra apud inferos obambulantia, Ausonius pulcro vocabulo effigies nominavit Epigr. 54.

Effigiem, rex Croese, tuam, discessimaregem,

Vidit apud mazos Diogenes Omycus.

Afranius etiam de spectro nocturno videtur dixisse in Vopisco:

Cujus te suscitavit imago? cuius effigia? quo generis patre?

13. ILLIC FORMOSAE VENIANT CHORUS HEROINAE] Passerarius vernant choros videtur legisse: ita certe exposuit: quod unde habuerit non possum coniecere. libri veteres nihil mutant. Ceterum nobiles illae heroinae in Elysio sedes habitant discretas, singulari quodam honore a reliquis plarum mulierum umbris semotae. Pomponia ad filium Scipionem, interprete C. Silio L. 13.

Nullo o maius labores

Mors habuit nostra, aetherio dum pondere parta

Exsolvor, nisi dextra Cyllenia proles

Imperio Jovis Elysias deduxit ad oras:

Attribuitque pares sedes, ubi magna moratur

Alcidae generitrix, ubi sacro munere Leda.

alia regio est illustrium amaricium: iugentes campos inferi vocant. descripsit poeta princeps L. 6. Aen. & Ausonius in Cupidine cruci affixo.

15. QUARUM NULLA TUA] serios sermone postulat Horum. non abfamili mendo peccatum erat supra Eleg. xv. v. 35.

16. TEL-

Quamvis te longae remorentur fata senectae,
Cara tamen lacrimis ossa futura meis.

Quae tu, vita, mea possis sentire favilla.

20 Tum mihi non ullo mors fit amara loco.

Quam vereor, ne te contempto, Cynthia, busto

Abstrahat a nostro pulvere iniquus Amor:

Cogat & invitam lacrimas ficare cadentes.

Flectitur assiduis certa puella minis.

25 Quare, dum licet, inter nos laetemur amantes.

Non satis est ullo tempore longus amor.

16. TELLUS HOC ITA JUSTA STRAT] ne velit mihi succensere, si te unam omnibus priscis heroinis anteposuerit. Tellus est, quae continet deos maies. Virgilius L. 6. Aen.

Sed non ante datur Telluris opera subire,

Auricomos quam quis decerpserit arbore sacrus. Suetonius Tiber. C. 75. *Mente ajus non lachrytus est populus; ut ad primum montium discurrentes, pars Tiberium in Tiberim clamisarent: pars Terram matrem deosque Manes orarent, ne mortuo sedem ullam nisi inter impios darent.*

18. CARA TAMEN LACRIMIS OSSA FUTURA TUIS] futura meis, quod rectum videtur, exhibent omnes libri. quamvis te longa senectus maneat, o Cynthia, me in ipso flore aetatis absumto; non tamen desinam vel mortuus te amare, & quodcumque ad orcum descenderis, id testabuntur pia meae lacrimae super ossa tua profusae. sane & umbras lacrimari testis est Q. Ennius apud Lucetium L. 1.

Unde sub exortans semper florentis Homeri Commemoratis spectem, lacrimas ES fundere

- falsas

Coepisse, & rerum naturam expandere dictis. Virgilius L. 2. Aen.

In somnis, ecce, ante oculos moestissimus Ha-

-Elor

Virus adesse mihi, lachryasque effundere flens.

19. QUAE TU VIVA MEA POSSIS SENTIRE FAVILLA] melius Auratus, *Quae tu, Vita, mea possis sentire favilla*, notante ad codicis sui oram Douza P. Quod utinam, Lux mea, credere velis favillae & cineri meo, in quibus amor tuus adhuc spirabit.

20. AMARA LOCO] nostri duo, *amara loco*, non placet.

24. FLECTITUR ASSIDUIS CERTA PUELLA MINIS] intellige minas lacrimis, promissis, precibus mixtas: quales esse solent amatorum. Horatius L. 2. Od. 8:

puellas tibi crescit omnis:

Servitus crescit nova: nec priores

Impiae rectum dominas relinquunt,

Saepe minati.

quam & Epodo 11. conferte debes, & Nasonem L. 3. Artis Amat. ab v. 565. Ouyetus reponebat

Flectitur assidua certa puella prece:

idque firmabat loco nostri Eleg. 8:

Assiduus non subit illa preces:

& Tibulli

Vincuntur molli peccata dura prece.

et vias si infisteris, nusquam addicentibus libris; jam nihil omnino in ullo seriptore tam obscurum erit, quin id tibi audax aliquis interpolator clarius reddat, quam solis esse solent radii olim quum sudum est.

26. NON SATIS EST ULLO TEMPORE LONGUS AMOR.] iterum Guejus,

Non satis est ullo tempore laetus amor.

longus, inquit, hic locum non habet: & laetus postulat & laetetur versus praecedente.] quae est haec interperies corrigendi, imo corrumpendi? simplicissimo sensu dixerat poeta: Nullus amor umquam satis est diuturnus; itaque, dum per brevem lucis usuram licebit, carparamus fugitiva gaudia, nec reditura.

X X.

H Oc pro continuo te, Galle, monemus amore,
Id tibi ne vacuo defluat ex animo.

Saepe imprudenti fortuna occurrit amanti.

Crudelis Minyis dixerit Ascanius.

5 Est tibi non infra speciem, non nomine dispar

Thiodamanteo proximus ardor Hylae.

Huic tu, sive leges umbrosae flumina silvae,

Sive Aniena tuos tinxerit unda pedes:

Sive Gigantea spatia litoris ora,

10 Sive ubicumque vago fluminis hospitio:

Nympharum semper cupidas defende rapinas.

Non minor Aufoniis est amor ah Dryasin.

Ne tibi sit duros montes & torrida saxa,

Galle, neque expertos semper adire lacus:

15 Quae

Non puto ullam exstare Elegiam vexationem in toto Latio: cui tamen, post omnes alios, feliciter suppetias latum ivit eruditissimus Gronovius L. 3. Observar. C. 3. Ejus ductum secuti pauca de nostro addemus, quae ipse, utpote levia, negligere visus est.

4. DIXERIT] ita recte Scaliger. ita & Auratus in notis non editis herois Douzae. in libris est *dixerat*. unde *profluxit* audacissimi Volsci nugamentum *duxerit*: quod tamen defendendum suscepit insignis ille Turnebus L. 11. Advers. C. 15. ecce ipsa Volsci verba. DIXERAT. locus mendosus est. emenda. DUXERIT: hoc est, testimonium faciet quo minus solitudini puerum credas. non sunt ista magni momenti: non tamen inutile fuerit primos errorum fontes indicasse.

4. ASCANIUS] M. Ant. Muretus, quum istud tenebrionis Volsci commentum *duxerit* esse putaret a libris veteribus, ejecto *Ascanio*, reponerat *Aesonius*, contra fidem historiae. Hyginus Fab. 14. *Hylas in Moesia a Nymphis juxta Cion flumenque Ascanium raptus est: quem dum Hercules & Polyphemus requirunt, vento rapta navis deserti sunt*. Probus in L. 3. Georg. §. 6. *cum ex comitatu Argonautarum in Mysia Hercules recessisset, ad materiam quaerendam remi, quem fractum volebat rescicere; & Hylas ad hauriendam aquam Ascanii fluminis, urnam extulisset, adamasus a Nym-*

phis est. vides virum excellentem largiter errasse propter unius homuncionis vix semidosti temeritatem. in amne Ascanio periisse Hylam etiam Antoninus Liberalis auctor est Metam. C. 26.

6. THIODOMANTEO] Ceycis filius dicitur Antonino Liberali. ceteri fere Thiodomantem ei patrem dant, Dryopum (ut Probus ait) regem. ita & Apollonius Rhodius L. 1. Argonaut. vide tamen Hadrianum Junium L. 4. Animadv. C. 2.

7. NUNC TU] scripti fere *Hunc tu*. Joannes Auratus emendabat *Huic tu*. recte. ita & Gronovius: & jam olim Livinejus. quena observasse videbis id quod Gronovius a nemine observatum miratur.

8. SIVE AMERINA TUOS TINXERIT UNDA PEDES] *Amerina* a Scaligero est. *amoena* habent duo nostri cum Borrichiano: *amena* Groninganus: *Aniena* duo Regii, unus Colbertinus. quare revocavi priscam lectionem. alibi etiam Clitumnus & Anienem simul commemorat, L. 3. Eleg. 21.

Hic Anio Tiburne fluis, Clitumnus ab Umbro Tramite.

ita hoc loco Clitumni flumen & nemus jungit cum pulcherrimo Aniene. nihil huc facit lacus Vadimonis.

13. NE TIBI SIT DURO MONTES ET FRIGIDA SAXA] in libris vetustis est *Nec tibi sit durum*

- 15 Quae miser ignotis error perpeffus in oris
Herculis indomito flevrat Ascanio.
Namque ferunt olim Pagasae navalibus Argo
Egressam longe Phasidos isse viam;
Et jam praeteritis labentem Athamantidos undis
- 20 Myforum scopulis adplicuisse ratem.
Hic manus heroum placitis ut constitit oris,
Mollia composita litora fronde tegit.
At comes invicti juvenis processerat ultra
Raram sepositi quaerere fontis aquam.
- 25 Hunc duo sectati fratres Aquilonia proles.
Hunc super & Zethes, hunc super & Calais

Oscula

durum montes & turbida saxa. duri montes & frigida saxa praefert unus Colbertinus: durum montes & frigida saxa, Groninganus. turbida saxa etiam Mureti liber habebat. duos montes ex conjectura Lipsius, ex scriptis reponit Nic. Heinsius Not. ad Ovid. L. 2. Art. Amat. v. 28. quod placet. deinde emenda cum acutissimo Gronovio torrida saxa, ex illo turbida. torrida, gelu perusta.

17. PAGASAE NAVALIBUS] Mela L. 2. C. 3. ille [Pagasaeus sinus] urbem Pagasam amplexus, amnem Sperchion accipit: & quia Minyas Colchidiae puerum inde Argonavem solvere, memoratur. hinc Argo Pagasaea dicitur Nasoni L. 7. Metam.

Jamque fretum Minyae Pagasaea puppe secabant.

Lucano L. 2.

Ut Pagasaea ratis poteret cum Phasidos undas, Cyaneus tellus emisit in aequora cautes.

& L. 6.

Prima fretum scindens Pagasaeo litore pinus
Terraeum ignotas hominem project in undas.
hinc & Jason Pagasaeus, & Argonautae juvenis Pagasaea dicuntur poetis.

18. LONGE PHASIDOS] recte. nam credebant antiquissimi Colchos, & Pontum Euxinum, terrarum omnium & marium terminos esse ad orientem. notatum multis. tu If. Voffio contentus esto: quem videre debes Observ. ad Catull. p. 14. tetigerat & noster Erasmus in adagio *Ad Phasim usque navigavit.*

21. PLACIDIS UT CONSTITIT ORIS] potius videtur placitis. Ovidius L. 1. Metam.

Donac arenosi placisum Ladonis ad amnem Venerit.

Valerius Flaccus L. 5.

Jam prora fretum commoverat, & jam Puppe sedens placitas dimiserat anchora terras.

Auctor Hercules in Octa v. 684.

Medium coeli dum sulcat iter,
Tenuis placitas Daedalus oras,
Nullique dedit nomina ponto.

facilis lapsus, & cujus multa exempla ad Nasonem suum notavit Nic. Heinsius.

23. AT COMES INVICTI JUVENIS] proprio epitheto Hercules dicebatur *invictus*. bas marmorea in Capitolio, in horto Confervatorum:

TE. PRECOR. ALCIDE. SACRIS INVICTE.
PERACTIS

RITE. TVIS. LABTVS. DONA. FERENS
MERITIS

HAEC. TIBI. NOSTRA. POTEſT. TENVIS.
PERFERRE. CAMINA

NAM. GRATES. DIGNAS. TV. POTES
EFFICERE

SYME. LIBENS. SIMVLACRA. TVIS. QYAE.
MVNERA. CILO

ARIS. VRANVS. DEDICAT. IPSE. SACRIS

in libro autographo Stephani Vinandi Pighii CAMENA legitur pro CAMINA; & PRAETOR pro CILO. Ceterum *Herculis invicti* plurima memoria est in lapidibus litteratis

K

teratis

Hoc pro continuo te, Galle, monemus amore,
 Id tibi ne vacuo defluat ex animo.
 Saepe imprudenti fortuna occurrit amanti.
 Crudelis Minyis dixerit Ascanius.
 5 Est tibi non infra speciem, non nomine dispar
 Thiodamanteo proximus ardor Hylae.
 Huic tu, sive leges umbrosae flumina silvae,
 Sive Aniena tuos tinxerit unda pedes:
 Sive Gigantea spatiabere litoris ora,
 10 Sive ubicumque vago fluminis hospitio:
 Nympharum semper cupidas defende rapinas.
 Non minor Aufoniis est amor ah Dryasin.
 Ne tibi sit duos montes & torrida saxa,
 Galle, neque expertos semper adire lacus:

Non puto ullam exstare Elegiam vexationem in toto Latio: cui tamen, post omnes alios, feliciter suppetias latum ivit eruditissimus Gronovius L. 3. Observar. C. 3. Ejus ductum secuti pauca de nostro addemus, quae ipse, utpote levia, negligere visus est.

4. DIXERIT] ita recte Scaliger. ita & Auratus in notis non editis herois Douzae. in libris est *dixerat*. unde *profluxis* audacissimi Volsci nugamentum *duxerit*: quod tamen defendendum suscepit insignis ille Turnebus L. 11. Advers. C. 15. ecce ipsa Volsci verba. DIXERAT. locus mendosus est. emenda. DUXERIT: hoc est, testimonium facies quo minus solitudini puerum credas. non sunt ista magni momenti: non tamen inutile fuerit primos errorum fontes indicasse.

4. ASCANIUS] M. Ant. Muretus, quum istud tenebrionis Volsci commentum *duxerit* esse putaret a libris veteribus, ejecto *Ascanio*, reponebat *Aesonius*, contra fidem historiae. Hyginus Fab. 14. Hylas in Moesia a Nymphis juxta Cion flumenque Ascanium raptus est: quem dum Hercules & Polyphemus requirunt, vento rapta navi deserti sunt. Probus in L. 3. Georg. v. 6. cum ex comitatu Argonautarum in Mysia Hercules recessisset, ad materiam quaerendam remi, quem fractum volebat reficere; & Hylas ad hauriendam aquam Ascanii fluminis, urnam extulisset, adamasus a Nym-

phis est. vides virum excessasse propter unius hominis temeritatem. in annotatione etiam Antoninus Italicus tam. C. 26.

6. THIODAMANTE] Antonino Liberali. item ei patrem dant, ait) regem. ita & Argonaut. vide tam.

4. Animadv. C. 2.

7. NUNC TU] nes Auratus em.

Gronovius: observasse vine mine obse-

8. SIVE

PEDES

bent duo

Groninganus

bertinus.

alibi etiam

commento

Hil-

ita

git

l.

amina palmis
 as humero.
 ore puellae
 os,
 quore.
 e fecit Hylas.
 onsa: sed illi
 as aura refert.

His,

Humeros, insonsa comas, exserta la-
tertos.

et pugnaturis. sed & amor, militiae
et, eodem utitur ornatu: qualis hic
et exserti humeri urit nymphas. Ovidius
Artis Amat.

Pars humeri tamen ima tui, pars summa la-
ceris

Nuda sit, a laeum conspicienda manu.

Hoc vos praecipue, niveae, decet. hoc ubi
vili,

Oscula ferre humero, qua patet, usque
libet.

Horatius L. 2. Od. 5.

Non Chloris, albo sic humero nicens,

Ut pura nocturno renidet

Luna mari.

Apulejus L. 2. Metam: *magis de cuius voseo*
rubore, quam de vestis aureo colore placiturae.

45. Cujus ET ACCENSÆ] *cujus ut, Re-*
gii, Colbertini, Borrichianus, duo nostri
ut, postquam, simul atque.

46. DESTITUERE CHOROS] Gebhardus
profert e Palatino defernere. nihil mutandum,
 Tibullus L. 2. Eleg. 1.

his vita magistris

Destituit querna pellere glande famem.

50. NOMEN AB EXTREMIS' FONTIBUS AU-
 RA REFERT] nomen Hylae, quod Hercules
 inlamabat. *aura* est Echo. etenim metuen-
 tes nymphae ne Hercules absconditum apud
 se Hylam inveniret, puerum in Echonem
 commutarunt. auctor Nicander apud Anto-
 ninum Liberalem. Multa in hac elegia trans-
 posuit, multa aliter distinxit, legitque ali-
 ter, vir magnus Janus Rutgersius L. 3. Var.
 Lect. C. 8. quem consulere potes. quamvis
 autem haec materia (nam cui veterum non
 dictus Hylas?) a Theocrito & Propertio ali-
 stro elegantissime sit tractata: non tamen id
 K 2 deterruit

- Oscula suspensis instabant carpere plumis,
 Oscula & alterna ferre supina fuga.
 Ille sub extrema pendens secluditur ala,
 30 Et volucres ramo submovet insidias.
 Jam Pandioniae cessat genus Orithyiae:
 Ah dolor ibat Hylas, ibat Hamadryasin.
 Hic erat Arganthi Pege sub vertice montis
 Grata domus Nymphis humida Thyniasin.
 35 Quam supra nullae pendebant debita curae
 Roscida desertis poma sub arboribus,
 Et circumriguo surgebant lilia prato
 Candida purpureis mista papaveribus.
 Quae modo decerpens tenero pueriliter ungui,
 40 Proposito florem praetulit officio.
 Et modo formosis incumbens nescius undis
 Errorem blandis tardat imaginibus.

Tan-

teratis apud Gruterum. vide XLVI. 7. 8. 9. 10. 11. 12. XLVII. 1. 2. 3. 4. 5. 8. 9. 11. XLVIII. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 11. XLIX. 1. CCCXV. 7. CIOVI. 3. CIOXVII. 6. CIOXX. 2. apud Reinsium I. 64. 194.

27. OSCULA SUSPENSIS INSTABANT CARPERE PALMIS] assentior Livinejo *plumis* legenti. *suspensis plumis* est, alis in acre libratiss. sic statim Boreadarum sectationem vocat *insidias volucres*: & *extremam alam* addit. posses etiam *pennis* reponere e Papinio L. 5. Theb.

Ismaris Aquilonia pignora fratres,
Utraque quis rursus stridebant tempora penna,
Ceramus.

Sed illud melius: & minus abit a ductu literarum.

31. CESSIT GENUS ORITHYIAE] cessit habet Groninganus: quod Livinejus probat, eoque libro usus. melius Gronovius *cessat*. quomodo est in altero Regio.

33. HIC ERAT ARGANTHI PEGE SUB VERTICE MONTIS] ita locum vexatissimum feliciter restituit Turnebus L. 11. Adv. C. 15. in alia omnia iverant Dom. Calderinus ad Papinium L. 1. Silv. 5. Hermol. Barbarus ad Plinium L. 7. C. 48. Beroaldus: alii.

35. NULLAE PENDEBANT DEBITA CURAE] *nullae* etiam tres e nostris: quomodo bene

editum Scaligero. vide Priscianum L. 6. & 13. Donatum ad Andr. Act. 3. Sc. 5.

39. QUAE MODO DECERPENS TENERO PUERILITER UNGUI] dicitur etiam *ungue*. Ovidius L. 4. Fastor.

Ille papaverae subfecat ungue comas.
 noster L. 3. Eleg. 23.

Unge meam morso saepe querere fidem.
 tamen istud praeferre videtur Fl. Sosip. Charisius L. 1. *Unghi*. Licinius Calvus in poemate, *Vaga candida nymphe quod secet ungui*. fragmentum id est carminis Glyconici, ita fortasse reponendum; siquidem primam vocem desideramus;

Lilium, unga candido

Nympha quod secet ungui.

Priscianus & *ungui* & *ungue* recte dici observat L. 7. sic *civi* multoties occurrit apud Cicéronem. cuius rei rationem reddit Servius in L. 9. Aen. v. 474. CINGITUR AMNL. *Amne debuit dicere: numquam enim bene in I exeunt, nisi quae communis sunt generis: ut docilis, agilis; Sed ideo ausus est ita ponere ablativum, quia, ut supra diximus, apud majores hic & haec amnis dicebatur. Sed haec ratio neque satis vera est, neque satis plena. Tu magnum Votium consul L. 2. de Analog. C. 12.*

- Tandem haurire parat demissis flumina palmis
 Nixus, & exserto plena trahens humero.
 45 Cujus ut accensae Dryades candore puellae
 Miratae solitos destituere choros,
 Prolapsum leviter facili traxere liquore.
 Tum sonitum raptu corpore fecit Hylas.
 Cui procul Alcides iterat responsa: sed illi
 50 Nomen ab extremis fontibus aura refert.

His,

44. INNIXUS DEXTRO PL. TR. HUM.] amplector elegantem Nic. Heinsii correctionem Not. ad Ovid. L. 3. Art. Amat. v. 307: Nixus, & exserto plena trahens humero. tales enim a poetis praepinguntur, qui se ad opus aliquod accingunt. Virgilius Aen. L. 11:

*At medias inter caedes exulsas Amazon,
 Unum exserta latius pugnas, pharetrata Camilla.*

Papinius L. 4. Thebaid.

*Frena tenens, duplexque inserto missile nodo,
 Exserti ingentes humeros.*

& L. 5. ubi de Dioscuris:

*chlamys hinc, chlamys ardet & illi:
 Ambo hastile gerunt: humeros exsertus uterque,*

Nudus uterque genas: simili coma fulgurat astro.

& L. 9.

*Agnoscent colles, notamque tremiscent
 Silva Deam, saevius ubi quondam exserta sagittis*

Foecundam lasso Niobem consumserunt arcu.

Lucanus L. 2.

sociusque furoris

Lentulus, exsertique manus vestigia Caibogi.
 Claudianus Consul. Prob. & Olyb.

*Dextrum nuda laevis, niveos exserta lacertos,
 Audacem reteggit mammam.*

Sermo ubi est de Dea Roma. cum loquim (obiter hoc indicabo) eleganter illustrat Abrahami Gorlaei gemma 50. ubi Roma sedens hastile tenet, exserto lacerto. sic & Corippus L. 1.

*Addidit antiquam tendentem brachia Romam,
 Exserto & nudam gestantem pectore mam-*

Prudentius Psysomach.

*Prima petis campum, dubia sub sorte duelli,
 Pugnatum Fides, agresti turbida cultu,*

Nuda humeros, intonsa comas, exserta lacertos.

haec de pugnaturis. sed & amor, militiae species, eodem utitur ornatu: qualis hic candor exserti humeri urit nymphas. Ovidius L. 3. Artis Amat.

Pars humeri tamen ima tui, pars summa lacerti

Nuda sit, a laevis conspicienda manu.

Hoc vos praecipue, niveae, decet. hoc ubi vidi,

Oscula ferre humero, qua patet, usque libet.

Horatius L. 2. Od. 5.

Non Chloris, albo sic humero nicens,

Ut pura nocturno renidet

Luna mari.

Apulejus L. 2. Metam: *magis de cutis roseo rubore, quam de vestis aureo colore placiturae.*

45. CUJUS ET ACCENSÆ] cuius ut, Regii, Colbertini, Borrichianus, duo nostri ut, postquam, simul atque.

46. DESTITUERE CHOROS] Gebhardus profert e Palatino *deservere*. nihil mutandum, Tibullus L. 2. Eleg. 1.

his vita magistris

Destituit querna pollere glanda famem.

50. NOMEN AB EXTREMIS FONTIBUS AURA REFERT] nomen Hylae, quod Hercules inelamabat. aura est Echo. etenim metuentes nymphae ac Hercules absconditum apud se Hylam inveniret, puerum in Echonem commutarunt. auctor Nicander apud Antoninum Liberalem. Multa in hac elegia transposuit, multa aliter distinxit, legitque aliter, vir magnus Janus Rutgerius L. 3. Var. Lect. C. 8. quem consulere potes. quamvis autem haec materia (nam cui veterum non dictus Hylas?) a Theocrito & Propertio nostro elegantissime sit tractata: non tamen id

K 2

deteruit

His, o Galle, tuos monitis servabis amores,
Formosum Nymphis credere tutus Hylan.

deterruit multos praestantes e recentioribus
poetas, quo minus & ipsi cum antiquis in
certamen descenderent. Eminent praeter ceteris
tres nobilissimorum trium ingeniorum ele-
giae hoc ipsum argumentum complexae,
M. Ant. Flaminii, Jo. Bapt. Amalthei, ac

Dan. Heinsii. quorum virorum artificium &
facundiam poeticam si quis inter se, imo &
cum prisca, contendere ac componere in-
stituerit; non erit, me sponsore, cur eum
laboris sui debeat poenitere.

XXI.

TU, qui consortem properas evadere casum,
Miles ab Etruscis faucibus aggeribus:
Quid nostro gemitu turgentia lumina torques?
Pars ego sum vestrae proxima militiae.
5 Sic te servato possint gaudere parentes,
Haec soror Acca tuis sentiat e lacrimis,
Gallum per medios ereptum Caesaris enses
Effugere ignotas non potuisse manus.
Et quaecumque super dispersa invenerit ossa
10 Montibus Etruscis, haec sciat esse mea.

XXII.

Qualis, & unde genus, qui sint mihi, Tulle, penates,
Quaeris pro nostra semper amicitia.
Si Perusina tibi patriae sunt nota sepulchrae
Italiae duris funera temporibus,
5 Quum Romana suos egit discordia cives:
(Sis mihi praecipue pulvis Etrusca dolor.
Tu projecta mei perpeffa es membra propinqui,
Tu nullo miseri contegis ossa solo:)
Proxima supposito contingens Umbria campo
10 Me genuit, terris fertilis uberibus.

SEX. AURELII PROPERTII

LIBER SECUNDUS.

I.

QUaeritis unde mihi toties scribantur amorès?
Unde meus veniat mollis in ora liber?
Non haec Calliope, non haec mihi cantat Apollo.
Ingenium nobis ipsa puella facit.
§ Sive illam Cois fulgentem incedere totis,
Hoc totum e Coa veste volumen erit:

Seu

2. **V**ENIAT MOLLIS IN ORE LIBER] in ora potior pars librorum: atque id Passeratus exemplis adstruxit. noster L. 3. Eleg. 1.

Majus ab exsequiis nomen in ora venit.

Carullus Carm. 37.

Anna ut pervenias in ora volgi?

neque soli poetæ ita loquuntur. Sallustius Jugurth. C. 31. neque eos, qui ea facere, pudes aut poenitet: sed intedunt per ora vestra magnifici. Justinus L. 16. C. 5. Victor tyrannus captivos senatores in triumpho modum per ora civium trahit. & L. 36. C. 1. Pacis simulatione deceptus capitur; traditusque per ora civitatum, populo qui desciverant in ludibrium favoris ostenditur. Ennius opinor primus dixerat,

Volito vivos per ora virum.

4. INGENIUM NOBIS] ex Plutarchi Symposiacis hunc locum explicat Franc. Luifinus L. 2. Parerg. C. 21. versu praecedente, haec habent libri pro vulgato hoc.

5. SIVE TOGIS ILLAM FULGENTEM INCEDERE COIS] de veritate hujus lectionis neminem umquam dubitasse, id vero nimis est

mirificum. togas gestabant meretrices, & moechae damnatae; non autem puellae ingenuae. super qua re nihil attinet multa coacervare. Beroaldi flagitium est, verba corrupta trajicientis, ut versui consuleretur. Regii, itemque Colbertini, & Borrichianus, habent

Sive illam Cois fulgentem incedere togis.

Groninganus,

Sive illam Cois fulgentem incedere cogis.

nostri, *Chois--cogis*. primitus *cufi*, & Volscus, *Cois--togis*. ex his non erat difficile veram eruere lectionem,

Sive illam Cois fulgentem incedere totis.

h. e. omni corpore undique pellutentem ac perspicuam. tales enim erant in his vestibus. Horatius L. 1. Sat. 2.

Altera nil obstat: Cois tibi paene videre est.

Ut nudam.

M. Seneca Declam. 15. *ut tenui veste perspicua sit, & nihil in corpore uxoris suae plus maritus, quam quilibet alienus peregrinusque agnoverit.* Plinius L. 11. C. 22. *Prima ens redordiri, transusque texere, invenit in Coa mulier Pamphila, Latvi filia, non fraudanda gloria excogi.*

K 3

Seu vidi ad frontem sparfos errare capillos,

Gaudet laudatis ire superba comis.

Sive lyrae carmen digitis percussit eburnis,

10 Miramur, faciles ut premat arte manus.

Seu quum poscentes somnum declinat ocellos,

Invenio causas mille poetae novas.

Seu

excogitatae rationis, ut denudet feminas vestis. bellissimum istud fulgentem Passeratus satis inepte ad purpuram traxit: debet enim referri ad ipsum corpus Cynthiae, candidum, solidum, ac succi plenum. Catullus Carm. 64.

Quam circumcursans huc illuc saepe Cupido Fulgebat crocina candidus in tunica.

qua imagine non est alia congruentior ad mentem nostri poetae. Martialis L. 6. Epigr. 13.

Candida non tacita respondet imagine Lygos, Et placido fulget urvus in ore liquor.

id alii lucere dixerunt; etiam noster, Elegia proxime insequente:

Nec si qua Arabio lucet bombyx puella.

Martialis L. 8. Epigr. 68.

Femineum lucet sic per bombycina corpus:

Calculus in nitida sic numeratur aqua.

Plinius L. 6. C. 17. tam multiplici opere, tam longinquo orbe petitur, ut in publico matrona transluceat. tales M. Varro vestes festivo epitheto *virosas* appellavit in Modio. quod jucundissime expressit Joannes Bocatius, scriptor venustissimus. Fiammettae L. 1. alla mia conoscenza pervenne la bella forma, *Et vidi lui ignuda, suori salamente d'un sottilissimo drappo purpureo; il quale, avenga che esso in alcuna parte il candidissimo corpo coprissi, di quello non altrimenti toglieva la vista a me mirante, che posta figura sotto chiaro vetro.*

9. LYRAE CARMEN DIGITIS PERCUSSIT EBURNIS] Douza F. pro conjectura reponit *percurrit*: quomodo & Lernutius videtur legisse, hanc locum adludens,

Docta lyrae carmen digitis percurrere eburnis, Concutumque lyrae similem voce edere docta.

sed repugnant omnes libri, in quibus percussit. Ovidius L. 4. Trist. Eleg. 10, *ferire dixit*:

Et tenuis nostras numerosus Horatius aures

Dum se sit Ausonia carmina culta lyra.

Virgilius L. 6. Aen. pulsare:

Nec non Threicius longa cum veste sacerdos

Obloquitur numeris septem discrimina vocum: Jamque eadem digitis, jam pectine pulsat eburno.

Horatius L. 4. Od. 6.

Lesbium servare pedem, meique Pollicis ictum.

Pedo Albinovanus in obit. Maecen.

Altiuss ipse lyram plectro percussit eburno, Postquam victrices conticuerat tubae.

Val. Flaccus L. 5. Argonaut.

Carmina quin etiam visas placantia manes Odrysius dum rita movet, mixtoque sonantem

Percutit ore lyram.

quod postremum quasi expositio est nostri poetae, Cynthiam simul voce canere simul digitis fides carpere innuunt.

10. FACILES UT PREMAT ARTE MANUS]

Palmerius sibi valde placet cum suo *tremat: nimium quantum elegans est*, inquiens, *qui fides increpat, tremere arte manus.* verum quod id de vetere codice depromptum dicit, in eo sane fucum facit lectori suo. usus est libro antiquo, ut ipse prodit in praefatione Spicillegii undecimi, quem evolvendum acceperat a Jo. Posthio. in 1. Verrin. Cum canunt cytharistae, utriusque manus funguntur officio. *dextra plectra utitur: Et hoc est, foris canere. sinistra digitis chordas carpit: Et hoc est, intus canere.*

11. POSCENTES SOMNUM DECLINAT OCELL-
LOS] *somnum* habent duo Regii. melius ceteri *somnum*; quomodo primus e suo restituit Scaliger. semel tantum ponitur vox geminanda.

20. UT

- Seu nuda crepto mecum luctatur amictu,
Tunc vero longas condimus Iliadas.
- 15 Seu quidquid fecit, sive est quodcumque locuta,
Maxima de nihilo nascitur historia.
Quod mihi si tantum, Maecenas, fata dedissent,
Ut possem heroas ducere in arma manus:
Non ego Titanas canerem, non Ossan Olympo
- 20 Impositum, ut caelo Pelion esset iter:
Non veteres Thebas, nec Pergama nomen Homeri,
Xerxis & imperio bina coisse vada:
Regnave prima Remi, aut animos Carthaginis altae,
Cimbrorumque minas, & benefacta Mari.
- 25 Bellaque, resque tui memorarem Caesaris: & tu
Caesare sub magno cura secunda fores.
Nam quoties Mutinam, aut civilia busta Philippos,
Aut canerem Siculae classica bella fugae:

Ever-

20. UT COELI PELION ESSET ITER] legendum caelo. Ovidius L. 2. Art. Amat.

Restat iter caelo: caelo sentabimus ire.
Virgilius L. 4. Geor.

victorque volentis

Per populos dat jura, viamque adfatus O-
lympo.

21. NON VETERES THEBAS] Nec veteres
Thebas, Groninganus cum altero Colberti-
no. supra bis habuimus non: ita hic bis nec.
sed & vulgata stare potest.

24. BENEFACTA MARI] ita ipse Marius
apud Sallustium loquitur Jugurth. C. 85. il-
lud intellego, Quirites, omnium ora in me con-
versa esse, atque bonosque favere: quippe bene-
facta mea reipubl. procedunt. --- mihi, qui
omnem aetatem in optimis artibus consumsi, bene-
facere jam ex consuetudine in naturam versis. Au-
ctor dialogi de Orator. C. 12. Felix illud, &
ut more nostro loquar, aureum saeculum, & ora-
torum & criminum inops, poetis & vatis
abundat, qui benefacta canerent, non qui male
admissa defenderent.

26. CAESARE SUB MAGNO] Augustum ut
peculiaribus honoribus, ita & peculiaribus
honorum nominibus, macularunt Romani.
Magnus hic dicitur, & infra Eleg. 6. sic &
Virgilius L. 4. Geor.

Caesar dum magnus ad altum

Fulminat Euphraten bello.

& Horatius L. 1. Od. 12.

Genis humanae pater, atque custos,
Orte Saturno, tibi cura magni
Caesaris fasces data: tu secundo
Caesare regnes.

cui etiam invictus audit L. 2. Sat. 1.

audet

Caesaris invicti res dicere multa laborum
Praemia laturus.

Altum vocat Ovidius L. 2. Pontic. Eleg. 3.

Quique dolor pectus reigisset Caesaris alti,
Illum jurabas protinus esse tuum.

Pedo Albinovanus epicedio Drusi:

Hoc domus ista docet per te non Caesaris
altii.

auctor elegiae in obitum Maecenatis:

in Caesaris alti

Dextera, Romanae tu vigil urbis eras.

Horatius L. 3. Od. 4. ad Musas:

Vos Caesarem altum, militis simul
Fessas cohortes abdidit oppidis,
Finire quarentem labores

Pierio recreatis antro.

tamen ibi vir literatissimus Andreas Dacierius
omni vi contendit altum esse idem quod al-
tum. fallitur. altus est nobilis, antiqui san-
guinis; vetustas prosapiae. Ovidius L. 4. Fa-
stor.

Claudia

- Everfosque focos antiquae gentis Etruscae,
 30 Et Ptolemaeae litora capta Phari:
 Aut canerem Aegyptum, & Nilum, quum tractus in urbem
 Septem captivis debilis ibat aquis:
 Aut regum auratis circumdata colla catenis,
 Actiaque in Sacra currere rostra via:
 35 Te mea Musa illis semper contexeret armis,
 Et sumta, & posita pace fidele caput.
 Theseus infernis, superis testatur Achilles,
 Hic Ixioniden, ille Menoetiaden.
 Sed neque Phlegraeos Jovis, Enceladique tumultus
 40 Intonet angusto pectore Callimachus.
 Nec mea conveniunt duro praecordia versu
 Caesaris in Phrygios condere numen avos.

Navita

Claudia Quinta genus *Clauso* referebat ab alto:

In qua par facies nobilitate fuit.

vide sis (nec pigebit) quae istic notavit poëtarum Latinorum magnus sospicator Nic. Heinſius.

33. REGUM AURATIS CIRCUMDATA COLLA CATENIS] crudele ludibrium, & tamen verum; more apud orientem nato. Justinus L. 5. C. 11. occulſe [Cyrus] adversus fratrem bellum parabat. quod cum nuntiatum Artaxerxi eſſet, arceſſitum ad ſe fratrem, & innocentiam diſſimulatione belli ſimulantem, compedibus auratis vinxit. honori id datum in ſumma calamitate. ſic Garmus Babyloniorum rex Sinoſin, amorem ejus aſpernantem, in aureis catenis habuit captivam, referente ex Jamblichi Babyloniciſis Photio Cod. 94. inde fluxit ad Romanos. neque enim haec temere noſter jacit. Silius L. 17.

*Securus ſceptri repetit per caerulea Romam,
 Et patria irruerit ſublimi teſta triumpho.*

*Ante Syphax ſeretro reſidens captiva premebat
 Lumina, & auratae ſervabant colla catenae.*
 Vellejus L. 2. C. 82. Tertia aeſtate reverſus [Antonius] in Armeniam, regem ejus Artanaſden fraude deceptum catenis, ſed, ne quid bonori deſſet, aureis vinxit. plura ad Silium Daufquejus, hoc ſimul verſu illuſtrato; Demſterus ad Roſini Antiquitates; Jac. Schegkius & Ger. Voſſius ad Vellejum; ad Curtium Freinſhemius.

36. POSITA PACE] ita ponere pugnas dixit Papinius L. 12. Theb. loco admodum elegante:

*Ut modo connubiis taurus ſaltuque recepto,
 Cum poſuit pugnas; alio ſi forte remugis
 Bellatore nemus, quamquam ora & colla
 cruento*

*Imbre madent, novus arma parat, campum-
 que laceſſens*

*Diſſimulat gemiſus, & vulnera pulvere ce-
 lat.*

& Cicero in Piſon: tamen illud contentionis odium ſimul cum ipſa pugna armis que ponant. ponere bellum, Paullus Oroſius, meliorum temporum non malus imitator, ſaepe & exſcriptor, L. 3. C. 2. Lacedaemonii iniqui magis quam ſtrenui, & furor potius quam vir- tute intolerabiles, poſt bella poſita, teneant fur- ta bellorum. etiam ſumere & ponere Ovidius junxit L. 5. Triſt. Eleg. 1.

*At mala ſunt ſateor. quis te mala ſumere co-
 git?*

Aus quis deceptum ponere ſumma vetas?

& mimorum ille ſapiens ſcriptor Publius Sy- rus:

Amor animi arbitrio ſumitur, non ponitur.

41. NEC MEA CONVENIUNT DURO PRAECORDIA VERSU

CAESARIS IN PHRYGIOS CONDERE
 NOMEN AVOS.]

carmine priore praecordia verſu legitur in Gro- ningano; quod non attendendum. pro duro malebat

- Navita de ventis, de tauris narrat arator,
 Enumerât miles vulnera, pastor oves.
 45 Nos contra angusto versamus praelia lecto.
 Quâ pote quisque, in ea conterat arte diem.
 Laus in amore mori: laus altera, si datur uno
 Posse frui. fruar o solus amore meo,
 His saltem ut tenear jam finibus: aut, mihi siquis
 50 Venerit alter amor, acrius ut moriar.

Sed

malebat P. Scriverius *Doro*, Animad. ad lib. Spectac. Epigr. 31: id est molli, tenero, elegiaco, Phileteo. ut dicat Propertius, non belle convenire, si poeta elegiis assuetus, factusque longo usu ad Philetæe genium, molli atque imbelli versu Caesarem velit referre, & recondere in numerum antiquorum heroum Trojanorum. non persuadet vir acutissimus. *duras* versus opponitur molli, estque idem qui fortis, live heroicus. Domitius Marfus epitaphio Tibulli:

*Ne foret aut elegis molles qui sferet amores,
 Aut caneret sorti regia bella pede.*

Horatius:

— forte epos acer,

*Ut nemo, Varius ducis: molle atque sacatum
 Virgilio annuereus gaudentes rura Camoenas.*
 noſter L. 2. Eleg. ult.

*Incipe jam angusto versus componere toruo,
 Inque tuos ignes, dure poeta, veni.*
 nam quod istic etiam, *Doro* poeta, legit Scriverius, de eo dispiciemus suo loco. versu secunda, pro *ꝑ* nomen, videtur restituendum numen. favet certe Horatius L. 4. Od. 5.

*Te multa prece, te prosequitur æro
 Defuso pateris, & Laribus tuum
 Adscet numen; uti Græcia Castoris,
 Et magni memor Herculis.*
 nec non L. 2. Epist. 1.

*Jurandasque tuum per numen ponimus aras.
 ita istic membranæ; non nomen, quod huc
 usque infedit vulgatas editiones. & L. 3.
 Od. 5.*

*Cœlo tonantem credidimus Jovem
 Regnare: præsens divus habebitur
 Augustus.*

Ovidius L. 1. Art. Amat.

*Marsque pater, Cæsarque pater, dato
 men eunti:*

¶ *Nam Doro e vobis alter es, alter eris.*

L. 4. Pontic. Epist. 13.

*Nam patri Augusti docui mortale fuisse
 Corpus, in ætherias numen abisse domos.*
 noſter L. 3. Eleg. 3.

Arma Deus Cæsar ditæ meditatur ad Indos.
 Vellejus L. 2. C. 123. ubi mors Augusti: mox cum omnem curam facta vincerent, Pompejo Appulæoque Coss. septuagesimo sexto anno, animam coelestem coelo reddidit. quæ pulcre conveniunt cum Nasonianis. idem mendum olim Suetonium obfuscabat, Calig. C. 24. Nec unquam postea quantiscumque de rebus, ne pro concione quidem populi, aut apud milites, nisi per numen Drusillæ deseravit. ante Calaubonum erat per nomen Drusillæ. in Servio etiam nunc hæret, ad L. 7. Aen. y. 29. LUCUM PROSPICIT. in quo erat fluminis nomen. Diximus enim numquam sine religione esse lucum a Virgilio positum. facile vides ibi fluminis numen legi debere. apud eundem grammaticum vice versa numen legitur pro nomen, ad L. 11. Aen. y. 277. VENERIS VIOLAVI VOLNERE DEXTRAM. Artificiose agit. nam sciens ea quæ dicuntur in fine, animis inhaerere: suos casus ultimis memorat. Perire etiam Venerem tantum a se vulneratam dicit, Martis suppressens numen, quod ei potius esse gloriosius. vitiosam lectionem utrobique servarunt editiones recentiores; etiam illa splendida Leidensis, quæ Jacobi Emmenesii nomine censetur. & tamen utrumque locum recte emendaverat jam ante fescuilæculum Georgius Fabricius, vir laudatissimus, cujus scripta non tam fastidiosè negligi debebant præ Faventiis nescio quibusac Benedictis Aminibus. Augusti numen, Cæsaris numen, plurimis locis invenies apud Gruterum. vide, præ cæteris, p. ccxxviii. ccxxix. nihil istis clarius, nihil efficacius tuendæ nostræ lectioni.

L

51. S1

Sed memini, solet illa leves culpae puellas:

Et totam ex Helena non probat Iliada.

Seu mihi sint tangenda novercae pocula Phaedrae,

Pocula privigno non nocitura suo:

55 Seu mihi Circaeο pereundum gramine, sive

Colchis Iolciacis urat aëna focis:

Una meos quoniam praedata est femina sensus,

Ex hac ducentur funera nostra domo.

Omnes humanos sanat medicina dolores:

60 Solus Amor morbi non amat artificem.

Tarda Philoctetae sanavit crura Machaon,

Phoenicis Chiron lumina Phillyrides.

Et deus extinctum Cressis Epidaurius herbis

Restituit patriis Androgeona focis.

65 Mysus & Aemonia juvenis qua cuspide vulnus

Senferat, hac ipsa cuspide sensit opem.

Hoc

51. SI MEMINI] *Sed memini*, liber Vaticanus observante Livinejo, & probante recte. nam exemplo constantiae herilis, ipse errorem suum reprehendit.

53. SEU MIHI SINT TANGENDA] *sunt* habent duo nostri, cum Borrichiano. & sequitur mox, *pereundum est*. sed istud est aliunde irrepsit; & melius delebitur. ostendit hic locus Hippolytum a noverca philtro fuisse tentatum, quod opinor hodie nusquam legitur, amittis qui tradiderant scriptoribus Graecis.

55. CIRCAEO GRAMINE] Plinius L. 25. C. 2. Certe quid non replevere fabulis Colchis Medea, aliaeque, in primis Italia Circe, Diis etiam adscripta? unde arbitror natum, ut Aeschylus & vetustissimus in Poetica, refertam Italiam herbarum potentia proderet, multique Circeios, ubi habitavit illa, magno argumento etiamnum durante in Maris a filio ejus orta gente, quos esse domitores serpentium constat. Theophrastus L. 9. C. 15. Hist. Plant. interprete Theodoro Gaza: Tractus medicamentorum fertiles potissimum tradunt, extra Graeciam, Etruriam & Latinum agrum, qua Circe habitasse affirmant. — Aeschylus enim, in Elegis, copiam medicaminum venenorumque Etruriae tribuit,

Gens Tyrrhena suis clara veneficiis.

56. COLCHIS COLCHIACIS] mira est pertinacia quorundam hominum in propagandis fovendisque erroribus. jam plus quam saeculum est, postquam monente Scaligero legi debuit *Colchis Iolciacis*. & tamen vulgatum istud occupat omnes quotquot exinde prodierunt editiones. veram esse Scaligeri emendationem ostendit Virgilius in Ciri:

*Bergii, Amyclaeo spargens altaria thallo,
Regis Iolciacis animum desigere votis.*
Horatius. Epod. 5.

Herbasque, quas Iolcos, atque Iberia

Mittit venenorum serax.

adi sis notas Nic. Heinsii ad L. 7. Metamorph. 5. 159. de Thessaliae veneficiis uberim Lucanus, atque Apulejus. in Metamorphaeos libris.

63. CRESSIS HERBIS] non, ut quidam volunt, quia Androgeos Cretensis; sed quia in Creta omnes fructus omnesque herbas efficaciores nasci, ac salubriores quam usquam alibi, statuebant veteres, teste Theophrasto L. 9. Hist. Plant. C. 16. & Servio in L. 12. Aen. 5. 412. etiam in hac tabella alios noster auctores habuit, ac nos hodie habemus.

66. HAC IPSA CUSPIDE SENSIT OPEM] *ita.*

Hoc si quis vitium poterit mihi demere, solus

Tantaleae poterit tradere poma manu.

Dolia virgineis idem ille repleverit urnis,

70 Ne tenera assidua colla graventur aqua.

Idem Caucaesa solvet de rupe Promethei

Brachia, & a medio pectore pellet avem.

Non

ita tere omnes poëtae, quorum loca pleraque Passeratus collegit. tamen alii volunt Telephum herbis sanatum ab Achille, herbarum peritissimo. Claudianus Epist. ad Hadrian.

Sanus Achilleis remanuit Telephum herbis.

quamquam non ignoro Nic. Heinsum istic legere *Achillea hafa*, plurimum librorum suffragia secutum. memorabilis est locus Plinii L. 25. C. 5. *invenis* & *Achilles discipulus Chironis*, qua vulneribus mederetur, quae ob id *Achilleos* vocatur. Hac sanasse Telephum dicitur. Alii primum aeruginem invenisse, utilissimam emplastris. ideoque pingitur ex cuspidi decemius illam gladio in vulnus Telephi. alii utroque usum medicamentum voluit. Acro ad Horat. Epod. 17. *Telephus restitis*, & *singulari certamina cum Achille confixis*, a quo & vulneratus est. Sed cum postea errore cognito in amicitiam redissent, ab Achille herbis curatus est, quarum scientiam habebat Chirona docente. Apulejus, quisquis tandem ille est, de herbar. virib. C. 89. *Achilleam herbam Achilles invenis*, unde *vulnera ferro facta sanabit*: hac sanasse Telephum dicitur. paullo aliter L. Septimius L. 2. C. 6: *Hi itaque [Agamemnon cum Menelao] Machaonem & Podalirium Aesculapii filios venire, ac vulnere mederi jubent: qui inspecto crure, propterea apta dolori medicamina imponunt.* maluit hic scriptor consistere intra similitudinem veri, quod ei vetus est ac solenne.

67. Hoc si quis vitium potuit mihi demere] lege cum tribus nostris, & Colbertino utroque, poteris mihi demere. causam tibi reddent sequentes versus.

68. TANTALEAE POTERIT TRADERE POMAM MANU] Nic. Heinsum Not. ad Claudiani L. 2. de Raptu Proserp. v. 337. refingebat,

Tantalea poteris radere poma manu; quod iterum repetit Not. ad Ovid. L. 3. Amor. Eleg. 15. v. 2. & *radere* hic poni dicit pro *corrado*. invitum discedo a iudicio viri incomparabilis: sed enim hoc loco assensum meum praebere non possum. nam *radere* po-

ma quis umquam dixit? & si vel maxime id probum sit; *corrado* poma vix poteris dici Tantalus, qui necesse habet decerpere pendentia supra caput suum poma, non vero convertere ante se iacentia. *Tantalea* est in omnibus MSS. nimirum quia credebant & manu esse sexti casus: in quo eos fecellit ratio. & dictum aliquid supra ad L. 1. Eleg. 11. v. 12. Gellius L. 4. C. 16: *Non omnes concedunt in dastro casu sonatui magis dicendum, quam senatu.* sicut Lucilius in eodem casu, victu & anu dicit, non victui & anui, in hisce versibus,

Quod sumptum atque epulas victu praepomis honesto.

& alio in loco, anu noceo, inquit. praeterea non haec mens poëtae nostri. hoc vult: si quis medicinam facere poterit huic morbo meo, ille idem enecto siti ac fame Tantalo poma in manus tradere poterit: ille Danaïdum semper perfluentia dolia fideliter replebit: ille aquilam a Promethei jecore abiget, rumpetque vincula quibus is ad Caucaium alligatus haeret. quare omnino legendum videtur *Tantalea*, nec mutandum & *tradere*.

72. A MEDIO PECTORE PELLET AVEM] pulcherrimi sunt versus L. Attii, de Aeschyllo sumti, apud Ciceronem L. 2. Tuscul. Quaest. C. 10.

Jam tertio me quoque funesto die,

Tristi advolatu, manu laceraans unguitis

Jovis satellites pastus dilaniat fero.

Tum jecore opimo facta, & satiata affatu

Clangorem fundit vastum, & sublimis advolat.

Pinnata cauda nostrum adulat sanguinem.

Cum vero adeam inflatus renovatum est jecur,

Tum rursus tetros avida se ad pastus refert.

Sic hunc custodem nostri cruciatum aleo.

Qui me perenni vivum foedat miseria.

Namque, ut videtis, vinclis constrictus Jovis,

Arctere nequae diram vulnere a pectore.

verum uti Jupiter non semper omnibus placere potuit, ita hoc ejus facinus indignissime

L 2

me

Non hic herba valet: non hic nocturna Cytæis:

Non Perimedeæ gramina cocta manu.

75 Quippe ubi nec caussas, nec apertos cernimus ictus,
Unde tamen veniant tot mala, caeca via est.

Non

me tulerunt habitatores montis Caucaſi; omneſque eo nomine aquilas pro inimicis habuerunt, nidos omnes ubicumque extructi fuerant igniferis ſagittis incenderunt, & laqueos ad eas ipſas capiendas diſpoſuerunt, Prometheus ulciſci deſtitantes. auctor Philoſtratus L. 2. de Vita Apollonii C. 2. & hanc tam inſignitam injuriam Spartano ſtomacho contemnit magnanimus Saturni filius. crederes Stoicorum præceptis animum corroborare.

73. NOCTURNA CYTÆIS] recte. ſemper enim noctu fiebant ſacra magica. Apulejus Apol. igitur & occultis non minus, quam tæta & horribilis, plerumque noctibus vigilata, & tenebris abſtruſa, & arbitris ſolitaria, & carminibus marmurata. Canidia apud Horatium Epod. 5.

o rebus mois

Non infidelis arbitrae

Nox, & Diana, quæ ſilentium regis

Arcana quum ſunt ſacra.

tales ſacrum nocturnum cum omni ſuo ornatu magnifice inſtruit Virgilius L. 4. Aen. haud longe a fine. fiebat autem poſt exactum noctis meridiem, quod luculenter oſtendit Apollonius Rhodius, loco bene longo, L. 3. Argonaut. v. 1028. idque luna plena, ut tanto foret efficacius. Ovidius L. 7. Metam.

Tres aberant noctes, ut cornua tota coirent,
Efficereſque orbem. poſtquam pleniffima ſuſ-

ſit,
Ac ſolida terras ſpectavit imagine Luna:
Egrediſur ſectis veſtes induta recintas,
Nuda pedem, nudos humeris inſuſa capillos:
Forſique vagos medias per noua ſilentia noctis
Incomitata gradus.

de noctis hora etiam Silius L. 13.

Vade, age, & a medio cum ſe nox humida
curſu

Flexerit, ad fauces vicini caſtus Avernii
Duc prædicta ſacris duro placamina Diti.
quæ nimo ut menſis eſſet deſinens obſervant. Philoſtratus L. 7. de Vita Apollonii C. 10. interprete Alemano Rhinucino: Di-

onus ſe cum Nerva ſimul in ægrem extenſem,

maſſatum Arcadem puerum in fruſta concidiſſe: atque in regis perniciem ſacrificariſſe: atque hoc ſacrificio Nervam ad opinionem regni extuliſſe, eaque noctu a vobis fuiſſe perpetrata, deſinens jam menſe.

74. NON PERIMEDEA GRAMINA COCTA MANU] in octo libris eſt, Non per Medææ gramina cocta manus. quomodo & Gebhardus in ſuis invenerat. ſed melior eſt vulgata lectio, quam itidem ex libris veteribus Beroaldus ac Paſſeratus depromſerunt, & merito probavit venerum omnium medulla M. A. Muretus. nam ſane Cytæis Medæa eſt. Perimedes meminit Theocritus in Pharmaceutria: eſtque eadem cum Homeri Acamede. pro cocta mallem ego ſecta, ſi per libros liceret, propter rō manu. neque enim nulla vis erat in ipſa ſeſtione graminum, vel ad odium, vel ad amorem. Virgilius L. 4. Aen.

Falcibus & meſſæ ad lunam quaeruntur æ-

nis.

Pubentes herbae, nigri cum lacte veneni.

Ovidius L. 7. Metam.

placita parim radice revellit,
Partem ſuccidit curvamine falcis ænæ.
ſed & ipſa illa falx incantabatur, eodem poëta prodente Epist. Hyphipylæ:

Nec facie meritivæ places; ſed carmine mo-

viri:

Diraque canſata pabula falce metis.

Seneca Medæa v. 717.

Quodcumque gramen flore marifero vires,
Diruſve tortis ſuccus in radicibus
Caſſus nocendi gignis, atreſcit manu.
Aemonius illas contuſis peſtes Athos;
Hæc Pindus ingens; illa Pangæi jugis
Temeram cruenta falce depoſuit comam.
tum paucis poſt verſibus:

Hæc paſſa ſeruum eſt, dum parat Phœbus
diem;

Illius alta nocte ſuccuſus frutex:

At huius ungue ſecta canſato ſeges.

quæ ſingula, opinor, conjecturam meam pulcre corroborant: eſtque præterea manu coquere locutio ſic ſatis ſingularis.

75. QUIPPE UBI NEC CAUSSAS] elegans locutio,

Non eget hic medicis, non lectis mollibus aeger:

Huic nullum caeli tempus, & aura nocet.

Ambulat, & subito mirantur funus amici.

80 Sic est incautum quidquid habetur amor.

Quandocumque igitur vitam mea fata reposcent,

Et breve in exiguo marmore nomen ero:

Macce-

locutio, nec valde protrita. idem noest quod nam, vel praefertim cum, vel nam quum. nofter L. 1. Eleg. 9.

Quippe ubi non liceat vacuos seducere ocellos,
Nec vigilare alio nomine, cedas amor?

Lucretius L. 1.

Quippe ubi non essent genitalia corpora cuique,
Qui posset mater rebus consistere certa?

& L. 3. ubi de anima res est:

nam longe mobilisate

Praestas, & a tenui causa magis ista movetur.
Quippe ubi imaginibus sumi, nebulasque mo-
vetur.

ac L. 4.

In pelago nausis ex undis ortus, in undis
Sol fit uti videatur obire, & condere lumen;
Quippe ubi nil aliud nisi aquam coelumque
tuentur.

& mox eodem libro:

Quippe ubi cui febris bili superante coorta est,
Aut alia ratione aliqua est vis excisa morbi;
Perturbatur ibi totum jam corpus, & omnes
Committantur ibi positurae principiorum.

Virgilius sine L. 1. Georg.

Quippe ubi fas versum atque nefas: tot bella
por orbem:

Tam multas scelerum facies: non ullus aratro
Dignus honos.

76. UNDE TAMEN VENIANT TOT MALA,
QAECA VIA EST.] in codice Groningano le-
gitur tota via est; dubitante Modio an non
fit, certa via est, Novant. Epist. 18. oportet
Modium minus bene ab oculis valuisse tum
temporis: nam perspicuis ibi literis hodie
quoque tota legitur. vulgata optime habet,
neque debet sollicitari. tamen hoc loco va-
let tandem, vel denique: observatum Passie-
ratio, & exemplis illustratum. quibus adde
locum Valerii Flacci L. 6.

Tunc ruit, ut montis latus, aut ut machina
muri,

Quae scopulis trabibusque diu confecta que flam-
mis

Procuravit tamen, atque ingentem propulis urbem.
pariter Lactantius lib. de mortibus persecut.
C. 33. Nascitur ei [Galerio] ulcus malum in
inferiori parte genitalium, serpsitque latius. Mo-
dici secant, curant. Sed inductam cicatricem
rescindit. vulnus, & rupta vena fluit sanguis
usque ad periculum mortis. Vix tamen cruor
sistitur. Nova ex integro cura. Apulejus L. 5.
Metam. Fortassis tamen praecedente consuetudine,
& adfectione roborata, Deam quoque illam
Deus maritus efficit. & Apolog. Cado nunc;
aut inspexisse me fateor, quod tamen crimen est
imaginem suam nosse? Iustinus L. 30. C. 2.
Mors ejus, dum pecuniam regiam mulieres ra-
pimus, & imperium inita cum perditissimis so-
cietate occupare conantur, diu occultata fuit.
Re tamen cognita, concursu multitudinis & A-
gathocles occiditur, &c. vides istic voculam
diu respondere tamen; quod non recte
intellectum quidam in tandem mutare vo-
luit.

81. VITAM MEA FATA REPOSCEANT.] Li-
vinejus malebat vitam me fata rep. non male.
sed nec vulgatam rejicias: est enim mea fa-
ta idem quod mea Parcae. Virgilius L. 6.

Sed me fata mea & scelus exitiale Lacaenae

His misere malis.

Juvenalis Sat. 9. eam locutionem sic extulit

Haec exempla para felicibus: at mea Clotho

Et Lachesis gaudent, si pascitur &c.

bene autem, reposcent. Albinovanus:

Vita data est utenda; data est sine foenora
nobis

Mutua; nec corro persolvienda die.

Seneca de Vita beata C. 20. Quandocumque
autem natura spiritum repetet, aut ratio dimi-
tet, restatus exibo, bonam me conscientiam a-
massi, &c. quamquam, quod ibi de ratione
dicitur, non nisi Stoicae rationi est consen-
taneum. his verbis reposcere & repetere re-
spondet trita locutio animam reddere, spiri-
tum reddere, persolvere debitum naturae, &c.

82. ET BREVE IN EXIGUO MARMORE NO-

L 3

MM

Maecenas nostrae spes invidiosa iuventae,

Et vitae & morti gloria iusta meae:

85 Si te forte meo ducet via proxima busto,

Effeda caelatis siste Britanna jugis.

Taliaque inlacrimans mutae jace verba favillae:

Huic misero fatum dura puella fuit.

MEM ERO.] quid hic sit nomen, crudite exponit And. Schottus L. 3. Obs. Hum. C. 20. hoc simul loco commode illustrato. bene etiam Passeratus.

83. NOSTRAE SPES INVIDIOSA JUVENTAE] in Groningano est, *pars invidiosa*. quod in suis inventum Beroaldus verum pronuntiat ac legitimum. ergo Maecenas fuit pars iuventae Propertianae? apage. & Passeratus jam rejecit. pari modo Maecenatem Horatius vocat *praesidium* & dulce decus suum. patet cum nostro Ovidius L. 4. Met.

Multorumque suis invidiosa procorum.
noster L. 3. Eleg. 7.

Hoc mihi, Maecenas, laudis concedis: & a te est

Quod ferat in partes ipse fuisse tuas.

85. SI TE FORTE MEO DUCET VIA PROXIMA BUSTO] noli hinc colligere, poetam nostrum voluisse sepeliri juxta viam publicam: sed potius expone, Si forte iter facies haud procul eo rufculo, in quo ego mihi sepulturam elegero. ipse ita jubet L. 3. Eleg. 14.

*Di faciant, mea ne terra locat ossa frequenti,
Qua facis assiduo tramite vulgus iter.*
vide quae istuc sequuntur. nec monuissim, nisi Passeratus haec perperam intellexisset.

86. ESSEDA CAELATIS SISTE BRITANNA JUGIS.] *Britanna* dixit pro *Britannica*. cujus figurae multa exempla Passeratus hic illic collegit. & supra notatum est aliquid ad L. 1. Eleg. 11. *effeda* sunt Britannorum vehicula. Caesar L. 4. Bell. Gall. C. 24. *Barbari, consilio Romanorum cognito, praemisso equitatu & essedariis, quo plerumque genere in praeliis uti consueverunt, reliquis copiis subsecuti, nostros*

*navibus egredi prohibebant. rationem pugnan-
di ex essedis tradit paullo post C. 33. quam fuisse fallacem ostendit & Cicero L. 7. ad fam. mil. epist. 6. Tu qui ceteris cavere didicisti, in Britannia ne ab essedariis desipiaris caveo. hinc jocus in Trebatium epistola proxime sequente: in Britannia nihil esse audio neque auri neque argenti. id si ita est, essedum aliquod suadeo capias, & ad nos quam primum recurras. transferunt brevi haec vehicula in usus Romanos: credo ob agilitatem & flexurae commoditatem: usque iis quam maxime homines delicati. Virgilius L. 3. Geor.*

Belgica vel molli melius ferat esseda collo.
Philargyrius: MOLLI, mobili dixit, ut: *Oscilla ex alia suspendunt mollia pinn.* erant autem adeo levia, ut & puellae aurigarentur solae. Ovidius L. 2. Amor. Eleg. 16.

Parvaque quamprimum rapiemibus esseda mannis

Ipsa per admissas concussos lora jubas.
hanc molliciem in Sexto Maena acerbè profcindit Horatius Epod. 4.

Sectus flagellis hic triumphalibus,

Praeconis ad fastidium,

Aras Falerni mille campi jugera,

Et Appiam mannis teris.

Cicero L. 6. ad Attic. epist. 1. *hic Vadius venit mihi obviam cum duobus essedis, & rheda equis iuncta, & lectica, & familia magna.* --- erat praeterea cynoccephalus in essedo: nec deerant omagri. deinde magis ac magis invaluit demens luxus. Suetonius Claud. C. 16. *Funerum & illa in Consura ejus notabilia, quod essedum argenteum, sumptuose fabricatum, ac venale ad Sigillaria, redimi, concidique coram imperatoris; &c.*

I I.

Qui nullam tibi dicebas jam posse nocere,
 Haesisti: cecidit spiritus ille tuus.
 Vix unum potes infelix requiescere mensem,
 Et turpis de te jam liber alter erit.
 5 Liber eram, & vacuo quaerebam vivere lecto:
 At me composita pace fefellit Amor.
 Quaerebam sicca si posset piscis arena,
 Nec solitus ponto vivere tbrvus aper;
 Aut ego si possem studiis vigilare severis.
 10 Differtur, numquam tollitur ullus amor.

Ac

1. QUI NIHILUM TIBI] in omnibus libris
 est, *Qui nullum tibi. lege nullam; quod fir-*
mate sequentia. nulla sic absolute dicitur,
ut nemo. Ovidius Remed. Amor.

Cur nemo est, Hecalen; nulla est, quae cape-
rit Irem?
 noster L. 2. Eleg. 23.

Nulla tamen lecto recipis si sola libenter.
 Justinus L. 28. c. 4. *Nemo in acie saluti peper-*
cit, nulla amissum coniugem flevis: Plautus
Aulul. Aët. 3. Sc. 5.

Nulla igitur dicas: Equidem dotam ad te at-
tuli

Majorem multo, quam tibi erat pecunia.
 Terentius Heautontim. Aët. 5. Sc. 3.
Tum praeterea talem, nisi tu, nulla pareres
filium.

Sic & nullus dicebant. Seneca de Brevit. vit.
 C. 6. *Disputatur, an ipse sibi manus attuleris,*
subito enim vulnere per inguen accepto, col-
lapsus est: aliquo dubitante, an mors voluntaria
esset; nullo, an temporaria.

5. VACUO QUAREBAM VIVERE LECTO]
 membranae habent fere *meditabar vivere:*
quod tamen animus aprum est, quam quare-
bam; & ut videtur, hujus ipsius interpre-
tatio ex margine. Horatius. L. 3. Od. 27.

Spaciola quareo

Pascere tigres.
 & Od. 24.

Si quaeras, Pater arrium,
Subscribi statuis.

Justinus L. 20. C. 3. *tantusque ardor ex de-*
speratione singulos capis, ut victores se putarent,
si non imati morerantur. Sed dum mori honeste
quaerunt, feliciter vicerunt. Quomodo & Lu-
cretius, & Catullus alicubi. Corn. Nepos
 Conone C. 2. *rebus autem afflictis, cum pa-*
triam obsideri audisset, non quaesivit, ubi ipse
tuto viveret, sed unde praesidio posses esse civi-
bis suis. Plinius L. 8. C. 53. de ibicibus:
in haec [cornua] se libravit, ut tormento ali-
quo rotati in petras, potissimum e monte aliquo
in alium transilire quaerentes. non capiebant
librarii vim vocis interiorum.

6. COMPOSITA PACE] facta pace rursus
 me dolo aggressus est, inquit Passeratius.
 sane pacem componere est facere pacem. tamen
 hic composita pax est conficta, simulata, in
 qua nihil veri; uti recte Schoppius exposuit
 L. 4. Verisimil. C. 12. Cicero Accus. 2. in
 Verr. C. 22. rem occulte instituit: ad Ver-
 rem per ejus interpretes defecerunt: ita causa
 componitur, ut item palaestrinae Bidentis peti-
 rent ab Epicrate hereditatem, quemadmo-
 dum palaestrinae Syracusani ab Heracleio peti-
 sent. Auctor dial. de Orator. C. 12. vel si
 haec fabulosa nimis & composita videntur,
 illud certe mihi concedis Aper, &c. Ausonius
 Epist. 24.

Nec quae compositis malefuae credula caus-
is
Concinuat verisimilis suspicio culpas.

II. PRI.

Ac veluti primo taurus detractat aratro,

Mox venit adsueto mollis ad arva iugo:

*Sic primo juvenes trepidant in amore feroces,
Dehinc domiti post haec aqua, & iniqua ferunt.

15 Turpia perpeffus vates est vincla Melampus,

Cognitus Iphicli subripuisse boves.

Quem non lucra, magis Pero formosa coëgit,
Mox Amythaonia nupta futura domo.

Nec

11. PRIMO TAURUS DETRACTAT ARATRO] detractat habet noster secundus, cum duobus Regiis ac Colbertino utroque: quæ est ipsissima vetustatis scriptura. Lactantius C. 9. de mortibus persecutor: *in tantos namque factus post hanc victoriam elevatus est, ut jam detractaret Caesaris nomen.* Vide ibi Jo. Columbum, &, qui nuperrime edidit, P. Bauldri. Sic *adtractare* legi in vetustis Maronis ac Livii exemplaribus, notavit Jo. Pierius Valerianus ad L. 2. Aen. v. 719. sic *conjuge prærupta* scribitur in membraneo codice Virgilii eximiae bonitatis, qui est apud virum disertissimum Petrum Francium, L. 9. Aen. v. 138. sic *conspargere* in manuscripto Phaedro invenit illustris Gudianus, L. 2. Fab. 5. atque ita crebro Sallustius. deinde *aratro* erat in nostro primo, ac Borrichiano: quod & in Comel. invenerat Gebhardus. sed vulgata non videtur temere tentanda. Ovidius L. 3. Pontic. Epist. 7.

Ductus ab armento taurus detractat aratrum. plura Passeratius dabit firmandæ receptæ lectioni. tamen, ut verum fatear, istud mihi *aratro* nescio quo modo subblanditur: & propemodum inducor, ut credam latere ellipsin verbi *parere*, aut alicujus non dissimilis. tunc ad hanc faciem verbo *negare*, non multum abeunte a detractandi verbo, usus est Lucanus L. 8. ipso initio:

Jam super Herculeas fauces, nemorosaque Tempe,

*Aemoniæ deserta petens dispendia silvæ,
Cornipedem exhaustum cursu, stimulisque negantem*

Magnus agens, incerta fugæ vestigia turbat. itemque Papinius L. 3. Silv. 1.

Præcipuus sed enim labor est, excindere dextra

Oppositas rupes, & saxa negantia ferro.

vide quæ in hanc rem notavit inusitatae viri eruditionis Jo. Fred. Gronovius Diatribes Statianæ capite 45.

12. MOX VENIT ADSUETO] libri habent *Post.* sed id *mox* aptius est: id enim notat tractum temporis, interdum etiam satis longum. ut apud Florum L. 3. c. 19. *primum servile bellum inter initia urbis; Herdonio Sabino duce in ipsa urbe tentatum est - - Mox imperio per diversa terrarum occupato, quis crederet Siciliam multo cruentius servili, quam Punico bello esse vastatam? adsueto iugo, ut supra L. 1. Eleg. 1.*

Sua quemque moeretur

Cura, neque adsueto musset amore locum. Virgilius L. 6. Aen.

Ne pueri, ne tanta animis adsuescitis bella. Papinius L. 4. Thebaid.

*Armiferos geminae jam fidere brumae.
Orgia feræ Getas, canumque virescere dorso
Oshryn, & Icaria Rhodopen adsuenerat umbra.*

14. DEHINC DOMITI POSTHÆC] pareticon, quale illud Virgilii L. 8. Aen.

Posthinc ad navis graditur, socioque reviviscit. quod probo judicio imitatus est vir multo disertissimus Dominicus Baudius L. 1. Gnom. Jamb. carm. 17.

lenis ante corrigi,

Mox pravitare post inemendabili

Curvatur arbor.

plurimum gaudebant veteres hoc genere pleonasmī. sic dicebant olim quondam, *post deinde, deinde deinceps, repens subito, tandem denique*, & quæ sunt ad hanc formam alia longe plura. vide sis quæ vir doctissimus Geor. Fabricius notavit ad Terent. Eunuch. Act. 4. Sc. 7. & ad Heaut. Act. 2. Sc. 3. quæque incomparabilis Vossius lib. de Construct. C. 63.

20. SINT

- Nec me tam facies, quamvis sit candida, cepit:
 20 Lilia non domina sint magis alba mea:
 Ut Macotica nix minio si certet Hiberno,
 Utque rosae puro lacte natant folia.
 Nec de more comae per laevia colla fluentes,
 Non oculi geminae fidera nostra faces:
 25 Nec siqua Arabio lucet bombyce puella.
 Non sum de nihilo blandus amator ego.
 Quantum quod posito formosae saltat Iaccho,
 Egit ut evantes dux Ariadna choros.
 Et quantum, Aeolio quum tentat carmina plectro,
 30 Par Aganippeae ludere docta lyrae.

Et

20. SINT MAGIS ALBA] *sunt* est in nostris duobus. minus recte.

21. UT MAEOTICA NIX MINIO SI CERTET HIBERO:

UTQUE ROSAE PURO LACTE NATANT FOLIA.]

venustissimae comparationes, quarum alteram Anacreonti deberi notarunt Lipsius L. 1. Ant. Lect. C. 20. & Barthius L. 25. Adv. C. 4. cui etiam ipsi sublegisse videri potest Achilles Tatius L. 5. ubi dicit, Melittes in vultu colorem eum esse, quem sanguine ac lacte temperatum crederes. sed & Ennius tale quid dixerat Annal. L. 11.

Et simul erubuit seu lacte & purpurea mista. quod nobis fragmentum servavit Nonius Marcellus in lacte. est & Maronis comparatio admodum illustris L. 12. Aen.

Indam sanguineo veluti violaveris ostro

Si quis ebur, aut mixta rubens ubi lilia multa Alba rosa; tales virgo dabat ore colores.

aemulatus est Ovidius, addito etiam tertio emblemate, L. 2. Amor. Eleg. 5.

Quale rosae fulgens inter sua lilia mistae:

Aut ubi cantatis Lona labores equis:

Aut quod, ne longis flavescere possis ab annis, Maeotis Assyrium femina tinxit ebur.

aliquanto lenius, & suo quodam more peculiariter, Tibullus L. 3. Eleg. 4.

Us quum conseruunt amarantinis alba puellae

Lilia, & ausumno candida malarubens.

istas nostri delicatissimas imagines furto indecoro deturpavit Publius quidam Spinula, superiorum temporum poetaster parvulus:

Purpurea est facies, facies est candida nostrae:

Lilia non membris sunt magis alba suis.

Ut si nix minio cerset, vel cana pruna;

Et folia us puro lacte notata rosae.

verebatur, opinor, homo providus ne aliquando totus interiret Propertius: atque ideo has gemmas in suis scriniis clementer servatum ixit. quanto venustius noster ille Hoofdius, in suo acre dives:

Kankjes, zacht, van ys en gloeds;

Lachymelk en roozebloeds.

paene exciderat; in Groningano legi certat. quod minus mihi probatur.

28. EGIT UT EVANTES DUX ARIADNA CHOROS] multum desciverant mores ab illa antiqua severitate. non ita pridem Sallustius in Sempronia reprehenderat, quod psalleret & saltaret elegantius, quam necesse esset probae. noster id summae laudi ducit in sua Cynthia. & sane oportet Graeculos motus egregie doctam fuisse, quae tam formosae saltaverit Ariadnem, multi laboris opus. videndus Homerus L. 18. Iliad. v. 590. ejus choreae, ad ductum Homeri in candido lapide olim expressae, meminit Pausanias in Boeoticis. Lydaram mulierum choros Bacchicos multa cum laude celebrat Dionysius Perieg. v. 839. in versu proxime superiore, pro formosae saltat, duo Colbertini habent formosae saltat. equidem nescio, si saltare sic ἀπλῶς dici potest, pro eo quod est brachia saltare; in quo motu magna pars erat saltationis antiquae, videbunt doctiores.

30. PAR AGANIPPEAE LUDERE DOCTA LYRAE] N. Heinſius videtur maluisse *Δαφνιγενε* lyrae, inductus illo Claudiani,

M

Quod

Ed sua quum antiquae committit scripta Corinnae,
Carminaque aequaevis non putat esse suis.

Num tibi nascenti primis, mea vita, diebus?

Aureus argutum sternuit omen Amor?

35 Haec tibi contulerunt caelestia munera divi,

Haec tibi: ne matrem forte dedisse putēs.

Non,

Quod Mytileneo medallatur postum Sappho.

prorsus praeter mentem poetae; ut omittam omnium librorum consentum, in quibus nihil tale. Cynthiam fuisse non tamen Sappho comparat; sed eam canero dicit quod aequare possit ipsam Musarum lyram. sic L. 1. Eleg. 2.

Quum tibi praesertim Phoebus sua carmina do-
met,

Aoniamque libens Calliopea lyram.

32. CARMINAQUE AEQUAEVIS NON PUTAT ESSE SUI.] haec est Scaligeri correctio, qua nihil certius. *Carmina quae quovis*, legitur in nostris duobus; Borrichiano; utroque Regio, uno Colbertino. neque aliter in suis Inveniant Beroaldus ac Volsius. eadem praefert Vaticanus Livinejo inspectus; & duo Palatini Gebhardi, qui tamen refingit *Carmina Sirenium*, ne scilicet nihil dicat. in Groningaño, in quo altero Colbertino, est *Carmina quo lyros*. quod ego quid sit nunquam divina verim. nos contenti sumus nostro Carinae: qui quod iniquiorem habuerit Jacobum Wallium, virum omnibus poeticae artis laudibus florentissimum, est cur indigneretur, non est miremur, non Scaliger hunc locum corrumpit, ut Wallius autumat; non etiam Beroaldus, ut Scaliger; sed vero Antonii Volsii putidum caput. quem dum nimis cupide sequitur Beroaldus, factum est ut posteriores crediderint a libris esse id, quod erat fontium pusilli homuncionis, nulla re nisi sola temeritate nobilis. etiam maximum virum Lilius Gregorium Gyraldum hic error transversum egit, dial. 4. Histor. Poetar. ubi Propertium respexisse putat ad *Helenaem*, Erinnae poema, cuius versus Homericis per quam similes sint visi. numquam haec in mentem venissent homini longe doctissimo, si vel leviter inspexisset vetores Propertii libros.

34. ARIDUS ARGUTUM STERNUIT OMEN AMOR.] mera insipida hic facilius interpre-

tes, dum anxie inquirunt, cur Amor dicatur aridus? *Aridus*. (Schoppium audis L. 4. vetif. C. 12.) de sonitu quem sternutans edis. quis non laudet commentum? eadem totidem verbis Passeratius. Macrobius in libello de Differentiis & societate Graeci Latineque verbi, ita profert hunc versum,

Candidus Augustae sternuit omen Amor.

unde Jo. Hácus Pontanus multo cum ambitu asserit, veram lectionem, & quam olim ipsi Scaligero probaverit, esse *Candidus augustum*, &c. quod & ipsum pro suo Passeratius venditavit. frustra omnia. in *aridus* latet vera lectio; quae est *Aureus*, proprium ac tantum non perpetuum Cupidinis epithetum. Ovidius Remed. Amor. ipso fere initio;

Haec ego. movit Amor gemmatas aureus alas.
& L. 2. Amor. Eleg. 18.

Nec tibi (qua iutum vasi, Macer, arma canenti)

Aureus in medio Marte tactus Amor.
& ejusdem operis L. 1. Eleg. 2. ad Cupidinem:

Tu, pennas gemmas, gemmas univante capillos,
Ibis in auratis aureus ipse rosis.

Apulejus L. 5. Milehar. o nos beatas, quas insantis aures nutrimenta laetabunt! qui si parentum, ac oportet, pulcritudini responderis, prorsus Cupido nascetur. Sappho quoque Venerem vocat *ἡρώειον ἡρώειον*. nec semel Venus aurea dicitur apud Maronem; apud Homerum multo etiam frequentius. Et hinc omnia pulcra, solenni voce *aurea* vocantur. de sternutatione non est cur multa monemus. Quod vero Amorem potissimum, nascentem Cynthia, sternutatione felix omen dare faciat poeta, non ita est in propatulo. ab ipsis Aegyptiis causam acceperit Macrobius L. 1. Saturni. C. 19. *Argumentum caducei ad gentium quoque hominum, quae genesis appellatur, Aegyptii protulerunt, Deos praestites hominibus nascenti quatuor adesse memores, dantes*

Non, non humani sunt partus talia dona:

Ista decem menses non peperere bona.

Gloria Romanis una es tu nata puellis.

40. Romano accumbes prima puella loco:

Nec semper tecum Romana cubilia vises:

Post Helenam haec terris forma secunda redit.

Hac

in, τὴν, ἰστέον, ἡμέραν, quorum deinceps singulorum rationes reddit. τὰ ἀριδύς exponit interpretes Parissinus nuperrimus per proprium & savens. o illum nimis cerebri felicem, cui ad omnem nodum cuneus est praefixo. & tamen haec ipsa expositio multis visa est nimis quam arida & macra: qualem scilicet hominis ab omni literarum cultu aridissimi esse conveniebat: qui in tot paginis ne semel quidem sapere voluit, Solamque servat gloriam ariditudo.

37. NON, NON HUMANI SUNT PARTUS TALIA DONA] bellissima repetitio ejusdem particulae. quam & Passeratius observavit. addo ego, esse eo etiam concinniores, quod in ipso principio ponitur, nulla alia voce interjecta, quae res mirifice animat orationem. Terentius Phorm. Act. 2. Sc. 1. non, non sic futurum est: non potest. Casullus Carm. 14.

Non, non hoc tibi, false, sic abibit.
Virgilius L. 9. Aen.

Me, me; adsum qui feci, in me convertito ferrum,

O Rutili.

Cicero Accus. 3. in Verr. C. 48. Adspicite, adspicite, iudices, squalorem fordesque sociorum. ibid. C. 59. Malo, malo mehercule id, quod tu defendis, his iudicibus populoque Romano, quam id, quod ego insimulo, probari. pro M. Fontejo C. 7. Fuit, fuit illis iudicibus divinum ac singulare, iudices, consilium. pro Caecilio. C. 29. Mex, mea est ista defensio: ego omnes homines deosque testor, &c. pro Cluentio C. 23. nihil, nihil inquam aliud, iudices, reperietis. in media periodo posuit Valerius Flaccus, magna cum vi, L. 7.

Quinquaginta Asiam (pudet heu!) penetravit Tison

Exsulibus? meque ante alios sic spreverit una, Una raris, solum ut vivo de rege reportet? pariter Juvenalis Sat. 8.

Praeter majorum cineres atque ossa volucris

Corporis rapinae pinguis Damasippus, & ipse, Ipsa rogam stringit multo sufflamine consul. ceterum humani partus sunt, erat in Groningano, utroque Colbertino, & Vaticano Livineji; numero elumbi, & subagresti.

39. GLORIA ROMANIS UNA ES TU RARA PUELLIS] omnes tam scripti quam antiquitus cusi libri habent magno consensu, una es tu nata puellis. Quomodo & L. 4. Eleg. ult. Filia, tu specimen censurae nata paternae. Porphyrio in L. 1. Horatii Od. 27. Natis in usum laetitiae scyphis] Natis, id est, ad hoc specialiter inventis & sallis. Sic, Animal propter convivium natum. & Lucilius:

Judicis Hortensi est ad eam rem nata palamstra.

recte grammaticus ille. Cicero Accus. 4. in Verr. C. 24. tum illa, ex patellis & thuribulis quae evelleras, ita scite in aureis poculis illigabat, ita apte in scyphis aureis impludebat, ut ea ad illam rem nata esse diceret. Possis vulgata tam defendere eo versu L. 1. Eleg. 8.

Sunt igitur Musae, neque Avianis inviduae Apollo:

Quis ego fretus amo. Cynthia rara mea est. & Eleg. 17. ejusdem libri:

Quamvis dura, tamen rara puella fuit. sed cur insuper habeas tot librorum fidem, & lectionem minime ineptam?

42. POST HELENAM HAEC TERRIS] nullum mihi dubium est, fuisse olim a manu poetae, Post Helenam haec Graecis forma secunda redit, sensu aperto & facili. Romanos illos veteres miro terrae Graeciae videndae amore flagrasse, non est cur operose adstruamus. eo se nunc ducturum comitem Cynthiae suam dicit; qua conspecta faveantur Graeci, elegantes illi formarum spectatores, nihil post bellum Trojanum existisse apud se venustius, quodque tam prope accederet ad divinam illam saeculiferae omnibus celebratam Helenae pulchritudinem. id profecto notat verbum redit. Vide L. 2. Eleg. 19. ab

M 2

co

Hac ego nunc mirer si flagret nostra juventus?

Pulcrius hac fuerat, Troia, perire tibi.

45 Olim mirabar, quur tanti ad Pergama belli

Europae, atque Asiae caussa puella fuit.

Nunc, Pari, tu sapiens, & tu, Menelae, fuisti:

Tu, quia poscebas: tu, quia lentus eras.

Digna quidem facies, pro qua vel obiret Achilles.

50 Vel Priamo belli caussa probanda fuit.

Si quis vult fama tabulas anteire vetustas,

Hic dominam exemplo ponat in arte meam.

Sive

eo versu, *Seu mare per longum mea cogitet ire puella*. non est ulla alia ratio qua connectas hunc versum cum praecedente, aut sensum elicias tolerabilem.

43. HAC EGO NON MIRER] haec plane jacent, & frigent. ego nunc est in quinque scriptis. recte. sic autem eriges Sententiam:

Hac ego nunc mirer si flagret nostra juventus?

45. MIRABAR QUOD TANTI AD PERGAMA BELLI] melius in Groningano, *mirabar cur tanti*. Horatius L. 1. Od. 33.

Albi, ne doleas plus nimio memor

Immisit Glyceræ; neu miserabiles

Decantes elegos, cur tibi junior

Lasæ prænites fide.

Et Epist. 8. L. 1.

Fidis offendar medicis, irascar amicis,

Cur me funesto properent arcere veterno.

Prudentius Hymno 4. Cathemer.

feram repellis,

Quae circumfremis, ac vorare tentas,

Insanos acuens furore dentes

Cur te, summe Deus, precemur unum.

Cicero L. 3. ad Attic. Epist. 13. *Quod me saepe accusas, cur hunc meum casum tam graviter feram, debes ignorare, cum ita me afflictum videas, ut neminem unquam nec videris, nec audieris. deinde in Pergama erat, pro ad. quomodo & Vaticanus. perperam: nam Asiae populi pro Troja pugnabant, sed tamen ad Trojam, id est, apud ipsam urbem. Cicero ad Brutum: bellum ad Mutinam gerebatur.*

49. DIGNA QUIDEM FACIES, PRO QUAE VEL OBIRET ACHILLES,

VEL PRIAMUS. BELLI CAUSSA PROBANDA FUIT.]

Livinejus legebat, *pro qua vel obiret Atridei*, ut utrimque summi duces numerentur, sine

quorum alterius sanguine bellum exstingui non posset. commodè sane, si addicerent lib. b. sed commodius Nic. Heinsius Not. ad Epistolas Sabini,

--- pro qua vel obiret Achilles.

Vel Priamo belli caussa probanda fuit.

sic contrario sensu apud Maronem Diomedes L. 11. Aen.

insanda per orbem

Supplicia, & scelorum poenas expendimus omnis,

Vel Priamo misera manus.

firmat Heinssii lectionem insignis locus M. Fabii Quintiliani ex tertia Iliade desumptus, L. 8. C. 4. Non putant indignum Trojani principes, Grajos Trojanosque propter Helenae speciem tot mala tanto temporis spatio sustinere: quatenam igitur illa forma credenda est? non enim hoc dicit Paris, qui rapuit: non aliquis juvenis, non unus e vulgo: sed senes, & prudentissimi, & Priamo adsidentes. Verum & ipse rex decem bello exhaustus, amissis tot liberis, imminente summo discrimine, cui faciem illam, ex qua tot lacrimarum origo fluxisset, invisam atque abominandam esse oportebat, & audis haec, & eam filiam appellans juxta se locat, & excusat etiam, atque sibi esse malorum causam negat. Gebhardus adducit hunc ipsum Quintiliani locum, quamquam de lectione corrigenda unice securus. volupe fuerit conferre cum Fabio sermonem Achillis ac Priami apud Lucium Septimum fine libri tertii.

51. SI QUIS VULT FAMA TABULAS ANTEIRE VETUSTAS] id est, inquit Schoppius L. 4. Verisimil. C. 12; si quis eo nomine laudari volit, quod dominam adeo formosam habeat, ut cum veteribus heroinis conferenda sit; &c. quas non ille tragoedias dedisset, si quis alius explicationem attulisset tam insigni-

ICC

Sive illam Hesperis, sive illam ostendet Eois,
Uret & Eeos, uret & Hesperios.

55 Quur haec in terris facies humana moratur?

Jupiter, ignoro pristina furta tua.

Fulva coma est, longaeque manus, & maxima toto

Corpore: & incedit vel Jove digna soror:

Aut quum Dulichias Pallas spatatur ad aras,

60 Gorgonis anguiferae pectus operta comis.

Qualis & Ischomache Lapithae genus heroinae:

Centauris medio grata rapina mero:

Mer-

ter fatuam! sed ignoscebat sibi Maenius. adludit poeta Venerem Apellis, Helenam Zeuxidis, &c. quod versus proxime sequens offendit.

52. HIC DOMINAM EXEMPLO PONAT INANTE MEAM] inante est in septem libris scriptis, in duabus editionibus primis, in Aldina, Colinaeana, Plantiniana, &c. idque multis propugnat Gebhardus. videri possunt super hac vocula Gifanius in Collectaneis Lucretianis, Raevardus L. 3. Varior. C. 3. & Bernartius in Papin. L. 1. Silv. 6. sed intercedit pater Gronovius L. 1. Observ. C. 15. negans *in inante* boni aevi Latio receptum fuisse; & se alibi dicens offendisse Scaligeri in eo peccatum, qui Propertio obtruserit. at vero Scaliger de ea vocula verbum fecit nulum; & jam in Propertio legebatur ante Scaligerum natum. itaque haec quidem calumnia est, & mera acrugio. noster primus habet *in arte*, & liber Passeratii. sic L. 3. Eleg. 3.

Corpora disponens, mentem non vidit in arte.

53. SIVE ILLAM OSTENDET EOIS] ostendat est in Groningano. Gebhardus praefert exponat, quod habebat liber Comelini. Mihi potior est consensus ceterorum codicum vetustiorum. in primis cufis legitur *ostendis*.

56. IGNOSCO. PRISTINA FURTA TUA.] *ignoro* habent octo libri MSS. cum editionibus primis. M. Minucius Felix: *Eos autem merito torqueri, qui Deum nesciant, ut impios, ut injustos, nemo deliberat: cum parentem omnium, & omnium dominum non minoris sceleris sit ignorare, quam laedere.* Phaedrus L. 5. C. 2.

In quibus Menander, nobilis comediis,

Quas, ipse ignorans, legerat Demetrius.

Corn. Nepos Arist. C. 1. *Se ignorare Aristi-*

dem: sed sibi non placere, quod tam cupida elaborasset, ut praeter ceteros Justus appellaretur. Videfis Janum Gulielmum Quaceti. in Amphitr. Plauti C. 6. Douzam F. Not. in Propert. C. 6. Vossium L. 4. Infit. Orat. C. 10. vulgatum *ignosco* defendit Passeratus; sed non ego credulus illi. pulcre Petronius:

Quid factum est, quod tu projectis, Jupiter, armis

Inter coelicolas fabula muta taces?

Nunc erat a torva submittere cornua fronte,

Nunc pluma canos dissimulare tuos.

Haec vera est Danaë: tanta modo tangere corpus,

Jam tua flammifero membra calore fluent.

58. INCEDIT VEL JOVE DIGNA SOROR.] Virgilius L. 1. Aen. *Est ego quae Divum incedo regina.* ibi Servius: *Incedere proprie est nobilium personarum, hoc est, cum aliqua dignitate ambulare.* de majestate autem incessus Junonii valde magnifice sentiebant veteres. videndus Turnebus L. 13. Advers. C. 16. & Gifanius indice Lucret. in *cataplexis*. & noster Junius in *adagio Junonii puer*.

59. AUT. CUM. DULICHIAS. PALLAS. SPATIATUR AD ARAS] Passeratus ait, quosdam legere *Munichias*. ego vero nondum reperi qui fuerint illi quidam. certe in omnibus libris est *Dulichias*. & non summo cultu veneratus sit Ulysses Deam patronam? de *eo* spatatur quaedam habet Turnebus L. 23. C. 3. quem locum, uti & istum superiorem, exscripsisse videri poterat Passeratus, si id fas esset suspicari de homine summae eruditionis, pari quoque candore.

60. GORGONIS ANGUIFERA PECTINE OPERATA COMAS] ita liber Scaligeri: ipso tamen

M 3

vix

Mercurio & sanctis tectur Boebeidos undis

Virgineum Brimo composuisse larus.

65 Cedite jam, Divae, quas pastor viderat olim

Idaeis tunicam ponere verticibus.

Hanc

vix admittente. nostri omnes; *pectus aperta comis*. quae vera lectio: nam in aegide habebat Minerva Gorgonis caput. Ovidius ipso sine L. 4. Metam.

Gorgoneum turpes crinem mutavit in hydros. Nunc quoque, ut attonitos formidine terreas hostes, Pectore in adverso, quos fecit, sustinet angues.

Virgilius L. 8. Aen.

Aegidaque horriferae turbatae Palladis arma Certatim squamis serpentum auroque polibant, Conexosque anguis, ipsamque in pectore divae Gorgona desobito vortentem lumina collo.

Papinius L. 12. Theb.

Ipsa metus Libyco, servatricemque Medusae Pectoris, incussa movis Trisomia parma.

Idem Papinius L. 1. Achill. ubi describit Deidamiam, festum Palladis celebrantem:

Illius e roseo flammatus purpura vultu, Et gemmis lux major inest, Et blandius aurum.

Atque ipsi par forma Deae, si pectoris angues Ponat, Et exrema placeat castide vulsus.

paria habent Fulgentius L. 2. Mytholog. C. 2. Martianus Capella ipso initio L. 6. Servius ad L. 2. Aen. §. 615. tu vero aegida cave hic pro scuto capias: thorax est, peculiari nomine ita dictus. Servius ad laudatum Virgillii locum: AEGIDAQUE HORRIFERAM. Aegis proprie est munimentum pectoris aereum, habens in medio Gorgonis caput: quod munimentum si in pectore nummis fuerit, Aegis vocatur: si in pectore hominis, sicut in antiquis imperatorum statuis videmus, Lorica dicitur. Haec ille debere videtur Martiali, L. 7. Epigr. 1.

Accipe belligeræ crudum thoraca Minervae, Ipsa Medusæ quem timet ira comae.

Dum vacas haec, Caesar, poteris lorica vocari:

Pectore cum sacro sedit, Aegis erit.

fane Domitianus, sicuti filius Palladis credi volebat, ita pari fere superbiebat armatura, & Virgili illas serpentum squamas ungulis aprugnis imitabatur. Martialis L. 7. Epigr. 2.

Iavia Sarmanicis damini lorica sagittis,

Et Martis Getico vergore fida magis:

Quam vel ad Atolae securam cuspide ictus

Texuit innumeri lubricus unguis apri.

tamen & in scuto gestabat Gorgonis caput Minerva. sic apud Heliodorum L. 3. Aethiop. in fibula, qua Theagenes chlamydem purpuream necebat, Pallas ex electro repraesentabatur, Medulae caput in clypeo praeferebat. Albricus lib. de imaginib. Deor. C. 8. ipsa autem [Minerva] lanceam tenebat in dextra: in sinistra vero scutum crystallinum habebat, quod caput Gorgonis a cervice serpentibus monstrore continebat. quae posteriora mendosa sunt, nec sine ope veteris alicujus libri corrigenda. nunc scriptorem purioris facundiae audiamus, Angelum Politianum, virum maximum etiam inter principes eruditionis, Miscell. C. 47. Videmus item, quod etiam his Miscellaneis nostris crystallinum inferendum, marmoreum quoddam in urbe eadem [Roma] Palladis simulacrum gestans aegida squamoso draconum corio contextam, sic us extremum ipsius ambitum draconculi item ad limbi aut simbrae vicem circumcluderent. hic aegida cum clypeo confundit, quod & multi alii fecerunt. ejus vero limbi vel simbrae meminit & Capella L. 6.

Hinc tibi dant clypeum, sapientia quod regas orbem:

Vel rationis opem quod spumea praelia poscant.

Hasta etiam vibrans penetrabile monstrat acummen:

Lymphasenum magis est, Et scutum circuli ambit.

63. MERCURIO ET SANCTIS, &c.] egregie hos versus restituit Scaliger; uti & Turnebus L. 11. C. 16. si quis autem dubitat de *sanctis*, is sciat ita differte legi in duobus Regiis, in altero Colbertino, & in utroque nostro. Passerarius malebat, *Mercurioque sacris*: sed, ut vides, reclamantibus membranis: Mureti quoque liber habebat *sanctis*.

66. IDAEIS TUNICAS] *tunicam* est in quinque MSS. & vetustis edit. Ovidius quoque sic extulit L. 3. Amor. Eleg.

Illic

Hanc utram faciem nolle minare vetustas,
Et si Cumaeae saecula vatis aget.

Illic nam tunicam tibi sit posuisse rubori.

68. ETSI CUMAEAE] *Cumaeas*, habet Groninganus. in carmine obscaeno: *Cumaeae* *seru*, *ne puer*, *Subjlat*. alteram flexionem

Ausonius maluit Epigr. 18.

Nestore sim quamvis profection: nemulaque
annis

Vincas Cumanaem tu quibque Deiphobem.

I I I.

Multa prius dominae delicta queraris oportet:
Saepe roges aliquid, saepe repulsus eas.
Et saepe immeritos corrumpas dentibus unguis,
Et crepitum dubio suscitet ira pede.
5 Nequiquam perfusa meis unguenta capillis:
Ibat & expenso planta morata gradu.
Nam cui non ego sum fallaci praemia vati?
Quae mea non decies somnia versat anus?
Hostis si quis erit nobis, amet ille puellas:
10 Gaudeat in puero siquis amicus erit.

Tran-

4. ET CREPITUM DUBIO SUSCITET IRA
PEDE] Livinejus mallet, *dura*. frustra. *dubio pede*, dum primum moveri incipit bilis; sed tamen deliberante secusum amatore, an non praestet blanditiis tem agere. *incerto pede* Horatius dixit in negotio simili Epod. 11.

5. NEQUICQUAM] apud Festum scribitur *nequiquam*. recte, opinor. creditur enim a casu ablativo desumi, itidem ut *nequaquam*. videtur doctissimi Pierii Castigationes in L. 2. Aen. v. 101. & Gifanum in Lucretianis, ac Daufquium in Orthographia.

6. IBAT ET EXPENSO PLANTA MORATA GRADU.] *extenso*, praefertur Passeratius & Gebhardus: sed contra mentem poetae. *extensus* gradus superbiae est, & jactationis. Ovidius L. 3. Artis Amat.

Haec mores arte laus, tunicisque fluentibus auris

Excipit, *extensos* ferique *superba* pedes. sed non expendere alia est notio. Cicero Orat. nec vero utitur imprudenter hac copia, sed omnia expendit, ac seliget. illum autem *expensum* gradum pulcre tangit Petronius: *quo incessus ture compositus*, & *ne vestigia quidem pedum*

extra mensuram aberrantia, nisi quod formam praestitimus, ut vendas? J. Firmicus L. 8. Astron. C. 7. Hi molliter ambulantes, vestigia sua cum delicata moderatione suspendunt. Poeta anonymus, cujus lambum veterem atque elegantem C. Barthius edidit L. 44. Advers. C. 17.

Tu qui superbo te vehis celsum gradu,
Doctumque numero ponis exscripto pedem;
Animum vago restatus incessu leverti.

ubi notare te volo *exscripto*. Seneca L. 7. Nat. Quaesit. C. 31. *colores meretricios; matronis quidem non induendos, viri sumimus. Tenero & molli ingressu suspendimus gradum: non ambulamus, sed incedimus.* hoc certe nostri loco *expenso* est in omnibus libris calamo exaratis.

9. HOSTIS SI QUIS ERIT NOBIS] optime hanc locutionem illustrat Lambinus ad Horat. L. 3. Od. 27.

Hostium uxores puerique caecops
Sentiant motus orientis Hodi.

9. AMET IPSE PUELLAS] ille habet Groninganus, Borrichianus, unus Regius, unusque Colbertinus. quod potius videretur.

14. AL-

Tranquillo tuta descendis flumine cymba:
 Quid tibi tam parvi litoris unda nocet?
 Alter saepe uno mutat praecordia verbo:
 Altera vix ipso sanguine mollis erit.

• 14. ALTERA VIX IPSO SANGUINE MOLLIS
 BRIT.] *mitis erit*, legitur in Groningano.
 quod sane praeferrem, nisi obstarat ipse no-
 ster, Eleg. 1. hujus libri:

Mox venit adjuvato mollis ad arva iugo.

Horatius L. 3. Od. 10. utramque vocem jun-
 xit in eodem negotio:

*nec rigida mollior aesculo,
 Nec Mauris animum mitior anguibus.*

I V.

HOc verum est tota te ferri, Cynthia, Roma,
 Et non ignota vivere nequitia?
 Haec merui sperare? dabis mihi, perfida, poenas,
 Et nobis Aquilo, Cynthia, ventus erit.
 5 Inveniam tamen e multis fallacibus unam,
 Quae fieri nostro carmine nota velit:
 Nec mihi tam duris insultet moribus, & te
 Vellicet. heu sero flebis amata diu.
 Nunc est ira recens, nunc est discedere tempus.
 10 Si dolor abfuerit, crede, redibit amor.

Non

4. ET NOBIS AQUILO, CYNTHIA, VEN-
 TUS ERIT] locus per quam obscurus, qui-
 que multis viris doctis tenebras densas ob-
 fudit. eorum opiniones per saturam collegit
 Passeratius. antiquam locutionem esse *Auster*
ventus, *Aquilo ventus*, notavit Salmastius in
 Exercit. ad Solin. p. 745. eique rei firmandae
 hunc ipsum Propertii versiculum adducit,
 de cuius sensu nihil addit ulterius. sane de
 locutione ambigit nemo, quae obvia est apud
 optimum quemque scriptorem. Cicero L. 9.
 ad Attic. Epist. 6. *ex ea die fuere Septemtriones*
venti. Caesar L. 5. Bel. Gall. C. 7. *Corvus ven-*
tus navigationem impediens, qui magnam par-
tem omnis temporis in his locis flare consuevit.
 quem ad modum plus semel est locutus scrip-
 tor purissimus Cor. Nepos. quinimo istud
ventus etiam cum appellativo jungitur apud
 Plautum Curcul. Act. 2. Sc. 2.

Postquam illo ventum est, jam ut me collo-
caverat,

Exoritur ventus turbo: spectacula ibi ruunt.

Et Trinum. Act. 4. Sc. 2.

Ita jam quasi canes, haud secus, circumsta-
bant navem turbines venti.

verum haec nihil ad Bacchum. mihi aqua
 haeret, nec pudet fateri. omnium minime
 displicet Passeratii expositio: Nos, o Cyn-
 thia, ventos nihil aliud quam ventos puta-
 bimus, & verba tua, verba mera esse. neque
 tamen vel sic adquiesco. si quis verius ali-
 quid protulerit, ei gratas gratias agemus.

9. NUNC EST IRA RECENS] Gebhardus
 e codice Palatino legit, *Nunc est ira ruens*:
 quia scilicet noster alibi dixerit,

Nescit vestra ruens ira referre pedem.

quod stramineum argumentum si inverteris,
 & probaveris hic recte legi *recens*, an ideo in
 isto quoque pentametro repones *et recens*?
 apage hunc innovandi pruritum. tu Naso-
 nem audi initio Remediorum Amoris.

10. SI DOLOR ABFUEKIT] *Ni dolor affue-*
rit, Vaticanus Livinejo inspectus. Si dolor
 afuerit, Gebhardus. sane in optimis libris
 fere

Non ita Carpathiae variant Aquilonibus undae;

Nec dubio nubes vertitur atra Noto:

Quam facile irati verbo mutantur amantes.

Dum licet, injusto subtrahe colla iugo.

15 Nec tu non aliquid, sed prima nocte dolebis.

Omne in amore malum, si patiare, leve est.

At tu per dominae Junonis dulcia jura

Parce tuis animis, vita, nocere tibi.

Non

fere scribi *afuit*, *afuisse*, *afuturus*, *afore*, *afis* superque jam pridem viri docti ostendunt. sed nondum reddita est ratio idonea, quae vetet has voces litera *b* inserta exarari.

12. NEC DUBIO NUBES VERTITUR ATRA NOTO,] *atra Noto*, Gebhardus e Palatino. nostri nihil mutant. & vero *à atra* plenius est quam *astra*. *atra*, quae pluviam & tempestatem minatur. tales *gravidas* dixit Seneca Troad. *ŷ.* 395.

Ut nubes gravidas, quas modo vidimus, Arctoi Boreae disjiciit impetus.

Horatius L. 2. Od. 16.

Otium Divos rogat in patenti
Prensus Aegaeo, simul atra nubes
Condidit lunam.

Virgilius L. 10. Aen.

Tum levis haud ultra latebras jam quaeris
imago,

Sed sublime volans nubi se immiscuit atrae.

17. PER DOMINAE JUNONIS DULCIA JURA] quaerit Passeratius, quare per Junonem adjuret poeta Cynthiam suam: an quia Junoni fiat vincla jugalia curae? an quia Cynthia jam pepererat? &c. non erat opus tanto ambitu. Junonem, ut peculiare ac proprium numen suum, venerabantur & jurabant omnes mulieres, etiam prostitutissimae. Petronius: *Isa? inquit Quartailla; minor est ista quam ego fui, cum primum virum passa sum? Junonem meam iratam habeam, si unquam me meminerim virginem fuisse. nam & infans cum paribus inquinata sum, & subinde prodensibus annis, majoribus me pueris adplicui, donec ad hanc aetatem perveni.* Lapis Puteolanus apud Gruterum XIV. 3.

SIL. PETRONILIA. M. AN. IANVARI
COIVX. GRAVISS. EX. TT. SS. HH.

VT. IVNONI. PRONVB. SVAE. VIRG
EREPTAE. PRIM. ABDES. MAR
CONSTRVATVR. IMP

ceterum *dominae* dicuntur passim omnes Deae: quod bene illustrat Passeratius ad L. 3. Eleg. 2. eo versu,

Et Veneris dominae volucres mea turba columbae.

adde Apuleji locum L. 5. Metam. *de multis quae circa cubiculum dominae stabulant, procedunt quatuor candidae columbae, & hilares incessibus picta colla torquentes, jugum gemmeum subeunt: susceptaque domina laetae subvolant.* Dii quoque domini dicti. Psyche Apulejana, L. 6: prospecto templo quodam in ardui montis vertice, Unde autem, inquit, scio, an istic meus deus dominus? & Jupiter, eodem libro, presa Cupidinis buccula, manuque ad os suum relata, consuevit, atque sic ad illum. Licet tu, inquit, domine fili, numquam mihi concessu Deum decretum servaris honorem? &c. Ovidius Epist. Phaedrae:

Quidquid Amor jussu, non est contemnere suum.

Rognas, & in dominos jus habet ille Deos.

inscriptio Bononiensis apud Gruterum LXXXIV. 2.

DOMINAE
ISIDI. VICTRICI
NOMINE
M. CALPVRNII. TIRONIS
ET. SVO. EX
PARTE. PATRIMONI. SVI
SEXTILIA. M. L. HOMVLLA
PER. ANICETVM. M. LIB
SVVM. VT. FIERET. TEST
CAVIT

N

&

- Non solum taurus ferit uncis cornibus hostem,
 20 Verum etiam instanti laesa repugnat ovīs.
 Nec tibi perjuro scindam de corpore vestem,
 Nec mea praeclusas fregerit ira fores:
 Nec tibi connexos iratus carpere crines,
 Nec duris ansim laedere pollicibus.
 25 Rusticus haec aliquis tam turpia praelia quaerat,
 Cujus non hederæ circumferre caput.
 Scribam igitur tua quod numquam deleverit aetas:
Cynthia forma potens, Cynthia forma levis.

Crede

& altera Cibini in Transilvania, CIDVI. I.

I. O. M. IVNONI. MI
 NERVAE. ET. AESCV
 LAPID. DOMINO
 SEPTIM. ASC. HER
 MES. LIBERTVS
 NVMINIS. AES
 CYLAPI. HABENS
 ORNAMENT. DEC
 COL. APVLE. AVG.
 COL. EIVSDEM
 V. P

21. SCINDAM DE CORPORE VESTES] *vestem Groninganus; quod praeplacet. Ovidius L. 2. Art. Amat.*

Nec puto, nec sensi tunicae laniasse; sed ipsa dixerat.

noster infra Eleg. 12.

Scissa veste meas experiere manus.

Terentius Eunuch. Act. 4. Sc. 3.

Quem etiam insuper scelus, postquam ludificatus est virginem,

Vestem omnem misere discidit: tum ipsam capillo conscidit.

Tibullus L. 1. Eleg. 11.

Sit satis e memoris tenuem perscindere vestem;

Sit satis ornatus dissoluisse comae.

Horatius L. 1. Od. 17.

ne male dispari

Incontinentes injicias manus,

Et scindas haerentem coronam

Crimibus, immeritamque vestem.

26. HEDERAE CIRCUMFERRE CAPUT] *circumferre scribunt nostri, & Groninganus. probe, & ex usu prisco. Corn. Nepos Datam.*

C. 6. His locis castra ponit, ut neque circumiri multitudine adversariorum possit. Lucanæ L. 9.

Circuis excubas nomen memorabile Trojae.

Ovidius L. 8. Metam.

Saepe sub hac Dryades festas discurrere choreas: Saepe etiam, manibus necis ex ordine, trunci Circuire modum.

& L. 3. Art. Amat.

Metaque serventi circumunda rota.

sic habebant libri Achillis Scatii: quamquam Ciofanus & M. necessario requiri contendit. Papirianus apud Cassiodorum lib. de Orthogr. CIRCUM praepositio, sequentibus vocalibus M. litteram in enuntiatione amittit, in scriptura servat. Beda lib. de Orthogr. CIRCUM praepositio, quibusdam in locis M. amittit, ut CIRCUIRE: in quibusdam servat, ut CIRCUMVENIT. liquidius distinxerat Papirianus; eodem loci: Sed C cum I & U vocalibus loco consonantium posita sequuntur, C scribitur; C pronuntiatur, ut CIRCUMVENIT, CIRCUMIACET.

27. SCRIBAM IGITUR QUOD NON UNGAM TUA DELEAT AETAS] in nostro secundo legitur, Scribam igitur tua quod numquam deleverit aetas. id mihi paullo cretius videtur.

28. CYNTHIA VERBA LUES.] hanc lectionem commentus est Scaliger, nec tamen cuiquam probare potuit. Cynthia verba levis, habent Regii, Colbertini, Groninganus, & noster secundus. in primo est Cynthia forma levis; quo modo & Mureti codex habebat, teste Lipsio L. 1. Ant. Lect. C. 20. & excerpta Borrichiana. quam elegantem sane ac pervenustam figuram unice excolabantur ii, quibus aures sunt poeticae. ita infra dicit,

Iam

Crede mihi, quamvis contemnis murmura famae,
30 Hic tibi pallori, Cynthia, versus erit.

Tam te formosam non pudet esse levem?
& alibi,
Formosis levitas semper amica fuit.
& iidem numeris infra Eleg. 7.
Sive ea causa gravis, sive ea causa levis.
& L. I. Eleg. 12.

Cynthia prima fuit, Cynthia finis erit.
30. HIC TIBI PALLORI, CYNTHIA, VER-
SUS ERIT.] anne, ut Passerius ait, allu-
dit ad pallorem noxiorum? Horatius L. I.
Epist. 1.

Nil confire sibi, nulla pallefcere culpa.
& Epod. 7.

Tacent, 'Es' ora pallor albus inficit,
Mentisque percussae stupens.

an vero pallor ponitur hic pro rubore & pu-
dore? quod non est tam mirificum, ut qui-
dam volunt. sane Taurus apud A. Gellium
L. 19. C. 6. adhuc enim quaeri potest, inquit,
quomodo ob causam pudor sanguinem diffundat,
timor contrahat; cum sit pudor species timoris;
atque ita definitur, Timor iustae reprehensionis.
ita enim philosophi definiunt, αἰσχρὴν ἔστι φό-
βος δικαίου φόβου. confer cum his, si libet
Macrobius L. 7. Saturn. C. 11.

V.

Non ita complebant Ephyreae Laidos aedes,
Ad cuius jacuit Graecia tota fores.
Turba Menandreae fuerat nec Thaidos olim
Tanta, in qua populus lusit Erichthonius.
5 Nec quae deletas potuit componere Thebas
Phryne tam multis facta beata viris.

Quin.

I. NON ITA COMPLEBANT EPHYREAE LAI-
DOS AEDES] dums fuisse Laidas, matrem &
filiam, quarum historia fere confundatur,
crudite ostendit Palmerius Grentemenilius
Exercit. p. 368. nostrum de prioris, quam e
Sicilia advexit Nicias, loqui opinor: ista
enim altera minus celebris fuit. Vide Jo-
Brodaci notas in Antholog. L. 3. p. 327. 328.

2. AD CUIUS JACUIT GRAECIA TOTA FO-
RES] tota pedes, est in nostro utroque &
Borrichiano. quod tamen non attendo. ra-
tionem jam plus semel tetigimus in superio-
ribus.

5. NEC QUAE DELETAS POTUIT COMPONERE
THEBAS] quia in uno Palatino deletas
repererat Gebhardus, non dubitavit refinge-
re dejectas. in omnibus libris nostris est dele-
tas. an vero delere Thebas minus est quiddam,
quam deicere? Cicero pro Roscio Amer-
C. 45. saepe ventis vehementioribus, aut im-
moderatis tempestatibus, aut nimio calore, aut
intolerabili frigore hominibus nocuit, urbes de-
levit, fruges perdidit, Ateonius in Divinat. in

Q. Caecil. C. 4. reddidit rationem, cur isti
Siculorum patrum sunt: scilicet, quia a M. Mar-
cello originem ducant, qui Syracusas cepit, nec
tamen deleuit. Cicero Accus. 4. in Verr. C.
31. ut illa flamma divinitus extitisse videatur,
non quae deleret Jovis Opt. Max. templum, sed
quae praeclearius magnificentiusque deposceret,
ibid. C. 33. Hoc quondam oppidum a Kartha-
ginensibus vi captum atque deletum est. ibid.
C. 36. certiorum te faciunt, P. Africanum,
Karthagine deleta, simulacrum Dianae majori-
bus suis restituisse: ibid. C. 54. qui cum tam
praeclearam urbem vi cepisset, non par-
tavit ad laudem populi Romani hoc pertinere,
hanc pulcritudinem, ex qua praefertim nihil per-
riculi ostenderetur, delere & extinguere. pro
Lege Manilia C. 20. non dicam, duo bella ma-
xima, Punicum & Hispaniense, ab uno impa-
ratore esse confecta: duasque urbes potentissimas,
quae huic imperio maxime ministrabantur, Kar-
thaginem, atque Numantiam, ab eodem Sci-
pione esse deletas. Curtius L. 9. C. 4. oppidani
desperata salute ignem subicere testis: se quoque

Quin etiam falsos fingis tibi saepe propinquos,

Oscula ne desint qui tibi jure ferant.

Me juvenum facies pictae, me numina laedunt;

10 Me tener in cunis, & sine voce puer.

Me

ac liberos conjugesque incendio cremant: Quod cum ipsi auferant, hostes extinguere, nova forma pugnae erat: debebant incolae urbem; hostes defendebant. & L. 5. C. 7. Pudebat Macedones tam praeclaram urbem a comessando rege deletam esse. & L. 3. C. 10. Dein Deum templa rursus & ignibus esse deleta: urbes eorum expugnatas: foedera humani divinique juris violata referebat. de Phryne compluscula videre est, quae vidisse juvet, apud Athenaeum L. 13. unde itidem discas, duas fuisse Phrynas eadem fere aetate; hanc verò Thespian, de qua noster loquitur, nomen habuisse proprium Mnesareten.

8. OSCULA NEC DESUNT QUI TIBI JURE FERANT.] argutius membranae Comelini, apud Gebhardum, *Oscula ne desint q. t. j. f.* nam reddit rationem, quare Cynthia falsos sibi propinquos fingat. vide Gellium L. 10. C. 23.

9. ME JUVENUM FACIES PICTAE, ME NUMINA LAEDUNT:] in uno Colbertino est, *me juvenum pictae facies*; quod firmat Groninganus. verum id non est tanti momenti, quanti *et nomina*. an subscribebant tabulis eorum nomina, quorum vultus exprimebantur? id quidem olim, & in primis pulcerrimae artis cunabulis. Plinius L. 35. C. 3. *inventam linearem dicant a Philocle Aegypto, vel Cleante Corinthio. Primi exercuere Ardicēs Corinthios & Telephanes Sicyonius, sine ulla etiamnum colore, jam tamen spargentes lineas intus. Ideo & quos pingerent, adscribere institutum.* notavit & Cl. Aelianus L. 10. Var. Hist. C. 10, etiam in aliis rebus id factum, adjectumque hic est *bos, hic est equus, haec est arbor.* in editione Beroaldi legitur *numina*, quod & in libris priscis invenerant Passerius ac Gebhardus: & divinauerat flos ille hominum venustiorum Janus Douza L. 1. Plautin. Explan. C. 8. addita simul verissima interpretatione. haec germana est lectio. fuit enim tum temporis, uti etiam hodie, usitatissimum amores, amicas, & quidquid carum foret, proponere atque effingere sub schemate Deorum ac Dearum. sic quum Phry-

ne, illo conventu frequentissimo qui apud Eleusinen fiebat, per Neptuni ferias, depositis vestibus capilloque passo mare esset ingressa, adeo praestanti specie fuisse dicitur, ut ad ejus exemplum Apelles emergentem e mari Venerem pinxerit; Praxiteles vero statuarius, ejus amator, Veneris Gnidae simulacrum finxerit, adjecto in basi statuac. Cupidinis mollissimo delicatissimoque epigrammate, quod recitat Athenaeus L. 13. quamquam fuerunt, qui Venerem Anadyomenem ad Campaspes exemplar, quam Apelles adamatam donum ab Alexandro acceperat, pictam putaverint, auctore Plinio L. 35. C. 10. quo loco plane stabilit lectio-nem nostram, idque historia luculenta: *Fuit. & Arellius Romae celebr paullo ante Divum Augustum, nisi flagitio insigni corruptisset artem, semper alicujus feminae amore flagrans, & ob id Deas pingens, sed dilectarum imagine.* plura, quae ad lucem nostri faciant, videre potes apud consummatae eruditionis virum J. F. Gronovium Diatr. in Silvas Statii Cap. 6. valde insignis est Arnobii locus, quamquam paullo longior, L. 6. *Sed quid ego Deis datas falces & fuscinas video? quid cornua, malleos, & galeros? cum simulacra quaedam sciam certorum esse hominum formas, & insanium lineamenta meretricum.* Quis est enim qui ignoret, Athenienses illos Hermas Alcibiadei ad corporis similitudinem fabricatos? Quis Praxitelem nescit, Pheidippi si relegat, ad formam Cratinae meretricis, quam infelix perditae diligebat, os Veneris Gnidae solertiarius coegisse certamine? Sed sola est haec Venus, cui de sortis vultu translatum decus auctum est? Phryna illa Thespica, sicut illi referunt qui negotia Thespica scriptitarunt, cum in acamine ipso esset pulchritudinis, venustatis, & floris, exemplarium fuisse perhibetur cunctarum quae in opinione sunt Venerum: sive per urbes Grajas, sive iste quo fluxit amor talium cupiditasque signorum. Itaque artifices omnes ipsi isdem qui temporibus existerunt, quibusque primas dabat exprimendarum similitudinum veritas, omni cura studioque certabant, silium capitis prostituti Cyshe-

Me laedit, si multa tibi dedit oscula, mater;
 Me soror, & cum quae dormit amica simul.
 Omnia me laedent: timidus sum: ignosce timori.
 Et miser in tunica suspicor esse virum.

- 15 Felix Admeti conjunx, & lectus Ulyxis,
 Et quaecumque viri femina limen amat.
 Templi Pudicitiae quid opus statuisset puellis,
 Si cuivis nuptae quidlibet esse licet?
 Quae manus obcaenas depinxit prima tabellas,
 20 Et posuit casta turpia visa domo:
 Illa puellarum ingenuos corrumpit ocellos,
 Nequitiaeque suae noluit esse rudes.

Ah!

reia in simulacra traducere. Ardebant artificum scita, alterque alterum vincere contentiosa aemulatione quaerebant; non Venus ut augustior foret, sed ut Phryna pro Venere staret. Atque ita perducta est res eo, ut pro Diis immortalibus sacra meretricibus fierent, & infelix religio signorum fabricationibus falleretur. Inter significes ille memoratus Phidias & primus, cum Olympii formam Jovis molimine operis extulisset immensi, super Dei digito PANTARCES inscripsit PULCER. nomen autem fuerat amati ab se pueri, atque obsoeana cupiditate dilecti: neque ullo metu est aus religione commotus, Deum nomine prostibuli nuncupare; quinimo exoleto Jovis numen simulacrumque sacrare. Usque adeo ludus est, & puerilis affectio, sigillaria ista formare, adorare pro Diis ea, sanctitatibus accumulare divinis: cum ipsos videamus artifices in effingendis his ludere, & libidinum propriarum monumenta sancire. mirum est quam sub manu creverit istud flagitium, etiam in templis Christianorum. neque enim novum est, ut sibi videtur persuasisse quicumque ille fuit, a quo appendicem habemus ad Epistolas Itinerarias Rever. Burneti. tamquam de antiquo scelere conqueritur Lilius Gyraldus Dial. 1. de Poet. Hist. quo loco Poeticam a calumniis hominum indoctorum ruetur: Nunquid sacerdotes & sacerdotes ipsi execrandi, quod inter eos aliqui mali sunt? Nam nec ideo picturam & pictores execramur & desestamur, quod pictorum nonnulli pictura abusi sunt, atque eam foedarunt, quod Dei immortalis & Divorum Divarumque effigies ex dilectorum puerorum puellarumque affectibus effinxerunt.

12. ME SOROR, ET, CUM QUA DORMIT, AMICA SIMUL.] concinnius Douza F. & quidem nulla paene mutatione,

Me soror, & cum quae dormit amica simul. quum amica aliqua vel tecum, vel cum foro-
 re, dormit.

18. SI CUIVIS NUPTAE QUIDLIBET ESSE LICET] quod libet, videtur maluisse Nic. Heinsius Not. ad Epist. 7. Heroid. Ovidii. ibi tamen ipse Ovidius contra stat:

Dum tua sis Dido, quidlibet esse feret.

Gebhardus quoque legebat quod libet, & id sibi in mentem venisse ait paene puero. nec miror. sed quare in nuptias potissimum invenitur noster? an quia omnes nuptae impudicae, omnes innuptae castae? non incommode, meo animo, retingas,

Si cuivis nuri quidlibet esse licet?
 quavis nurus, tam patricia, quam plebeja;
 nurus autem poetis omnis mulier dicitur,
 virgo, mater, nupta, innupta. Martialis L.

4. Epigr. 75.

O felix animo, felix Nigrina marito,

Atque inter Latias gloria prima nurus.

& L. 10. Epigr. 6.

Quando eris ille dias, quo campus, & arbor,
 & omnis

Lucebit Latia cula fenestra nuri?

& L. 14. Epigr. 59.

Balsama me capiunt, haec sunt unguenta vi-
 rorum:

Delicias Nini vos redolet nurus.

tamen nihil adfirmo: & possum falli. de
 Cynthia nupta ad elegiam proxime insequen-
 tem dispiciemus.

N 3

26. QUUM

Ah gemat in terris ista qui protulit arte
Jurgia sub tacita condita laetitia.

25 Non istis olim variabant tecta figuris.

Tum paries nullo crimine pictus erat.

Sed non immerito velavit aranea fanum,

Et mala desertos occupat herba Deos.

Quos igitur tibi custodes, quae limina ponam,

30 Quae numquam supra pes inimicus eat?

Nam

26. QUUM PARIES NULLO CRIMINE PICTUS ERAT.] Tum paries, Groninganus, ambo Colbertini. quod verum puto ac germanum: & putabit mecum quisquis paullo diligentius expendit. parietes pingere in frequenti usu Romanis. Lactantius de mort. perfec. C. 5. *imposita pede super dorsum ejus, illud esse verum dicebat, non quod in tabulis aut parietibus Romani pingerent.* id primum institutum est Augusti aetate, docente Plinio L. 35. C. 10. earum picturarum argumenta, ut hic vides, fere erant amores, stupra, concubitus. etiam circa tales tabellas insaniebat veterum luxuria. Parrhasius, teste Plinio, loco jam saepe laudato, *pinxit minoribus tabellis libidines, eo genere perulantis joci se reficiens.* ad eas respexit Ovidius L. 2. Art. Amat. *Utque velis, Venerem jungunt per mille figuras.*

Inveniat plures nulla tabella modos.

& nescio quis alius in collectionibus veterum epigrammatum:

Inque modos omnes, dulces imitata tabellas,
Transcat, & lecto pendeat illa meo.

Terentius Eunuch. Act. 3. Sc. 5.

virgo in conclavi sedet,

Suspectans tabulam quamdam pictam, ubi
inerat pictura haec, Jovem

Quo pacto Danie misisse ajunt quondam in
gremium imbrem aureum.

Ovidius Tristium L. 2.

Silicet in domibus vestris ut prisca virorum
Artifici fulgent corpora picta manu:

Sic quae concubitus varios Venerisque figuras
Exprimat, est aliquo parva tabella loco.

Suetonius Tiber. C. 43. *cubicula plurifariam dispositis tabellis ac sigillis lascivissimarum picturarum & figurarum adornavit.* & Cap. 44. *Parrhasii quoque tabulam, in qua Meleagro Atalanta ore morigeratur, legatam sibi sub conditione, ut, si argumento offenderetur, decies pro*

ea HS. acciperet, non modo praetulit, sed & in cubiculo dedicavit. imo & monumenta publica historiis peccare docentibus insignita passim reperies. talem noster describit porticum Apollinis, elegia hujus libri vigesima secunda: alia alii.

28. ET MALA DESERTOS OCCUPAT HERBA DEOS.] Corn. Severus in Aetna:

Aurea securi quis nescit saecula regis?

Cum domitis nemo Cererem jactaret in arvis,

Venturisque malas prohiberet frugibus herbas.

non recte nostri locum ad herbam impiam Plinii retulerat Passeratius. mala herba est, quae nostratibus elegante vocula *onkruid* vocatur. sola herbae voce in re simili usus est ingentis animi ac fulminantis cujusdam eloquentiae poeta Math. Casimirus Sarbievius L. IV. Od. 1.

Frustra, Poloni, cingimus oppida

Muris, & arces addimus arcibus:

Delubra si squalent, & altis

Caelitum vires herba testis.

29. QUOS IGITUR TIBI CUSTODES, QUAE LIMINA PONAM.] limina & custodes iterum jungit L. 4. Eleg. 1.

Nec mille excubiae, nec te signata juvabunt

Limina: persuasae fallere rima sat est.

nimirum ex more Romano, ubi mulieres in anteriore parte aedium. Corn. Nepos praefat. *Quem enim Romanorum pudet uxorem ducere in convivium? aut cujus materfamilias non primum locum tenet aedium, atque in celebritate versatur? quod multo fit aliter in Graecia, nam neque in convivium adhibetur, nisi propinquorum: neque sedet nisi in interiore parte aedium, quae gynaeconitis appellatur. quo nemo accedit, nisi propinqua cognatione conjunctus.* egregia luce hunc nostri poetae locum perfudit vir undequaque doctissimus Jo. Lud. de la Cerda comm. in Virgil. L. 9. Aen. v. 948.

32. QUAM

Nam nihil invitae tristis custodia prodest:
Quam peccare pudet, Cynthia, tuta sat est.

32. QUAM PECCARE PUDET, CYNTHIA, TUTA SAT EST.] verissimum atque adeo unicum vinculum, quo continetur pudicitia matronalis. pulcherrima in hanc rem elegia est Nafonis quarta L. 3. Amor. quam juvabit legisse. venisse Baudius L. 1. lamb. Gnom. 21.

*quae virum aut legem timet,
Moechatur intus: quam sui mores vetant
Peccare, tuta est, nec foras aut claustris egat.*

*Natura virtus, indolesque cultibus
Formata rectis afferit matrum decus.
Si desis ista, conspectus urbem noquit
Servare murus; in sinu laetet Sinon.
Ut omne passim cingas indago laetus,
Mens ipsa fraudis auctor includi fugit.*
cum utroque conferre poteris Hoofdii nostri epistolam, Menelai nomine ad Helenen conscriptam, ipso initio.

V I.

GAvisa est certe sublatam Cynthia legem,
Qua quondam edicta flemus uterque diu,

NI.

1. GAUSA EST CERTE SUBLATAM CYNTHIA LEGEM] aliud agunt, qui hic ad legem de Adulteriis & de Pudicitia respiciunt: quum tota Elegia ostendat clarissime, tungi legem Julianam de maritandis ordinibus. eam quum Augustus prae multitudine recusantium perferre non posset, nisi adempta lenitate parte poenarum, & data triennii vacatione, ideo sublatam vocat Propertius; non obscure sperans fore ut paulatim antiquetur. nihil talo accidit in rogatione legis de Adulteriis & de Pudicitia: quam sublatam nemo (si Parisium Tiresiam excipias) unquam vel somniavit. vide sis Suetonium Aug. C. 34. & magnum Lipsium Excurs. in L. 3. Annal. Taciti p. 512. in Groningano est *sublatam lege*, quod minus placet. sed quid est, quare amantes nostri tam anxie metuerent, ne per novam hanc legem, Augusto veteres retractante, dividerentur ac distraherentur? an, si lex fuisset perlata, Cynthia ducere non posset Propertius, caelebs caelibem? certe Propertius uxorem non habebat, id quod satis constat. Videri autem Cynthia tum temporis maritum habuisse. hinc illae lacrimae. sic modo habuimus, elegia proxime superiore,

*Templa Pudicitiae quid opus fuerit puellis,
Si curvis nuptae quidlibet ossa lient?*
clarius etiam loquitur hoc ipso libro, Eleg. 14.

Quum tibi nec frater, nec sis tibi filius ultus:

Frater ego, & sis tibi sim filius unus ego.
exprobrat ei sterilitatem: quod opinor nequaquam faceret in puella innupta. clarissime autem L. 4. Eleg. 7. ubi videmus eam cum marito in Subura habitasse, secunda urbis regione:

*Fasces tibi exciderunt vigilas furta Suburae,
Et mea nocturnis irita fenestra dolis?
Per quam demisso quoties tibi fure pependi,
Aloerna veniens in tua colla manu.*

firmat opinionem meam Ovidius, qui nostrum ex usu quotidiano perspicuissimum habebat, Tristium L. 2. ubi quum de Tibullo attulisset plurima, quae & hodie leguntur, tandem ita colligit, ut causae propriae seruiat:

*Malaque dat talis furci praecepta: docetque
Qua nuptae possint fallere ab arte viros.
Nec fuis hoc illi fraudi; loquiturque Tibullus,
Et places, & iam te Principe notus erat.
Iuvenies andem blandi praecepta Propertii:*

Discretus nimis nec tamen illa nota est.
igitur Cynthiae vir suus erat unguis in ulcere: nam si lex Iulia perferri potuisset, restabat ut Propertius aliam ducere cogeretur, quamvis invitus ac reluctans. atque hoc est hujus elegiae argumentum. deinde vero Cynthiae liberius vivendi potestas fuit, sive elato viro, sive facto divortio. etiam cum suo
sibi

Ni nos divideret. quamvis diducere amantes
Non queat invitos Jupiter ipse duos.

5 At magnus Caesar. sed magnus Caesar in armis.
Devictae gentes nil in amore valent.

Nam citius paterer caput hoc discedere collo,
Quam possem nuptae perdere amore faces,

Anne

sibi amatore sub eodem testō, inque iisdem
libris degisse, multis ex locis colligi po-
test. praecipue autem ex L. 2. Eleg. 7. 19.
20. 22. 23. ex L. 3. Eleg. 4. 6. 8. ex L. 4.
Eleg. 7. quae omnia essent liquidiora, si in
his libellis observatus foret temporum ordo,
quo scriptae sunt singulae elegiae. sed & sic
quoque indiciorum satis superque habemus.
certe libri secundi elegia decima octava spi-
nas ac difficultates & pericula & ludibria in
amore matronali tam vivis coloribus prae-
pingit, Cynthiae nomine nequaquam dissi-
mulato, ut de huius matrimonio deque poe-
tae caelibatu dubitari omnino non possit.

3. NE NOS DIVIDERET] in omnibus li-
bris scriptis, & editionibus verustis est. *Ni
nos divideret.* quo modo scripsisse veteres,
pro ne, auctor est Servius ad L. 3. Aen. v.
686. & Donatus in Terent. Eunuch. Act. 2.
Sc. 3. v. 35. Act. 3. Sc. 3. v. 2. sic & mar-
mor Romanum apud Gruterum DCCCXCVI.
11.

QUISQVIS. ES. HOMO. ET. VOS. SODALES.

MEOS. CUNCTOS

ROGO. PER. DEOS. SUPEROS. INFEROSQUE.
NI

VELITIS. OSSA. MEA. VIOLARE

ita habet autographum Steph. Vinandi Pi-
ghii: nam in Grutero male SEPEROS ex-
cufum est.

8. NUPTAE PERDERE AMORE FACES] sic
est in omnibus libris. tamen *prodere* reponunt
Passeratius, ac Livinejus, ex illo Virgilii,
*Non jam conjugium antiquum, quod prodidit,
ero:* & adficientem sibi habent Nic. Hein-
sium Not. ad L. 2. Art. Amat. v. 636. sed
illud *prodere* alio pertinet; & mox dicam.
Perdere hic valet simpliciter, inutili dispen-
dio prodigere, sumtum facere nihil profutu-
rum. hoc enim dicit poeta, Si sibi ducenda
sit uxor, Augusto ita iubente; ea re nihil

effecturum amplius, nisi ut pereat sibi omne
id argentum, quod in apparatus nuptialem
invito & coacto sit profundendum. huius ex-
positionis sponsores dabo valde idoneos,
& quem tu nequaquam possis rejicere. is est
Iunius Iuvenalis, Sat. 6.

*Si tibi legistis iunctam pactamque tabellis
Non es amaturus: ducendi nulla videtur*

*Causa: nec est quare coenam & mustacae
perdas,*

*Labente officio crudis domanda, nec illud
Quod prima pro nocte datur, cum lance beata*

Dacicus, & scripto radiat Germanicus auro.
pariter Lucanus L. 10. ubi convivium Cleo-
patrae luxuriosissimum:

Disce opes Caesar spoliati perdere mundi,

Et gessisse pudet genero cum paupere bellum.
Terentius Adelph. Act. 1. Sc. 2.

*tibi si istuc placet,
Profundas, perdas, pereat: nihil ad me ad-
tinet.*

Manilius L. 4. ipso initio:

*Quid tam sollicitis vitam consumimus annis?
Torquemurque metu, caecaque cupidina re-
rum?*

*Aeternisque senes curis, dum quaerimus ae-
vum,*

*Perdimus, & nullo votorum sine beati
Victuros agimus semper, nec vivimus um-
quam?*

Ovidius L. 3. Amor. Eleg. 11.

*Desine blanditias & verba potentia quan-
dam*

*Perdere. non ego sum stultus, ut ante
fui.*

Suetonius Neron. C. 30. *Divitiarum & pe-
cuniae fructum non alium putabas quam profu-
sionem, sordidos ac depauperatos esse quibus ratio
impensarum constaret, praelatos vereque ma-
gnificos qui abstererentur, ac perderent. vides
quam signanter dixerit noster perdere faces,
& quam non utili medicina corrumpere vo-
luerint locum recte valentem.*

9. 10. AUT

- Anne ego transirem tua limina clausa maritus,
 10 Respiciens udis prodita luminibus?
 Ah mea tum quales faceret tibi tibia somnos,
 Tibia, funesta tristior illa tuba.
 Unde mihi patriis gnatos praebere triumphis?
 Nullus de nostro sanguine miles erit.
 15 Quod mea si tenerae comitarent castra puellae,
 Non mihi sat magnus Castoris iret equus.

Hinc

9. IO. AUT EGO TRANSIREM TUA LIMINA
 CLAUSA MARITUS,
 RESPICIENS UDIS PROBITA LU-
 MINIBUS.]

Nic. Heinsius legit, *Anne ego transirem*, cum Passeratio. in vulgatis fere videas *An ego*. Groninganus habet, *Aut ego transerim*. deinde refingit Heinsius, *udis obdita luminibus*, quia scilicet praecesserit *prodere*. atqui *limina clausa*, ut puto, nihil significant aliud quam *limina obdita*: cur ergo bis idem dicat? *prodita* est in omnibus libris; & recte. *prodere* est deferere, in periculo ponere ac derelinquere, perdere, projicere. Virgilius L. 4. Aen.

Non jam conjugium antiquum, quod prodidit, oro.

Terentius Adelph. Act. 4. Sc. 5.

Prodidisti te, & illam miseram, & gratum, quod quidem in te fuit.

Iterum Hecyr. Act. 4. Sc. 4.

quid dixisti? eho, an non alemus, Pamphilus?

Prodemus quae so postus?

Caesar L. 4. Bell. Gall. C. 25. *qui decimae legionis aquilam gerabat, contestatus Deos, ut ea res legioni feliciter eveniret, Desilite, inquit, milites, nisi vultis aquilam hostibus prodere.* L. 1. Bell. Civ. C. 30. *Quibus rebus pene perfectis, adventu Ciceronis cognito, queritur in concione sese projectum ac proditum a Cn. Pompejo.* Cicero L. 10. ad Attic. Epist. 9. *cum hoc idem obsecraret, ut expectarem, ne fortunas meas, ne unicam filiam, ne meos omnes tam temere proderem.*

II. AUT MEA QUUM TALES CANERET TIBI,
 CYNTHIA, SOMNOS
 TIBIA,]

in editionibus vetustis est,

*Ab mea tum quales caneret tibi, Cynthia,
 somnos
 Tibia,*

nisi quod quaedam *canas* habent, pro *somnos*. quae omnia Scaliger dicit esse perversa, & in officina Beroaldi cula, qui multa, quae non intelligebat, corruerit. fateor, Beroaldus non fuit criticus ad Scaligerum: haec tamen illum non corrupisse, testes sunt omnes membranae, in quibus, *Ab mea tum quales*. deinde in altero Colbertino, & in nostris duobus, legitur, *caneret tibi tibia somnos*. quare dubitare non debes de veritate lectionis, quam Nic. Heinsius constituit loco modo laudato,

*Ab mea tum quales faceret tibi tibia somnos,
 Tibia funesta tristior illa tuba!*

facere somnos Ovidius dixit L. 3. Pontic. Epist. 1.

Es faciat somnos haec tibi cura breves.

Plinius L. 20. C. 7. *Peculiares earum viros partem jam dictae sunt, somnum faciendi, veneramque inhibendi.*

15. QUOD SI ROMANAE COMITARENT CASTRA PUELLAE] ita Scaliger, ex corrupta membranae paene omnium lectione, *Quod si vera meae comitarent castra puellae*. & sane ex *ra meae* non difficulter fit *Romanae*: tum & mos ipse faver, notissimus, & nulli non dictus. sed, audebo dicere, unice ad gustum meum est ingeniosa Nic. Heinsii correctio, Not. ad L. 1. Trist. Eleg. 8. v. 31. quam suggerit turbatus ordo literarum:

Quod mea si tenerae comitarent castra puellae. tenerae perpetuum puellarum epitheton est apud nostrum, Nasonem, ac Tibullum. neque attinet exempla coacervare. *mea castra, mes campagines.* sic L. 4. Eleg. 3.

Texitur haec castris quarta lacerna tuis.

profecto nullus mihi scrupulus restat super germanitate loci admodum feliciter restituti. lectionem illam cascarn (nam eam sequitur) quomodo exponat musteus interpres, non libet repetere. valde isti homini volupe est in luto volutari.

O

18. Glo.

Hinc etenim tantum meruit mea gloria nomen,

Gloria ad hibernos lata Borysthenidas.

Tu mihi sola places: placeam tibi, Cynthia, solus.

20 Hic erit & patrio sanguine pluris amor.

Uxor me numquam, numquam me ducet amica.

Semper amica mihi: semper & uxor eris.

18. GLORIA AD HIBERNOS LATA BORYSTHENIDAS.] non quod Scythae Borysthenis accolae multum delectarentur carminibus Propertianis: sed quod tribuni ac centuriones Romani non gravarentur fabulas Milesias & carmina amatoria inter sarcinas suas circumferre, etiam quum militarent apud longissime distitas regiones. narrat Plutarchus in vita Crassi, occiso eo duce, & deleto exercitu Romano, in Roscii impedimentis repertos fuisse libros Aristidis Milesiacos; atque eam rem Surenæ argumentum prae buisse multis modis sugillandi & eludendi Romanos, quod nec in bello abstinerent scriptis tam libidinosis. Erat nimirum ipse valde frugi, contentus ea ipsa

expeditione non nisi ducentas pellicum rhedas secum trahere. pariter Martialis de suis lusibus gloriatur L. 11. Epigr. 3.

Non urbana mea tantum Pimpleido gaudens

Otia, nec quicuis auribus ista damus:

Sed meus in Geticis ad Martia signa pruinis

A rigido teritur centurione liber.

vides imaginem militiae hodiernae, ubi otium castrense, si quando datur, oblectare solent amatoris Gallorum naeniis.

19. TU MIHI SOLA PLACES.] videtur hoc hemistichium in proverbium abiisse. certe, tamquam frequente usu notissimum, adludit Ovidius L. 1. Art. Amat.

Dum licet, & loris passim potes ire solutus,

Elige cui dicas, Tu mihi sola places.

V I I.

ERipitur nobis jam pridem cara puella:

Et tu me lacrimas fundere, amice, vetas?

Nullae sunt inimicitiae, nisi amoris, acerbae:

Ipsam me jugula, lenior hostis ero.

5 Possum ego in alterius positam spectare lacerto?

Nec mea dicitur, quae modo dicta mea est?

Hic

1. ERIPITUR NOBIS JAM PRIDEM CARA PUELLA.] Barthius Anim. ad Papin. L. 2. Silv. 1. jubet legi, *tam pridem cara*. nescio quam bene; neque ipse rationem dedit. libri nihil mutant. nec videtur quidquam mutandum. Cicero L. 7. ad famil. epist. 9. *Jam diu ignoro quid agas: nihil enim scribis.* ibi quoque *Tam diu* restitum fuit a viris haud sane indoctis, sed non & persuasum. contra, in oratione pro Roscio comoedo C. 13. ubi legitur: *cur in re tam veteri, in negotio tam confecto, in societate dissoluta, nova haec resipulatio interponitur?* ibi, inquam, recte

atque ordine fecisse puto Gulielmum ac Paterlatium, qui scripserint *in negotio jam confecto*. crebro confunduntur istae particulae in libris vetustis. qua in re sensus potius scriptoris est sequendus, quam manus librarii. hoc distichon pulcre expressit Aeg. Menagius initio elegiae ad J. G. Graevium, qua deplorat obitum principis poetarum Nic. Heinssii:

Heinssidae mortem, Heinssidae mihi funera narras?

Es tu me carmen scribere, amice, jubes?

3. A:

- Hic olim ignaros luctus populavit Achivos;
 Atridae magno quum stetit alter amor.
 His olim, ut fama est, vitis ad praelia ventum est,
 10 His Trojana vides funera principis.
 Aspera Centauros eadem dementia iussit
 Frangere in adversum pocula Pirithoum.
 Cur exempla petam Grajum? tu criminis auctor
 Nutritus duro, Romule, lacte lupae.
 15 Tu rapere intactas docuisti impune Sabinas:
 Per te nunc Romae quidlibet audet Amor.

Ille

8. ATRIDAE MAGNO CUM STETIT ALTER AMOR.] Scaliger istud magno ita cepit, ut cum nomine *Atridae* jungeret. sed homines sumus. *stare magno* damnum & detrimentum & poenam Latine notat. Ovidius L. 2. Fast. ubi Lucretiae stuprum:

Quid, victor, gaudes? haec se victoria perdet.

Non quanto regnis nox stetit una tuis!
 Virgilius L. 10. Aen.

Quisquis bonos tumuli, quidquid solamen humandi est,

Largior. haud illi stabunt Aeneia parvo
 Hostitia.

Martialis ludit suo more, hoc est nequiter, non tamen prorsus inepte ad negotium Agamemnonis, L. 3. Epigr. 75.

*Mirari satis hoc quisquam, vel credere possit,
 Quae non stat, magno stare, Luperce, tibi?*

bene hanc locutionem exposuit Passeratius: non aequè bene id quod sequitur, *alter amor*. Nam, inquit, amarar Arginum. imo vero amaverat Chryseida; quam quia patri reddiderat coactus, ideo in solatium viduitatis suam Achilli eripuit Briseida. nota res ex Homero. videbis Nasonem Remed. Amor. v. 467.

11. EADEM DEMENTIA.] libido cum ebrietate juncta. sed suberat causa altior, furor a numine immisus. Servius in L. 7. Aen. v. 304. *Pirithous Laphitharum rex cum uxorem duceret, vicinos populos Centauros, etiam sibi cognatos, & Deos omnes, excepto Marte, ad convivium convocavit. Unde iratum nomen immisit furorē, quo Centauri & Laphithae in bellum venerunt. de asperis poculis in Pirithoum fractis, aliter narravit Naso L. 12.*

Metam. ubi de Euryto centauro, qui primus incenderat insanum illum tumultum:

*Fortè fuit juxta signis exstantibus asper
 Antiquus crater, quem vastum vastior ipse
 Sustulit Aegides; adversaque misit in ora.
 Sanguinis ille globos pariter, cerebrumque;
 merumque,
 Vulnere & ore vomens, madida resupinus
 arena
 Calcitrat.*

Verum enim vero in his fabellis alii aliter atque aliter luserunt, nulla habita ratione nec veri, nec falsi.

13. CUR EXEMPLA PETAM GRAJUM?] quia in Posthiano libro legitur, *Cur extrema petam*; ideo sibi temperare non potuit Palmetius, quin fabricaret, *Cur externa petam Grajum?* Cur Graecorum, inquit, externa exempla petam, cum sint domestica Romana? Sic per domestica & externa Valerius Maximus exempla dictorum ac factorum memorabilium descripsit. quae est ista infelix sedulitas, quae nullum non aberrantis calami lapsum amplexa, undecumque quacrit quo augeat errorem? exempla habent reliqui omnes codices, & rectum esse, vel puer videat. noster L. 4. Eleg. 10.

Imbuis exemplum primae tu, Romule, palmas.

ibidem Eleg. 1.

Exemplum grave eris Calchas.

14. NUTRITUS DURO, ROMULE, LACTE LUPAE.] *Nutritus durae*, Groninganus. tantumdem est. infra L. 4. Eleg. 4.

Te toga picta decet: non quem sine matris honore

Nutrit inhumanda dura papilla lupae.

Ille etiam abrepta desertus conjuge Achilles

Cessare in thecis pertulit arma sua.

Viderat ille fugas, fractos in litore Achivos,

20 Fervere & Hectorea Dorica castra face.

Viderat informem multa Patroclon arena

Porrectum, & sparsas caede jacere comas,

Omnia

17. ILLE ETIAM ABREPTA DESERTUS CONJUGE ACHILLES] Servius ad L. 10. Aen. 7. 677: *Antiqui ILLE vel magnitudini vel nobilitati adsignabant. ut, Mulsum ille & terris. & Poenorum qualis in arvis Saucius ille gravi. & ille ornatus tantum gratia adjectum milites apud poetam reperias. & notavit ad Valer. Flacci L. 3. 7. 587, Lamp. Alardus. qui vir, quod obiter monendum erat, mirificam institit commentandi rationem. nam quum quaedam bona & juventuti utilia hinc inde corrasisset, neque attulisset de suo quidquam; numquam tamen vel tralatitio nominandi honore dignatus est eos scriptores, quos non dicendis latrocinii pudendum in modum expilaverat. maxime autem in Belgas nostros exercuit istam suam crudelem piraticam. Ecce, quae modo laudavi, ne apice quidem uno mutato, totidem verbis reperies apud Guliell. Canterum L. 3. Novar. Lect. c. 26. Nota ad Valerii L. 3. 7. 709, tota quanta est, una cum emendatione loci Sophoclei, exscripta est e Rutgerfio, L. 4. Var. Lect. c. 16. tum & illa ad Valer. L. 5. 7. 147, 148, itidem apud Rutgerfium legitur L. 4. c. 20. quae ad Valer. L. 3. 7. 441, 442, signavit, debentur Meurfio ad Lycophr. p. 296. Wouwerio ad Petron. p. 478. Barthio ad Claudian. p. 379, mox laudando. nota ad Val. L. 1. 7. 83, iisdem verbis exstat apud Jacob. Nicolaum Loënssem L. 5. Epiphyll. miscell. c. 21. uti & illa ad Valer. L. 5. 7. 74, apud eundem Jacob. Nicolaum L. 6. c. 14. ubi quidem meminist auctoris sui, sed quasi qui longe diversa tradiderit. unde vides nec fidelem Exscriptorem fuisse, nedum interpretem maximi post Virgilium poetae. Nota ad L. 3. 7. 224, transcripta est de commentario Jani Parrhasii in L. 3. 7. 347, Claudiani de Rapto Proserpinae, una cum emendatione loci Claudianaei. Poetae inibi nostri distichon, ex L. 3. Eleg. 7, *Te duce vel Jovis arma canam*, id inquam distichon Parrhasius*

errore memoriae, ut fit, Ovidio dederat: Lampertus itidem Ovidium auctorem fecit. Parrhasius librum unde depromserat, non indicavit: quod & ipsum Lampertus fideliter texit silentio. quae de nocte dulcia, si Musis placet, conscribilla vit ad Valer. L. 2. 7. 573, sunt confarsinata ex male intellectis Phil. Maussiaci verbis, subindicante J. F. Gronovio L. 1. Obs. c. 2. quae de herba Promethea scribit ad Valer. L. 7. 7. 356, descripsit ex Miscellaneis Joannis Brodaci, L. 3. c. 32. Quae de Hyla tradit ad Valer. L. 3. 7. 596, una cum emendatione hemistichii Apolloniani apud Probum Georgicorum interpretem, corrasit ex Rutgerfio, L. 3. Var. Lect. c. 8. & tamen, quod merito mireris, fessellit hic Autolycus eorum omnium industriad, qui de Plagio Literario aliquid in vulgus emiserrunt. uberrimam ego illis messem indicavi. interim videre te velim quae de nostro isto graculo insignis ille Barthius notavit ad Pappin. L. 1. Silv. 2. 7. 177. & ad L. 10. Thebaid. 7. 787.

18. CESSARE IN TECTIS PERTULIT ARMA SUA.] Passeratius & Gebhardus legunt, *Cessare in Teucros*, uterque (uti ajunt) ex libro veteri. nostri omnes habent *in tectis*. Guyetus non infeliciter reponebat *in thecis*. nihil verius. nam arma cessantia thecis & integumentis includebantur. omnino videndi tibi sunt Hier. Magius L. 4. Miscell. c. 2. & J. F. Gronovius Diatr. ad Silvas Statii C. 41. ubi plena hujus moris dilucidatio.

19. VIDERAT ILLE FUGA TRACTOS IN LITORE ACHIVOS] Palmerius ex codice vetusto reponit,

Viderat ille fugas, fractos in litore Achivos, quomodo & Passeratius in Memmiano invenerat. omnino recte. & juvat in partem nostram primus, qui habet, *viderat ille Phrygas*; quod etiam legitur in Borrichiano.

22. SPARSAS CAEDE JACERE COMAS] criticus cruore foedatos horrere. non est hic vulgaria

Omnia formosam propter Briseida passus.

Tantus in erepto saevit amore dolor.

- 25 At postquam fera captiva est reddita poena,
Fortem illum Aemonii Hectora traxit equis.
Inferior multo quum sim vel matre, vel armis,
Mirum si de me jure triumphat Amor?

Magni

garis notio verbi *jacere*. ejus opposita sunt in re comarum *strui*, *fingi*, *ornari*, *comae*. Ovidius Epist. Sapphus:

Ecce, jacent collo sparsi sine lege capilli.

L. 3. Art. Amat.

Et neglecta decet multas coma. saepe jacere

Hesternam credas: illa reperta modo est.

iterum Epist. Sapph.

Illuc mentis inops, ut quam furialis Erichtho

Impulit, in collo cruce jacente feror.

25. SÆRA CAPTIVA EST REDDITA POENA] poena *særa*, inquit Passeratius, est poenitentia cum gravi damno. quid ita? nempe ne non obloqueretur Scaligero, statuenti, poenam esse legem qua victori victus aliquid facere damnas sit, idque probantis auctoritate Silius L. 2.

Jam medio seram bello poscentia pacem,

Ductorisque simul conceptas foedere poenas.

optime. Douza putat poenam hic poni pro praemio: quomodo apud Horatium pretium pro poena: *Et peccare nefas; aut pretium mori*. L. 4. Expl. Plaut. C. 14. etiam illustris Spanhemius de pretio quod ad redimendam poenam datur, exponit Obs. in Callimach. p. 310. poëtae mentem clare atque distincte exponit musteus interpres: *Sed quando tandem captiva est restituta tarda poena*. quid ad istud acumen fatuus aliquis Belga? eruit hic homo, non sine acumnabili labore, verbum reddere terme hic loci idem valere cum verbo restituere.

27. INFERIOR MULTO QUUM SIM VEL MATRE VEL ARMIS] unius literulae transpositio tenebras huic loco obfudit: est enim legendum, *vel matre vel armis*. quum ego nec Dea matre sim progenitus, nec virtute bellica Achilli comparandus; an mirum, me quoque ab Amore in triumphum duci, quem neque ipse Achilles potuit declinare? noster haussit ab Homero *Iliad.* L. 1.

*Ἐν δὲ τῷ κρηπίδῃ ἱστῇ, θῆα δὲ ἐς γυμνασίου μὴ-
τηρ.*

Eobanus vertit:

*Quod si matre Dea satus ipse, & robore vestis
Corporis excellis.*

Cicero L. 9. ad Attic. epist. 5. ego igitur, si quis apud Homerum, cum ei & mater & Dea dixisset, *Κούκλα γὰρ τοι ἦν ἡ μήτηρ*. gloriam illam generis materni cum laude fortitudinis militaris in Achille etiam Horatius junxit L. 4. Od. 6.

Filius quamvis Thetidos marinas

*Dardana turres quateret tremenda.
cuspide pugnae.*

& Epod. 13.

Invictæ mortalis, Dea

Nate puer Thetide,

Te manet Affaraci tellus.

idem mendum in eadem voce e Sidonio Apollinari sustulit eruditissimus Sirmondus, Panegy. Majoriani:

plantasque superbas

*Haud ita per siccam Nemeen citius extulit Ar-
cas,*

*Cujus in Aetolo volitantem pulvere matrem
Horruit Hippomenes.*

ibi quoque volitantem matrem legebatur: neque animadverterat diligentissimus Savaro. par locus est apud Tibullum L. 2. Eleg. 1.

*Ludise. jam Nox jungit equos: currumque
sequuntur*

Marris lascivo sidera fulva choro.

nam & istic Martis erat in omnibus editionibus, antequam veram lectionem adderuisset elegantissima Mureti Venus. Passeratius etiam monuerat apud nostrum matre esse legendum, auctore libro suo vetere; id adeo non movit ecphrasten nuperum, ut potius maluerit retinere insulsam illam lectionem vulgatam; eamque ita interpretari: *quandoquidem vero non sum Achilli par, aut bellica virtute, aut armorum genere*. credas hunc hominem paleis visitare, abjectis frugibus. a matre etiam

Magni saepe duces, magni cecidere tyranni!

30 Et Thebae steterunt, altaque Troja fuit.

Omnia vertuntur. certe vertuntur amores:

Vinceris, aut vincis: haec in amore rota est.

Iste quod est ego saepe fui. sed forsit in hora:

Hoc ipso ejecto carior alter erit.

35 Munera quanta dedi, vel qualia carmina feci?

Illam tamen nunquam ferrea dixit, Amo.

Ergo tam multos nimium temerarius annos,

Improba, qui tulerim teque tuamque domum,

Ecquandone tibi liber sum visus? an usque

40 In nostrum jacies verba superba caput?

Penelope poterat bis denos salva per annos

Vivere, tam multis femina digna procis.

Conjugium falsa poterat differre Minerva,

Nocturno solvens texta diurna dolo.

45 Vi-

iam praerogativam ducebat Xerxes contra fratrem Artamenum, maximum natu, apud Justinum L. 2. C. 10. Huc accedere, quod Artamenes non patre tantum, sed & matre privatus adhuc fortunae, arvo quoque materno privato, procreatus sit: se vero & matre regina natum, & patrem non nisi regem vidisse. &c. & Ulysses Nafonianus L. 13. Metam.

Sed neque materno quod sum generosior ortu,
Nec mihi quod pater est fraterni sanguinis in-

sons,

Proposita arma peto.

quae de materna nobilitate adferri plura solent, vix tamen huc facientia, videre potes apud Tiraquellum lib. de Nobilitate C. 18.

33. SED FORSIT IN HORA] in quinque libris scribitur fors & vocibus divisis. quomodo & in multis Horatii exemplaribus scriptis L. 1. Od. 18. in aliis junctim exaratur. uti apud Horatium L. 1. Sat. 6. anceps lectio est apud Virgilium L. 11. Aen.

Fors & vota facit; cumulatque altaria domus. Servius: FORS ET. Forte etiam vota suscipit. potest & unum esse forset, id est, forsitan. atque ita intellexit Donatus: Forsitan, inquit, nunc, hoc est, quum jam Pallas exanimis jaceret, preces nuntius Eumander fundit, & exhibet munera. tamen usitatus forsit scribi existimant. & sic praecipit Priscianus L.

15. inveniuntur diversae adverbii formae, ex eisdem derivata nominibus: ut a fors, forte, forsan, forsitan, fors, fortasse, fortassis. paulo ante dixerat: in T, sat, pro satis, & duntaxat, quod ab adverbio componitur & verbo; & fors, pro forsitan. Horatius Sermorum primo:

Difficile hoc illi est, quia non ut fors sit bonorem

Jure mihi invidet quisvis.

ante Scaligerum hoc ipso nostri loco fors reposuerat Gulielmus Canterus nostras L. 4. Nov. Lect. C. 8. quem cur silentio praeteriret Passeratius, causae nihil erat.

37. JAM MULTOS NIMIUM TEMERARIUS ANNOS] in Groningano est, tam multos. quod magis adridet. ita fine L. 3.

Quinque tibi potui servare fideliter annos.

39. ECQUANDONE] Scaligerani libri scripturam habet & Borrichianus. in nostris duobus erat Et quandone. Apulejus Apolog. Ecquandone vidisti, Maxime, flammam stipula exortam, claro crepitum, largo fulgore, cito incremento?

43. CONJUGIUM FALSA POTERAT DIFFERRE MINERVA,] falsa Minerva, optime. quum telam, quam texere simulabat, semper retexeret. valde elegans est usus hujus voculae, quum ponitur pro eo qui videri vult, aut

- 45 *Vitura & quamvis numquam speraret Ulyxen,
 Illum expectando facta remansit anus.
 Nec non exanimum amplectens Briseis Achillen,
 Candida vefana verberat ora manu.
 Et dominum lavit moerens captiva cruentum,
 50 Appositum flavis in Simoënta vadis.*

Ma-

aut qui putatur, is esse, qui re vera non est.
 Virgilius L. i. Aen. de Cupidine in vultum
 Ascanii mutato:

*Ille, ubi complexu Aeneae colloquio pendit,
 Et magnum falsi implevit genitoris amorem.
 & L. 3.*

*Sollemnis cum forte dapes, & tristia dona,
 Ante urbem in luco falsi Simoëntis ad ur-
 dianam*

*Libabat cineri Andromache.
 Catullus Carm. 63.*

*Longus homo est, magnas cui lites intulit o-
 lim*

*Falsum mendaci ventre puerperium.
 Noster supra Eleg. 5.*

*Quin etiam falsos fingis tibi saepe propinquos.
 Valerius Flaccus L. 8.*

*neque enim fugit aequore raptor
 Jupiter, aut falsi sequimur vestigia tauri.
 Statius L. 7. Thebaid.*

*hic, cui nivea arma tridentem
 Atque auro rude fulmen habent, Orionis alii
 Non falsus virtute nepos.*

& sub finem ejusdem libri:

*aurigam jaculum detorques in Hersen.
 Ille ruit: Deus ipse vagis succedit habenis,
 Lernaëum falso simulans Aliagmona vultu.*

& L. 9. ubi narratur somnium Atalantæ:
*Dum gemis, & planctu circumdas pectus
 inani,*

*Abrupte oculi noctem, moestoque cubili
 Exilis, & falsos quaeris per lumina fletus.*

& L. 10.
*Te nemus Oebalium, te lubrica ripa Lacae-
 nae*

*Virginis, & falso gurgis cantatus dolore
 Fleuit.*

& L. 11.

*Sidonios ex quo per litora raptor
 Turbasti thyasos, dignatus virgine nostra
 Terga premi, & placidas falsum mugire per
 undas.*

44. NOCTURNO SOLVENS TEXTA DIURNA
 DOLO] bellissimum illud Homeri commen-
 tum adeo placuit Nasoni, optimo ingenio-
 rum arbitro, ut vel ex eo solo pulcritudi-
 nem Odyssææ aestimare ac metiri videatur,
 L. 3. Amor. Eleg. 9.

*Duras opus vatium Trojani fama laboris,
 Tardaue nocturno tela retexta dolo.*

Cælii Calcagnini, hominis sua tempestate
 multo eruditissimi, exstant duæ elegiæ,
 Noctium Penelopearum titulo insignes, quas
 juvabit legisse bonorum carminum studiosos.
 pulcre Claudianus in Laude Serenæ Regi-
 nae:

*Penelope trabas arte procos, fallatque fæcen-
 tes*

Stamina nocturnæ relegens sollertia telas.

sed invertit omnem scenam disertissimus Bau-
 dius, promus ille condus Romanæ urbanita-
 tatis, L. 3. Iambic.

sancta conjunx inserim

*Servat cubile, castitatis scilicet
 Vindex, & arte eludit instantes procos,*

*Solvens diurna texta nocturno dolo:
 Dumque haud videre speras absentem virum,*

Domus pudica mansit; & fastu ferox

Florem juventutis fraudas usura sui.

*Judaicus hoc Apella credat, non ego,
 Non ratio mecum, flosque prudentum virum*

Qui matre tali Patria prognatum ferunt.

50. APPOSITUM FLUVIIS IN SIMOËNTA VA-
 DIS] ita omnes libri; lapsu haud difficulter
 erigendo, si flavis legas pro fluvius. flavus
 proprium quasi amnium & aquarum epithe-
 ton. Horatius L. i. Od. 2.

Vidimus flavum Tiberim retortis

Litore Etrusco violenter undis.

& L. 2. Od. 3.

*Cedes coëmisibus saltibus, & domo;
 Villaque, flavus quam Tiberis lavit,*

Cedes.

Virgilius L. i. Aen. 7.

Foedavitque comas, & tanti corpus Achillei,
Maximaque in parva substulit ossa manu.

Quum

*ingentem ex aequore lucum
Prospicit: hunc inter fluvio Tiberinus amoenus,
Vorticibus rapidis, & multa flavus arena
In mare prorumpit.*

Fronto apud A. Gellium L. 2. C. 26. Flavus videtur ex viridi & rufo & albo concretus. sic flaventes comae, & quod mirari quosdam videt, frondes olearum a Virgilio dicuntur flavae. Sic multo ante Pacuvius aquam flavam dixit, & flavum pulverem. cuius versus, quoniam sunt jucundissimi, libens commemorari:

Cedo tamen pedem lymphis flavis: flavum ut pulverem

*Manibus isdem, quibus Ulyssi saepe permulsi,
abluam;*

Lassitudinemque minuam manuum mollitudine.

quas Pacuvius flavas lymphas dixit, eas Catullus liquidas, aperta imitatione carminis Pacuvianii:

*Quae tibi jucundo famularer serva labore,
Candida perimulcens liquidis vestigia lymphis,
Purpureaeve tuum conspiciens veste cubile.*

claret hinc rufi flavi significationem, quam adfert Acro ad priorem Horatii locum, non semper esse veram: FLAVUM, inquit aut turbidum, aut colore limi flavum. nam flavus fere pro pulcro ponitur apud poetas, etiam ubi de fluviis sermo est, obviis passim exemplis. hanc elegantem emendationem debes Nic. Heinsio, Not. ad Claudian. L. 3. de R. P. v. 332. & ad Ovid. L. 3. Amor. El. 6. ubi tamen videtur praeferre *Apposito Simeo*ntes quae & Guyeti mens fuit. atqui priscoe venustatis erat *to* in cum accusandi casu jungere. sic in mentem esse, in honorem esse, in hostium potestatem esse, in amicitiam ditionemque P. R. esse, Plautus dixit, & Terentius, & Cicero. certe sine discrimine vel hunc, vel auferendi casum, ponebant. vide Noctium Atticarum Scriptorem L. 1. C. 7. Andr. Schotum L. 1. Nodor. Ciceron. C. 6. Aufon. Popmam ad Caton. de R. R. cap. 40. & L. 2. de usu Ant. Locut. C. 7. & quos praeterea longa referre mora est.

§ I FOEDAVITQUE COMAS] Passeratus dicit se in vetere libro invenisse *Siccavitque comis*: quod calide arripit ac probat Janus Gebhardus, firmarique loco Papiniano L. 9. Theb.

*illa manu seu vivum amplexa reportas,
Infernisque toris riparum, atque humida siccat*

Mollibus ora comis.

aptius non nihil quam Passeratus, qui stabilendae novae lectioni ex Apulejo adduxerat, (L. 6. Metam.) *humam* crinibus suis verrit, cinerem venerabunda. quae postrema verba non sunt Apuleji; uti neque priora quidquam ad rem faciunt. ecce locum, ipso libri initio: Tunc Psyche pedes ejus [Cereris, in cujus erat templo] advoluta, & ubero statim rigans Deae vestigia, humumque verrens crinibus suis, multijugis precibus editis, veniam postulabat. Barthius, Passeratio accedens, propter auctoritatem sui ipsius exemplaris, valde aliqui mirifici, (ita loquitur) multo etiam longius extra orbitam procurrat, in enarratione loci Papiniani modo laudati. Nos, inquit, Regiam puellam vidimus, ad quotidianas epulas manus capillis formosissimi pueri desiccantem. putes hanc puellam regiam Petronium legisse, apud quem Trimalchio, lautissimus homo, exonerata vesica aquam poposcit ad manus, digitosque paululum aspersos in capite pueri versis. propius ad scopum ibat alius Papinii locus C. vi. quem uterque adducere neglexit:

Illius exili stridentem in pectore plagam

Ismene collapsa super, lacrimisque, comisque

Siccabat plangens.

nec tamen vel ideo vulgatam lectionem dammare animus est, quam firmant octo libri veteres, & mos ipse lugendi priscus. Catullus Carm. 61.

Sed primum multas expromam mente querelas,

Canissem terra atque immundo polvere soedans.

Virgilius L. 12. Aen.

it scissa veste Latinus,

Conjugis attonitus fatis urbisque ruina,

Canissem immundo persusam pulvere turpans.

Claudianus L. 3. de R. P.

Tum laceras effusa comas, & pulvere canos

Sordida, sidereae raptus lugebat alumnae.

Ovidius L. 8. Metam. ubi mors Meleagri:

Alia jacet Calydon. lugent juvenesque senesque:

Val.

Quum tibi nec Peleus aderat, nec caerulea mater,
Scyria nec viduo Deïdamia toro.

55 Tunc igitur veris gaudebat Graecia natis:
Tunc etiam felix inter & arma pudor.

At

Vulguſque proceruſque gerunt: ſciſſaeque capillos

Planguntur matres Calydonides Eveninae.

Pulvere canitiem genitor vuluſque ſeniles

Fœdat humi ſuſus.

Seneca Troad. v. 82.

Fidæ caſus noſtri comites,

Soluite crinem. per colla ſuuant

Mœſta capilli tepido Trojae

Pulvere turpes.

& paullo poſt:

Solvimus omnes

Lacertam multo ſuavere crinem.

Coma demiſſa eſt libera nodo;

Sparſiſque cinis ſervidus ora.

& Hercule Octaeo v. 120.

Nos turpis macies & lacrimae tenent,

Et crinis patrio pulvere ſordidus.

plura dabunt Funerum Scriptores, & Tiracuellus ad Alexandr. L. 3. C. 7.

51. TANTI CORPUS ACHILLIS] *Achillei*, liber Groninganus. optime. & videor alibi notaſſe.

53. QUUM TIBI NEC PELEUS ADERAT] Ita omnes libri, ſenſu claro, numero decente. tamen Gebhardus putat melius fore, *Cum illi nec Peleus*, pro *illie*. utinam iſtiusmodi ingenia abſtineant unguis ſuos a poetis! & cui quaero perſuadeat verſiculum tam ſcabrum, tam inſicetum, excidere potuiſſe Propertianae Veneri? qui legebant *Quando ibi nec Peleus*, aliquanto tolerabilius peccabant.

54. VIDUO DEIDAMIA TORO] *viro* fere habent MSS. ſed *toro* eſt in utroque Colbertino. quomodo recte Scaliger reſtituit; & firmavit Nic. Heinfius Not. in Ovid. L. 1. Art. Amat. v. 682. nec ſemel iſta confunduntur in membranæ, & turbant.

55. TUNC IGITUR VERIS GAUDEBAT GRAECIA NATIS] *veris* eſt in Colbertinis, & Groningano: *caſis* in utroque Regio, Borrichiano, & noſtris duobus; neque aliter duo libri Gebhardi. ſed illud potius videtur. nam *verum* eſt ſincerum, germanum, non adulterinum; & opponitur falſo, fucato, ſpurio. Virgilius L. 8. Aen.

Salve vera Jovis proles, decus addite devis.

Valerius Flaccus L. 5.

Cara mihi, & veras inter non ultima natas.

Terentius Eunuch. Act. 2. Sc. 3.

----- nova figura oris, ---

Color verus, corpus ſolidum, & ſucci plenum.

Donatus: *quia non de cura eſt ac de fucis; id eſt naturalis, non fucatus.* Cicero L. 2. de Offic. C. 5. *virtus omnis tribus in rebus fere vertitur: quarum una eſt in percipiendâ quid in quaquo re verum ſincerumque ſit.* &c. Ovidius L. 3. Art. Amat.

Dum licet, & veros etiam nunc edis annos. ſed eam ſcripturam eſſe abſurdam, ipſamque locutionem *edere annos* id fateri ſponte, clamat Jacobus quidam Gronovius in Notis ad Pinacem Ceбетis; ideoque ſic reponit Ovidianam manum,

Dum licet, & veros etiam nunc incedis annos. atque ita imponit ſat bonam, ut opinatur, clauſulam. ſed non debebat hic magiſter Latium augere nova locutione, niſi ſimul oſtenſo apud quem idoneum ſcriptorem legatur portentificum iſtud *incedere annos*. non enim haec eſt Ovidiana manus, ſed mangonium agreſte ac ruſticum. *Edere* ſignificat *proſtereri*. Juvenalis Sat. 3.

Eda ubi conſiſtas: in qua te quaero proſeuchas Cicero pro Quintio C. 24. *Emiſi bona Sex. Alpheni, L. Sulla dictatore vendente. ſocium tibi in huius bonis edidiſti Quintium.* ad eam faciem annos *edere* dicebantur, qui ætatis ſuae ſpatium apud cenſores in condendo luſtro proſtebantur, nam de ſingulorum annis quærebatur. Cicero L. 3. de Leg. C. 3. *Cenſores, populi æviſantes, ſoboles, famulias, pecuniaſque conſento.* atque hoc eſt, quod adluſit Ovidius. videlicet puella juvencula, & ut ipſe loquitur, vera puella, interrogata, facile edet veros annos, neque diſſimulabit quidquam: proveſtor aliqua edet non veros, ne anus videri poſſit. Hanc eſſe mentem loci Ovidiani docere hunc hominem poterat ipſe Ovidius L. 2. Art. Amat.

Nec quotus annus eſt, nec quo ſit nata requirere

P

Conſu.

At tu non una potuisti nocte vacare
Impia : non unum sola manere diem.

Quinetiam multo duxisti pocula risu :

60 Forsitan & de me verba fuere mala.

Hic etiam petitur, qui te prius ipse reliquit.

Dii faciant, isto capta fruire viro.

Haec mihi vota tuam propter suscepta salutem,

Quum capite hoc Stygiae jam poterentur aquae :

65 Et

*Consule : quae rigidus munera censor habes.
Praecipue si flore caret, meliusque peractum est*

Tempus, & albentes jam legit illa comas.

56. TUNC ETIAM FELIX INTER ET ARMA
PUDOR] *Et* valet etiam : ut bis idem dixerit ; quomodo supra Eleg. 2. v. 24. Lubens equidem, si quis liber addiceret, legerim & Tunc igitur felix, venusta repetitione, & Nafoni admodum familiari. sed noster aliarum est Venerum : neque minus decore partes suas tuetur.

58. NON UNUM SOLA MANERE DIEM] Gebhardus ex codice Palatino mavult, *sola vacare*. mihi secus videtur : nec mutant nostri quidquam. paullo ante habuimus, v. 46. *illum expectando facta remansit anus.*

59. MULTO DUXISTI POCULA LUXU] in omnibus membranis est *risu* ; quod melius videtur & validius ad exagitantam petulantis mulieris levitatem. etiam *risu* legitur in veterissimis editionibus. inde opinor *lusu* concinnavit corrector aliquis ; quod postea abiit in *luxu*.

62. DI FACIANT] Dii scribunt nostri libri cum Groningano. & sic ubique in his ac similibus. erudite, & ex usu prisco. in membranis Horatii, Iululentae bonitatis libro, cujus usuram habui a magno viro Jo. Georgio Graevio, numquam aliter exaratum est. est autem valde patheticum istud *Dii faciant*. ita & Cicero Accus. 5. in Verr. C. 13. *Dii faciant ut rei militaris, ut belli mentionem facere audeas. cognoscuntur enim omnia istius aera illa vetera, ut non solum in imperio, verum etiam in stipendiis qualis fuerit, intelligatis.* Ovidius Epist. Phyllid.

Sum decepta tuis & amans & femina verbis.

Dii faciant, laudis summa sit ista tunc.

noster L. 3. Eleg. 14.

Dii faciant, mea ne terra locet ossa frequenti. Catullus Carm. 105.

Dii magni, facite, ut vere promittere possis ; Atque id sincere dicat, & ex animo.

Plautus Pers. Act. 5. Sc. 2.

Dii faciant, ut id bibatis, quod vos nunquam transseat.

plura apud Brissonium videre potes L. 1. Formularum. interim cogitemus, si haec referri possint ad hominem istum, cujus infectatio est L. 3. Eleg. 18. nam temporis series in his libris nimis quam confusa est.

63. HAEC MIHI VOTA] in Groningano est, *Nec mihi nota* : ut videatur dicere, inusitatis & minime vulgaribus votis caput suum obligasse. sed non libet recedere a vulgata & sana lectione. in literis enim initialibus plurimum sibi librarii licere voluerunt. ea causa fuit, cur *vota* mutarent in *nota*.

64. QUUM CAPITE HOC STYGIAE JAM PETERENTUR AQUAE] quum tu jam alterum pedem in cymba Charontis haberes. similis locutio est infra L. 4. Eleg. 6.

Ille potis Nilum cymba male nixa fugaci.

sed in uno Colbertino est *potarentur* ; levi lapsu depravatum ex *potarentur*. quam veram lectionem ex suis depromsit Passeratius, & ex alio libro Nic. Heinsius Not. ad illud Ovid. L. 13. Metam. v. 130.

Tuque tuis armis, nos te poteretur, Achille. sic Valerius Flaccus L. 7.

Scilicet Aolium pecudis poteretur ut auro ? sane & Catullus ita locutus est Carm. 61.

Optavis genitor primaevi fumeri nati, Liber ut immptas poteretur flore novercae. & Terentius Phorm. Act. 5. Sc. 5.

Curavi, propria Phaedria ut poteretur : nunc omnia est manu.

quomodo quidem eum versum exhibet castigati.

- 65 Et lectum stantes circumstaremus amici.
 Hic ubi tum, pro dii, perfida, quisve fuit?
 Quid si longinquos retineret miles ad Indos?
 Aut mea si staret navis in Oceano?
 Sed vobis facile est verba, & componere fraudes.
- 70 Hoc unum didicit femina semper opus.
 Non sic incerto mutantur flamine Syrtes,
 Nec folia hiberno tam tremefacta Noto:
 Quam cito feminea non constat foedus in ira,
 Sive ea causa gravis, sive ea causa levis.

75 Nunc

patissimus codex Bembinus. in eadem fabula legitur Act. 3. Sc. 1.

Ne quid propter tuam fidem decepta pateretur mali.

ita inquam legitur hodie: antiquitus autem fuisse, *poteretur mali*, testantur excerpta ex commentariis Donati, adduntque, *potiri fuisse rōi mīrai*, quum Plautus dixerit *hostium potius est*. notabilis est locus doctissimi grammatici Servii ad L. 3. Aen. 5. 56. sed mancus in libris vulgatis; quem ego tibi ex vetere scriptura integrum dabo: AURO VI POTITUR. *Hoc verbum de his est quae permiscet conjugationes: cum enim sit tertiae conjugationis, infinitum modum a quarta facit, ut potiri. unde plerique decipiuntur, ut potiris dicant. similiter fio pro fiere, fieri facit permixta conjugatione.* haec opinor valide fulciunt Passeratii atque Heinii correctionem. Et hunc locum corruerat Volscus. quum enim legeretur in priscis editionibus *potarentur*, haec notavit: emenda PETERENTUR: *non dum migravit a vita, sed in proximo erat.* non potest dici quam flagitiose in hoc poeta grafatus sit ignobilis iste literio. neque arbitror ejus interpretationem Scaligeri visam fuisse: quum fere quae Volscus peccavit, in Beroaldum rejiciat. Sane cur quisquam bonas horas in libro tam inepto perdere velit, causae nihil video. Sed tamen quodcumque id taedium est, devorandum erat ei, qui propius nosse desideraret infelices scarebras tot malarum lectionum.

67. LONGINQUOS RETINERET MILES AD INDOS] Cicero Accus. 5. in Verr. C. 65. Si tu apud Persas, aut in extrema India deprehen-

sus, Verres, ad supplicium ducerere, quid aliud clamisares, nisi te civem esse Romanum? Catullus Carm. 11.

Sive in extremos penetrabit Indos.

Horatius L. 1. Epist. 6.

*quid censet munera terrae,
 Quid maris, extremos Arabas distantis
 Indos?*

68. AUT MEA SI STARET NAVIS IN OCEANO] si haereret, inquit Passeratius, impedita brevibus, & arenae cumulis vadisque in medio ac magno mari. eum sequitur interpres nupesus, omnium interpretum, quotquot umquam fuerunt, egentissimus. sed ignoscamus Passeratius, qui puto mare numquam viderat. Locutio est proverbialis de itinere valde longinquo. Cicero Accus. 5. in Verr. C. 20. *Quis ex foedere ipso navem vel usque ad Oceanum, si imperassemus, summa periculoque suo armatam atque ornatum mittere debuerunt.* Catullus Carm. 111.

Prata, arva, ingentes silvas, saltusque, paludeisque,

Usque ad Hyperboreos, & mare ad Oceanum.

Horatius L. 4. Od. 14.

Te fontium qui celas origines

Niliusque, & Ister, te rapidus Tigris,

Te belluosus qui remotis

Obstreps Oceanus Britannis.

nostrer hujus libri Eleg. 13.

Semper in Oceanum mittit me quaerere gemmas,

Et jubet ex ipsa tollere dona Tyro.

ut staret hic valet esset, ut saepe alias: mini me vero haereres.

- 75 Nunc quoniam ista tibi placuit sententia, cedam.
 Tela precor, pueri, promite acuta magis.
 Figite certantes, atque hanc mihi solvite vitam.
 Sanguis erit vobis maxima palma meus.
 Sic igitur prima moriere aetate, Properti?
 80 Sed morere. interitu gaudeat illa tuo.
 Exagitet nostros manes, sectetur & umbras,
 Insultetque rogis, calcet & ossa mea.
 Quid? non Antigonaë tumulo Boeotius Haemon
 Conruit ipse suo faucibus ense latus?
 85 Et sua cum miserae commiscuit ossa puellae,
 Qua sine Thebanam noluit ire domum?
 Sed non effugies. mecum moriaris oportet.
 Hoc eodem ferro stillet uterque cruor,

Quam-

76. TELA PRECOR, PUERI, FIGITE ACUTA MAGIS] *promissa* est in omnibus membranis, quomodo in suis quoque Scaliger, Livinejus, & Gebhardus invenerant. recte. Ovidius L. 3. Art. Amat.

*Sic ubi praelusis, rudibus puer ille relistis
 Spicula de pharetra promiss acuta sua.*

Horatius L. 3. Od. 20.

Interim dum tu celeres sagittas

Promiss, haec dentes acui timendos.

istud *figite* primum comparuit in exemplaribus Aldinis. unde non vane arbitror commentum esse Hieronymi Avantii, qui in ea officina multos scriptores bonos malo manonio interpolavit.

83. ANTIGONES TUMULO] *Antigonaë* habent sex libri, Latina flexione. & ita fere solent poëtae in nominibus Graecis. Horatius Epod. 17.

Sesosa duris exuere pellibus

Laboriosi remiges Ulyxei,

Volente Circa, membra.

ita ibi optimus ille codex, quem saepe laudavi, Graevianus: & ita jam olim M. Val. Probus in Catholicis. hodie inepte legitur *Circe*. Plautus Epid. Act. 4. Sc. 2.

*Abi modo intro; atque hanc asserua Circam,
 Solis filiam.*

& Pseud. Act. 1. Sc. 2.

te, quasi Dircam olim (ut memorant) duo

Gnaus Jovis devincere ad taurum, siem hodie stringam ad carnarium.

& Stich. Act. 1. Sc. 1.

*Credo ego miseram fuisse Penelopam,
 Soror, suo ex animo; quae tam diu vidua
 Viro suo caruit.*

porro in historia Haemonis & Antigonaë non bene inter se convenit scriptoribus antiquis. tu Barthium vide Animadv. ad L. 4. Theb. Statii §. 88.

85. ET SUA CUM MISERAE PERMISCUIT OSSA PUELLAE] in uno Colbertino est *commiscuit*. quae sane adlitteratio minime insuavis est apud aures purgatas: quamquam & vulgata ferri potest. sed si *commiscuit*, si *permiscuit* leges, magni amoris indicium est ista ossium mixtura. sic infelix pater, qui filiae desiderio contabuerat, in marmore antiquo apud Boissardum:

OSSA. MEA. IN. ARAM. MIXTA. CUM. FILIAE. UNA. REQUIESCUNT

HOC. SOLATIUM. MECUM. ERIT

Pedo Albinovarus:

Miscebor cinerique cinis, atque ossibus ossa.
 Suetonius Domit. C. 17. *Phyllis nutrix in suburbano suo Latina via funeravit, sed reliquias templo Flaviae gentis clam intulit, cineribusque Juliae, Titi filiae, quam & ipsa educaverat, commiscuit.* qui locus commode firmat scripturam libri Colbertini.

88. HOC EODEM TELO STILLET UTERQUE CRUOR.] omnes membranae, *Hoc eodem ferro.* quod quamvis idem dicat, fuit tamen indicandum. Tacitus L. 15. Annal. C. 31. *ne quam imaginem servitii Tiridates perferret, neu ferrum traderet.* Suetonius Domit.

Quamvis ista mihi mors est inhonesta futura;
90 Mors inhonesta quidem; tu moriere tamen.
Sidera sunt testes, & matutina pruina,
Et furtim misero janua aperta mihi:
Te nihil in vita nobis acceptius umquam.
Nunc quoque eris, quamvis sis inimica mihi.

95 Nec

mit. C 17. modo ferrum extorquere, modo quamquam laniatis digitis oculos effodere conatum. Statius L. 11. Theb.

non improba posco

Vota: piabo manus, & eodem pectora ferro Rescindam.

verba sunt Eteoclis, expiaturi, si detur, necem fratris Polynicis sua ipsius morte. ferro quoque exhibent primitus cusi. quocirca solo pro glossa videri potest ex margine irrepsisse.

91. SIDERA SUNT TESTES] pari figura Juvenalis saxa vocat custodes. Sat. 10.

patriam tamen obruit olim

Gloria pancorum, & laudis, titulusque cupido Haesit saxis cinerum custodibus.

minus bene Passeratius huc advocavit alium Juvenalis locum ex Sat. 8.

Nocte quidem: sed luna videt, sed sidera testes

Intendant oculos.

nam ibi testes referri debet ad oculos, non ad sidera. multo etiam minus bene Passeratium istic excipit Isaacus Grangaeus, admodum impar poetae suo interpretis. laudat hunc nostri locum Servius ad Eclog. 5. v. 21. quod autem ait, coryli testes & flumina, usurpatum est. vnum testes flumina non dicimus. quoniam quae in IS exeunt, neutrum in E mittunt: ut agilis agile. Sed nec hoc teste, nec haec testia possumus dicere. Unde per diffinitionem debemus dicere, Testes mihi sunt; quae res? coryli & flumina. Sic Horatius: Testis Metaurum flumen. Propertius 2. Eleg. 9. Testes sunt sidera nobis.] haec ille. ubi duo animadvertenda. neque Servius, neque Grammaticorum veterum ullus, solitus fuit tam minutatim indicare unde sumserit sua testimonia. sed nec minora poematia, odae puta, elegiae, silvae, ullis numerorum notis distinguebantur, ita quidem uti hodie fit. utrumque norunt ii, quibus familiariter tritae membranae antiquae. unde apparet notitiam loci Propertiani irrepsisse ex margine. certe editiones

Servii, quae aetate excedunt Fabricianam, atque ipsa etiam Fabriciana, non agnoscunt. deinde restituendum in Servio, ordine retrogrado, Sidera sunt testes. Haec vel ideo erant monenda, ut ne quis temere doctissimi grammatici testimonio fretus, retinendam esse in elegiis vulgarorum librorum sectionem contendat.

91. ET MATUTINA PRUINA] quae manecadit. utitur hoc epitheto Ovidius L. 3. Metam.

ut intabescere fluvius

Ignis levi cerae, matutinaeque pruinae

Sole tepente solent.

& Jo. Jovianus Pontanus, inter primos superiorum temporum poeta, Meteor:

Nec vero aut tenebrae, aut nocturna silentia, cum jam

Frigore concreverunt terrae, & vis humida regnat,

Sunt tantum metuenda, aut matutina pruina. ac deinde:

Unde cadunt imbres, & matutina pruina.

utitur & Daniel Heinsius, Vir laudatissimus, in opere divino de contentu mortis L. 4:

Jamque tibi pecudum vigiles ante omnia cingunt

Pastores tuguri exigunt, & penetrabile culmen

Immiti Boreae, matutinaeque pruinae.

95. NEC DOMINA ULLA MEO PONET VESTIGIA LECTO] vestigii vox proprie ad lectum pertinet, & ad contubernium amoris. male Passeratius per pedem figere interpretatur. Livius L. 1. C. 58, ubi Lucretiae historia: quaerenti viro, Satin salvae? minime, inquit, quid enim salvi mulieri amissa pudicitia? Vestigia viri alieni, Collatine, in lecto sunt tuo. Ovidius L. 1. Amor. Eleg. 8.

Ille viri toto videat vestigia lecto.

Cicero Accusat. 1. in Verr. C. 24. ecqua in oppido pedem posuit, ubi non plura stuprorum flagitiorumque suorum, quam adventus sui vestigia

P. 3.

stigia

95 Nec domina ulla meo ponet vestigia lecto.
 Solus ero, quoniam non licet esse tuo.
 Atque utinam, si forte pios eduximus annos.
 Ille vir in medio fiat amore lapsus.

figia reliqueris? Accus. 3. C. 34. Quid facerent miseri? aut quid recusarent? praesertim cum in lectulo decumanae mulieris vestigia viderent recentia, quibus illum inflammari ad perseverandum intelligebant. Plinius Caecilius L. 6. Epist. 7. ad Calpurniam uxorem: Scribis te absentia mea non mediocriter adfici: unumque habere solatium, quod pro me libellos meos seneas, saepe etiam in vestigio meo collocas. Petronius: Ego, ne suspitioni relinquerem locum, lectulam vestimentis implavi, uniusque hominis vestigium ad corporis mei mensuram figuravi. noster infra Eleg. 21.

Apparent non ulla toro vestigia pressa. Tibullus L. 1. Eleg. 10.

Semper sint externa tuo vestigia lecto.

96. NON LICET ESSE TUUM.] optima & certissima est restitutio Nic. Heinsii Not. ad Heroid. Epist. 14. v. 64; non licet esse tuo. quem omnino videre debes, uti & istuc Addenda. Cicero L. 1. Tusc. Quaest. C. 15. Licuit esse otioso Themistocli, licuit Epaminondae; licuit, ne & vetera, & externa quaeram, mihi. Quintilianus L. 4. Instit. C. 4. Recusatio quoque plures interim propositiones habet: ut contra petitionem pecuniae, Male petis: procuratori enim tibi esse non licuit, sic & L. 3. Eleg. 16. ipse Scaliger correxit, ex vestigiis praeicae scripturae.

Quid genus, aut virtus, aut optima profuit illi

Mater, & amplexu Caesaris esse focos?

98. ILLE VIR IN MEDIO FIAT AMORE LAP-
 SIS.] si quis in ipsa Venere obduresceret in
 saxum, id addendum foret Mutationibus O-

vidianis. ceterum multos ita in mortem obriguisset, nullis evidentibus causis, a multis proditum est. Plinius L. 7. C. 53. Cornelius Gallus Praetorius, & Q. Haterius eques Rom. in Venere obiere. utriusque etiam Valerius Maximus meminit L. 9. C. 12. & sua aetate, Barcinone in Hispania, Beltrandum cognomento Ferrerium in Venere exspirasse, auctor est Jovian. Pontanus L. 1. de Obed. C. 10. nec non Joannem Manardum, insignem medicum, in Elogiis suis Paulus Jovius. de quo hoc est distichon Jo. Latomi:

In fovea qui te periturum dixit haruspex,

Non est mentitus: conjugis illa fuit.

talem & Menelaum quemdam memorat Jo. Secundus noster: alios alii. est & in recente memoria Comitis Boccabellae mors, quae narratur in Historia commorationis Romanae Christinae Reginae p. 120. si quidem haec Historia est, ac non potius commentum Milesium. sed ante omnia ejus mortis exempla notabile est, quod de Giacheti Genevae exitu refert Bapt. Fulgosius L. 9. Exempl. C. 12. is enim pariter cum ea ipsa puella, quam comprimebat, spiritum efflavit. quam rem si credidisset posse fieri amorum magister, non fuisset contentus simplici voto, L. 2. Am. Eleg. 10. melius ac sanius eo Valerius, loco laudato: *quoniam quorsum attines eorum cavillari fata, quos non libido sua, sed fragilitatis humanae ratio abstulit? Fine namque vitae nostrae variis & occultis causis exposito, interdum quaedam inmerentia supremi sui titulum occupant: cum magis in tempus mortis incidunt, quam ipsam mortem accersant.*

VIII.

Non ob regna magis diris cecidere sub armis
 Thebani, media non sine matre, duces:

Quam,

2. MEDIA NON SINE MATRE] elegante
 prudentia Lucanus L. 1.

*pignora juncti
 Sanguinis, & diro ferales omine taedas,
 Abstulit ad manes Parcarum Julia saeva*

*Intercepta manu. quod si tibi fata dedissent
 Majores in luce moras, tu sola furentem
 Inde virum poteris, atque hinc retinere pa-
 rentem;*

Armataeque manus excusso jungere ferro. Ut

Quam, mihi si media liceat pugnare puella,
 Mortem ego non fugiam morte subire tua.
 5 Sed tempus lustrare aliis Helicon choreis,
 Et campum Aemonio jam dare tempus equo.

Jam

Ut generos foveris medias junxero Sabinas.
 ad rem, de qua noster, Polynices Papinianus L. II. Thebaid.

*fratrem supremam in bella, (quid horret
 Decretum est fixumque) voco. desiste morari:
 Nec poteris. non si atra parens, miseraeque
 sorores*

*In media arma cadat: non si ipse ad bella
 ruerit*

*Obstet, & exstinctos galeae pater ingerat or-
 bes,*

Deficiam.

& mox, jam caeso mutuis vulneribus fratre
 utroque, pater Oedipus:

*Hic mihi, quos nexas fratrum, quae vulnera
 tracto:*

*Solvite quaeq; manus, infestaque vincula tan-
 dem*

*Dividite, & medium nunc saltem admittite.
 patrem.*

4. MORTEM EGO NON FUGIAM MORTE
 SUBIRE TUA.] pariter Statius L. II. Theb.

cum vero Acherontis operis

*Divina ter admoto tetigit thoraca flagello;
 Ardet inops animi, nec tam considerare regno,
 Quam scelus, & caedem, & perfossi in san-
 guine fratris*

Exspirare cupit:

5. SED TEMPUS] vulgatae, Jam tempus:
 nimirum ut commode inciperet nova elegia.
 quod merito correxit Scaliger: cui favent
 omnes membranae. male hic Scaligerum
 carpit Passeratius, tantum ut morem gerat
 libidini suae obloquendi, ipse nihil adfe-
 rens vel novi vel boni. Sed tempus jam olim
 habuerunt primae editiones: quinimo &
 ipse Volscus. primus opinor corrupte Beroal-
 dus.

6. ET CAMPUM AEMONIO JAM DARE TEM-
 PUS EQUO.] Beroaldus & Volscus putant ad-
 ludi ad equos Theffalos, qui laudatissimi fue-
 runt: vel ad equos Achillis, quos laudat
 Homerus; vel ad bellum Philippense, quod
 Augustus gessit in Thessalia adversus Bru-
 tum & Cassium. Passeratius nihil dicit. ita-
 que gratus ille Parisinus, qui nobis nu-

per Propertium concacavit, coactus fuit Be-
 roaldum exscribere. quid enim faceret aliud?
 sed pro sui ingenii felicitate, consilium no-
 bis poetae reteggit, de quo ne ipse quidem
 poeta cogitaverat: nimirum statuisse scribere
 illud ipsum civile bellum contra Cassium
 & Brutum. oportet hunc hominem longo
 tempore capillum promississe; adeo perite ac
 docte harricatur. Ego, pro stupore coeli pa-
 trii, in alia ibo, & ipse quoque divinare oc-
 cipiam. puto igitur poetam dicere; fixum
 sibi esse, grave epus condere, ad exemplum
 Iliados Homericæ, in qua primas partes su-
 stinet Achilles Thessalus, acerrimus bella-
 tor, & dominus equorum longe omnium
 praestantissimorum. Hoc adeo mihi in men-
 tem venit, quod viderem veteres illos quem
 laudare vellent principum poetarum immor-
 tales labores, id fecisse designata parte ali-
 qua operis praecipua. Juvenalis Sat. 7.

neque enim cantare sub antro

*Pierio, thyrsumve potest contingere fana
 Paupertas, æque aeris inops, quo nocte die-
 que*

*Corpus eget. Satur est, cum dicis Horatius,
 Euvō.*

vides, puro, istuc adludi odam illam admi-
 rabilem, quae est nona decima libri secun-
 di, Bacchum in remotis carmina rupibus Vidi
 docentem. pergit poeta Aquinas:

*Magnae mentis opus, nec de ludica paranda
 Attonitae, currus, & equos, facieque Deo-
 rum*

*Adspicere, & qualis Rutulum confundas E-
 rynnīs.*

neque hic dubitas respici ad locum plane di-
 vinum medio libro Aeneidos septimo. ut
 alios omittam. sequitur paullo post:

Considere Dnaes: surgis tu pallidus Ajax.

agnoscis Nasonem initio L. 13. Metam. ubi
 duo illa celeberrima eloquentiae, poëticae
 specimina, quae tantopere admiratus est uti
 quisque fuit eruditissimus. adde huc initium
 libri de Senectute Ciceronis. neque enim
 opus est longioribus logis. haec de consilio
 condendi carminis epici: nunc de materia
 paucis

Jam libet & fortes memorare ad praelia turnias,
Et Romana mei dicere castra ducis.

Quod

paucis dispiciamus. 'Ain' vero belli Philip-
pensis execrabilem furorem scribere volu-
isse Propertium? anne ut invidiam Augusto
conflaret apud populum Rom. memorem ad-
huc oppressae libertatis, exhaustaeque cla-
dibus ac delectibus Italiae? non ea mens Ho-
ratio. L. 1. Od. 2.

*Audiet cives acuisse ferrum,
Quo graves Persae melius perirent:
Audiet pugnas, visio parentum
Rara iuventus.*

& Od. 35.

*Eheu, cicatricum, & sceleris pudet,
Fratrumque. quid nos dura refugimus
Aetas? quid insatium nefasti
Liquimus?*

& L. 2. Od. 1.

*Quis non Latino sanguine pinguior
Campus sepulcris impia praelia
Testatur, auditumque Medis
Hesperiae sonitum ruinae?
Qui gurgis, aut quae flumina lugubris
Ignara belli? quod mare Dauniae
Non decoloravere caedes?
Quae caret ora cruore nostro?*

& Epod. 7.

*Quo, quo scelesti ruitis? aut cur dexteris
Aptantur enses conditi?
Parumne campis, atque Neptuno super
Fusum est Latini sanguinis?
Non, ut superbas invidae Carthagini
Romanus arces ureret:
Intactus aut Brisanus ut descenderet
Sacra catenatus via:
Sed ut, secundum vota Parthorum, sua
Urbs haec periret dextera.*

audi & poetarum omnium judiciosissimum,
& suorum temporum prudentissimum, Ma-
ronem sine L. 1. Geor. ut derefetur illam
civilium furiarum immanitatem:

*Ergo inter sese paribus concurrere telis
Romanas acies iterum videre Philippi:
Nec fuit indignum superis, bis sanguine nostro
Emathiam, & latos Haemi pinguescere cam-
pos.*

tum paullo post:

*Dis patrii Indigetes, & Romule, Vestaque
mater,
Quum Tuscum Tiberim, & Romana palatia
servas,*

*Hunc saltem everso juvenem succurrere saeclo
Ne prohibete. satis jam pridem sanguine no-
stro*

Laomedone luimus perjurja Trojae.

ecce, quam tu laetabilem materiam excogi-
tasti demerendae Augusti Caesaris gratiae!
quid igitur? non vides ipsum Propertium
dicere, velle se scribere res contra Parthos
gerendas, contra Indos, contraque Arabas?
nam haec omnia moliebatur Augustus. Par-
thi quidem Armeniam vindicanti ultro ces-
serunt; & signa militaria, M. Crasso & M.
Antonio ademta, poscenti reddiderunt. Indi
vero, ac Scythae, incogitati belli gratiam si-
bi fieri per legatos supplices rogaverunt. A-
rabicam expeditionem suscepit Aelius Lar-
gus Aegypti praefectus, Augusto Caesare X.
C. Norbano Coss. auctores Dio, Livius, Stra-
bo, Suetonius, Florus, Orofius. visne &
nostrum? Lege hujus libri elegiam 11. & L.
3. Eleg. 3. deinde & 10. ac L. 4. Eleg. 3. Vir-
gilius L. 7. Aen.

*cum prima movent in praelia Martem,
Sive Getis inferre manus lacrimabile bellum,
Hyrcanisque Arabisque parant, seu tendere ad
Indos,
Auroramque sequi, Parthosque reposcere si-
gna.*

Horat. L. 2. Od. 9:

*novum
Canemus Augusti tropaea
Caesaris, & rigidum Niphaten,
Medumque flumen gentibus additum
Victis, minores volvere vortices:
Intraque praescriptum Gelonos
Exiguus equitare campis.*

videtur autem haec Elegia scripta paullo post
A. U. 1000. quo tempore Ovidius Artem
suam condebat, ostendente id libro primo,

Ecce parat Caesar domito quod desuit orbi

Addere: nunc Oriens ultime noster oris.

Parthe dabis poenas: Crassi gaudete sepulsi.

Signaque barbaricas non bene passa manus.
noster vero non obscure loquitur de signis
receptis. ne te pigeat eminentissimum No-
rifium evolvere Cenot. Pisan. Dissert. 2. cap.
9. quo viro non facile alium doctiorem ho-
die videt orbis hic Europaeus, ringentibus
minorum gentium magistris.

7. JAM LIBET ET FORTES MEMORARE AD
PRAE-

- Quod si deficient vires, audacia certe
 10 Laus erit. in magnis & voluisse, sat est.
 Aetas prima canat veneres, extrema tumultus.
 Bella canam, quando scripta puella mea est.
 Nunc volo subducto gravior procedere vultu:
 Nunc aliam citharam me mea Musa docet.
 15 Surge anima ex humili jam carmine. sumite vires
 Pierides. magni nunc erat oris opus.

Jam

PRAELIA TURMAS] peculiari elegantia gaudet praepositione ad nostrum poetam, obfervante pridem Gul. Cantero L. 3. Nov. Lect. C. 20. cujus industriae haec adicere potes.

L. 2. El. 2.

Mox venis adfucto mollis ad arva iugo.

L. 4. El. 2.

Pastorem ad baculum possum curare.

ibid. El. 1.

Pergamene sero rata carmina vatis
 Longaeum ad Priami vera suere caput.

L. 3. El. 15.

Dea magna Cybele

Tundet ad Idaeos cymbala rauca choros.

L. 4. El. 5.

Janitor ad dantes vigilet.

ibid. El. 10.

Et numquam ad notas irrita tela feras.

L. 2. El. 13.

Numquam venales essent ad munus amicae.

L. 2. El. 19.

Si libitum tibi eris, Lernaes pugnet ad Hydras.

L. 2. El. 17.

Numquam ad formosas, invade, caecus ero.

— El. 24.

Tristis ad Archemori funera victor equus.

L. 2. El. 24.

Factu certus ad ossa Deus.

& plura, quae inter legendum facile observantur, collatione neque injucunda, neque inutili. sed nec soli poetae ita locuti. Cicero L. 8. ad Attic. epist. 3. deferet triumphum. non acciperene periculosum sit, an accipere invidiosum ad bonos? L. Septimius L. 3. Ephem. C. 15. gens bellatrix, & ob id ad finitimos indomita. Cicero l. c. epist. 4. cui qui noster homines, quod obsequium, quae etiam ad ceteros consenti cuiusdam hominis commendatio defuit?

13. NUNC VOLO SUBDUCTO GRAVIOR PROCEDERE VULTU] succedere est in quibusdam libb. uti & cultu. perperam utrumque. & vo- lo energiam quamdam habet alacritatis & lu-

bentiae. Catullus Carm. 6.

Quare quidquid habes boni, malique,
 Dic nobis. volo te ac tuos amores
 Ad coelum lepido vocare versu.

& Carm. 32.

Nam quasdam volo cogitationes

Amici accipiat sui, meique.

Quare, si sapiet, viam vorabit.

Plautus Mostell. Act. 1. Sc. 1.

ego ire in Piraeum volo,

In vesperum parare piscatum mihi.

ibidem Act. 1. Sc. 3.

Contempla, amabo, mea Scapha, satin' haec
 me vestis decet.

Volo meo placere Philolachi, meo oculo, meo
 Patrono.

Vibius Rufus apud M. Senecam L. 1. Controv. 5. Volo tibi malam gratiam cum sponsa tuo facere. habet amicam. Cicero L. 15. Epist. 7. Marcello Cof. designo Maxima sum laetitiae affectus, cum audivi te consulem factum esse: eumque honorem tibi Deus fortunare volo, atque a te pro tua parentisque tui dignitate administrari. Seneca Apocolocynt. Quid altum sit in coelo ante diem tertium idus Octobris, A. sinio Marcello, Acilio Aviola Cof. anno novo, initio saeculi salustissimi, volo memoriae tradere. Papinius L. 1. Silv. 5.

paulum arma nocentia, Thebae;
 Ponite: dilecto volo lascivire sodali.

16. MAGNI NUNC ERIT ORIS OPUS] erat scriptum est in Groningano. optime. Horatius L. 1. Od. 37.

Nunc est bibendum, nunc pede libero

Pulsanda tellus: nunc salaribus

Ornare pulvinar Deorum

Tempus erat dapibus sodales.

quod & istic bene restituit Lambinus, & agnoscunt veteres membranae jam plus semel laudatae. Seneca Hercule Oct. 7. 1135.

nunc, pater, caecum chaos

Reddi decebat: hinc & hinc compagibus

Q

Ruptis

- Jam negat Euphrates equitem post terga tueri
 Parthorum, & Crassos se tenuisse dolet.
 India quia, Auguste, tuo dat colla triumpho.
 20 Et domus intactae te tremit Arabiae.
 Et, si qua extremis tellus se subtrahit oris,
 Sentiet illa tuas postmodo capta manus.
 Haec ego castra sequar vates: tua castra canendo
 Magnus ero: servant hunc mihi fata diem.
 25 Ut caput in magnis ubi non est tangere signis,
 Ponitur hic imos ante corona pedes:
 Sic nos, nunc inopes laudis conscendere carmen,
 Pauperibus sacris vilia tura damus.
 Nondum etiam Ascræos norunt mea carmina fontes,
 30 Sed modo Permessi flumine lavit Amor.
 Scribant de te alii, vel sis ignora licebit:
 Laudet, qui sterili semina ponit humo.

Ommia,

Ruptis uterque debuit frangi polus.
 plane hic delirat Phil. Silvius T.E.C.P.

17. EQUITES POST TERGA TUERI PARTHORUM] equitem habent octo libri, figura tam poetis quam historicis valde familiari, Tacitus L. 1. Ann. C. 60. equitem Pædo præfectus finibus Frisiorum ducit. & L. 3. C. 21. missu patris Apronius Caesianus cum equite & cohortibus auxiliariis, quis velocissimos legionum addiderat, prosperam adversum Numidas pugnam facit, pellique in deserta.

22. SENTIET ILLA TUAS POSTMODO CAPTA MANUS] Palmerius reponit ex libro scripto, post mihi victa manus, ut rō mihi redundet. sed is liber scriptus (nam & ego inspexi) habet post mihi capta. non libet quidquam mutare. in nostris duobus est sentiat: quod nec ipsum admittendum.

27. INOPES LAUDIS CONSCENDERE CARMEN] quid est conscendere carmen laudis? Philippus Silvius, qui nusquam solet obhaerere, interpretatur arduum & sublimem gloriam versum attingere. liceat mihi iterum quaerere; quid est versus gloriae? Memmianus codex, teste Passeratio, habebat conscendere culmen. quod neque ipsum satis intelligo. aut hæc sunt egregie corrupta, aut versus est nothus. quod quo facilius credam, facit illud proxime insequens vilia tura. sane tu-

ris mentio aperte clamat, aliud aliquid, cui responderit, desiderari.

28. VILIA THURA DAMUS] tura habent quidam libri, sine aspiratione. Fl. Charisius L. 1. Tus a tundendo sine aspiratione dicitur. quamvis Julius Modestus ante rōū thura tractum dicat. Scribi quoque sine aspiratione in veteribus libris, ac praesertim Virgilio Carpens, testantur Pierius & Aldus nepos. & sequitur in illa sua praeclara Virgilio editione Vir laudatissimus Nic. Heinsius. neque optimus ille Horatii codex umquam aliter. contra stant Jo. Jovianus Pontanus L. 2. de Aspirat. Erythraeus Ind. Virgil. in Thuriferis, & magnus Vossius in Etymolog. cæterum hunc nostri locum expressit Sidenius Apollinaris praefatione in Panegyricum Anthemio Augusto dictum:

*Ergo sacrum dives & pauper lingua litabat,
 Summaque tunc voti victima cantus erat.*

*Sic nos, o Caesar nostri spes maxima saeculi,
 Post magnos proceres parvula thura damus.*

& apertius etiam disertissimus Baudius, ad Achil. Harlaeum:

*Sic ut ante signa divum, cum nequit tangi caput,
 Ponitur pedes ad imos plebilis corollula:*

*Non secus nos imparati digna sensibus tuis
 Nuncupare, vili adimus thure pulvinar tuum.*

32. LAUDET, QUI STERILI] Passeratus,

ne

Omnia, crede mihi, secum uno munera lecto

Auferet extremi funeris atra dies,

35 *Et tua transibit contemnens ossa viator,*

Nec dicet, Cinis hic, docta puella fuit.

ne occasionem vellicandi Scaligeri ullam praetermittat, defendere comatur vulgatus *Audet*, tamen si *rd Audet* probum est, non debebat id exponere per suum *nugas de se scribit*; quum significet potius, inanem sumet operam. *Laudet* jam olim ediderat Beroaldus, & agnoscunt alter Regius, alterque Colbertinus. in uno nostro est *Audet*; ab eodem fonte, *omissa*, ut saepe fit, *littera initiali*. etiam in Borrichiano *Audet* legitur.

33. TECUM UNO MUNERA LECTO] *secum*,

Groningamus, & Vaticanus Livinejo inspectus. quam argutam lectionem non insuper habendam puto. *dies ille tuus funebris*, o Cynthia, omnem tui memoriam secum auferet, nunquam rediturus.

34. NAC DICET, CINIS HIC DOCTA PUELLA FUIT.] fuisse a poetæ manu arbitror,

Nec, Cinis hic, dicet, docta puella fuit. quales apud Nasonem complures locos restituit illustris Heinsius. comitius id erat, quam ut placeret inficetis librariis.

I X.

Quicumque ille fuit, puerum qui pinxit Amorem,

Nonne putas miras hunc habuisse manus?

Hic primum vidit sine sensu vivere amantes,

Et levibus curis magna perire bona.

5 *Idem non frustra ventosas addidit alas,*

Fecit & humano corde volare Deum.

Scilicet alterna quoniam jactamur in unda,

Nostraque non ullis permanet aura locis.

Et merito hamatis manus est armata sagittis,

10 *Et pharetra ex humero Gnosia utroque jacer.*

Ante ferit quoniam, tuti quam cernimus hostem;

Nec quisquam ex illo vulnere tantis abijt.

In

1. PUERUM QUI PINXIT AMOREM] Joannes Præcæus in notis ad L. 5. Metam. Apuleji, ita citat hunc versum; errore memorie Propertio Tibullum committens:

Quicumque ille fuit primus qui protulit enses.

3. HIC PRIMUM VIDIT] *is primum*, alter Colbertinus.

10. ET PHARETRA EX HUMERO GNOSIA UTROQUE JACET] *Gnosia*, habet Groninganus. vicinae sunt litteræ; & mutant vicissim. *sonus* est in Aldina, & quibusdam aliis, pro *jacer*. quod defendi posse non nego. Virgilius L. 9. Aen.

Agnovere Deum proceras divinaque tela Dardanidas; pharetramque fusa sonare sonantem.

Ovidius Remed. Amor.

Phæbus adest: sonare lyrae, sonare pharetras.

sed quum hic Cupido infidiator pingatur, prodeundus utique sonante pharetra; satius est *rd jacer*, quod agnoscunt omnes libri nobis inspecti. opinor Cupidinem fere ad eum modum fuisse effictum, nisi quod nudus est, quo Dianam illam Segestanam describit Cicerò, testis oculus, Accus. 4. in Verr. C.

Q 2

34

In me tela manent, manet & puerilis imago.

Sed certe pennas perdidit ille suas.

15 Evolat heu nostro quoniam de pectore nusquam,
Assiduusque meo sanguine bella gerit.

Quid tibi jucundum siccis habitare medullis?

Si pudor est, alio trajice tela tua.

Intactos isto satius tentare veneno:

20 Non ego, sed tenuis vapulat umbra mei.

Quam si perdidideris, quis erit qui talia cantet?

Haec mea Musa levis gloria magna tua est,

Quae caput, & digitos, & lumina nigra puellae,

Et canit, ut soleant molliter ire pedes.

34. Erat admodum amplum & excelsum signum cum sola: verumtamen inerat in illa magnitudine aetas atque habitus virginis. sagittae pendebant ab humero: sinistra manu retinebat arcum, dextra ardentem faciem praeferebat.

15. EVOLAT E NOSTRO QUONIAM DE PECTORE NUSQUAM.] quid est e de pectore? dicere auctorem, respondet Passeratius. nugae. neque enim me movet vel hic, vel ille, longo annorum tractu seclusus a nitore saeculi Augustaei. scriptum fuit *ea*, aut *ei*, id est, *heu*, vel *hei*. alterum Mureto placuit, alterum Lipsio. noli audire Palmerii, nec Gebhardi, rancidas Veneres. haec quidem factutinae sunt olidorum verborum.

18. SI PUDOR EST, ALIO TRAJICE TELA TUA.] piget referre ineptias & librorum, & correctorum. solus ille codex Groninganus sapit: in quo est, ne apice quidem mutato,

Si pudor est, alio trajice tela tua.

pro tua, substituit Pierius puer, ad L. 10. Aen. v. 870. lectione nec bona, nec necessaria. codici Groningano accedit Borrichlanus, in quo

Si pudor est, alio trajice tela tua.

20. NON EGO, SED TENUIS VAPULAT UMBRA MEA.] legendum *umbra mea*, ex oppositione *non ego*. Propertius non caeditur, sed tantum tenuis umbra Propertii. Livius L. 5. C. 18. *me jam non eundem, sed umbram nominemque P. Licinii relicti videntis*. apud Naso- nem Vesta L. 3. Pastor.

Ipsa virum expulsi, sceleratque munda reliqui.

Quae cecidis ferro, Caesaris umbra fuit.

Seneca Herc. Oct. v. 1345.

Herculem spectas quidem,

Mater; sed umbras simile nescio quid mei

Agnosce, mater.

Minucius Felix, ipso fine dialogi aurei, ut ille mei victor est, ita ego triumphator erroris. elegantissimum est hoc carmen, & veteris doctrinae plenum, cui multum lucis adfundi potest ex Alexandro, quem Aphrodisiensem vocant, L. 1. Probl. 87. itemque ex eruditissimo grammaticorum Servio ad L. 1. Aen. v. 667. multa tum veterum tum recentiorum loca parvis argumenti inter se contendere poteramus: quae res quamquam est ingenuae voluptratis plena, tamen ne odio sumus, non nisi unicum Marulli epigramma ponemus, doctum, venustum, & a bona mente.

Quis puer hic? Veneris. plenae quae causa pharetrae?

Non bene provisus certa quod arma movet. Cur sine veste Deus? simplex puer odit operum.

Unde puer? pueros quod facit ipse senes.

Quis pennas humeris dedit? inconstans. quare

Nulla deo frons est? signa inimica fugia.

Quae fors eripuit lucem? immoderata libido.

Cum macies? vigiliis cura, dolorque facit.

Quis caecum praecit? Ebrietas, Sopor, Otia, Laccus.

Qui comas? Rixae, Bella, Odia, Opprobrium.

Qui coelo dignat? homines. quae causa coegit?

Misior auctore est credita culpa deo.

Heu curvato genus, & veri corda inscia: quae jus

Faetque, scelus miseri si scelere abluimus?

X. Non

X.

Non tot Achaemeniis armantur Susa sagittis,
 Spicula quot nostro pectore fixit Amor.
 Hic me tam graciles vetuit contemnere Musas,
 Jussit & Ascræum sic habitare nemus,
 5 Non ut Pieriae quercus mea verba sequantur,
 Aut possim Ismaria ducere valle feras:
 Sed magis ut nostro stupefiat Cynthia versu.
 Tunc ego sim Inachio notior arte Lino.
 Non ego sum formae tantum mirator honestae:
 10 Nec siqua illustres femina jactat avos.
 Me juvat in gremio doctae legisse puellae,
 Auribus & puris scripta probasse mea.

Haec

I. NON TOT ACHAEMENTIS ARMANTUR SU-
 SA SAGITTIS] hanc palmariam correctionem
 debemus Antonio Volsco, laude sua nequa-
 quam defraudando, quum scripti codices ha-
 beant *Etrusca sagittis*. eam deinde ex libro
 vetere summi viri Joannis Pici, Mirandula-
 ni principis, stabilivit Philippus Beroaldus.
 & merito Jos. Scaliger comprobavit. Luca-
 nus L. 2.

conjuget in arma

Mundus: Achaemeniis decurrant Medica Su-
 sis

Agmina: Massagetarum Scythicus non alliget
 Ister.

Claudianus lib. de bello Gildonico, prope
 initium:

non ut proculect Araxen

Consul ovans, nostraeve premant pharetrata
 secures

Susa, nec ut rubris aquilas figamus arenis.
 quae loca firmando huic nostro jam alii ad-
 duxerunt. constat sane Medos & Parthos
 arte sagittandi omnium gentium nobilissimos
 fuisse. eos noster venustissime componit
 cum Cupidine, sagittario his etiam ipsis stre-
 nuore. Salmastius Exerc. Plin. p. 371, ex Glof-
 sis veteribus, & Festo interpolato, reddit
 Propertio suam (ut ait) vocem,

Non tot Achaemeniis armantur *scrauta* sa-
 gittis.

ut *scrauta* sint thecae calamorum. portentum
 vero vocabuli, *scrauta*! deinde, cujus gen-
 tis *scrauta* armantur Achaemeniis sagittis?
 nam, ni fallor, hoc adjectum oportuit. ego
 ista *scrauta* libens redonavero magistris *scrauta*
tariis; iis videlicet quos Lucilius *scrutarios*
 appellabat; neque in carmine scribendum-
 quam usurpavero, donec quidem *pharetrae*
 vox vel *coryti* in mundo erit.

8. NOTIOR ARTE LINO] Palmerius ait se
 in vetere libro offendisse scriptum *ante Lino*;
 idque probat; ut *ante Linus* sit antiquus Li-
 nus. apage tam fatuas delicias. *arte* est in o-
 mnibus membranibus. ars Lini erat musica ac
 poetica. Virgilius Eclog. 4.

Non me carminibus vincet nec Thracius Or-
 pheus,

Nec Linus.

12. AURIBUS ET PURIS SCRIPTA PROBAS-
 SE MEA] in uno nostro est *dicta probasse*, quod
 & in Comelini membranibus Gebhardus inve-
 nerat. Ennius:

Quom neque Musarum quisquam scopulos su-
 perarat,

Nec dictis studiosus erat.

& dicere peculiariter poetarum est. Horatius
 L. 1. Od. 12.

Dicam Et Alciden, puerosque Ledae,

Hunc equis, illum superare pugnis

Nobilem.

Q 3

Ovi.

- Haec ubi contigerint, populi confusa valeto
 Fabula. nam domina iudice tutus ero.
- 15 Quae si forte bonas ad pacem verterit aures,
 Possum inimicitias tunc ego ferre Jovis.
 Quandocumque igitur nostros nox claudet ocellos,
 Accipe quae ferves funeris acta mei.
 Nec mea tunc longa spatietur imagine pompa,
 20 Nec tuba sit fati vana querela mei.
 Nec mihi tum fulcro sternatur lectus eburno;
 Nec sit in Attalico mors mea nixa toro.
 Desit odoriferis ordo mihi lancibus: adsint
 Plebei parvae funeris exsequiae.
- 25 Sat mea fat magna est si tres sint pompa libelli:
 Quos ego Persephonae maxima dona feram.

Tu

Ovidius L. 1. Metam.

In nova fert animus mutatas dicere formas
 Corpora.

Horatius L. 3. Od. 25.

Dicam insignis, recens, adhuc
 Indictum ore alio.

hinc & scripta sua appellat verba, L. 2. Sat. 1.
 nisi dextro tempore, Flacci
 Verba per attentam non ibant Caesaris an-
 rem.

L. 2. Epist. 2.

hic ego rerum
 Fluctibus in mediis, & tempestatibus urbis,
 Verba lyrae motura sonum connectere digner?

15. QUAE SI FORTE BONAS AD PACEM
 VERTERIT AURES] Groninganus, Quod s. f.
 b. a. p. verteris a. ut ad Cynthiam dirigatur
 sermo. neque aliter Regii; & unus Colber-
 tinus. sed praeplicet vulgata.

16. POSSUM INIMICITIAS] Groning. Pos-
 sum. ceterum quae hinc sequuntur satis in-
 commodum cohaerent cum superioribus. & vi-
 deri possunt huc esse tracta ex libro tertio.
 nam qua ratione de tribus libris loquitur,
 secundo dimidio nondum confecto? haec ele-
 gia e duabus non unius argumenti infelici-
 ter coaluit. nihil certius.

17. NOSTROS MORS CLAUDET OCELLOS] Nic.
 Heinſius reponendum suadet nox clau-
 det, Not. ad L. 3. Metam. v. 502. quem lo-
 cum videre debes. Virgilius L. 12.

Olli dura quies oculos & ferrent arguet

Somnus: in aeternam claudantur lumina no-
 tem.

noster infra Eleg. 12.

Nox tibi longa venit, nec reditura dies.

Catullus Carm. 5.

Nobis quanta semel occidit brevis lux,
 Nox est perpetua una dormienda.

Horatius L. 1. Od. 4.

Vitae summa brevis spem nos vetus inchoare
 longam.

Jam te premet nox, fabulaeque manes.

L. 1. Od. 28.

omnes una manet nox,

Et calcanda semel via leti.

etiam tenebras vocabant. Catullus Carm. 3.

At vobis male sit malae tenebrae

Orci, quae omnia bella devoratis.

quod est ductum ab oculorum sensu in mo-
 rientibus. Camilla apud Maronem L. 11. Aen.

Hactenus, Acta soror, potui: nunc vulnus
 acerbum

Conficit, & tenebris nigrescunt omnia cir-
 cum.

sequitur statim apud nostrum,

Nec sit in Attalico mors mea nixa toro.

unde liquet probam & veram esse Heinſii
 correctionem.

24. FUNERIS EXSEQUIAE] obsequiae est in
 Groningano; quod calide arripit Palmerius.
 ego alium sponforem requiro.

25. SAT SIT MAGNA MEI] haec lectio a
 Beroaldo est. in omnibus libris legitur,
 Sat

- Tu vero nudum pectus lacerata sequare,
 Nec fueris nomen lasa vocare meum.
 Osculaque in gelidis ponas suprema labellis.
 30 Quum dabitur Syrio munere plenus onyx.
 Deinde ubi suppositus cinerem me fecerit ardor,
 Accipiat manes parvula testa meos.
 Et sit in exiguo laurus superaddita busto,
 Quae regat extincti funeris umbra locum.
 35 Et duo sint versus, *Qui nunc jacet horrida pulvis*,
Unius hic quondam servus Amoris erat.
 Nec minus haec nostri notescet fama sepulcri,
 Quam fuerant Phthii busta cruenta viri.
 Tu quoque, si quando venies ad fata, memento
 40 Hoc iter ad lapides cana venire meos.

In-

Sat mea sit magna. unde alii fecerunt, *Sat mea sat magna est.* recte. sic L. 1. Eleg. 17.

Sat tibi sat poenae nox, Et iniqua vada. Beroaldus hic de perfectione mystica numeri ternarii philosophatur. gerrae. mihi certum est, avulsa haec esse & truncata ex libro tertio. quod vero libellos suos donum parat Proserpinae, id non fiebat nauli loco, sed quia nefas habebatur vacuis manibus ad Iunonem infernam venire. Virgilius L. 6. Aen.

Hoc sibi pulcra suum ferri Proserpina manus Instituit.

27. PECTUS LACERATA SEQUARE] *sequere*, sex libri. *sequaris*, unus.

29. OSCULAQUE IN GELIDIS PONES SUPREMA LABELLIS] ex filo sermonis apparet legi debere *ponas*. est autem blandissime dictum, ac dulcissime, *ponere oscula*. quod bono iudicio arripuit Papinius L. 2. Thebaid.

oscula moestis

Tempestiva genis posuit, lacrimasque repressit.

30. PLENUS ONYX] omnes scriptores efferunt *on onyx* genere masculino. solum Martialis feminino extulit L. 7. Epigr. 94.

Unguentum fuerat, quod onyx modo parva gerebat:

Oscuit postquam Popilus, ecce, garum est.

& notavit istic literatissimus Scriverius. malebat autem J. F. Gronovius, *quod onyx modo parve gerebat*. de qua correctione non est cur dubitemus.

35. QUI NUNC JACET HORRIDA PULVIS] *horrida* est in omnibus nostris libris, inque iis quos Lipsius, Passeratius, Livinejus, ac Gebhardus inspexerunt. neque aliter editiones principes. & sic quoque Charisius, quem Georgius Fabricius edidit, L. 1. PULVIS masculini generis est, quamvis Propertius dixerit, *Qui nunc jacet horrida pulvis*. in Putschii editione legitur eo loci *arida pulvis*: quod & in poeta nostro habent excerpta codicis Borrichiani. sed vincat numerus aliter scribentium: nam *arida* videtur factum ex *orrida*, abjecta adspiratione.

36. UNUS HIC QUONDAM SERVUS AMORIS ERAT] quod hic sibi noster epitaphium ponit, tantopere placuit disertissimo viro Joanni Casae, ut & suo inscribi velit sepulcro, Carm. 10. eorum quae a multiplicato sono in versuum numero certo ac praefinito Italis Sonetti appellantur:

Come doglia fin qui fu meco e pianto,

Se non quando diletto Amor mi perse;

E sol fu dolce amando il viver mio;

Così sia sempre; e loda haronne e vanto,

Che scrivessi al mio sepolcro forse,

QUESTI SERVO D'AMOR VISSE E MORIO.

40. MEMENTO HOC ITER AD LAPIDES CANA VENIRE MEOS] haec est Scaligeri lectio. membranae habent, *Hoc iter ad lapides cana veni memores*. quod non satis dilucide exponunt, qui sequuntur, Pal-

Interea cave sis nos aspernata sepultos.

Non nihil ad verum conscia terra sapit.

Atque utinam primis animam me ponere cunis

Iussisset quaevis de tribus una soror.

45 Nam quo tam dubiae servetur spiritus horae?

Nestoris est visus post tria saecula cinis.

Quis tam longaevae meminisset fata senectae

Gallicus Iliacis miles in aggeribus?

Tu

Passeratius, & Adr. Behotius L. 3. Apoph. C. 4. antiqui dicebant *itiner itineris, iter iteris*. Naevius Lycurgo: *ignotae iteris sumus, tuto scis*. L. Artius Oenomaos: *Præsto etiam adsum, exprime quid fers: nam te longo itere cerno vadere*. vide Nonium.

46. NESTORIS EST VISUS POST TRIA SAECULA CINIS] de aetate Nestoris eleganter disputat Franc. Floridus L. 2. Subsec. Lect. C. 3.

47. QUIS TAM LONGAEVAE MEMINISSET
FATA SENECTAE

GALLICUS ILIACIS MILES IN AGGERIBUS?

haec est lectio meliorum librorum, quam jure contra Beroaldum, qui primus corrupit, vindicat Scaligeri perspicacia. *Quis* valet quibus. quibus debuisset Nestor commemorare acumen senectae suae nimium vivacis, dum decrepitu etiamnum militat apud Trojam, si ipsi contigisset feliciter ante Antilochum mori? certe querelam de fera morte potuisset compendii facere. unice huc facit insignis locus poetae Aquinatis Sat. 10.

Rex Pylius; magno si quidquam credis Homero,

Exemplum vitae fuit a cornice secundae.

Felix nimirum, qui tot per saecula mortem

Distulit, atque suos jam dextra computat annos,

Quique novum toties mustum bibit: oro, parumper

Attendas, quantum de legibus ipse queratur

Factorum, & nimio de flamine, cum videt acris

Antilochi barbam ardentem: nam quaerit ab omni,

Quisquis adest, socio, Cur haec in tempora daret?

Quod facinus dignum tam longo admiserit aetate?

quae postrema pulcre illustant mentem Propertii. scribebant autem veteres *quis*, non, quod nunc fit nullo more, *quies*. (quamvis hoc defendere videatur vir doctissimus Joannes Pierius Valerianus in L. 1. Aen. v. 95.) Sospater Charilius L. 1. instit. gram. Sed & plurali numero nominativo variaverunt, qui proferentes, vel *ques*. unde & dativus duplex in usu novi sermonis est, quis enim & quibus dicimus, in alio qui in alio *ques* declinantes. Nam nominativus pluralis I littera terminatus accipit semper S, & facis dativum, ut coloni colonis. ita & qui quis. Si vero S terminatur nominativus, bus syllaba terminari debet dativus, ut duces ducibus, mores moribus, & *ques* quibus. *Ques* autem dixisse veteres testimonio est Cato, qui ait *Originum secundo*, Quaecumque Romae regnavissent: & *Pacuvius*, *Ques* sunt ii ignoti, nescio *ques* ignobiles. quam vocem tamen si novitas abdicavit, declinatio ejusdem tamen manet. Nam quibus crebro dicimus. videsis Leonardum Malacspinam in L. 10. Cicer. ad Artic. Epist. 9. & Ger. Jo. Vossium L. 4. de Analog. C. 6. nunc pergamus. *Gallicus miles* dicitur Nestor, quia tendebat juxta Phrygiae fluvium Galium. ita passim apud historicos exercitus ac legiones denominantur a provinciis, in quibus militabant. Tacitus L. 1. Hist. C. 76. *Judaicum exercitum Vespasianus*, *Syriae legiones Mucianus sacramento Osbonis adiecit*. & mox C. 77. *Consul [Otho] cum Titiano fratre in Kalen. Martias ipse, proximos menses Verginio destinat, ut aliquod exercitus Germanico delinimentum*. mirifice hunc nostri locum exposuerunt multi. Behotius quum in iis nulum sensum videret, substitutum ivit, *Bellicus Iliacis*, L. 3. Apophor. C. 4. frustra, & pravo more. aliquid viderat Douza F. nec tamen primus, nec satis explicare.

Non ille Antilochi vidisset corpus humati:

50 Diceret aut, O mors, cur mihi sera venis?

Tu tamen amisso nonnumquam flebis amico.

Fas est praeteritos semper amare viros.

Testis, qui niveum quondam percussit Adonem

Venantem Idalio vertice durus aper.

55 Illis formosum jacuisse paludibus, illuc

Diceris effusa tu, Venus, isse coma.

Sed frustra mutos revocabis, Cynthia, manes.

Nam mea quid poterunt ossa minuta loqui.

49. ANTILOCHI VIDISSET CORPUS HUMATI] aliquot libri habent *humari*. Passeratius *amati* conjiciebat. sed nihil est mutandum. *humati* valet hoc loco *humandi*: nam talia participia praeteriti temporis ponuntur pro futuris. Virgilius L. 2. Aen.

subitis deserta Creusa,
Et direpta domus, & parvi casus Iuli.
Direpta (inquit Servius) pro diripienda. participium pro participio. clarissime Lucanus L. 5.

suprema ruentis
Imperii, caesosque duces, & funera regum,
Et tot in Hesperio collapsas sanguine gentes
Cur aperire times? an nondum nomina tantum

Detruxero nefas? & adhuc dubitantibus
astris

Pompeii damnare caput, tot fata tenentur?
vides hic *caedendos duces & gentes collapsas* impio illo bello civili. Horatius L. 3. Od. 8.

Voveram dulces epulas, & album
Libero caprum, prope funeratus
Arboris istu.

L. 4. Od. 11.

Rides argento domus: ara castis
Vincta verbenis aures immolatio
Spargier agno.

54. VENANTEM IDALIO VERTICE] fuit igitur & mons eo nomine, ut & oppidum, & nemus. videfis Barthium in L. 5. Thebaid. Statii 7. 63. tetigit & Beroaldus, sed jejune, & tantummodo tetigit.

55. ILLIS FORMOSUM LAVISSE PALUDIBUS] jacuisse est in omnibus nostris scriptis: in tribus Lipsio visis: in tribus itidem Gebhardo: in duabus editionibus primis. *lavisse*, defendunt Lipsius L. 1. Ant. Lect. C. 20. & Scaliger h. L. & sic in suo invenisse testatur Pas-

seratius. audio: sed ita, ut ex *flavisse*, quod *flavisse* fuerat, corruptum arbitrer. sic L. 3. Eleg. 2, *praetoria classica fletu* habebimus; pro quo reponendum *flare*, istic docebitur. provocant ad morem antiquum lavandi. sed an satis decore Adonis lavatur aqua coenosa, & ulva palustri? id in suo libide pro dirissimmo omine habet Naso:

Protinus Eumenides lavere palustribus ulvis.
quid, quod apud Bionem Adonis in lecto jacens auro ac purpura strato lavatur ab Amoribus, qui aquam ferunt aureis lebetibus? pro fletu Veneris stant omnes poetae. venustissime Ovidius, ut in facto recenti, L. 10. Metam.

utque aethere vidit ab alto
Examimem, inquo suo jactantem sanguine cer-
pui;

Desiluit, pariterque sinus pariterque capillos
Rupit, & indignis percussit pectora palmis.
Quaestaque cum Fatis, At non tamen omnia
vestri

Juris erunt, inquit. luctus monumenta ma-
nebuunt

Semper, Adoni, mei: repetitaque morsis imago
Annua plangoris peraget simulamina nostri.
tamen non est mihi animus deferere lectio- nem, in qua conspirant tot codices antiqui, facilem praeterea ac planam, atque ex ipsa re enatam.

58. QUID POTERUNT OSSA MINUTA LO- QUI?] Palatinus Gebhardi, *qui poterunt?* non male. Cicero L. 1. Tuscul. Quaeft. C. 16. *inde in vicinia nostra Avernii lacus,*

Unde animae excitantur obscura umbra, aper-
to ostio

Alti Acherontis, falso sanguine, imagines mor-
tuorum.

R

has

has tamen imagines loqui volens: quod fieri nec sine lingua, nec sine faucibus laterumve ES pulmonum vi, & figura potest. Vulgi sententiam sequitur Lucius Septimius L. 6. C. 14. ubi Ulyxes narrat conjectatoribus, Visum sibi saepius simulacrum quoddam, inter humanum divinumque vulum formae portandabilis, ex eodem loco repense edi: quod completis furmo de-

sidio cupienti sibi, porrigitque manus; responsum ab eo humana voce, Sceleratam huiusmodi conjunctionem, quippe ejusdem sanguinis atque originis: namque ex eo alterum alterius opera interiturum. non erat haec quidem umbra hominis defuncti: sed tamen parum prudenter ad machinam tam puerilem confugere videtur Septimius.

X I.

Non ita Dardanio gavifus Atrida triumpho est,
 Quum caderent magnae Laomedontis opes:
 Nec sic errore exacto lactatus Ulyxes,
 Quum tetigit carae litora Dulichiae:
 5 Nec sic Electre, salvum quum aspexit Orestem,
 Cujus falsa tenens flevrat ossa foror:
 Nec sic incolumen Minois Thesea vidit,
 Daedaleum lino quum duce rexit iter:
 Quanta ego praeterita collegi gaudia nocte.
 10 Immortalis ero, si altera talis erit.

At

1. GAVISUS ATRIDA TRIUMPHO EST] et est non comparet in Regiis, neque in Colbertinis. in nostris hoc modo exprimitur, triumpho ē: Nicol. Heinſius legebat, gavifus Atrida triumpho est, ut sit vocativus, exemplo Horatii L. 2. Sat. 3.

Ne quis huiusmodi velit Ajacem, Atrida, vel-
 nos cur?

Not. in L. 8. Metam. Ovidii §. 550. ego vero nullam video rationem mutandi: nam veteres illa nomina quae Graeci in AS vel in ES efferunt, per A solebant efferre. in quibus hoc ipsum Atrida memorat Servius in L. 3. Aen. §. 475. Iam apud Latinos horum nominum causa manifestata est: nam nominativus ipse in A mutatur, ES recipit Latine declinationem: ut, Atrides Atrida, Scythes Scythae. Quintiliani & Prisciani loca, egregie hoc facientia, potes videre apud summum in his literis virum Ger. Jo. Vossium L. 2. de Analog. C. 2. qui & hic Atrida pro recto casu agnoscit.

2. LAOMEDONTIS] nostri Laomedontis, more prisco. vide notam Jo. Fred. Gronovii in L. 21. Plinii C. 5. item Jo. Geor. Graec.

vii in Ciceron. L. 12. ad famil. Epist. 13. ita etiam habet Veneta antiqua.

4. QUUM TETIGIT CARAE LITORA DULICHIAE] imo Ithacae. vide Homerum L. 13. Odyss. sed noster res Ithacae cum rebus Dulichiae fere confundit. sic supra habuimus, Eleg. 2.

Aut quum Dulichias Pallas frastinet ad aras.
 L. 3. Eleg. 3.

Lydus Dulichio non distat Croesus ab Iro.
 confudit & Virgilius Eclog. 6.

Quid loquar aut Scyllam Nisi, quam fama
 secuta est,

Candida succinctam lavantibus inguina
 monstris

Dulichius vexasse rates.

tamen Homerus Dulichiae atque Echinadum insularum navibus quadraginta praefuisse Megen Phylei filium, Ulyxen vero duxisse alias duodecim ex Ithaca, Nerito, Zacyntho, Sarno, tradit L. 2. Iliad.

5. NEC SIC ELECTRA, SALVUM QUUM ASPEXIT ORESTEM] in noster secundus, & uterque Colbertinus. Groninganus, & Vaticanus Livineji, cum Borrichiano, Non Ele-

- At dum demissis supplex cervicibus ibam,
 Dicebar sicco vilior esse lacu.
 Nec mihi jam fastus opponere quaerit iniquos,
 Nec mihi ploranti lenta sedere potest.
 15 Atque utinam non tam sero mihi nota fuisset
 Conditio. cineri nunc medicina datur.
 Ante pedes caecis lucebat semita nobis.
 Scilicet infano nemo in amore videt.
 Hoc sensi prodesse magis. contendite amantes.
 20 Sic hodie veniet, siqua negavit heri.
 Pulsabant alti frustra, dominamque vocabant.
 Mecum habuit positum lenta puella caput.
 Haec mihi devictis potior victoria Parthis.
 Haec spolia, haec reges, haec mihi currus erunt.
 25 Magna ego dona tua figam, Cytherea, columna,
 Taleque sub nostro munere carmen erit:

Has

Elestra suum saluum cum vidit Orestem. illud suum infarserunt, qui versui metuebant. sed scribendum est *Elestre*.

14. NEC MIHI PLORANTI LENTA SEDERE POTEST] *lenta* est, quae ad lacrimas amantis tarde movetur; aut non moveri simulat. apposite Tibullus L. I. Eleg. 11.

At lascivus Amor rixae mala verba ministrat,
Inter Et iratum lentus utrumque sedet.

Seneca Troad. v. 253.

spiritus quondam truces

Minaeque summi lentus Aeneidae vuli.

Suetonius Neron. C. 40. Neapoli de motu Gallicarum cognovit die ipso quo matrem occiderat, adeoque lente ac secure tulit, ut gaudens etiam suspicionem praeberet. Cicero L. 2. ad Attic. Epist. 13. Credas mihi velim; neminem adhuc offendi, qui haec tam lente, quam ego sero, faceret. elegans est huius voculae usus. quem compluribus exemplis ostendit Nic. Hein- sius Not. ad Ovid. Epist. Sapphus v. 169. & ad Herus, v. 81.

16. EMERITIS NUNC MEDICINA DATUR] *cineri*, quod olim legebatur, eiecit Scaliger tamquam commentum Beroaldi, reposito *emeritis*, antiqua, ut ait, lectione. atqui *cineri* exhibent octo codices scripti: tantum abest ut id Beroaldus fuerit commentus. *cineri* etiam legitur in editionibus primis. vetus

poeta, non Virgilius, sed tamen vetus & bene elegans beneque Latinus, in Copa:

Quid cineri ingrato servas benevolentia fersa?
cineri medicinam dare, proverbium est de ope fera, bene expositum Passeratius. ad eandem formam dicebant *mortuis verba facere*, *mortuis mederi*. hoc autem loco *tinerem* se vocat, quo modo *umbram* dixerat supra Eleg. 9.

Non ego, sed tenuis vapulat umbra mei.
 Scaligeri lectio ingeniosa est: sed non ideo antiqua & vera sedibus suis ejicienda erat. neque etiam *emeritis* omnino inutilis medicina, quum possint denuo evocari.

19. CONTENDITE AMANTES] *enitimini*, & durate: sic hodie dabitur, quod heri negabatur. Ovidius L. I. Art. Amat.

Prima tuae menti veniat fiducia, cunctas

Posse capi; capies. tu modo tende plagas.

alii legunt *contemnite*: quod minus placet: sic verba vice *contendas*, pro *contemnas*, in libro vetere habuimus supra L. I. Eleg. 7. v. 25.

25. MAGNA EGO DONA TUA FIGAM, CYTHEREA, COLUMNA] *noster* prior cum Berochiano habet *tuae columnas*. Virgilius L. 3. Aen.

Aere cavo clipeum, magni gestamen Aban-
tis,

Postibus adversis figo.

26. TALEQUE SUB NOSTRO MUNERE CAR-

R 2

MEN

*Has pono ante tuam tibi, diva, Propertius aedem
Exuvias, tota nocte receptus amans.*

Nunc ad te, mea lux, veniat mea litore navis

30

Servata, an mediis fidat onusta vadis,

(Quod, si forte aliqua nobis mutabere culpa)

Vestibulum jaceam mortuus ante tuum.

MEN ERIT] libri plures habent nomina: sed perperam. exprimit enim nomen suum in ipso carmine *muneri* subscribendo. monuit & Scaliger curis secundis.

27. HAS PONO ANTE TUAM TIBI, DIVA, PROPERTIUS ABDEM] Haec legebat Nic. Heinſius Not. ad Ovid. Epist. Sapphus. recte. nam *exuvias*, quod sequitur, per appositionem jungitur. & haec pertinet ad *domum*, quod praecedit. *tuas aedes* habent omnes libri, etiam Gebhardo inspecti. *tuam aedem* nunc vulgo Editur, nec male. Ovidius L. I. Amor. Eleg. II.

Non ego victrices lauro redimere tabellas,

Nec Veneris media ponere in aede moror.

non tamen ut putes perpetuum: nam & *aedem* & *aedes* de locis sacris usurparunt antiqui. Apulejus Metam. L. 6. Cererem ita inducit loquentem ad supplicem Psyche: *dedecore* itaque istis aedibus protinus: & quod a me retenta custoditque non fueris, optime consule. est autem *ponere* proprium dedicationis verbum ac consecrationis. Ovidius Epist. Sapphus:

Inde chelyn Phoebæ communia munera ponam:

Et sub ea versus unus & alter erunt.

GRATA LYRAM POSUI TIBI, PHOEBE, POETRIA SAPPHO:

CONVENIT ILLA MIHI, CONVENIT ILLA TIBI.

Corn. Nepos Pausan. C. I. primum in eo est reprehensus, quod ex praeda tripodem aureum Delphis posuisset, epigrammate scripto, in quo erat haec sententia: SUO DUCTU BARBAROS APUD PLATAEAS ESSE DELETOS, EJUSQUE VICTORIAE ERGO APOLLINI DONUM DEDISSE. Cicero Accus. 4. in Verr. C. 28. Candelabrum e gemmis clarissimis, opere mirabili perfectum, reges

hi, quos dico, Romam cum attulissent, ut in Capitolio ponerent: quod nondum etiam perfectum templum offenderant, neque ponere potuerunt, neque vulgo ostendere ac proferre voluerunt: ut & magnificentius videretur, cum suo tempore in cella Jovis Opt. Max. poneretur, & clarius, cum pulchritudo ejus recens ad oculos hominum atque integra perveniret. ibidem C. 36. adsum Sogestani, clientes tui, facii populi Romani atque amici: certiorum te faciant, P. Africanum, Karthagine deleta, simulacrum Dianae majoribus suis restituisse: idque apud Sogestanos ejus imperatoris nomine positum ac dedicatum fuisse. atque ita frequenter in vetustis inscriptionibus.

28. EXUVIAS] dubitat Passeratius, quas *exuvias* poeta intelligat, an vestes suas? &c. Livinejo pejus successit; qui, *vestes appellas*, inquit, quibus intectus esset, & cum Cynthia nequam fecisset, ut naufragi vestimenta sua, quibus naufragium evaserant, Neptuno suspenderunt. nollem dictum: tu ita habe: praepositum Propertius victoriam suam triumpho Augusti de Parthis ducendo; inde spolia memorat, & reges, & currum. triumphantes autem quum solerent dedicare *exuvias* hostiles; ipse, persistens in similitudine triumphi, donarium ponit Veneri, *exuviarum* hostilium loco. ut sit mens hujus loci, Hoc tibi ego donum, o Venus, pono, *exuviarum* & spoliiorum vicem lectorum tota ista nocte, quam in Cynthiae meae amplexibus produxi. non est absimilis Catulli locus Carm. 63.

Dulcia nocturnae portans vestigia rixae,

Quam de virginis gesserat exuvias.

apparet & hanc elegiam scriptam esse sub tempore expeditionis quam Augustus in Parthos moliebatur.

XII.

O Me felicem, o nox mihi candida, & o tu
 Lectule deliciis facte beate meis.
 Nam modo nudatis mecum est luctata papillis.
 Interdum tunica duxit operta moram.
 5 Illa meos somno lapsos patefecit ocellos
 Ore suo, & dixit, Siccine lente jaces?
 Quam vario amplexu mutamus brachia? quantum
 Oscula sunt labris nostra morata tuis?
 Quam multa apposita narramus verba lucerna?
 10 Quantaque sublato lumine rixa fuit?
 Non juvat in caeco venerem corrumpere motu.
 Si nescis, oculi sunt in amore duces

Ipse

I. O ME FELICEM, NOX O MIHI CANDIDA] lege cum omnibus membranis, o nox mihi candida. non consulunt nasum suum, qui veteres poetas tam religiosos faciunt circa hiatus; neque cogitant literam M saepissime non elidi.

5. ILLA MEOS SOMNO LASSOS PATEFECIT OCELLOS] in uno Regio est lapsos, in altero lapso. Passeratius quoque & Gebhardus in suis lapsos invenerunt, ac probarunt. uti & Nic. Heinsius Not. ad Ovid. L. 3. Amor. Eleg. 5. v. 1. & ad L. 3. Trist. Eleg. 3. v. 44. omnino recte. noster L. 1. Eleg. 10.

Quamvis labentes premeret mihi somnus ocellos.

6. SICCINE, LENTE, JACES?] in nostro secundo est vacas: quod fortasse fuerit vacas, non insubido sensu. sed tamen nihil mutandum. Ovidius L. 3. Amor. Eleg. 7.

Hanc tamen in nullos tenui male languidus usus,

Sed jacui pigro crimen omni que toro.

& paullo post:

Truncus iners jacui, species, & immitale signum.

L. 3. Art. Amat.

Thorpe jacens mulier multo madefacta Lynce.

9. QUAM MULTA APPOSITA, &c.] hoc distichon loco non suo legebatur: ego autem huc revocavi, praecunte Douza P. nec

mutabit factum, qui cum sublato lumine composuerit caecum illum moxum.

11. IN CAECO VENEREM COMMITTERE MOTU] corrumpere praeferunt octo libri scripti, cum primitus cuius. quod cur posthaberi debeat rati committere, nullo modo adsequor. venerem corrumpere, est deteriorem facere atque insuaviorem. noster infra Eleg. 23.

Corripisque bonus mestare primus aquas. & Eleg. 13.

----- corrumpis dura catena manus. supra Eleg. 3.

Et saepe innumeris corruptas dentibus ungues.

quare autem venus in tenebris sit minus jucunda, ipse reddit rationem: nempe quoniam oculi sunt in amore duces. ab ea mente Martialis L. 11. Epigr. 105.

Tu tenebris gaudes; me ludere fesse lucerna,

Et juvat admissa vumpere luce lacus. & Galienus Imperator:

Ludite: sed vigilas nolite extinguere lychnos. Omnia nocte vident, nil cras meminere lucernae.

quod non est pejus, quam illud Bilbilitae poetae L. 14. Epigr. 39.

Dulcis conscia lectuli lucerna,

Quidquid vis facias, licet, tacebo.

caecam noster venerem vocat, ut Virgilius caecum Martem L. 9. Aen.

nec curans caeco contendere Marte

R 3

Am.

- Ipse Paris nuda fertur periisse Lacaena,
 Quum Menelaeo surgeret e thalamo.
- 15 Nudus & Endymion Phoebi cepisse sororem
 Dicitur, & nudae concubuisse deae.
 Quod si pertendens animo vestita cubaris,
 Scissa veste meas experiere manus.
 Quin etiam si me ulterius provexerit ira,
- 20 Ostendes matri brachia laesa tuae.
 Necdum inclinatae prohibent te ludere mammae.
 Viderit hoc, si quam jam peperisse pudet.
 Dum nos fata sinunt, oculos satiemus amore.
 Nox tibi longa venit, nec reditura dies.
- 25 Atque utinam haerentes sic nos vincire catena
 Velles, ut numquam solveret ulla dies.
 Exemplo junctae tibi sint in amore columbae,
 Masculus & totum femina conjugium.

Errat,

*Amplius audaces Rutuli: sed pellere vallo
 Missilibus certant.*

18. MEAS EXPERIERE MANUS] in Gronin-
 gano est; *manus experiere meas.* hexametrum
 Joannes Rivius in Castigationibus Terentia-
 nis ita laudat:

Quod si pertendens animo, vestita cubare.
 nescio an memoriae vitio: certe aliter est in
 libris qua scriptis qua cussis.

21. NECDUM INCLINATAE PROHIBENT TE
 LUDERE MAMMAE] Nonius: *Summen proprie a
 sugendo dictum: nam & mulieris mammam
 summen veteres dici volunt.* Lucilius Sat. lib.
 quarto:

*Quod si nulla potest mulier tam corpore duro
 Esse, tamen tenerum moveat succussa lacer-
 tum,*

Et manus uberior lactans in summe fidat.
 tales Martialis pannoſas vocat L. 3. Epigr.
 72.

Aut tibi pannoſae pendens a pectore mammae.
 contrarium est stare. Lucilius idem apud No-
 nium in Stare:

*Hic corpus solidum invenies, hic stare papillas
 Pectore marmoreae.*

eum poetae Aurunci locum in animo habuit
 nescio quis Maximianus, quem infecti qui-
 dam mortales pro Corn. Gallo venditant,
 Eleg. 5.

*Urebant oculos duras stansque papillas,
 Et quas astringens clauderet una manus.*
 pentametri leporem sublegit Martiali L. 14.
 Epigr. 134.

*Fascia, crescentes dominae compositae papillae;
 Ut sis quod capiat nostra, cognosque manus.*
 velles hunc nebulonem tam recto semper ju-
 dicio scripsisse.

22. VIDERIT HOC, SI QUIS JAM PEPERIS-
 SE PUTET] omnes libri; *si quam jam pepo-
 ruisse pudet*, sensu perspicuo. de mammis to-
 gendis sollicita sit, quae jam mater facta
 flaccidas habet ac turpiter propendentes, ne-
 que aptas lufibus delicatis. tuae stant & tur-
 gent: ideo nudam volo. verissimum est pu-
 det. Seneca Consol. ad Helv. C. 16. Num-
 quam te foecunditatis tuae, quasi exprobraret
 aetatem, puduit: nunquam amore aliarum, qui-
 bus omnis commendatio ex forma petitur, tur-
 scentem uterum abscondisti, quasi indecens onus,
 nec intra viscera tua conceptas spes liberorum eli-
 sisti.

27. EXEMPLO JUNCTAE SIC SINT IN AMO-
 RE COLUMBAE] sic sint videtur a Scaligeri
 mente, aut manu. tibi sunt legitur in libris
 quinque vetustis; tibi sint, in Groningano,
 & utroque Colbertino. quae vera lectio. pul-
 cra est haec imago a columbis desumpta. ca-
 les duae confectis rostris conspiciuntur in
 sym-

- Errat, qui finem vesani quaerit amoris.
 30 Verus amor nullum novit habere modum.
 Terra prius falso partu deludet arantes,
 Et citius nigros Sol agitabit equos:
 Fluminaque ad caput incipient revocare liquores,
 Aridus & sicco gurgite piscis erit:
 35 Quam possim nostros alio transferre calores.
 Hujus ero vivus, mortuus hujus ero.
 Quod mihi si secum tales concedere noctes
 Illa velit, vitae longus & annus erit.
 Si dabit haec multas, fiam immortalis in illis.
 40 Nocte una quivis vel Deus esse potest.
 Qualem si cuncti vellent decurrere vitam,
 Et pressi multo membra jacere mero:
 Non ferrum crudele, neque esset bellica navis,
 Nec nostra Actiacum verreret ossa mare.

45 Nec

sympano elegantis monumenti nescio cujus
 Claudiae Lepidillae, apud Boissardum P. 6.
 Antiq. p. 52. iremque in monumento A. Po-
 stumii Euaristi, p. 77.

28. MASCULUS ET TOTUM FEMINA CON-
 JUGUM] unus columbus non nisi unam co-
 lumbam in conjugio habet; vicissim una co-
 lumba contenta est uno columbo. hoc est
 totum eorum conjugium; secus atque inter
 gallos & gallinas, aut coturnices, quarum
 amor multivokus est. totum exhibent omnes
 libri, nullo dissentiente. tamen Livinejus
 eam vocem ut ineptam traducit, reponitque
 suum: quod Passeratius exponit, ubi adul-
 terii nulla suspicio. non perviderunt isti mentem
 poetae. Plinius L. 10. C. 34. *pudicitia illis*
 (columbis) *prima, & nervi nota adulteria.*
conjugis fidem non violant, communemque ser-
vant domum. itaque unus mas unaque femi-
 na totum componunt matrimonium: quod
 contra est in reliquarum avium venere vul-
 givaga. ideo Horatius inter *adversam* posuit
 corruptam columbae fidem Epod. 16.

Adulteretur & columba milao.

Porphyrus: *jacunde adulteretur: quia dicitur*
columba nulli alii succumbere quam cui se semel
junxit. vide Aelianum L. 3. Hist. Anim. C. 44.

32. NIGROS SOL AGITABIT EQUOS] Rob.
 Titius mirifico acumine nobis reposuit pi-

gro, pro nigros, L. 8. Loc. contr. C. 11. pro-
 be eo nomine depexus a Scaligero. Passera-
 tius, dum Titium ridet, ipse non perspexit
 poetae sensum, trahens hunc versum ad
 defectum solis. omnia, inquit Propertius,
 prius fient, quae nullo modo fieri possunt,
 quam ego desinam amare Cynthiam meam.
 ipse ille sol, cujus proprium est lucere, prius
 lucere desinet, & aeternis tenebris involvet
 hunc orbem. paria fere Ovidius L. 1. Trist.
 Eleg. 7. nisi quod ibi de sole paulo aliter.

35. ALIO TRANSFERRE CALORES] libri,
dolores. male. sed solent haec voces fere con-
 fundi. colores erat in nonnullo.

37. QUOD MIHI SI TECUM] lege *secum*,
 ex codice Groningano. Gebhardus, qui *te*
tecum probat, cur non exposuit?

43. NON FERRUM CRUDELE, NEQUE ES-
 SET BELLICA NAVIS] ita nos in quinque li-
 bris exaratum reperimus. alii habent, *Non*
ferrum crudele esset, neque b. n. numero laxio-
 re, nec latis ad gravitatem Propertianam.
 rident haec, qui non intelligunt. rideant
 sane: at tu Horatio crede, homini haud
 quaquam inepto,

Non quivis videt inmodulata poemata iudex.

44. ACTIACUM VERRERET OSSA MARE]
verreret est in utroque Colbertino: reliqui
 omnes habent *verreret.* illud Scaligero pla-
 cuit,

- 45 Nec toties propriis circum oppugnata triumphis,
 Lassa foret crines solvere Roma suos.
 Haec certe merito poterunt laudare minores.
 Laeserunt nullos pocula nostra Deos.
 Tu modo, dum licet, hunc fructum ne desere vitae.
- 50 Omnia si dederis oscula, pauca dabis.
 Ac veluti folia arentes liquere corollas,
 Quae passim calathis strata natare vides:
 Sic nobis, qui nunc magnum spiramus amantes,
 Forsitan includet crastina fata dies.

ruit; cuius ductum hic sequi libet. & sane
 ita loquitur optima antiquitas. Lucretius
 L. 1.

*Sunt igitur venti nimirum corpora caeca,
 Quae mare, quae terras, quae denique nubi-
 la coeli*

Verrunt, ac subito vexantia turbine raptant.
 & L. 5.

*Partim quod validi verrentes aequora venti
 Diminuunt.*
 quem versus paullo post iterum ponit. idem
 L. 6.

*Tum perro venti magnam quoque tollere par-
 tem*

Humoris possunt verrentes aequora ponti.
 Virgilius L. 1. Aen.

*maria, ac terras, coelumque profundum
 Quippe serant rapidi secum, verrantque per
 auras.*

& L. 8.
*Et circum argento clari delphines in orbem
 Aequora verrebant caudis, aestumque seca-
 bant.*

Catullus Epithal. Pelei & Thetidis.
*Ausi sunt vada salsa cisa decurrere puppi,
 Caerulea verrentes abiectis aequora palmis.*
 Papinius L. 4. Theb.

*Aret Lerna nocens, aret Lyrceus, & ingens
 Inachus, adverrensque natantia saxa Chora-
 drus.*

qui locus unice nostrum illustrat: nam ut
 ibi fluvius saxa, ita hic mare verrere ossa di-
 citur. vide sis Nonium in *verrere*. alioqui
 facilis est transitus inter *verrere* ac *vertere*. sic
 apud Virgilium L. 6. Aen. legitur, *remus
 freta livida verrunt*, locutione poetis usita-
 tissima: tamen multos libros veteres ibi ha-
 bere *verrunt* observavit diligentissimus Pic-
 rius. paene oblitus eram monere, *Adria-*

cum legi in codice Groningano, ac Borri-
 chiano, pro vulgato ac probò *Actiacum*. nec
 tamen monerem, utpote leviculum, nisi
 crederem rationem habendam prioris libri,
 quem mihi certis argumentis liquet transcrip-
 tum fuisse de bono exemplari.

49. TU MODO, DUM LICET, HUNC FRU-
 CTUM NE DESERE VITAE] haec est lectio
 primarum editionum, quum nondum illa
 perniciofa libido novandi animos erudito-
 rum afflasset. neque causa erat cur quis du-
 bitaret de sinceritate, nisi movisset litem ni-
 mis subtile quorundam hominum acumen.
 in uno nostro est, *Tu modo dum liceat fr.* &
 sic unus Gebhardi, & Groninganus. in no-
 stro altero, *Tu modo dum licet fr.* quomodo
 unus Colbertinus, & duo Regii, cum Bor-
 richiano. in altero Colbertino legitur, *Tu
 modo dum lucet fr.* istud *lucet* quum in nescio
 quibus membranarum invenisset Palmerius, non
 dubitavit calide amplexari: erat enim inusi-
 tatum. & invenit, qui sequeretur, Passera-
 tium. *dum lucet*, dum vita suppetit: dum
 vita haec cernitur. nam *lucet* nobis integris
 sensibus: post mortem tenebrae. haec illi.
 nec neget quisquam *lucem* saepe pro vita po-
 ni: sed probandum erat, *lucere* ad eundem
 modum poni pro *vivere*. nugae hae sunt &
 aslaniae, a quibus cavere dicit erectior ju-
 ventus. receptam lectionem bene exposuit
 Gebhardus. aliquanto pudentius poterant re-
 finxisse,

*Tu modo, quum liceat, fructum hunc ne de-
 sere vitae.*

sed, ut dixi, nihil hic debet refingi.

53. QUI NUNC MAGNUM SPIRAMUS AMAN-
 TES] *spiramus*, quod fere libri praeferrunt,
 magno conatu defendit Passeratius, & cum
 eo Gebhardus. *spiramus* aliis adrisit magis, &
 in

in iis Scaligero ac Lipſio. Horatius Art. Poet.

Nam ſpiras tragicum ſatis, & feliciter auct.

Statius L. 5. Silv. 3.

Certe ego, magnanimam qui ſacta attollere regum

ibam alium ſpiram, Martemque aequare ca-
nendo.

Cicero L. 9. ad Attic. Epist. 5. venis ad me etiam
Q. Fufius, quo vultu! quo ſpiritu! Apuleius L. 5.

Métam. Jam jam ſuſcepum respicit, & Deam
ſpiras mulier, quae voces ancillas habet, &

venis iſſis imperas. Seneca Thyest. 7. 504.
Cum ſpiras ira ſanguinem, neſcis regi.

plura Nic. Heinſius dabit ad Ovid. L. 5. Me-
tam. 7. 348. quem operae erit vidiffe.

X I I I.

PRaetor ab Illyricis venit modo, Cynthia, terris,
Maxima praeda tibi, maxima cura mihi.
Non potuit faxy vitam poſuiſſe Ceraunò?
Ah, Neptune, tibi qualia dona darem.
5 Nunc ſine me plena ſunt convivia menſa.
Nunc ſine me tota janua nocte patet.
Quare ſi ſapis, oblatas ne deferere meſſes:
Et ſtolidum pleno vellere carpe pecus.
Deinde ubi conſumto reſtabit munere pauper,
10 Dic alias iterum naviget Illyrias.

Cyn-

4. AH NEPTUNE, TIBI] de Cerauniis,
ſive Acrocerauniis, bona ſunt quae obſervat
Barthius L. 57. Adv. C. 14. ſed cur ibidem
in hoc noſtri loco, Vah Neptune, legi ju-
bear, non ſatis capio. Ah particula eſt indi-
gnantis, increpantis, valde dolentis. Teren-
tius Andr. Act. 1. Sc. 5.

Nam quid ego nunc dicam de patre? ah
Tantam rem tam negligenter agere!
vide ſis cum locum ab initio ſcena. Tibul-
lus L. 3. Eleg. 4.

Ah crudele genus, nec fidum femina nomen;
Ah peras, didicit fallere ſi qua virum!
alia notio eſt particulae vah. Plautus Curcul.
Act. 2. Sc. 1.

Potui conjecturam facere, ſi narrem tibi,
Hac nocte quod ſomniaſci dormiens?

PA. Vah! ſolus hic homo eſt, qui ſcias divi-
nitus.

Poenul. Act. 1. Sc. 3.

AG. Ego ne? egone, ſi iſtus lepide offexis! MI.
i modo.

AG. Ut non ego te hodie! MI. abi modo. AG.
emittam manu!

MI. I modo. AG. non hercle meream. ah!
MI. vah, abi modo.

Terentius Eunuch. Act. 4. Sc. 5.

P. Chremes! C. quis eſt? ehem Pythias,
vah quanto nunc formioſior

Videte mihi, quam dudum! P. certe tu
quidam pol multo hilarior.

quamquam non nego multimodis poni. ſed
vocula eſt ſcena. magis quam elegiae accom-
moda. vide M. Valerium Probum L. 1. Gram.
inſtit. quo loco de interjectione agit.

10. DIC ALIAS ITERUM NAVIGET ILLY-
RIAS] ut nova praeda explorare poſſit novam
cupiditatem. ſane id jam tum vetus erat, &
quotannis pecunia publica pauci quidam lo-
cupletabantur. audi Ciceronem in oratione
pro Lege Manilia graviffime conſequentem,
C. 22. Difficile eſt dictu, Quirites, quanto in
odio ſimus apud exteras nationes, propter eorum,
quos ad eas per hos annos cum imperio miſimus,
injurias ac libidines. Quod enim ſanum puta-
tis in illis terris noſtris magiſtratibus religioſum,
quam civitatem ſanctam, quam domum ſatis
clauſam ac munitam fuiſſe? urbes jam locuple-

S

tes

Cynthia non sequitur fasces, non quaerit honores:

Semper amatorum ponderat illa sinus.

At tu nunc nostro, Venus o, succurre doctori,

Rumpat ut assiduis membra libidinibus.

15 Ergo muneribus, quivis mercatur amorem?

Jupiter, indigna merce puella perit.

Semper in Oceanum mittit me quaerere gemmas,

Et jubet ex ipsa tollere dona Tyro.

Atque utinam Romae nemo esset dives, & ipse

20 Straminea posset dux habitare casa.

Numquam venales essent ad munus amicae,

Atque una fieret cana puella domo.

Non

res ac copiosae requiruntur, quibus causa belli propter diripiendi cupiditatem inferatur. Libenter haec coram cum Q. Catulo & Q. Hortensio disputarem, summis & clarissimis viris. Noverunt enim sociorum vulnera, vident eorum calamitates, querimonias audiunt. Pro sociis vos contra hostes exercitum mittere putatis, an hostium simulatione contra socios atque amicos? Quae civitas est in Asia, quae non modo imperatoris, aut legati, sed unius tribuni militum animos ac spiritus capere possit? &c. par erat ratio in ceteris provinciis. itaque noster isti suo praetori non poterat viam discendi magis compendiosam monstrare.

11. NĒC CURAT HONORES] in Groningaho, & uno nostro est, non quaerit honores. quod mihi priore isto rectius videtur.

17. MITTIT ME QUÆRERE] elegans locutio, ac bene illustrata Nic. Heinsio Nor. ad Ovid. L. 5. Metam. v. 660. nihil huc adtulerant interpretes.

20. GRAMINEA POSSET DUX HABITARE CASA] Straminea invenimus in septem libris. Ovidius L. 3. Fastor. ex persona Martis:

Quae fueris nostri si quaeris regia nati:

Assice de stipula straminisque domum.

& L. 2. Amor. Eleg. 9.

Roma, nisi immensum vires promisset in orbem,

Stramineis esset nunc quoque tellus casis.

Virgilius L. 8. Aen.

Romuleoque recens horrebat regia culmo.

Vitruvius L. 2. C. 1. item in Capitolio commensurare potest & significare mores veritatis Ro-

muli casa in arca sacrorum, stramentis tellus. alia Gebhardus attulit, quibus convelleret Scaligeri mutationem.

21. NUMQUAM VENALES] Passeratius e libb. Non tam venales. nostri nihil mutant.

22. ATQUE QUA FIERET CANA PUELLA DOMO] alter Colbertinus, & Borrichianus, Atque uno fieret cana puella viro. ubi fortasse malles, uno toro. nam viro & toro saepe confunduntur. pro vulgata stent ista Claudiani:

Felix, qui patriis ævum transiit in agris,
Ipsa domus puerum quem videt, ipsa se-
nem:

Qui baculo nitens, in qua reptavit arena,
Unius numerat saecula longa casae.

noster infra Eleg. 19.

In primis una discat amare domo.

& Juvenalis Sat. 6.

mox haec regna relinquas,
Permatasque domos, & flammis conteris.

vix tamen eripi mihi patiar, quā rē domo sic interpretamentum tuo toro, & fuerit a manu poetæ

Atque uno fieret cana puella toro.

sic supra habuimus, Eleg. 5.

Felix Admeti conjux, & lectus Ulyssis.

infra Eleg. 25.

Te socium vino, te corporis esse licebit,

Te dominum admitto rebus, amice, meis.

Lectō te solum, lecto te deprecor uno.

sic & aliis locis quamphurtinis. signanter ve-
ro L. 4. Eleg. 8.

Quam fieret nostro toties injuria lecto,

Adiuvato volui castra movere toro.

L. 3:

- Non quia septenas noctes sejuncta cubaris,
Candida tam foedo brachia fusa viro:
- 25 Non quia peccaris testor te: sed quia vulgo
Formosis levitas semper amica fuit.
Barbarus excussis agitat vestigia lumbis,
Et subito felix nunc mea regna tenet.
Aspice quid donis Eriphyla invenit amaris,
- 30 Arferit & quantis nupta Creusa malis.
Nullane sedabit nostros injuria fletus?
An dolor hic vitiis nescit abesse suis?
Tot jam abiere dies, quum me nec cura theatri,
Nec tetigit campi, nec mea Musa juvat.
- 35 Ah pudeat certe, pudeat: nisi forte, quod ajunt,
Turpis amor furdus auribus esse solet.

Cerne

L. 3. Eleg. 10.

*Si fas est, omnes pariter pereatis arari,
Et quisquis filio praetulit arma toro.*

Ovidius Epit. Hermionae:

*Sic quoque erum repetenda tamen: nec turpe
marito,*

Astera pro caro bella tulisse toro.

has autem vocalas, viro & toro, in veteribus membranis saepissime confundi, prolatis in hanc rem plurimis exemplis, sagaciter ostendit ille veterum poetarum felix restitutor Nic. Heinſius in Naſonianis.

27. BARBARUS EXCUSSIS AGITAT VESTIGIA LUMBIS] *agitare vestigia* Passeratio est, movere pedes in veneris certamine: Turnebo, magnifice incedere, L. 17. Adv. C. 11. nec non Adr. Behotio L. 2. Apoph. C. 19. qui & Turnebum defendit contra non neminem aliter sentientem. iste non nemo Gaspar Schoppius est, L. 3. Verif. C. 16. videndus, ubi & facerrimo commentario in Priap. Carm. 18. ego expono: Barbarus iste, me excluso, agit & calcat mea vestigia, quae in tuo lecto restant, inque iis volutat sese interea, dum lumbos excutit, & chum movet. *vestigia* explicatum est supra ad Eleg. 7. v. 95. *agitare* hic valet, premere, calcare: nec tamen sine metaphora paulo liberiore. *mea* tam ad *vestigia* referri debet, quam ad *regna*, quod proxime sequitur. nam ita solent poetae. Virgilius L. 11. Aen.

*Unam ex virginibus sociis, sacraque catorum
Compellabas, & has tristes Latonia voces
Ore dabas.*

signanter ibi Donatus: Tristes positum est, & remansisse putatur incertum, an tristes Latonia virgo voces daret, an tristes voces. Dictum hoc melius adversi non potius, nisi morem poëtae retinentes, quem ubique servavit, hic intelligamus tristes: ut, qualis anima suis, talia habuisse videntur & verba. proinde, tristes Latonia voces tristes mittebat.

29. ASPICE QUID DONIS] recte *Aspice*, tamquam in re praesenti. minus bene in altero Colbertino legitur *Accipe*. nam ejus verbi alia est notio. videndus Virgilius L. 2. Aen. v. 65.

34. NEC MEA MUSA JUVAT] *mensa juvat*, habent Colbertini, & Borrichianus cum nostris. quod suspiceris e clauſtro esse, ubi *mensae* quam *Musae* cura prior. Gebhardus lectorem ablegat ad Crepundior. suorum L. 3. C. 20. ubi stabilit *mensam*. habeat sibi.

35. AH PUDEAT CERTE] nostri libri, *As pudeat*. nihil muto. vide quae ad initium hujus Elegiae.

35. NISI FORTE, QUOD AJUNT, &c.] similiter infra Eleg. 21.

Uxorem quondam magni Minois, ut ajunt,

Corruptis torvis candida forma bovis.

vidi quibus haec locutio plebejrum saperet. tamen aliter visum antiquis. Cicero pro L. Flacco C. 12. *Quod quidem ego non modo non*

Certe ducem, modo qui fremitu complevit inani
Actia damnatis aequora militibus.

Hunc infamis amor versis dare terga carinis

40

Iussit, & extremo quaerere in orbe fugam.

Caesaris haec virtus, & gloria Caesaris haec est:

Illa qua vicit, condidit arma manu.

Sed

postulo, sed contra, Judices, vos oro, & obtineatur, ut totam causam quam maxime insentis oculis, ut ajunt, acerrime contemplantini. apud eundem Caesar L. 2. de Oratore C. 57. solleo saepe mirari eorum impudentiam, qui agunt in scena gestum spectante Roscio. Quis enim sese commovere potest, cujus ille vitis non videat? Sic ego nunc, Crasso audiente, primum loquar de facetiis, & docebo vos, ut ajunt, oratorem eum, quem cum Casulus nuper audisset, suum alios aiebat esse oportere. & ipse in L. Calp. Pisonem C. 28. Graecus primo distinguere, atque dividere illa, quemadmodum dicerentur: iste claudus (quomodo ajunt) pilam, retinere quod acceperat, &c. Lucretius L. 3.

Illud enim falsa fertur ratione, quod ajunt, Immortalem animam mutato corpore flecti.

Terentius Andr. Aët. 1. Sc. 2.

S. omnes, qui amant, graviter sibi dari uxorem servant.

D. Ita ajunt.

Donatus: ITA AJUNT. Haec credunt & loquuntur universi. & est trepida confessio, & quasi inviti responsio. iterum Phorm. Aët. 2. Sc. 3.

Actum, ajunt, ne agas.

Donatus: AJUNT dicimus, cum proverbium significamus. quod proprie facit ad priorem nostri locum.

38. DAMNATIS MILITIBUS] quos Senatus cum duce Antonio hostes judicaverat: noster modeste vocat milites: Cicero vero & Planctus & Cassius latrones appellant servenses, perditos, foedissimos, importunissimos, parricidas, &c. ipsumque illud bellum pro latrocinio habent. vide L. 10. ad famil. Ep. 5. 6. 14. 15. 23. 24. 27. L. 12. Ep. 12. 25. Floro quoque sax & turbo saeculi Antonius dicitur, & scopulus, & nodus, & mora publicae securitatis, L. 4. capp. 3. 9.

39. HUNC INFAMIS AMOR] noster unus, itemque Borrichianus, Hunc infans amor: alter, Nunc infans amor. erat profecto iste

Antonii amor non tantum infans, sed plane etiam furiosus. tamen non est discedendum a lectione vulgo recepta. sic nostro Cleopatra dicitur incesti maretrix regina Canopi, Et famulos inter semina trita suos, L. 3. Eleg. 9. qui poterat infamius? Virgilius L. 8. Aen.

Aegyptum, viresque Orientis, & ultima semina

Bactra vehis; sequiturque (nefas) Aegyptia conjunx.

Florus L. 4. C. 11. patriae, nominis, togae, fascium oblitus, totus in monstrum illud ut mente, ita amictu quoque & cultu, desciveras. Horatius quoque Cleopatram fatale monstrum dixerat L. 1. Od. 37. proinde merito infamiae notat noster turpem ac foedum Antonii amorem.

40. EXTERNO QAERERE IN ORBE FUGAM] eleganter Groninganus, cum utroque Colbertino, & nostris duobus, extremo. quomodo Livinejus in Vaticano, in Memmii membranis Passeratius, & in Palatinis Gebhardus invenerant. extremum orbem vocat Aegyptum, ex veterum sententia. Ovidius L. 2. Meram.

Nilus in extremum fugit perterritus orbem, Occulusque caput, quod adhuc laet.

& Epist. Hyperm.

Bella pater patruusque gerunt; regnoque domoque

Pellimur. ejectos ultimus orbis habet.

Corn. Nepos Attic. C. 20. Neque vero ab M. Antonio minus literis absens colebatur: adeo, ut accurate ille ex ultimis terris, quid ageret, quid curae sibi haberet, certiorum faceret Atticum. Plinius L. 3. initio: Terrarum orbis universus in tres dividitur partes, Europam, Asiam, Africam. Origo ab occasu Solis & Gaditano freto, qua irrumpens Oceanus Atlanticus in maria interiora diffunditur. Hinc intranti dextra Africa est, laeva Europa: inter has Asia. Terminant, Tanais, & Nilus.

43. Quos:

Sed quaecumque tibi vestes, quoscumque zmaragdos,
 Quosve dedit flavo lumine chrysolithos:
 45 Haec videam rapidas in vanum ferre procellas,
 Qua tibi terra, velim, qua tibi fiat aqua.
 Non semper placidus perjuros ridet amantes.
 Jupiter; & surda negligit aure preces.

Vidi.

43. QUOSCUHQVE ZMARAGDOS] veteres
 semper *Zmaragdos* scribebant: neque umquam
 aliter in vocabulis Graecae originis, quae a
 duabus consonis *sm* incipiebant. lapis Ro-
 manus apud Gruterum DLXXVI. 5.

D M
 ZMARAGDI
 L. DOMITIA. POLLIN.
 CYRICVLAR
 EX. COLLÉG
 CYRANTE. NICOSTRATO
 AMICO
 B M

non sunt negligenda quae super hac ratione
 scribendi notarunt viri doctissimi Jo. Pierius
 Valerianus in L. 7. Aen. Virg. 7. 648. A-
 chilles Statius in Tibull. L. 2. Eleg. 4. Cl.
 Dausquius Orthogr. Volum. 2. tract. 21. If.
 Vossius Obs. ad Catull. p. 321. Marq. Gu-
 dius in Phaedr. L. 3. fab. 18.

46. QUA TIBI TERRA, VELIM, QUA TI-
 BI FIAT AQUA] omnes libri habent *Quae*,
 bis repetitum. tamen illud videtur conve-
 nientius. *velim* quoque est in omnibus, nullo
 dissentiente. quare vix admiserim Scaligeri
 precor. Tibullus L. 1. Eleg. 10.

Illae velim rapida Vulcanus carmina flamma

Torreat, & liquida delectat annis aqua.

quae irrita vovebant antiqui, in cinerem,
 pulverem, aquam, verti optabant. vide Ach.
 Statiu, & Jan. Gebhardum, ad laudatam
 Tibulli Elegiam: & Passeratium hoc loco.
 Homeri verba, Passeratio adducta, interpre-
 tatur Macrobius L. 1. in Somn. Scip. C. 6.

49. VIDISTIN' TOTO SONITUS PERCURRERE
 COELO] *Vidisti* est in libris; lapsu prono. lo-
 quitur autem poeta ad solam Cynthiam. inde
 supra aspice, corne. pro toto reponit Nic. Hein-
 sius moto; & *procurrere* ubi nunc est *percurrere*.
 Not. ad Ovid. L. 3. Fast. 7. 347. nihil verius
 puto. sane *procurrere* verbum est militare, &
 plus aliquid notat quam *percurrere*. tonitrua

autem ipsa sunt tela armati Jovis. Caesar L.
 1. Bell. Gall. C. 52. *ita nostri acriter in hostes,*
signo dato, impetum fecerunt. Itaque hostes re-
pente celeriterque procurrerunt; ut spatium pila
in hostes coniciendi non daretur. ibidem L. 5.
 C. 34. *quoties quaque cohors procurrerat; ab*
ea parte magnus hostium numerus cadebat. & L.
 3. Bel. Civil. C. 91. *Haec cum [Crastinus]*
dixisset, primus ex dextro cornu procurris. ini-
 tium est ibi decretoriae illius pugnae Phar-
 salicae. Virgilius L. 12. Aen.

Pars gladios stringunt, manibus pars missile
ferrum

Corrumpunt, caecique ruunt. quos agmina
contra

Procurrunt Laurentum.

Justinus L. 9. C. 8. *Pater [Philippus] de*
convivio in hostem procurrere; manum conse-
re, periculis se temere offerre: Alexander non in
hostem, sed in suos saevire. haec adstruunt
 Heinii lectionem: tamen vulgatam tueri vi-
 detur Lucretius L. 5:

Fulminis horribili quom plaga torrida tellus
Contremis, & magnum percussit murmur a
coelum.

itemque Virgilius L. 8. Aen.

Non secus atque olim, tonitru cum rupta co-
rusco

Igneae rima micans percurrit lumine nimbos.
 istud autem nostri *sonitus* haud quaquam est
 mutandum in *tonitru*, quod volebat aliquan-
 do amicus quidam meus, vir doctus ac di-
 fertus. nihil mutant membranae; & ama-
 bant eam vocem Romani scriptores. Ennius,
 apud Servium in L. 1. Aen. 7. 35.

qui fulmine claro

Omnia per sonitus ardet.

Terentius Eunuch. Act. 3. Sc. 5.

At quem deum? qui templa coeli summa so-
nitu concutit.

Virgilius L. 6. Aen.

Vidi & crudelis dantem Salmonea poenas,
Diam flammis Jovis & sonitus imitatur O-
lympi.

Vidistis? moto sonitus procurro caelo?

50 Fulminaque aetherea dissiluisse domo?

Non haec Pleiades faciunt, neque aquosus Orion;

Nec sic de nihilo fulminis ira cadit.

Perjuras tunc ille solet punire puellas,

Deceptus quoniam flevit & ipse Deus,

55 Qua-

& L. 8.

*Naenque improviso vibratus ab aethere fulgor
Cum sonitu venit, & rueret omnia visa re-
pente,*

*Tyrrhenusque tubae mugire per aethera clam-
gor.*

atque ita passim nativi lepōris artifex Lucre-
tius.

50. FULMINAQUE AETHERIA DISSILUISSE
DOMO] lege dissiluisse, auctoribus nostris
membranis, & codice Groningano. Passera-
tius quoque ita conjecerat. Lucretius L. 6.

*Hac etiam pacto tonitru concussa videntur
Omnia saepe gravi tremere, & disvolva re-
pente*

Maxima dissiluisse capacis moenia mundi.

Virgilius L. 8. Aen. longe pulcerrime:

*Non secus atque olim, tonitru cum rupta co-
rusco*

Ignem rima micans percurrit lumine nimbos.
apud Ovidium Boreas L. 6. Metam.

*Idem ego, cum frater coelo sum nactus aperto,
(Nam mihi campus is est) tanto molimine
luctor;*

*Ut medius nostris concursibus intonet aether;
Exsilianteque cavis elisi nubibus ignes.*

& L. 11. Halcyone:

*Cum semel emissi tenuerunt aequora venti;
Nil illis vetitum est; incommendataque tellus
Omnia, & omne fremitum. coeli quoque nubila
vebant;*

Excitantque feris rutilos concursibus ignes.
tum L. 15. Pythagoras docet,

*Quid Deus: unde nives: quae fulminis esset
origo;*

*Jupiter, an venti, discussa nube tonarent.
&c.*

quem locum ante oculos habuisse videtur
Dracontius Toletanus, poeta Christianus:

*Grandinis atque nivis, qui novit, quae sis
origo,*

Qui dat fulmineos collis nubibus ignes.
sed de generatione fulgurum ac fulminum plu-

ra Diogenes Laërtius in Epicuro; Lucretius
libro modo laudato; Seneca Natural. Quaest.
L. 2. Plutarchus L. 3. de Placitis Philof. C. 3.
Stobaeus in Eclogis physicis; Jo. Jovianus
Pontanus, non antiquis minor poeta; libro
Meteorum. unde constabit de veritate hu-
jus lectionis.

54. DECEPTUS QUONIAM FLEVIT ET IPSE
DEUS] an flevis hic valet, indoluit, conqu-
stus est? an vero flevis magnanimus Jupi-
ter effusus lacrimis? sunt qui negent Deos
flecti. Ovidius L. 2. Metam.

*Tum vero gemitus (neque enim coelestia sin-
gui*

Ora licet lacrimis) imo de corda petitis

Edidit.

scio Nic. Heinsium ibi legisse, *Ora decet la-
crimis*, ex antiquo Papini Scholiaste, ad L.
6. Theb. v. 384. sed is ipse Scholiastes au-
ctor est, aliter sentire poetas, ad haec ver-
ba Statii, *os statim pueri inviolabile sinctus: No-
luit, iniquens, dare passus mortale muneri.*
*philosophice potius, quam poetice. iterum Ovi-
dii L. 4. Fastor.*

*Dixit; & ut lacrimae (neque enim lacrimae
re Deorum est)*

Decidit in tepidos lucida gutta sinus.

& subdubitanter L. 3. Amor. Eleg. 9.

Avertis vultus Erycis quae possidet arcus:

*Sunt quoque, qui lacrimas contionisse no-
gent.*

ipso etiam initio ejus Elegiae:

*Memnona si mater, mater ploravit Achil-
lem.*

alii, nec proletarii neque infrequentes, stant
contra. Virgilius L. 1. Aen.

*Atque illum talis jactantem postora curas
Tristior, & lacrimis oculos suffusa nitentis,
Adloquitur Venus.*

& L. 10.

*Audis Alcides juvenem, magnamque sub imo
Corde premit gemitum, lacrimasque effudit
inanes.*

ibi

55 *Quare ne tibi sit tunc Sidonia vestis,
Ut timeas, quoties nubilus auster erit.
Mentiri noctem, promissis ducere amantem,
Hoc erit infectas sanguine habere manus.*

Ho-

ibi Donatus: *auduit Alcides regentem, & in quo satis obstantibus prodesse perituro non posset, ingemuit & fleuit. effudit inanes lacrimas, ait, quas periturum iuvare non possunt. haec erant addenda, ne lacrimas inanes referres ad illam Icteam Nelonis guttam: qui tamen ipse Icteam servit L. 13. Metam. ubi Memnonis caedes describitur:*

*At non impositos supremis ignibus artus
Sustinuis spectare parens: sed crine soluto,
Sicut erat, magni genibus procumbere non est
Dedignata Jovis, lacrimisque has addere vo-*
ces.

apud Valerium Flaccum Jupiter, Junoni suae iratus, L. 4.

*Tum precibus, tum me lacrimis, & supplice
dextra*

Assentare voto.

& L. 5. ejusdem praecelari operis, Mars ad Jovem:

*anne ego clara Mycenes
Culmina, virgines praeder si Cecropis arces,
Jam conjux, jam te gemitu lacrimisque re-*
nabit

Nata querens?

Junonis lacrimas hausit ex Marone L. 10. Aen.

*Et Juno adlacrimans: Quid si, quod voce
gravaris,*

Mente dares? atque haec Turno rata visa ma-
neret.

Pallada lacrimantem mox videbimus. apud Papinium Bacchus, L. 5. Thebaid. filium Thoanta

Nubilus, indignaque oculis liquentibus im-
bro

Alloquitur.

idem Deus L. 7.

*ut erat, lacrimis lipoque inhonoratus
amictu*

Ante Jovem (tunc forte solam secretus habebat)

Constitit, haud unquam facie conspectus in illa.

& in fine ejusdem libri, ubi Amphiarai descensus ad inferos tam magnifice tamque miserabiliter praepingitur,

Defluit moerens, lacrimasque aversit, Ap-
pollo.

mox L. 8. Tydens, immenso hostium numero undique oppressus,

*Respicit hortantes socios, & Pallada fidam;
Longius opposita solantum lumina parma:*

Ibat enim magnum lacrimis inflectere patrem.

& L. 9. in caede Parthenopaei:

Talia cernenti misit subit alta Dianae

Coram dolor, festuque genas violata, Quod,
inquit,

Nunc tibi, quod leti quacram Dea fida pro-
pinqui

Effugium?

& paullo post:

Audiit, & mixto risu Latonia fletu.

libro quoque 2. Silv. 7. Calliope

Sic facta est, leviterque decedentes

Abrafit lacrimas nitens plectro.

Claudius lib. de bello Gildonico:

sic facta, refusa

*Obticit lacrimis. mater Cytherea parensque
Flet Marvori, sanctaeque memor Tritonia Ve-*
stiae.

ipse rex Deorum cruentas lacrimas defudit in terram propter filium Sarpedonem, quem Patroclus jam jam erat interemturus, referente Homero L. 16. Iliad. v. 464. apud quem & Nereides plorant, & ipsa plorat Thetis, ejusdem operis L. 18. Icteam & Dianae lacrimis pro misero Prometheo inflectitur Jupiter apud Valerium Flaccum, L. 4.

ille, deorum

*Fletibus & magno Phoebe commotus honore,
Velocem roseis demittit nubibus Irim.*

ploravit itaque Jupiter Propertianus, & veras lacrimas effudit. nam ne hanc quidem partem imbecillitatis humanae alienam ab se putabant Dii poetici. imo, quod infamum mirum, ipsas Furias plorasse apud Papinium lego L. 8. Thebaid. sic enim loquitur ibi terribilis Pluto, cui nefas fit non credere:

*Odrysiis etiam pudet, heu, patuisse querelis
Tartara. vidi egomet blanda inter carmina
turpes*

Entennatum lacrimas, iterataque pensa foro-
rum.

ROU

Horum ego sum vates, quoties desertus amaras

60 Explevi noctes, fractus utroque toro.
Vel tu Tantalea moveare ad flumina sorte,
Ut liquor arenti fallat ab ore sitim:
Vel tu Sisypchos licet admirere labores,
Difficile ut toto monte volutet onus:

65 Durius in terris nihil est quod vivat amante,
Nec, modo si sapias, quod minus esse velis.
Quem modo felicem invidia admirante ferebant,
Nunc decimo admittor vix ego quoque die.

Nunc

non tantum sibi indulserat magnus magister
L. 4. Georg. in eadem fabula:

*Quin ipsae stupuere domus, atque intima Le-
thi*

*Tartara, caeruleosque implexae crinibus an-
guis*

*Eumenides, sensusque inhians tria Cerberus
ora.*

nec tantum sibi Romanae fidicen lyrae L. 2.
Od. 13.

illis carminibus stupens

Demisit atras bellua centiceps

Aures, & intorti capillis

Eumenidum recreantur angues.

quamquam non ignoro aliquanto liberalius
hic egisse Nasonem L. 10. Metam.

*Tum primum lacrimis victarum carmine sa-
ma est*

Eumenidum maduisse genas.

imo ipsum Plutonem, tam severe Furias
ore Statii increpantem, tum temporis uber-
tim flevisse credamus oportet Manilio L. 5,
non dicturo, opinor, ni pro compertissimo
haberet:

*Qua quondam somitum referens Oeagrius Or-
pheus*

*Est sensus scopulis, & silvis addidit aures,
Et Diti lacrimas.*

nescio cur istorum ambitionem praetulerint
castigato meliorum iudicio duo poetae Itali,
nec sane illi de vulgo, sed qui in orchestra
spectant. ita enim hos ille sui aevi M. Ant.
Flaminius L. 4. Carm.

Sed ciharas si nil prodesse filia canorae:

Movissem fletu numina dura pio.

*Vidissens umbrae tenues, regemque superbum
Tisiphonemque malis illacrimare meis.*

& Jo. Bapt. Amaltheus:

*Ex sanguis stupuere animae, nec Cerberus ora
Extulit, & Strygii contremuere lacus.*

*Flerunt Eumenides, lacerosque Ixionis arces
Sustinuit stabilis vate canente rota.*

fidelius Maroni adhaesit vir perfectissimus
Hieronymus Amaltheus, Joannis Baptistae
frater major:

Qui postquam Averno constitit ad fores,

Et cor alienum leniit Aeaci,

Flacisque suspensis bibentes

Auribus Eumenides querelam.

& satius erat intra cancellos veteris mode-
stiae continere tam horribile arcanum. Sane
Servius, ubi haec enarrat ex quinta Eclog.

*Exstinctum Nymphas crudeli funere Daph-
nim*

Flebant: vos coruli testes, & flumina Nymphis.
bono iudicio scribit: Bene testimonio utitur in
rebus incredibilibus. nam fletum facile dearum
persona non recipit. & bonis usus est gradibus:
fleverunt nymphae, quibus insita est naturaliter
pietas: homines, ad quos mortis pervenit dolor:
pecudes, quas licet ratione careant, tamen non
carent sensu: feræ, crudelitate gaudentes. Quam
rem rursus, quia incredibilis est, testimonio com-
probat, dicens: Hoc & montes loquuntur, &
silvae. sed jam satis dulcium nugarum, quas
utinam de musteis sapientibus exaudiat ne-
mo. redeamus in viam.

61. TANTALEA MOVEARE AD FLUMINA
SORTE] Scaliger in suo invenerat, *movearis
flumina;* & Graecanicam, ut ait, locutio-
nem multis ibi explicat. quae in iterata edi-
tione bene omisit. pace Viri summi, Tan-
talea fors ad flumina est Propertiana locutio,
& valet idem quod infelix Tantalus stans in
aquis. sic virius Catois, sapientia Laelii, ro-
bur Herculis, & id genus sexcenta.

70. Su.

Nunc jacere e duro corpus juvat, impia, saxo,
 70 Sumere & in nostras tetra venena manus.
 Nunc licet in triviis sicca requiescere Luna,
 Aut per rimosas mittere verba fores.
 Quod quamvis ita sit, dominam mutare cavebo.
 Tum flebit, quum in me fenserit esse fidem.

70. SUMERE ET IN NOSTRAS TRITA VENENA MANUS] venena teri non est ignotum. sed & colores teruntur, & medicamenta; quae etiam utraque dicuntur *venena*. quare magis mihi placet lectio unius codicis Regii, *tetra venena*, quod & alii jam e suis protulerunt: & habebant primitus cusi. *tetra* valde est languidum: *tetrum* vero dicitur quodcumque est foedum, pollutum, ac nocens, & crudele. Cicero L. 1. Tuscul. Quæst. C. 45. ubi de variis nationum erroribus circa condenda cadavera: *permulta alia colligit Chrysippus; ut est in omni historia curiosus. sed ita tetra sunt quaedam, ut ea fugiat, & reformides oratio.* proprie vero de venenis dicitur, propter cruciabiles dolores in miseris illis quibus venena data sunt. L. Attius Philoctete, apud Nonium in *imbueret*, & apud Tullium L. 2. Quæst. Tuscul. C. 7.

*Cui viperino morsu venae viscerum
 Veneno imbutae tetros cruciatus cient.*

Lucretius L. 4.

*Sic aliis aliis nidor datus, ad sua quemque
 Pabula ducit, & a tetra resiliere veneno
 Cogit.*

& L. 6.

*Est etiam in magnis Heliconis montibus arbor
 Floris odore hominem tetra consueta necare.*

Valerius Cato in Diris:

*Hinc murex dulces, hinc suavis spiritus agri
 Mittant pestiferos aestus, & tetra venena.*

noster infra Eleg. 19.

*Tetra venena libens, & naufragus ebibat
 unda.*

Tibullus L. 3. Eleg. 5.

Nec mea mortiferis infacis pocula succis

Dextera, nec cuiquam tetra venena de dis.
 Joannes Jovianus Pontanus, primus ille re-
 natae in Italia poësiis mystagogus, lib. Me-
 teor. de mephite Ansancti in Hirpinis:

*Spiramenta soli quondam tremor ille reclusit,
 Exhalat vis unda nocens per viscera terrae
 Confluctata diu, tetraque infecta veneno.*

73. DOMINAM MUTARE CAVEBO] ita omnes libri, & rectè. Scaliger suspicabatur, *dominae mutare*: sed in editione altera sprevit. mirificum vero acumen Jo. Ilacii Pontani, *dominam futare* hic nobis concinnantis L. 2. Analest. C. 2. vulgatam ex ipso Propertio rectè stabiliverunt Passeratius, & Gebhardus; nec repeto. Bene ad rem Lucretius L. 5.

*Nam gaudere novis rebus debere videtur,
 Quoi veteres obliunt.*

id noster quo minus faciat, dicit in causa esse constantiam sui amoris: atque adeo inde frugem sibi uberem pollicetur.

74. QUUM IN ME SENSERIT ESSE FIDEM] vulgatae, *quum mi*; quod quare Gebhardus melius putet, non video. omnes libri consentiunt, *quum in me*, etiam ii quibus ille usus. Virgilius Ecl. 3.

*Quin ago, si quid habes; in me mora non
 erit ulla.*

Ovidius Epist. Oen.

*Et minus est in te, quam summa pondus ari-
 sta.*

Corn. Nepos Eumen. C. 2. *Hunc sibi Perdic-
 cas adjunxerat magno studio, quod in homine
 fidem & industriam magnam videbat. idem
 purissimus scriptor Alcibiades C. 1. ut omnes ad-
 mirarentur, in uno homine tantam inesse dissi-
 militudinem.*

XIV.

- A** Sfidae multis odium peperere querelae.
 Frangitur in tacito femina saepe viro.
 Si quid vidisti, semper vidisse negato:
 Aut si quid doluit forte, dolere nega.
 5 Quin ego deminuo curam, quod saepe Cupido
 Huic malus esse solet, cui bonus ante fuit.
 Quid si jam canis aetas mea caneret annis?
 Et faceret scissas languida ruga genas?
 At non Tithoni spernens Aurora senectam
 10 Desertum Eoa passa jacere domo est.
 Illum saepe suis decedens fovit in ulnis,
 Quam prius abjunctos sedula lavit equos.
 Illum ad vicinos quam amplexa quiesceret Indos,
 Maturos iterum est quæsta redire dies.
 15 Illa Deos, currum conscendens, dixit iniquos:
 Invitum & terris praestitit officium:
 Cui majora senis Tithoni gaudia vivi,
 Quam gravis amisso Memnone luctus erat.

Cum

7. AETAS MEA CANERET ANNIS ET FACERET SCISSAS] *caneret* habent nostri libri, & Colbertini, cum Borrichiano. recte. *faceret* est in iisdem, nec non in Regiis. *canent*, & *facit*, praefert Gronlinganus: illud etiam Regii. *canere* autem, ut Scaliger monuit, utraque conjugatione usurpabant antiqui. sic & *cavere*, & *servare*, & innumera alia.

11. ILLUM SAEPE SUIS DECEDENS FOVIT IN ULNIS] *decedere* proprie dicitur de praesidiis provinciarum; post expletum tempus munere suo abeuntibus. id perquam venuste transtulit noster ad Auroram, quae de coelo decedit succedente Sole. Virgilius L. 1. Geor.

Gnosiaque ardens decedat stella Coronae.

Servius: cum Coronae pars oritur, occidit Taurus, in quo Vergiliae sunt. DECEDAT autem non pro occasu dixit, sed Soli cedat, quo in scorpione posito cum ortu ipsius oritur. Aurora,

puella formosissima, tanto desiderio tenetur vereris sui Tithoni, ut confecto itinere matutino prius ad eum festinus complectendum, quam pulverem ac sudorem abluat equis suis abjunctis. accipe nunc interpretationem novi Commentatoris Calli: *haec ipsum frequenter, abire parata, in sui brachia sua calefecit, antequam sistens equos suos de iunctis ablueret.* Marollius vertorat: *elle le rechauffe entre ses bras, avant que ses soins l'obligent de laver ses chevaux, qui ne sont pas encore refroidis.* & quisquam negabit istis hominibus acetum esse acre in pectore?

17. CUM MAJORA SENIS] Passeratius cum accipit pro *quandoquidem*. atqui Scaliger jam tunc ediderat cui; quod verum est, & ego etiam in quinque libris inveni. noster primus habet qui, & Borrichianus item: quod tantumdem valet juxta labentium temporum scripturam; interdum quoque pro *quos* ponitur. Cui, codices Gebhardi.

20. Et

- Cum fene non puduit talem dormire puellam,
 20 Et canae toties oscula ferre comae.
 At tu etiam juvenem odisti me perfida, quum sis
 Ipsa anus haud longa curva futura die:
 Quum tibi nec frater, nec sit tibi filius ullus:
 Frater ego, & tibi sim filius unus ego.
 25 Nunc etiam infectos demens imitare Britannos,
 Ludis & externo tincta nitore caput.

An

20. ET CANAE TOTIES OSCULA FERRE COMAE] *ferre comae*, est in Groningano. id Palmerius calide probavit, credo quia abibat a recepta lectione. *sed comae* est in omnibus reliquis membranis: itaque minime mutandum, utpote quod affectum exprimat multo ardentem quam istud *genae*, & jam a Paseratio firmatum sit ex Apulejo L. 2. Metam. cujus ecce verba: *Nec diutius quiri tantum cruciatum voluptatis extremis sustinere: sed propterea in eam qua sine summum cacumen capillus ascendit, mellissimum illud sericum impressi.* plura sunt in eodem libro: *Vespere quoque cum jam concideres, & in cubiculum te deducis comister, & blando lectulo collocavis, & satis amanter cooperuit: & osculato tuo capite, quam invita discederes, vultus prodidit.* --- Sed quid ego de ceteris ajo? cum semper mihi usque cura fueris caput capillumque sedulo publico & prius inuori, & domi postea perfrui. --- me mihi morum plenius gesseris, inessum laxa crinem, & capillo fluuium undante, odo complexus amabilis. ac L. 3. *Adjuro per dulcem illum capilli tui nodulum, quo meum vincisti spiritum.* expressit Titiniam, veterem comicum: *Landor*, quod osculorui privignae caput. Haec sunt saniora quam istaec Theophili, exprimere opinor volentis, Apuleji *capillum flueret undantem*:

*Je baigneray mes mains salaires
 Dans les ondes de tes cheveux:
 Et ta beauté prendra les vœux
 De mes ocellades idolâtres.*

quam tamen longe post se reliquit Minozzi, poetae Itali, horribilis elegantia, ex undis comarum diluvium facientis:

*Versa dal biondo crin diluvi d'oro,
 In cui veggio nuotar su l'aria albori
 I furetrati arcieri,
 E boarsi in quel pendolo tesoro.*

aliquanto modestius Franciscus Malherbe L. 3.

*Si vos vœux sont tous sa brasse,
 Et vous la fin de tous ses vœux;
 Peut-il pas languir à son nœf
 En la prison de vos cheveux?*

22. CUM SIS IPSA ANUS HAUD LONGA CURVA FUTURA DIE] pariter infra Eleg. 23.

Appia cur toties te via ducit animum?

lib. autem 3. Eleg. 23, ominatur ei atque imprecatur imminens brevi senium & dispendium formae. itaque tum nondum erat anus, neque colligi potest ex lib. 4. Eleg. 7, Cynthiam fuisse tam provectae aetatis, quum moreretur. est autem valde inurbana ferocia, senium exprobrare puellae amatae. prudentius amorum magister Art. L. 2.

Nec quotus annus eat, nec quo sis nata requiro

*Consule: quae rigidus munera Censor habet.
 Praecipue, si florea cares, meliusque peractum*

Tempus, & albentes jam legit illa comae.

quam sit hoc amarum mulierculis detriti floris, saepe videas apud Horatium. inprimis vero L. 1. Od. 25. & L. 4. Od. 13. quae est tota aurca.

25. INFECTOS DEMENS IMITARE BRITANNOS] invidiose in Britannos transfert fucum Romanis matronis domesticum, multo ante quam de Britannis inaudissent earum viri. Charisius L. 1. *mulieris ministerium cinerarius dicitur.* nam Cato in Originibus, *Mulieres, inquit, nostras capillum cinere unguitabant, ut rutilas esset crinis.* Valerius Maximus L. 2. C. 1. *Ceterum ut non tristis earum & horrida pudicitia, sed honesto comisatis genere temperata esset, indulgentibus maritis, & auro abundanti & multa purpura usae sunt: & quo formam suam concinniores efficerent, summa cum diligentia capillos cinore rutilarent.* sed noster

T 2

opino

An si caeruleo quaedam sua tempora fuco
Tinxerit, idcirco caerulea forma bona est?
Ut natura dedit, sic omnis recta figura.

- 30 Turpis Romano Belgicus ore color.
Illi sub terris fiant mala multa puellae,
Quae mentita suas vertit inepta comas.
De me, mi certe poteris formosa videri,
Mi formosa sat es, si modo saepe venis.
- 35 Ipse tuus semper tibi sit custodia lectus,
Nec nimis ornata fronte sedere velis.

Cre-

opinor ad gladium respexit, cujus usum illae veteres ignorabant. vide Caesarem L. 5. Bel. Gall. C. 14. Plinium L. 22. C. 1.

30. TURPIS ROMANO BELGICUS ORE COLOR] modo habuimus infectos Britannos. Itaque Belgicus color idem est qui Britannicus: non propter viciniam, ut Passeratius putabat, sed propter originem. Caesar L. 5. Bel. Gall. C. 12. Britanniae pars interior ab iis incolitur, quos natos in insula ipsa memoria proditum dicunt. maritima pars ab iis, qui praedae ac belli inferendi causa ex Belgio transferant, qui omnes fere iis nominibus civitatum appellantur, quibus orti ex civitatibus eo pervenerunt, & bello illato ibi remanserunt, atque agros colere coeperunt. sic noster supra Eleg. 1. effeda Britanna vocat, quae Virgilius Belgica vocaverat L. 3. Geor. Junius Philargyrius Gallica exponit. quae tamen omnia eodem redeunt.

31. ILLI SUB TERRIS FIANT MALA MULTA PUELLAE] apud inferos. eos autem statuebant intra globum telluris, five in medio terrarum, ut Servius loquitur ad L. 6. Aen. ubi exponit Virgilii TELLURIS OPERTA, adducto illo Juvenalis loco ex Sat. 2.

Esse aliquos manes, & subterranea regna: sic & Lucanus opinabatur L. 6.

*Fland procul a Ditis caecis depressa cavernis
In praecipos subsedit humus.*

moestum mundi confine latentis,

*Ac nostri: quo non metuant emittere manes
Tartarei reges.*

ostendit deinde re ipsa non magnum esse intervallum:

Perque cavus terrae, quas egit carmine, rimas

Manibus illatras, rognique silentia rumpit.

infra inferos erant Tartara, ipsis etiam Stygiis Deis horrenda. aliquanto sapientius Cicero L. 1. Tufcul. Quaeft. C. 16. Sed ut deos esse natura opinatur, qualesque sint, ratione cognoscimus; sic permanere animos arbitramur consensu nationum omnium: qua in sede maneat, qualesque sint, ratione discendum est. cujus ignoratio finxit inferos, easque formidines, quas tu contemnere non sine causa videbare. in terram enim cadentibus corporibus, hisque humo tactis, e quo dictum est humari, sub terra censebant reliquam vitam agi mortuorum. quam eorum opinionem magni errores consecuti sunt: quos auctorant poetas.

34. MI FORMOSA SATIS] Nic. Heinsius legebat, *Mi formosa sat es*, Notis ad Ovid. L. 2. Art. Amat. v. 11. laudo, & sequor. deinde, si modo saepe venis, perperam a Scalligero expositum, rectius interpretatur: est enim venire honestum verbum in re stupri, Propertio admodum familiare. viderat & Passeratius. *Id venire ad faventes ac praesentes Deos transtulit Papinius L. 5. Silv. 1.*

*Nos tibi, laudati juvenis rarissima cuniae,
Longa, nec obscurum finem laturna, perennis
Tentamus dare iusta lyra: modo dexter A-*

*pollo,
Quique venit juncto mihi semper Apolline Cae-*

sar,

Amnat.

& Martialis L. 8. Epigr. 1.

Laurigeros domini liber intrare penates;

Disce verecundo sanctius ore loqui.

Nuda recede Venus: non est tuus iste libel-

lus.

Tu mihi, tu, Pallas Caesariana, veni.

36. NEC NIMIS ORNATA FRONTE SEDERE VELIS] valde absurda comminiscitur Passeratius

Credam ego narranti, noli committere, famae.
Et terram rumor transilit, & maria.

ratus in sensu *seu sedere*. ego puto simplici-
ter accipiendum, sedere in thalamo, ut mu-
lieres solent. Terentius Eunuch. Act. 3. Sc. 5.

dum apparatus, virga in conclavi sedet,
Suspiciens tabulam quamdam pictam.

Corn. Nepos praefat. neque in convivium ad-
hibetur, nisi propinquorum: neque sedet nisi in
interiore parte aedium. Ovidius L. 6. Fastor.

Sic sedis, sic culca fuit, sic flamina novit.
noster L. 4. Eleg. ult.

Seu tamen adversum mutavit janua lectum;
Sideris & nostro caula noverca toro.

Catullus Carm. 48.

Ille mi par esse deo videtur;
Illo, si fas est, superare divos;

Qui sedens adversus identidem te
Spectat, & audit

Dulce ridentem.

vides hic Lesbiam in thalamo sedentem, &
cum suo sibi amatore suaviter garrientem.

X V.

ET si me invito discedis, Cynthia, Roma,
Laetor, quod sine me devia rura colis.
Nullus erit castis juvenis corruptor in agris,
Qui te blanditiis non finat esse probam.
5 Nulla neque ante tuas orietur rixa fenestras,
Nec tibi clamatae somnus amarus erit.
Sola eris, & solos spectabis, Cynthia, montes,
Et pecus, & fines pauperis agricolae.

Illic

4. NON SINIT ESSE PROBAM] *finis appo-*
nus; pro *finat*; Scaliger; Passeratius, & Geb-
hardus, e suis membranis. sic *adus* est; pro
adus, apud Horatium Epod. 3. v. 3. ubi vi-
dendi Lambinus ac Torrentius. in nostris o-
mnibus est *finat*. quod ego sequendum duxi
prae archaismo non necessario, & quem O-
vidius in hoc ipso verbo semper evitavit.
quid, quod vero simile est, fuisse aberra-
tionem librarii: nam in aliis libris *finet* le-
gebatur. etiam primitus cusi *finat* habent.

5. NULLA NEQUE ANTE. TUAS ORIETUR
RIXA FENESTRAS] gemina negatio pro una.
sic & Minucius Felix: *Haec & huiusmodi*
propudia nobis non licet nec audire: etiam pluri-
bus turpe defendere est. Lucretius L. 5.

Ne forte ex homine & veterino semine equo-
rum

Conferri credas centauros posse, neque esse.
Virgilius Eclog. 5.

Nam ulli passos illis egere dicimus

Frigida, Daphni, boves ad flamina: nulla
neque armen

Libavis quadrupes, nec gramini attingit her-
bam.

ita & Vir summus Hieronymus Fracastorius
Syphil. L. 3.

Es juves haud umquam nostrorum aetate pa-
rentum.

Visa prius, nullivo umquam memorata re-
ferre.

non est hoc valde rarum: sed monendum
erat, ne quis crederet meliorem esse lectio-
nem codicis Comeliniani apud Gebhardum,
Ulla neque ante tuas.

7. SOLOS SPECTABIS, CYNTHIA, MONTES]
soli montes, sunt solitarii, ubi nulla homi-
num frequentia. noster paullo post:

Sic me nec solas poterunt avertere silvas.

Tibullus L. 1. El. 1.

Ipsa boves, mea sim tecum modo Delia, pos-
sim

T 3

Jun.

Illic te nulli poterunt corrumpere ludi:

10 Fanaque peccatis plurima caussa tuis.

Illic assidue tauros spectabis arantes,

Et vitem docta ponere falce comas.

Atque ibi rara feres inculto rara sacello,

Haedus ubi agrestes conruet ante focos.

15 Protinus & nuda choreas imitabere sura,

Omnia ab externo sint modo tuta viro.

Ipse

Iungere, & in solo pascere monte pecus.

Terentius Phorm. Act. 5. Sc. 7.

*Nonne hoc publicitus scelus hinc deportarier
In solas terras?*

contra solitarius Apulejo notat solum, five
unum, nullo alio homine comitatum. L. 3.
Metam. Nec enim verisimile est hominem soli-
tarium tres tam validos videri iuvenes. pro-
hinc tormentis veritas eruenda.

12. ET VITEM DOCTAM PONERE FALCE
COMAS] Scaliger nos jubet doctam legere:
quod defendi potest, junctum cum verbo
ponere. Juvenalis Sat. 1.

doctus spectare latuit;

Doctus & ad calicem vigilanti stercere mis-
sed nostri libri omnes habent docta, & edi-
tiones primae. docta falx est falx docti & pe-
riti putatoris. Ovidius L. 1. Art. Amat. do-
ctam manum dixit ad eundem modum:

Sic cruma, sis docta barba testata manu.

Tibullus L. 2. Eleg. 1.

Ille indocto primum se exorsuit arca.

*Hei mihi, quam doctas nunc habet ille
manus!*

14. HOEDUS UBI AGRESTES CONRUET AN-
TE FOCOS] Hoedus per se ut scribatur, usum
ajunt obtinuisse: & vero ita scribi debere
contendit Claudius Aufonius, volumine se-
cundo Orthographicorum, tractatu octavo.
contra fane libri veteres; & Varronis locus;
Aldo Manutii ac Vossio in Etymologico ad-
ductus, lib. 4. de L. L. Hircus, quod Sabini
fircus, & quod illic sedus, in Latio rure hedus,
quod in urbe, ut in multis, a addito haedus.
Illam ruris Latii scripturam servant membra-
nae Horatii, plus fene laudatae: in qui-
bus semper hedus sine diphrongo. sed prae-
stat sequi Varronis doctrinam. Haedum hic
Fauno immolari ait Pafferatius, idque ex
Horatio probat, L. 1. Od. 4.

Nunc & in umbrosis Fauno decet immolare
lucis,

Sen postea agna, five malis haeda.

& L. 3. Od. 18. quae est ad Faunum:

Si tenet pleno odali haedus arno.

binas erant Faunalia: priora sub initium ve-
ris, idibus Februariis, de quibus Horatii
locus prior intelligendus. Ovidius L. 2. Fast.

Idibus agrestis fumans altaria Fauni,

Hic ubi discretas insula rumpit aquas.

Id est, in insula Tiberina. altera brumae ini-
tio, nonis Decembribus. Horatius L. 3.
Od. 18.

Ludit herbofo paens omnis campo,

Cum tibi novae redeunt Decembres:

Festus in pratis vacat otioso

Cum bove pagus.

harum tempestatum neutra, credibile est,
Cynthiam voluisse rusticari. itaque satius vi-
detur ut Fontinalia intelligamus; quae erant
tertia decima die Octobris; uti videre est in
insigni illa tabula factorum Calendarum a-
pud Gruterum Inscript. p. xxxiii. quam ex
go contuli cum emendatissimo autographo
eruditissimi Viri Stephani Vinandi Pighii no-
stratis. Fontibus autem fiebat haedo. Hora-
tius L. 3. Od. 13.

O Fons blandissim, splendoris vitro,

Dandi digne mere, non sine floribus,

Crus dumberis haedo,

Cui frons turgida cornibus

Præmis, & Veneram, & prædia destinat.

huc facit ara marmorea, Romae olim ad por-
tam Capenam, cujus epigramma Gruterus
habet, xciii. 11. in ejus aene dorso haedi
caput inculscipum erat, eo quod esset Nym-
phis Fontanis sacra. observavit idem ille in-
signis Pighius praefatione in L. 7. Annal. Ro-
man.

15. NUDA CHOREAS IMITABERE SURA]
cho-

- Ipse ego verabor: jam mund me facta Diana
 Suscipere, & Veneri ponere vota iuvat.
 Incipiam captare, feras, & reddere pinu
 20 Cornua, & audaces ipse monere canes.
 Non tamen ut vastos ausim temerare leones,
 Aut celer agrestes conitans ire fues.
 Haec igitur mihi sit lepores audacia molles
 Excipere, & stricto figere avem calamo:

25 Qua

choreas sunt Nymphae choreas ducentes. Cuiusmodi audacter reponit choreas mediocriter, immo Vargiliani istius Ecl. 5.

Salmastius Satyrus imitabitur Alphosibocus.
 Ecl. 2.

Audaces una in silvis imitabere Panes canenda.
 20. AUDACES INSE MONERE CANES] monere quidam libel. male. monere est in Groningano, quod valet horum. ut bene observat & exponit Gebhardus. agnoscunt etiam primae editiones. crudelitissimus Andr. Schootus L. I. Obs. Human. C. 12, ubi priorem diuisus diffiniri partem doctè interpretatur, ita laudat pentametrum,

Audaces ipse monere ferus.
 doccepit optima virum sua memoria: quod saepe accidit, non inspecto libro.

21. VASTOS AUSIM TENTARE LEONES] multo elegantior lectio est libri Groningani, temerare leones. temerare, periculosa & temeraria audacia aggredi, violare, & quasi superbe contemnere. Ovidius Epist. Hele-

nae,
 Ausus es, hospitio temeraria aliove sacris,
 Legitimam nuptae sollicitare fidem.

& L. 2. Metam.

An, quae per totam res est notissima Lædon,
 Non audita tibi est? patrium temerasse cu-
 bile

Nyctimenen?

& L. 7.

Constas & in fontis vitæ riuissæ, locus-
 que;

Miliaque incultis serpentum multa per agros
 Errasse; atque suis furvius temerasse venenis.

& L. 2. Amor. Eleg. 14.

Si Venus Aemæan gravida temerasset in alvo;
 Caesariibus tellus, orbis futura fuit.

& Fastor. L. 6.

Nellaque dicatur vitas temerasse sacerdos

Hac Dux: nec vix defoditur humo.
 Papinius L. 3. Thebaid. loco nimis quam e-
 legante:

Athos erat, audaci seductus in aethere dor-
 so,

(Nemine Larnci memorant Apheantia colom)
 Gentilis Argolicis olim saecor: inde ferabant
 Nubila suspensa, aletrem temerasse valam
 Persas, cum raptos prius perterritis secesser
 Prosperis de nape gradus, ac quæso secuta est.
 rō temerare etiam Palmastius probaverat in
 Spicilegiis.

24. STRICTO FIGERE AVEM CALAMO] Be-
 roaldus monet, calamum aucupatorium vi-
 scatum intelligi, quem vocabant *crefcentem*
arundinem. quo calam videtur spectare ad
 stricto, quod in suis membranis invenit Pas-
 serianus. *Figere avem stricto calamo*, (ita
 enim legit) Salmastius exponit de calamo
 aucupatorio, vel crescente arundine, quae
 aves tangebant ac veluti fixas vinculaque ca-
 piendas dabat, Exercit. Plinian. p. 83. 764.
 editionis recantatur: ut figere hic sit defigere,
 & illigatas vites seddere inanimabilem. Va-
 lerius Flaccus L. 6. admodum belle descri-
 bit hoc aucupii genus:

Qualem populeae fidentem nexibus umbræ,
 Si quis avem summi deducat ab aere ram,
 Ante manus accipit cui plurima crevit harundo;
 Illa dolis viscoque super correpta sequaci
 Implorat ramos, neque irrita venat alas.
 quae postrema verba habent aliquod Senecae,
 L. 2. de ira C. 16. Sic laqueos fera dum jactat,
 adstringit: sic aves viscosam, dum trepidantes
 excutunt, plumis omnibus illinant. videndus
 & Gonsalvus de Salas ad Perron. p. 264. qui
 tamen hunc locum capit de venatione quae
 aves arundine transfixas dejicit. miror. fere
 enim quaecumque adfert, spectant ad arun-
 dines viscatas.

25. CL

- 25 Qua formosa suo Clitumnus flumina luo
 Integit, & niveos abluo unda boves.
 Tu quoties aliquid conabere, vita, memento
 Venturum paucis me tibi luciferis.
 Sic me nec solae poterunt avertere silvae,
 30 Nec vaga muscosis flumina fusa jugis:
 Quin ego in assidua murem tua nomina lingua,
 Absenti nemo ne nocuisse velit.

25. CLITUMNUS FLUMINA LUCO INTEGIT] Junius Philargyrius in Virgil. L. 2. Geor. *Clitumnus* & deus & lacus in finibus Spoletinorum; ex quo bibentia pecora alba sunt. dicebatur & *Jupiter Clitumnus*, ut ex Vibio Sequestro docet Turnebus L. 29. Adv. C. 26. mihi autem Vibius dicere videtur, (quod cum pace Turnebi fiat) apud Clitumnum esse templum Jovis, qui a loco nominetur *Jupiter Clitumnus*. sic enim loquitur: *Clitumnus Umbriae*, ubi *Jupiter* eodem nomine est. qua ratione & *Clitumnus* fuerit adjectivum, ut *Clitumna novalis* apud Papinium L. 1. Silv. 4. Clitumni aedem sacram, marmoream, & antiquissimam, more Corinthio pulcerrime constructam, memorat ac describit Steph. Vinandus Pighius in Hercule Prodigio, p. 272. quae an eadem sit cum exiguo templo e marmore candido, structurae Corinthiae, quod descripsit nuper Maxim. Milson, Itineris Italici parte 1. Epist. 20, lectori expendendum relinquo. certe non potest esse templum illud priscum & religiosum cujus meminit Plinius Caecilius L. 8. Epist. 8. quem locum noli committere quin consulas. unice enim huc facit.

26. NIVEOS ABLUIT UNDA BOVES] Philargyrius, loco laudato: *Clitumnus amnis est Umbriae a Tuscia dividens. significat autem boves Merulanenses, qui sunt albi.* de Clitumni aqua multi multa. Tu Passeratium hic vide; & Barthium ad Papin. L. 1. Silv. 4. v. 129. alii fluvii alio colore armenta tinguebant. videndus Vitruvius L. 8. C. 3. Seneca L. 3. Nat. Quaest. C. 25.

27. TU QUOTIES ALIQUID CONABERE] & aliquid, & conabere, verba esse stupri dicit Passeratius. nec poterat pejus. Silvius: *o mea lux, quotiescumque rem aliquam aggredieris.* nimirum Marollus verterat: *pour toy, macher la vie, toutes les fois que tu auras le dessein de faire quelque chose.* dicendum erat; Quotiescumque parabis inclementer mihi dicere, quia videar tibi Romae iuiles moras nocere, memento, &c. aliquid conari dixit; pro male precari, more & sermone Romano, abstinentie verborum inominatorum.

32. ABSENTI NEMO NON NOCUISSE VELIT] ne nocuisse est in sex libris; uno Livineji; unoque Gebhardi. id esset, verbis Catulli, ne quis malus invidere possit; ne qua lingua fascinatorum possit nocere tibi absenti.

XVI.

Quid fies abducta gravius Briseide? quid fies
 Anxia captiva tristius Andromacha?
 Quidve mea de fraude Deos, infana, fatigas?
 Quid quereris nostram sic cecidisse fidem?

5 Non

3. QUIDVE MEA DE FRAUDE DEOS, VESANA, FATIGAS] infana est in omnibus libris. parum interest. *fatigas*, molesta es, obtundis, enecas. Valerius Flaccus L. 4.

Excit ubi e scopulis, media inter pabula diris Vulturis, ipse etiam gemitu moestaque satigat Voces Jovem.
 Papin.

- 5 Non tam nocturna volucris funesta querela
Attica Cecropiis obstreperit in foliis:
Nec tantum Niobe bis sex ad busta superba
Sollicito lacrimas depluit e Sipylo.

Me

Papinius Thebaid. L. 2.

*Certant laetitia, superosque in vota fatigant
Inachidae.*

Lutatius: FATIGANT. diu invocant. unde
Horatius,

*prece qua fatigant
Virgines sanctas minus audientem
Carmine Vestam?*

Iterum Papinius L. 9.

*Es nunc illa meas ingentem plangit ad aras
Invidiam, surdasque fores & limina lassas.*
Lutatius: rogando fatigas. ut Horatius: *prece
qua fatigent*, &c. creber est in hoc verbo
Iustinus. cujus singulos locos coacervare ni-
hil est necesse.

7. NEC TANTUM NIOBE BIS SEX AD BU-
STA SUPERBA

SOLLICITO LACRIMAS DEPLUIT A SI-
PYLO.

locus varie adfectus, & multorum manus
expertus. videmus singula. tantum agno-
scunt omnes libri; uti & lacrimas; nec mi-
nus desluit. quomodo & primae editiones.
Nimis audacter Palmerius: *e libro Pothii re-
pono: lacrimas depluit a Sipylo.* quod Nic.
Heinsius in fraudem induxit, quasi in eo li-
bro exstaret *re depluit*. non. ille nihil discre-
pat a reliquis, & desluit palam praefert, quod
mihi, qui plus semel omnes literarum du-
ctus examinavi, tuto credere potes. quin
tamen verum sit *depluit*, nihil ambigo. pro
a legit Heinsius s. recte. pro lacrimas, la-
crimae reponit, exemplo Maroniano, L. 4.
Geor.

Nec de concussa tantum pluit ilice glandis.
& bene corrigit errorem Passeratii, *depluere*
significare credentis finem pluviae, ut *de-
tinare, degrandinare*, Notis ad L. 1. Metam.
v. 572. ita ut totum distichon scribatur hoc
modo:

Nec tantum Niobe bis sex ad busta superba

Sollicito lacrimae depluit e Sipylo.

depluere etiam Scaliger edidit, quamquam
omisit monere. De autem particula *auget*
saepe atque intendit vim verborum, quibus
praeponitur. Statius L. 3. Thebaid.

*Tunc me sanguineo late deferuere campo,
Res super Argolicas haud sic dejecta, videbis.*
& L. 9.

*Nota per Arcadias felici robore silvas
Quercus erat, Trivias quam desacraverat ipsa.*
Horatius L. 1. Od. 9.

*Permiste Divis cetera: qui simul
Stravere ventos aequore fervido
Depraeliantes, nec cupressi,
Nec veteres agitantur orni.*

& L. 1. Epist. 3.

An tragica deservit & ampallatur in arce?
& Art. Poet.

*Interdum tamen & vocem Comoedia tollit;
Trasque Chremes tumido delitigat ore.*
verum istud, *tantum lacrimae*, nescio quo-
modo non placet. quamquam cum magna la-
crima legitur in lapide Hispaniensi apud Gru-
terum, DCC. 13.

T. PLAVTIO. P. F. DE. MUNICI-
PIO. ATTACEN. OPTIME. ME
RITO. ET. XXXVIII. AET. ANN.
E. VITA. SVBLATO. TOTO. POP
CVM. MAGNA. LACRI. FVNVS
PROSEQ.

QVINTIA. PAVLINA. MATER

de qua locutione viderint doctiores. & po-
test ut hunc lapidem sua excuset actas. mihi
sic videbatur:

*Nec tantas Niobe bis sex ad busta superba
Sollicito lacrimas depluit e Sipylo.*
tantas, id est, tot; idque ex imitatione Grae-
ci sermonis. in qua noster plurimus est.
Seneca Oedip. v. 604.

*Non tot caducas educas frondes Eryx,
Nec vere flores Hybla tot medio creat,
Cum examen alto nectitur densum globo:
Fluctusque non tot frangit Ionium mare;
Nec tanta gelidi fugiens Strymonis minas
Permutas hiemes ales, & coelum secans
Trepente Nilo pensas Arctos nives:
Quot ille populos vasis eduxit sonus.*

Lucanus L. 9.

*numquam se tanto vulture coelum
Induit,*

Me licet aeratis adstringant brachia nodis,

10 Sint mea vel Danaë condita membra domo:

In te ego & aeratas rumpam, mea vita, catenas.

Ferratam Danaë transiliamque domum.

De te quodcumque, ad furdas mihi dicitur aures:

Tu modo ne dubita de gravitate mea.

15 Ossa tibi juro per matris, & ossa parentis:

(Si fallo, cinis heu sit mihi uterque gravis)

Me tibi ad extremas manfurum, vita, tenebras.

Ambos una fides auferet, una dies.

Quod si nec nomen, nec me tua forma teneret,

20 Possset servitium mite tenere tuum.

Septima jam plenae deducitur orbita Lunae:

Quum de me, & de te compita nulla tacent.

Interea nobis non numquam janua mollis,

Non numquam lecti copia facta tui.

25 Nec mihi muneribus nox ulla est emta beatīs.

Quicquid eram, hoc animi gratia magna tui.

Quum

Induit, aut plures prefferunt icta pennae.
Valerius Flaccus L. 5.

*Quin age; quid tantae coeunt in foedera gen-
tes?*

Quid tuus Aesoides?

Plautus Amphitr. Act. 5. Sc. 1.

quid agam nescio.

Ita tanta mira in aedibus sunt facta,

& Casin. Act. 3. Sc. 5.

*Tanta facta modo mira veris modis intus
vidi*

Lucius Septimius L. 3. C. 25. *Nonne adhuc
persecerunt, eandem causam existisse tanto-
rum fanerum?* videndas Ant. Augustinus L.

2. Emend. C. 1. & Stewechius Com. ad L.

3. Vegetii C. 5. ubi memineris perperam
laudari Ant. August. C. 5: etiam in luculenta
illa editione P. Scriverii. sequitur, *bis sex
ad busta*; quomodo omnes nostri. in quibus-
dam libris lectum fuisse, *bis septem ad busta*,
testatur Beroaldus. quem super numero li-
berorum Niobes consulere potes, (mire e-
nim variant poetae, & mythologici, ac gram-
matici veteres) uti & Passeratium. quibus
adde, si tanti putabis has nugas, Lutatium,
antiquum interpretem Stadii, ad L. 3. Theb.

§. 191. ad L. 6. §. 125. ad L. 7. §. 352. ac
Jo. Bernartium Scholias ad L. 3. Theb. §.
198. istud *lacrimans* quod vulgatas insedit,
primum comparuit in editione Beroaldi, ne-
scio an ipsius culpa. in omnibus scriptis, ut
monui, *lacrimas* legitur liquidis literis exar-
tatum. dixi quid mihi visum fuerit super
hoc loco tam varie vexato: nunc autem su-
bit, posse servari lectionem receptam, si rē
tantum sumatur adverbialiter pro *cum ubi-
tim*. Certe quidem ad eam faciem *multum*
dixit Virgilius, pro *ubertim*, L. 3. Aen.

*Agnosceque suos, laetisque ad nuptia ducis,
Et multum lacrimas verba inter singula fundis.*

Servius: *ordo est, Lacrimas multum fundis in-
ter verba singula. nam si LACRIMANS di-
xeris, quid fundis?* Sed & tantum apud eum-
dem poetam sic erit capiendum L. 4. Geor.
in versu jam laudato,

Nec de concussa tantum cadis ilice glandis,
siquidem vera est Probi grammatici observa-
tio in Catholicis: *quidam addunt glans glan-
dis: sed* 9 haec glandis nominativo posuit
Virgilius. cogitabunt doctiores, quorum haec
ego iudicii vel cadere volo vel stare.

28. Na-

Quum te tam multi peterent, tu me una petisti.

Possum ego naturae non meminisse tuae?

Tunc me vel tragicæ vexetis Erynnies, & me

30 Inferno damnes, Aeace, iudicio.

Atque inter Tityi volucres mea poena vagetur.

Tumque ego Sisyphio saxa labore geram.

Nec tu supplicibus me sis venerata tabellis.

Ultima talis erit, quae mea prima fides.

35 Hoc mihi perpetuo jus est, quod solus amator

Nec cito desisto, nec temere incipio.

28. NATURAE NON MEMINISSE TUAE] *una* facilis, tam benignae. natura hic est indoles, ingenium. Corn. Nepos Alcib. C. 1. ut omnes admirarentur, in uno homine tantam esse dissimilitudinem, tamque diversam naturam. idem Artic. C. 5. habebat avunculum D. Caecilium, equitem Rom. familiarem L. Luculli, divitem, difficillima natura. Cicero L. 3. Epist. 8. ad Apphū: *est de tua prolixa beneficentia natura limen aliquid posterior amari, propter quendam tristitiam temporum.*

31. INTER TITYI VOLUCRES] & hic multam dissepant fabularores; aliis unam, aliis binos vultures ponentibus. immanis est hyperbole Papinii L. 11. Thebaid. ipso initio:

Quantus Apollineas temerator matris Averno Tenditur: ipsae horrent, si quando pectore ab alto

Emergunt volucres, immensaque membra jacentis

Spesant, dum miserae crescent in pabula fœbrae.

Lucatius: VOLUCRES. secundum Homerum, qui dicit, viscera Tityonis gemino vultura enatis, non uno, ut Virgilius dicit. admodum bona sunt quae huc facientia Lucretius habet L. 3. v. 999.

35. HOC MIHI PERPETUO JUS EST] Libellus legebat *perpetuum*, L. 2. Var. Lect. C. 12. quod quamvis Persuasio non persuasit, mihi facile probatur. neque tamen ignoro scripsisse ad istum modum Corn. Nepotem in Miltiade: *Quibus rebus subas, ut non minus eorum voluntate perpetuo imperium obtineres, qui miserant; quanto illorem, cum quibus erat profectus. sed is ipse paullo post dicit: Ejus potius, dum ipse abesses, custodes reliquit prin-*

cipes, quos sacro ex Iovis & Aeolide duxerat. quibus singulis ipsarum urbium perpetuum dederat imperia. tale est nostri jus perpetuum in animi sui motus. atque ita Cicero locutus est Accus. 3. in Verr. C. 91. Quae est ista conditio Siciliae? cur, quae optimo jure propter vetustatem, fidelitatem, propinquitatem esse debet, huic praecipua lex injurias defuit? quamquam a-pertius fore huic praecipue putabat Franc. Hottomannus. vide Servium in L. 11. Aen. v. 583. hi autem duo versus (quod miror) abstunt a codice Groningano. minorem elegantex extulit Paullus Manutius, homo omnium Italorum disertissimus, L. 7. Epist. 1. Noli vereri, ne illi ex animo effluas. non enim is est, qui vel temere ardet, vel temere amare desinat. novi judicium in deligendis hominibus: novi constantiam in tuendis. cum in Augusto virtutem Suetonius memorat cap. 66. Amicitias neque facile admisit, & constantissime tenuit. venustissime ad suam in amando constantiam traduxit, petitis de nostro poeta coloribus, Franciscus Malherba Poëmar. L. 5.

*Je ne ressemble point à ces foibles esprits;
Qui bien-tôt dérivent, comme ils font bien-tôt pris,*

*En leur fidélité n'ont rien que du langage;
Toute sorte d'objets les touche également;
Quand à moi, je dispute: avant que je m'am-*

asse,
Mais quand je l'ay promis, j'aime à m'en-

tenir.
quos vericulos eo adscripti lubentius, quod sciebam vix ullos alios aequè se probasse suo auctori: quamquam in eo non habuit sibi adsentientem interpretem suum Aegidium Menagium.

XVII.

AT quantum de me Panthi tibi pagina finxit,
 Tantum illi Pantho ne sit amica Venus.
 Sed tibi jam videor Dodona verior augur?
 Uxorem ille tuus pulcer amator habet.
 5 Tot noctes periere. nihil pudet? adspice, cantat
 Liber: tu nimium credula sola jaces.
 Et nunc inter eos tu sermo es: te ille superbus
 Dicit se invito saepe fuisse domi.
 Dispeream, si quidquam aliud, quam gloria de te:
 10 Quaeritur. has laudes ille maritus habet.
 Colchida sic hospes quondam decepit Iason:
 Electa est tenui namque Creusa domo.

Sic

1. AH QUANTUM DE ME] Scaliger mal-
 let, *At quantum*. nihil verius: & idoneis
 exemplis quam plurimis firmavit Nic. Hein-
 sius Not. ad Epist. 12. Nasonis, quae est
 Medae, y. 1. *At tibi Colchorum, memini,*
regina uicari. quem versum, ut hoc obiter
 moncam, pariter laudat, explicata vocula
at, Antonius Volsus, ad Propertii L. 1. E-
 leg. 17. adeo nonnumquam olitor oportuna
 loquitur.

12. EJECTA EST: TENUIT NAMQUE CREU-
 SA DOMUM.] hanc nobis lectionem Beroal-
 dus concinnavit, inque ea ultro gloriatur.
 membranae habent,

Ejecta est tenuis namque Creusa domo.
 neque aliter editiones primae. Passeratius e
 suo MS. *Excepta est tenui namque Creusa do-*
mo. id est, inquit, venit, & admissa est in
 exilem ac pauperem Iasonis domum Creusa.
 non tetigit scopum, ut statim dicam. Geb-
 hardo placuit, *Ejecta est tenui n. C. domo.*
 quod multo pejus est. denique Nic. Hein-
 sius restitutum iovit, *Electa Creusa est nam-*
que Creusa domo: eamque castigationem, in
 suis ad Propertium notis, pluribus adstructu-
 rum promittit. Iis autem notis donec no-
 bis frui licebit, interea fas sit & mihi pro-
 ponere quod verum puto. legendum arbi-
 tror, ex vestigiis veteris scripturae,

Electa est tenui namque Creusa domo.
 Creusa tenui domo orta, & quidem Sisyphii

sanguinis, placuit Iasoni prae Medea, quae
 erat Solis genus, & filia regis multo opu-
 lentissimi. *Ejecta* scriptum fuit, pro *electa*,
 prono & crebro errore. locus est illustris L.
 9. Thebaid. Papii, modo ex parte produ-
 ctus:

Nota per Arcadias felici robore filius
Quercus erat, Trivias quam desacraverat
ipsa,
Electam turba nemorum, numenque colendo
Fecerat.

ibi omnes editiones habebant *Ejectam turba*
nemorum: donec tandem optimus Schottus
 veram lectionem ostendit L. 1. Obs. C. 12.
 apud Cicronem L. 2. ad Attic. epist. 24. le-
 gitur: *eoque magis id ejectum est*. & recte qui-
 dem. quamquam esse membranas, in quibus
 sit *electum est*, ibi notare non neglexit in-
 comparabilis Graevius. ita haec invicem
 commutabant. rursus L. 4. epist. 3. *Clodius*
cam haberet fugitivorum delectas copias. ibi
 quoque *delectas* alii legebant, contra Cico-
 ronem mentem. *tenui domo* valet, exili, ob-
 scura, ignobili. qua notione ea vox crebro
 occurrit apud Cicronem, Livium, Nepo-
 tem, Caesarem, Horatium. Sisyphi autem
 domus valde despecta erat apud Graecos. O-
 vidius L. 13. Metam.

Aeacus huic pater est: qui iura silentibus illis
Reddit, ubi Aeoliden saxum grave Sisyphum
urget.

&

Sic a Dulichio juvene est elusa Calypso.

Vidit amatorem pandere vela suum.

15 Ah nimium faciles aurem praeberae puellae,

Discite desertae non temere esse bonae.

Nunc quoque, qui restet, jam pridem quaeritur alter.

Experta in primo stulta cavere potes.

Nos quocumque loco, nos omni tempore tecum

20 Sive aegra pariter, sive valente sumus.

& paulo post:

quid sanguine cretus
Sisyphio, furtisque, & fraude simillimus
illi,

Inferis Aecidis alienae nomina gentis?

Seneca Med. 7. 508.

Mais Creusa liberis fratres dabis?

Non veniat unquam tam malus miseris dias,

Qui prae foeda miserae prolem inclinat;

Phoebi nepotes Sisyphi nepotibus.

Cicero L. 3. de Nat. Deor. Quid Madem respondetis? quos duobus visis Solo & Oceano, Aecia patre, matre Iolyia procreata est. de Sisypho, Creontis patre, omnia alia narrant antiqui. imo sunt qui ignotis parentibus ortum asserant. recte igitur tamen domo; in quo conspirantes habemus membranas. Haec autem Creusa vero nomine Glaucoc vocabatur. Lutatius ad L. 5. Theb. Papinii 7. 403.

At levis, & miserae nandum mihi motus Iason] levis. utrum hoc epitheton ad disorientationem Herculis dicitur, quia ille gravis? an ad animi mobilitatem, quia nullam Iason formo amore possedit uxorem? deserta enim Hypsipyle Madem ducit: relicta Medea Glaucoc servitus est uxorem. & mox ad 7. 466. tertio Glaucoc vel uxorem habuit, vel dimisit. non est sanus hic locus. nam quomodo Iason dimisit Glaucoc, quae viva deflagravit ipso nuptiarum die? legendum puto: vel uxorem habuit, vel amisit; acumine non fatuo. poterat uxor Iasonis dici, quia nupserat; non poterat, quia petiit ante primum thalamum.

13. ELUSA CALYPSO] Groninganus, de-
lusa. utrumque probum est, & elegans.

17. Nunc quoque, qui restat, jam

PRIDEM-QUAERITUR ALTER] locus valde obscurus. Passeratius in quibusdam libris invenerat, Nunc quoque; in quibusdam aliis, Hic quoque. deinde mirifice arguitur, nec quidquam extricat. Groninganus habet, Hinc quoque. in eo autem libro initiales H & N fere confunduntur. unde mihi non vana conjectura legendum videtur,

Nunc quoque, qui restet, jam pridem quaeritur alter.

Hoc sensu: Quamvis, o Cynthia, deberes ista sapere, nihilominus post hunc desultorem, etiam novum nescio quem quaeris, qui restet apud te, qui te constanter amet. id vero quam non sit tutum quum in primo experta fueris, malo tuo cavere potes. Restare, est manere in vestigio, nec quoquam progredi. Terentius Eunuch. Act. 2. Sc. 3.

Ut illum Diis Danaque senium perdant, qui me ludia rancoratus est:

Maque adeo qui resistit: tum autem, qui illum floccificerem.

& Andr. Act. 2. Sc. 6.

Hic nunc me gradis aliquam sibi fallaciam

Portare, & ea me hic resistisse gratia.

videtur autem haec Elegia tempore praecedere septimam hujus ipsius libri. occurrit istic,

Hic etiam petitur, qui te prius ipse reliquit. quod satis bene huc facit. tu, Lector, tecum expende.

18. STULTA CAVERE POTES] tanta est in nostro primo, itemque in Borrichiano. sic & unus Gebhardi. tale propemodum est illud L. 1. Eleg. 20.

Formosum Nymphis credere tutus Hytan.

XVIII.

SCIS here mi multas pariter placuisse puellas,
 Scis mihi, Demophaeon, multa venire mala.
 Nulla meis frustra lustrantur compita plantis.
 Omnia in exitium nata theatra meum.
 5 Sive aliquis molli deducit candida gestu
 Brachia, seu varios incinit ore modos.
 Interea nostri quaerunt sibi vulnus ocelli,
 Candida non tecto pectore siqua fedet.
 Sive vagi crines puris in frontibus errant,
 10 Indica quos medio vertice gemma tenet.

Quae

2. SCIS MIHI, DEMOPHOON, MULTA VENIRE MALA] nempe quia multas puellas viderat simul, quarum nulla displicebat. multarum autem amorem esse peiorem quam unius, ipse infra testatur, Eleg. 19. ipso fine:

At vos, qui officia in multis revocatis amores,

Strenuum sic cruciat humum vestra dolor?
 &c.

*Quem satis una tuis insonnia portet ocellis,
 Una sis & cuius femina multa mala.*

Plautus Curcul. Act. 5. Sc. 1.

Antiquum poetam maderi scripsisse in Tragedia:

Stultiores dum peiores esse, quam unam. res ita est.

non bene ceperant hunc locum Marcellus, & Marollii infelix exscriptor Silvius.

4. O NIMIS EXITIO NATA THEATRA MEO] meliorem lectionem e suis praeiit Passeratius, *Omnia in exitium nata theatra meum.* *ad omnia theatra respondet tui nulla compita.*

5. MOLLI DEDUCIT CANDIDA GESTU BRACHIA] Passeratius conjicit; *diducit*, contra statant omnes libri. *ducere brachia*, & *deducere*, in re saltatoria proprie dicebant, notante Nic. Heinsio ad Ovid. Remed. Amor. 5. 334. tamen apud Papinium aliter voluerunt Gronovius & Barthius, L. 3. Silv. 5, loco hunc nostrum exprimente:

Candida seu molli diducit brachia motu.
 minus recte, ut arbitror: nam *deducere* est, de loco in alium locum ducere. inde *iacta-*

re, movere, movere brachia, idem quod *deducere*.

6. VARIOS INCINIT ORE MODOS] unus noster cum Borrichiano *inicit*; alter *iniciat*. Gebhardus quoque *inicit* invenerat in membranis Comestini. itaque *iniciare* modos idem esset, quod *iacere* modos; compositum pro simplici. sic *iactare canica* infra est L. 4.

*In mores in verba viri, si cunctica iustus,
 Icomes; & votis ebrui iungo canas.*

& L. 4. Eleg. ultima:

Ut responsurus singula verba iaci.

& L. 2. Eleg. 7.

*ad usque
 In nostrum iacies verba superba cupas?*

Lucretius L. 4.

Sex etiam, nam septem, loca vidi rudere voces,

Unam cum iactare.

Cicero L. 1. de Divin. ex Arato:

*Et matutinis acrodula vocibus instat,
 Vocibus instat, & assiduus iactis ore querulus.*

crebor in hoc verbo Tacitus. sed tamen praecipue placet vulgata, quam adductis e Gellio exemplis bene firmavit Passeratius, olim etiam Bernadus.

9. SIVE VAGI CRINES PURIS IN FRONTIBUS ERRANT] istos prominulos cincinnos *antias* vocabant veteres, & *capronas*. Apulejus Florid. L. 1. *Jam primum, inquit, crines ejus praemulsis antiis, & promulsis capronis antevetuli, & propenduli.* & L. 5. *Metam. Videt capitis aurei genialem caesariem am-
 brosia*

Quae si forte aliquid vultu mihi dura negarat;

FRIGIDA DE TOTâ FRONTE CADEBAT AQUA.

Quaeris, Demophoon, cur sum tam mollis in omnes?

Quod quaeris, quare non habet ullus amor?

15 Cur aliquis sacris lauiat sua brachia cultis?

Et Phrygis insanos caeditur ad numeros?

Unicuique dedit vitium natura creato.

Mi natura aliquid semper amare dedit.

Me

brofua temulentum, cervices lacteus genasque
purpureas pererrantes crimium globos, decoriter
impeditos, alios antependulos, alias retropendu-
las: quarum splendore nimio fulgurante, &
assum lumen lucernae vacillabat. Festus: Ca-
proniae, equorum iubea in frontem detinere;,
distas quasi a capite pronae. sed & hominum
comae ita dictae. Nonius: Capronae dicuntur
comae, quae ante frontem sunt, quasi a capite
proniae. Lucilius Sat. L. 15.

Aptari caput, atque comas fluere capronas;
Atlas, frontibus immisiss, ut mos fuit illis.
at vero hoc totum distichon abest a libro
Groningano: neque tamen ego pro spurco
rejecero. sed loco non suo hic legi clamat
hiatus sententiae, melius habiturac si omit-
tatur.

10. INDICA QUAS MERTO VERTICES OEN-
MA TENET] pulcre illustrat hunc locum Lu-
cillae Augustae statua apud Boissardum T. 3.
Antiq. p. 150.

11. ALIQUID VULTU MIHI DURâ INEGA-
VIT] libri, negavit, quod rectius videtur.

12. FRIGIDA DE TOTâ FRONTE CADEBAT
AQUA] talem de fronte sudorem australibus
pruinis comparat Theocritus Pharmac. ele-
ganter Papinius L. 1. Achill. atque ex ipsa
rei ipsius natura:

Hanc ubi ducentem longe focin agmina vidis
Trux puer, & nullo temperatus pectora motu,
Dirigit, totisque novum bibis effusus ignem:
Nec latet hausus amor: sed fax vibrata in-
dullis

In vultus atque ora redit, lucemque genarum
tinguit, & impulsam venis sudore perarvas.
Apulejus L. 1. Metam. haec ut ego accipi,
sudore frigido miser persus. & L. 2. frigido su-
dore defluens vundo. Eucretius L. 3.

Conspicere animam totam per membra vido-
mus:

Sudores itaque, & pallorem effusare toto

Corpore, & infringi linguam, vocemque abo-
riri,

Calidum vultu, sonare auris, succidere artus.
lege has nobilissimam illam Catulli odam,
illis mi par esse Deo videretur, &c. & Valerii
Aedui dedicatum epigrammation, Dicere
quum conor curam tibi, Pamphila, cordis.
quod nobis servavit Atticarum Noctium lu-
culentissimus scriptor L. 19. C. 9. in codice
Groningano est, cadebat aqua. quod calide
amplexus Palmerius, nescio quid de calore
frigido argutus. debuisse cogitare & d. in
membris saepe confundi; & potius lucili-
facere suum istud Samit Lucumonis acumen.
In rationem sudoris frigidi inquit doctissi-
mus Lud. Caelius L. 6. Ann. Lect. C. 4. & 5.
quem satius erit vidisse.

5. LANTAT SUA BRACHIA CULTIS] unus
nofter uniusque Colbertinus laniis sibi bra-
chia: de his satiricis multas res bonas habet
Jann. Parrhasius ad Claudian. L. 5. de R. P.
ed. Ioto;

Conspicere abori: Conspicere non impedit tem-
per:

Non buxus, non aera sonant.
ceterum hunc versum cum pentametro se-
quente artificiose expressit Martialis L. 11.
Epigr. 84.

Alba minus saevius lacerantur brachia cultis;
Cum furis ad Phrygios oncha curba modos.
quos saevos cultros Martialis, eos nofter sa-
viores vocat, diverso uterque respectu. nullo
modo excusari potest Philippi Silvii crassissi-
ma barbaries, interpretantis hic, Quare non-
nulli sibi brachia diris cultollis lacerant? & ta-
men Passeratium exciperat, sed non intel-
lectum.

17. UNICUIQUE DEDIT VITIUM NATURA
CREATO.

MI FORTUNA ALIQUID SEMPER AMA-
RE DEDIT.

ait,

Me licet & Thamyrae cantoris fata sequantur,

20 Numquam ad formosas, inuide, caecus ero.

Sed, tibi si exiles videor tenuatus in artus,

Falleris. haud umquam est culta labore Venus.

Percontere licet. saepe est experta puella

Officium tota nocte valere meum.

25 Jupiter Alcmenae geminas requieverat arctos,

Et caelum noctu bis sine rege fuit.

Nec tamen idcirco languens ad fulmina venit.

Nullus amor vires eripit ipse suas.

Quid? quum e complexu Briseidos iret Achilles,

30 Num fugere minus Thessala tela Phryges?

Quid? ferus Andromachae lecto quum surgeret Hector,

Bella Mycenaeae non timere rates?

Ille

ait, nullum hominem nasci sine aliquo naevo, seu vicio; idque a natura esse; ne putes fieri caeca aliqua forte. suum vero vitium esse, quod semper aliquid amet, nec possit vivere sine amore. qua igitur ratione fortunae transcribit, quod modo dedit naturae? Gebhardus invenerat veram lectionem in membranarum Comelini,

Mi natura aliquid semper amare dedit. nihil certius. & sane mirum est quantopere sibi placuerint librarii in commutandis vocibus naturae ac fortunae. vide. his notam eruditissimi Victorii ad haec verba Ciceronis L. 4. ad famil. epist. 12. *tamen quantum casus & natura in nobis dominantur.* Ovidius L. 9. Metam.

Quae voveam duo sunt: minimo ut relevere labore;

Utque marem parias. onerosior altera fors est: Et vires Natura negat.

ita ex praestantioribus libris restituit Nic. Heinsius, quum vulgo *Fortuna* legeretur. Silvius hic, more illo suo perpetuo, scribit quae ipsemet numquam intellexit. quae de Fortunae & Amoris aede communi ex Paulsania adfert Passeratius, alio spectant. hic erat dicendum de Natura & Fortuna, si recta est vulgata lectio. mentem nostri extulit Petronius: *nemo nostrum non peccat: homines sumus, non dii.* istud unicuique creato Graeca forma procusum est, ut recte observavit post Casaubonum praestantissimus Gentilis in illud

Apuleji Apol. *nihil esse aspectabilius homini nato, quam formam suam.*

[19. THAMYRAE CANTORIS FATA] Thamyrae historiam ex scriptoribus Graecis laudabili opera congestit Barthius Animad. ad Papin. L. 4. Thebaid. v. 181. sqq. & quidem aliquanto distinctius quam olim Natalis Comes L. 6. Mytholog. C. 14. Thessalum fuisse ex urbe Oechalia, non Thracem, ut alii volunt, ostendit vir summus Isaacus Vossius obs. ad L. 2. Pomponii Melae C. 3.

[24. OFFICIUM TOTA NOCTE VALERE MEUM.] eodem verbo in eadem re utitur Ovidius L. 3. Amor. Eleg. 7.

At nuper bis flavo Chlide, ser candida Pisto, Ter Libas officio continuata meo.

idem Amor. L. 1. Eleg. 10.

Omnia conductor solvit: mercede soluta,

Non manes officio debitor ille tuo.

Petronius in illa ridicula Eumolpi palaestra: *Ille lento parebat imperio, puellaeque artificium pari motu remunerabat. Quum ergo res ad effectum spectaret, clara Eumolpus voce exhortabatur Coraca, ut spissaret officium. paullo aliud sonat apud Nalorem L. 2. Art. Amat.*

Quae datur officio, non est mihi grata voluntas.

Officium facias nulla puella mihi.

ibi valet civiliter. Gonsalvus de Salas, vir & sanguine illustis & literis, jam pridem est quum promisit Commentationem de *varius Officiorum generibus.* an & dedit? vix purem.

50. QUEM;

Ille vel hic classes poterat, vel perdere muros.

Hic ego Pelides, hic ferus Hector ego.

35 Aspice uti caelo modo Sol, modo Luna ministret:

Sic etiam nobis una puella parum est.

Altera me cupidis teneat, foveatque lacertis,

Altera si quando non finit esse locum.

Aut si forte irata meo sit facta ministro,

40 Ut sciat esse aliam, quae velit esse mea.

Nam melius duo defendunt retinacula navem,

Tutius & geminos anxia mater alit.

Aut si es dura, nega: sin es non dura, venito.

Quid juvat in nullo pondere verba loqui?

45 Hic unus dolor est ex omnibus acer amanti,

Speranti subito si qua venire negat.

Quanta illum toto versant suspiria lecto,

Quum recipi, quem non noverit illa, vetat?

Et rursus puerum quaerendo audita fatigat.

50 Quem quae scire timet, dicere plura jubet.

Cui fuit indocto fugienda haec semita vulgi,

Ipsa petita lacu nunc mihi dulcis aqua est.

Ingenuus quisquam alterius dat munera servo,

Ut promissa suae verba ferat dominae?

Et

50. QUEM, QUAE SCIRE TIMET, QUAE-
RERE PLURA JUBET] in nostro uno est, item-
que in Borrichiano, *Quem quae scire pudet*;
minus recte. deinde, *dicere plura* est in edit.
Beroaldi, Mureti, & Casceri. optime. nam
versu proxime praecedente habuimus *quaerendo*,
quod quo sensu hic repetatur? pul-
cre hunc locum illustrant ista Darii apud
Curtium L. 4. C. 10. Num, quod maxime su-
spicor, & loqui timeo, ludibria morum man-
taturus es? & paullo post: num, quod &
scire expeto, & quaerere pudet; ausus est &
dominus, & juvenis?

52. IPSA PETITA LACU NUNC MIHI DUL-
CIS AQUA EST] *re est* non compareret in no-
stro primo, neque in Borrichiano. cet-
erum lacum recte exponit Torrentius, cum
Scaligero, ac Beroaldo, de venere vulgiva-
ga. erant enim lacus communes: quo sen-

su eos a fontibus segregat Horatius, L. 1. E-
pist. 3.

*Quid Titius, Romana brevi venturus in ora?
Pindarici fontis qui non expallens haustus,
Fastidire lacus & rivus ausus apertos.*

54. UT COMMISSA SUAE VERBA FERAT
DOMINAE] omnes membranae, & primae e-
ditiones, habent *Ut promissa*: quae scriptu-
ra debet esse vera, modo intelligas inter a-
matorem & mulierem dilectam convenisse
de commercio epistolari; hujus autem ser-
vuli fidem sollicitari munusculis, ut tabellas
ultra citroque portare velit. quod facillime
praestabant ii, quibus officium erat salutis
portandae. Plautus Aulul. Act. 3. Sc. 5.

*Enim mihi quidem aequum est purpuram at-
que aurum dari;
Ancillas, mulos, mulos, pedisequos,
Salutigerulos pueros.*

X

Tri-

55 Et quaerit toties, Quenam nunc porticus illam
Integrit? &, Campo quo movet illa pedes?
Deinde ubi pertuleris quos dicit fama labores
Herculis, ut scribat, Muneris ecquid habes?

Et

Trinum. Aët. 2. Sc. 1.

*ducitur familia tota;
Vestificae, unctor, auri custos, flabelliferae,
sandaligerulae,*

Cantrices, cistellatrices, nuntii, renuntii.
sic Apulejus anum quamdam stupri sequestram
vocat; & adulterorum internuntiam. L. 9.
Metam. ubi lepidam flabellam Myrmecis ser-
vuli itidem internuntii, pretio ab amatore
corrupti, videre potes. sunt igitur promissa
verba, literae mutuae, quas alter alteri pro-
miserant. Plinius L. 1. Epist. 2. *Quia tardio-
rem adventum tuum prospicio, Librum, quem
prioribus epistolis promiseram, exhibeo.* Hora-
tius Epod.

*Inceptos, olim promissum carmen, lambos
Ad umbilicum ducere.*

ad commissum flagitium est illiberale audacis
Beroaldi, haec notantis: PROMISSA. le-
gendum est COMMISSA. nam commissum verba
vocat, quae amator servo commisit ad dominam
perferenda. redeat itaque in sedem suam ve-
tus lectio, nec jure ejecta, quam & Scali-
geri & Gebhardi codices habebant.

[8. UT SCRIBAT, MUNERIS ECQUID HA-
BES?] omnes libri, ut scribat. tamen Guye-
tus refigit, haec stridat. haec, puella, do-
mina. stridat, stridula voce dicat. Horat.
Sridere secreta diversos aures susurros. egregie
vero. Nlc. Heinssii correctio valde est acuta,
Not. in Epist. Hermion. §. 104. *huic quod des
muneris ecquid habes?* verum quum dicat, ad-
struendum se cam in notis ad ipsum Propert-
tium; sustinebimus paullisper ad sensum, do-
nec frui licebit thesauris, quos Vir maximus
utinam ipse impartire potuisset publico rei
literariae bono! mihi neutiquam displicet
vulgata; tum propter factam modo mentio-
nem mutuitationis literariae, tum quia istae
Veneres pretium suis noctibus dicebant ipsae.
Petronius: *quia nobis Venerem tuam, superbiam
captas, vendisque amplexus, non commodas.* sed
melior huic loco Commentarius dari non
potest quam decima Elegia L. 1. Amor. O-
vidii. quam te totam legere volo; nec poe-
nitebit.

59. PAVONIS CAUDAE FLABELLA SUPER-
BAE] legendum est *superbi*, quia pavo mas-
stellata est ac gemmante cauda, non item fe-
mina. Aufonius Epist. 20.

*Nec quia mille annos vivit Gangesicus ales,
Vincit centum oculos, regie parvo, tuos.*
Plinius L. 10. C. 20. *in his pavonem genus,
cum forma, tum intellectu ejus* & gloria. Gem-
mantes laudatus expandit colores, adverso ma-
xima sole, quia sic fulgentius radiant. Ovidius
L. 13. Metam.

Laudato pavone superbiore.

Martialis L. 5. Epigr. 38.

Cui comparatus indecens erat pavo.

& L. 13. Epigr. 70.

*Miraris, quoties gemmantes explicat alas:
Et potes hunc sacro trudere, dures, coco?*
Phaedrus L. 3. Fab. 18.

As forma vincis, vincis magnitudinem;

Nitor smaragdâ collo praefulget tuo,

Pictisque plumis gemmeam caudam explicas.
sermo est istic Junonis ad pavum marem.
pulcre Lucretius L. 2.

*Jam tibi barbaricae vestes, Meliboeaque ful-
gens*

*Purpura, Thessalico concharum tincta colo-
re,* &

Aurea pavonum ridenti imbuta lepore

Saecla, nova rerum superata colore jacerens.

his flabellis gerendis ac custodiendis pecu-
liares habebant ancillas; quas flabelliferas a
munere vocari, modo ex Plauto ostensum
est, cui Terentium jungas licet in Eunuchis.
atque haec tam pretiosa tamque delicata fla-
bella non multo post ad viles mensarum usus
transferunt, crescente in immensum luxuria.
Martialis L. 14. Epigr. 67.

*Lambere quas turpes prohibet tua praedia
museae,*

Alitis eximiae cauda superba fuit.

quamquam id non fuit divitum; sed habi-
tus deinceps suis pavonibus honos prior.
Claudianus L. 1. in Eutrop.

*Et cum se rapido sessum projeceras aestu,
Patricius roseis pavonum ventilas alas.*

60. Et

- Et modo pavonis caudae flabella superbi,
 60 Et manibus dura frigus habere pila:
 Et cupit iratum talos me poscere eburnos,
 Quaeque nitent Sacra vilia dona via.
 Ah peream, si me ista movent dispendia: verum
 Fallaci dominae jam pudet esse jocum.
 65 Cernere uti possis vultum custodis avari;
 Captus & immunda saepe latere casa,
 Quam care semel in toto nox vertitur anno?
 Ah pereant, si quos janua clausa juvat.
 Contra rejecto quae libera vadit amictu,
 70 Custodum & nullo septa tumore, placet.

Cui

60. ET MANIBUS DURA FRIGUS HABERE PILA] male haec refert ad pilam lusoriam Passeratius. quid enim ille lusus facti ad refrigerandas manus? Beroaldus exposuerat de pila crystallina, quam feminae manibus terebant aetivo tempore. recte. Plinius L. 37. C. 2. Invenio medicos, quae sunt stercora corporum, non aliter utilis id fieri putare, quam crystallina pila adversis posita Solis radiis. vides hic pilas crystallinas: de rigore autem crystalli supra egerat. addit mox: Proximum locum in deliciis, seminarum tamen adhuc sanum, succina obtinent. erant & haec refrigerandis manibus, simul quoque odore commendabilia. Martialis L. 5. Epigr. 37.

Fragrant ore, quod rosarium praestit;

Quod Assicatum prima mella cerarum;

Quod succinorum rapsa de manu gleba.

& L. II. Epigr. 8.

Succina virginea quod regelata manu.

ita priores delicias mutabant mulieres subcunctibus aliis, uti nunc quoque fieri amat.

65. VULTUM CUSTODIS AVARI] potior pars librorum praefert AMARI. sed AVARI e suis exhibuit Beroaldus. recte. Tibullus L. 2. Eleg. 4.

Sed pretium si grande seras, custodia victa est:

Nec prohibent claves, & canis ipse tacet.

bene ac festive canem junxit cum ostiario clavigero: nam ii in eadem cella aetatem agebant, quam noster *immundam casam* vocat hoc ipso loco. Ovidius L. 2. Amor. Eleg. 2. quae est ad servum custodem:

Sic tibi semper bonos, sic curia pecunia crescenti:

Haec fac, & exiguu tempore liber eris.
 rursus ejusdem operis L. 3. Eleg. 8.

Me prohibet custos: in me times illa maritum.

Si dederim, tota cedit uterque domo.

& L. 1. Art. Amat.

Ille plebem (mibi crede) tuam: sit semper in illa

Janitor, & thalami qui jacet ante fores.

& alibi:

Sed semel est custos longum radimandus in aedium:

Saepe dabit, dederis quas semel, ille manet.

lepidam talis avari custodis historiam narrat Apulejus L. 9. Metam. quam, quia longiuscula est, istic legere potes.

67. QUAM CARE SEMEL IN TOTO NOX VERTITUR ANNO] liber Groninganus, *nox vertitur anno.* quod non videtur de nihilo. *vertere* pro *vari* frequens apud bonos auctores. sic *annum vertentem* dicimus, & *mensem vertentem*. sed melius opinor resinges, *nox perditur*, argutia non quaesita. loquitur enim de ingrata profusione, quae necessario fieri debet in festatione matronarum; quas quum colas quotidie, & saepe manifesto te periculo exponas, vix tamen *semel* in anno unam noctem dabunt. quae sane magna mercede *perditur*. non fuit poetae mens alia, nisi me omnia fallunt. vide sis Scaligeri notam.

69. REJECTO QUAE LIBERA VADIT AMICTU] audebone tentare neglecto? Suetonius Aug. C. 79. *quamquam & omnis lenocinii negligens,*

- Cui saepe immundo Sacra conteritur via socco,
 Nec finit esse moram, si quis adire velit,
 Differet haec numquam, nec poscet garrula, quae te
 Adstrictus ploret saepe dedisse pater.
- 75 Nec dicet, Timeo, propera jam surgere, quaeso:
 Infelix, hodie vir mihi rure venit.
 Et quas Euphrates, & quas mihi misit Orontes
 Me capiant: nolim furta pudica tori.
 Libertas quoniam nulli jam restat amanti,
- 80 Nullus liber erit, si quis amare volet.
 Tu loqueris, quum sis jam noto fabula libro:
 Et tua sit toto CYNTHIA lecta foro?
 Cui non his verbis aspergat tempora furdo
 Aut pudor ingenuus, aut reticendus amor?
- 85 Quod si tam facilis spiraret Cynthia nobis,
 Non ego nequitiae dicerer esse caput.
 Nec sic per totam infamis traducerer urbem:
 Urerer & quamvis nomine, verba darem.
 Quare ne tibi sit mirum me quaerere viles.
- 90 Parcius infamant. num tibi caussa levis?

gligens, & in capite comendo tam incuriosus, &c. Hieronymus Epist. ad Paullam super obitu Blaessillae: Humilitas vestium non (ut in plerisque solet) tumentes animos arguebat: sed cum interiori se mentis deiecerat, inter ancillarum virginum cultum dominamque nihil medium, nisi quod in eo facilius dignoscebatur, quod neglectius incedebat. sed nihil est necesse. utramque vocem conjunxit Terentius Heaur. Act. 2. Sc. 3.

Capillus passus, prolixus, circum caput Rejocetus neglegenter.

70. CUSTODUM ET NULO SEPTA TUMORE] in omnibus libris inveni timore. sed melior videtur vulgata: quam & Aldina expressit cum Colinaeana, & roborarunt jam alii.

sic tumidum honorem habemus Elegia proxime insequente. vide magni viri Ger. Jo. Vossii Etymologicum L.L. in voce tumultus.

71. CUI SAEPE IMMUNDO SACRA CONTERITUR VIA SOCCO] uti Sacra Via erat omnium celeberrima; ita non mirum, istic scortilla crebro quaesivisse conditiones. quod notavit ex hoc loco eruditissimus Torrentius ad Horat. Epod. 4. v. 7.

73. QUAE TE] quod te, Groninganus cum aliis duobus.

88. URERET] Urerer; nostri duo cum Groningano; & duo item Gebhardi. quod non deterius videtur. quamvis diceret Cynthia sectari, tamen id facile eluderem alium aliquem amorem praetextens.

X I X.

- H**oc erat in primis quod me gaudere jubebas?
 Tam te formosam non pudet esse levem?
 Una aut altera nox nondum est in amore peracta,
 Et dicor lecto jam gravis esse tuo.
 5 Me modo laudabas, & carmina nostra legebas.
 Ille tuus pennas tam cito vertit amor?
 Contendat mecum ingenio, contendat & arte;
 In primis una discat amare domo.
 Si libitum tibi erit, Lernaeas pugnet ad hydras;
 10 Et tibi ab Hesperio mala dracone ferat.
 Tetra venena libens, & naufragus ebibat undas,
 Et numquam pro te deneget esse miser.
 (Quos utinam in nobis, vita, experire labores)
 Jam tibi de timidis iste protervus erit,
 15 Qui nunc se in tumidum jactando venit honorem.
 Diffidium vobis proximus annus erit.

Dura

7. *CONTENDAT MECUM INGENIO, 'CONTENDAT ET ARTE'*] expressit hic, ut alibi saepe, Ciceronem suum, Accus. 5. in Verr. C. 68. *neque de illo quidquam tibi praefinio, quo minus ingenio mecum atque omni dicendi facultate contendas.*

9. *LERNAEAS PUGNET AD HYDRAS*] dixit opinor *hydras*, respectu tot capitum quibus belluam illam Lernaeam terribilem finxit antiquitas. Virgilius L. 8. Aen. in hymno Herculis Saliari:

*Nec te ullae facies, non terruit ipse Typhoeus,
 Ardens, arma tenens: non te rationis egen-
 tem*

Lernaeus turba caputem circumstatis anguis.

Pausanias in Corinthiacis unicum tantum ei caput fuisse credit. qui & hoc addit, Pisandrum Camirenses pro uno illi plura dedisse, quo & fera monstrosior, & carmina sua plus dignitatis habere viderentur. Hyginus Fab. 30. *Hydræm Lernæam Typhonis filiam cum capitibus novem ad fontem Lernæum interfecit.* sed mire variant scriptores antiqui. videndus tibi N. Heinſius Not. ad Ovid. L. 2. Metam.

7. 71. & M. A. Delrius Comm. in Senecae Hercul. Fur. 7. 240.

15. *QUI NUNC SE IN TUMIDUM JACTANDO VENIT HONOREM*] *se* abest a Gronin-gano, & ab uno Colbertino. Gebhardus etiam pro inepto habebat. miror, & scio veteribus aliter visum. Cicero L. 2. ad Attic. Epist. 21. *non tenuis lacrimas, cum illum ante* IX. Kal. Sext. *vidi de edictis Bibuli concionan-tem, qui antea solitus esset jactare se magnificentiſſimo illo in loco, summo cum amore populi, cunctis faventibus.* pro Roscio Amerino C. 32. *Haec tu, Eruci, tot & tanta si nactus esses in reo, quam diu diceres? quo te modo jactares?* Accus. 4. in Verr. C. 20. *nollem dixisse. jactabis se, & in his equisabit equaleis.* ibid. C. 21. *jactas se jam dudum de Calidio: narras omnibus, se emisse.* Accus. 5. C. 1. *novi locum: video, ubi se jactaturus sit Hortensius.* Coelius L. 8. ad famil. Epist. 10. *Curionem video se dupliciter jactaturum, primum, ut aliquid Caesaris adimat: inde, ut aliquid Pompejo tribuas, quidvis, quamlibet tenue manusculum.* Juvenalis Sat. 1.

X 3

puer

XVIII.

Scis heri mi multas pariter placuisse puellas,
 Scis mihi, Demopheon, multa venire mala.
 Nulla meis frustra lustrantur compita plantis.
 Omnia in exitium nata theatra meum.
 5 Sive aliquis molli deducit candida gestu
 Brachia, seu varios incinit ore modos.
 Interea nostri quaerunt sibi vulnus ocelli,
 Candida non tecto pectore figua fedet.
 Sive vagi crines puris in frontibus errant,
 10 Indica quos medio vertice gemma tenet.

Quae

2. SCIS MIHI, DEMOPHEON, MULTA VENIRE MALA] nempe quia multas puellas videtur amare, quarum nulla displicebat. multarum autem amorem esse pejorem quam unius, ipse infra testatur, Eleg. 19. ipso fine:

*At vos, qui officia in multos revocatis amores,
 Strepentem sic cruciatu lumen vestra dolor?*
 &c.

Quam satis una tuis infamia porret ocellis,
 Una sit & cuius femina multa mala.
 Plantus Curcul. Act. 5. Sc. 1.

Antiquum poemam multum scripsisse in Tragedia:

Idcirco duas peiores esse, quam unum. res ita est.

non bene cepit hunc locum Marcellus, & Marcelli infelix exscriptor Silvius.

4. O NIMIS EXITIO NATA THEATRA MEUM] meliorem lectionem e suis promit Passeratius, *Omnia in exitium nata theatra meum.* & omnia theatra responderet nulla compita.

5. MOLLI DEDUCIT CANDIDA GESTU BRACHIA] Passeratius conjicit; *diducit* contra statim omnes libri. *ducere brachia*, & *deducere*, in re saltatoria proprie dicebant, notante Nic. Heinsio ad Ovid. Remed. Amor. 7. 334. tamen apud Papinium aliter voluerunt Gronovius & Barthius, L. 3. Silv. 5, loco hunc nostrum exprimente:

Candida seu molli diducit brachia motu. minus recte, ut arbitror: nam *deducere* est, de loco in alium locum ducere. inde *jacta-*

re, mittere, movere brachia, idem quod *deducere*.

6. VARIOS INCINIT ORE MODOS] unus noster cum Borrichiano *injicit*; alter *inicit*. Gebhardus quoque *injicit* invenerat in metabranis Comeliani. itaque *injicere* modos edam esset, quod *jacere* modos; compositum pro simplici. sic *jactare canna* infra est L. 4. In mores & vasa viri, si *cunctica* jactus, *Incinit*; & *vota* *etiam* *jungo* *canas*.

& L. 4. Eleg. ultima:
Ut resposuras singula verba jact.
 & L. 2. Eleg. 7.

an usque
In nostram jacies verba superba cupis?
 Lucretius L. 4.

Sex etiam, aut septem, loca vidi vulgare vocis,
Unum cum jaceres.

Cicero L. 1. de Divin. ex Arato:
Et matutinis acrodela vocibus instat,
Vocibus instat, & assiduus jactis ore querulus.

crebor in hoc verbo Tacitus. sed tamen placet vulgata, quam adductis e Gellio exemplis bene firmavit Passeratius, olim etiam Beronius.

9. SIVE VAGI CRINES PURIS IN FRONTIBUS ERRANT] istos prominulos cincinnos antias vocabant veteres, & *capronas*. Apulejus Florid. L. 1. *Jam primum, inquit, crines ejus praemulsis antias, & promulsis capronas anteventuli, & propenduli.* & L. 5. Metam. *Vides capitis auri geniale caesariem am-*
brofia

Quae si forte aliquid vultu mihi dura negarat;

Frigida de tota fronte cadebat aqua.

Quaeris, Demophoon, cur sum tam mollis in omnes?

Quod quaeris, quare non habet ullus amor?

15 Cur aliquis sacris laniat sua brachia cultris?

Et Phrygis infanos caeditur ad numeros?

Unicuique dedit vitium natura creato.

Mi natura aliquid semper amare dedit.

Me

brofia semulentum, cervices laetans genasque purpureas pererrantes crinium globos, decoriter impeditos, alios antependulos, alias rotas pendulas: quorum splendore nimio fulgurante, & ipsum lumen lucernae vacillabat. Festus: Capronae, equorum iuba in frontem derivas, distat quasi a capite pronae. sed & hominum comae ita distae. Nonius: Capronae dicuntur comae, quae ante frontem sunt, quasi a capite pronae. Lucilius Sat. L. 15.

Aptari caput, atque comas finire capronas; Atias, frontibus immixtas, ut mos fuit illis. at vero hoc totum distinctio abest a libro Groningano neque tamen ego pro spurco rejicere, sed loco non suo hic legi clamat huius sententiar, melius habiturac si omitatur.

10. INDICA QUAS MEDIO VERTICE GENA TENET] pulcre illustrat hunc locum Lucillae Augustae statua apud Boissardum T. 3. Antiq. p. 150.

11. ALIQUID VULTU MIHI DURA NEGAVIT] libri, negat, quod rectius videtur.

12. FRIGIDA DE TOTA FRONTE CADEBAT AQUA] talem de fronte sudorem australibus pruinis comparat Theocritus Pharmac. eleganter Papinius L. 1. Achill. atque ex ipsa rei ipsius natura:

*Hanc ubi ducentem longe focis agmina vidit
Trux puer, & nullo semeratus pectora motu;
Dirigit, totisque novum bibis offibus ignem.
Nec latet haustus amor: sed fax ubi non modicis*

*In vultus atque ora redit, lucemque genarum
Tinguit, & impulsam tenui sudore pererrat.* Apulejus L. 1. Metam. haec ut ego accepi, sudore frigido miser persusus. & L. 2. frigido sudore defluens evado. Eucretus L. 3.

Consensare animam totam per membra videmus:

Sudores isaque, & pallorem exsistere toto

Corpore, & infringi linguam, vocemque aboriri,

Calidum corpus, fenore ardens, succidere artus. lege his nobilissimam illam Catulli odam, *Ille mi par esse Deo videtur, &c.* & Valerii Aeduii delicarum epigrammation, *Dicere quom conor curam tibi, Pamphila, cordis.* quod nobis servavit Articarum Noctium luculentissimus scriptor L. 19. C. 9. in codice Groningano est, *calebat aqua.* quod calide amplexus Palmicinus, nescio quid de calore frigido argutus. debuisset cogitare & d. in membranis saepe confundi; & potera lucil facere suum istud famis Lucumonis acumen. In rationem sudoris frigidi inquit doctissimus Lud. Caelius L. 6. Ant. Lect. C. 4. & 5. quem satius erit vidisse.

5. LANTAT SUA BRACHIA CULTRIS] unus noster unicuique Colbertinus *lanas sibi brachia* de his satiricis multis res bonas habet Juvius Parrhasius ad Claudian. L. 1. de R. P. ed. Ioeo.

Conducere cheri: Conchas non impedit semper:

Non buxus, non aera sonant. ceterum hunc versum cum pentametro sequente artificiose expressit Martialis L. 11. Epigr. 84.

*Alba minus saevis lacerantur brachia cultris,
Cum furis ad Phrygios encheas turbae modos.* quos saevos cultros Martialis, eos noster saevos vocat, diverso uterque respectu. nullo modo excusari potest Philippi Silvii crassissima barbaries, interpretantis hic, *Quare nonnulli sibi brachia divinis cultellis lacerant?* & tamen Passeratium exciperat, sed non intellectum.

17. UNICUIQUE DEDIT VITIUM NATURA CREATO.

MI FORTUNA ALIQUID SEMPER AMARE DEDIT.

ait,

- Me licet & Thamyrae cantoris fata sequantur,
 20 Numquam ad formosas, invide, caecus ero.
 Sed, tibi si exiles videor tenuatus in artus,
 Falleris, haud umquam est culta labore Venus.
 Percontere licet. saepe est experta puella
 Officium tota nocte valere meum.
 25 Jupiter Alcmenae geminas requieverat arctos,
 Et caelum noctu bis sine rege fuit.
 Nec tamen idcirco languens ad fulmina venit.
 Nullus amor vires eripit ipse suas.
 Quid? quum e complexu Briseidos iret Achilles,
 30 Num fugere minus Thessala tela Phryges?
 Quid? ferus Andromachae lecto quum surgeret Hector,
 Bella Mycenaeae non timuere rates?

Ille

ait, nullum hominem nasci sine aliquo na-
 vo, seu vitio; idque a natura esse; ne putes
 fieri caeca aliqua sorte. suum vero vitium
 esse, quod semper aliquid amet, nec possit
 vivere sine amore. qua igitur ratione fortu-
 nae transferibit, quod modo dedit naturae?
 Gebhardus invenerat veram lectionem in
 membranis Comelini.

Mi natura aliquid semper amare dedit.
 nihil certius. & sane mirum est quantopere
 sibi placuerint librarii in commutandis vocibus
Naturae ac *fortuna*. vide. sis notam eru-
 ditissimi Victorii ad haec verba Ciceronis L.
 4. ad famil. epist. 12. *tamen quoniam casus &*
natura in nobis dominantur. Ovidius L. 9.
 Metam.

*Quae verueam duo sunt: minimo ut relevere
 labore;*

*Utque marem parias. onerosior altera fors est:
 Et vires Natura negat.*

ita ex praestantioribus libris restituit Nic.
 Heinſius, quum vulgo *Fortuna* legeretur.
 Silvius hic, more illo suo perpetuo, scribit
 quae ipsemet numquam intellexit. quae de
 Fortunae & Amoris aede communi ex Pau-
 sania adfert Passeratius, alio spectant. hic
 erat dicendum de Natura & Fortuna, si re-
 cta est vulgata lectio. mentem nostri extulit
 Petronius: *nemo nostrum nam peccat: homines
 sumus, non dii. istud unicuique creato Graeca
 forma procusum est, ut recte observavit post
 Casaubonum praestantissimus Gentilis in illud*

Apuleji Apol. nihil esse aspestabilius homini na-
 te, quam formam suam.

[19. THAMYRAE CANTORIS FATA] Thamy-
 rae historiam ex scriptoribus Graecis lauda-
 bili opera concessit Barthius Animad. ad Pa-
 pin. L. 4. Thebaid. v. 181. lqq. & quidem
 aliquanto distinctius quam olim Natalis Co-
 mes L. 6. Mytholog. C. 14. Thessalum fuisse
 se ex urbe Oechalia, non Thracem, ut alii
 volunt, ostendit vir summus Isaacus Vossius
 obs. ad L. 2. Pomponii Melae C. 3.

[24. OFFICIUM TOTA NOCTE VALERE
 MEUM] eodem verbo in eadem re utitur Ovi-
 dius L. 3. Amor. Eleg. 7.

*At nuper bis flavus Chlide, ter candida Pitho,
 Ter Libas officio continuata meo.*

idem Amor. L. 1. Eleg. 10.

Omnia conditor solvit: mercede soluta,

Non manet officio debitor ille tuo.

Petronius in illa ridicula Eumolpi palae-
 stra: Ille lento parebat imperio, puellaeque ar-
 tificium pari motu remunerabat. Quum ergo res
 ad effectum spectaret, clara Eumolpus voce ex-
 hortabatur Coraca, ut spissaret officium. paullo
 aliud sonat apud Nacionem L. 2. Art. Amat.

*Quae datur officio, non est mihi grata volu-
 ptas.*

Officium faciat nulla puella mihi.

ibi valet civiliter. Gonsalvus de Salas, vir &
 sanguine illustis & literis, jam pridem est
 quum promisit Commentationem de variis Of-
 ficiorum generibus. an & dedit? vix putem.

30. QUEM;

- Ille vel hic classes poterat, vel perdere muros.
 Hic ego Pelides, hic ferus Hector ego.
- 35 Aspice uti caelo modo Sol, modo Luna ministret:
 Sic etiam nobis una puella parum est.
 Altera me cupidis teneat, foveatque lacertis,
 Altera si quando non finit esse locum.
 Aut si forte irata meo sit facta ministro,
 40 Ut sciat esse aliam, quae velit esse mea.
 Nam melius duo defendunt retinacula navem,
 Tutius & geminos anxia mater alit.
 Aut si es dura, nega: sin es non dura, venito.
 Quid juvat in nullo pondere verba loqui?
- 45 Hic unus dolor est ex omnibus acer amanti,
 Speranti subito si qua venire negat.
 Quanta illum toto versant suspiria lecto,
 Quum recipi, quem non noverit illa, vetat?
 Et rursus puerum quaerendo audita fatigat.
- 50 Quem quae scire timet, dicere plura jubet.
 Cui fuit indocto fugienda haec semita vulgi,
 Ipsa petita lacu nunc mihi dulcis aqua est.
 Ingenuus quisquam alterius dat munera servo,
 Ut promissa suae verba ferat dominae?

Et

50. QUEM, QUAE SCIRE TIMET, QUAE-
 RERE PLURA JUBET] in nostro uno est, item-
 que in Borrichiano, *Quem quae scire pudes;*
 minus recte. deinde, *dicere plura* est in edit.
 Beroaldi, Mureti, & Canteri. optime. nam
 versu proxime praecedente habuimus *quaer-*
endo, quod quo sensu hic reperatur? pul-
 cre hunc locum illustrant ista Darii apud
 Curtium L. 4. C. 10. Num, *quod maxime su-*
spector, & loqui timeo, ludibria meorum mun-
diaturus es? & paullo post: *nam, quod &*
scire expeto, & quaerere pudes; ausus est &
dominus, & juvenis?

52. IPSA PETITA LACU NUNC MIHI DUL-
 CIS AQUA EST] *τὸ ἐστὶ* non compareret in no-
 stro primo, neque in Borrichiano. ceterum
 lacum recte exponit Torrentius, cum
 Scaligero, ac Beroaldo, de venere vulgiva-
 ga. erant enim lacus communes: quo sen-

su eos a fontibus segregat Horatius L. 1. E-
 pist. 3.

Quid Titius, Romana brevi venturus in ora?
Pindarici fonsis qui non expulsius haustus,
Fasidire lacus & rivos ausus apertos.

54. UT COMMISSA SUAE VERBA FERAT
 DOMINAE] omnes membranae, & primae e-
 ditiones, habent *Ut promissa*: quae scriptu-
 ra debet esse vera, modo intelligas inter a-
 matorem & mulierem dilectam convenisse
 de commercio epistolari; hujus aurem ser-
 vuli fidem sollicitari munusculis, ut tabellas
 ultro citroque portare velit. quod facillime
 praestabant ii, quibus officium erat salutis
 portandae. Plautus Aulul. Act. 3. Sc. 5.

Enim mihi quidem aequum est purpuram at-
que aurum dari;
Ancillas, mulos, muliones, pedisequos,
Salutigerulos pueros.

X

Tri-

55 Et quaerit toties, Quenam nunc porticus illam
Integit? &, Campo quo movet illa pedes?
Deinde ubi pertuleris quos dicit fama labores
Herculis, ut scribat, Muneris ecquid habes?

Et

Trinum. Aët. 2. Sc. 1.

ducitur familia tota;
Vestificae, unctor, auri custos, flabelliferae,
sandaligerulae,

Cantrices, cistellatrices, nuntii, renuntii.
sic Apulejus anum quamdam *supri sequestram*
vocat; & *adulterorum internuntiam*, L. 9.
Metam. ubi lepidam flabellam Myrmecis ser-
vuli itidem internuntii, pretio ab amatore
corrupti, videre potes. sunt igitur *promissa*
verba, literae mutuae, quas alter alteri pro-
miserant. Plinius L. 1. Epist. 2. *Quia tardio-*
rem adventum tuum prospicio, Librum, quem
prioribus epistolis promiseram, exhibeo. Hora-
tius Epod.

Inceptos, olim promissum carmen, Lambos

Ad umbilicum ducere.

ad *commissa* flagitium est illiberale audacis
Beroaldi, haec notantis: PROMISSA. le-
gendum est COMMISSA. nam *commissa* verba
vocat, quae amator servo commisit ad dominam
perferenda. redeat itaque in sedem suam ve-
turi lectio, nec jure ejecta, quam & Scali-
geri & Gebhardi codices habebant.

§ 8. UT SCRIBAT, MUNERIS ECQUID HA-
BES? omnes libri, ut scribat. tamen Guye-
tus refingit, haec stridat. haec, puella, do-
mina. stridas, stridula voce dicat. Horat.
Stridere secreta diversos aure susurros. egregie
vero. Nk. Heinssii correctio valde est acuta,
Not. in Epist. Hermion. v. 104. huic quod des
muneris ecquid habes? verum quum dicat, ad-
structurum se eam in notis ad ipsum Propertium;
sustinebimus paullisper ad sensum, do-
nec frui licebit thesauris, quos Vir maximus
utinam ipse impartire potuisset publico rei
literariae bono! mihi neutiquam displicet
vulgata; tum propter factam modo mentio-
nem mutationis literariae, tum quia istae
Veneres pretium suis noctibus dicebant ipsae.
Petroneus: quia nesci Venorem tuam, superbiam
captas, vendisque amplexus, non commodas. sed
melior huic loco Commentarius dari non
potest quam decima Elegia L. 1. Amor. O-
vidii. quam te totam legere volo: nec po-
nitbit.

§ 9. PAVONIS CAUDAE FLABELLA SUPER-
BAE] legendum est *superbi*, quia pavo mas-
tellata est ac gemmata cauda, non item fe-
mina. Ausonius Epist. 20.

Nec quia mille annos vivit Gangesicus ales,
Vincit centum oculos, regie parve, tuos.

Plinius L. 10. C. 20. *in his pavonum genus,*
cum forma, tum intellectus ejus gloria. Gem-
mantes laudatus expandit colores, adverso ma-
xime sole, quia sic fulgentius radians. Ovidius
L. 13. Metam.

Laudato pavone superbiore.

Martialis L. 5. Epigr. 38.

Cui comparatus indecens erat pavo.

& L. 13. Epigr. 70.

Miris, quoties gemmantes explicat alas:

Et potes hunc saevo tradere, dure, coco?

Phaedrus L. 3. Fab. 18.

At forma vincis, vincis magnitudine;

Nitor smaragdi collo praefulget tuo,

Pictisque plumis gemmeam caudam explicas.

sermo est istic Junonis ad pavum marem.
pulcre Lucretius L. 2.

Tam tibi barbaricae vestes, Meliboeaque ful-
gens

Purpura, Thessalico concharum tincta colo-
re, &

Aurea pavonem ridenti inobtus lepore

Saecla, novo rerum superata colore jacerent.

his flabellis gerendis ac custodiendis pecu-
liares habebant ancillas; quas flabelliferas a
munere vocari, modo ex Plauto ostensum
est, cui Terentium jungas licet in Eunucho.
atque haec tam pretiosa tamque delicata fla-
bella non multo post ad viles mensarum usus
transferunt, crescente in immensum luxuria.
Martialis L. 14. Epigr. 67.

Lambere quas turpes prohibet tua prandia
massae,

Alitis eximiae cauda superba suis.

quamquam id non fuit diuturnum; sed habi-
tus deinceps suus pavonibus honos prior.
Claudianus L. 1. in Eutrop.

Et cum se rapido sessum projecerat aestu,

Patricius roseis pavonum ventilat alis.

60. Et

- Et modo pavonis caudae flabella superbi,
 60 Et manibus dura frigus habere pila:
 Et cupit iratum talos me poscere eburnos,
 Quaeque nitent Sacra vilia dona via.
 Ah peream, si me ista movent dispendia: verum
 Fallaci dominae jam pudet esse jocum.
 65 Cernere uti possis vultum custodis avari,
 Captus & immunda saepe latere casa,
 Quam care semel in toto nox vertitur anno?
 Ah pereant, si quos janua clausa juvat.
 Contra rejecto quae libera vadit amictu,
 70 Custodum & nullo septa tumore, placet.

Cui

60. ET MANIBUS DURA FRIGUS HABERE PILA] male haec refert ad pilam lusoriam Passerati. quid enim ille lusus facit ad refrigerandas manus? Beroaldus exposuerat de pila crystallina, quam feminae manibus tenebant aestivo tempore. recte. Plinius L. 37. C. 2. Invenio medicos, quos sicut uranda corporum, non aliter visum id fieri putare, quam crystallina pila adversis posita Solis radiis. vides hic pilas crystallinas: de rigore autem crystalli supra egerat. addit mox: Proximum locum in deliciis, seminarum tamen adhuc tantum, succina obtinent. erant & haec refrigerandis manibus, simul quoque odore commendabilia. Martialis L. 5. Epigr. 37.

Fragrans ore, quod rosarium Paestis;

Quod Atticarum prima mella corarum;

Quod succinorum rapta de manu gleba.

& L. II. Epigr. 8.

Succina virginea quod regolata maris.

ita priores delicias mutabant mulieres sub-
 tuncibus aliis, uti nunc quoque fieri amat.

65. VULTUM CUSTODIS AVARI] porior
 pars librorum praefert amari. sed avari suis
 exhibuit Beroaldus. recte. Tibullus L. 2. E-
 leg. 4.

Sed pretium si grande seras, custodia victa est:

Nec prohibens claves, & canis ipse tacet.

bene ac festive canem junxit cum ostiario
 clavigero: nam ii in eadem cella aetatem age-
 bant, quam noster immundam casam vocat
 hoc ipso loco. Ovidius L. 2. Amor. Eleg. 2.
 quae est ad servum custodem:

Sic tibi semper bonos, sic curta peculia cre-
 scunt:

Haec fac, & exiguu tempore liber eris.
 rursus ejusdem operis L. 3. Eleg. 8.

Mo prohibet custos: in me times illa mari-
 tum.

Si dederim, tota cedit uterque domo.

& L. 2. Art. Amat.

Ita plebem (mibi crede) tuam: sis semper
 in illa

Janitor, & thalami qui jacet ante fores.

& alibi:

Sed semel est custos longum redimendus in no-
 tum:

Saepe dedit; dederis quas semel, ille ma-
 nus.

lepida talis avari custodis historiam narrat
 Apulejus L. 9. Metam. quam, quia longius-
 cula est, istic legere potes.

67. QUAM CARE SEMEL IN TOTO NOX
 VERTITUR ANNO] liber Groninganus, nox
 verteris anno. quod non videtur de nihilo.
 vertere pro verti frequens apud bonos aucto-
 res. sic annum vertentem dicimus, & mensem
 vertentem. sed melius opinor resinges, nox
 perditur, argutia non quaesita. loquitur enim
 de ingrata profusione, quae necessario fie-
 ri debet in festatione matronarum; quas
 quum colas quotidie, & saepe manifesto te
 periculo exponas, vix tamen semel in anno
 unam noctem dabunt. quae sane magna mer-
 cede perditur. non fuit poetae mens alia, ni-
 si me omnia fallunt. vide sis Scaligeri no-
 tam.

69. REJECTO QUAE LIBERA VADIT AMI-
 CTU] audebone tentare neglecto? Suetonius
 Aug. C. 79. quamquam & omnis lenocinii ne-
 gligens,

- Cui saepe immundo Sacra conteritur via socco,
 Nec finit esse moram, si quis adire velit,
 Differet haec numquam, nec poscet garrula, quae te
 Adstrictus ploret saepe dedisse pater.
- 75 Nec dicet, Timeo, propera jam surgere, quaeso:
 Infelix, hodie vir mihi rure venit.
 Et quas Euphrates, & quas mihi misit Orontes
 Me capiant: nolim furta pudica tori.
 Libertas quoniam nulli jam restat amanti,
- 80 Nullus liber erit, si quis amare volet.
 Tu loqueris, quum sis jam noto fabula libro:
 Et tua sit toto CYNTHIA lecta foro?
 Cui non his verbis aspergat tempora furdo
 Aut pudor ingenuus, aut reticendus amor?
- 85 Quod si tam facilis spiraret Cynthia nobis,
 Non ego nequitiae dicerer esse caput.
 Nec sic per totam infamis traducerer urbem:
 Urerer & quamvis nomine, verba darem.
 Quare ne tibi sit mirum me quaerere viles.
- 90 Parcius infamant. num tibi caussa levis?

gligens, Et in capite comendo tam incuriosus, &c. Hieronymus Epist. ad Paullam super obitu Blaesillae: Humilitas vestium non (ut in plerisque solet) sumentes animos arguebat: sed cum interiori se mense deiecerat, inter ancillarum virginum cultum dominamque nihil medium, nisi quod in eo facilius dignoscatur, quod neglectius incedebat. sed nihil est necesse. utramque vocem conjunxit Terentius Heaur. Act. 2. Sc. 3.

Capillus passus, prolixus, circum caput Rejactus negligenter.

70. CUSTODUM ET NULO SEPTA TUMORE] in omnibus libris inveni *timore*. sed melior videtur vulgata: quam & Aldina expressit cum Colinaeana, & roborarunt jam alii.

sic tumidum honorem habemus Elegia proxime insequente. vide magni viri Ger. Jo. Vossii Etymologicum L. L. in voce tumultus.

71. CUI SAEPE IMMUNDO SACRA CONTERITUR VIA SOCCO] uti Sacra Via erat omnium celeberrima; ita non mirum, istic scortilla crebro quaesivisse conditiones. quod notavit ex hoc loco eruditissimus Torrentius ad Horat. Epod. 4. v. 7.

73. QUAE TE] *quod te*, Groninganus cum aliis duobus.

88. URERET] *Urerer*; nostri duo cum Groningano; & duo item Gebhardi. quod non deterius videtur. quamvis diceret Cynthia sectari, tamen id facile eluderem alium aliquem amorem praetextens.

XIX.

HOc erat in primis quod me gaudere jubebas?
 Tam te formosam non pudet esse levem?
 Una aut altera nox nondum est in amore peracta,
 Et dicor lecto jam gravis esse tuo.
 5 Me modo laudabas, & carmina nostra legebas.
 Ille tuus pennas tam cito vertit amor?
 Contendat mecum ingenio, contendat & arte;
 In primis una discat amare domo.
 Si libitum tibi erit, Lernaeas pugnet ad hydras,
 10 Et tibi ab Hesperio mala dracone ferat.
 Tetra venena libens, & naufragus eibat undas,
 Et numquam pro te deneget esse miser.
 (Quos utinam in nobis, vita, experiare labores)
 Jam tibi de timidis iste protervus erit,
 15 Qui nunc se in tumidum jactando venit honorem.
 Dissidium vobis proximus annus erit.

Dura

7. **CONTENDAT MECUM INGENIO, 'CONTENDAT ET ARTE]** expressit hic, ut alibi saepe, Ciceronem suum, Accus. 5. in Verr. C. 68. *neque de illo quidquam tibi praefinio, quo minus ingenio mecum atque omni dicendi faculiate contendas.*

9. **LERNAEAS PUGNET AD HYDRAS]** dixit opinor *hydras*, respectu tot capitum quibus belluam illam Lernaeam terribilem finxit antiquitas. Virgilius L. 8. Aen. in hymno Herculis Saliari:

*Nec te ullae facies, non terruit ipse Typhoeus,
 Ardens, arma tenens: non te rationis egentem*

Lernaeus turba caputem circumstetis anguis. Pausanias in Corinthiacis unicum tantum ei caput fuisse credit. qui & hoc addit, Pisandrum Camirenses pro uno illi plura dedisse, quo & fera monstrosior, & carmina sua plus dignitatis habere viderentur. Hyginus Fab. 30. *Hydras Lernaeam Typhonis filiam cum caputibus novem ad fontem Lernaeum interfecit.* sed mire variant scriptores antiqui. videndus tibi N. Heinsius Not. ad Ovid. L. 2. Metam.

7. 71. & M. A. Delrius Comm. in Senecae Hercul. Fur. 7. 240.

15. **QUI NUNC SE IN TUMIDUM JACTANDO VENIT HONOREM]** *se* abest a Groningano, & ab uno Colbertino. Gebhardus etiam pro inepto habebat. miror, & scio veteribus aliter visum. Cicero L. 2. ad Artic. Epist. 21. *non tenui lacrimas, cum illum ante iux. Kal. Sext. vidi de edictis Bibuli concionantem, qui antea solitus esset jactare se magnificissime illo in loco, summo cum amore populi cunctis faventibus.* pro Roscio Amerino C. 32. *Haec tu, Eruci, tot & tanta si nactus esses in reo, quam diu diceres? quo te modo jactares?* Accus. 4. in Verr. C. 20. *nollem dixisse. jactabit se, & in his equisabit equuleis.* ibid. C. 21. *jactas se jam dudum de Calidio: narras omnibus, se emisse.* Accus. 5. C. 1. *novi locum: video, ubi se jactaturus sit Hortensius.* Coelius L. 8. ad famil. Epist. 10. *Curionem video se dupliciter jactaturum, primum, ut aliquid Caesari adimat: inde, ut aliquid Pompejo tribuas, quidvis, quamlibet tenui manusculum.* Juvenalis Sat. 1.

X 3

puer

Dura est, quae multis simulatum fingit amorem,
Et se plus uni siqua parare potest.

- At me non aetas mutabit tota Sibyllae,
20 Non labor Alcidae, non niger ille dies.
Tu mea compones, & dices, Ossa, Properti,
Haec tua sunt: eheu tu mihi certus eras.
Certus eras eheu, quamvis nec sanguine avito
Nobilis, & quamvis non ita dives eras.

25 Nil

puer Automedon nam tota tenebat,
Ipse lacernae curis se jactaret amicae.
Virgilius L. 1. Aen.

illa se jactet in aula
Aeolus, & clauso ventorum carcere reges.
tantum abest, ut jactare se, inepte dicatur.
quamquam non ignoro, etiam omisso praenomine Ciceronem exulasse, orat. pro Roscio Amerino C. 9. nemo erat, qui non ardere omnia mallet, quam videre in Sex. Roscii, viri optimi, atque honestissimi bonis jactantem ac dominantem T. Roscium. sed alecrum istud multo est frequentissimum.

16. DISSIDIUM VOBIS] editio Veneta A. 1475. & Colinaeana habent *Dissidium*: quod e duobus codicibus probat Gebhardus. sane *dissidium* fere confunditur cum *diffidium* in libris veteribus: quum tamen illud notet violentam disjunctionem duorum inter se conjunctorum, hoc vero pro discordia ponatur, ex origine utriusque verbi *discindere* & *dissidere*. itaque *dissidium* corporum est, *diffidium* animorum. neque nos Gebhardum hic audiemus. Cicero L. 1. ad Attic. Epist. 17. & mihi & ceteris amicis tuis nota fuit, & abs te aliquando testificata tua voluntas omittendae provinciae; ut, quod una non estis, non dissensione ac diffidio vestro, sed voluntate ac judicio tuo factum esse videatur. Suetonius Tib. C. 7. cum Julia primo concordaret, & amore mutuo vixit: mox dissedit, & aliquanto gravius, ut etiam perpetuo secubaret. de tali diffidio capiendus Catullus:

Anxia nec mater, discordis moesta puellas
Secubuit, caros mittet sperare nepotes.

& Hymenaeo Juliae:
Non tuus levis in mala
Deditus vir adultera
A tuis teneris vellet
Secubare papillis.

17. QUAE MULTIS SIMULATUM DUCIT A-

MOREM] in omnibus membranis est, *simulatum fingit amorem*: qui elegans pleonasmus cur displiceat? alioqui *ducere* est protrahere, moras necesse; & sic eludere. Caesar L. 1. de Bello Gall. C. 16. *Diem ex die ducere Aedui*; conferri, comportari, adesse, dicere. Ubi se diutius duci intellexit; & diem instare, quo die frumentum militibus miti oporteret, &c. Cora. Nepos Themist. C. 7. Themistocles autem, ut Lacedaemonem venit, adire ad magistratus noluit, & dedit operam, ut quam longissime tempus duceret: non possum exputare, unde ortum sit istud *ducit*, quum videam omnes omnium editiones nihil abire a scriptura membranarum.

18. ET SE PLUS UNI SIQUA PARARE POTEST] id est, plus quam uni. illustravit elipfin elegantem, adducto in testimonium hoc ipso versiculo, Jos. Scaliger Not. ad L. 1. Varronis de R. R.

22. EHEU, TU MIHI CERTUS ERAS] omnes membranae, *heu heu*. quo modo semper & ubique scribendum esse, contendit alicubi Schoppius. & sane sic solent libri non valde veteres; contra atque illi quos commendat longior aetas. praestantissimus ille Horatii codex, jam saepius laudatus, numquam habet *heu heu*; semper *eheu*. cui scripturae faveret Valerius Probus L. 1. Instit. Grammat. capite de Interjectione.

24. QUAMVIS NON ITA DIVES ERAS] ita liber Borrichianus. in aliis est, *navita dives* eras. quem puerilem errorem bene sustulit Beroaldus. est tamen sic satis verus: vix enim puto exstare hodie ullum codicem manu exaratum, qui non offendet, PROPERTII AURELII NAUTAE. Antonius Volscus rationem reddit in Vita poetae, quae sane mirifice scripta est: *Nautae cognomen in familiam transit, quoniam ejus majores mercat*

NAUTAE

- 25 Nil ego non patiar. numquam me injuria mutat.
 Ferre ego formosam nullum onus esse puto.
 Credo ego, non paucos ista periisse figura.
 Credo ego, sed multos non habuisse fidem.
 Parvo dilexit spatio Minoida Theseus,
 30 Phyllida Demophoon: hospes uterque malus.
 Jam tibi Iasonia nota est Medea carina,
 Et modo servato sola relicta viro.
 Noli nobilibus, noli conferre beatis.
 Vix venit, extremo qui legat ossa die.

35 II

tuam fecisse traduntur. credas hunc nebulo-
 nem ex inferis evocasse manes Propertii;
 quod in Homero fecisse dicitur Apollonius;
 adeo confidenter nobis obtrudit sua somnia.
 poterat aliquanto doctius nugari, si credebatur
 esse aliquod pretium nugarum. fuit enim
 Romae non incelebris familia Nautarum,
 sive Nautiorum. Servius ad L. 2. Aen. v.
 165. quo loco historiam capti Palladii de-
 narrat: *Hoc quum postea Diomedes haberes (quod*
et Virgilius ex parte tangit, et Varro plenissi-
me dicit) credens sibi non esse aptum, propter
sua pericula, transeunti Aeneae offerre conatus
est. Sed cum se ille velato capite sacrificans con-
vertisset, Naves quidam accepit simulacrum.
Unde Minervae sacra non Julia gens habuit, sed
Nautarum. plura videre est apud eundem do-
 ctissimum grammaticum ad L. 3. v. 407. ad
 L. 5. v. 704. & apud Festum in *Nautiorum*
familia; apudque Dionysium Halicarnass. L.
 4. Ant. Rom. C. 60. sed non est poeta con-
 summatissimus in alienam gentem inseren-
 dus; neque fatuum Volsci caput seriam re-
 prehensionem meretur. qui in hoc uno no-
 bis profuit, quod multorum mendorum ori-
 gines, ab ipso Volco conditas, nonnullo
 labore nostro in istis ejus sententiis licuerit
 indagare. agnomina ista, quibus omne ge-
 nus scriptores condecoravit sinistra gram-
 matistarum liberalitas, varie sunt nata, variis
 quoque de causis. videndus Barthius L. 6.
 Advers. C. 1.

26. FERRE EGO FORMOSAM NULLUM ONUS
 ESSA PUTO] belle noster Secundus:

Non amerosa mihi, non est formosa pudori.

Formosae dominae Jupiter ipse tulit.

30. HOSPEM UTERQUE MALUS] hostis, ut

nus noster, & Borrichianus, cum uno Geb-
 hardi. male. tum temporis eae voces muta-
 verant. quod Ovidius signanter ostendit, E-
 pist. Helen.

Qui sic intrabas, hospes, an hostis, eras?

31. IASONIA CARINA] Ovidius:

Aequor Iasonio pulsatum remige primum.

32. ET MODO SERVATO SOLA RELICTA
 VIRO] et singulari emphasi hic habet,
 ac plus aliquid dicit quam etiam. noster L. 3.
 Eleg. 9.

Quid, modo quae nostris opprobria vexerat
armis

Et famulos inter femina trita suos?
 loquitur de Cleopatra, omnium mulierum
 prostitutissima. Papinius L. 10. Theb.

Horrendum Aonii et contra stantibus agmen.
 Vellejus L. 2. C. 128. interest reip. quod usque
 necessarium, et dignitate eminere. Minucius
 Felix: tu perire et Deo credis, si quid oculis
 nostris hebetibus subtrahitur? Gallus Confessor
 Serm. C. 18. interea gens impia unum de disci-
 pulis jam dudum avaritiae morbo corruptum
 promissa pecunia ad proditorem magistri et do-
 mini sui prostrabere curaverat; dum ille diabolo
 plenus et ultro inimicis eum tradere paratus
 esset.

33. NOLI CONFERRE BEATIS.] nihil mu-
 tant membranae. sed Nic. Heinsius Not. ad
 Ovid. L. 1. Amor. Eleg. 15. v. 34. legit, no-
 li te offerre beatis. argute, ita vivam, & quod
 ducere videntur ipsae literae. interim dum
 Notas ejus in poemam nostrum expectamus,
 contenti sumus hoc Carone. noli fidem meam,
 hominis nec nimis generosi nec valde opulen-
 ti, conferre cum istis nobilibus ac divitibus. fa-
 vere

- 35 Ii tibi nos erimus: sed tu potius, precor, ut me
Demissis plangas pectore nuda comis.
Unica nata meo pulcerrima cura dolori,
Excludi quoniam fors mea, saepe venis.
Ista meis fiet notissima forma libellis:
40 Calve, tua venia; pace, Catulle, tua.
Miles depositis annosus secubat armis,
Grandaevique negant ducere aratra boves.
Putris & in vacua requiescit navis arena,
Et vetus in templo bellica parma vacat.
45 At me ab amore tuo deducet nulla senectus,
Sive ego Tithonus, sive ego Nestor ero.

Et

vere videntur Tibullus L. i. Eleg. 6. sub finem: *Pauper eris praefecto sibi, &c.*

36. UT ME DEMISSIS PLANGAS PECTORA NUDA COMIS] Scaliger edidit *pectore nuda*, quod praeplacet, ad evitandam dilogiam. Papinius L. 11. Theb.

*At generix primam funestas sortis ut amens
Expavit famam, (nec tarda credidit) ibat
Scissa comas, vulnibus & pectore nuda cruento.*

& paullo post:

*Prominet excelsis vulgus miserabile testis.
Cuncta madens lacrimis, & ab omni plan-
gitur arce.*

*Hinc questu vixisse senes, hinc pectore nudo
Stant matres, parvosque vetant ascendere na-
tos.*

41. MILES DEPOSITIS ANNOSUS SECUBAT ARMIS] non satis capio Scaligeri mentem legentis, *sepositis annosus decubat armis*; nisi rō armis sit mendum typorum. fuit quum mallem *compositis armis*, quomodo supra L. 1. El. 9. sed nihil est opus. Ovidius L. 2. Amor. Eleg. 9.

*Iustaque deposito poscitur ense rudis.
secubat, solus tendit; non in contubernio,
sub papillione. Horatius L. 1. Epist. 1.*

Vejanus armis

*Herculis ad postem fixis, latet abditus agro.
ibi abditus laetor valet nostri rō secubans.*

42. GRANDAEVIQUE NEGANT DUCERE ATRATA BOVES] Oratio grandis in re exili. quo artificio usus Maro toto libro quarto Georgicon.

innatus apes amor urget habendi,

*Munere quamque suo. grandaevus oppida ca-
rae,*

Et munere favos, & daedala fingere testas.

At fessas multa referunt se nocte minores.

contra Juvenalis, & ipse Scenae suae serviens, rem longe atrocissimam extenuat comparatione valde humili, Sat. 10. ubi de Priami exitu:

*Longa dies igitur quid contulit? omnia vidit
Fversa, & flammis Asiam ferroque cadentem.*

*Tunc miles tremulus posita tulit arma tiara,
Et ruis ante aram summi Jovis, ut vetu-
lus bos,*

*Qui domini cultus tenuis & miserabile collum
Praebet, ab ingrato jam fastiditus aratro.*
illud grandaevus, nisi de homine, haud temere reperire est.

43. PUTRES ET IN VACUA REQUIESCIT NAVIS ARENA] emeritas enim naves Diis marinis sacrabat antiquitas. Valerius Flaccus L. 2.

*Visa ratis, saevae defecta laboribus undae;
Quam Thetidi longinqua dies Glaucopae repo-
ssam,*

Solibus, & canis urebat luna pruina.

45. AB AMORE TUO DEDUCET NULLA SENECTUS] Gebhardus invenerat in Comelini membranarum diducet; quod probat. perperam quidem & prave. Passerarius *deducet* legit, & pro verbo stupri interpretatur. id vero multis etiam modis deterius est. *Deducere* est verbum militiae, quod de copiis ac praefidiis ab loco infesto demotis aut revocatis usurpatur. Plautus Amphitr. Act. 1, Sc. 1.

Respon-

Et si saccla forent antiquis grata puellis,

Essem ego, quod nunc tu: tempore vincor ego.

Non tamen ista meos mutabunt saccula mores.

50

Unusquisque sua noverit ire via.

Nonne fuit satius duro servire tyranno?

Et gemere in tauro, saeve Perille, tuo?

Gorgonis & satius fuit obdurescere vultu?

Caucasias etiam si pateremur aves?

55 Sed tamen & scabra teritur robigine mucro

Ferreus, & parvo saepe liquore silex.

At

Respondens, bello se & suos tutari posse: proinde uti

Propre de suis finibus exercitus deducerent.

Cicero L. 7. ad Attic. Epist. 14. probata conditio est, sed ita, ut illa de iis oppidis, quas extra suam provinciam occupavisses, praesidia deduceres. Epist. 15. sed tamen ais, in Senatu se adesse velle, cum de conditionibus agatur, si Caesar adductus sit ut praesidia deducat. Accus. 5. in Verr. C. 34. Cleomenes autem, quod eras terrestre praesidium non re, sed nomina sperabas; iis militibus, quos ex eo loco deduxisset, explorare se numerum navium & remigum posse. ibidem C. 51. proditum te esse a Cleomene, qui se dixeris exisse in terram, ut Pachyno deduceret milites. Caesar L. 1. Bel. Civ. C. 12. quibus rebus cognitis, confusus municipiorum voluntatibus Caesar, cohortes legionis XIII. ex praesidiis deducit. vides hos homines bellissimam tralationem non intellexisse.

47. ET SI SAECLA FORENT ANTIQVVS GRATA PVELLIS] id est, si hodie forent talia tempora, qualia fuerunt quum viverent antiquae istae Heroinae, quibus gratum erat & jucundum tunc vivere. male haec ceperant magni interpretes, quod eorum pace dictum esto. alia ac plane diversa mens Naseni L. 3. Art. Amat.

Prisca juvenis alios: ego nunc me danique natum

Gratulor. haec aetas moribus apta meis. statueram semel defungi, & abstinere porro a committili merce Marollii: sed non possum quin addam versionem huius loci: adeo est lepida atque luculenta. *Que si avoc plusieurs siecles sur la teste j'estois agreable aux ayeilles filles.*

48. ESSEM EGO QVOD NVNC TV] ego ipse

tibi rogandus essem. nimirum quia istis temporibus in pretio fides. sic supra Eleg. 7.

Tunc igitur veris gaudebat Graecia natis.

ab isto, *Essem ego quod nunc tu*, non longe abludit lena Diptas apud Ovidium L. 1. Amor. Eleg. 8.

Si te non emtam vellet, emendus erat.

& hic vibia varam sequebatur.

55. SED TAMEN OBSCVRA TERITVR RVBIGINE MCVRO] valde hic turbant libri. tres habent, *Sed tamen obsitam*; quod & in suis Gebhardus invenerat. tres alii *obsitam*; & sic veteres editiones. duo *obsita*. tres *segitur*, pro *teritur*. vulgatum *obscura* unde ortum sit, nondum potui reperire. sed ab Avantio esse suspicor, quum legatur in Aldina editione, neque habeant ullae anteriores. nihil melius, neque ut puto verius, Nic. Heinsii correctione, Not. ad Claudian. L. 2. de laudibus Stilich. v. 194: *Sed tamen & scabra teritur rubigine mucro*. quam non video cur ipse deserat. Virgilius L. 1. Georg.

finibus illis

Agricola, incurvo terram mollius aratro,

Exesa inveniet scabra robigine pila.

Servius: SCABRA. aspera. unde & scabie dicitur, a corporis asperitate. qui rō obscura defendunt, adducere solent hunc ejusdem libri versum,

Cum caput obscura nitidum ferrugine textit.

ferrugo autem istic non notat rubiginem, sed vero atrum lurorem quo Solis orbis inficiebatur toto anno post caesum C. J. Caesarem. Ovidius L. 15. Metam.

Solis quoque tristis imago

Lurida sollicitis praebat lumina terris.

ceterum scribendum esse robigo, non rubigo, favente quoque etymologia, ex antiquissimis

Y

libris

- At nullo dominae teritur sublimine amor, qui
 Restat & immerita sustinet aure minas.
 Ultro contemptus rogar, & peccasse fatetur
 60 Laesus, & invitis ipse redit pedibus.
 Tu quoque qui pleno fastus adsumis amore,
 Credule, nulla diu femina pondus habet.
 An quisquam in mediis perfolvit vota procellis,
 Quum saepe in portu fracta carina natet?
 65 Aut prius infecto deposcit praemia cursu,
 Septima quam metam triverit ante rota?

Men-

libris ostendunt illustrissimus Neapolis ad L. 4. Fastor. Pierius Valerianus Cast. ad L. 1. Georg. §. 151. Ach. Statius ad Catull. p. 257. & Nic. Heinſius Not. ad L. 4. Faſtor. §. 907. quem omnino videre debes. *robigo* quoque ſemper habebant optimae illae Virgilii membranae Palatinae, e quibus correſtiſſimam ſuam editionem procuravit Comelinus A. 1603. *Robigus* Deus legitur in lapide antiquo apud Reineſium p. 218. de eo omnia ſunt nota ex Varrone, Naſone, Plinio, Gellio, Feſto, Servio.

57. AT NULLO DE ME TERITUR SUBLIMINE AMOR, QUI RESTAT,] verum fatebor; non capio hunc verſum, nec ſatis intelligo quid ſit *amor qui de me reſtat*. in Groningano & Borrichiano legitur *de me*: omnes ceteri, cum editionibus primis, habent, *At nullo dominae teritur ſublimine amor*, ſenſu perſpicuo, & minime moleſto. ferrum robigine exeditur; guttae ſenſim lapides cavant. ego & ferro & lapide patientior ſum. neque ullum dominae meae limen tam eſt durum, ut deterere poſſit meum amorem, qui reſiſtit nec cedit minis aut contumeliis. hoc enim eſt *reſtat*. ſic alibi,

Dum pugnant Danaï, dum reſtat barbarus Hector.

ipſe Scaliger *dominae* legebat, quum ſcriberet Notas in Varronis libros de R. R. quod vero ibi vult *ſublimen*, una voce, notare infeſtus limen; quum ſit valde verofiſſime; non parum juvat meam expoſitionem. Beroaldus *ſublimen* (nam & ipſe conjungit) pro ſuperbia capit, & a *ſublimando* derivat. ſaniora ſunt, quae apud Turnebum leguntur L. 17. Adverſ. C. 11.

60. INVITIS IPSE REDIT PEDIBUS] Theod.

Marcilius ad Horat. Epod. 11, reſingit nobis *invitus*. *Videlicet*, inquit, *ipſe redire non vult, ſive invitus redit, ſed pedes enim reſerunt*. non eo haec adſcribo, ut retellam, (ſunt enim nimis quam puerilia) ſed ut videat juvenſtus in quae praecipitia abripiat viros cetera eruditos inconſultis mutandi prutritus. pro ipſe habet Groninganus *ſepe*. quod non attendendum.

61. TU QUOQUE, QUI PLENO FASTUS ASSUMIS AMORE] Nic. Heinſius legebat, *quod pleno ſ. a. a.* ut id quod ſit pro quamvis. & ſic ante Heinſium Palmerius. non male: ſed nec vulgata male habet. Tibullus L. 1. Eleg. 6.

At tu, qui poſior nunc es, mea ſurta caveto. noſter L. 1. Eleg. 21.

Tu, qui conſortem properas evadere caſum.

64. QUUM SAEPE IN PORTU FRACATA CARINA NATET?] ſic libro 3. Eleg. 5, *ſallit portus* (§ ipſe ſidem. Schoppius L. 3. Verif. C. 10, magno ambitu reponit *quam*, id eſt, antequam: & in eo mirifice ſibi placet quod ſi ei largiamur, jam dicet Propertius: an quisquam vota perfolvit in mediis procellis, antequam in portu naufragium fecerit? ſatiſ fuerat tacere.

66. SEPTIMA QUAM METAM TRIVERIT ANTE ROTA] idem ille Heros ibidem loci reponit *arſo*, pro *arſa*. quod jam ante duo ſaecula tribulibus ſuis perſuaſerat Ant. Volſci ſanguinum caput. tu cave credas. loquitur Propertius eodem quo Virgilius modo, Aen. L. 4.

*Sed mihi val ſellus optem prius imas deliſcat,
 Vel paſer omnipotens adogat me fulmine ad
 umbras,*

*Pallentis umbras Erebi noctemque proſum-
 dam,*

Ante

Mendaces loquuntur flatu in amore secundo.

Si qua venit sero, magna ruina venit.

Tu tamen interea, quamvis te diligat illa,

70 In tacito cohibe gaudia clausa sinu.

Namque in amore suo semper sua maxima cuique

Nescio quo pacto verba nocere solent.

Quamvis te persaepe vocet, semel ire memento.

Invidiam quod habet, non solet esse diu.

75 At

Ante pudor quam te violo, aut tua iura resolvio.

hunc quoque locum adducit Schoppius. quid ni? nam & Turnebus observaverat L. 26. Adv. C. 5. de ipsa re videre debes On. Panvinium L. 1. de Ludis Circeasibus C. 14. ubi pessime legitur,

Sextima quam meta triveris arte rotam.

67. MENDACES LUDUNT FLATUS IN AMORE SECUNDI] bene Nic. Heinsius restituit, secundo, Not. ad Ovid. L. 1. Art. Amat. 7. 715. hoc est, quod paullo superius habuimus, pleno amore.

74. INVIDIAM QUOD HABET, NON SOLET ESSSE DIU.] egregie Papinius, in re minus ludicra, L. 5. Silv. 1.

*Quisnam impacata consanguinitate ligavit
Fortunam Invidiamque Deus? quis iussu ini-
quas*

*Aeternum bellare Deas? nullamne notabis
Illa domum, toruo quam non haec lumine
figat*

*Proximus, Et sacra perturbes gaudia dextrarum
nec minus pulcre Seneca Her. Oet.*

Tu quascunque es, qui sceptrum tenes,

Licet omnia tua vulgus in aula

Censum pariter limina pulset:

Cum tot populis stipatus eas,

In tot populis vix una fides.

Tenet auratum limen Erymnis,

Et cum magnae passeret fores,

Intrant fraudes, cautique doli,

Ferrumque latens, cumque in populos

Prodire parant, comes Invidia est.

Noctem quoties summovet Eos,

Regem toties credite nasci.

sed propius ad nostrum poemam Marcellus Palingenius in Cancro, sive Zodiaci libro quarto:

Invidia est etiam multum metuenda, secundis

Quae semper rebus dirum miscere venenum

Nisitur: Invidiam memento sementis amantis.

plura istic sequuntur, sed suffecerit indicasse. Palingenius quum nomine, non possum non mirari iudicia hominum doctorum tam benigna de poemate tam non bono. Versus sunt incomiti; dictio nihil minus quam nitida; crebri contra artem metricam lapsus; inventio inepta ac puerilis, saepe etiam impia, ubi Christianae rei mysteria cum fabulis antiquorum turpiter commiscet. ut jam nihil de moribus dicam, quos similes habet pulipremonis Faventii. ejus rei fidem faciet cantilena pastoralis, quae legitur sub initium libri 4.

O flos Dardaniæ, puer o dilecte Tomanti,

Pocula qui superis spumantia nectare mices,

Cede polo &c.

sed quis patienter ferat hominem tam putide nugantem de suis spiritibus circa orbem Lunae habitantibus, Sarracilo, & Sathiele, & Jana, & Remisse? qui miseri, quamvis Dii sint, coguntur hominibus servire, annulo, aut vitro inclusi. hinc tamen noster ille sesquipoeëta elicit mirificum argumentum, quo tueatur animae humanae immortalitatem. audi Sarracilum philosophantem:

Est nobis socius illic qui dicitur AMMON;

Hunc sibi servitio adstrictum, magicæque con-
tractum

Arte tenet juvenis quidam, cui Narnia tel-
lus

Est patria, Urfinique colit qui Praefulus an-
lam.

O quanta est hominum generi concessa pote-
stas:

Coguntur divi. Vobis hinc scire licebit

Divinas animas vestras, Et morte carere.

Nam si nil vestri superesses, si moreretur

Vestra anima, ut corpus moritur: quid ju-
ris haberes

- 75 At vos, qui officia in multos revocatis amores,
 Quantum sic cruciat lumina vestra dolor?
 Vidistis pleno teneram candore puellam:
 Vidistis fusco. dulcis uterque color.
 Vidistis quamdam Argiva prodire figura:
 80 Vidistis nostras. utraque forma rapit.
 Illaque plebeio, vel sit sandicis amictu:
 Haec atque illa mali vulneris una via est.
 Quum satis una tuis infomnia portet ocellis,
 Una sit & cuivis femina multa mala.

*In superos tam vile animal, tam frivola
 imago?*

*Si foret in vobis nil sanctum, quomodo divi
 Tanti hominem facere, aut homini succum-
 bere possent?*

*Ipsa etiam quandoque fui servire coactus
 Germano cuidam, crystalli in corpore clau-
 sus:*

*Sed me barbarus tandem fraterculus illis
 Exemit vinclis, & fracto carcere fugi.*

deinde Remisses aliquid differit super con-
 tentionibus papae Clementis ac Martini Lu-
 theri, postquam dixisset Sathiel, hac ipsa
 nocte esse sibi quosdam Romanos proceres
 ad orcum trahendos. quibus rebus diligen-
 ter perpensis, sapientissime, ut omnia, pro-
 nuntiat Vir Clarissimus Petrus Baelius: *Ses
 penſées ne ſont pas toutes d'une nature à pouvoir
 plaire aux Proteſtans: il pouſſe trop loin quelque-
 fois les objections des libertins, & les étale d'une
 manière qu'il témoigne qu'il ne les condamnoit pas.
 A cela près ſon Zodiaque eſt rempli de bonnes cho-
 ſes, & d'une ſatire bien philoſophique contre les
 mauvaiſes mœurs, & contre les faux préjugés.*
 expecto ut aliquis tantumdem dicat super
 Comite de Gabali.

77. VIDISTIS PLENO TENERAM CANDORE

PUELLAM] noster primus, cum Borrichia-
 no, plenam tenero candore. quod non ita pla-
 cet. tales puellas signantissima voce niveas
 vocat Naso.

78. DUCIT UTERQUE COLOR] Scaliger
 sic edidit, & probavit Lipsius. sed potior
 pars librorum habet, *dulcis uterque color.*
 quidam etiam, *gratus*: quod est glossema
 rōi dulcis. non debebat ea vox mutari: ne-
 que enim temere aliam reperies signantio-
 rem in re blanditiarum.

81. ILLAQUE PLEBEJO, VEL SIT SANDICIS
 AMICTU] *id est*, inquit Passeratius, *rogata,*
vel palliolata, non institam gestans. minus re-
 cte. dicit poeta, Sive sit vilis & plebeja,
 sive nobilis & sumtuosa. plebejus amictus
 erat pullus, quod notissimum: cum opponit
 purpuræ, cocco, sandici. de instita nihil
 erat opus monere, quam licet non gesta-
 rent professæ licentiae scorta, tamen non
 abstinebant pretiosis istis coloribus. Seneca
 L. 7. Nat. Quaest. C. 31. *colores meretricios,*
matronis quidem non induandos, viri sumimus.
eos colores, & sua & poetica vènuſtare ef-
florescentes, non sine multa voluptate con-
spicies apud Nasonem L. 3. Art. Amat. v.
 170. lqq.

Vidi te in somnis fracta, mea vita, carina
 Ionio lassas ducere rore manus,
 Et quaecumque in me fueras mentita, fateri:
 Nec jam humore graves tollere posse comas.
 5 Qualem purpureis agitaram fluctibus Hellen,
 Aurea quam molli tergo vexit ovis.

Quam

1. VIDI TE IN SOMNIS] unus liber, *Vidi te in somnis*, numero minus molli, minusque venusto. pari modo Tibullus affectus est L. 3. Eleg. 6.

Ergo ego qui toties fallacis verba puellae

Conqueror.

& lib. eodem Eleg. 2.

Ergo ego quam tenuem fuero mutatus in umbram.

utrobique istud ego abest a membranis castigatoribus. quantum somniorum fidei tribuerint veteres illi, non attinet dicere. sed & viros graves, sapientea, longo magnarum rerum usu detritos, eadem insania teneri quis non indignatur? vide mihi Plinium juniorem L. 1. Epist. 18., & simul Suetonii Tranquilli superstitionem ridiculam. Lactantius de moribus persecut. C. 30. ubi de Maximiani scelere in generum Constantinum cogitato: *Surgit ille nocte intempesta, videt omnia insidii opportuna. Rari excubitores erant, & ii quidem longius; quibus tamen dicit, vidisse somnium, quod filio suo narrare vellet. sed fidem omnem excedit Claudii imperatoris superstitio crudelis, quam videre potes apud Suetonium in ejus Vita C. 37.*

2. IONIO LASSAS DUCERE RORE MANUS] elegantia antiqua, *Ionio rore*. pro summa maris aqua recte hic capit Passeratius. Apulejus L. 1. Metam. *necdum satis extremis labiis summam aquae rorem attingas, & jugulo ejus vulnus dehiscit in profundum patorem.* L. 4. *proximas oras refusus litoris patet, plantisque roseis vibrantium fluctuum summum rorem calcavit.* L. 11. *miratus deae potentis tam claram praesentiam, marino rore resperusus, magnisque imperiis ejus intentus, monitionis ordinem colebam.* L. 4. *Dea, quam caeruleum profundum peperit, & ros summantium fluctuum educavit.*

est alioqui ros simpliciter aqua, etiam illa quae fundum radit. Petronius:

Hae inter ludabas aquis errantibus amnis

Sputans, & querulo versabat rore lapillos. Lucretius L. 1.

Sin ita forte puas, ignis terraeque coire

Corpus, & aërias aurae, roremque liquorem.

3. PURPUREIS AGITARAM FLUCTIBUS HELLEN] *agitaram* habent Colbertini duo; duo nostri; Borrichianus; & Groninganus. us jam nihil sit opus insulso isto *agitavit*. fluctus autem pulcerrime dixit *purpureos*. nam hic est color maris agitati. Cicero L. 1. Quaeft. Academ. *Quid mare, nonne caeruleum? at ejus unda, quum est pulsa remis, purpurascit.* notat alioquin ea vox pulcrum, nitidum, splendidum. Albinovanus:

Brachia purpurea candidiora nive.

Papinius L. 7. Thebaid.

Videras Inachias rapidum glomerare cohortes

Bacchus iter: genuit Tyriam conversus ad urbem,

Purpuream tristi turbatus pectore vultum.

Lutatius: PURPUREUM. pulcrum. multa hic comminiscitur Passeratius, quae non sunt magnae rei. tu potius vide Torrentium ad Horat. L. 4. Od. 1. y. 10. & stupendae eruditionis opus Ger. Jo. Vossii Instir. Orat. L. 4. p. 245. tum quae nuper prodire Urbani Chevræi opuscula miscellanea p. 250.

6. MOLLI TERGORE VEXIT OVIS] *molli vellere*, unus Colbertianus. ita & Naso L. 2. Amor. Eleg. 11.

Prima malas docuit, mirantibus aequoris undis,

Peliaco pinus vertice caesa vias:

Quae concurrentes inter temeraria cautes,

Conspiciam sulvo vellere vexit ovem.

Y 3

sonum

Quam timui, ne forte tuum mare nomen haberet,
Atque tua labens navita fleret aqua?

Quae tum ego Neptuno, quae tum cum Castore fratri,

10 Quaeque tibi excepi tum Dea Leucothoe?

At tu vix primas extollens gurgite palmas

Saepe meum nomen jam peritura vocas.

Quod si forte tuos vidisset Glaucus ocellos,

Effes Ionii facta puella maris.

15 Et tibi prae invidia Nereides increpitarent,

Candida Nesea, caerulea Cymothoe.

Sed tibi subsidium delphinum currere vidi,

Qui, puto, Arioniam vexerat ante lyram.

Jam-

sonum si spectes, suavius hoc est quam illud, propter geminam liquidam, tum & propter alliterationem ex modico intervallo. sed sergore hic positum pro targo videtur. quas voces fere confundi docent veteres magistri, Servius, Fl. Charisius, & Fl. Caper.

8. TUA LABENS NAVITA FLERET AQUA] Groninganus, *moerens navita*. praecipit mihi vulgata. *labi* nostro est navigare. ridicule Passeratius, excidentem aut excussum navi, hic somniabat: quamquam & alteram notionem agnoscit. noster L. 1. Eleg. 17.

Si quando vestras labens amor attigit undas. sic & Cicero in Arateis, quod observavit Turnebus L. 8. Advers. C. 17. hinc est *adlabi*, adpellere: quo verbo Virgilius creber est, quodque Servius recte refert ad celebritatem.

10. TUM DEA LEUCOTHÖE] libri fere, *jam Dea*. quod Lipsius probabat L. 5. Ant. Lect. C. 20. & Gebhardus, atque alii. perperam. omnis elegantia consistit in trina illa repetitione voculae *tum*, quam corrumperant fatui librarii. accedit quod neque ipsi Castores semper fuerunt Dei, non magis quam *Leucothoe*: ita enim scribendum esse jam alii docuerunt, non *Leucothoe*.

15. ET TIBI PRAE INVIDIA NEREIDES INCREPITARENT] quia nonnullae membranae habent *ob invidiam*, non dubitavit Gebhardus vulgatam lectionem pro supposititia habere. si Cajo idem juris quod Sejo, ego de integritate istius Gebhardinae valde dubito: video enim vulgatam a melioribus li-

bris firmari, & sic loqui solere Romanos illos veteres. Terentius Eun. Act. 1. Sc. 2. *Credo, ut sis, misera prae amore exclusisti hunc foras*. Cicero pro Milone: *Sed finis sit. neque enim prae lacrimis jam loqui possum: Et hoc se lacrimis defendi vexas*. Livius L. 31. C. 24. *Sed Cynosarges Et Lycum, Et quidquid sancti amoenus circa urbem erat, incensum est, divusque non tacta solum, sed etiam sepulcra: nos divini humanusque juris quidquam prae impotenti ira est servatum*. Sosp. Charisius L. 2. Instit. Grammat. *Prae*, praepositio diversas habet significationes. ---- significat Et propter: prae illo, hoc est, propter ipsius virtutem. quamquam ibi videtur excidisse locus alicujus veteris scriptoris.

16. CANDIDA NISBE] scribe *Nesea*, praecedente ex Graecis Passeratio. arque ita recte scribitur apud Virgilium L. 4. Geor. v. 338.

17. SED TIBI SUBSIDIO DELPHINUM CURRERE VIDI] unus noster, Borrichianus, & membranae Comedini, *Sed tibi subsidium d. c. v. eleganter & vere*. sic L. 3. Eleg. 5.

Natura infidias pontum substravit avaris.

18. QUI PUTO ARIONIAM VEXERAT ANTE LYRAM] Nobilitatis eruditae gloria J. Douza ad marginem sui libri notavit, Joan. Auratum maluisse, *Qualis Arioniam*: non inepte. sed fuerunt inter veteres, qui totum hoc miraculum ad veram historiam traherent, minime ad fabulam. inter eos videtur esse & noster, propter hoc ipsum *puto*. videndus diligentissimus de la Cerda ad Virgil. Eclog. 8. v. 56. imo daemodum illud homi-

- Jamque ego conabar summo me mittere saxo,
 20 Quum mihi discussit talia visa metus.
 Nunc admirentur, quod tam mihi pulcra puella
 Serviat, & tota dicat in urbe potens.
 Non, si Cambyse redeant, & flumina Croesi,
 Dicat: De nostro surge poëta toro.
 25 Nam mea quum recitat, dicit se odisse beatos.
 Carmina tam sancte nulla puella colit.
 Multum in amore fides, multum constantia prodest.
 [Qui dare multa potest, multa & amare potest.]
 Seu mare per longum mea cogitet ire puella,
 30 Hanc sequar, & fidos una ager aura duos.
 Unum litus erit sopitis, unaque tecto
 Arbor, & ex una saepe bibemus aqua.
 Et tabula una duos poterit componere amantes,
 Prora cubile mihi, seu mihi puppis erit.
 35 Omnia perpetiar, saevus licet urgeat Euris,
 Velaque in incertum frigidus Auster agat.
 Quicumque & venti miserum vexastis Ulyxen,
 Et Danaum Euboico litore mille rates.

Et

hominis Jos. Scaliger veram fuisse historiam, non fabulam, asserit ad Eusebium p. 84. c. dicit. noviss. sed in temporis expiratione ad- versantem sibi habet Salmasium Exereit. Plin. p. 98. de Reatlo, Apollinis & Nymphas Ly- ciae filio similem fabellam narrat Servius ad L. 3. Aen. v. 332.

21. NUNC ADMIRENTUR] videtur hic al- quid excidisse: certe sequentia non satis commode cohaerent cum praecedentibus. an ideo de Cynthiae amore tam superbe gloria- tur, ut dicat eam sibi servire, quia per som- nium voluit se praecipitum in mare misce- re ex desperatione? est omnino lacuna.

22. TOTA DICAR IN URBE POTENS] ele- gantissime. *amans aimé*. Carullus: *Sis se- lix, Caeli, sis in amore potens*. selectissimis exemplis hanc locutionem illustrat felicissi- mus ille Musarum pullus Nic. Heinſius Not. ad Ovid. L. 2. Amor. Eleg. v. 30. & ad L. 4. Metam. v. 325.

23. SI CAMBYSAE REDEANT] loquitur de Paſtolo, quondam aurum vehente, sed tunc

exhausto. ideo recte dicit *redeant*. Strabo L. 13. *Ex Imalo Paſtulus defluit, qui antiquitus ramenta auri secum defererebatur copiosa: modo Croe- si & ejus majorum divitiis nomen celebre ha- buisse tradunt: neque defecit ramenta*. id & nostra, & patrum, atque avorum memoria factum ſcimus in numis Anacricae flumini- bus, olim opulentissimis.

28. QUI DARE MULTA POTEST, MULTA ET AMARE POTEST] verſus plane alienus a mente poëtae, quique subruit & evertit sen- tentiam priorem, tum & totum illud quod deinceps sequitur. solebant isti mebulones barbarorum temporum, si lacunam hic illic offenderent, eam explere; idque vel de suo, quod multoties factum, vel conſutis ex aliquo antiquiore laciniis. hic ipse verſi- culus effusus est ex Ovidio L. 3. Amor. E- leg. 8.

Impone ut capias, qui dare multa potest,

36. FRIGIDUS AUSTER] Paſſerarius c suis libb. turbidus. nostri nihil mutant: neque adeo multum refert, quam utrumque epithe- tum

Et qui movistis duo litora, quum rudis Argus

40 Dux erat ignoto missa columba mari.

Illa meis tantum non usquam desit ocellis,

Incendat navem Jupiter ipse licet.

Certe

rum habeat suos patronos. Virgilius L. 4. Georg.

Frigidus ut quondam silvis immurmurat Ausser.

Horatius L. 3. Od. 3.

Auster

Dux inquieti turbidus Hadriae.

39. ET QUI MOVISTIS DUO LITORA] nescio unde rancidum istud *dua* eruerit Passerati. in omnibus nostris est *duo*. videndus eruditissimus Vossius L. 2. de Analog. C. 6. plurimi enim syllabae modulo timuerunt, quamquam frustra. observaverat & Marius Corradus lib. 3. de L. L. sed paucula quaedam prae Vossii autuminate. *dua* quo tempore scripserint aut dixerint mortales, nec inquirendum arbitror.

39. QUUM RUDIS ARGUS DUX ERAT, IGNOTO MISSA COLUMBA MARI] omnes membranae habent, *cum raris Argo*: quem errorem Vossius feliciter emendavit. *rudis* dicitur, quia numquam navigaverat. Lucanus L. 3.

quorumque labore

Thessalus Aemoniam vomer proscindit Iolcon.

Inde lacestium primo mare, cum rudis

Argo

Miscuit ignotas temerato litore gentes,

Primaque cum ventis pelagique furentibus undis

Composuit mortale genus.

noster L. 3. Eleg. 21. *Nullus est illo, sed*

Qua rudis Argoa natat inter sacra columba

In faciem prorae pinus adacta novae.

fic Catullus mare dixit *rudis*, quod nondum

navigia esset passum:

Illa rudem cursa prima imbuat Amphitriten.

Columbae Argonautarum ducis meminit etiam

Ovidius Diris in Ibin, v. 267.

Qualis & ipse fuit, quo praecipiente columba

ba

Est data Palladiae praevia duxque rati.

de Phineo loquitur, Paphlagonum rege;

qui Iasonem edocuit, ne navis inter concurrentes

Symplegadas elideretur, ut columbam praemitteret,

atque ejus volatum sequeretur. auctor Apollonius Rhodius L. 2.

Argonaut. v. 328. quem certe quodam consilio sequi noluit Valerius Flaccus L. 4. sic enim ibi Phineus, jam non caecus:

Di tibi progresso propius, Di forsitan ipsi

Auxilium mentemque dabunt. ast ipse juvare

Ausa quibus monitis possim tua? quippe per altum

Tenditis, unde procul venti, procul unde volucres,

Et pater ipse maris pavidas detorquet habenas.

dixi, certo consilio: nimirum quo locum faceret miraculo majori. de columbis itinerum ducibus saepe veteres scriptores; etiam qui Historias condiderunt. Vellejus L. 1. C. 4. Nec multo post Chalcidenses, orti, ut praediximus, Atticis, Hippocle & Megasthene ducibus Cunas in Italia condiderunt. Hujus classis cursum esse directum alii columbae antecedentis volatu ferunt; alii nocturno aeris sono, qualis Cerealibus sacris cieri solet. Pars horum civium magno post intervallo Neapolim condidit. Papinius L. 3. Silv. 5, hinc scenam suam oportune instruxit:

Nestra quoque haud propriis tenuis, nec rara colonis

Parthenope, cui mite solum trans aequora ve-

Ipse Dionea monstravit Apello columba.

Auctor Panegyrici ad Pisonem, quem Lucanum faciunt:

Testis Acidalia quae condidit aliae muros

Euboicam referens foecunda Neapolis arcem.

& liquidissimus ille Musarum cycnus, solo

tempore veteribus minor, Actius Sincerus

Sannalarius L. 2. Eleg. 9.

Nec tamen hoc Grajis cecinit Deus ipse carinis,

Prævia nec lato missa columba mari.

41. NON UMQUAM DESIT OCELLIS] puto fuisse a poetae manu non usquam. ita certe

requirere videntur superiora. Virgilius L. 2. Aen.

Nusquam abero, & intum patrio te limine sistam.

Terent.

- Certe ipsdem nudi pariter jactabimur oris;
 Me licet unda ferat, te modo terra regat.
 45 Sed non Neptunus tanto crudelis amori,
 Neptunus fratri par in amore Jovi.
 Testis Amymone, latices quum ferret in arvis
 Compressa, & Lerne pulsa tridente pahu.
 Jam Deus amplexu votum persolvit: at illi.
 50 Aurea divinas urna profudit aquas.
 Crudelem & Boream rapta Orithya negabit.
 Hic Deus & terras & maria alta domat.
 Crede mihi, nobis mitescet Scylla, nec unquam
 Alternas revomet vasta Charybdis aquas.
 55 Ipsaque sidera erunt nullis obscura tenebris.
 Purus & Orion, purus & Haedus erit.

Quod

Terentius Eunuch. Act. 2. Sc. 3.

----- occidi.

*Neque virgo est usquam: neque ego, qui il-
 lam a conspectu amisi meo.*

Tibullus L. 1. Eleg. 3.

----- non hic mihi mater,

*Quas legat in maestos ossa perusta sinus.
 Non soror, Assyrios cimeri quas dedat odores,
 Et flet effusis ante sepulcra comis:*

Dolia non usquam.

50. AUREA DIVINAS URNA PROFUDIT A-
 QUAS] liber Groninganus, Borrichianus, &
 nostri duo, ac Vaticanus Livinejo inspectus,
 habent *profudit*. neque aliter Scaligeri codex.
 illud *refudit* est ab iis qui credebant pro in
 compositis non posse corripi. Passeratius ma-
 lebat *Aerea*, pro *Aurea*: eo quod aurum
 non bene videatur convenire simplicitati eo-
 rum temporum. sed hoc dandum erat ma-
 gnificentiae poeticae, praesertim in virgine
 regia. Ovidius fecit in Hypermnestra, e-
 juldem fere aetatis heroina:

*Undique collocens praecinctae lampades auro.
 imo & purpuram addidit:*

*Purpureos laniata sinus, laniata capillos,
 Exiguo dixi talia verba sono.*

mox etiam, quanta fuerit opulenta Inachi,
 ostendit in filia Io:

*Quaeque modo, ut possis etiam Jove digna
 videre,*

Dives eras; nuda nuda recumbis humo.

51. ORITHYA NEGAVIT] Livinejus repo-

nit *negabit*. quod aptius videbitur pressius ex-
 aminanti.

53. CREDE MIHI, NOBIS MITESCET SCYL-
 LA] Gebhardus e codice Palat. *Et nobis*,
 quod non displicet.

54. ALTERNANTE VORANS VASTA CHARY-
 BDIS AQUA] meliorem & concinniore le-
 ctionem profert Passeratius, *Alternas revomet
 vasta Charybdis aquas*. librum ipse non no-
 minat: sed quamvis in nullo exstaret libro,
 esset tamen ita formanda ex ipsis ductibus li-
 terarum. vulgata nihil sani habet: nec puto
 facile quis explicaverit. noster L. 3. Eleg.
 10.

*Scyllaque, Et alternas scissa Charybdis a-
 quas.*

Ovidius Epist. Medae:

*Quaque vomit fluctus totidem, totidemque
 resorbet,*

Nos quoque Trinacriae supposuisset aquae.

Virgilius L. 3. Aen.

*Dextrum Scylla latus, laevum implacata Cha-
 rybdis*

*Obsidet, atque imo barathri ter gurgite va-
 stos*

*Sorbet in abruptum fluctus, rursusque sub an-
 ras*

Erigit alternos.

vide Homerum L. 12. Odyss. v. 235. quem
 locum tantopere admiratus est Horatius in
 Arte Poetica, optimus censor in libro opti-
 mo.

Z

57. Quod

Quod mihi si ponenda tuo sit corpore vita,

Exitus hic nobis non inhonestus erit.

At vos incertam, mortales, funeris horam

60 Quaeritis, & qua sit mors aditura via:

Quaeritis & caelo Phoenicum inventa sereno,

Quae sit stella homini commoda, quaeque mala:

Seu pedibus Parthos sequimur, seu classe Britannos:

Et maris & terrae caeca pericla viae.

65 Rursus & objectum fletis capiti esse tumultum,

Quum Mavors dubias miscet utrimque manus.

Practerea domibus flammam, domibusque ruinam:

Neu fubeant labris pocula nigra suis.

Solus amans novit, quando periturus, & a qua

70 Morte: neque hic Boreae flabra, neque arma timer.

Jam licet & Strygia sedeat sub arundine remex,

Cernat & infernae tristitia vela ratis:

Si modo clamantis revocaverit aura puellae,

Concessum nulla lege redibit iter.

57. QUOD MIHI SI PONENDA TUO SIT CORPORE VITA] Passeratius & Livinejus exponunt, Quod si pro te mihi sit moriendum. male. vide quae jam notavi ad L. 1. Eleg. 6. v. 26. & ad hujus libri Eleg. 7. v. 98. his adde locum unice huc facientem purissimi nequam Petronii, ab hisce verbis, *Ecce jam ratem fluctus everiet: ecce jam unguis amantium iratum dividet mare.* &c. nam sic est indicasse. talem vero exitum aetris imputat J. Firmicus L. 8. C. 7. quod si benevolae (Pleiades) simul tam malevolis hunc evadens locum aequum radiatione respicerim; aut ex venera voluptate, aut ex nimio cibo, inter epulas & pocula, sine aliqua lamentatione, mors illis amoena proveniet.

67. DOMIBUS FLAMMAM, DOMIBUSQUE RUINAM] flammam, ruinas, Groninganus. Petronius: illum Dñs vota reddentem Penarum suorum ruina sepelit.

68. NEU SUBEANT LABRIS POEULA NIGRA TUIS] quomodo tuis, quum dixerit, *At vos mortales?* reponere suis. cujus elegantissimae locutionis usum optime ostendit Nic. Hein- sius Not. ad Ovid. Epist. Hel. v. 251. Casp. quoque Barthius aliquid attulit ad Papin. L. 4. Thebaid. v. 836.

73. SI MODO CLAMANTIS] Groninganus, Si modo damnatum. perperam. pulcre ad rem Statius L. 3. Silv. 5. ad Claudiam uxorem:

Qualem te nuper Strygias modo raptus ad undas,

Cum jam Lethaeos audirem cornibus amnes,
Adspexi, tenuisque oculos jam morte natantes.

Sed licet exhaustis Lachrysis mihi tempora fatis
Te tantum tristitiam dedisti, Superisque potentes

Invictam simulare tuam.

73. REVOCaverit AURA PUELLAE] revera est favor, metaphora ab vento secundo desumpta. inde popularis aura. Horatius L. 1. Od. 5.

Qui mihi te frivis credulus aurea,
Qui semper vacuam, semper amabilem
Sperat, nesciens auram
Fallaci.

Commentator: AURAE. mirabilitatis femininae. Parisinus Oedipus exponit flatum vocis puellae. pejus etiam alii ad odorem retulerunt. Cur non potius ad halitum & anhelitum Cynthiae, ore legentis supremam poetae sui animam? Certe huc trahere potuissent

sent inscriptionem, quae apud Reichenum
existit Classe I. 118.

ANSCVLAMO. ET. SA
NITATI.

L. CLODIVS. HERMIPPVS
QVI. VIXIT. ANN. CXV. D. V.
PVELLARVM. ANHELITY
QVOD. ETIAM. POST. MORTEM. RIVS
NON. PARVM. MIRANTVR. PHYSICI
IAM. POSTERI. SIC. VITAM
DVCITE.

quamquam iocularis ea est, neque magnam
praeferre videtur vetustatem. Componere
tamen potes cum Secundi nostri Baſio 13.
cujus initium,

Longinqua a doli cunctamine, Visa, jacebam.
quodque magno se vindice tueretur, Caesare
Rudolpho Habsburgico. is (Cuspinianum
audis) sanio confectus bestica febre corripieba-
tur: ob id solebat Baronum ac nobilium princi-
pumque uxores, filias, & puellulas, saepe ad
convivium vocare, & maritis etiam praesenti-
bus eas exasculari, dicens, se non posse praesen-
tius invenire remedium, quo corpus suum roga-
tius redderet, quam amicum virginum dulces,
& suavescentes spiritus ex ore puellarum hau-
rere.

74. CONCESSUM NULLA LEGE REDIBIT
ITER] & nulla lege exponit Passeratius, sine
edicto. pessime. redibit iter quod nulla lex
redire concedit. irremensibile vocant poetæ.

X X I.

Jupiter affectae tandem miserere puellae:
Tam formosa tuum mortua crimen erit.
Hoc tibi vel poterit conjux ignoscere Juno.
Frangitur & Juno, si qua puella perit.
5 Venit enim tempus, quo torridus aestuat aër,
Incipit & sicco fervere terra cane.
Sed non tam ardoris culpa est, neque crimina caeli:
Quam toties sanctos non habuisse Deos.

Hoc

3. HOC TIBI VEL POTERIT CONJUX IGNO-
SCERE JUNO] huc revocavi duos versiculos,
loco suo motos, praecunte Passeratio. Geb-
hardus legit ex cod. Palat. poterit communis
ignoscere. i. e. vetus ac solenne istud tuum.
male. rem adeo aequam se orare credit poë-
ta, ut ipsa quoque Juno, quamvis Jovis u-
xor, & formosis omnibus valde infesta, non
possit in ea offendi. neque enim otiosum est
illud conjux: quo se titulo exutam indigna-
tur apud Senecam ac fremit Deorum regina,
Herc. Fur.

*Soror Tonantis (hoc enim solum mihi
Nomen relictum est) semper alienum Jovem,
Ac templa summi vidua deserui aetheris.*

6. INCIPIT ET SICCO FERVERE TERRA

CANE] Groninganus, Incipiunt sicca fervere
rura cane.

7. SED NON TAM ARDORIS CULPA EST]
bona pars librorum, Sed nec tam ardoris. cre-
do ne bis geminarent & non. quod tamen
legitur geminatum in editionibus primis.

8. QUAM TOTIES SANCTOS NON HABUIS-
SE DEOS] elegans usus verbi habere. Plautus
Casin. Act. 2. Sc. 2.

Vir me habet pessimum despicatam modis.
Terentius Eun. Act. 2. Sc. 3.

*illis crucibus, quae nos nostramque adeo
sentiam*

*Habent despicatam, & quae nos semper omni-
bus crucians modis,*

Nunc referam gratiam.

Hoc perdit miseras, hoc perdidit ante puellas.

- 10 Quicquid jurarunt, ventus, & unda rapit.
Num sibi collatam doluit Venus? illa peraeque
Prae se formosis invidiosa Dea est.
An contempta tibi Junonis templa Pelasgae?
Palladis aut oculos ausa negare bonos?
15 Semper, formosae, non nostis parcere verbis.
Hoc tibi lingua nocens, hoc tibi forma dedit.
Sed tibi vexatae per multa pericula vitae,
Extremo veniet mollior hora die.

10

10. QUIDQUID JURARUNT] Groninganus, *jurantur*. quidam alii, *juratur*. istud prius quum invenisset Palmerius; insolentium, antiquatarum, ac plebejarum vocum magnus amator; statim suo probavit calculo, ac firmatum ivit auctoritate Papinii L. 7. Theb.

Numina castrivis etiam jurabere Thebis.
nec Gebhardus videtur dissentire. ceterum ut scias quam commode Palmerius cepit mentem Papinii, & quam turpiter abuti sustinuerit credulitate lectoris sui, paullo plenius adducam eum locum. Sermo est Adraſti ad Archemori manes finitis ludis funebribus:

*Nos te lugenti, puer, inficiamur Averno,
Moeſtaque perpetuis solennia jungimus astris
Nunc festina cohors: At si Boeotia ferro
Vertere testā dabis, magnis tunc dignior aris,
Tunc Deus. Inachias nec tantum culta per
urbes*

Numina; captivis etiam jurabere Thebis.
poterat homo iste tam praesidenter securus Hyginum advocare, ita loquentem L. 2. Poet. Astron. C. 15. Prometheo [Jupiter] pro beneficio meritis retulit gratiam, eumque vinculis liberavit: neque id quod fuerat juratus, remisit, vacuum omni alligatione futurum. sed & hoc inter plebeja Hygini merito relatū est a viris eleganter eruditis.

10. VENTUS ET UNDA RAPIT] solennis formula. Horatius L. 1. Od. 26.

*Tradam protervis in mare Creticum
Portare ventis.*

Tibullus L. 1. Eleg. 5.

*Haec mihi fugebam: quas nunc Eurūque No-
tusque
Festas odoratos vota per Armenios.*

Lucretius L. 4.

*Sed quibus haec rebus novitas confletur, &
unde,*

*Expediam: tu fac ne ventis verba profusa-
dam.*

Ovidius Epist. Phyllidis:

*Demophoon, ventis & verba & vela dedi-
sti:*

Vela queror reditu, verba carere fide.

Catullus Carm. 27.

*Idem nunc retrahis te, ac tua dista omnia
factaque*

Ventos inrita ferro & nebulas aërias sinis.

Carm. 67.

*Dicit: sed mulier cupido quod dicit amanti,
In vento, & rapida scribere oportet aqua.*
ubi quod Gifanius mavult in vino, nihil me movet proverbium Graecum.

14. PALLADIS AUT OCULOS AUSA NEGARE BONOS] optime hunc locum illustratum dedit Nic. Heinsius Not. ad Ovid. L. 2. Art. Amar. §. 659. Albricus dicit oculos habuisse splendidos, imag. Deor. C. 8. sed inde non est judicare, quo fuerint colore. Heinsium juvat Minucius Felix: *Neptunus glaucis oculis, Minerva caesis, bubulis fumo. caesi autem ad rivos proxime accedunt: qui color pro pessimo habetur. aliquid etiam attulerat Passeratius.*

15. NON NOTIS PARCERE VERBIS] Gebhardus, non sine ridiculo fastu, *possis*, pro *posessis*. quod bono jure ei redonavit doctissimus Gronovius L. 4. Observ. C. 22. ostenso simul elegante usu *roī* *nostis*.

18. EXTREMO VENIET MOLLIOR HORA DIE] Passeratius mallet *aura*, pro *hgra*. frustra. Horatius L. 2. Od. 16.

Et

- Io: versa caput primos mugiverat annos:
 20 Nunc Dea, quae Nili flumina vacca bibit.
 Ino etiam prima terras aetate vagata est:
 Hanc miser implorat navita Leucotheën.
 Andromede monstribus fuerat devota marinis:
 Haec eadem Persei nobilis uxor erat.
 25 Callisto Arcadios erraverat urfa per agros:
 Haec nocturna suo fidere vela regit.
 Quod si forte tibi properarint fata quietem,
 Illa sepulturae fata beata tuae;
 Narrabis Semelae quo sis formosa periclo,
 30 Crederet & illa suo docta puella malo.
 Et tibi Maeonias inter Heroidas omnes
 Primus erit, nulla non tribuente, locus.
 Nunc, utcumque potes, fato gere faucia morem.
 Et Deus, & durus vertitur ipse dies.
 35 Deficiunt magico torti sub carmine rhombi;
 Et tacet extincto laurus adusta foco.

Et

*Et mihi forsitan, tibi quod negaris,
 Porriget hora.*

& L. I. Epist. 4.

Grata superveniet, quae non sperabitur, hora.

atque ita compluribus locis.

20. QUAE NILI FLUMINE VACCA BIBIT]
 flumina, duo Regii, unus noster, cum Groningano, & editionibus primis. recte. Ovidius, in eadem fabula, L. I. Metam.

*Proque toro, terrae non semper gramen habenti
 Incubat infelix, limosaque flumina potat.*

Virgilius Eclog. 1.

*Aut Ararim Paribus bibes, aut Germania
 Tigrim.*

21. INO ETIAM PRIMA TERRAS AETATE
 VAGATA EST] in tribus libris legitur *terris*.
 sed nihil debet mutari. quod ostendit imitatio-
 ne sua Jo. Jovianus Pontanus, antiquis
 par poeta, L. I. de Stellis:

*Et jam intacta mei superat pars maxima coe-
 pti,*

*Ac mentem calor instigat: juvat alta vagari
 Sidera, & immensa propius succedere coelo.*
 etiam primae editiones terras hoc loco praefereunt. sic *maria* ambulare, *terra* navigare,

Cicero dixit L. 2. de finib. C. 34. *Ut si Xerxes, cum tantis classibus, tanti-que equestribus & pedestribus copiis, Hellespontum juncto, Athone perfollo, maria ambularisset, terramque navigasset.*

29. QUO SIT FORMOSA PERICLO] elegantius noster secundus, *quo sis*. & sic ex ingenio cortexerat Adr. Behotius L. 2. Apophor. C. 19, addita explicatione non incommoda.

36. ET JACET EXTINGUITO LAURUS ADUSTA FOCO.] revocanda est priscarum editionum scriptura, in quibus *tacet*. neque aliter laudant Lud. Caelius L. 3. C. 7. & Gabr. Humelbergius Comment. ad Q. Serenum Samonicum, C. 12. erat autem mali ominis si laurus deflagraret tacita, nec clare creparet. Ovidius L. I. Fastor.

*Ara dabat fumos herbis contenta Sabinis,
 Et non exiguo laurus adusta sono.*

Tibullus L. 2. Eleg. 5.

Haec fuerunt olim. sed tu, jam mitis, Apollo,

*Prodigia indomitis merge sub aequoribus.
 Ut succensa sacris crepisset bene laurea flammis,*

Omne quo felix & sacer annus eat.

Z 3

At

Et jam Luna negat toties descendere caelo;

Nigraque funestum concinit omen avis.

Una ratis fati nostros portabit amores

40 Caertula ad infernos velificata lacus.

Si non unius, quaeso miserero duorum:

Vivam, si vivet: si cadet illa, cadam.

Pro quibus optatis sacro me carmine damno:

Scribam ego, *Per magnum salva puella Jovem.*

45 Ante tuosque pedes illa ipsa adoperta sedebit,

Narrabitque sedens longa pericla sua.

Haec tua, Persephone, maneat clementia, nec tu

Persephones conjux saevior esse velis.

Sunt

At laurus bona signa dedit, gaudere coloni.

Diffundet spicis horrea plena Ceres.

cur autem pro infausto omine haberent laurum tacitam in igne, in causa erat quod id fieret praeter naturam ipsius arboris. Lucro-
tius L. 6.

*Nec res ulla magis, quam Phoebi Delphica
laurus*

*Terribili sonitu flamma eropiscante crema-
tur.*

Plinius L. 15. C. 30. *Laurus quidem manifesto
abdicat ignes crepitus, & quadam desolatione.*
inde adagium, quod ex Diogeniano refert
Erasmus noster, *Μύρτα βοῶν δάφνης χλαί-
νας καίοντάς.*

38. NIGRAQUE FUNESTUM CONDIDIT O-
MEN AVIS.] concinit est in Groningano, u-
noque nostro, & in excerptis codicis Bor-
richiani. vere. Ovidius L. 3. Amor. Eleg.
12.

*Quis fuit ille dies, quo tristia semper a-
manti*

Omina non albæ concinuisit aures?

Tibullus L. 1. Eleg. 6.

*Hanc voluit animæ circum sua fata queren-
tes,*

Semper & e testis strix violenta canat.

Apulejus L. 2. Metam. *cum hæc etiam loca
provinciae famigerabilis adire cuperem, peragra-
ta cuncta Thessalia, fuscis avibus Larissam ac-
cessi. nigrae autem aves fere inauspicatae. vid.*
Plinius L. 10. C. 12. in Regiis est, *condidit
omen avis. quam veram esse lectionem con-*

rendit Barthius Animad. Claudian. L. 1. in
Eutrop. 7. p. velleam etiam ostendisset. an
& anus dicitur *omen condere*, quo modo Cen-
sor *lustrum*? puto de bubone loqui nostrum.
ejus enim gemitum tamquam propinquæ
mortis dirum nuntium maxime abominaban-
tur. addit tamen Plinius, loco laudato, tam-
quam grande aliquod arcanum; *Privatorum
domibus insidentem pluvium scio non fuisse fera-
lem.*

42. VIVAM, SI VIVET: SI CADET ILLA,
CADAM.] blanditiæ vulgares. efficacius mul-
to, magisque ad verum amorem, Pamphi-
lus ille Terentianus Hecyr. Act. 3. Sc. 1.

*Quomodo, Philumena mea, nunc te
offendam affectam?*

*Nam si periculum ullum in te inest, peris-
se me una haud dubium est.*

44. PER MAGNUM EST SALVA PUELLA JO-
VEM.] apage illepidum illud est. nec vero
comparat in melioribus libris. sic L. 4. E-
leg. 3.

Salvo grata puella viro.

Ovidius L. 2. Amor. Eleg. 13.

Servata Naso Corinna.

Virgilius L. 3. Aen.

Aeneas hæc de Danaïs victoribus arma.

& Eclog. 7.

Setosi caput hoc apri tibi, Delia, parvus;

Et ramosa Mycon viruacis cornua cervi.

quod si noster plena oratione voluisset uti,
numquam dixisset est; sed *ponis, deducas*, aut
tale quid.

50. Pul:

- Sunt apud inferos tot milia formosarum:
 50. Pulchra sit in superis, si licet, una locis.
 Vobiscum est Iole, vobiscum candida Tyro,
 Vobiscum Europe, nec proba Pasiphaë.
 Et quot Iona tulit, vetus & quod Achæa formas,
 Et Thebæ, & Priami diruta regna senis.
 55. Et quaecumque erat in numero Romana puella,
 Occidit. has omnes ignis avarus habet.
 Nec forma aeternum, aut cuiquam est fortuna perennis.
 Longius, aut propius, mors sua quemque manet.
 Tu quoniam es, mea lux, magno demissa periclo,
 60. Munera Dianæ debita redde choros.
 Redde etiam excubias divæ nunc, ante juvencae:
 Votivas noctes & mihi redde decem.

50. PUERCA SIT IN SUPERIS SCILICET IL-
 LA LOCIS] legendum *si licet*, quod jam alii
 monuerunt: deinde *una*, pro *illa*, omnibus
 libris auctoribus. neque aliter procedit op-
 positio *tot milia*.

51. VOBISCUM EST IOPE] de hac *Iope*
 nulla apud veteres memoria est. If. Vossius
 legit, *Vobiscum Antiope*, ad Catull. p. 237.
 id quod jam monuerat Passeratius, qui quum
 profectus esset in nonnullis libris, *Vobiscum*
est Iole, cur id non admittimus? & sane ad-
 mittimus, bene illo codice Groningano
 sponsore, in quo liquidis literis *Iole* exara-

tum est. quod & Livinejus observavit. in-
 telliges autem Euryti Oechaliae regis filiam,
 Herculi adamatam. Beroaldus de *Andromeda*
 somniabat, quæ tamen Minervæ beneficio
 in sidera est collocata. at hic sermo erat de
 inferis.

60. REDDE CHOROS] ita feliciter restituit
 Scaliger. & Lipsius monuerat L. 5. Ant. Lect.
 C. 20. ego quoque in octo libris *choros* repe-
 ri. Vossius dicit, abortivo solutam Cyn-
 thiam, atque ideo Dianæ sacrificasse. unde
 didicit hunc ritum vervecini generis tene-
 brio?

XXII.

- Hæsterna, mea lux, quum potus nocte vagarer.
 Nec me fervorum duceret ulla manus,
 Obvia nescio quot pueri mihi turba minuta
 Venerat: hos vetuit me numerare timor.
 5. Quorum alii faculas, alii retinere sagittas,
 Pars etiam visa est vincla parare mihi.

Sed

1. NOCTE VAGERER] in Groningano est
vagam. videndus Nonius in *Vagas*. ego ta-
 men nihil muro, quum non soleat noster au-

cupari voces vetustas, ac jam suis temporibus defunctas.

5. ALII RETINERE SAGITTAS] cogitabam
 ali-

- Sed nudi fuerant. quorum lascivior unus,
 Arripite hunc, inquit: nam bene nostis eum.
 Hic erat: hunc mulier nobis irata locavit.
 10 Dixit, & in collo jam mihi nodus erat.
 Hic alter jubet in medium propellere: & alter,
 Intereat, qui nos non putat esse Deos.
 Haec te non meritum totas exspectat in horas:
 At tu nescio quas quaeris, inepte, foris.
 15 Quae quum Sidoniae nocturna ligamina mitrae
 Solverit, atque oculos moverit illa graves:
 Afflabunt tibi non Arabum de gramine odores,
 Sed quos ipse suis fecit Amor manibus.

Par-

aliquando *tenere*. sed obstant libri, sensu quoque non incommodo.

7. QUORUM LASCIVIORE UNUS] scribendum videtur *horum*. nam altero abhinc versu quorum habuimus. quae compositio dura est, & insuavis.

9. HUNC MULIER NOBIS IRATA LOCAVIT] in uno nostro itemque in Borrichiano est *reliquit*; quomodo fere vulgatae. atqui nihil illo *locavit* erat elegantius, ut certo quasi pretio vexandum Propertium redemerint conducti Cupidines, translatione admodum amoena. & bene exponit Passeratius. Plautus *Aul. Aët.* 7. Sc. 2.

*Si Herce ego te non elinguendam dederò usque ab radicibus,
 Impero auctorque sum, ut tu me cuiusvis castrandum loces.*

11. AT ALTER, INTEREAT] lege cum MSS. & *alter*. nihil enim disjungitur. tamen horum utrumvis ferri potest.

13. TOTAS EXSPECTAT IN HORAS] i. e. in omnes & singulas horas, tota nocte. Plautus *Mil. glor. Aët.* 2. Sc. 2.

Nam os columnatum poetae esse inaudivi barbaro,

Cui bini custodes semper totis horis accubant.
 Lactantius ipso initio libri de mortibus persecutorum: *Audivisti Dominus orationes tuas, Donatè carissime, quas in conspectu ejus per omnes horas tota die fundis.*

14. NESCIO QUAS QUÆRIS, INEPTÉ, FOR-

RES] acute Douza P. *foris*. tu nescio quas nugas meretricularum foris quaeris, quum formosissimam Cynthiam languere finas domi. Cicero *Accus.* 3. in Verr. C. 90. *non circumspiciam, non quaeram foris, cum habeas judices principes civitatis.* elementa I. & E. facillime commutant.

15. SIDONIAE NOCTURNA LIGAMINA MITRAE] Passeratius malebat *Mygdoniae*, contra omnes libros. *Sidonia mitra* est purpurea, ut *Sidonia vestis* supra *Eleg.* 13. atque id jam ipse monuerat. elegantissimus est Senecae locus *Oedip.* 412. & bene huc faciens:

*Te decet vernis comam floribus cingi,
 Te caput Tyria cohibere mitra;
 Hederæ mollem bacciferam*

*Religare frontem:
 Spargere effusos sine lege crines,
 Rursus adducto revocare nodo.*

Turpilius ad Nonium in *Rica*: (non quoricam cum mitra eandem arbitrer)

Ducit me secum; postquam ad aedem venimus,

*Veneratur Deos; interea aspexit virginem
 Injectam in capite riculam indutam ostrinam.*
 cuius loci partem posteriorem iterum laudat in *Ostrinam*, idem grammaticus.

17. ARABUM DE GRAMINE ODORES] venustissimus Sannasarius invertit L. 1. *Epigr.* 63.

*unde prodeunt auras,
 Quae de Sabaeis messibus nihil spirant.*

Parcite jam, fratres: jam certos spondet amores:

20 Et jam ad mandatam venimus ecce domum.

Atque ita mi injecto dixerunt rursus amictu,

I nunc, & noctu disce manere domi.

Mane erat, & volui, si sola quiesceret illa.

Visere: at in lecto Cynthia sola fuit.

25 Obstupui. non illa mihi formosior umquam

Visa, neque ostrina quum fluit in tunica.

Ibat & hinc castae narratum somnia Vestae,

Neu sibi, neve mihi quac nocitura forent.

Talis

20. ET JAM AD MANDATAM VENIMUS ECCE DOMUM] ecce, quasi opinione citius. Servius ad L. 2. Aen. in somnis ecce ante oculos moestissimus Hector] hac particula utimur quotiens aliquid repentinum volumus indicare. ut: Ecce manus juvenem interea post tergare vinctum. Asconius Pedianus in 2. Verrin. Ecce autem] Proprium hoc Ciceronis est in rebus improvisis, quod cum cura Virgilius & legit, & transulit: ut. Ecce autem gemini a Tenedo.

21. ATQUE ITA ME INJECTO DUXERUNT RURSUS AMICTU] in Groningano est direxit rursus amictu, non, ut falso producit Palmerius, direxit. unde ramen ipse valde capitales nugae nugatus est, quas nec referam, nec refellam. Palatinus prior Gebhardi habebat dixerunt. lege cum ingeniosissimo pariter ac felicissimo Nic. Heinio, ad L. 5. Metam. v. 114.

Atque ita mi injecto dixerunt rursus amictu. veste rursus mihi injecta, ita dixerunt:

I nunc, & noctu disce manere domi.

& hoc quoque sanius, quam noctes. Plautus Trinum. Act. 2. Sc. 2.

Nec penetrarem me usquam ubi esset damni conciliabulum:

Ne noctu irem obambulatum, neu suum admerem alteri.

sed videre debes ipsas magni illius Aesculapii poetarum Notas. Marollus vertit: C'est de la sorte qu'ils m'emmenèrent apres qu'ils eurent retourné mon manteau. haud facile alibi discas Propertium pallio usum. ideo notari debuit. sed sunt istae plura: inprimis illud mirificissimum intereat.

26. NEQUE OSTRINA QUUM FUIT IN TUNICA] bene restituit Fruterius fluit, L. 1. Verisim. C. 14. quem idcirco Gebhardus, ut

non necessario ingeniosum, carpere non debebat. noster L. 3. Eleg. 15.

Et series nudos vestis fluentes pedes.

Petronius:

quem Lydus adorat

Vestifluus.

sic fluxus vestium Arsacidus vocat Apulejus Florid. L. 1. Aufonius Technop.

Vellera depectis nemoralia vestifluus Ser. ubi vide Jacobi Tollii notam. Tertullianus lib. de Pallio C. 4. Prorsus si quis Menandrico fluxu delicatam vestem humi protrahat, audiat pone se quod & Comicus. Phaedrus L. 5. Carm. 2: ad quem respexisse potest Tertulliani mens & manus:

Menander nobilis comoediis,

Unguento delibans, vestitus adfluens,

Veniebat gressu delicato & languido.

Tibullus L. 1. Eleg. 7.

Tunc procul absitis, quisquis colis arte capillos,

Effluit effuso cui toga laxa sima.

Auctor Elegiae in obitum Maecenatis:

Lydia te tunica jussu lascivum fluente

Inter lanificas ducere pensa suas.

Ovidius L. 3. Art. Amat.

Haec movet arte latus, tunicisque fluentibus auras

Excipit.

fluit etiam apud alios in suis mutatum est. Cicero L. 4. ad Attic. epist. 16. res fluit ad interrognum; & est nonnullus odor distillaturae. ibi quoque suis legebatur ante Paullum Manutium.

27. IBAT ET HINC CASTAE NARRATUM SOMNIA VESTAE] castae Vestae habent omnes libri, quod bene exponit plurimarum Vir literarum Adr. Turnebus L. 7. Advers. C. 26. quare causa non erat, cur illud Beroaldi ac Volsci in casta veste tam calide defenderet Paf.

Aa

scra.

- Talis visa mihi somno demissa recenti.
 30 Heu quantum per se candida forma valet.
 Quo tu matutinus, ait, speculator amicae?
 Me similem vestris moribus esse putas?
 Non ego tam facilis: sat erit mihi cognitus unus,
 Vel tu, vel si quis verior esse potest.
 35 Apparent non ulla toro vestigia presso,
 Signa voluptatis nec jacuisse duos.
 Adspice ut in toto nullus mihi corpore surgat
 Spiritus, admissio notus adulterio.
 Dixit, & opposita propellens suavia dextra,
 40 Profilit in laxa nixa pedem solea.
 Sic ego tam sancti custos excludor amoris.
 Ex illo felix nox mihi nulla fuit.

feratius, contra Turnebum. vide sis Gebhardi notam.

29. TALIS VISA MIHI] haec non coharent; neque alterum membrum comparationis usquam comparet. quocirca videndum, si levicula, vel nulla potius, immutatione fulciri potest locus labalcens:

Qualis visa mihi somno demissa recenti,

Et quantum per se candida forma valet!
 cogitabunt homines elegantes, quibus aures sunt poeticae. nam hos tabernarios versifices nihil moramur, non si vel Delphis Boeotiis regnum habuerint,

Sceptrumque docta gesserint tumidi manu.

31. QUID TU MATUTINUS] *Quo tu*, Vaticanus Livineji; Borrichianus; Comelini membranae; Groninganus; unus Colbertinus; unus noster. eleganter. Virgilius Ecl. 3.

quo nunc se proripit ille?

adludunt ceteri; ubi quae; cum editionibus primis.

33. SAT ERIT MIHI COGNITUS UNUS] *sat eris*, sufficit. Papinius L. 7. Thebaid.

adspiciam terras, pacemque jubebo

Omnibus: Ogygio sat eris Trisomia bello.
 Tibullus L. 4. si tamen is liber Tibullum auctorem habet:

Non ego sum satis ad tantae praecomia laudis.
 Gellius L. 5. C. 5. atque ibi Rex contemplatione tanti ac tam ornati exercitus gloriabundus Hannibalem adspicit: *Es, Putasne, inquit, transferri posse, ac satis esse credis Romanis haec*

*omnia? tum Poenus, eludens ignaviam imbel-
 liamque militum ejus pretiose armatorum; Satis
 plane, inquit, satis esse credo Romanis haec
 omnia, etiamsi avarissimi sunt.* illustrat etiam
 nostrum insignis ille Barthius ad L. 1. Theb.
 Statii §. 270. *et cognitus*, vocabulum ne-
 quam, Taubmannus explicatum dedit ad
 Mostellariam Plauti Act. 4. Sc. 2. §. 13. nam
 Passeratius non bene ceperat.

35. APPARENT NON ULLA TORO VESTIGIA PRESSO] confer lepidam fabulam apud Aristaeonem L. 2. Epist. 22.

38. SPIRITUS-ADMISSO NOTUS ADULTERIO] notaverat Douza P. in libri sui margine, *natus. an males, admissi notus adulterii?*
 Horatius L. 2. Od. 2.

Notus in fratres animi paterni.

41. SIC EGO TAM SANCTI CUSTODE RE-
 CLUDOR AMORIS] ita liquide noster secundus, cum Groningano. ego, ut verum fatear, non capio illud *custode*; neque, quo referendum sit, satis perspicio. *custos recludor amoris*, primus noster; Borrichianus; membranae Comelini. *custodis rector*, duo Regii; unus Colbertinus; Palatini Gebhardi; editi. principes. Passeratius refigit, *custos secludor*; aut, *custos ejector*, quia legerat in membranis *rejetor*. Gebhardus conjicit, *custos rejeitor*. in *et recludor* latet opinor vera lectio. dele primam litteram, habebimus *ecludor*; quod fuerat *excludor*. *custos*, observator, speculator, curiosulus cum oculis emissicius.

XXIII.

QUaeris, cur veniam tibi tardior? aurea Phoebi
 Porticus a magno Caesare aperta fuit.
 Tota erat in spatium Poenis digesta columnis:
 Inter quas Danaï femina turba senis.

5 Hic

3. TOTA ERAT IN SPECIES POENIS DIGESTA COLUMNIS] Tota habet Groninganus. quod firmat Scaligeri liber. deinde omnes membranae, in speciem: unde Nic. Heinſius ingenioſiſſime, ut ſolebat, formavit, Not. ad Ovid. L. 3. Faſtor. 7. 529,

Tota erat in ſpatium Poenis digeſta columnis. tota in ſpatium, pro in totum ſpatium, per omne ſpatium. Spatiari proprie de ambulationibus in portica. de hac ipſa Naſo L. 2. Amor. Eleg. 2.

Heſterna vidi ſpantiem luco puellam,
 Illa, quae Danaï porticum agmen habet.

& L. 3. Eleg. 11.

Quando ego non fixus lateri ſpantiis adhaeſi,
 Ipſe tuus cuſtos, ipſe vir, ipſe comes?

L. 1. Art. Amar.

Tu modo Pompeia lentus ſpantiare ſub umbra.

Ibidem:

Sen padibus vacuus illi ſpantiſa toretur
 Porticum.

L. 2. Triftium:

Cum quaedam ſpantiuntur in hac, ut amator
 eodem

Conuenias, quare porticus ulla patet?
 L. 11. Metam.

quaerensque per arua piorum
 Irvenis Eurydice, cupidiſque amplectitur ul-
 nis.

Hic modo conjunctis ſpantiuntur paſſibus ambo.
 noſter hac ipſa elegia:

Hoc utinam ſpantiere loco, quodcumque vacu-
 bis.

& L. 4. Eleg. 8.

Tu neque Pompeja ſpantiabere cultus in um-
 bra.

4. INTER QUAS DANAÏ FEMINA TURBA SENIS] inter quas, inter quas columnas. nam ita diſpoſitae erant Danaïdum imagines, ut ſingulae columnae unam haberent in intercolumniis. auctor Ovidius L. 3. Trift. Eleg. 1.

loco mox producendo. Groninganus habet inter aquas, uti & noſter primus. quod avide, more ſuo, arripiens Palmerius, Continuo, inquit, orditur numerum picturarum. Tota illa turba Danaïdum erat in ſpeciem digeſta inter aquas. Namque ut illis aquam in dolium pertuſum ingerentibus idantiſdem in orbem labor radeat. quaero, quid eſt in ſpeciem digerere? deinde ſtatuae erant, non picturae, iſtae Danaides. neque aquam in illud pertuſum dolium ingerebant, (non enim tangitur ea pars fabulae) ſed ſtabant habitu novarum nuptiarum, uti colligere eſt ex antiquo Scholiaſte Perſii Annaeo Cornuto ad Sat. 2. 7. 56. Acron tradit quod in Porticu Apollinis Palatini fuerint quinquaginta Danaïdum effigies, & contra eas ſub divo totidem equeſtres ſiliorum Aegypti. quam notam, veluti ex ipſo Acrone hauſtam, exſcripſit Joannes Britannicus, tacito Cornuto. ingenioſiſſimus poeta Propertii ſui mentem candidiſſimis aperit verſibus, eo quem modo laudavi loco:

Indo tenore pari gradibus ſublimis caſſis

Ducor ad inſonſi candida templa Dei.

Signa peregrinis ubi ſunt alterna columnis

Belides, & ſtriſto barbarus enſe pater.

retigerat etiam initio L. 1. Art. Amar.

Quaque parare nocem miſeris paſtrubibus mu-
 ſae

Belides, & ſtriſto ſit ſerus enſe pater.

quo loco verbum ſtato omnino de ſtatuis
 intelligi debet. ſed praecellerat proxime,

Nec tibi viſetur quae priſcis ſparſa tabellis

Porticus auctoris Liviae nomen habet.

iſtae tabellae in porticu Liviae ſuum Palmerio ſomnium pepererunt. ponebantur autem ſigna & ſtatuae in intercolumniis. Plinius L. 36. C. 15. de M. Scauri theatro: columnae, ut diximus, imae duodequadragentum pedum. Signa aerea inter columnas fuerunt tria miſſiſſi numero.

Aa 2

5. PHOB.

- 5 Hic equidem Phoebō visus mihi pulcrior ipso
Marmoreus tacita carmen hiare lyra.
Atque aram circum steterant armenta Myronis
Quatuor artifices vivida signa boves.
Tum medium Clario surgebat marmore templum,
10 Et patria Phoebō carius Ortygia.
Auro Solis erat supra fastigia currus,
Et valvae Libyci nobile dentis opus.
Altera dejectos Parnasi vertice Gallos,
Altera moerebat funera Tantalidos.

Deinde

5. PHOEBO VISUS MIHI PULCRIOR IPSO] Apollo Palatinus, Scopae opus. Plinius L. 36. C. 5. Scopae laus cum his certat. is fecit Venere, & Pothon, & Phaëthonem, qui Samothrace sanctissimis caerimoniis coluntur. item Apollinem Palatinum. diversus ab eo alter Apollo in bibliotheca Palatina; cuius nobis memoriam servavit antiquus Horatii interpres Helenius Acro, in L. 1. Epist. 3. Caesari sibi in bibliotheca statuam posuerat ad habitum ac staturam Apollinis.

6. MARMOREUS TACITA CARMEN HIARE LYRA] nobilem colorem hinc duxit L. Apulejus L. 2. Florid. in illa bellissima descriptione statuæ Bathylli, quam tyrannus Polyocrates Junoni Samiae dicaverat: *Laeva digitantibus digitis nervos molitur; dextera psallentis gestu suo pulsabulum citharae admovet, ceu parata percutere. Cum vox in cantico interquievit; interim canticum videtur ore toreri semibantibus in conatu labellis eliquare.*

8. MYRONIS QUATUOR ARTIFICIS VIVIDA SIGNA BOVES] legendum *artifices*, h. e. artificiose elaboratae, ita ut vivere viderentur ac spirare. Juvenalis Sat. 8.

Et cum Parrhasii tabulis, signisque Myronis, Phidiaeum vivebat ebur.

Petronius: Myron, qui paene hominum animas ferarumque aere comprehenderat. dicuntur autem hic artifices boves, ut Persio vultus artifex, Sat. 5.

Et premittitur ratione animus, vivique laborat,

Artificemque tuo ducit sub pollice vultum.

Cornutus: *Artificem vult.*] per artem factum, secundum intellectum simulacrorum, quae ab

artificibus finguntur. Plinius, pulcro illo de lusciniis loco, L. 10. C. 29. *hae tantae tamque artifices argutiae a xv. diebus paulatim desinunt, nec ut fatigatas possis dicere aut satiatis.* Quintilianus L. 9. C. 4. *jam in certamine armorum, acque in omni palaestra, quid satis re-cte caveatur ac petatur, cui non artifex motus & certi quidam pedes adsint?*

9. CLARIO SURGEBAT MARMORE TEMPLUM] in membranis Comelini fuisse Claria testatur Gebhardus. optime hunc locum & restituit Scaliger, & interpretatur.

12. LYBICI NOBILE DENTIS OPUS] ex e-bore. quod noster *dentem*, id Martialis modo *cornu* vocat, modo *dentem*. Virgilius ab utroque abstinuit, semper aut *ebur* ponens, aut *elephantum*. est autem magnum certamen inter doctos, utrum pars illa ossea, quae ex ore elephantis utrimque prominet, debeat *cornu* dici, an vero *dens*. sententias collegit Lud. de la Cerda ad L. 6. Aen. v. 895. cui jungere potes P. Camerarium Medit. Hist. Cent. 2. cap. 96. Ger. Jo. Vossium L. 3. de Idololatr. C. 51. & Wilh. Ern. Tentzelium in Colloquiis Menstruis A. 1696. mense Aprilis. quo opere in toto isto ephemeridum genere nihil est neque eruditius neque etiam jucundius.

13. PARNASSI VERTICE] nostri, cum Groningano, Parnasi. recte. nam quamvis Graece scribatur per *ss*, tamen ita numquam Latini. videndum Pierius Valerianus ad Virgilii Eclogam 10. v. 11. atque unico tantum *s* semper scribitur in membraneo codice Virgilii sic satis antiquo, quem adservat Athenaei patrii non leve decus P. Francius.

- 15 Deinde inter matrem Deus ipse, interque sororem,
Pythius in longa carmina veste sonat.
Illic adspicias scopulis haerere sorores,
Et canere antiqui dulcia furta Jovis:
Ut Semela est combustus, ut est deperditus Io:
20 Denique ut ad Trojae tecta volarit avis.
Qui videt, is peccat: qui non & viderit, ergo
Non cupiet: facti crimina lumen habet.
Quod si nemo exstat, qui vicerit alitis arma,
Communis culpa cur reus unus agor?
25 Una contentum pudeat me vivere amica?
Hoc si crimen erit, crimen amoris erit.
Mi nemo objiciat. libeat tibi, Cynthia, mecum
Roscida muscosis antra tenere jugis.
Nec tu Virginibus reverentia moveris ora:
30 Hic quoque non nescit, quid sit amare, chorus.

Si

16. PYTHIUS IN LONGA CARMINA VESTE SONAT] in palla talari citharoedica. vide Passeratium: Lud. Cerdam in L. 6. Aen. v. 645. illustrem Spanhemium Observ. in Callimach. p. 63, ubi hunc versiculum perperam expresserunt operae, hoc modo,

Actius in longa carmina veste canis.

19. UT SEMELE EST COMBUSTUS] Groninganus *Semela*, flexione Latina. jam motum opinor alibi. certe Probus monuit in Catholicis.

19. UT EST DEPERDITUS IO] elegans locutio; nec protrita. Suetonius Domit. C. 3. Deinde uxorem suam Domitiam, ex qua in secundo suo consulatu filium tulerat, alteroque anno consulaverat Augustam, Paridis histrionis amore deperditam repudiavit.

20. AD TROJAE TECTA VOLARIT AVIS] noster primus cum Borrichiano *volavit*. supra bis habuimus *est*. postulat tamen euphonia *volavit*.

27. LIBEAT TIBI, CYNTHIA, MECUM ROSCIDA MUSCOSIS ANTRA TENERE JUGIS] noster secundus,

— *liceat modo, Cynthia, mecum*
Rorida muscosis antra subire jugis.
primus:

liceat modo Cynthia, tecum

Rosida.

& sic Borrichianus. ambo quoque Colbertini habent *Rorida*. Groninganus & Regii nihil mutant. exponit autem noster Virgilium suum, Eclog. 2.

*O tantum libeat mecum tibi sordida rura,
Atque humiles habitare casas.*

M. Ant. Flaminius, mollissimus ille & melitissimus suae tempestatis Catullus, videtur legisse *Rosida*, idque imitatione probasse, L. 1. Carm. 15.

*Umbræ frigidulae, arborum susurri,
Antra rosida, discoloris picta
Tellus gramine, fontium loquaces
Lymphae, garrulae aves, amicae Musae
Otia.*

proba sunt, *roscidus*; *rosidus*, *roridus*, pro diversa ratione scribendi, origine eadem.

29. NEC TU VIRGINIBUS REVERENTIA MOVERIS ORA] nec tu in ruborem dabis Musas virgines. *reverentia ora*, pudibunda. videndus hic Passeratius. tentatum olim Lipsius, L. 2: Ant. Lect. C. 10:

Nec te virginis reverentia moveris oris.
quod tamen nemini persuasit. & sane obstant omnes omnium libri.

30. HIC QUOQUE NON NESCI, QUID SIT AMARE, CHORUS.]

Barthius, exponens versum superiorem; Animad. ad L. 5. Theb. Statii v. 27. hunc ita legit,

Amare, chorus.]

Hic

Si tamen Oeagri quaedam compressa figura
Bistonis olim rupibus accubuit.

Hic ubi me prima statuent in parte choreae,
Et medius tecta cuspide Bacchus erit.

35 Tum capiti sacros patiar pendere corymbos:
Nam sine te nostrum non valet ingenium.
Hoc utinam spatium loco, quodcumque vacabis,
Cynthia: sed tibi me credere turba vetat.

40 Quum videt accensis devotam currere taedis
In nemus, & Triviae lumina ferre Deae.

Nam

Hic quoque num nescis, quid sit amare, chorum?

Sane Aldus & Gryphius sic ediderunt: sed contra fidem membranarum, & primarum editionum. est etiam major aculeus, quamquam modeste tectus, in oratione tecta.

31. OEAGRI QUÆDAM COMPRESSA FIGURÂ] Orpheum fere Calliope & Oeagri filium faciunt: itaque *figura Oeagri* hic idem fuerit quod *Oeagrius* quæ sane locutio valde est coacta, ne dicam dura, nec tolerabilis. videtur subesse fabula occultior, quæ potuit periiisse in tanta strage scriptorum veterum. Poëtarum Græcorum plures, quidam etiam Latini, & in iis Naso initio L. II. Metam. & in epicedio Tibulli, Orphei patrem faciunt Apollinem. Is, puto, quum sciret se fratrem admissum non iri a sorore Calliope, adsumta figura fluvii Oeagri, quem amabat innocens virguncula, ipsam compressit. Ejus fabulae scio nullum existare vestigium: sed exstant complusculæ non absimiles. Sic Callistone potius est Jupiter sub forma Dianæ. Sic Pomonam delusit Vertumnus: sic Antiopen Satyrus. & quis omnes enumeret? geminam germanam fabellam supra habuimus L. I. El. 13. ubi Tyronem imminuit Neptunus, Enipei fluminis indutus faciem:

*Non sic Aemonio Salmonida mixtus Enipeo
Taenarius facilis pressit amore Deus.*

ego hoc meum somnium pro mero somnio haberi volo, dum modo docear quidnam hic loci sit *figura Oeagri*. interea videre te velim Jani Parrhasii Commentarium in Claudiani Præfationem L. 2. de Rapru Proserpinæ, ubi de patre Orphei Apolline erudite dissertat.

34. ET MEDIUS TECTA CUSPIDE BACCHUS ERIT] libri, *docta cuspide*; quod retinet Passeratius, contentus damnare certissimam Scalligeri emendationem. Catullus Carm. 61.

Quorum pars tecta quatiebat cuspide thyrsos.
Virgilius Eclog. 5.

*Daphnis & Armenias curru subiungere tigris
Instituit, Daphnis thiasos inducere Baccho,
Et foliis lentas intexere mollibus hastas.*

Ovidius Epist. Laodamiae:

*Ut quas pampinea tetigisse bicorniger hasta
Creditur.*

& L. 3. Metam.

*Ipse racemiferis frontem circumdatus uvæ
Pampineis agitat velatam frondibus hastam.*

& L. II. Metam.

----- *hastam*

*Vasis Apollinei vocalia misit in ora,
Quæ foliis præfusa notam sine vulnere facit.*

Seneca Herc. Fur. Act. 4. v. 904.

*Adsit Lycurgi domitor & rubri maris,
Tectam virenti cuspidem thyrsos gerens.*

Macrobius L. I. Saturn. C. 19. *Colitur apud Lacedæmonios simulacrum Liberi patris hasta insigne, non thyrsos. sed & cum thyrsos tenet, quid aliud quam laetis telum gerit, cujus mucro hedera lambente protegitur?*

37. HOC UTINAM SPATIERE LOCO, QUODCUMQUE VACABIS,] utinam in hac porticu spatium velis, quandocumque eris otiosa. Lipsius ex Nonio reponebat *vacabis*, adplaudente Douza; & Gebhardo; qui tamen Lipsii non meminit. Passeratius invault *vacaris*. in septem libris ego *vacabis* inveni, quod cur rejiciam causæ nihil video. in Borrichiano. est *vocabis*. manifesta aberratione librarii.

41. NAM

Nam quid Praenestis dubias, o Cynthia, sortes?

Quid petis Aeaci moenia Telegoni?

Curve te in Herculeum deportant effeda Tibur?

Appia cur toties te via ducit anum?

45 Scilicet umbrosis sordet Pompeia columnis

Porticus aulaeis nobilis Attalicis:

Et creber platanis pariter surgentibus ordo,

Flumina sopito quaeque Marone cadunt:

Et leviter nymphis tota crepitantibus urbe,

50 Quum subito Triton ore recondit aquam.

Falle-

41. NAM QUID PRAENESTIS DUBIAS, O CYNTHIA, SORTES] in quinque libris est Praenesti: duo pernostii habent, quomodo & Veneta editio. Gebhardus nobis architectatus est lectionem auro contra non caram, si raneor & situs sunt in pretio,

Nam quid Praenestis dubias, he Cynthia, sortes.

44. APPIA CUR TOTIES TE VIA DUCIT ANNUM] tam rustice ut insultaverit Propertius dominae suae! & tamen in libris vel annum legas, vel anus. pari urbanitate (quamquam ibi ad miserationem facit) nuntius, apud Senecam, reginam Hecubam annum vocat, Troad. Act. 5. v. 1059.

Quod tam ferum, tam triste, bis quinis sceleribus

Mars vidit annis? quid prius referens gemmam?

Tuosne potius, an tuos luctus, anus? vix mihi eripi potest, hunc locum nostri non in menda cubare. neque opem video, nisi a melioribus libris.

47. ET CREBER PARITER PLATANIS SURGENTIBUS ORDO] non incite voculam unam trajecit Douza F.

Et creber platanis pariter surgentibus ordo.

i. e. quarum summi rami ad eandem altitudinem tenduntur. juvat unus liber Gebhardi, in quo, platanis pariter surgentibus.

48. FLUMINA SOPITO QUAEQUE MARONE CADUNT] Maronem Peloponnesi flumen, non longe ab Alpheo, intelligit Scaliger in editione secunda. Maronem vinitorem, comitem expeditionum Osiridis, Turnebus L. 7. Advers. C. 26. cui non accedo. solent enim fluvii fere dormientium habitu reprae-

sentari. atque ita nobis Tiberim praepinxit Apollinaris Panegyri. Majoriani Aug.

par proxima Tibrim
Exprimit: hic scabri fusus sub pumice sophi
Proflabat madidum per guttura glauca soporem.

Pectus palla tegit, quam neverat Ilia conjux,

Liquenti quae juncta toro vult marmura lymphis

Tollere, & undosi somnum servare mariti. sic & fontium nymphae dormientes finguntur in plurimis antiquitatis monumentis. elegantissime Joannes Franciscus Saracenus, Suadae Gallicae medulla:

Tantost je vous disois ce que le grand Malherbe;

Pour flechir Lycoris, Nymphes jeune & superbe,

Comme un cygne mourant, chantoit au bord des eaux,

Où l'Orne paresseux dort parmi les roseaux.

49. ET LEVITER NYMPHIS TOTA CREPITANTIBUS URBE] in Groningano est lymphis. hae voces millies confunduntur, nec semper cum periculo. sed hic legendum est Nymphis: est enim sermo de statu a M. Agrippa positus, ad fontes, lacus, castella. tales hic Maro, Nymphae, Triton. Plinius L. 36. C. 15. loco valde notabili: Sed dicantur vera aestimatione invicta miracula, quae Q. Marcius Rex fecit. is jussus a Senatu aquarum, Appiae, Anienis, Tepulae, ductus rescire, novam nomine suo appellatam cuniculis per montes actis intra Praeturae suae tempus adduxit. Agrippa vero in Aedilitate sua, adjecta Virgine aqua, ceteris corruptis atque emendatis, lacus septingen-

Falleris: ista tui furtum via monstrat amoris.

Non urbem, demens: lumina nostra fugis.

Quo fugis, ah demens? nulla est fuga. tu licet usque

Ad Tanaim fugias, usque sequetur Amor.

55 Non, si Pegaseo vectaris in aëre dorso:

Nec, tibi si Persei moverit ala pedes.

Vel, si te sectae rapiant talaribus aurae:

Nil tibi Mercurii proderit alta via.

Instat semper Amor supra caput. instat amanti,

60 Et gravis ipse super libera colla sedet.

Excu-

dos fecit: praeterea salientes centum quinque:
castella centum triginta, complura etiam culum
magnifica: operibus iis signa trecenta aerea aut
marmorea imposuit, columnas ex marmore qua-
dringentas, eaque omnia annuo spatio. ea signa
Nympharum fuisse, ac Fluviorum. Nymphae
& lymphae; i. e. deae fontium praefides, &
ipse aquarum liquor; junguntur in lapide
Romano apud Gruterum xciii. i.

NYMPHIS. LIMPHISQ. AVG.

DVLCISSIMIS

OB. REDITVM. AQVARYM

PLACIDE. PROSILIENTIVM

AB. POP. ROM. DIV. DESIDER....

est & altera ibidem insignis, N. 8.

TI. CLAVDIVS. ASCLEPIADES

ET. CAECILIVS. ASCLEPIADES

EX. VOTO. NYMPHVS. Ø D Ø D

50. QUUM SUBITO TRITON ORE RECONDIT
AQUAM] recondit, contrarium tñ condit. prom-
mit. notavit magnus Scaliger. pari notione
refluis posuit Virgilius L. 9. Aen.

Cui septem surgens sedatus amnis altus
Per tacitum Ganges, aut pinguis flumine Nilus,
Cum refluit campis, & jam se condidit abveo.
religat Catullus Carm. 60.

Ait haec minax Cybelle, religatque juga manus.
Ferus ipse sese adhortans rapidum incitat ani-
mum:

Vadis, fremit, refringit virgulta pede vago.
notavit istic Ach. Statius. plura dabit Calau-
bonus ad Sueton. August. C. 78. Jos. Casta-
lio Dec. 7. Observ. C. 5. Gronovius Diarr.
ad Silv. Statii C. 20.

54. TU LICET USQUE AD TANAIM FU-
GIAS] quamvis fugere velis ad extremum
mundi terminum, ubi desinere creditur re-
rum natura. dictum puto supra.

55. PEGASEO VECTERIS IN AC RADORSO]
praefero quod in quinque libris reperi, in
aëre. neque aliter editiones primae.

57. VEL SI TE SECTAE MOVEANT TALA-
RIBUS AURAE] melius Regii, Colbertini,
& noster primus, cum edit. priscis, rapiant
talaribus. praecesserat modo, Persei moverit
ala. Horatius L. 3. Od. 11.

I, pedes quo te rapiunt & aurae.
salaria sic substantive etiam Virgilius usur-
pat L. 4. Aen.

Ille patris magni parere parabat
Impero: & primum pedibusalaria nectit
Aurea.

& plantaria Valerius Flaccus L. 1.
nunc aerii plantaria vellat

Perseos.
aliter Papinius L. 1. Thebaid.

Paret Atlantiades dictis genitoris, & inde
Summa pedum prope plantaribus illigat alia.

58. NIL TIBI MERCURII PRODERIT ALTA
VIA] utpote alis iter carpentis, instar vul-
turi alicujus, aut lari. ridet has Deorum fi-
guras Minucii Felicis Octavius: Quid formae
ipsae & habitus? nonne arguunt ludibria &
dedecora deorum vestrorum? Vulcanus claudus,
& debilis: Apollo tot aetatibus laevis: Aescu-
lapius bene barbatus, etsi semper adolescentis A-
pollinis filius: Neptunus glaucis oculis, Miner-
va caesis, bubulis Juno: pedibus Mercurius a-
latis, Pan unguulatis, Saturnus compeditis, &c.

61. TOLLERE NUMQUAM] Groninganus,
nusquam. quod placet: & sic passim Comici
Romani.

67. SPAR-

- Excubat ille acer custos, & tollere nusquam
Te patietur humo lumina capta semel.
Et jam si pecces, Deus exorabilis ille est,
Si modo praesentes viderit esse preces.
65 Num jam, dura, paras Phrygias nunc ire per undas,
Et petere Hyrcani litora nota maris?
Spargere & alterna communes caede penates,
Et ferre ad patrios praemia dira lares?
Nil agis: insidias in me componis inanes:
70 Tendis iners docto retia nota mihi.
Sed de me minus est: famae jactura pudicae
Tanta tibi miserae, quanta mereris, erit.
Nuper enim de te nostras me laedit ad aures
Rumor, & in tota non bonus urbe fuit.
75 Sed te non debes inimicae credere linguae.
Semper formosis fabula poena fuit.
Non tua deprenso damnata est fama veneno.
Testis eris puras, Phoebe, videre manus.
Sin autem longo nox una, aut altera lusu
80 Consumta est, non me crimina parva movent.
Ista senes licet accusent convivium duri.
Nos modo propositum, vita, teramus iter.
Illorum antiquis onerentur legibus aures:
Hic locus est, in quo tibia docta sonet;

85 Quae

67. SPARGEREBQUE ALTERNA] eliso admodum insuavis. plures libri, *Spargere & alterna*; quod potius reor. ceterum spissae mihi tenebrae hic sunt iter illud per Phrygium & Hyrcanum mare, caedes illa alterna, & dira caedis praemia. explicent quibus Sphynx est domi.

68. PRAEMIA DIRA] *digna*, Groning. *longa*, noster primus, cum Borrichiano.

70. TENDIS INERS DOCTO RETIA NOTA MIHI] Cicero pro Caecina. C. 29. *in iis ipsis intercludere insidiis, quas mihi comaris opponere.*

71. SED DE ME MINOR EST FAMAE JACTURA PUDICAE] libet revocare lectionem omnium membranarum, *minus est*; ellipsi

poëtis non inusitata. Nam si de sua ipsius pudicitia loquitur Propertius, dixit aliquid quod ego explicare nolo. sed tale nihil dixit. lege itaque, praecuntibus, quas dixi, membranis:

Sed de me minus est: famae jactura pudicae, &c.

72. QUANTA MERERIS] quanta tu es; quam celebris tu es, quae eam mereris, tanta erit nominis tui infamia. clarius, sed in re minus ludicra, Juvenalis Sat. 8.

Omne animi vitium tanto conspectius in se Crimen habet, quanto qui peccat major habetur.

79. LONGO LUXU] in libris melioribus est *lusu*. quod multis modis rectius videtur.

Bb

86. Tur-

- 85 Quae non jure vado Maeandri iacta natasti,
 Turpia quum faceret Palladis ora tumor.
 Tyndaris externo patriam mutavit amore,
 Et sine decreto viva reducta domum.
 Ipsa Venus quamvis corrupta libidine Martis,
 90 Num minus in caelo semper honesta fuit?
 Quamvis Ida Parim pastorem dicat amasse,
 Atque inter pecudes adcubuisse Deam.

Hoc

86. TURPIA CUM FACERET PALLADIS ORA TUMOR.] membranac, pallidus ora timor. veram lectionem debemus Beroaldo, minime sua laude fraudando. super ipsa fabula videre potes Athenaeum L. 14. Hyginum Fab. 165. Ovidium L. 3. Art. Amat. & Fastor. L. 6. Lil. Greg. Gyrالدum Hist. Deor. Syntag. 11. P. Leopardum L. 2. Emend. C. 13. Delrium Comm. in Senec. Agam. 5. 346. & in L. 2. Claudiani in Eutropium. tale quid & Alcibiaden fecisse memorant. Gellius L. 15. C. 17. Alcibiades Atheniensis quum apud avunculum Periclen puer artibus ac disciplinis liberalibus erudiretur; & arcessi Pericles Antigenidam tibi cinem iussisset, ut eum canere sibi, quod honestissimum tum videbatur, doceret: traditis sibi tibiis, quum ad os adhibuisset, inflassetque; pudens oris deformitate abjecit infregitque.

88. ET SINE DECRETO VIVA REDUCTA DOMUM EST] quidam libri, Et sine decreto est v. r. d. noster autem primus & Borrichianus non habent id est. nec ego facile recepero. cave autem id est & sumas pro conjunctione copulativa. elegantius aliquid sonat: de quo dictum ad Eleg. 19. hujus libri, 5. 32. sine decreto, cum in ipsam nihil decerneretur inclementius. Virgilius L. 2. Aen.

Scilicet haec Spartam incoluntis patriasque Mycenae

Afficiet, partoque ibis regina triumpho?

90. NEC MINUS IN COELO] elegans est disertissimi viri Petri Francii restitutio, Num minus in coelo, quum interrogationis nota. faver Cicero L. 2. de Divinat. Auspiciis Paulus parvit. num minus cecidit in Cannensi pugna cum exercitu? tum L. 6. ad Attic. epist. 1. audio Appium κροῦλάσιον Eleusine facere. num inepti fuerimus, si nos quoque Academiae fecerimus? ibidem: quis Zaleucum leges Locris scri-

psisse non dixit? num igitur jacet Theophrastus, si id a Timaeo tuo familiari reprehensum est? Ovidius L. 1. Amor. Eleg. 13.

Cur ego plectar amans, si vir tibi marcet ab amnis?

Num me nupisti conciliante seni? velle quae Nic. Heinsius notavit ad Heroid. Epist. 11. 5. 19. ubi exempla hujus formulae complura.

92. INTER PECUDES ADCUBUISSE DEAM] abutitur noster voce dea. Oenone, Crebrenis amnis filia, Nympha habebatur, non Dea. ipsa apud Nafonem, Epist. 5.

Non dum tamsus eras, cum te constanta marito,

Edita de magno flumine Nympha, fui.

Quis nunc Priamides, (adit reverentia vero)

Servus eras. servo nubere Nympha tuli.

& Nymphas quidem annos vivere innumerales, non tamen esse mortis immunes, ex antiquis poetis tradit Pausanias in Phocicis; atque ex Aristotele Servius ad L. 1. Aen. 5. 376. Sane nostram Oenonem, quam poenitere negatae faucio Paridi medellae, laqueo sibi vitam finivisse auctor est Apollodorus L. 3. C. 11. §. 6. Parthenius vero praecrititudine animi exspirasse ait, Erotic. C. 4. quem secutus videtur Q. Septimius L. 4. Ephemer. belli Trojani C. 21. Interim Alexandri finis per partem aliam ad Oenonem, quae ei ante Helenae raptum nupserat, necessarij sui uti sepeliretur perferunt. Sed fertur Oenonem viso cadavere Alexandri adeo commotam, uti amissa mente obtuipesceret, ac paulatim per morem deficiente animo, concideret. Atque ita uno eodemque funere cum Alexandro contegitur. non igitur Dea Oenone. prudentius distinxit ille omnium poetarum sapientissimus, L. 1. Aenid.

Hoc & Hamadryadum spectavit turba sororum,
Silenique senes, & pater ipse chori.

95 Cum quibus Idaeo legisti poma sub antro
Subposita excipiens, Nai, caduca manu.

An quisquam in tanto stuprorum examine quaerit,
Cur haec tam dives? quis dedit? unde dedit?

O nimium nostro felicem tempore Romam,

100 Si contra mores una puella facit.

Haec eadem ante illam impune & Lesbia fecit.

Quae sequitur, certe est invidiosa minus.

Qui

O (quam te memorem) virgo, namque haud
tibi vultus

Mortalis, nec vox hominem sonat. o Dea,
certe;

An Ploebii foror, an Nymphalarum sanguinis
una?

Sic felix, neferumque jures quaecumque labo-
rem.

Jupiter apud Nasonem L. I. Metam.

Sunt mihi Sarrides, sunt rursica numina Nym-
phae,

Phaenique, Satyrique, & manticolae Silva-
ni:

Quos quoniam caelo nondum dignaretur homo-
re,

Quas dedimus, certe terras habitare sona-
mus.

98. QUIS DEDIT? UNDE DEDIT? Cicero
Orat. pro Cluent. C. 44. Docs, quam pecu-
niam Cluentius dederis, unde dederis, quemad-
modum dederis.

102. HAECE EADEM HAECE ANTE ELAM
IMPUNE ET LESBIA FECIT] ignoscant mihi
Manes Scaligeri: non placet haec fuleura,
quatuor synalophas horrendas. mollius libri,
quamquam cum hiatus,

Haec eadem ante illam impune & Lesbia fe-
cit.

nihil frequentius poetis antiquis fuisse, do-
cent passim exempla id vero ne tu casu fa-
ctum putes, quod illi certo fecerunt consi-
lio, evolvere debes quae de hiatus observa-
verunt viri eruditissimi, Jo. Jovianus Pontanus in Aetio; Joannes Rivius in libello de
Figuris Comicis; Oberus Gifanius in Indi-
ce Lucretiano; Ger. Jo. Vossius L. 2. de Arte
Grammatica C. 14. pulcherrime Probus Val-
erius apud Gallium L. 13. C. 20. Si autem ver-

sum paucis, aut orationem solutam seruis, non
fusiones illas praenunciandas neque fortissimas gram-
maticas spectaveris; sed autem suam interroga;
quo quid loco convenias dicere. quod illa senserit,
id profecto erit rectissimum.

103. QUI QUAEERIT TATIOS VETERES DU-
ROSQUE SABINOS] Passeratius dicit in qui-
busdam libris legi Tatios; unde ipse pro vera
lectione nobis architectatur Talos, idque ob
locum quemdam Festi, scribentis, Talus in
Sabinorum nominibus praenominis loco videtur
fuisse. frustra. nec quidquam mutant nostri
libri. Ovidius, Medic. faciei, videtur ex-
pressisse hunc ipsum nostri locum:

Forssan antiquae Tatios sub roge Sabinae

Maleverunt, quam se, rura paterna coli,
deinde scribendum durasque Sabinas, jam
monuerunt Douza P. & Nic. Heinsius. & o-
stendit ipse Naso L. 2. Amor. Eleg. 4.

Aspera se visa est, rigidasque imitata Sabi-
nae;

Vellet, sed ex alto dissimulare puto.

Marialis L. II. Epigr. 16.

Sunt charitae mihi, quas Catonis uxor,

Et quas horribiles legamus Sabinas.

nostrae & maritos & uxores simul tangit;
praeclare ad rem faciunt quae suae tempe-
statis mulieribus obiectat rigidus ille virtutis
sacelles L. 3. de Benef. C. 16. Numquid jam
illud adulteris pudor est, postquam eo ventum
est, ut nulla virum habeas, nisi ut adulterum
irritas? argumentum est deformitatis, pudicitiae.
Quam invenies tam miseram, tam sordidam,
ut illi satis sit unum adulterorum par? nisi sin-
gulis divisis horas? & non sufficit dies omnibus?
nisi apud alium gestata est, apud alium mansit?
infrumta & antiqua est, quae nesciat, matri-
monium vocari, unum adulterium.

Bb 2

104.

Qui quacrit Tatios veteres, durasque Sabinas,
Hic posuit nostra nuper in urbe pedem.

105 Tu prius & fluctus poteris siccare marinos,
Altaque mortali deligere astra manu:
Quam facere ut nostrae nolint peccare puellae.

Hic mos Saturno regna tenente fuit:
Et quum Deucalionis aquae fluxere per orbem,

110 Et post antiquas Deucalionis aquas.
Dic mihi, quis potuit lectum servare pudicum?
Quae Dea cum solo vivere sola Deo?

Uxo-

104. HIC POSUIT NOSTRA NUPER IN URBE LOCUM] omnes libri *pedem* habent; quod verum est; non *locum*. Lucretius L. 3.

Te sequor, o Graiae gentis decus, inque tuis nunc

Pressa pedum pono fixis vestigia signis.

& L. 4.

Endogredi porro pariter simulacra, pedemque

Ponere nobiscum credas, gestumque imitari.

& L. 5.

Aut hominem tanto membrorum esse impetu natum;

Trans maria alta pedum nisus ut ponere posset.

Cicero Accus. 1. in Verr. C. 24. *esque in opido pedem posuit, in quo non plura stuprorum flagitiorumque suorum, quam adventus sui vestigia reliqueris?* pro Caecin. C. 11. *armatos homines opposui: ut intelligeres, si in fundo pedem posuisses, statim tibi esse pereundum.* ibid. C. 14. *pedem cum insulero, atque in possessionem vestigium fecero, tum expellar atque dejiciam.*

108. IS MOS SATURNO] melius quidam libri, rejecta litera *sibila*, *Hic mos*.

III. QUIS POTUIT LECTUM SERVARE PUDICUM] ingens vero solatium infelicibus curucis, si neque ipsi Dei a communi labe fue-
re immunes. ideo, tamquam facinus rarissimi exempli, conjugis suae pudicitiam ad posterum transmittere voluit maritus ille apud Cruter. DLXXXIX. i.

IVLIA. FIRMA . . .

SITA. TVMVLO . . .

QVAE. COMMVNE . .

TORVM. SERVAVIT. CAS

TA. MARITI. ET. FIDEI
PLENA. PIETATE. NOBILIS

credibile est Diis hanc infelicitatem obtigisse, quod eorum voluptates propriae sunt. quibus ebriae mentes facile ad lasciviam prolabuntur. nam aliter fieri apud mortales frugi, ostendit Maro L. 8. Aen.

cum femina primum

*Cui tolerare colo vitam tenuisque Minerva,
Impositum cinerem & sopitos suscitatis ignes,
Noctem addens operi; famulasque ad lumina longo*

*Exerces penso; castum ut servare cubile
Conjuge, & possit parvos educere natos.*

& Juvenalis Sat. 6.

*Praestabat castas humilis fortuna Latinas
Quondam, nec vitis contingi parva sinebans
Tulla labor, somnique breves, & vellere Tusco*

*Vexatae duraeque manus, ac proximus urbi
Hannibal, & stantes Collina turri mariti.*

rebus deinde in melius mutatis, nullo negotio praevaluit exemplum coeleste; coeperuntque sibi mulieres certatim indulgere. neque aliunde sibi argumenta putavit conqui-
renda, quibus persuaderet puellis, aetarulae ludum ut darent, prudentissimus Naso L. 3. Art. Amar.

*Ite per exemplum, genus o mortale, Dearum;
Gaudia nec cupidis vestra negare virtis.*

qui poetis minus fidei habent, alias excogitarunt rationes, quibus miseriae matrimoniorum communes lenirent. videlicet stuprorum ac libidinum faces coelo & sideribus, uti quemque nascentem conspexerant, transcripserunt, quo ferrentur levius quae fato veniebant. Julius Firmicus L. 6. C. 29. *hominat*

Uxorem quondam magni Minois, ut ajunt,
Corrupit torvi candida forma bovis.

115 Nec minus aerato Danaë circumdata muro,
Non potuit magno casta negare Jovi.
Quod si tu Grajas, sive es imitata Latinas:
Semper vive meo libera judicio.

*mines facient multa ornatus diligentia composi-
tos, pulchra facie & hilari, multaeque expecta-
tionis & fortunae. sed tamen in suis conjugiiis
minime constantes. nam alienas uxores appeten-
tes, vario adulteriorum crimine laborabunt. iis
vero e diverso plerumque solet accidere, ut eo-
dem quoque modo eorum uxores alieno concubitu
pares vices reddant.*

113. UT AJUNT] recte: quia & fabula est,
& turpis fabula. pariter Terentius Eun. Act.
3. Sc. 5.

*virgo in conclavi sedet,
Sospiciens tabulam quamdam pictam, ubi
ineras pictura haec, Jovem*

*Quo pacto Danaë misisse ajunt quondam in
gremium imbrem aureum.*
est & amara quandoque insultatio refutantis
famam publicam, aut certe elevantis. Dido
L. 4. divini operis:

en dextra fidesque!

*Quem secum patrios ajunt portare Penates:
Quem subisse humeris confectum aetate pa-
rentem?*

Pomponius Mela L. 1. C. 19. *Heracles voca-
tatur: id famae fidem adjecit. juxta specus est
Acherusia, ad Manes (ut ajunt) pervius, ne-
que inde extraxit Cerberum existimant. di-
ctum aliquid supra ad Eleg. 13. v. 35.*

117. SIVE ES IMITATA LATINAS] male
correctores inficeti, seu sis imitata: scilicet
ut staret versus. Albinovanus etiam produxit
ut es in pulcherrima illa ad Liviam Elegia:

*Nata quod es alie, quod fortibus ausa dua-
bus.*

& saepe magni poetæ sic migrant canones
grammaticorum. neque tamen voluerunt
omnia sibi promiscue licere: quod hodie fa-
ciunt non pauci malorum versuum sarcina-
tores; etiam ii, qui, ut alios nihil sapere
doceant, magna mercede conducuntur.

. XXIV.

TRistia jam redeunt iterum solennia nobis:
Cynthia jam noctes est operata decem.
Atque utinam Nilo pereat quae sacra tepente
Misit matronis Inachis Aufoniis.

5 Quae Dea tam cupidos toties divisit amantes,
Quaecumque illa fuit, semper amara fuit.
Tu certe Jovis occultis in amoribus, Io,
Sensisti, multas quid sit inire vias:

Quum

3. ATQUE UTINAM NILO PEREAT QUAE
SACRA TEPEPTE] Groninganus, Borrichia-
nus, Colbertini, noster primus, *Atque uti-
nam pereat Nilo q. f. t.*

10. ET PECORIS DURO PERDERE VERBA
SONO] commodius videtur *pecudis*. nec ta-
men secedendum a libris, quum sic loquan-

tur plures. Mela, de Api, L. 1. C. 9. *raro
nascitur, nec coitu pecoris (ut ajunt) sed divi-
nitus & coelesti igne conceptus.* Columella L.
6. C. *humilis & modica corporatura pecoris ope-
rari debet esse, nervisque & musculis robusta*
atque ita saepe alias.

Quum te jussit habere puellam cornua Juno.

10 Et pecoris duro perdere verba sono.

Ah quoties quernis laesisti frondibus ora:

Mansisti stabulis abdita pasta tuis.

An quoniam agrestem detraxit ab ore figuram

Jupiter, idcirco facta superba Dea es?

15 An tibi non satis est fuscis Aegyptus alumnis?

Cur tibi tam longa Roma petita via?

Quid tibi quid prodest viduas dormire puellas?

Sed tibi, crede mihi, cornua rursus erunt.

AUT

12. MANSISTI STABILIS ABDITA PASTA TUIS] repete tecum illud e versu superiore, *Ah quoties*. saepe ita optimi quique scriptores. Cicero L. 10. ad Attic. epist. 9. dubitabas nostrum nemo quin Caesar itinera repressisset: volare dicitur: Petrejus cum Afranio conjunxisset se: nihil affert ejusmodi. L. 12. Epist. 41. si quaeres quid optem: primum Scapulae, deinde Clodiae; postea, si Silius nolet, Drusus aget injusse, Cusinii & Trebonii. apud Horatium locus est insignis, & tamen satis obscurus, nisi bis subaudias rō sic, quod tantum semel ponitur. L. 4. Od. 8.

Dignum laude virum Musa vetas mori,
Coelo Musa beat. Sic Jovis interest
Optatis epulis impiger Hercules.
Clarum Tyndaridae sidus ab infimis
Quassas eripiunt aequoribus rates.
Ornatus viridi tempora pampino
Liber vota bonos ducit ad exitus.

& L. 3. Od. 24.

Quid tristes querimoniae,

Si non supplicio culpa reciditur?

Quid leges sine moribus

Vanae proficium; si neque fervidis

Pars inclusa caloribus

Mundi, nec Boreae finitimum latus,

Durataeque solo nives

Mexicantem abigunt? horrida callidi

Vincunt aequora navitae?

Magnum pauperes opprobrium jubet

Quidvis & facere & pati,

Virtutisque viam deserit arduae?

sic constituendus est hic locus, (vidit Tan. Faber) & bis a communi repetendum rō si, quod non animadvertum in fraudem induxerat omnes interpretes. pariter Lactantius lib. de mortib. persecur. C. 18. debere ipsius dis-

positionem in perpetuum conservari, ut duo sint in republica Majores, qui summam rerum teneant, item duo Minores, qui sint adiutores. inter duos facile posse concordiam servari; inter quatuor pares, nullo modo. intelligendum est inter duos pares: quod non neglexit monere novissimus editor Paul. Bauldri, vir doctus & diligens. Minucius Felix: Quid hoc est rō? cur non agnosco, Caecili, alacritatem tuam illam? & illam oculorum etiam in seriis hilaritatem requiro? ibi rō cur semel positum, bis capi debet. eadem ratio est in si apud eundem illum mundissimum scriptorem: Ceterum si Dii creati possent, interire non possent; plures satis hominibus Deos haberemus. antiquam elegantiam secutus est poeta elegans Georgius Anselmus, quem vel ideo nomino ut juventuti liberali innotescat prae Faventis arque Aminibus hodiernis, L. 1. Epigr. 6.

Causa eadem ut vivam, ne peream, tua lumen: nec me

Servare, ut cupias, siue necare potes.

h. e. siue servare, siue necare. hauserat hoc Parmensis ille ex Horatio suo L. 1. Od. 6.

Nos convivium, nos praelia virginum

Sectis in juvenes ungibus acutum

Cantamus, vacui, siue quid urimur,

Non praeter solitum leves.

siue vacui, siue quid urimur.

13. AGRESTEM DETRAXIT AB ORE FIGURAM] Scaliger notat, novae dictum agrestem pro ferina. tamen & Nasso sic loquitur L. 2. Metam.

vultus Achelaei agrestes,

Et lacuum cornu mediis caput abdedit undae.

17. QUID TIBI QUID PRODEST] Omnes libri, Quid tibi prodest.

19. AUT

- Aut nos e nostra te, saeva, fugabimus urbe.
 20 Cum Tiberi Nilo gratia nulla fuit.
 At tu quae nostro nimium placata dolori es,
 Noctibus his vacui refaciamus iter.
 Non audis, & verba finis mea ludere: quum jam
 Flectant Icarii sidera tarda boves.
 25 Lenta bibis: mediae nequeunt te frangere noctes.
 An nondum est talos mittere lassa manus?
 Ah pereat quicumque meracas repperit uvas,
 Corruptique bonas nectare primus aquas.
 Icare Cecropiis merito jugulate colonis,
 30 Pampineus, nosti, quam fit amarus odor.

Tu

19. AUT NOS E NOSTRA TE, SAEVA, FUGABIMUS URBE] satis minaciter; neque tamen inanibus minis. nam M. Agrippa, praefectus urbi, sacra Aegyptia ex urbe ejecit, edicto ne quis ea in suburbano intra quingentos passus ageret. id factum est M. Lollio, Q. Lepido Coss. ut Dio refert L. 54. sub id tempus scriptam hanc elegiam arbitrator. noster autem lepide ideo ejicienda Ithaca auguratur, ne Romanae puellae dormirent solae. quamquam in Ithacis non dormire solas, admodum verosimile est.

20. CUM TIBERI NILO GRATIA NULLA FUAT] Plautus Trinum. Act. 2. Sc. 1.

qui in amorem
Praecipitavit, pejus perit quam si Saxo salias.
apage sis Amor!

Tuas res tibi habe, Amor! mihi amicus ne sisas unquam.

in omnibus libris fuit legitur. quod possis exponere, Nullo umquam tempore bene convenit Tibridi cum Nilo.

22. REFACIAMUS ITER] haec est Scaligeri restitutio; quam qui tam operose convellunt, debebant nos docere auctoritatibus non refellendis, iter facere ter significare, tria gaudia sumere, sive ter concumbere. *reficere iter* est, redire ad antiquum vivendi morem: peracto casto Ithidis, reverti ad amorem & Indum. Cicero L. 1. ad Attic. epist. 2. quae [occupatio] est summa est, tamen nulla esse potest tanta, ut interrumpat iter amoris nostri & officii mei. *reficere*, antiquè pro *reficere*. neque enim in compositis semper mutabant sonum vocis simplicis. sic *detractare* aliquoties legitur apud Lactantium lib. de Mortibus

persecutor. & notavit ibi Cl. Bauldri ad C. 38. *disparis* apud Minucium Felicem: *de spicis Ithidis ad hirundinem sistrum*, & *disparis* *membris inanem tui Serapidis, sive Osiridis, tumultum*. idem scriptor *inparis* dixit, alio loco: *sama*, quae semper *inparis* mendaciis alitur, *offensa* veritate consumitur.

26. AN NONDUM EST TALOS MITTERE LASSA MANUS?] Groninganus, & Venera, *At nondum*. quod esset increpantis. Ovidius L. 3. Amor. Eleg. 7.

At non formosa est, at non bene culta puellas
At, puto, non voles saepe petita meis!

28. CORRUPTIQUE BONAS NECTARE PRIMUS AQUAS] Lutatius ad L. 4. Thebaid. Statii v. 742. *Lycurgi duo fuerunt, Thracius, & Nemeus, de quo loquitur poeta. ille in mare praecipitatus dicitur, quia primus aquis vina permiscuit, & rem in haustu sinceram pluribus venenis infecit. aliter Hyginus Fab. 274. ubi videre debes Munckeri notam.*

29. ICARE, CECROPIIS MERITO JUGULATE COLONIS] videtur hic *jugulatus* positum pro *interfectus*. nam Icarum pastores ebrui fustibus occiderunt, credentes datum sibi ab eo venenum. fabulam habent Apollodorus L. 3. C. 13. §. 7. Hyginus Fab. 130. & Astron. Poet. in Arctophylace: Servius ad L. 2. Geor. v. 388. Lutatius, qui sua debet Servio, ad L. 4. Theb. Statii v. 655. paullo etiam melius, ad laudatum Maronis locum, Probus grammaticus. & complexus est carmine longe elegantissimo Vir inter primos sui temporis Scaevola Sammarthanus, numquam nominandus sine elogio, Silvar. L. 2. similem ac plane geminam fabellam legere est apud

Tu quoque, o Eurytion, vino, Centaure, peristi:
 Necnon Ismario tu, Polypheme, mero.
 Vino forma perit, vino corrumpitur aetas,
 Vino saepe suum nescit amica virum.

- 35 Me miserum, ut multo nihil est mutata Lyaco!
 Jam bibe: formosa es: nil tibi vina nocent,
 Quum tua praependent demissae in pocula fertae,
 Et mea deducta carmina voce legis.

Lar-

apud Achillem Tatium initio libri secundi.

31. TU QUOQUE, O EURYTION, VINO CENTAURE PERISTI.] in libris quibusdam est, *Tuque o Eurytion*; correptum nempe & corruptum ex integro quoque; quod, praeter membranas, etiam veteres editiones habent. corripitur o ratione praecedentis syllabae brevis, quae absorbetur, & suum spatium transfert in a. sic & apud Virgilium corripitur, ob sequentem vocalem brevem, Eclog. 2. *Te Corydon, o Alexi.* Servius: *Ansibacchius est: sed o brevis fit, quia vocalis vocalem sequitur.* plura dabunt Erythraeus Ind. Virgil. in *Qui amant*, & Vir incomparabilis Ger. Jo. Vossius L. 2. de Arte Grammat. C. 14. haec quum non animadverteret Gebhardus, ex depravatissima lectione unius libri Palatini formavit nobis versum fulsere & ovis lustrandum,

Tu cur, Euricio, vino foetere petisti?

porro antiquo ac probò more dixit noster, *peristi*: illi enim formabant *obi, obisti, obis; peri, peristi, peris.* quae deinde per geminatum i scribi coeperunt. Plinius Caecilius L. 2. Epist. 3. *Numquamne legisti, Gaditanum quemdam Titi Livii nomine gloriae commotum, ad visendum eum ab ultimo terrarum orbe venisse? statimque ut viderat abiisse? sic enim ibi membranae, & Aldus. in vulgatis est abiissi. neque aliter solet purissimus scriptor Lactantius in aureolo libello de Mortibus persecutorum. Minucius Felix: Vos ipsi calamitosos viros fertis ad coelum; Mucium Scaevolam, qui cum errasset in regem, perisset in hostibus, nisi dexteram perdidisset.* etiam apud nostrum bis aut ter legitur *coisse*, libro sequente. ut desinant arguari, qui haec talia metri necessitate poni crediderunt. videndus eminentissimus omnis antiquitatis interpretes Henr. Noris Dissert. 4. Cenot. Pisan. C. 4.

35. UT MULTO NIHIL ES MUTATA LYACO.] nostri libri, Groninganus, & Come-

lin: *est.* quod non debebat mutari: est enim abruptus sermo admirabundi, & secum loquentis. Plautus Cistell. Act. 1. Sc. 1.

sed quid tu inter istaec verba,

Meus oculus, mea Silenium, (numquam ego te tristiores

Vidi esse) quid, cedo, te obsecro tam abhorret hilaritudo?

Neque munda adaeque es, ut soles. hoc sis vide, ut petitis

Susprium alte! & pallida es.

pariter Horatius Epod. 12. & Ovidius L. 3. Amor. El. 3. ubi non nisi duobus in ipso fine versibus recta utitur oratione. sic & Cicero de C. Verre ad ipsummet C. Verrem, Accusar. 1. C. 14. *Ut hoc pacto rationem referre liceret, eo Sullanus repente factus est, non ut bonos & dignitas nobilitati restitueretur. Quod si illinc inanis profugisses, tamen ista tua fuga nefaria, proditio consulis tui, scelerata iudicaretur.* multo haec feriunt altius, quam si cum viro illustri Antonio Augustino legas, *eo Sullanus repente factus es.*

37. QUUM TUA PRAEPENDENT DEMISSA IN POCULA SERTA.] Charisius L. 1. *Neutra semper pluralia ----- haec ferta. εἰς ποταμὸν. & deinde, eodem libro: Seta neutro genere dicuntur, ut Virgil. Seta procul tantum capiti delapsa jacebant. Sed Propertius feminine extulit, Cum tua praependent demissae in pocula fertae. & Cornel. Severus, Huc ades Aonia cinerem circumdata ferta. ex hoc loco, Propertii versum bene restituit politissimi atque elegantissimi ingenii juvenis L. Fruterius L. 2. Verisim. C. 10. Scaliger quoque, ac Passeratius; & nuper Nic. Heinsius Not. ad Ovid. L. 4. Trist. El. 2. v. 56. ego integra optimi grammatici verba adduxi, quia illi non fecerant, contenti indicasse.*

38. ET MEA DEDUCTA CARMINA VOCE LEGIS.] Nonius: *Deductum dicitur molle & suavia*

- 40 **Largius effuso madeat tibi mensa Falerno,**
Spumet & aurato mollius in calice:
Nulla tamen lecto recipit se sola libenter.
Est quiddam, quod vos quaerere cogat Amor.
Semper in absentes felicior aestus amantes.
Elevat assiduos copia longa viros.

suave. Virgil. Bucolic. Pascere oportet ovis, deductum dicere carmen. Deductum, diminutum, suppressum. Lucil. lib. xxx. Deducta tunc voce leo, Cur tu ipsa venire Non vis huc?

39. LARGIUS EFFUSO MADEAT TIBI MENSÆ FALERNO.] Passeratus *effuso* legit: Nic.

Heinsius *infuso*, Not. ad L. i. Art. Amat. 7. 650. Sed videtur noster loqui de vino super mensam sparsio, & quo ipsa mensa natabat. id certe *effusum* recte dicitur, ea ratione quae *effundere patrimonium, effundere censum*, dicimus; id est, proterve dissipare.

XXV.

- C**UR quisquam faciem dominae jam credat Amori?
Sic erepta mihi pene puella mea est.
Expertus dico. nemo est in amore fidelis.
Formosam raro non sibi quisque petit.
5 **Polluit ille Deus cognatos, solvit amicos,**
Et bene concordēs tristia ad arma vocat.
Hospes in Hospitium Menelao venit adulter.
Colchis & ignotum nonne secuta virum est?
Lynceū, tunc meam potuisti tangere curam?
10 **Perfide, nonne tuae tunc cecidere manus?**

Quid

1. CUR QUISQUAM FACIEM DOMINAE JAM CREDAT AMORI?] Regii, & nostri cum Groningano, *credit*, quod & in Veneta legitur. an ita dictum, ut apud Horatium Epod. 3.

Edis cicutis allium nocentius?
amori est in omnibus libris, etiam in excusis ante Beroaldum. nam ab eo est edit. vulgatarum *amico*, quum non diffiteatur invenisse se in antiquis codicibus *amori*. non est cur quisquam nimis sit securus de amore dominae erga se, quum illa sit formosa, & ealem nemo non sibi petat. Amorem, uti vides, custodem ac fideiussorem facit pudicitiae ac fidelitatis Cynthiae suae. id quum non perspiceret Beroaldus, supposuit inficetum suum *amico*, quasi Propertius Lyncei custodiae dominam suam credidisset. atqui omnia alia hic reperies, si attenderis.

5. POLLUIT ILLE DEUS COGNATOS,] noster primus *conjunctos*.

8. IGNOTUM NONNE SECUTA VIRUM EST?] *est* non comparat in eodem libro.

9. LYNCEU] sub hoc nomine Graeco latere Bassum poetam suspicatur Passeratus: sed nullis argumentis. mihi certum est, Ponticum innui, cujus Thebaida ipse noster invidendo elogio exornavit L. i. Eleg. 7. & 9. ejus operis hic iterum cum laude meminit, ut nulla sit ratio quae alium aliquem poetam adludi persuadeat. in Groningano, & Pall. Gebhardi, erat

Lynceū, tunc meam potuisti, perfide, curam Tangere?

sed erectior est vulgata lectio atque efficacior.

Cc

12. Pos

Quid, si non constans illa & tam certa fuisset?

Posses in tanto vivere flagitio?

Tu mihi vel ferro pectus, vel perde veneno:

A domina tantum te modo tolle mea.

15 Te socium vitae, te corporis esse licebit,

Te dominum admitto rebus, amice, meis.

Lecto te solum, lecto te deprecor uno.

Rivalem possum non ego ferre Jovem.

Ipse meas solus, quod mihi est, aemulor umbras,

20 Stultus, quod stulto saepe timore tremo.

Una tamen causa est, qua crimina tanta remitto,

Errabant multo quod tua verba mero.

Sed numquam vitae faller me ruga severae.

Omnes jam norunt, quam sit amare bonum.

25 Lynceus ipse meus feros insanit amores.

Solum te nostros laetor adire Deos.

Quid tua Socraticis tibi nunc sapientia libris

Proderit? aut rerum dicere posse vias?

Aut

12. POSSET ET IN TANTO VIVERE FLAGITIO?] ita Regii & Colbertini. *Posses in tanto*, alii: quod verum videtur. Lynceum monet, quanto se scelere paene polluerit ebrius. Quod si Cynthia fuisset fragilis & minus constans; posses tu, o Lynceu, discussa mox crapula agnitoque demum tam impio flagitio, manus tuas a te ipso abstinere? etiamne vivere sustineres post facinus indignissimum?

Hiscere nonne tibi terra roganda foret?

18. RIVALEM POSSUM NON EGO FERRE JOVEM] venustissime ille Venerum pater Secundus noster:

Hen, quae sunt oculis meis

Nata praelia cum labris?

Ergo ego mihi vel Jovem

Rivalem potero pati?

Rivales oculi mei

Non ferunt mea labra.

19. IPSE MEAS SOLUS, QUOD MIHI EST, AEMULOR UMBRAS] ideo *stultum* se vocat versu proxime sequente. est autem locutio proverbialis in timidos & suspicaces. Cicero L. 15. ad Attic. epist. 20. *Et si mihi videtur*

ipse, qui umbras timet, ad eandem spectare; tamen, nisi explicata solutione, non sum discorsus.

20. SAEPÉ TIMORE TREMO.] Pall. duo Gebhardi, *tremore tremo*. quod ille praefert. habebat enim aures mire poéticas. mihi a vulgata & recepta lectione abire non lubet.

23. VITAE ME FALLET RUGA SEVERAE] *fallet me ruga*, Borrichianus, noster primus, Groninganus, Vaticanus Livinejo collatus. & hoc Francius meus malebat, non pessimus arbiter versuum bonorum.

25. LYNCEUS IPSE MEUS FEROS INSANIT AMORES] unus Colbert. cum nostro secundo, *sacros insanit amores*. primus, *meos ferus insanit*: Groninganus, *meos feros insanit*. an scriptum fuit,

Lynceus ipse meos insanit ferus amores? non tantum amat, quamvis jam aetate pro-
vecta, sed & amat meam puellam. tamen nihil sollicito. ab hoc versu novam elegiam
orditur Barthius L. 25. Adv. C. 4. invitis omnibus membranis; quae, quod rarum, hic
nihil turbant; invito ipso sensu.

29. AUT

- Aut quid Lucreti tibi profunt carmina lecta?
 30 Nil juvat in magno vester amore senex.
 Tu satius Musis meliorem imitare Philetam,
 Et non inflati somnia Callimachi.
 Non rursus licet Aetoli referas Acheloi
 Luxerit ut magno fractus amore liquor.
 35 Atque etiam ut Phrygio fallax Maeandria campo
 Errat, & ipsa suas decipit unda vias.

Qua-

29. AUT QUID CRETAEI TIBI PROSUNT CARMINA LECTA] *profunt tibi*, est in Vaticano & Groningano, ac Borrichiano. sed quum modo habuerimus *proderis*, videtur hic legendum *possunt*. quae duo saepissime confunduntur. pro *Cretaei* legendum esse *Lucreti*, bene evicerunt Turnebus L. 7. Advers. C. 26. & Scaliger ad hunc versum. nec lubet repetere tot aliorum affanias. in nostro primo lacuna est hoc loco. unde videas scripturam tum quoque valde fuisse diversam, neque ausum pudentem librarium explere quod non intelligebat. *Senex* ille in sequenti versu non est alius ab Epicuro. quem qui dicunt senem scripsisse de amore, nugae agunt. dicit poeta, nihil prodesse amanti Lynceo scientiam philosophiae moralis Socraticorum, aut naturalis Epicureorum: satius fore si redeat ad poetas, amicos suos veteres, imprimis Callimachum ac Philetam. omiseram monere, Barthium pro *Cretaei* reponere *Cittaei*, ac Zenonem intelligere, libro modo laudato. qua mutatione poteramus sine dispendio carere. neque enim si *Saxonem* dicas, magis intelligetur Barthius, quam quivis alius Saxo eruditus.

33. NON RURSUS LICET] Groning. *curfus*. & Comelinius Gebhardi.

34. FLUXERIT UT MAGNO FACTUS AMORE LIQUOR] igitur Achelous prae amore contabescens in fluvium est mutatus. aut laet hic aliquid, aut ea nobis fabella periit. Canterus legebat, *magno fractus amore*, L. 5. Novar. Lect. C. 16. & ad luctam cum Hercule ob amorem Deianirae referebat. ingeniose. sane Comelini liber habebat *sarctus*; quae potuit esse culpa librarii aberrantis. Beoraldus aperte *fractus* habet, neque meminit ullius mutationis. unde non vane colligas, ita in suis codicibus invenisse. Adji-

ciam ejus verba, ut liquido constet de vetustate hujus scripturae: *Licet ergo referas, quem admodum liquor Acheloi fluminis Aetoli fractus fuerit amore Deianirae ab Hercule oppressus. Vel indicat amorem immodicum, aspectu cujus ardor frogeris calefecerisque frigidum liquorem. Vel alludit ad historiam, quam referunt Strabo & Diodorus, scribentes ab Hercule aggeribus & aquarum ductibus Achelonem fuisse coercitum atque exsiccatum, ut ita Oeneo Deianirae patri gratificaretur. Haec ille. quae quamvis scopum non feriant, abunde tamen ostendunt germanitatem rei fractus. addo ego, Luxerit videri legendum, non Fluxerit, auctore ipso Acheloo L. 8. Metam. ipso fine:*

*etiam mihi saepe novandi
 Corporis, o juvenes, numero finita potestas.
 Nam modo, quod nunc sum, videor: modo
 flector in anguem:
 Armanti modo dux vires in cornua sumo.
 Cornua, dum potui, nunc pars caret altera
 telo
 Frontis, ut ipse vides. gemitis sua verba se-
 cusi.*

& mox cum initio libri nomi:

*Quae gemitis, truncasque Deo Neptunius ho-
 ros*

*Causa rogat frontis: cum sic Calydonius a-
 mnis*

*Coepit, inornatos redimitus arundine crines:
 Triste petis munus. quis enim sua praelia vi-
 ctus*

*Commemorare velit? referam tamen ordi-
 nec tam*

*Turpe fuit vinci, quam consendisse decorum est:
 Magnaque dat nobis tantus solacia victor.*

idem ille dulcissimus Phoebo olor L. 3. Amor. Eleg. 6.

*Cornua si tua nunc tibi sint, Acheloe, requi-
 ram;*

Cc 2

Her.

Qualis & Adraſti fuerit vocalis Arion.

Triftia ad Archemori funera victor equus.

Amphiarææ nil profunt fata quadrigæ,

40

Aut Capanei magno grata ruina Jovi.

Deſi-

Herculis irata fracta querere manu.
Papinius L. 4. Theb.

Herculeſ turpatus gymnaſe vultus
Amnis, adhuc imis vix truncam attollere
frontem
Auſus aquis glaucoque caput ſubmerſus in antro,
Moeret; anheliſantes aegreſcunt pulvere ripæ.
Boëthius L. 4. de Conſol. Philoſ. carmine ultimo.

Fronte turpatus Achelous amnis
Ora demerſit pudibunda ripis.
vides Acheloum *gemere, moerere, triftem ac*
pudibundum eſſe, queri: unde rectum omni-
no videtur rō luxerit; neque minus rō fra-
ctus. nam ſingula iſta redeunt ad frontem al-
tero cornu truncam.

37. VOCALIS ARION] recte vocalis: erat enim vates, & fata præcinebar. Statius L. 6. Theb. in hac ipſa re, de qua noſter:
Senſerat adductis alium præſagus Arion
Stare ducem loris, dirumque exparverat inſons
Oedipodioniden.

& clarius L. 11. ubi Adraſtus

fugit omnia, linquens
Caſtra, viros, generum, Thebas; ac fata
monentem

Converſumque iugo propellit Ariona.
Lutatius: quia Arion filius Neptuni divinabat. ſed de eo equo plena manu Barthius ad quartam Thebaida v. 43. & Jac. Nicolaus Loëſſis L. 2. Epiphyll. C. 6. cujus viri utiliſſimos labores non magis eſſe in ore Famae, mirum, & indignum.

38. TRISTIS AD ARCHEMORI FUNERA VICTOR EQUUS] Paſſeratiuſ dicit, (& Papinium laudat auctorem) Arionem excuſſiſſe Polyniceſ rectorem, quem invitus gerebat, & requiſiſſe dominum Adraſtum: ideo hic *triftem* etiam in victoriâ dici, quum tamen laetos ea reddere ſolet. hunc tam inſignem viri magni lapſum alba linea probarunt alii. & verbum de verbo exſcripſit miſer ille Commentator Pariſinus. tamen nihil tale Papinius. quem juverit ipſum audire, L. 6. & videre Deum in machina:

At tibi promiſſos jam dudum Phoebus honores,
Amphiarææ, cupit: tandem vaſus apta ſavori
Tempora, pulverei venis in ſpatia horrida
circi.

Cum jam in fine viae, & ſummum victoria
natas;
Anguicomam monſtri effigiem ſæviſſima viſo
Ora movet, ſive ille Erebo, ſeu ſinxis in ae-
ſtu

Temporis, innumera certe formidine cultum
Tollit in aſtra neſas. non illud janitor atræ
Impavidus Leſhas, non ipſæ horrore ſine alio
Eumenides vidſſe queant. turbaſſet euntes
Solis equos, Martiſque jugum. Nam flavus
Arion

Ut vidit, ſalire jubæ, atque erectus in armos
Siat, ſociumque jugi, comiteſque utrimque
laboris

Secum alſe ſuſpēdit equos. ruit ilicet exſul
Aonius, nexuſque diu per terga volutus
Excuiſ. abripitur longe moderamine liber
Curruſ.

ſed Paſſeratiuſ ſua decepit memoria, & præterea lectio depravata. non enim *triftis* hic ſcripſerat poëta, ſed *triftia*: quod corruptum fuit ob vocem proximam *ad*, creberrimo in talibus errore. Trifte illud Archemori funus, & ſuperbos in funere ludos, ampliſſimo apparatu libb. 5. & 6. deſcripſit Papinius, uſque ad reprehentionem ambitioſus. poſſis etiam e noſtro colligere, operoſam in eadem re fuiſſe Pontici diligentiam. qua utinam hodie frui liceret, & intercidiffent potius quorundam poſteriorum deliciae Aphrodiſiæ

39. NON NON AMPHIARÆÆ TIBI FATA
QUADRIGÆ

PROSINT, AUT CAPANEI GRATA
RUINA JOVI.]

ita Scaliger hos verſus conſtituit, ex prava lectione ſui codicis; a qua non abeunt Regii, Colbertini, Groninganus, Borrichianus, noſter primus. in ſecundo eſt,

Non Amphiarææ poſt tibi fata quadrigæ,
Aut Capanei magno grata ruina Jovi.
pentametret verſus iſdem omnino verbis legebatur.

Define Achilleo componere verba cothurno,
 Define, & ad molles membra resolve choros.
 Incipe jam angusto versus includere torno:
 Inque tuos ignes, dure poëta, veni.

45 Tu non Antimacho, non tutior ibis Homero.
 Despicit & magnos recta puella deos.

Sed

gebatur in codice Mureti; hexameter autem ita erat conceptus,

Amphiaraëae nil profunt tibi fata quadrigae.

unde si quis sustulerit tibi, probabilem scripturam fecerit. nescio unde habuerit Barthius, nisi ex illo suo mirifico codice, quem aliquoties laudat in Adversariis,

*Non Amphiaraëae profunt tibi fata quadrigae,
 Aut Capanei magno grata ruina Iovi.*

ita enim exstat in Animadv. ad L. 11. Theb. Statii §. 7. Nic. Heinſius Not. ad Ovid. L. 1. Fast. §. 287, refingit,

*Amphiaraëae nil profunt fata quadrigae,
 Aut Capanei irato grata ruina Iovi.*

illud irato non frustra defendi possit ex fine Thebaidos undecimae. Verum quum addit & magno non apparere in vetustis codicibus: scias Virum sagacissimum tum temporis nondum possedisse illum bonae notae librum, quem ego secundum vocare soleo. fuit enim ille ipsius quondam Heinſii, & antea Jacobi Mentelii. Non video cur dubites de proba illa Mureti restitutione, postquam accessit nostrarum membranarum fides. & sic puto sanus erit locus mire ac misere interpolatus.

41. DESINE ACHILLEO COMPONERE VERBA COTHURNO] ita liber Scaligeri. reliqui, tamquam in Velabro olcarii, *Desine & Aeschyleo*. frustra: nam epos scribebat Ponticus, non drama. Scaliger dicit, intelligi tragoediam Achillen. ejus tragoediae mentio est apud Plautum Prol. Poenuli:

Achillem Aristarchi mihi commentari lubet.

Inde mihi principium capiam ex ea tragoedia. verterat Ennius, auctore S. Pom. Festo: Prolato aere astitit, Ennius in Achille Aristarchi cum ait, significat clypeo ante se protento. duos versus nobis servavit A. Gellii industria L. 4. C. 17. Ennius, in tragoedia quae Achilles inscribitur, subices pro aere alto ponit, qui coelo subjectus est, in his versibus:

Per ego Deum sublimis subices, humidus

Unde oritur imber sonitu saevo & strepitum.
 sed revera intelligitur aeternum illud Homeri opus Ilias, ubi Achilles utramque paginam facit. adde quod Ponticum noster Homero contulerit L. 1. Eleg. 7.

Atque, ita sim felix, primo contendis Homeros
Cothurnus etiam transfertur ad poemata epica.
 Martialis 5. Epigr. 5.

Grande cothurnati pone Maronis opus.
 & L. 7. Epigr. 62.

Sacra cothurnati non attigit ante Maronis.

43. ANGUSTO VERSUS COMPONERE TORNO] ita Scaliger; qui putat versus torno includi recte dici non posse. componere habet noster secundus: includere primus, Groninganus, Regii, Colbertini, cum editione Veneta. torno includere est, puto, funibus comprehendere & torno rotundare. altero abhinc versu habuimus componere. quae repetitio nimis foret vicina. est autem translatio gemina in re una. qualis & haec Horatii in Arte Poëtica:

delere jubebas

Et male tornatos includi reddere versus.

44. INQUE TUOS IGNES, DURE POËTA, VENI] P. Scriverius malebat *Dure poëta*, Animadv. ad libr. Spectac. Epigr. 31. deceptus puto Graeco Lyncei nomine. *Dure*, inquit Passeratius, qui res asperas & difficiles versibus mandas. cave credas. *durum* vocat, eo quod averſior ab amoribus, & deditus philosophiae studiis. Vide jam plus semel laudatas libri primi elegias. *duri* contrarium est *facilis*. Tibullus L. 1. Eleg. 3.

Sed me, quod facilis tenero sum semper amori,
Ipsa Venus campos ducet in Elysios.

ridicule Marollius: *quelque Poëte dūre que tu ſois, parle nous de tes ſeux.*

45. TU NON ANTIMACHO, NON TUTIOR IBIS HOMERO] Passeratius: *non Antimachus & Homerus te defendent ab Amoris telis*. pudet, & dictum nollem. alii multa de actate Antimachi, tumore styli, vasto Thebaicorum

Cc. 3

corum

Sed non ante gravis taurus succumbit aratro,
Cornua quam validis haeserit in laqueis.
Nec tu tam duros per te patieris amores.

50 Trux tamen a nobis ante domandus eris.
Harum nulla solet rationem quaerere mundi,
Nec cur fraternis Luna laboret equis:

Nec

corum opere congerunt; quae non magis huc faciunt, quam si cucurbitas pingerent. poetae mens est, Tu non eris tutior ab amore, o Pontice, quam Antimachus fuit, quamve Homerus. exstat luculentum & bene longum fragmentum Hegesianaetis apud Athenaeum L. 13. unde hic nostri locus explicari debet. ibi discas multa non propterea de amoribus veterum poetarum, praesertim vero Antimachi atque Homeri. Ovidius quoque tetigit L. 1. Trist. Eleg. 5.

Nec tantum Clario Lyde dilecta poetae.
& jam ante duo saecula ex Scholiaste Apollonii, Herodoto, aliis, docuerat Prolo-maeus Flavius cap. 98, Conjectaneorum. quamquam is non videtur Athenaeum legisse.

46. DESPICIT ET MAGNOS RECTA PUELLA DEOS] ne ipsos quidem Deos defendit majestas sua ab amore puellarum: nec verentur puellae venustate sua Deos quoque exurere. recta puella, quae in nullam partem inflectitur, quae non movetur timore Deorum. qui va son train. Virgilius L. 8. Aen.

Ipse ego te ripis & recto flumine ducam,
Adversum remis superes subveetus ut armem.
Horatius L. 2. Epist. 1.

Securus, cadat, an recto stet fabula talo.
Terentius Heautont. Act. 4. Sc. 3.

Imo ut recta via rem narret ordine omnem.
hoc est, uti supra dixerat,

Aperte, ita ut res sese habet, narrato.
nofter L. 3.

Recta animi primum debuit esse via.
Plinius Caecilius L. 2. Epist. 19. Et sane quousque tam rectus auditor, quem non potius dulcia haec, & sonantia, quam austeram & pressa delectent? aliud est illud Horatii L. 1. Sat. 2.

Candida, rectaque sit; munda haecenus, ut neque longa,
Nec magis alba velit, quam det natura, videri.

quod in errorem duxit Passeratium, exponentem hic, quia recta & pulchra, ideo superba. pessime Marollius: une fille de belle taille a bien souvent la hardiesse de mépriser les Dieux.

47. SED NON ANTE GRAVIS TAURUS SUC-CUMBIT ARATRO] Douza P. legebat gravi, quia id epitheton aratro quam tauro convenientius videbatur. & sic etiam visum Valenti Acidalio in L. 2. Velleji C. 40. sed gravi hic est grandis, adustus, validus. Varro L. 1. de R. R. cap. 20. Ubi terra levis, ut in Campania, ibi non bubus gravibus, sed vac-cis aut asinis quod arant, eo facilius ad aratrum leve adduci possunt, ad molas, & ad ea, si quae sunt, quae in fundo convehuntur. istiulmodi boves Plinius Caecilius ingentes vocat L. 5. Epist. 6. campi, quos non nisi ingentes boves & fortissima aratra perfringunt: tantis globis tenacissimum solum, cum primum profectus, assurgit, ut nona demum sulco perdometur. Columella sublimia Mevaniae armenta dixerat L. 3. C. 8. Armentis sublimibus insignis Mevania est, Liguria parvis. Sed & Mevaniae bos humilis, & Liguria nonnumquam taurus eminentis staturae conspicitur. Pavones eadem ratione graves vocavit Varro Gerontodidafcalo:

ubi graves

Pascantur atque alantur pavonum greges.
in sequente versu, & haeserit perperam mutatum ivit in laeserit Gul. Canterus L. 5. Novar. Lect. C. 16. immemor, Graeco more dici haeserit cornua, pro haeserit cornibus. addam obiter, videri nostrum hanc similitudinem de Lucilio fuisse, cujus haec sunt apud Nonium in Subigere:

Tunc iugo jungas me ante? & succedere aratro

Brutium, & globas subigas profcindere ferro?

verba sunt, opinor, tauri nondum domiti, nec volentis domari. Sane hujusmodi apolo-gis non indelectatum fuisse magnum Au-run-

Nec si post Stygias aliquid restabit ad undas,
Nec si consulto fulmina missa tonent.

- 55 Adspice me, cui parva domi fortuna relicta,
Nullus & antiquo Marte triumphus avi:
Ut regnem mistas inter conviva puellas
Hoc, ego quo tibi nunc elevor, ingenio.
Me juvet hesternis positum languere corollis,

- 60 Quem tetigit jactu certus ad ossa Deus:

Actia Virgilium custodis litora Phoebi,
Caesaris & fortes dicere posse rates.

Qui

runcae alumnum, fidem abunde facit de vulpe ac leone aegroto fabella, quam adludit Horatius L. 1. Epist. 1. & scripserat Lucilius Sat. L. 30.

53. NEC SI POST STYGIAS ALIQUID RESTAVRIT UNDA] noster secundus, & Palatinus Gebhardi, *restabit erummas*. recta lectio est in editione Douzæ, *restabit ad undas*. ad valet apud. Phaedrus L. 3. Carm. 5.

Pendere ad lanium quidam vidit simium.
& sic frequenter Comici, Caesar, Cicero. loquitur autem ex mente Epicureorum, quorum philosophia in deliciis erat. videndus Seneca Troad. illo choro,

*Verum est, an timidos fabula decipit,
Umbras corporibus vivere conditis?*

55. CUI PARVA DOMI FORTUNA RELICTA EST] *id est* non apparet in quibusdam libris, neque hic valde requiritur.

59. ME JUVET HESTERNIS POSITUM LANGUERE COROLLIS] *hesternis* reposuit Lipsius, ex Vaticano & Fulvii Ursini codice, L. 2. Ant. Lect. C. 10. quod & nostri duo praeferrunt, & unus Gebhardi. *externis* habet Groninganus, Borrichianus, & alter Colbertinus; quod est *esternis*. nam *s* & *x* saepe in scriptis commutantur. editionum vulgarum *id est* aeternis acriter tuctur Barthius Animad. ad L. 4. Theb. Statii 831. quia *sempiternum* & *aeternum* perhibeatur quod non interruptitur: & sint *aeternae corollae*, semper sibi succedentes. non audio, Vir Docte. *hesternas* vocat corollas, cum quibus pernoctaverat. sic L. 4. Eleg. 6.

Blanditiaeque fluant per mea colla rosae.

*Sic noctem paternam, sic ducam carmine, donec
Inficiat radios in mea vincta dies.*

Cicero apud Aquillam Romanum: *Videbar mihi videre alios intrantes, alios autem exeuntes: partim ex vino vacillantes, partim hesternae potatione oscitantes. Versabatur inter hos Gallius unguentis oblitus, redimtus coronis. Humus erat immunda, lutulenta vino, coronis languidulis & spinis cooperta piscium.* vide Notata ad L. 1. Eleg. 15. 5. ubi idem error in eadem voce.

60. QUEM TETIGIT JACTU CERTUS AD OSSA DEUS] adi ad Eleg. 8. 5. 7, hujusdem libri. nam Pafferatius minus recte: *tetigit ad ossa, putavit, pro vulneravit usque ad ossa, imo & intra medullas*. minus inquam recte. illo etiam infelicitus Gebhardus:

Quem tetigit jactu (cernis) ad ossa Deus.

61. ACTIA VIRGILIUM CUSTODIS LITORA PHOEBI] libri fere *Virgilio*; quod puto fuerat *Virgilium*. Groninganus clare exprimit, *Virgilium*. de *Apolline Actio* videre debes Virum luculentae eruditionis Jac. Nicolaum Loësem L. 3. Epiphyl. C. 15.

62. CAESARIS ET FORTES DICERE POSSE RATES] Barthius L. 25. Advers. C. 4, *refingit*

Caesare sit fortes dicere posse rates.

Sic Virgilium dicere posse; (mox addit) Graecissimus Propertio dignus. deinde elegans acumen, quasi sola fortitudo ratium in Caesaris virtute sita sit. & hanc conjecturam non sine causa (ita loquitur) probaturum doctis arbitrat. ego, qui meus est stupor, non video cur a recepta lectione discedere debeamus. neque acuminis laudem invideo suo auctori. Gebhardus *duere* reponit ex suo Palatino, pro *dicere*, invitis omnibus aliis. Virgilius L. 7. Aen. hoc maluit:

dicam

Qui nunc Aeneae Trojani fuscitat arma,
Jactaque Lavinis moenia litoribus.

65 Cedite Romani scriptores, cedite Graji.
Nescio quid majus nascitur Iliade.

Tu canis umbrosi subter pineta Galeſi
Thyrſin, & attritis Daphnin arundinibus:
Utque decem poſſint corrumpere mala puellam,

70 Miſſus & impreſſis haedus ab uberibus.

Felix, qui viles pomis mercaris amores,
Huic licet ingratae Tityrus ipſe canat.

Felix, intactum Corydon qui tentat Alexin
Agricolae domini carpere delitias.

75 Quamvis ille ſuam laſſus requieſcat avenam,
Laudatur faciles inter Hamadryadas.

Tu

*dicam horrida bella,
Dicam acies, actosque animis in funera ro-
ges.*

Ovidius L. 1. Art. Amar.

*Tergaque Parthorum Romanaque pectora di-
cam,*

Telaque ab averso quae jacet hostis equo.

63. QUI NUNC AENEAE TROJANI SUSCI-
TAT ARMA] alii maluerunt, *Aenean Troja-
naque fuscitat arma*: ut adludatur, *Arma vi-
rumque cano*. sane ejus lectionis vestigium est
in Groningano, *Aeneo Trojanaque*. ceteri ni-
hil mutant. habet autem nescio quid maje-
statis à *Aeneae Trojani*. sic passim Virgilio
dicitur *Tros Anchisiades, Troius Aeneas, Troius
heros, Trojugena*. in quibus singulis vides di-
gnitatem peti ab soli natalis splendore & ma-
gnificencia.

64. LAVINIS MOENIA LITORIBUS] no-
ster primus, *Lavinio*. quamquam illud o
nescio quis videtur transformare voluisse in
s. Consulere debes quae Pierius Valerianus
notavit ad L. 1. Aen. v. 2. quaeque Nic. E-
rythraeus indicet Virg. in *Lavinaque venit Li-
torea*. non enim defuerunt, qui *Lavinii* mal-
lent. quo ibat noster liber cum suo *Lavi-
nio*.

69. UTQUE DECEM POSSINT CORRUMPE-
RE MALA PUELLAM] omnes libri praefereunt,
puellas. perperam, & insubide.

70. MISSUS ET IMPRESSIS HAEDUS AB U-
BERIBUS] *impressa ubera*, non pressa, non

multa. ita Scaliger, & Passeratius. Papinius
L. 5. Theb.

*At levis, & miserae nondum mihi notus La-
son,*

*Transita per, & remos, impressaque terga
virorum*

*Nunc magnum Oeniden, nunc ille hortatibus
Idam, &c.*

ibi quoque valet, *non pressa*: quod firmat
epithetum *levis*. tamen Marollius aliter in-
tellectum voluit: *un chevreau tiré des mam-
elles de sa mere dont le lait ne se peut epuiser*.
haud vidi magis.

75. QUAMVIS ILLE SUAM LASSUS REQUIE-
SCAT AVENAM] *sua avena* habent libri. sed
nihil certius hac emendatione Scaligeri. Vir-
gilius Ecl. 8.

Et mutata suos requierunt flumina cursus.

Servius: *cursus proprios retardaverunt, &
quietos esse fecerunt*. Sic Sallustius: *pau-
lulum requietis militibus*. *Quiesco enim duplicem ha-
bet significationem; & aliter dico, Quiesco ego,
aliter, Quiesco servum, id est, quiescere facio*.
Calvus in lo: *Sol quoque perpetuus meminit re-
quiescere cursus*. in Ciri quoque eadem locu-
tione usus erat Maro:

*Quae caussa ad patrum solam vigilare cu-
bile,*

*Tempore quo fessas mortalia pectora curas,
Quo rapidos etiam requiescunt flumina cur-
sus?*

& comprobavit imitatione sua daemonium
illud

- Tu canis Ascræi veteris praecepta poëtae,
 Quo seges in campo, quo viret uva jugo.
 Tale facis carmen docta testudine, quale
 80 Cynthius impositis temperat articulis.
 Non tamen haec ulli venient ingrata legenti,
 Sive in amore rudis, sive peritus erit.
 Nec minor his animis, nec se minor ore canorus
 Anseris indocto carmine cessit olor.
 85 Haec quoque perfecto ludebat Iasone Varro,
 Varro Leucadiae maxima flamma suae.
 Haec quoque lascivi cantarunt scripta Catulli,
 Lesbica quis ipsa notior est Helena.
 Haec etiam docti confessa est pagina Calvi,
 90 Quum caneret miserae funera Quintiliae.
 Et modo formosa qui multa Lycoride Gallus
 Mortuus inferna vulnera lavit aqua.

Cyn-

illud hominis Daniel Heinsius L. 1. de contemptu mortis:

Ac neque praecipitem pluviam coeloque ruentem,

Nec super excussa crepitantem grandine nimbum,

Nec Boreae horrorem immittis sensisse nec Austri:

Usque adeo cunctos requieras pectore sensus.

itaque nulla causa est, cur morosi homines nodum quaerant in scirpo apud Senecam, seu quis alius auctor est Hercules in Oeta &c. 1586.

Ante nascetur seges in profundo,

Vel fratrum dulci resonabit unda;

Ante descendet glacialis Ursae

Sidus, & ponto vetito fruetur,

Quam tuas laudes populi quiescant.

86. VARRO LEUCADIAE MAXIMA FLAMMA SUAE] id est, inquit Passeratius, qui flagrabat amore Leucadiae. debuit dicere, Leucadiam flagrasse amore Varronis, siquidem flamma incendium parit. Ovidius L. 2. Trist.

Unde nisl indicio magni sciremus Homeri,

Hospitis igne duas incluisse Deas?

& Varronem fuisse potentem in amore Leucadiae indidem discimus:

Is quoque, Phasias Argos qui duxit in undas,

Non potuit Veneris furta tacere sua.

ceterum, *maxima cura* habet noster primus, non *flamma*. quomodo etiam legitur apud Gyraldum Dial. 4. Historiæ poetarum, itemque in codice Borrichiano.

92. MORTUUS INFERNÆ VULNERA LAVIT AQUA] ex Euphorione Chalcidico expressum notat eruditissimus Schottus L. 2. Obs. Human. C. 26. cujus poëtae scripta omnia intercederunt, quamvis cum Latinum fecisset hic ipse Gallus. qui nec in suis quidem carminibus mitiorem habuit sortem. adeo enim funditus perierunt omnes viri eximii lucubrations, (nam, praeter Euphorionem Latine donatum, quatuor Amorum libros laudat Servius ad Eclog. 10.) ut ne unum quidem inde fragmentum existeret hodie apud grammaticorum ullum: quod valde mirum videri potest, quum in magno pretio fuerit, etiam post mortem. nam ne famae ejus obfuisse putes indignationem Augusti, satis superque evincunt luculenta testimonia magnorum hominum, qui cum Augusto vixerunt. itaque nihil nobis restat de Cornelio Gallo, praeter solam memoriam. nam libellus ille, qui vulgo sub ejus nomine circumfertur, auctorem habet nescio quem Maximianum, scriptorem barbarum, lutulentum, ac tantum non stercorem. primus fucum studiosis hominibus facere ausus est,

Dd

sub

Cynthia quinetiam versu laudata Properti,
Hos inter si me ponere Fama volet.

sub nomine tam bono, Pomponius Gauricus. & successit ei mangonium, quamquam contra starent viri eruditissimi, applaudentibus inficeti vulgi suffragiis. Verum, quum lucem claram ferre non posset foetus hic noctuinus, prodiit paullo post alia elegia, auctorem eminentis Asinium Gallum, cujus hoc est initium:

Non fuit Arsacidum tanti expugnare Selen-
cen,

Itaque ultori signa referre Jovi.

edita autem fuit Florentiae ab Aldo Manutio P. F. de ea quid senserit jam tum Josephus Scaliger, notum est, & plus quam ve-

rum. Quid igitur sibi voluit homo multi nominis Renatus Rapinus, qui, post composita nescio quam feliciter tot paria summorum ex antiquitate virorum, praeferre ausus est Cornellum Gallum (in Elegia, ne erres) Catullo ac Maecenati? ecce ejus verba: *Il nous est resté quelques Elegies de Catulle, de Maecenas, de Cornelius Gallus, qui sont d'une grande pureté, & d'une grande délicatesse: mais le Vers de Catulle & de Maecenas, est d'une trop grande mollesse, & d'une negligence trop affectée: celui de Cornelius Gallus est plus rond, & il se soutient mieux. o jugement! & eadem, haec qui libenter legunt, multum sibi proficere videntur.*

SEX. AURELII PROPERTII

LIBER TERTIUS.

I.

Callimachi manes & Coi sacra Philetæ
In vestrum, quaeso, me finite ire nemus.
Primus ego ingredior puro de fonte sacerdos
Itala per Grajos orgia ferre choros.
5 Dicite quo pariter carmen tenuastis in antro,
Quove pede ingressi, quamve bibistis aquam.

Ah

1. CALLIMACHI MANES, ET COI SACRA
PHILETÆ] videndus Hermetianæ infi-
gnis locus apud Athenæum L. 13. sacra,
poëmata communis poetis cultus. Ovidius
L. 4. Trist. Eleg. 10.

*At mihi jam puero coelestia sacra placebant,
Inque suum fortis Musa traheret opus.*
& L. 2. ex Ponto Epist. 10.

*Sunt tamen inter se communia sacra poetis;
Diversum quantum quisque sequatur iter.*
Persius prol.

ipso semipaganus
Ad sacra vatum carmen adfero nostrum.
Martialis de Sillio L. 7. Epigr. 62.

*Sacra cothurnati non attigis ante Maronis,
Implevis magni quare Ciceronis opus.*
plura alii. Satiùs tamen est, ut sacra sint ipsi
Manes, qui in Deorum numero habebantur.
sane Dii ipsi sæpe sacrorum nomine intelli-
guntur. Virgilius L. 2. Aen.

*Sacra suosque tibi commendat Troja Penates:
Hos cape fœderum comites.*
& L. 4.

*Tu modo posce deas veniam, sacrisque latus
Indulge hospitio.*

2. IN VESTRUM, QUÆSO, ME FINITE IRE
NEMUS] male huc vocant, etiam post omnes
alios ille centonum saccinator Gallus cum
ligno nomine, Horatii versiculum,

*Scriptorum chorus omnis amat nemus, &
fugit urbem.*

aliud multo poeta voluit. videlicet luci &
nemora addebantur virorum clarorum sepul-
cris, & sacra, & sacerdotes. quæ singula
hic habemus. Virgilius L. 5. Aen.

sumuloque sacerdos
Ac lucus late sacer additur Ambrasio.
in iis nemoribus ipsi manes habitare crede-
bantur. Virgilius L. 6.

lucis habitamus opacis
Riparumque toros & prata recentia rivis
Incalimus.

mos antiquissimus, qui etiam hodie viget
apud populos Orientis.

3. PRIMUS EGO INGREDIOR, &c.] festi-
vissime expressit Secundus noster, dulcissi-
mus ille Charitum ac Veneris pullus, Eleg.
3. in Majum:

*Primus ego ingredior, nullo de more, sacerdos
Annua nequissime ponere sacra meas.*

5. QUO PARITER CARMEN TENUASTIS IN
ANTRO] tò tenuastis primus ex suis libris fe-
liciter emendavit Beroaldus: nam in aliis
membranis fere est tenuistis. unde Gebhardus
facit tenuistis, adducto Virgilii versu ex se-
cunda Ecloga,

Nec te poeniteat calamo trivisse labellum.
id si procedit, jam deductum Maronis car-
men,

Dd 2

Ah valeat Phoebum quicumque moratur in armis.

Exactus tenui pumice versus eat.

Quo me Fama levat terra sublimis, & a me

10 Nata coronatis Musa triumphat equis,

Et mecum in curru parvi vectantur Amores.

Scriptorumque meas turba secuta rotas.

Quid frustra missis in me certatis habenis?

Non datur ad Musas currere lata via.

15 Multi, Roma, tuas laudes annalibus addent,

Qui finem imperii Bactra futura canent.

Sed

men, five tenue & exile & molle & tene-
rum & gracile, dici poterit secundum Geb-
hardum *tristum carmen*. videamus, si fulciri
potest elegans (ita ego cenfeo) Beroaldi re-
stitutio. Horatius L. 3. Od. 3.

Quo, Musa, tendis? desina pervicax

Referre sermones Deorum, &

Magna modis tenuare parvis.

Ovidius L. 1. Amor. Eleg. 1.

Cum bene surrexit versu nova pagina. primo;

Attenuat nervos protinus ille meos.

Papinius L. 4. Silv. 7.

Fortis Heroos Erato labores

Differ: asque ingens opus in minores

Contrahere gyros.

Maximo carmen tenuare tento.

Cicero de Clar. Orat. *Oratorum bonorum duo
sunt genera, unum attenuata pressaque, alterum
sublate alique dicentium. proprius usus est La-
tantius de Mortib. persecut. C. 33. ubi Ga-
lerii horribilis de vita exitus: albescit ipse,
atque absumentis viribus tenuatur. sed nihil est
trucidandum, quum & ante Beroaldum tenua-
stis scriptum fuerit. ecce Volsci verba, isto
prioris: TENUASTIS. tenui dicendi stylo per-
facistis. est elegia in extenuato dicendi chara-
tere.*

6. QUOVE PEDE INGRESSI] referebat e-
nim quem pedem cui praeponerent, dex-
trum an sinistrum. Virgilius L. 8. Aen.

*Salve, vera Jovis proles, decus addite di-
vis:*

*Es nos & tua dexter adi pede sacra secun-
do.*

L. 10.

*Tu mihi nunc pugnae princeps, tu rise propin-
ques*

*Augurium, Phrygibusque adsis pede, diva,
secundo.*

Juvenalis Sat. 10.

quid tam dextro pede concipis, ut te

Conatus non poeniteat, votique peracti?

Apulejus L. 1. Metam. Sed, ut fieri adsolet,
sinistro pede profectum me spes compendii frustra-
ta est. ubi vide quae Beroaldus notavit: &
quae Barthius ad Papin. L. 3. Theb. §. 261.

6. QUAMVE BIBISTIS AQUAM] quidam
libb. quare bibistis aqua. utrumque ferri po-
test.

10. A ME NATA CORONATIS MUSA TRI-
UMPHAT EQUIS] Passeratius e libro vetere
Nota repositum ivit: ut sit *nota a me*, quae
per me innotuit, & nobilitata est. non pla-
cet. pro vulgata stat Caesar bel. Gall. L. 7.
C. 43. *Consilia inibat, quemadmodum a Ger-
govia discederet, ac rursus armem exercitum
contraheret; ne profectio nata a timore defectio-
nis, similis fugae videretur.* & nostri omnes
habent *Nata*; ut ipse se quasi auctorem ac
parentem faciat Elegiae Romanae. eo spe-
ctare videntur illa magnifica,

*Sed quod pace legas, opus hoc de monte Soro-
rum*

Detulit intacta pagina nostra via.

13. QUID FRUSTRA MISSIS IN ME CER-
TATIS HABENIS] Auratus malebat *immissis*.
sed nihil mutandum. *mittere* enim valet idem
quod *immittere*. Horatius L. 4. Od. 14.

impiger hostium

Vexare turmas, & frementem

Mittere equum medios pro ignos.

16. QUI FINEM IMPERII BACTRA FUTU-
RA CANENT] Groninganus, *canant. Bactra*
autem ponit pro ultimo rerum naturae ter-
mino,

Sed quod pace legas, opus hoc de monte Sororum
Detulit intacta pagina nostra via.

Mollia, Pegasides, vestro date ferta poetæ:

20 Non faciet capiti dura corona meo.

At mihi quod vivo detraxerit invida turba,

Post obitum duplici foenore reddet honos.

Omnia post obitum fingit majora vetustas;

Majus ab exequiis nomen in ora venit.

25 Nam quis equo pulsas abiegnos nosceret arces?

Fluminaque Aemonio cominus isse viro?

Idaeum Simoënta Jovis cunabula parvi?

Hectora ter campos, ter maculasse rotas?

Deipho-

mino, ultra quem non est progredi. neque aliter sensisse Virgilius credi potest L. 8. Aen.

*Hinc ope barbarica variisque Antonius armis
Victor ab Aurore populis & litore rubro
Aegyptum, viresque Orientis, & ultima se-
cum*

Baccha vehit.

non ignoro, Servium aliter exponere: sed nullis se finibus continebat Romana ambitio. Hinc Jupiter L. 1. Aen.

*Hic ego nec metas rerum, nec tempora pono:
Imperium sine fine dedi.*

& ab eadem mente Horatius L. 4. Od. 15. de Augusto:

veteres revocavit artes,

Per quas Latium nomen & Italiae

Crevera vires, fama que & imperi

Porrecta majestas ad ortum

Solis ab Hesperio cubili.

19. MOLLIA, PEGASIDES, VESTRO DATE FERTA POETAE] hunc eundem verborum ordinem habet Groninganus: reliqui, *date vestro ferta poetæ*, numero minus luavi, & magis laxo.

21. QUOD VIVO DETRAXERIT INVIDIA TURBA] solus secundus, *detraxerat*: nam rarus lector amat sua tempora, ut dixit Martialis. sed potior videtur recepta lectio. Justinus Praefat. *Sufficit enim mihi in hoc tempora iudicium suum apud posteros, cum obtestationis invidia decesserit, industrias testimonium habituro. tectigit etiam Gebhardus.*

28. HECTORA PER CAMPOS TER MACU-

LASSE ROTAS] argute Fruterius, & Livinejus, *Hectora ter campos, ter m. r.* etiam in membranarum quibusdam ita legi, Passeratius auctor est. idem mendum Ciceronem maculabat L. 16. ad Artic. epist. 11. *de laudibus Dolabellae derivam cumulum. attamen est illo loco bella, ut mihi videtur, ipsaria, quod eum ter contra cives in acie.* ante Petri Victorii felicem industriam per contra cives legebatur. Virgilius L. 1. Aen. rem ipsam praepingit in templo Junonis Carthagine:

*Ter circum Iliacos raptaverat Hectora mu-
ros,*

Exanimumque auro corpus vendebat Achilles. Aufonius Perioch. 22. Iliad. Hector interfectus, & religatus ad currum, ter circum moenia Trojana raptatur. ceterum Homerus narrat, Hectorem fugientem ab imminente Achille ter cursu circum urbem actum esse; deinde ad fontes Scamandri occisum, & loribus per pedes trajectis currui alligatum; atque ita in magno turbine pulveris raptatum ad naves, spectantibus de muro crudelissimum facinus Priamo cum Hecuba, atque Andromacha: mox vero Achillem currum cum adpenso cadavere ter versasse circum Patrocli sepulcrum. tamen Aufonius maluit Virgilium sequi, merito notatus a Mariangelo Accursio, & Elia Vineto. fidelius Homero haeret L. Septimius L. 3. C. 15. ipse. [Achilles] cum caesa inimicissimi, sum memoria doloris ferox, spoliatum armis hostem, mox constructis in unum pedibus, vinculo currui postremo adnectit. Dein ubi ascendit ipse, Automedonti imperat,

Dd 3

dare

- Deiphobumque, Helenumque, & Polydamanta sine armis,
 30 Qualemcumque Parin vix sua nosset humus.
 Exiguo sermone fores nunc, Ilion, & tu
 Troja bis Oetaei numine capta Dei.
 Nec non ille tui casus memorator Homerus
 Posteritate suum crescere sentit opus.
 35 Meque inter feros laudabit Roma nepotes.
 Illum post cineres auguror ipse diem.

Ne

daret lora equis. Ita curru concito per campum,
 qua maxime visi poterat, pervolat, hostem mi-
 randum in modum circumtrahens: genus poëmae
 novum, miserandumque. Trojanis quidem no-
 vum: Theſſalis non item, fuetis hoc modo
 poenas sumere de hostibus occisis. vide quae
 doctissimus Cerdà notavit ad laudatum Virgi-
 lii locum.

29. DEIPHOBUMQUE, HELENUMQUE, ET
 POLYDAMANTA SINE ARMIS] noster prius,
 cum Borrichiano, *Deiphobum Helenumque*,
 sine conjunctione: uti & Veneta. deinde om-
 nes pariter libri, *Polydamantas in armis*,
 cum editionibus primis. Scaliger correxit,
Polydamanta sine armis: Passeratius malebat,
sub armis. Verum hoc longius abit a ductu
 literarum, & sine haud difficulter prae se fe-
 rentium, certe Deiphobus inermis est ob-
 truncatus; cui nocte illa suprema conjux
 Helena

arma omnia tollis

Emoret, & fidum capiti subduxerat ensen.
 Polydamas Antenoris F. consilio clarus ha-
 bebatur; Helenus vaticinandi arte. ideo re-
 ste omnes sine armis. est autem hoc loco scri-
 bendum *Polydamanta*, more Graeco. mo-
 nuit Passeratius, & Nic. Heinſius Not. ad O-
 vid. L. 12. Metam. v. 547.

31. ILION] malim *Ilíos*; non quo igno-
 rem crebro haec nomina confundi, sed vero
 propter exilem sonum literae *n*. nam id, ni
 fallor, observant veteres in hujus nominis
 diversâ scriptione. Horatius L. 4. Od. 9.

non semel Ilíos

Vexata: non pugnavit ingens

Idomeneus, Sibonellusve solus

Dicenda Musis praelia: &c.

Ovidius Epist. Penelopae:

Sed mihi quid prodest vestris disiecta lacertis

Ilíos, & murus quod fuit ante, solum?

sic & alii plures. neque est cur objiciat quif-
 quam ex Epistola Laodamiae;

Ilion, & Tenados, Simoisque, & Xanthus,
& Ide,

Nomina sunt ipso poëtae rimenda sono.

nam ibi auribus consultum voluit poëta, a-
 cerbissime radendis sono illo vastissimo *Ilíos*
& Tenados. qui praeterea ingratum tinnit in
 duobus homocoreleutis tam vicinis.

33. HOMERUS POSTERITATE SUAM CRE-
 SCERE SENSIT OPUS] id quidem olim fuit:
 nunc recondita senet quiesce. quid illi judi-
 cent, qui sine multa cognitione vel Graeci
 vel Latini sermonis, tamen sunt elegantes
 spectatores rerum pulcrarum, satis calide ex-
 posuit nuper terribilis antiquae cruditionis
 exactor Perraltus in suis Parallelis. pro *sen-
 sit* habet noster primus *sensit*; quasi Home-
 rus nullo non die fruatur gloriae suae novo
 incremento, etiam apud inferos. atque haec
 est vera scriptura. Quam nostro praeivit Tul-
 lius initio Agrariae 3. *Commodius fecissent tri-
 buni plebis, Quirites, si, quae apud vos de me
 differunt, ea coram potius me praesente dixissent.*
 non voluit dicere *distulerunt*, ut acrius no-
 taret quotidianas tribunorum criminationes,
 neque unquam cessantes.

36. ILLUM POST CINERES AUGUROR BEE
 DIEM] *esse caput* Passeratius pro *fore*, ut sit
 emallage temporum. sed duo nostri & aliter
 Colbertinus, itemque Borrichianus, legunt
auguror ipse; quod & in duobus Palatinis
 Gebhardus invenerat. recte, si quid sentie.
 Ego, conscientia fretus meritorum, aeter-
 nam nominis famam mihi ipse auguror ac
 polliceor. ita ferme Cicero Catilin. 3. C. 11.
*namdemque diem intelligo, quam spero aeternam
 fore, & ad salutem urbis, & ad memo-
 riam consulatus mei propagandam esse. sane mo-
 ster animose, & ut decet spiritum excel-*
 sum

Ne mea contempto lapis indicet ossa sepulcro
 Provisum est, Lycio vota probante Deo.
 Carminis interea nostri redeamus in orbem,
 40 Gaudeat ut solito tacta puella sono.
 Orpheu te duxisse feras, & concita dicunt
 Flumina Threïcia detinuisse lyra.

Saxa

sum quamvis in materia tenui: tamen valde
 modeste, si conferas cum Horatio L. 3. Od.
 30. Nasone, ipso sine Metamorph. Lucano
 L. 7. & 10.

38. LYCIO VOTA PROBANTE DEO] Geb-
 hardus quia in uno Palatino invenerat *latio*,
 persuadere nobis voluit per *Latium Deum* in-
 telligi Augustum, idque propter coenam il-
 lam *deducit*, in qua ipse pro Apolline orna-
 tus discubuerat. &c. videlicet tanta vecordia
 fuisse Propertium, ut Caesari quum palpari
 vellet, memoriam refricuerit rei omnium infamissimae, & ab Antonio, atque adeo ipsa
 plebe famelica amarissime proscissae, in tan-
 tum quidem, ut eum vocarent *Apollinem tor-
 torem*. ita enim Suetonius Aug. C. 70. apa-
 ge has naenias saporis tam scholastici. *Ly-
 cius Deus est Apollo*, poemarum aumen tu-
 telare, cui vota sua accepta fuisse decenter
 gloriatur.

41. ORPHEA DETINUISSE FERAS, ET CON-
 CITA DICUNT

FLUMINA THREÏCIA DETINUISSE
 LYRA.]

haec est lectio libri primi, cum quo fa-
 cit Borrichianus: secundus in pentametro
 habet *sustinuisse*, quod etiam Regii, Colber-
 tini, & Groninganus agnoscunt. & monue-
 runt Lipsius L. 2. Ant. Lect. C. 10; Modius
 Novant. Epist. 18; Gebhardus; ac Passera-
 tius. contendunt autem illi, *sustinuisse* idem
 valere quod inhibuisse, compescuisse, re-
 pressisse. non nego: sed & id *detinuisse* idem
 valet. Tibullus L. 9. Eleg. 9.

Cantus & iratas detinet anguis iter.

Horatius L. 1. Od. 33.

*Ipsum me melior quam peteret Venus;
 Grata detinuit compede Aegypti.*

Ovidius L. 1. Metam.

*Sedit Asiaticas, & cantum mulas loquen-
 do*

Detinuit sermone diam.

Idem L. 2. Amor. Eleg. 17;

*Creditur & Nympha mortali amore Caby-
 pso*

Capta recusantem detinuisse virum.
 & clarius L. 2. Artis Amator.

*Non patuit Minos hominis compescere pen-
 nas:*

Ipse Deum volucrum detinuisse paro.
 ac L. 4. Ponticor. Epist. 10.

Detinui, dicam, tempus, curasque sefellis.

Hunc fructum praesens attulit hora mihi.
 tum nullo veterum inferior popularis noster.
 Grotius:

*Qualis praecipitem vates Oeagrius Ebrum
 Sithonia ferens detinuisse lyra.*

& ingenio illi ac laude scribendi suppar Ja-
 cobus Wallius, clarissimum fidus literatae
 Belgicae, L. 2. Eleg. 3.

*Fortis Aristonides, dum talia lusit in um-
 bra,*

Issum mediis detinuisse vadis.

itaque in versu minore nihil mutandum vi-
 detur. in longiore Nic. Heinsius Not. ad L.
 11. Metam. 7. 2. reponit,

Orphen, te duxisse feras,
 ingeniose, nec dubito quin vere. noster L.
 2. Eleg. 10.

*Non ut Pæriæ quercus mea verba sequan-
 tur:*

Aut possum Ismaria ducere vally feras.

Horatius L. 1. Od. 12.

Unde vocalem temere infecutus

Orpheu silvae,

Arte materna rapidos morantem

Fluminum lapsus, celeresque ventos,

Blandum & auritis sibilus canoris

Ducere quercus.

& L. 3. Od. 11.

Tu potes tigris comitesque silvas

Ducere, & rivus celeres morari.

Phaedrus L. 3. Carm. 1.

Qui saxa cantu movit, & domavit feras;

Hebrique tenuit impetus dulci mora.

Seneca Oedip. 7. 612.

mans

Saxa Cithaeronis Thebas agitata per artem
Sponte sua in muri membra coisse ferunt.

45. Quinetiam, Polypheme, fera Galatea sub Aetna
Ad tua rorantes carmina flexit equos.
Miremur, nobis & Baccho & Apolline dextro,
Turba puellarum si mea verba colit?

Quod

manuque sustinet lacva chelyn

Qui saxa dulci traxit Amphion sono.

Martialis quoque nostrum aperte imitatus est
L. 14. Epig. 164. cujus lemma *Cithara*.

De Pompeiano saepe est ejecta theatro,

Quae duxit sivas, detinuitque feras.

43. SAXA CITHAERONIS] Pausanias in
Bocotici docet, totam olim Graeciam re-
gibus paruisse: sed Boeotos alium e suis re-
gibus neminem, quam Afopum, & eo su-
periore Cithaerone nolle; a quorum al-
tero flumini, ab altero monti nomen fuerit.
Hunc vero Cithaerone fuisse valde calli-
dum, ostendit lepida quae inibi refertur fa-
bella. Sedentem Junonem fecit Callimachus:
Nymphomnemonem, sive Desponsatam nominant,
ob hujusmodi rei eventum. Junonem ajunt ira-
tam Jovi, incertum qua de causa, in Euboeam
secessisse: Jovem, cum placare eam non potuisset,
ad Cithaerone, qui tunc Plataeensis impera-
bat, venisse. Ejus monitu Jupiter simulacrum
e ligno fabricavit, illudque plaustrum vestimentis
velatum imposuit: in vulgus vero prodidit, Pla-
taeam eam esse Afopi filiam, quae sibi esset de-
sponsa. Id ubi ad Junonis aures pervasis, ac-
currit ilico; & ad plaustrum accedens, veste
conscissa, ligneam esse effigiem comperit, quam
novam esse nuptiam putarat. falsam se itaque
laetanti animo ferens, facile in gratiam cum
Jove rediit.

45. QUIN ETIAM POLYPHEME] festive Po-
lyphemum nobis praepingit urbanissimus poë-
ta Lucilius L. 15.

*Multa homines portenta in Homero versifi-
cata*

*Monstra putant; quorum imprimis Polyphemus
ducentos*

*Cyclops longum pedes, & porro huic majus bu-
cillum,*

Quam malus navi in corbina maximus ulla.
videndus jucundissimus Theocritus Idyllio 6.
& 11. Ovidius L. 13. Metam. Lucianus dia-
logo Doridis & Galatae.

45. FERA GALATEA SUB AETNA] celebra-

rima apud poetas Nympha. vide quae Nic.
Erythraeus notavit Indice Virgil. in *Galatea*.
Natalis Comitibus L. 9. Mythol. C. 8, verba
sunt: dicitur Polyphemus non modo amasse Ga-
lateam, sed etiam Galatam ex illa suscepisse,
ut testatur est Bacchylides. verum quum Bac-
chylides perierit nobis, ingenui hominis e-
rat indicare apud quem scholiastem aut gram-
maticum veterem illud invenisset; non au-
tem, dum fontes suos occultat, captare fa-
mam legentis invisos inauditique aliis au-
ctores. nimirum laborabat Natalis hoc mor-
bo, nec bello, nec imitando; probe idcir-
co depexus Caspari Barthio Animad. ad Pa-
pin. L. 9. Theb. §. 428.

46. AD TUA RORANTES CARMINA FLEXIT
EQUOS] unus noster, & Borrichianus, duxit
equos; quod potuit effectum esse de versu 41,
Orpheu, te duxisse. equos autem intellige pi-
scis frenatos: nam talibus vehebantur Deae
marinae. Tibullus L. 1. Eleg. 6.

Talis ad Aemonium Nereis Pelea quondam,

Vecta est frenato caerulea pisce Thetis.

Valerius Flaccus L. 1.

Hic insperatos Tyrrheni tergoze piscis

Peleos in thalamos vehitur Thetis: aequora

Delphin

Corripit: illa sedes deserta in lumina palla;

Nec Jove majorem nasci suspirat Achillem.

perquam venusta tralatione ii pisces nostro
equi dicuntur. & securus est Honoratus Fasi-
tellus, nobilis superiorum temporum poëta,
ad homines transferens:

*Regem magna virum proceraque colla dno-
rum*

Sublimem junctis sustulerant manibus.

*Hi currus illis, haec sunt in honore quadri-
gae:*

Non aliis prisco more vehuntur equis.

respexit autem is ad locum Plinii minoris
Panegyri. Nam priores inuehi & importari so-
lebant, non dico quadrijugo currum & alben-
bus equis, sed humeris hominum.

49. Quod

Quod non Taenariis domus est mihi fulta columnis,
 50 Nec camera auratas inter eburna trabes:
 Nec mea Phaeacas aequant pomaria silvas,
 Non operosa rigat Marcus antra liquor:
 At Musae comites, & carmina cara legenti,
 Et defessa choris Calliopea meis.

55 For-

49. QUOD NON TAENARIIS] Scaliger clarius fore putabat, *Non quod Taenariis*. Passerarius *quod non* valere dicit, *quod si non*. quem solens sequitur Parisinus interpres. mihi videtur quod hic significare *quavis*. Lucretius L. 6.

Ut, lapidem ferro quem caedimus, evolas ignis:

Nec, quod frigida vis sit ferri, hoc socius illa

Semina concurrunt calidi fulgoris ad istum.
 Terentius Eunuch. Act. 5. Sc. 8.

miles edico tibi,

Si te in platea offendero hac post unquam, quod dicas mihi,

Alium quaerebam: iter hac habui: peristi.

Ovidius L. 1. Art. Amat.

Ille quod est virgo, quod tela Cupidinis odit,
 Multa dedisti populo vulnera, multa dabis.

in carmine libero:

Quod sum jam senior, meumque caris
 Cum barba capus albicus capillis:

Deprensos ego.

50. NEC CAMERA] ita libri. alii omnibus viribus contendunt, *camera* scribi debere: eoque nomine incessunt Nonium, qui *camera* dixerit esse recta in curvitate formata. tunc utroque modo scribebatur, teste Sospitro Charisio L. 1. *Camera dicuntur, ut Verrius Flaccus affirmat; non camera per e. sed Lucretius cameraeque caminis Ex cratibus dicendo, etiam camera dici posse ostendit. quae verba quamquam hodie in Lucretio non reperiuntur, tamen nobis sufficere debet auctoritas doctissimi grammatici.*

51. NEC MEA PHAEACAS] id est, *Phaeacias*. istius metaplasmatis exempla aliquot insignia collegit elegantissimi Vir ingenius P. Scriverius Animad. ad lib. Spectacul. Epigr. 31. inconsulte *quod Phaeacias*, quod est in vulgatis, defendit N. Erythraeus: inconsultius etiam retinuit Silvius, nam Passerarius ut ne retineretur pridem monuerat.

52. NON OPEROSA RIGAT MARTIUS ANTRA LIQVOR] scribendum est *Marcus*. nam sic & Plutarchus & Dio scribunt, & postular gentis Marciae denominatio. Plinius L. 31. C. 3. *Clarissima aquarum omnium in toto orbe, frigoris salubrisque palma praeconio Urbis, Marcia est, inter reliqua Deum munera Urbi tributa* ----- *Primus eam in Urbem ducere auspiciatus est Ancus Marcius, unus e regibus. Postea Q. Marcus Rex in praetura. sunt & aquae Marciae inscriptiones Romae ad portam Esquilinam, apud Gruetum CLXXVII. I.*

IMP. TITVS. CAESAR. DIVI. F. VESPASIANVS. AVG. PONTIF. MAX
 TRIBVNICIAE. POTESTAT. IX. IMP. XV.
 CENS. COS. VII. DESIG. VIII.
 RIVOM. AQVAE. MARCIAE. VETVSTATE. DILAPSVM. REFECIT
 ET. AQVAM. QVAE. IN. VSV. ESSE. DESIERAT. REDVXIT

IMP. CAES. M. AVRELIVS. ANTONINVS. PIVS. FELIX. AVG. PARTH. MAXIM.
 BRIT. MAXIMVS. PONTIFEX. MAXIMVS
 AQVAM. MARCIAM. VARIIS. RASTIBVS. IMPEDITAM. PVRGATO. FONTE. EXCISIS. ET. PERFORATIS
 MONTIBVS. RESTITVTA. FORMA. ADQVISTO. ETIAM. FONTE. NOVO. ANTONIANO
 IN. SACRAM. VRBEM. SVAM. PERDV-CENDAM. CVRAVIT

& sic scriptum vidimus in membranarum melioribus apud Tibullum L. 3. Eleg. 6.

*Naiada Bacchus amat. cessas o lente minister?
 Temperet annosum Marcia lympha meum.*

53. CARMINA CARA LEGENTI] Groninganus, *grata legenti*. verum hoc nescio quid minus notat, quam illud *cara*.

Ee

55. Si

- 55 Fortunata meo si qua es celebrata libello;
 Carmina erunt formae tot monumenta tuae.
 Nam neque Pyramidum sumtus ad sidera ducti,
 Nec Jovis Elaei caelum imitata domus;
 Nec Mausolei dives fortuna sepulcri
 60 -Mortis ab extrema conditione vacant.
 Aut illis flamma, aut imber subducet honores;
 Annorum aut ictu pondera victa ruent.
 At non ingenio quaesitum nomen ab aevo
 Excidet: ingenio stat sine morte decus.

55. SI QUAE ES CELEBRATA LIBELLO] primus liber, cum Borrichiano, *cantata*. tum omnes ceteri, *est*. utrumque frustra. nam & *cantare* exilius est quam *celebrare*, & *est* non respondet *est* *tuas*.

56. CARMINA ERUNT FORMAE TOT MONUMENTA TUAEE] magnifice. Vellejus Paterculius L. 2. C. 38. *Syria Pontusque Cn. Pompeji virtutis monumenta sunt*. illud tot valet *totidem*. Libri mei erunt totidem monumenta potentis tuae pulchritudinis. varie hunc locum torquet Passerarius; neque hylum extricat.

60. MORTIS AB EXTREMA CONDITIONE VACAT] libri fere *vacant*. quod amplector.

62. ANNORVM AUT ICTU] *Armorum*, duo

nostri, & Colbertinus alter. *perperam*. quamvis omnes humanarum rerum vicissitudines superent atque evincant, tamen ipso longaevitatis pondere corrueunt. totum hunc locum luculentissime expressit princeps ille poetarum Gallorum Franciscus Malherba:

*Il ne faut pas que tu penses
 Trouver de l'éternité
 En ces pompeuses dépenses,
 Qu'invente la vanité.
 Tous ces chef-d'œuvres antiques
 Ont à peine leurs reliques:
 Par les Muses seulement
 L'homme est exempt de la Parque,
 Et ce qui porte leur marque
 Demeure éternellement.*

I I.

- V Ifus eram molli recubans Heliconis in umbra,
 Bellerophontei qua fluit humor equi,
 Reges, Alba, tuos, & regum facta tuorum
 Tantum operis nervis hincere posse meis.
 5 Parvaque tam magnis admoram fontibus ora,
 Unde pater sitiens Ennius ante bibit;
 Et cecinit Curios fratres, & Horatia pila,
 Regiaque Aemilia vecta trophaea rate;

Vi-

7. ET HORATIA PILA] sic alibi *aquae Bajas*, *venena Colcha*, & quae sunt id genus alia centena. nihil ajunt, qui *Pilam Horatiam* adludi putant. germanum in modum Manilius L. 5. quo loco de Hædis:

*Nec crede severas
 Frontis opus Signo; strictos nec crede Cato-
 nes,
 Abruptumque patri Torquatum, & Horatiam
 facta.*

9. Vi-

- Victricesque moras Fabii, pugnamque sinistram
 10 Cannensem, & versos ad pia vota Deos;
 Hannibalemque Lares Romana sede fugantes,
 Anseris & tutum voce fuisse Jovem.
 Quum me Castalia speculans ex arbore Phoebus
 Sic ait, aurata nixus ad antra lyra:
 15 Quid tibi cum tali, demens, est flumine? quis te
 Carminis heroi tangere jussit opus?
 Non hinc uila tibi speranda est fama, Properti.
 Mollia sunt parvis prata terenda rotis,
 Ut tuus in scamno jactetur saepe libellus,
 20 Quem legat exspectans sola puella virum.
 Cur tua praescriptos evecta est pagina gyros?
 Non est ingenii cymba gravanda tui.

Alter

9. VICTORISQUE MORAM FABII] elegantius libri scripti, *Victricesque moras Fabii*. atque id jam expresserant editiones ante Scaligeranam.

11. HANNIBALEMQUE LARES ROMANA SEDE FUGANTES] Passeratius ait, in quibusdam libris *caede* legi: atque inde conjicit, *Romana ex aede*, id est, ex aede & fano Rediculi, sive Tutani. nostri nihil mutant. *Romana sedes* est ipsa urbs Roma, sedes Reipublicae. Catullus Carm. 78.

Praeterquam iste tuus moribunda a sede Pisauri
Hospes.

Cicero orat. pro domo sua C. 23. in quos propter eorum crudelitatem inflammatae mentes nostrae fuerunt, cum horum etiam testis ac sedibus residere aliquod bellum semper, videtur.

12. ANSERIS ET TUTUM VOCE FUISSE JOVEM] nota e multis historia. Virgilius L. 8. Aen.

Atque hic auratis volitans argenteus anser
Porticibus Gallos in limine adesse canebat.
Galli per durnos aderant, arcemque tenebant,
Defensi tenebris & dono noctis opacae.
 inde festivum argumentum captavit Naso L. 1. Fastor.

Nec defensa juvant Capitolia, quo minus anser

Det securi in lances, inachi laeta, tuas.
 & multo cum lepore Tryphon Bentius, poeta Italus:

Quid benefacta juvant? quid vos servasse,
Quirites,

Est Capitolini templa superba Jovis?

En, jaculis summa pendens ex arbore vestris,

Postmodo victori praeda futura, petor.

Ergo non aliam, tanta feritate, docebas

Quam vestri altricem sanguinis esse lupam.

Ceterum anser pro olore positus est apud Virgilium in Ciri:

Aëriis potius sublimem sustulit alas,

Effet ut in terris facti de nomine Ciris,

Ciris Amycleo formosior ansero Ledaes.

quem locum expressit Georgius Anselmus; poeta elegans, quamquam hodie penes ignobilis, nullo suo merito, Epigr. L. 2.

Aurea Ledaes formosior ansero Elissa.

& recte quidem illi. nam olores in anserino genere numerant naturae consulti.

17. NON HIC ULLA TIBI SPERANDA EST FAMA] sensus & Latinitatis ratio postulant. *Non hinc*. quomodo ad marginem sui libri notaverat Douza P. & legitur in editione Volsci. sic infra Eleg. 7.

Fama nec ex aequo ducitur una jugo.

18. MOLLIA SUNT PARVIS PRATA TERENDA ROTIS] plana haec, & sana. sed libet mirari acumen Gebhardi, producentis ex codice Palatino formis pro parvis: ut formae rotae sint, conformes, aptae molliibus pratis. &c. adeo commodum est semper cum sapientia habitare.

Alter remus aquas, alter tibi radat arenas;
Tutus eris. medio maxima turba mari est.

25 Dixerat, & plectro sedem mihi monstrat eburno,
Qua nova muscoso semita facta solo est.

Hic erat affixis viridis spelunca lapillis,
Pendebantque cavis tympana pumicibus.

Ergo

23. ALTER REMUS AQUAS, ALTER TIBI
RADAT ARENAS] expressit nostrum auctor
Agamemnonis, sive is Seneca est, sive po-
tius Memor, ut Jos. Scaliger statuebat,
v. 103.

*Felix, mediae quisquis turbas
Sorte quietus,
Aura stringis litora tuta;
Timidusque mari credere cymbam,
Remo terras propiore legit.*

28. PENDEBANTQUE CAVIS TYMPANA PU-
MICIBUS] illustravit hunc versum Turnebus
L. 26. Advers. C. 33. adducto Plinio L. 36.
C. 21. Non praetermittenda est & pumicum na-
tura. Appellatur quidem ita & erosa saxa,
in aedificiis, quae musca vocant, dependentia,
ad imaginem specus arae reddendam. sane poe-
ris saxa quaevis erosa, de quibus sacra dea-
rum ac nymphaeum antra construxerunt,
pumices vocantur, aut *tophi*. in quibus ver-
bum pendere quam maxime proprium est; ne-
que temere in Plinio legitur. Peto Albino-
vanus Consol. ad Liviam Aug. de Tiberino:

*Paret: & in longum spatiosas explicat ven-
das;*

Struetaque pendenti pumice tecta subit.

Ovidius Epist. Sapphus:

*Antra vident oculi scabro pendente topho,
Quae mihi Mygdonii marmoris instar e-
rant.*

L. 3. Amor. Eleg. 1.

*Fons sacer in medio, speluncaque pumice pen-
dens.*

L. 3. Metam.

*in extremo est antrum nemorale recessu,
Arte laboratum nulla: simulaverat artem
Ingenio Natura suo. nam pumice vivo
Et levibus tophi navium duxerat arcum.*

L. 8. Metam.

*Pumice multicaavo, nec laevibus atria tophi
Strueta subit. molli tellus erat humida mu-
sco.*

L. 10. Metam.

*Luminis exigui fuerat prope templa recessus
Speluncae similis, navio pumice tectus,
Religione sacer prisca.*

L. 2. Fastor.

*Antra subit, tophi laqueataque pumice vivo.
Garrulus in primo limine rivus erat.*

Virgilius L. 1. Aen.

*Fronte sub adversa scopulis pendensibus an-
trum:*

*Intus aquae dulces, vivoque sedilia saxo,
Nympharum domus.*

vetus poeta nescio quis apud Ciceronem L.

1. Tulcul. Quaeft. C. 16.

*Per speluncae saxis structas asperis, pendenti-
bus,*

Maximis.

Lucretius L. 6.

*Speluncaeque velut saxis pendensibus structas
Cernere.*

Papinius L. 2. Silv. 2.

*Das Natura locum: monique intervenit u-
num*

Listus, & in terras scopulis pendensibus axis.
tot poetarum loca, (gargaridationes vocat
Jacobus Gronovius in condignis suo ingenio
Exercitationibus de Juda cap. 19.) tot in-
quam loca poetarum congesti, ut tuerer u-
num Maronis L. 4. Geor.

*Postquam est in thalami pendens pumice te-
cta*

*Perventum, & gnati status cognovit inanes
Cyrene*

ubi medicina prorsus importuna splendentia
reponit Hadrianus Valefius. cui ego ut acce-
dam, nullo modo adduci possum. meliore
iudicio noster ille Grotius Silv. L. 2.

*Nam neque me tantum saltem, aut pastus cir-
cum,*

*Aut Haege nemus omne meae iuvat, invia
quantum*

*Litora, pendensque domus, scopulique carver-
nas.*

- Ergo Musarum, & Sileni patris imago
 30 Fictilis, & calami, Pán Tegeee, tui
 Et Veneris dominae volucres mea turba columbae
 Tinguunt Gorgoneo punica rostra lacu.
 Diversaeque novem sortitae rura puellae
 Exercent teneras in sua dona manus.
 35 Haec hederas legit in thyrsos, haec carmina nervis
 Aptat, & illa manu texit utraque rosam.

E

29. ERGO MUSARUM ET SILENI PATRIS
 IMAGO] quum ergo valeat idem quod igitur,
 par est ut hoc loco significet *deinde*, vel *sum*.
 Festus: Igitur *nunc* quidem pro completio-
 nis significatiōe valet, quae est ERGO; sed
 apud antiquos *ponabatur* pro *inde*, & postea,
 & sum. sane ita Plautus posuit Rud. Act. 4.
 Sc. 2.

*Paucellissim pollicitor pro capite argentum
 ut sim liber.*

*Jam ubi liber ero, igitur demum infernam a-
 gram, ardes, mancipia:*

*Navibus magnis mercaturam faciam: apud
 reges rex perhibebor.*

vide, si liber, Scaligerum ad Catal. Virg.
 p. 271. Gifanum Ind. Lucret. in *igitur*;
 Taubmannum ad Plaut. Mofell. Act. 2. Sc.
 1. y. 33. Canterum L. 4. Novar. Lect. C. 26.
 qui postremus etiam tradit, Lud. Carrio-
 nem in libro quodam, pro ergo, perspicue
 sic legisse. Crederem, si legisset id Cante-
 rus.

31. ET VENERIS DOMINAE VOLUCRES MEA
 TURBA COLUMBAE] Passeratius reponit *man-
 cura*, ex Virgilii Ecloga 1. *rancas sua cura
 palumbes*. non male. sed neque vulgata male
 habet. Ovidius L. 3. Artis Amat.

*Turba docenda venit pulcras turpisque puellas
 & magis etiam appofire ipso sine ejusdem li-
 bri:*

*Ut quondam juvenes, ita nunc mea turba
 puellas*

Inscribant spoliis, Naso magister erat.

tum L. 1. Amor. Eleg. 1.

Pieridum vates, mea sua turba sumus.

32. TINGUUNT GORGONEO PUNICA ROSTRA
 LACU] elegantissime. pariter Ovidius, in fu-
 nere phittaci, Amor. L. 2. Eleg. 6.

*Tu poteras fragiles pennis hederare xamar-
 dos,*

Tincta gerens rubro-punica rostra croco.
 & expressit non infeliciter Aufonius Epist. 3.
 ad Hesperium:

*Tum quas vicinas surgescit praeda lacunae
 Anates marinas junximus,*

*Ramipedes, lato populantes coarctula rostro,
 Et crure rubras punice.*

33. DIVERSAEQUE NOVEN SORTITAE JU-
 RA PUELLAE] illud juramentum a Scaligero. Sed
rura video in quinque libris: duo Regii &
 alter Colbertinus habent *turba*: quod & Ve-
 neta agnoscit. At rectum est *rura*, propter
 hederas, thyrsos, rosas. *Diversaeque* legitur
 in omnibus membranarum. Ego olim, quia
 sermo est de distinctis ac discretis Musarum
 officiis, cogitabam *Es diversa* non incommo-
 de posse scribi. vidi deinde Passeratium id
 proferre ex aliquo codice vetusto. sic Virgi-
 lius L. 5. Aen.

At illae diversa metu per litora passim

Diffugiunt,

Verum quum bene expendo, satius videtur
 nihil mutare. eadem hypallage in eadem vo-
 ce utitur Maro L. 4. Georg.

Sternunt se somno diversas in litore phocae.

36. ILLA MANU TEXIT UTRAQUE ROSAM]
 Palmerius, ne quid relinquitur intentatum,
 reponit *utramque rosam*, albam & puniceam
 scilicet: & firmat bellissimam suam conse-
 cturam ex Apuleji quodam loco, ubi *utrique
 Aethiopes* scriptum est. nihil attinebat tam
 stultum commentum in lucem protrahere.
 Verum quia isti homines valde sibi placent,
 quum novandi urtica tacti recta omnia curva
 faciunt; poterat scire Palmerius, si voluisset,
 stolidam illam lectionem habuisse suos
 inventores in ipsis renascentium literarum in-
 cunabulis, & jam olim rejectam fuisse atque
 explosam ab Antonio Vollico, homine non
 nimis quidem capitali, sed qui tamen perce-

Ec 3

perit

E quarum numero me contigit una sororum:
Ut reor a facie, Calliopea fuit.

40 Contentus niveis semper vectabere cycnis,
Nec te fortis equi ducet ad arma sonans.

Nil tibi sit raucæ prætoria classica cornu
Flare, nec Aonium cingere Marte nemus:
Aut quibus in campis Mariano prælia signo
Steno, & Teutonicas Roma refringat opes,

45 Bar-

perit utraque manu rosas melius texti, quam
utramque rosam manu una.

37. ME CONTIGIT UNA DEARUM] noster
primus, una sororum, quod si recipimus,
sonum illum vastum ac subagrestem evitabi-
mus qui oritur ex collisione vocum *quarum*
& *dearum*. Musas esse sorores & pueri sciunt:
sed nostri ratio haud paullo urbanior est. Vi-
delicet noverat singulas; sed ita noverat, ut
tamen sæpe falleretur in vultuum similitudi-
ne. hinc caute ac circumspicte loquitur in
versu minore, etiam tunc dubitabundus:

Ut reor a facie, Calliopea fuit.

hanc similitudinem in suis Nereidibus expre-
sit poeta unus omnium ingeniosissimus L. 2.
Metam.

quarum pars nare videntur,
Pars in mole sedens virides siccare capillos;
Pisces veli quaedam, facies non omnibus u-
na,

Nec diversa tamen: qualem decet esse foro-
rum.

bellissimum istud nostri ut reor, pari cautio-
ne extulit Plinius L. 7. C. 12. Magno Pompo-
jo Vibius quidam e plebe, & Publicius etiam
servitute liberatus, indiscreta prope specie fuere
similes, illud os probum reddentes, ipsius quoque ho-
norem eximiae frontis. liberalius Maro L. 10.
Aen.

Vos etiam gemini Rutulus cecidistis in arvis,
Daucia Laride, Thymberque, similissima proles,
Indiscreta suis, gratiusque parentibus error.

39. NIVEIS SEMPER VECTABERE CYCNIS]
ad vectabere, quod omnes membranæ ha-
bent, & bene exponit Passeratius; nemo
umquam mortalium in dubium revocare est
ausus, excepto uno Gebhardo. is ex priore suo
Palarino *metabere* reponit; atque in eo palma-
riam (ita loquitur) correctionem statuit. Ve-

rum eam palmariam correctionem malae La-
tinitatis postulavit Vir summus J. F. Grono-
vius in Notis Livianis, L. 38. C. 17.

41. RAUCO PRÆTORIA CLASSICA CORNU
FLARE] ineptiunt qui hic *præconia classica*
malunt: quamvis ita fere libri: neque pos-
sunt idoneis argumentis refellere certissimam
Beroaldi emendationem. cui sane nocere
non debet, quod auctorem habeat Beroal-
dum. plura præstitit vir ille in ista bonarum
literarum adolescentia, quam facile credant
hodie multi qui sibi egregie sapere videntur.
quid sint *prætoria classica*, si dubitas, doce-
bit te magnus Lipsius L. 5. de Milit. Rom.
Dial. 9. iis porro quibus *Flare* hic displicet,
suum flere libens redonabo; quum sciam in-
flato classico cani, non fieri. Caesar L. 3.
Bel. Civil. Pompeius receptis omnibus in una
castra legionibus, suum cum Scipione honorem
pariitur, classicumque apud eum cani, & alse-
rum illi jubet Prætorium tendi. veram hoc lo-
co lectionem indicavit Douza F. quam deinde
Nic. Heinsius firmavit Not. ad Ovid. L.
6. Fastor. v. 704. & firmaverat ante utrum-
que argutissimus ille Hispanus L. 11. Epi-
gr. 3.

At quam visluras poteratque pangere char-
tas,

Quamvisque Pæria prælia flare tuba!

42. AONIUM CINGERE MARTE NEMUS]
nihil poterat aptius dici. & miror Passera-
tium ac Gebhardum præferre miriscum suum
singere, sive *singere*. nam quo tandem ido-
neo auctore probabit quisquam; *singere* Mar-
te idem valere quod cruentare, vel sanguine
polluere? aut *Martem* poni pro sanguine,
quamvis Mars dicatur *sanguineus*? neque caus-
sa erat, cur Gebhardus Secundum nostrum
ad partes vocaret.

45. Sum;

45. Barbarus aut Suevo perfusus sanguine Rhenus

Saucia moerenti corpora vincta aqua.

Quippe coronatos alienum ad limen amantes,

Nocturnaeque canes ebria signa fugae.

Ut per re clausas sciat excantare puellas,

50 Qui, volens austeros arte ferire viros.

Talia

45. SUEVO PERFUSUS SANGUINE RHENUS] libri fere *saevo*, aut *saevo*. unde Beroaldus bene restituit *Suevo*; & ante eum Antonijus Volsus, etsi raro felix in his talibus. errant qui haec referunt ad Augustum, decepti loco Suetonii non sano Aug. C. 21. Germanos *ultra Albim fluvium submovit*; ex quibus *Suevos* & *Sicambros* dedentes se *traduxit in Galliam*, atque in proximis Rheno agris collocavit. nam istic legendum esse *Ubios* & *Sicambros* bene ostendit Casaubonus. tu de fuga & clade Ariovisti intellige. Caesar L. 1. de bello Gallico C. 53. *omnes hostes terga voverunt, neque prius fugere destiterunt, quam ad flumen Rhenum millia passuum ex eo loco circiter quinquaginta pervenerunt. ibi perpauci, aut viribus confissi transire contendunt; aut lintribus inventis, salutem sibi petierunt. in his fuit Ariovistus, qui naviculam deligatam ad ripam natans ea profugit: reliquos omnes equites consecuti nostri interfecerunt.* ---- Hoc praelio trans Rhenum nuntiato, *Suevi*, qui ad ripas Rheni venerant, domum reverti coeperunt; quos *Ubii*, qui proxime Rhenum incolunt, perterritos insecuti, magnam ex his numerum occiderunt. Erant autem *Suevi* gens multo ferocissima, & Germanis ipsis formidolosa. idem ille Heros prodit L. 4. C. 7. *Sese unis Suevis concedere; quibus ne Dii quidem immortales pares esse possint: reliquam quidem in terris esse neminem, quem non superare possint. vides quam non vane gloriatur noster Callimachus.*

46. SAUCIA MOERENTI CORPORA VINCTA AQUA] Gebhardus reponit *verrat aqua*; quia noster dixerit,

Nec nostra Aetiacum verreret ossa mare. nimirum non cogitabat istic de ossibus agi; hic vero de cadaveribus nondum solutis, quae solent fluitare in summis aquis. Claudianus de 4. Consul. Honorii:

*fluantia numquam
Largius Arctos parere cadavera pisces.*

recte itaque Rhenus Suevorum suorum corpora dicitur moerente aqua *vestire*, non *verrere*.

[49. EXCANTARE PUELLAS] cantu foras elicere, ut Scaliger rectissime exponit. minus bene Passeratius, *vi carminis puellas, praesertim quibus posita custodia, a maritis foras elicere, ut solent manes a sepulchris elici.* dixisset, ut solent fruges de agro in agrum traduci. nam haec est vera notio verbi *excantare*. Plinius L. 28. C. 2. *Quid? non & legum ipsarum in duodecim tabulis verba sunt? QUI FRUGES EXCANTASSIT.* ubi male Joannes Harduinus *excantare* interpretatur pro magicis carminibus obligare, seu impedire quo minus quid crescat, adolescat, vel in maturitatem perducatur. id enim proprie est *incantare*, quod apud Plinium sequitur, *QUI MALUM CARMEN INCANTASSET.* melius Servius in Virgil. Eclog. 8. v. 99.

Atque fatas alio vidi traducere messes. *Magica* (inquit) quibusdam artibus hoc fiebat. Unde est in duodecim tabulis, *NEVE ALIENAM SEGETEM PELLEGERIS.* quod & Varro & multi scriptores fieri deprehensum animadvertunt. de traductione, & mutatione loci, apertissime Horatius Epod. 5.

Quae sidera excantata voce Thessala

Lunamque coelo deripit.

& Lucanus L. 6.

Tunc vox Leteos cunctis pollensior herbis

Excantare Deos.

tum L. 9. de Psyllis:

Saepe quidem pestis nigris inserta medullis

Excantata fugit: sed si quod tardius audit

Virus, & elicitum, jussuque exire, repugnat;

Tunc superincumbens pallentia vulnera lambit, &c.

sed usitatus de segetibus dicebatur; & haec quidem vulgo traduci in agros alienos credebantur. Tibullus L. 1. Eleg. 9.

Cas.

Talia Calliope, lymphisque a fonte petitis,
Ora Philetea nostra rigavit aqua.

Cantus vicinis fruges traducit ab agris.
Ovidius Remed. Amor.

Non seges ex aliis alios transibit in agros.
Varro, ur noster, ad homines transtulit,
Eumenid. Ubi videns se cantando ex ara ex-
cantare non posse, deripere incipunt. servavit
nobis hoc fragmentum Nonius Marcellus;
apud quem perperam legitur, EXCANTA-

RE significat excludere, quum sit legendum
elidere. luctificabilis ille nostri interpres Gal-
lus, Scaligero-ubique infestus, excantavit
verba Beroaldi: Excantare, inquit, est vel
cantibus exorare, vel incantamentis ac cantioni-
bus magicis ad amorem attrahere. hoc demum
erat Latinos poetas interpretari in usum Se-
renissimi Delphini.

III.

A Rma Deus Caesar dites meditatur ad Indos,
Et freta gemmiferi findere classe maris.
Magna viae merces. parat ultima terra triumphos.
Tigris, & Euphrates sub sua jura fluent.

5 Se-

1. AD INDOS] hujus Indicae expeditionis
suscipiendae auctorem fuisse Augusto Mae-
cenatem ostendit Peto Albinovanus:

*Hic tela in profugos (tantum curvaverat ar-
cum)*

Misit ad extremos exorientis equos.
profugos opinor vocat reliquias exercitus An-
toniani, ut hoc nomine praetexat ambicionem
Caesaris. vides autem tempus, quo
Naso suas Artes scripsit primum. ita enim
L. 1.

Ecce parat Caesar domito quod defuit orbi
Addere. nunc, Oriens ultime, noster eris.

3. MAGNA VIRI MERCES] amplector bo-
nam ac veram emendationem Nic. Heinssii,
Magna viae merces. neque profecto deus Cae-
sar cum viro Caesare quidquam habet com-
mune. via est iter longinquum. Tibullus L.
2. Eleg. 5.

*Troja quidem sum se mirabitur, & sibi de-
ces*

Vos bene tam longa consuluisse via.
Silius L. 4.

Ecce autem patres aegerant Carthagine missi.

*Causa viae non parva viris; nec laeta fere-
bani.*

Cicero Cat. Maj. C. 2. Volumus sane, nisi mo-
lestum est, Cato, tanquam aliquam viam lon-
gam confeceris, quam nobis quoque ingredien-

dam sis, istuc, quo pervenisti, videre, quale
sit. Noster L. 2. Eleg. 24.

An tibi non satis est fuscis Aegyptus alumnis?
Cur tibi tam longa Roma petita via?

4. TIGRIS ET EUPHRATES SUB TUA JURA
FLEUNT] istud tua non habet quo referatur.
noli dubitare quin corruptum fuerit ex sua.
ejectis regibus, erunt sui juris, & liberi. ita
loquitur Lucanus, cum insigni oppositione,
L. 3.

*Damna movent populos, si quos sua jura tuen-
tur:*

*Non sibi, sed domino gravis est, quae servit,
egetas.*

& L. 6. de Pompejo, victoriam male profe-
quente apud Dyrrachium:

Ipse furantes
Dux tenuit gladios. felix, ac libera, legum
Roma fores jurisque tui, vicisset in isto
Sj tibi Sylla loco.

Cicero Agrar. 2. C. 31. Pateolos vero, qui
nunc in sua potestate sunt, suo jure libertateque
utiuntur, totos novo populo atque adventitiis co-
piis occupabunt. hae voces saepe fuerunt con-
fusae in optimis scriptoribus. Cicero L. 15.
ad Attic. Epist. 26. Tabellarius ille, quem ti-
bi dixeram a me ad Brutum esse missum in A-
nagninum, ad me venit ea nocte, quae proxima
ante Kal. fuit; literasque ad me attulit: in
quibus

- 5 Seres & Ausoniis venient provincia virgis.
 Affuescent Latio Partha tropaea Jovi.
 Ite, agite, expertae bello date lintea prorae,
 Et solitum armigeri ducite munus equi.
 Omina fausta cano. Crassos, cladesque piate:
 10 Ite; & Romanae consulite historiae.

Mars

quibus unum alienum summa sua prudentia; id est illud, ut spectem ludos suos. nullo ibi sensu, ante Petrum Victorium, summa tua prudentia legebatur. ibidem L. 16. Epist. ult. quae est ad Capitonem: *tamen omnia posita putamus in Planci tui liberalitate: quem quidam arbitramur cum officii sui, & resp. causa decretum consulum comprobaturum, tum liberet nostra causa esse facturum.* ita recte emendavit Paullus Manutius, quum libri scripti haberent officii tui. Ovidius L. 2. Tristium: *Et quorum libris modo dissimulata Perillae*

Nomine, nunc legitur dicta Metella suo. quo modo restituit Nic. Heinsius ex male vulgato dicta Metella suo. Erat autem ingens quoddam populi Romani beneficium, gentes peregrinas ab regum violentia liberare. Cicero pro L. Flacco C. 6. *Pompeji auctoritas cum apud omnes tanta est, quanta esse debet, tum excellit in ista provincia, quam nuper & praedonum & regum bello liberavit.*

5. SERA SUB AUSONIIS VENIET PROVINCIA VIRGIS] ineptissima lectio, & unde nullum elicias sensum commodum, si vel fideculis exquiras. sagaciter vidit Jani Gulielmii capitale ingenium latere mendam, ideoque restituit, cap. 6. in Pseudol.

Seres & Ausoniis venient provincia virgis. (legebatur enim Sera sed Ausoniis; neque stud. sub unde irrepserit exputare possum, nisi si a Scaligero est) quam bellissimam lectionem miror cur nugurum postulaverit doctissimus Passeratius: nam de Gebhardo minor curatio est. certe huc ducebant literae, *Seras ed Ausoniis.* sed nondum ita persanatum est vulnus, cui salutarem manum admovit Nic. Heinssii perspicacia Not. ad Claudian. iv Conf. Honor. §. 317:

victura foretur
Gloria Trajani; non tam quod Tigride victo
Nostra triumphati fuerint provincia Parthi,
 &c.

apparet hunc nostri versum in mente habuisse

nobilissimum poetam. unde refingebat Heinssius,

Seres & Ausoniis venient provincia virgis. optime, ac verissime. ipsam locutionem expressit Justinus L. 16. C. 5. *multisque annis, per gradus successione, Heraclenses regnum tyrannorum fuere.* unice huc facit insignis Horatii locus L. 1. Od. 12.

Ille, seu Parthos Latio imminentes
Egerit iusto domitos triumpho,
Sive subiectos Orientis oris
Seras & Indos,

Te minor latum reges aequus orbem.
 & Flori L. 4. C. 12: *Seres etiam, habitantibus quo sub ipso sole Indi, cum gemmis & margaritis, elephantes quoque inter munera strabentes, nihil magis quam longinquitatem viae impetabant, quam quadriennio implerant.* conjungunt hi cum Seribus Indos, itidem ut noster poeta. quod non potuit concoquere Gebhardi stomachus. tu Melam vide L. 3. C. 7.

7. ITE, AGITE, EXPERTAE BELLO DATE LINTEA PRORAE] versus artificiosus, & qui bene exprimit festinantes in aequore nautas. talis ille Virgilii L. 4. Aen.

Ferte cisi flammis, date vela, impellite remos. noster secundus praetert, *expertae date bellolinteae prorae.* qui numerus omnem celeritatem elumbat.

8. ET SOLITUM ARMIGERI DUCITE MUNUS EQUI] locus obscurus, quem ego nullus capio. magnam ille a studiosis gratiam inibit, qui hanc partem antiquitatis Romanae illustraverit. nam latere ritum aliquem adhuc ignoratum, suadent verba. quae interpretes attulerunt, ut mollissime dicam, nugae sunt & naeniae praeficarum. alia expectamus a viris literas interiores edoctis.

9. CRASSOS CLADESQUE PIATE] noster primus *clademque* habet. unus Regius *cladesque.* Groninganus autem *clases clademque.* Gebhardi Comelinianus *clases cladesque.* non libet de *classibus* quidquam argutari: quum

Ff

con.

Mars pater, & sacrae fatalia lumina Vestae,

Ante meos obitus sit, precor, illa dies:

Qua videam spoliis onerato Caesaris axe

Ad vulgi plausus saepe resistere equos.

15 Inque sinu carae nixus spectare puellae

Incipiam, & titulis oppida capta legam.

Tela fugacis equi, & braccati militis arcus,

Et subter captos arma sedere duces.

Ipsa tuam serva prolem Venus: hoc sit in aevum,

20 Cernis ab Aenea quod superesse caput.

Praeda sit haec illis, quorum meruere labores:

Mi sat erit Sacra plaudere posse via.

Pacis

constet Romanos numquam hujus tantae calamitatis meminisse, quin & simul meminerint infelicium Crassorum. noster & hic in fine Elegiae; & L. 4. Eleg. 6.

Gaude, Crasse, nigras si quid sapis inter arenas:

Ire per Euphratem ad tua busta licet.

Ovidius L. 1. Art. Amar.

Parthe dabis poenas: Crassi gaudente sepulti,

Signaque barbaricus non bene passa manus.

Lucanus L. 1. in illa detestatione civilium furiarum:

Cumque superba foret Babylon spolianda tro-paeis

Ausonius, umbraque erraret Crassus inulta,

Bella geri placuit nullos habitura triumphos.

14. AD VULGI PLAUSUS SAEPÉ RESISTERE EQUOS] etiam haec elisio rem ipsam veluti ob oculos praepingit. neque omisit in eadem sede summus artifex Naso L. 4. Tristium Eleg. 2.

Ipsa sono plausuque simul fremituque canentium

Quadrifidos cernes saepe resistere equos.

Papinius etiam attripuit L. 3. Thebaid.

media quarruis in caede frementes

Nos assistere equos, hunc ensom avellere dextra.

17. BRACCATI MILITIS ARCUS.] frustra quaerit Passeratius, quis fuerit ille miles braccatus, Gallus, an Dacus, an Ponticus? Indos enim & Parthos, & Tigrim atque Euphratem jam nominaverat poeta. qui omnes populi utebantur braccis. Marcellius braccas exposuit de longis habiss. Silvijs addit, ignorari hodie, quam tandem gentem intellexe-

rit Propertius sub nomine *braccati militis*. ad eo ille religiose exscribit priores.

18. ET SUBTER CAPTOS ARMA SEDERE DUCES] id est, imagines ducum captivorum, suppositas tropaeis quae in triumphi pompa ferebantur. optime hanc rem illustratam dedit doctissimus Gronovius Not. ad Senecae Troad. v. 151. viderat etiam aliquid Passeratius, ex nummo aureo Titi Vespasiani. Velim autem scire, e quo scriptore antiquo suum commentum probare possit Silvius, Passeratius dubitabundi impudens & infidelis exscriptor, dum haec nobis obtrudere non erubescit: *Reges, vel imperatores hostium, bello capti in triumpho ita currui alligabantur, ut ipsorum capitibus arma, trophaeaque impenderent.* male sit infectis istis ineptiarum propositis cum magnifico titulo.

19. IPSA TUAM PROLEM SERVA VENUS.] unus noster, cum Groningano, & Borrichiano, *Ipsa tuam serva prolem Venus*: quod concinnius videtur, & magis modulatum, evitato etiam *rei va va* sono inuavi.

20 CERNIS AB AENEA QUOD SUPERESSE CAPUT] in Groningano scribitur *super esse*. non male. nam & *rd super* ponebant nonnumquam sine verbo. Virgilius L. 3. Aen.

O mihi sola mei super Asphyanaetis imago.

interdum a verbo dividebant. L. 2. Aen.

Jamque adeo super unus eram.

22. ME SAT ERIT SACRA PLAUDERE POSSE VIA] ita Groninganus, cum nostro secundo. quod jam pridem firmaverunt viri docti. in Regijs, Colbertinis, & nostro primo legi-

tur

Pacis Amor Deus est, pacem veneramur amantes.

Stant mihi cum domina praelia dura mea.

25 Non tamen inviso pectus mihi carpitur auro,
Nec bibit e gemma divite nostra sitis.

Nec

tur *media via*. sed quomodo in *media via* plauderet aliquis, occupante omnem viam licentioso per triumphum milite? accedit quod triumphum agebantur per viam Sacram. noster L. 2. Eleg. 1.

Aur regum auratis circumdata colla catenis,

Atliaque in Sacra currere rostra via.

Horatius Epod. 7.

Intactus aut Britannus ut descenderet

Sacra catenatus via.

ibi Commentator Cruquianus: per viam Sacram duceretur pro triumpho ad Capitolium. sed loquitur ille pro sua sapientia: neque enim captivi duces ad Capitolium usque protraherantur. Cicero Accus. 5. in Verr. C. 30. *At etiam qui triumphant, eo diutius viros hostium duces referunt, ut, his per triumphum ductis, pulcherrimum spectaculum fructumque victoriam populus Romanus percipere possit: tamen cum de foro in Capitolium currum flectere incipiunt, illos duci in carcerem iubent: idemque dies & victoribus imperii, & victis vitae finem facit.* mallet autem initio *mi*, quam *mo*. supra L. 2. Eleg. 24.

An tibi non satis est fuscis Aegyptus alumnis?

Horatius L. 1. Sat. 4.

mi satis est, si

Traditum ab antiquis morem servare, tuamque,

Dum custodis egos, vitam famamque tuari incolumem possum.

24. STANT MIHI CUM DOMINA PRAELIA] *mihi* locutio, *stant mihi praelia*. quam tamen Passeratius defendere voluit; nec non illustri Huetius ad L. 4. Manilii §. 547. *praelia* quum dixit noster, *bellum* voluit dicere. Romani autem dicebant *est bellum; est pax; est dies; est nox; est sol; est imber*. & quae plura sunt id genus, passim inveniunda. sic Albinovanus in obit. Maecenatis, sive is poeta quispam alius fuit:

Pax erat: haec illos laxarunt otia cultus.
idem poeta in eadem Elegia:

Lux est, taurus arat: nox est, requiescit. arator

Liberat emerito servida colla bovi.

Ovidius Epist. Briseid.

Bellum erat: ille ferox positus secessit ab armis,

Et patriae rigida mente negavit opem.

& L. 1. Fastor.

Pax erat; & vestri, Germanice, caussa triumphis

Tradiderat famulas jam tibi Rhemus aquas.

Florus L. 3. C. 21: *Minus est, quod apud Sacerdotium, & apud Collinam portam, septuaginta millia Sylla concidit. bellum erat.* Justinus L. 6. C. 7: *neutris quidquam hostile facientibus, cum quasi tacito consensu induciae essent.* Suetonius Jul. C. 57: *Laboris ultra fidem patiens erat: in agmine non numquam equo, saepius pedibus, anteibat, capite detecto, seu sol seu imber esset.* Cicero L. 8. ad Attic. epist. 2. *poterisne igitur videre tyrannum? quasi interis, audiam, an videam; aut locupletior mihi sit querendus auctor quam Socrates; qui cum triginta tyranni essent, pedem porta non extulit.* idem Orat. pro Quintio C. 4. *cum annos jam complures societas esset, & cum saepe suspectus Quintio Naevius fuisset.* Accusat. 1. in Verr. C. 13. *erat tum dissensio civium, de qua nihil sum dicturus quid sentire debueris.* Virgilius L. 3. Aen.

Nam neque erant astrorum ignes, nec lucidus aestiva

Sidereae polus: obscuro sed nubila coelo.

Cicero L. 16. ad famil. Epist. 12. *Sin autem eris bellum, video me castris & certis legionibus praefuturum.* sed exemplorum satis; ne fiat gargaridiatio, quae amaram bilem in nares cecat Lexiphani miniato. Hinc adducor ut credam, fuisse a manu poetae,

Sunt mihi cum domina praelia dura mea.

ita senex ille Terentianus Andr. Act. 3. Sc. 3.

Irae sunt inter Glycerium & gnatum.

25. NEC TAMEN INVISO] Groninganus, *Non tamen.* quod propius inspectum non displacebit.

- Nec mihi mille jugis Campania pinguis aratur,
 Nec miser aera paro clade, Corinthe, tua.
 O prima infelix fingenti terra Prometheo.
 30 Ille parum cauti pectoris egit opus.
 Corpora disponens mentem non vidit in arte.
 Recta animi primum debuit esse via.
 Nunc maris in tantum vento jactamur, & hostem.
 Quaerimus, atque armis nectimus arma nova.
 35 Haud ullas portabis opes Acherontis ad undas:
 Nudus ab inferna, stulte, vehere rate.
 Victor cum victis pariter miscebimur Indis.
 Consule cum Mario capte Jugurtha sedes.
 Lydus Dulichio non distat Croesus ab Iro.
 40 Optima mors, parca quae venit apta die.

Me

28. MISER AERA PETO CLASSE, CORINTHE, TUA] veram lectionem servavit bonus ille codex Groninganus, cum uno Colbertino,

Aera paro clade, Corinthe, tua.

ad clade revocaverat jam Palmerius; sed nihil monuerat de paro. quod non neglexit diligentissimi Modii industria Novant. Epist. 18. noster primus, & duo Regii, alterque Colbertinus, cum Borrichiano *ire paro classe*, habent: secundus vero noster, *ire paro clade*. ad miser omnino referri debet ad poetam. neque ego hoc monerem, nisi me cogeret Schoppii hallucinatio insignis. Qui Instit. Gram. p. 124, ubi hunc ipsum versum producit, ut evincat *Corinthus* esse generis masculini, *Vossius* (inquit) *putat miserum dici, qui Corinthi clade quasi gaudet. Sed quis dubitat, miserorem esse Corinthum, quae cladem patitur?* nunc tu Vossium consule (nam tanti est) L. 1. de Analogia C. 12, ubi Schoppium saniora docet.

31. MENTEM NON VIDIT IN ARTE] Passeratus ac Gebhardus volunt, *mentem non vidit in arte*, quia scilicet mens habitet in capite, quod est quasi arx corporis humani. ajunt & aliam lectionem inveniri, *mentem non vidit in artem*. sibi habeant has matteas. *ars* Promethei est nova illa fabrica tum primum inventi, ut Phaedrus loquitur, vulgi fictilis. sic paullo post habebimus, *Pergama*

Apollinis artes. Promethea noster ait valde circumspectum fuisse ac providentem in for- mandis & apte conjungendis corporis membris; de mente vero animi ne cogitasse quidem. quod tamen omnium praecipuum fuerat.

33. NUNC MARIS IN TANTUM VENTIS JACTAMUR] *vento* est in omnibus membranis, & editionibus priscis. quod quamvis pusillum, non debuit tamen negligi. qui hic *insandum* reposuerunt pro *in tantum*, idque e codice Posthiano, sive Groningano, abutuntur credulitate lectoris sui. in promptu est ille codex, & levi opera consuli potest.

36. NUDUS AB INFERNA, STULTE, VEHERE RATE] ita e suis libris Beroaldus ac Scaliger protulerunt. *ad infernas rates* habent nostri omnes, manifesto errore. Juvenalis Sat. 2.

Atque una transire vadum tot milia cymba. Tibullus L. 3. Eleg. 3.

Nudus Laethea cogeret ire rate. vide apud Lucianum Mercurii & Charontis dialogum.

37. VICTOR CUM VICTIS PARITER MISCEBITUR UMBRIS] Passeratus legebat, *miscere Cimbris*, quia poeta Marium alloquitur in sequente versu. atqui Marius ibi jungitur cum Jugurtha, qui sane non erat Cimber. in Groningano est *miscebimur undis*. unde acutissimus Janus Gulielmus faciebat *Indis*; ut

Me juvat in prima coluisse Helicon juvena,
Musarumque choris implicuisse manus.

Me juvat & multo mentem vincire Lyaeo,
Et caput in verna semper habere rosa.

45 Atque ubi jam venerem gravis interceperit aetas,
Sparferit & nigras alba senecta comas:
Tum mihi Naturae libeat perdiscere mores,
Quis Deus hanc mundi temperet arte domum:

Qua

ut de iis, contra quos expeditionem adorna-
bat Augustus, tamquam victis jam & supera-
tis loquatur poeta. in Comelini quoque mem-
branis *miscbimur* invenerat Gebhardus. *prif-
cae venustatis est victor miscbimur*, nempe
populus victor. amplector etiam lubens bel-
lissimam Gulielmii emendationem.

46. SPARSERIT INTEGRAS ALBA SENECTA
COMAS] multi libri habent, *Sparsit* & *inse-
gras*. sed legendum, quod & Gebhardus vi-
dit, *Sparferit* & *nigras*. erat enim trajectio
literarum inverfarum. *into* est & *ni*. tum
nigras comas sunt juvenum, quibus opponi-
tur *alba senecta*. & valde commendatus in ju-
venibus hic color. Tibullus L. 3. Eleg. 5.

Es nandum cani nigros laesere capillos.

Horatius L. 1. Od. 32.

Et Lycum nigris oculis nigroque

Crite decorum.

& Epist. ad Pisones:

Spestandum nigris oculis nigroque capillo.

unice vero nostram lectionem firmat parissi-
mus Ovidii locus L. 4. Trist. Eleg. 8.

Jam mea cygneas imitantur tempora plumas,

Inscit & *nigras alba senecta comas.*

48. QUIS DEUS HANC MUNDI TEMPERET
ARTE DOMUM] insignis locus, & quem ex-
pressisse videri potest Naso L. 15. Metam. ubi
recenset Pythagorae doctrinam verbis
multo luculentissimis:

Cumque animo & *vigili perspexeras omnia*
cura,

In medium discenda dabat: coetumque silen-
tium

Dictaque mirantem, magni primordia mun-
di,

Es rerum causas, & quid Natura, docu-
erat:

Quis Deus: unde nives: quas fulminis esset
origo:

Jupiter, an venti discissa nube tonarent:
Quid quateret terras: qua sidera lege men-
rent:

Et quodcumque latet.

nec non colorem hinc duxit Papinius L. 3.
Silv. 3.

membris emissus in ardua tendens
Fulgentisque plagae, rerumque elementa recen-
set,

Quis Deus, unde ignes, quae ducat semina
solam,

Quae minuat Phoebem, quaeque integrare la-
sentem

Causa quae, doctique modos expendis Arati.
& plenius etiam L. 6. Thebaid.

Interea cantu Musarum nobile mulcens

Concilium, citharaeque manus infertus A-
pollo

Parnasi summo spectabat ab aethere terras.

Orsa Deum (nam saepe Jovem Phlegraeque,
suique

Anguis opus, fratrumque pios cantatas hono-
res)

Tunc aperis: quis fulmen agat; quis sidera
ducat

Spiritus: unde animi fluvii, quae pabula
venis:

Quo fonte immensum virum mare: quae via so-
les

Praecipiet, noctem quae porrigat: imane tel-
lus,

An media, & rursus mundo succincta la-
tenti.

egregie M. Minucius Felix, scriptor candi-
dissimus, & fortissimus Christi miles: *Qua*
magis mihi videntur, qui hunc mundi totius or-
natum non divina ratione perfectum volunt, sed
frustis quibusdam temere cohaerentibus congloba-
tum; mentem, sensum, oculos denique ipsos non
habere. Quid enim potest esse tam apertum,

Qua venit exoriens, qua deficit: unde coactis

50 Cornibus in plenum menstrua Luna redit.

Unde salo superant venti: quid flamine captet

Eurus, & in nubes unde perennis aqua.

Si ventura dies mundi quae subruat arces:

Purpureus pluvias cur bibit arcus aquas.

55 Aut cur Perrhaebi tremuere cacumina Pindi,

Solis & atratis luxerit orbis equis.

Cur

tam confectam, tamque perspicuam, cum oculis in coelum susculeris, & quae sunt infra circumlustraveris, quam esse aliquod numen praestantissimae mentis, quo omnis natura inspiratur, moveatur, alatur, gubernetur? Coelum ipsum vide, quam late tenditur, quam rapide voluitur, vel quod in noctem astris distinguitur, vel quod in diem sole lustratur; jam scies quam sit in eo summi moderatoris mira & divina libratio. Vide & annum ut solis ambibus faciat, & mensem vide ut luna auctu, senio, labore circumagat. Quid tembrarum & luminis dicam recurrentes vices, ut sit nobis operis & quietis aeterna reparatio? quae singula non modo ut crearentur, fierent, disponerentur, summi opificis & perfectae rationis eguerunt; veram etiam sentiri, perspicere, intelligi, sine summa solertia & ratione non possunt. dabis veniam, si haec sunt longiora quam pro modulo hujus commentariunculae. tanta suavitas facile redimet fastidium lectionis.

49. *QUA VENIT EXORIENS*] pariter Albinovanus dixit *extremos exorientis equos*. ceterum hoc distichon locandum videtur post eum versiculum,

Solis & atratis luxerit orbis equis.
sed tutemet statues, lector crudite: ego nihil definio.

51. *UNDE SALO SUPERANT VENTI*] in Grohingano est *superans*.

53. *SIT VENTURA DIES*] Passeratus & Gebhardus recte viderunt legendum esse *Si*. Idem mendum est infra, *Sub terris sint jura Deum*: nam & ibi si restituendum docet versus qui sequitur,

Tisiphones astro si furit angue caput.

55. *MUNDI QUAE SUBRUAT ARCES*] unus Colbertinus habet *arcem*, quomodo & Gebhardus in Palatino invenerat. Virgilius L. 1. Aen.

Nos ita progenies, coeli quibus annuis arboribus
Statius L. 3. Thebaid.

Arcem hanc aeternam, mentis sacraria nostrae,

Testor, & Elysios etiam mihi numina foretes.

Claudianus L. 1. de raptu Proserp.

Viderat haec dudum summa speculatus ab arce
Jupiter, ac Veneri mentis penetralia nudat.

vulgatam defendit Horatius L. 3. Od. 3.

Hinc arte Pollux, & vagus Hercules

Immixtus, arces attingit ignotas.

leviculum hoc est: & parum refert utro modo legatur.

54. *PURPUREUS PLUVIAS CUR BIBIT ARCUS AQUAS*] in quibusdam libris est *bibas*. exponunt hunc versum Ludovicus Caelius L. 22. Lect. Ant. C. 29, & Hadrianus Turnebus L. 29. Advers. C. 31. ubi producunt ambo *Caeruleus* pro *Purpureus*, errore credo memoriae. nam neque in scriptis neque in cussis id vocis invenitur.

55. *AUT CUR PERRHAEBI TREMUERE CACUMINA PINDI*] historiam tradiderunt Herodotus & Strabo: noster statuit inquirere in causas naturales, laudabili sane curiositate, quae multa olim exercuit ingenia praecleara. L. Seneca juvenis *de motu terrarum* volumen ediderat, quod temporum injuria invidit posteritati. Ipse tamen auctor quodammodo hoc damnum nobis refarcivit egregio illo libro sexto *Quaestionum Naturalium*, ubi causas motuum terrae docte atque explicite enarrat, fortasse etiam melius quam fecerat antea, postquam aetas multa ad scientiam adjecerat. Et veterum quidem plurimi ventos ac spiritus terrae motores faciebant; quorum mentem & sententiam exponit Lucretius L. 6. v. 534. sqq. huic fere adhaesit Marcellus Palingenius ipso fere Aquarii,

- Cur serus versare boves, & plaustra Bootes:
 Pleiadum spisso cur coit imbre chorus.
 Curve suos fines altum non exeat aequor,
 60 Plenus & in partes quatuor annus eat.
 Sub terris si jura Deum & tormenta Gigantum:
 Tisiphones atro si furit angue caput.
 Aut Alcmæoniae furiae, aut jejunia Phinei:
 Num rota, num scopuli, num sitis inter aquas.
 65 Num tribus infernum custodit faucibus antrum
 Cerberus, & Tityo jugera pauca novem.

An

rii, five libri undecimi, nisi quod stulta Manium infernorum, hoc est malorum daemorum, commemoratione rem omnem indecore collutular, ut solet in his naeniis esse admodum ridiculus. nam quum in cavernis subterraneis ex vaporibus ignium & aquarum docuisset ingentes ventos creari, quorum violento conflictu terra concutitur, ita finit disputationem;

*Hos agitant ventos qui subterranea regna
 Dii Manes habitant, caecisque morantur in
 antris.*

*Non etenim naegae prorsus, nec inania verba
 Sunt, quae de Stygii rebus memorantur A-
 verni.*

*Nempe locus nullus frustra est: habitatur ubique,
 Sub terris, supra terras, inque aëre, & igni,
 In coelo, & supra coelum: est ubi regia summi
 Induperatoris, mundum qui possidet omnem.*
 ista quo tendant, pulcre novimus. at quanto
 rectius Boreas ille Nasonianus L. 6. Metam.

*Idem ego, cum subii convexa foramina ter-
 rae,*

*Suppositusque serox imis mea terga cavernis;
 Sollicito mames, totumque tremoribus orbem.
 & Viri incomparabilis Hooftii nostratis Dis-
 cordia, in Velsio tragoedia Act. 1. Sc. 2.*

*De toerens schudden van het hooge Huis te
 Muiden,*

*Niet anders of de windt van tegens over 't
 Zuiden*

*In 's aardtryks holligheidt, benaauwt met on-
 gemak,*

*Om aamtogt woelde, en al xyn' vinnen van
 zich stak.*

Palingenium si minus ratio, certe sapientif-
 simi Senecæ, ne ad machinam tam absur-
 dam decurreret, auctoritas movere debebat,

L. 6. Nat. Quaest. C. 3. illud quoque proderit
 praesumere animo, nihil horum Deos facere;
 nec ira numinum, aut coelum concui, aut ter-
 ram. Suas ipsa causas habent: nec ex imperio sae-
 viunt, sed ex quibusdam visis, ut corpora no-
 stra, turbantur: & tunc, cum facere videntur
 injuriam, accipiunt. Nobis autem ignorantibus
 verum, omnia terribilia sunt, utpote quarum me-
 tum raritas augeat.

57. CUR SEGNIS VERSARE BOVES ET PLAU-
 STRA BOOTES] omnes libri scripti, omnes-
 que typis excusante Scaligerum habent, Cur
 serus. quod non erat rejiciendum. Boethius
 L. 4. Consol. Philof. Met. 5.

Cur legat tardus plaustra Bootes;

Mergatque seras aequore flammæ.

58. PLEIADUM SPISSO CUR COIT IGNE
 CHORUS] de astris suo ortu occasive tempe-
 statem cientibus, cum cura ex veterum dis-
 ciplinis egit profundae vir eruditionis Jaco-
 bus Nicolaus Loënsis L. 8. Epiphyl. C. 21.
 sed non est omittenda ingeniola & felix re-
 stitutio Nic. Heinsii, spisso hic imbra legen-
 tis Not. ad Ovid. L. 10. Metam. v. 508. quem
 videre debes. sane imbres & ignes saepe con-
 funduntur in codicibus vetustis. apud Tibul-
 lum locus est multorum concertationibus no-
 bilis, L. 1. Eleg.

*Aut, gelidas hibernus aquas quum fuderis
 Ausfer,*

Securum somnos imbre juvenis sequi.

ibi quoque igne juvenis multi libri habent;
 & multi item critici summa ope defendunt.
 quod quam non sit verum, bonis (ut arbi-
 tror) rationibus aliquando ostendimus, ubi
 eum poetam perpurgandum sumserimus, pa-
 rata in eam rem jam nunc materia non asper-
 nabili.

67. An

An ficta in miseras descendit fabula gentes,
 Et timor haud ultra, quam rogos, esse potest.
 Exitus hic vitae superet mihi. Vos quibus arma
 70 Grata magis, Crassi signa referte domum.

67. AN FICTA IN MISERAS DESCENDIT
 FABULA GENTES] Passeratius putat proprie
 dici *fabula descendit*: quia e coelo capitibus
 hominum imminet superstitio, quae a su-
 perando dicta sit. mihi secus videtur: nec
 puto proprie dici *fabulam descendere*, quae
 ex Erebo & imis Cocyti stagnis emergat ad
 superos. quales illae Menippeae apud Lucianum.
 opinor autem scribendum *descendit*. cu-
 jus verbi ignoratio multoties fraudi fuit pris-
 cis scriptoribus. Ego ne aliis observata re-
 coquere velle videar, unum tibi qui sit o-
 mnium instar indicabo, incomparabilem
 Gronovium, qui Not. ad Livii Librum 2.
 Cap. 28, usum verbi probi, sed minus vul-
 go triti, liberali manu vindicavit. etiam Pa-
 perus aliquid dixerat in Lexico Critico. ne-
 que fraudandus est sua laude Ludovicus Car-
 rio, qui praeciverat L. 1. Emend. C. 5. neque
 Hier. Gossotius Lissaeus, cujus super hac
 voce epistolam legere est in Philologicis Gol-
 dasti. nunc unum Lucilii locum addo, pari-
 ter inquinatum, apud Nonium in *destrahere*:
Quum ipsi in locum descendant, quum alios
destrahant.

69. EXITUS HIC VITAE SUPEREST MIHI]

Grominganus, *superet*. sic L. 4. Eleg. 2.

Sex superant versus. te, qui ad vadimonium
curris,

Non moror.

Virgilius L. 3. Aen.

Quid puer Ascanius? superatne, & rescitur
aurum?

quo loco Maronis, & *superet* nostri fultum
 ivit Franc. Modius Novant. Epist. 18. sed
 valde improbavit Gebhardus, quia noster
 modo dixerat, *Unde solo superant veni.* ve-
 rum Gebhardus non vidit alio istic signifi-
 catu poni, & abundantiam notare: quum hic
 sit votum, idemque significet quod apud Vir-
 gilium *maneas* Ecl. 4.

O mihi tam longae maneas pars ultima vitae.
adde, quod hac ipsa elegia habuimus,

Anie meos obitus sis precor illa dies.

& quae fuerit ista stolidia jaecantia poetarum,
 longaevas sibi senectutem tamquam ex tri-
 pode promittentis? ut hic *exitus vitae*, ita
mortis exitus legitur apud Lucium Septimium
 L. 4. C. 15. Dein percontatus [Pyrrhus] *exi-*
tum paternae mortis, doctusque; Myrmidonas,
gentem fortissimam & inclytam bellandi, armis
atque animis confirmat.

I V.

Dic mihi de nostra, quae sentis, vera puella:
 Sic tibi sint dominae, Lygdame, demta juga.
 Num me laetitia tumefactum fallis inani,
 Haec referens, quae me credere velle putas?

5 Omnis

3. DUM ME LAETITIA] initiales versuum
 literae solebant primum adjici ductis ad um-
 bilicum libris, idque vel rubrica vel alio
 aliquo colore, qui atramenti nigrorem non
 ingrato aspectu variegaret. quae res, saepe
 negligenter facta, magnas turbas dedit in
 poematis. uti ecce hoc loco. Passeratius (ne-
 scio an ex libro) edidit, *Num me laetitia,*
 &c. sensu probro, & erecto. id Gebhardus

non destitit carpere, more illo suo solenni:
 interim illud suum, dum quomodo sensum
 absolvere, noluit aperire. Passeratium juvat
 Q. Curtius L. 4. C. 10. *Num, quod & scire*
expeto & quaerere pudeat, ausus est & dominus
& juvenis? & Petronius: *Dic Chrysi, sed vi-*
rum. numquid indecens sum? numquid inconstans
numquid ab aliquo naturali vitio formam meam
extincto? noli decipere dominam tuam. est por-

- 5 Omnis enim debet sine vanis esse relator,
 Majoremque metu servus habere fidem.
 Nunc mihi si qua tenes, ab origine dicere prima
 Incipe: suspensis auribus ista bibam.
 , Siccine eam incomitis vidisti flere capillis?
 10 Illius ex oculis multa cadebat aqua?
 Nec speculum strato vidisti, Lygdame, lecto?
 Ornabat niveas nullane gemma manus?
 Ac moestam teneris vestem pendere lacertis?
 Scriniaque ad lecti clausa jacere pedes?
 15 Tristis erat domus? & tristes sua pensa ministrac
 Carpebant? medio nebat & ipsa foco?

Hu-

ro in his versibus suavissima imitatio Terentii, Heaut. Act. 2. Sc. 3. quem ubi videris, non te pigebit contulisse singula. non etiam, si addideris initium Act. 5. Hecyr. Sc. 4.

5. SINE VANO NUNTIVS ESSE] duo Regii, alterque Colbertinus, *sine vanis esse relator*: ducta similitudine a relationibus de republica, quae ad consules pertinebant. Cornelius Balbus Ciceroni L. 8. ad Attic. Epist. 15. *enim, quem ante me diligo, video in consulatu quidvis potius esse, quam consulem. quod si voluerit tibi obtemperare, & nobis de Caesare credere, & consulatum reliquum Romae peragere, incipiam sperare, etiam consilio senatus, auctore te, illo relatore, Pompejum & Caesarem conjungi posse. quod si factum erit, me satis vixisse putabo.* ita hic Lygdamus quasi consul refert ad Propertium, quasi ad senatum, de negotio Cynthiae, quasi de negotio reipublicae. vides quam docta, quam venusta amplificatione rei exiguae fuerit nobis carendum per insectum librorum, qui perperam interpretabantur quod non intelligebant. apparet enim, credidisse, *nuntium* nihil differre a *relatore*. in quo eos decepit vernaculum idiomata. tales autem servos relatores minime vanos esse oportebat. Cicero Orat. pro Cluentio C. 62. ubi de Saffia, Cluentii matre: *cum jus illud matrimonii castum atque legitimum damnatione viri sublatum arbitraretur, Nicostratus quidam, fidelis Oppianici servulus, percuriosus, & minime mendax, multa dicitur renuntiare domino solitus esse.*

6. MAJOREMQUE TIMENS SERVUS HABERE

FIDEM] ita omnes libri. in Mureti antiquo codice erat, *Majoremque metuens*. unde faciebat vir ille disertissimus, *Majoremque metu*: ut dixerit poeta, plus in homine servo infesse fidei debere, quam metus. timere enim fere servos, ne malis nuntiis apportandis dominos ad iram incitent; ideoque saepe mentiri. haec sunt arguta, quamquam difficili Gebhardo non potuerunt placere. at ego facile desero lectionem vulgatam. *metus*, propria vox in negotio servili. Donatus ad Andr. Act. 3. Sc. 2. *veretur liber; metui servus.* & clarius multo ipsa illa Venus Afra Adelphi. Act. 1. Sc. 1.

Pudore & liberalitate liberis

Retinere satius esse credo, quam metu.

tum paullo post:

Hoc patrium est, potius consuefacere filium

Sua sponte recte facere, quam alieno metu.

Hoc pater ac dominus interest. hoc qui nequit, Fateatur se nescire imperare liberis.

bellissime Afranius in Consobrinis, apud Gellium L. 15. C. 13.

Hem isto parentum est vita vilis liberis,

Ubi malunt metui quam vereri se ab suis.

nostrer opinor respexit ad illa Ciceronis, Orat. pro Roscio Amer. C. 11. *nulla res tanta existet, iudices, ut possit vim mihi majorem adhibere metus, quam fides.* gaudebat enim quantum vix alius quisquam imitatione Tulliana.

16. MEDIO NEBAT ET IPSA LOCO] qui locus est honoratissimus, inquit Passeratius, mihi praeplacet haud vana conjectura Jani

Gg

Dou-

Humidaque impressa siccat lumina lana?

Retulit & querulo jurgia nostra sono?

Haec te teste mihi promissa est, Lygdame, merces?

20 Est poenae servo rumpere teste fidem.

Ille potest nullo miseram me linquere facto?

Ac qualem nulla dicere habere domo?

Gaudet me vacuo solam tabescere lecto?

Si placet, insultet, Lygdame, morte mea.

25 Non me moribus illa, sed herbis improba vicit.

Staminea rhombi ducitur ille rota.

Illum

Douzac P. medio nebat & ipsa foco. focus ponitur pro Penatibus: & sic pro familia, atque domo ipsa. quo modo vetus interpret Horatium exponit L. 1. Epist. 14:

Villice silvarum & mihi me reddentis agelli,
Quem tu fastidis, habitatum quinque focis,
&

Quinque bonos solitum Variam dimittere Patres.

mulieres autem in mediis aedibus solebant lanam facere. Livius L. 1. C. 57: omnes citatis equis advolans Romam. Quo quum primus se insistentibus tenebris pervenisset, pergunt inde Collatiam: ubi Lucretiam, haudquaquam ut regias nurus, quas in convivio lusque cum aequalibus viderant tempus terentes, sed nocte sera deditam lanæ inter lucubrantes ancillas in medio aedium sedentem invenimus. sic Arete uxor Alcinoi ad focum sedens pensum trahit lanæ purpureae, ancillarum grege circumfuso, L. 6. Odyss. v. 52. 305.

18. RETTULIT] inepte has consonas geminauerunt, quibus timor erat ut staret versus. & re sæpe in compositione est anceps. hoc loco recte producit. Horatius Art. Poët.

nec desilies imitator in arctum,
Unde pedem referre pudor vetet, aut operis lex.

ita enim illic libri meliores: nam proferre, quod nunc vulgo obtinet, ab istis est qui metuebant syllabae.

22. AC QUALEM] omnes libri habent, E-
qualem. quod fortasse fuerit, Et qualem. mihi hic spissae sunt tenebrae. nec puto locum esse sincerum, qui tamen sine ope meliorum librorum vix poterit sanari. sed & sic Pro-

pertium facilius capio, quam Propertianam Philippi Silvii interpretationem, habere red-
dentis nulla domo mihi parem dicere? irascor coelo natali. tam crassos esse nos Batavos, ut nec Philippum Silvium intelligamus!

25. NON ME MORIBUS ILLA, SED HERBIS IMPROBA VICIT] artificiose exprimit tertiata verba puellae plorantis, ac prae lacrimis fingulantis. quod quum non caperent inficeti quidam mortales, & crederent versus elumbem corrigi posse interveniente caesura, totidem verbis ita deturparunt,

Improba non vicit me moribus illa, sed herbis. videtur autem prima mali contagies prorupisse ab Hieronymi Avantiî confidente audacia. quod colligo ex epistola Aldi Manutii, praefixa editioni Venetae A. MDXV. nam anteriores non discedunt a scriptis. parvis artificii est illustris locus Lucretii L. 6.

Sed vehemens imber sit, ubi vehementer utroque

Nubila vi cumulata premuntur, & impete venti.

itemque alter ejusdem libri:

ubi currus fortis equalem vis

Ferratos utrimque rotarum succutit orbis.

26. STAMINEA RHOMBI DUCITUR ILLE ROTA] illustratum dederunt hunc versum, praeter Passeratium, Jacobus Nicolaus Loenfs L. 7. Epiphyl. C. 23. Math. Raderus ad Martial. L. 9. Epigr. 30. Torrentius ad Horat. Epod. ult. Gonsalvus de Salas ad Petron. p. 390. 391. Nic. Heinsius ad Ovid. L. 2. Fa-
stor. v. 575. & August. Buchnerus Oratione de Statuis Magicis, quae est prima tomi secundi: atque his omnibus prior Lucianus in dialogo Melissae & Bacchidis.

27. TUR:

**Illum turgentis ranae portenta rubetae,
Et lecta exsectis unguibus ossa trahunt.**

Et

27. TURGENTIS RANAE PORTENTA RUBETAETAE] elegans est correctio Nic. Heinsii Castigat. in Vellej. Paterc. L. 2. C. 87, turgentis sanie portenta rubetae. nam sanies saepe venenum notat, praesertim poetis. Verumtamen quod ranae ex interpretamento profluxisse contendit, in eo sibi adversantem habet Plinium L. 8. C. 31: Ranae quoque rubetae, quarum & in terra & in humore vita, plurimis refertae medicaminibus, deponere ea quotidie ac resumere a pastu dicuntur, venena tantum semper sibi reservantes. & L. 32. C. 5: Ranarum marinarum ex vino & aceto decoctarum succus contra venena bibitur, & contra ranae rubetae venenum, & contra salamandras. ac paullo post: Eadem vis [cancrorum fluviatilium] contra venenatorum omnium morsus, privatim, scytalen, & angues, & contra leporem marinum, ac ranam rubetam. elegans, inquam, est ac perquam ingeniosa illa Heinsii correctio: sed quo minus inducar, ut certam arbitrer, facit idem ille naturae mystes, eodem quem modo laudavi loco. non enim a sanie rubetae amorem concitari scribit, sed ab officulo quodam lateris sinistri. Ecce verba. Mira de his certatim tradunt auctores. illatis in populum silentium fieri. Officulo, quod sit in dextro latere, in aquam ferventem dejecto, refrigerari vas, nec postea fervere, nisi exento. id inveniri objecta rana formicis, carnibusque erosis: singula in solum addi. Et aliud esse in sinistro latere, quo dejecto fervere videatur, apocynon vocari. Canum impetus eo cohiberi, amorem concitari, & jurgia addito in positionem. Venerem adalligatum stimulare. vides ad amorem concitandum usas fuisse mulierculas isto officulo: quod portenta vocat noster: nam sanie inter venena praesentanea haberi suadere videtur Juvenalis Sat. 1.

Procedit matrona potens, quae molle Calennum

Porrectura, viro miscet sitiente rubetam. pulmo quoque inter pharmaca letalia, eodem auctore Sat. 6.

Occurrent multae tibi Belidas, atque Eriphylae:

Mane Clytemnestram nullus non vicus habebis.

Hoc tantum refert, quod Tyndaris illa bipennem

Disulsam & fasnam dextra laevaque tenebas. At nunc res agitur tenui pulmone rubetae.

atque huc opinor ibat Lucilius L. 4.

Tisiphone imctis pulmonibus atque adipe miguem

Excoctum attulit Eumenidum sanctissima Erynias.

etiam rubetae jecur perniciosissimum. gaudere autem bino jecinore, altero letifero, altero salubri, ex Timaeo & Neocle medico tradit Aelianus L. 17. de Animal. C. 15. ex Aeliano Phile C. 29.

28. ET LECTA EXSECTIS ANGUIRUS OSSA TRAHUNT] locus obscurus, & haud dubie corruptus. nam angues, auctore Plinio, L. 29, C. 4, non sunt venenati: & quae iis ineffe remedia credebantur, erant innocua. Nic. Heinsius, Castigat. Vellejanis, reponit.

Et lecta e seris ignibus ossa trahunt.

ubi seri ignes de rogalibus intelligendi. in Adhendis mutavit mentem, legitque

Et secta e foetis anguibus ossa trahunt.

correctionem priorem facile admitterem: nam de ossium usu in veneficiis ac sacris magicis passim produnt veterum monumenta. sed later aliud quiddam praeter ossa: quod erutum habebis, si legeris,

Et lecta exsectis unguibus ossa trahunt.

ossa cum praesegminibus unguium. nec re terrere debet praepositionis ellipsis, tam frequens poetae nostro, omnibusque adeo antiquis. qua de re diligenter egit Servius ad L. 4. Geor. v. 484. L. 1. Aen. v. 194. L. 8. v. 216. unguium autem resegrmina in ea re valde efficacia habebantur. Apulejus L. 2. Metam. Oppido formido caecae & inevitabiles latebras magicae disciplinae. nam ne mortuorum quidem sepulcra tuta dicuntur: sed & bustis & rogis reliquiae quaedam, & cadaverum praesegmina, ad exitiabiles viventium fortunae petuntur. Quintilianus Declam. 15. Facinus quod dicitur inquietare superos, sidera deis agitare carminibus, tumulos, busta scrutari, & amputatis cadaveribus ipsas in scelus armare manus. Lucanus L. 6. ubi tanto cum ambitu describitur Erichth Thestala:

Gg 2

Aß

Et strigis inventae per busta jacentia plumae,
30 Vinclaque funesto lanea vitta toro.

Si

*Ast ubi servantur saxis, quibus intus humor
Ducitur, & tracta durecunt tunc medullae,
Corpora, tunc omnes aride desaevis in artus,
Immersisque manus oculis, gaudetque gelatos
Effodisse orbes, & siccae pallida rodit
Excrementa manus.*

recte excrementa, nam crescunt ungues, & augetur, etiam mortuis, non aliter ac pilii. quocirca vetustas cautum voluit Flamini Diali, ne quid imprudens de suo tribueret in scelera magica. Fabius Pictor apud Gellium L. 10. C. 15. *unguium Dialis & capilli segmina subter arborem felicem terra operiuntur.* nam & e vivis quoque hominibus haec colligebantur, auctore Apulejo Metam. L. 3. & Luciano in laudato Bacchidis ac Melissae dialogo. de cadaveribus carorum, ut eorum animas & manes eliciant, unguium praesegmina etiam hodie obrodunt Afri in Guinea, apertissimo indicio traditionis antiquae. alia ex unguibus remedia commemorat Plinius L. 27. C. 7.

29. ET STRIGIS INVENTAE PER BUSTA JACENTIA PLUMAE] *busta jacentia* sunt collapsa, vel diruta & everfa. in Groningano est *rotantia*; quod non placet. Passeratius conjicit *lasentia*, id est, devia & occultata. felicius nonnihil Palmerius, *tacentia*. quod firmare videntur ista Horatianae Canidiae Epod. 5.

o rebus meis

*Non infideles arbitrae,
Nox, & Diana, quae silentium regis
Arcana cum sunt sacra.*

de stantibus monumentis, non collapsis aut jacentibus, apud eundem poetam hortorum Deus capiendus L. 1. Sat. 8.

Hecaten vocat altera, sacram

*Altera Tisiphonen. serpentes, atque videres
Infernas errare canes, Lunamque rubentem,
Ne fores his testis, post magna latere sepulcra.*

itaque *o tacentia* non plane rejiciendum videtur: quamquam & in altera lectione sensus est rectus ac commodus. ceterum *strigis plumas* cur ad phyltra sive amoris pocula re-

ferrent interpretes, nulla causa erat. tam infausta avis, tamque abominata gentibus omnibus, & jam ante Plinii aetatem in maledictis antiquis habita, nihil poterat conferre ad amorem: nisi si misetra, sive odii portiones, etiam ad hoc genus revocamus. nam sane ad odium, vel certe ad oblivionem valuisse medicamenta e strigibus confecta ostendunt passim poetae, ubicumque strigum ferre meminerunt. ita hic Cynthia se derelinqui conqueritur malis artibus pellicis, quae poetae sui mentem fascinaverit, atque ab suo amore vi magica abalienaverit, cum aliis rebus noxiis ac perniciosis, tum vel maxime plumis infaustae strigis in sepulchro inventis. ita & Canidia, apud Horatium Epod. 5, Varum suum a complexu veneficae potioris abductura,

*Jubet sepulchris caprificos erutas,
Jubet cupressus funebres,
Et uncta turpis ova ranae sanguina
Plumamque nocturnae strigis,
Herbasque, quas solcos, atque Iberia
Mittit venenorum serax,
Et ossa ab ore raptae jejunaecanis
Flammis aduri Colchicis.*

haec, inquam, in primo quasi actu sacri magici parat saga ad avertendam mentem sui Vari ab amore odiosissimae rivalis, desiderii poculum deinde temperatura ex jecinore ac medulla pueri in terra defossi. Utque hic ova strigis cum plumis, ita ipsa viscera ad scelus suum adhibet Medea, in cognomine tragoedia *Y. 733.*

*Mortifera carpit gramina, & serpentium
Saniem exprimit; miscetque & obscenas aves,
Moesque cor bubonis, & ranae strigis
Exsecta vivae viscera.*

nimirum hoc illa Colchis nuptiale munus Iasoni parabat & Creusae. Erat & divinatio quaedam ex strigis visceribus, magica illa sane atque hostilis, quam in usu habebant meretrices atque aniculae lenae, indicium faciente nostro poeta L. 4. Eleg. 5.

Consuluitque striges nostro de sanguine, & in me

Hippomanes foetae semina legit equae.

Causa vero, cur tam potentes putarentur strig-

Si non vana canunt mea, Lygdame, somnia, testor,
Poena erit ante meos sera, sed ampla, pedes.

Putris

Ariges in odio exsuscitando, videtur fuisse frigus, quo validissimo viros perterritare credebantur. id nos docet pessima anicula, sed hujus palaestrae satis prudens, apud argumentum nequam: *Quae striges comederunt nervos tuos? aut quod purgamentum nocte calcasti in strivio, aut cadaver? molles, debiles, lassus, tamquam caballus in clivo, & operam & sudorem perdidisti: nec contentus ipse peccare, mihi deos iratos excitasti.*

30. CINCTAQVE FUNESTO LANEAE VITTA VIRO] versus obscurus, & haud dubie corruptus. nam quid est *vir funestus* hoc loco? sane neque Beroaldi, neque Passeratii expositio satis plana est. & praeplacet correctio Nic. Heinssii Castig. Vellejani,

Vinctaque funesto lanea vitta toro.
tori & viri vocabula saepe confundi in vetustis membranis, jam ostenderat ad Nasonem felicissimus ille poetarum Latinorum sospitator, plurimis in eam rem prolatis exemplis. vittis autem ac taeniis e lana ornabatur lectus feralis. Caecilius in Androgyno, apud Festum in *Taenias: Sepulcrum plenum taeniarum, ita ut solet.* istae autem taeniae, ut & reliquus apparatus lecti mortualis, in veneficiis habebantur. Laevius apud Apulej. Apolog.

Polstra omnia undique erant.
Antipathes illud quæritur,
Trochilisci, iynxes, taenias.
Lucanus L. 6. qui locus valide adstruit Heinssii emendationem:

ardentiaque ossa
E mediis rapit illa rogis, ipsamque parentis
Quam tenuera, facem: nigroque volantis fumo
Feralis fragmenta tori, vestesque fluentes
Colligit in cineres, & olentes membra favillas.

huc facit quod scribit Artemidorus Onecrocr. L. I. C. 79, in coronis eas, quae lana confectae sunt, si in somniis animo appareant, venena aut veneficia ac vincula significare.

31. SI NON VANA CANUNT MEA SOMNIA] nihil mutant scripti. tamen Passeratius ac Gebhardus, & Schoppius, praeferunt ca-

dams. frustra. canere dicuntur vates, & quicumque futura praedicunt. Somnia vero quum credantur semper aliquid portendere, recte canere perhibentur. Virgilius L. II. Aen.

Nulla salus bello. capisi cano talia demens
Dardanio, robisque tuis.
Servius: CANE, pro divina: & bene hic male ominantem canere dicit, ut vatem. Claudianus de bello Gildonico:

Per somnos mihi, sancto pater, jam saepe futura

Panduntur, multaeque canunt praesagia noctes.
quem locum quum ipse quoque Gebhardus huc adduxerit, miror potuisse haerere in re tam clara. noster secundus ita exhibet,

Si non vana canunt mea, Lygdame, somnia;
quod nescio quo modo gratius accidit ad aures: si tamen mihi sunt aures satis poeticae. id quod acre largietur Hymnorum ille sarcinator Eugdunenensis. qui homo certius me nosse videtur atque exploratius, quam suum ipsius parentem.

31. POENA ERIT ANTE MEOS SERA, SED AMPLA, PEDES] Schoppius, Verisimil. L. 3. C. 20, reponit, *Poena erit ante ejus, &c.* quia, nimirum istic nondum loquitur Propertius, sed Cynthia de Propertio & novis ejus amoribus. quis negat? sed an illi non venit in mentem, locutionem tam solennem non posse bene mutari? ecce, L. 3. Eleg. 9.

Et Pyrrhi ad nostros gloria fracta pedes.
L. 4. Eleg. 8.

Supplicibus palmis tum demum ad foedera veni:

Quum vix tangendos praebuit illa pedes.
L. 2. Eleg. 21.

Ante tuosque pedes illa ipsa adoperta sedabis.

Ovidius L. II. Metam.

Ac veluti supplex pro tam feralibus ausis,
Ante pedes jacuit.

Cicero Orat. post reditum ad Quirites C. 5. cum & cunctus ordo, & multi eum summi viri orarent, & Cn. Oppius pater, optimus vir, ad pedes ejus flets jaceret. veram lectionem vindicaverat jam olim Gebhardus. neque abluunt superbae istae mulierum minae, in hodiernis idiotismis, apud poetas dramaticos.

Gg 3

33. Pu-

Putris & in vacuo textetur aranea lecto.

Noctibus illorum dormiet ipsa Venus.

35. Quae tibi si veris animis est quæsta puella,

Hac eadem rursus, Lygdame, curre via:

Et mea cum multis lacrimis mandata reporta:

Iram, non fraudes esse in amore meo.

Me quoque consimili impositum torquerier igni

40 Jurabo, & bis sex integer esse dies.

Quod mihi si tanto felix concordia bello

Exstiterit, per me, Lygdame, liber eris.

33. PUTRIS ET IN VACUO TEXTETUR ARANEA LECTO] pergit inibi nugari Schoppius: ais lectum eorum desertum fore & vacuum. jam vero vacua quae sunt, aranearum plena esse dicimus. idque firmatum it Carulli, Plauti, atque Afranii auctoritate. sed praeter mentem poetarum. non enim ita capiendus noster L. 2. Eleg. 19.

Putris & in vacua requiescit navis arena. non Horatius L. 2. Epist. 2.

fuit haud ignobilis Argis,

Qui se credebat miros audire tragoedos,

In vacuo laetus sessor plausorque theatro.

non Maro L. 4. Georg.

Verum ubi ductores acie revocaveris ambo;

Deterior qui visus, cum, ne prodigus obsit,

Dede neci: melior vacua sine regnet in aula.

debebat dicere, esse proverbii speciem, ac de istis rebus usurpari quae pro derelictis habentur, & quae inusu & squallore ac situ pereunt. ita sane Catullus Carm. 22.

mollior cuniculi capillo,

Vel anseris medullula, vel imula oricilla,

Vel pene languido senis, situque araneo.

Tibullus L. 4.

Araneosus obsidet forem situs.

est autem ab Homero tractum L. 16. Odyss. ubi queritur apud Eumacum Telemachus,

cubile Ulyssis penuria incubantium malis araneis oblitum jacere. aranea hic loci notat ipsam telam; neque aliter apud Afranium, Plautum, Catullum, Petronium. Servius ad L. 4. Georg. v. 247. laxos suspendit aranea casset] Virgilius quidem confundit: tamen sciendum majores animal ipsum masculino genere appellasse, hic araneus; retia vero quae faciunt, feminino. araneum pro reti extulit Phaedrus L. 2. Fab. 8.

cur frondis parum est?

Stramenta desunt. tollere haec aranea

Quantum est laboris!

est autem vox adjectiva, ut vocant, araneus, aranea, araneum.

34. NOCTIBUS ILLORUM DORMIET IPSA VENUS] iners erit, languebit. festive allusum ad illud verus iturorum in bellum ducum, Mars vigila, observante Turnebo L. 26. Advers. C. 33. lepide Secundus noster, dulcissimus ille Cupidinum pullus, L. 2. Eleg. 9.

Qui dormis, secum non habet ille suum.

O nunc, o vigiles: illud ne protinus addam:

Quae dormis, secum non habet illa suum.

Tibullus quiescere dixit, in carmine Iryphalico:

Venus fuit quiesca, nec viriliter &c.

V.

ERgo sollicitae tu caussa, pecunia, vitae es:
Per te immaturum mortis adimus iter.

Tu vitiis hominum crudelia pabula praebes:

Semina curarum de capite orta tuo.

5 Tu Paetum ad Pharios tendentem lintea portus
Obruis infano terque quaterque mari.

Nam:

I. ERGO SOLLICITAE TU CAUSSA, PECUNIA, VITAE ES] in duobus libris est *Ergone*; quod in sua editione expressit Douza F. contra morem nostri, & aliorum, ubicumque haec particula stomachantis est, aut conquerentis. L. 2. Eleg. 7.

Ergo jam multos nimium temerarius annos, improba, qui tulerim teque tuamque domum.

& Eleg. 13.

Ergo numeribus quivis mercatur amorem?
tum hujusce libri Eleg. 19.

Ergo ego nunc rudis Hadriacae velar aequoris hospes.

& Eleg. 21.

Ergo tam doctae nobis perire tabellae.

Tibullus L. 3. Eleg. 6.

Ergo qui toties fallacis verba puellae conqueror.

Ovidius L. 2. Amor. Eleg. 7.

Ergo ego sufficiam reus in nova crimina semper?

istis adice duos non tam vetustate, quam clarissima poeticae facundiae gloria censendos; Sincerum Sannasarium, L. 3. Eleg. 1.

Ergo ego fallaci semper servire puellae

Natus, & adverso semper amore queri?
ac nostratem Secundum, L. 1. Eleg. 8.

Ergo dies venit, qua se formosa marini

Dedit in aeternum Julia servitium.

neque est cur Augusti Caesaris auctoritatem obtendat aliquis,

Ergone supremis potuit vox impia verbis

Tam dirum mandare nefas?

nam & illi versus non sunt Augusti, sed poetae alicujus scholastici; & peccant praeterea in legem pedariam. Vix enim usquam reperies apud castos illos veteres alteram in ergo

correptam. quod & nitidissimum Secundum fefellit. est tamen fatendum, in hoc errore non sine venia peccari, & praevisse posteris omnes eos qui post Augusti aetatem scripserunt. vide insignem Vossium L. 2. de Art. Grammat. C. 27, super modulo ejus vocis. eodem modo corruptus olim erat M. Coelius, apud Ciceronem L. 8. ad famil. Epist. 17. *Ergo me potius in Hispania fuisse tum, quam Formis, cum tu profectus es ad Pompejum?* in libris minus castigatis scribebarur, *Ergone potius fuisset*: quod miror Bernardinum Rutilius, virum, ut istis temporibus, bene literatum, potuisse probare ob similitudinem energiae quae esset in versiculis hujus, si Mus placet, umbratici Octaviani.

4. SEMINA CURARUM DE CAPITIS ORTA TUO] valde hic hallucinatur Passeratius. de non sine elegantia ponitur pro *ex*, vetus poeta in carmine libero:

Non soror hoc habitat Phoebi, non Vesta, sacello;

Nec quae de patrio vertice nata Dea est.

Ovidius Remed. Amor.

Flumina pauca vides de magnis fontibus orta.

6. OBRUIS INSANO TERQUE QUATERQUE MARI] nescio quam dilogiam hic somniavit Passeratius; ut sit, *terque quaterque obruis*; & *terque quaterque infano*. quod posterius membrum terque quaterque frigidum est, ne dicam ineptum. numerus finitus positus est pro infinito, more poetis usitatissimo. quem optime exposuit Franciscus Floridus Sabinus L. 2. Lect. subf. C. 10. neque abhorrent ipsi scriptores sacri. Genes. C. 4. v. 15. *Dixitque ei Dominus: Nequaquam ita fiet: sed omnis qui occiderit Cain, septuplum punietur.* & C. 33. v. 3. *Et ipse progrediens adoravit pronus in terram septies, donec appropin-*

Nam dum te sequitur, primo miser excidit aevo,

Et nova longinquis piscibus esca natat.

Flens tamen extremis dedit haec mandata querelis,

10 Quum moribunda niger clauderet ora liquor:

Di maris, Aegei quos sunt penes aequora, Venti,

Et quaecumque meum degravat unda caput:

Quo rapitis miseros primae lanuginis annos?

Adtulimus longas in freta vestra manus.

15 Ah

pinguaret frater ejus. Jobi C. 5. v. 19. in sex tribulationibus liberabit te, & in septima non tanget te malum. Proverb. C. 9. v. 1. Sapientia aedificavit sibi domum, excidit columnas septem. & C. 24. v. 16. Ne insidieris, & quaevas impietatem in domo jasti, neque vastes requiem ejus. Septies enim cadet justus, & resurget: impius autem corruet in malum.

II. DII MARIS, AEGEI QUOS SUNT PENES AEQUORA PONTI] nescio unde istud ponti irrepsit in Scaligeri editionem: nam omnes antiquiores, etiam omnes scripti, magno consensu habent *venti*. quod non erat loco movendum, quum & venti quoque sint Dii, & aras suas habeant, & votis damnent. Seneca L. 5. Natur. Quaeft. C. 17. Divus Augustus templum illi [Circio vento] cum in Gallia moraretur, & vovit & fecit. Lucretius L. 5.

Summa etiam cum vis violenti per mare ventis

Endoperatorem classis super aequora verrit
Cum validis pariter legionibus, atque elephantis;

Non Divum pacem votis adit, ac prece quaevis

Ventorum pavidus paces, animasque secundas?

Virgilius L. 3. Aen.

meritos aris mactavit honores,

Taurum Neptuno, taurum tibi pulcher A-pollo,

Nigram Hiemi pecudem, Zephyris felicibus albam.

Horatius Epod. 10.

Libidinosus immobilabitur caper,

Et agna, Tempestatibus.

lapis antiquus Firmi in Piceno repertus, apud Reinesium Epist. ad Rupert. & Hofman. p. 298. & in Opere Inscriptionum p. 186.

HORITHYAE

L. BARBIVS. L. LIB.

THEOPOMPVS

NAV. MERKAT.

v. s.

illa Orythia est Aquilonis Thracii conjux, eo nomine post confectam ventis secundis navigationem a naviculario mercatore culta ex voto. videndus Aelianus L. 12. Var. Hist. C. 61. & quae istuc nuper notavit eruditissimus Kühnius. recte itaque *Venti* hic junguntur cum Diis marinis: illorum enim imperium est in mare. praeterea *Aegeum pontum* numquam puto dixisset noster. neque ita solent Romani. Virgilius L. 12. Aen.

Edoni Boreae cum spiritus alto

Insonat Aegeo, sequiturque ad litora fluctus.

Horatius L. 2. Od. 16.

Otium Divos rogat in patenti

Prensus Aegeo.

neque alia ratio *Ionii*. Virgilius L. 2. Georg.

Aur, ubi navigiis violentior incidit Eurys,

Nosse, quos Ionii venians ad litora fluctus.

& L. 3. Aen.

Strophades Grajo stant nomine distae,

Insulae Ionio in magno.

noster infra Eleg. 9.

Caesaris in tuo sis memor Ionio.

Ovidius L. 4. Metam. versu longe artificiosissimo:

Jactari quos cernis in Ionio immenso.

Papinius L. 1. Teb.

cui non expaverit ingens

Ionium, socio casura Palaemone mater.

& L. 1. Achill.

video jam mille carinis

Ionium Aegeumque premi.

Claudianus Praefat. in Rapt. Proserp.

Jam vagus irrupit pelago, coelumque secutus

Aegeas hiemes Ioniumque domat.

14. ATTULIMUS LONGAS IN FRETA VESTRA

- 15 Ah miser, Alcyonum scopulis adfigar acutis.
 In me caeruleo fuscina sumpta Deo est.
 At saltem Italiae regionibus evehat aestus.
 Hoc de me, sat erit, si modo matris erit.

Sub-

STRA MANUS] Borrichianus, in freta longa: Regii, & Colbertini, in freta vasta. quorum neutrum videtur admittendum, quum nihil ad rem faciat. aliam lectionem Passeratius exhibet, ac praefert,

Attulimus longas in freta vestra moras.

Ego nihil causae video, cur minus cum illustri Scaligero *longas manus* capiam pro non debilitatis perjurio, quae veterum fuit religio. Ovidius L. 3. Amor. Eleg. 3.

Quam longos habuisti, nondum perjura, capillos,

Tam longos, postquam numina lussit, habes.

& mox:

Longa decensque fuit: longa decensque manet.

Janus Douza P. numquam sine laude loquendus, putabat innuere Paetum, reciproca fluctuum ac scopulorum collisione manus digitosque sibi breviores factos, admutilatumque se unguibus & extremis corporis partibus derasis avulsisque, quas integras attulerat in mare. Marollius hunc vericulum non fuit ausus interpretari: ideoque omisit. Verum id damni egregie sarcit nuperi interpretis interpretatio valde interpretativa: *in vestros fluctus venimus cum longis manibus.* atque ita rem factam habemus.

15. HALCYONUM SCOPULIS ADFIGAR ACUTIS] variant libri. Borrichianus, *affligat*. noster primus, *ego figar*: alter, *affligar*. Regii, *affligar*. Colbertini, cum Groningano, *affligar*. Codex Palat. Gebhardi, *infigar*. Douzac F. ac Gebhardi editiones retinuerunt *affligar*. quod tamen verbum est nihili hoc quidem loco: qui postulat *infigar*, vel *adfigar*. Virgilius L. 1. Aen.

*illum expirantem transfixo pectore flammam
 Turbine corripuit, scopuloque infixis acuto.*

Ti. Donatus: Hic etiam illud intelligi potest, idcirco enim infixum scopulo, ne delatus fortassis ad litus sepulturae saltem beneficium reperiret. nempe hoc ipsum erat, quod metuebat Paetus noster. Cicero L. 1. Tuscul. Quaesit. C.

44. Exsecratur luculentis sano versibus apud Ennium Ilyestes, primum ut naufragio perem Atrous. durum hoc sane: talia enim inseritus non est sine gravi sensu. illa inania;

ipse summis saxis fixus asperis

*Evisceratus, latere pendens, saxa spargens
 tabo*

Sanis, & sanguine atro.

L. Attius Prometheo:

*Titanum soboles, socia nostri sanguinis,
 Generata coelo, adspicite religatum asperis
 Vinculumque saxis; navem ut horridono freto
 Noctam parcentes timidi adnectunt navitae.
 Saturnius me sic infixis Jupiter.*

plura exempla jam pridem dedit Nic. Hein-
 sii foecundum pectus Not. ad Ovid. L. 3. Fa-
 stor. §. 599. & sagacissimus Gronovius L. 4.
 Observ. C. 8.

17. ITALIAE REGIONIBUS ADVEHAT AESTUS] septem scripti, & primitus cusi, habent *evehat*. quod non erat mutandum. Livius L. 25. C. 27. *Duae classes infestae circa promontorium Pachynum stabant; ubi primum tranquillitas maris in alium evexisset, concurrerunt.* Quintilianus L. 6. C. 1. sub finem: *ex his, si bene diximus reliqua, possidemus jam judicium animos: & confragosis asque asperis evecti, tota pandere possumus vela.* parem Paeto affectum ostendit Ceyx, jam jam facturus naufragium, apud Nasonem L. 11. Metam.

patriae quoque vellet ad oras

Respicere, inque domum supremos vertere vultus

Verum ubi sit nescit: tanta vertigine pontus

Fervet.

& mox;

sed plurima nantis in ore

Halcyone conjux. illam meminisse refertque:

Illius ante oculos ut agant sua corpora fluctus,

Optat; & exanimis manibus tumuletur amicis.

Hh

20. Ul.

Subtrahit haec fantem torta vertigine fluctus:

20

Ultima quae Paeto voxque diesque fuit.

Paete, quid aetatem numeras? quid cara natanti

Mater in ore tibi est? non habet unda Deos.

Nam

20. ULTIMA QUAE PAETO NOXQUE DIESQUE FUIT] noster secundus, voxque, optime. & sic jam olim ex ingenio restituerat Douza P. receptam vulgo lectionem firmare connixus est Passeratus; verum ex intricata reddidit multo intricatiorem. quod quum animadvertisset Palaemon Gallicanus, media incedere via voluit: *ista sive nox, sive dies fuit, suprema Paeto fuit*. nimirum Douza fuit homo Batavus: ideo non debuit admitti certissima ipsius restitutio. quod ipsum etiam crimini fuit P. Scriverio, qui quum, post Scaligerum in Manilianis, erudite explicasset hunc versiculum Martialis L. 10. Epigr. 24. *Sed vitae tribus areis peractis*; non dubitavit Tho. Farnabius, quo erat candore, amplecti sententiam Scriverianam, laudato simul Jo. Meursio, qui *ad tribus moris*, una cum recepta expositione Aurei Romani viginti quinque denariis aestimati, rejecerat. Et tamen existit nuper alius interpres Gallicanus, qui quum haec ignorare non posset, (nam Raderum ac Farnabium auctores suos nominat) adeo altum siluit de Meursio deque Scriverio, ac si eorum neuter numquam fuisset in rerum natura. praeterea tam non intellexit quae exscribebat, ut istam de *aureo Romano* expositionem Farnabio imputaverit. tamen his ipsis ignorantiae thesauris homines inveniisti regiam sibi liberalitatem promeruerunt: & magno venduntur volumina scombris ac piperi vestiendo prognata.

22. QUID CARA NATANTI MATER IN ORE TIBI EST] in nostro primo non apparet *ad est*. minus recte. sunt autem carorum nomina fere in ore moribundis. pulcherrime magnus magister L. 4. Geor.

Tum quoque marmorea caput a ceruice revolutum,

Gurgite cum medio portans Oeagrius Hebrus. Volueret, Eurydicen vox ipsa & frigida lingua,

Ab miseram Eurydicen anima fugiente vocabat:

Eurydicen toto reserebant flumine ripae.

Papinius L. 9. Theb. de Crenaco:

Ultimus ille sonus moribundo emerfit ab ore: Mater: in hanc miser! occiderunt fluminis undae.

& L. 12.

Prima per attonitas nigrae reginae caeceras Tristibus illabens famulus, iserumque resurgens,
Quaerit inops Argia viam. non regia cordi,
Non pater: una fides, unum Polyneis amati Nomen in ore sedes.

Ovidius L. 11. Metam.

subeunt illi fratresque pariterque;
Huic cum pignoribus domus, & quod cuique relictum est.

Halcyone Ceyca movet: Ceycis in ore Nulla nisi Halcyone est.

tenet ipsa manu, qua sceptrum solebat,
Fragmina navis Ceyx: feceruntque patrumque

Brucos heu frustra. sed plurima navis in ore

Halcyone conjux.

Dum natus, absentem, quoties finit hiscere fluctus,

Nominat Halcyonem, ipsique immurmuras indis.

idem ille Pelignus odor L. 3. Trist. Eleg. 3.

Lassus in extremis jaceo populisque locisque:
Est subit affesto nunc mihi, quidquid abest.

Omnia cum subeant; vincis tamen omnia, conjux:

Et plus in vestro pectore parte tenes.

Te loquor absentem: te vox mea nominat unam:

Nulla venit sine te non mihi, nulla dies.

Quin etiam sic me dicunt aliena locustum,

Ut foret amens nomen in ore tuum.

Dido Maronis L. 4. Aen. quamquam sanctus non nihil diverso:

Spero equidem mediis, si quid pia munera possunt,

Supplicia hausurum scopulis, & nomine Dido Saepe vocaturum.

ab

- Nam tibi nocturnis ad faxa ligata procellis
 Omnia detricto vincula fune cadunt.
- 25 Et mater non iusta piaē dare debita terrae,
 Nec pote cognatos inter humare rogos.
 Sed tua nunc volucres adstant super ossa marinae.
 Nunc tibi pro tumulto Carpathium omne mare.
 Infelix Aquilo, raptae timor Orithyiae,
- 30 Quae spolia ex illo tanta fuere tibi?
 Aut quidnam fracta gaudes, Neptune, carina?
 Portabat sanctos alveus ille viros.
 O centum aequoreae Nereo genitore puellae,
 Et tu materno tacta dolore Thetis,
- 35 Vos decuit lasso subponere brachia mento.
 Non poterat vestras ille gravare manus.
 Reddite corpus humo, positaque in gurgite vita
 Paetum sponte tua vilis arena tegas.
 Ut, quoties Paeti transibit nauta sepulcrum,
- 40 Dicat: Et audaci tu timor esse potes.

Ite,

ab eadem mente noster L. 2. Eleg. 20.

*At tu vix primas extollens gurgite palmas
 Saepe meum nomen jam perisura vocas.*
 accedat elegans superiorum temporum poeta,
 Jo. Baptista Amaltheus, de Orpheo:

*Solus inaccessas rupes, Scythiaeque pruinas
 Lustras, & assiduū flexibus ora rigas.
 Crudelesque Deos conquestus, & irrita dona,
 Ingemis Euridicen nocte dieque suam.*

*Quin etiam cum avulsū humeris caput ab-
 stulit Hebrus,*

Illi extrema quidem vox fuit, Euridice.
 sic & Casperia, a crudeli patre trucidata, in
 nomine carissimi Filardi deficiens supremam
 animam exhalat apud Petrum Michaëlium,
 Guidonis Silvestris cantu 4.

*Passo la spada à la donzella il seno,
 E l'anima in un de l'amasor trasfisse.
 Langue qual fior reciso, e solo à pieno
 Ne l'estremo morir, Filardo, disse.*
 urbanissime hunc tam tenerum affectum pit-
 taco dedit ingeniosissimus poetarum Naso A-
 mor. L. 2. Eleg. 6.

*Septima lux adernas, non exhibitura sequen-
 tem:*

Es stabas vacua jam tibi Pareā colo.

Nec tamen ignavo stupuerunt verba palato.

Clamabas moriens lingua, Corinna vide.

25. ET MATER] Groninganus, *At mater.*

29. RAPTAE TIMOR. ORITHYIAE] Passera-
 tius e libro vetere producit, *memor Orithyiae.*
 perperam, & nullo hic sensu. Orithyia quum
 raperetur; non leviter timebat iracundi ac
 trucis venti violentiam. Ovidius L. 6. Me-
 tam.

Haec Boreas, aut his non inferiora locutus,

Excussit pennas. quarum jactatibus omnis

*Afflata est tellus, lacumque perhorruit ae-
 quor.*

*Pulvereamque trahens per summa cacumina
 pallam,*

*Verris humum: pavidamque metu caligine te-
 tus*

Orithyian amans furvis amplectitur alis.

in ultimo versu male *fulvis* habent vulgatae
 editiones, reclamante ipso verborum con-
 textu. Porro Passeratii librario, quisquis
 ille fuit, sua imposuit memoria, ob oculos
 habens illud Nasonis L. 1. Amor. Eleg. 6.

Si satis es raptae, Boreas, memor Orithyiae.

34. ET TU NOCTURNO TACTA DOLORE]
 repone, auctoribus membranis, *materno.*

Hh 2

quod

Ite, rates curvas & leti texite caussas.

Ista per humanas mors venit acta manus.

Terra parum fuerat : fatis adjecimus undas :

Naturae miseras auximus arte vias.

45 An-

quod corruptum videtur de vicino isto,

Nam tibi nocturnis ad saxa ligata procellis.

41. ITE, RATES CURVAE, ET LETI TEXITE CAUSSAM.] nihil certius correctione Passeratii,

Ite, rates curvas & leti texite caussas.

quam eleganter & docte, ut omnia, explicavit atque adseruit doctissimus Gronovius L. 2. Observ. C. 9. quem videre debes. Ite, mortales, & navigia contextite, totidem causas leti. Petronius : *Ite nunc, mortales, & magnis cogitationibus pectora implete. Ite cauti, & opes fraudibus captas per mille annos disponite. Nempe hic proxima luce patrimonii sui rationes inspexit : nempe diem etiam, quo venturus esset in patriam, animum suo finxit. Dii Deaeque, quam longe a destinatione sua jaces ! Scalligeri est & caussam : nam omnes libri causas habent. neque causa lesi est letum ipsum. Gebhardus hic terribiliter detonat in magistellos, ipse nullo magistello sapientior. Silvius autem texite caussas interpretatur quaerite occasiones. Videlicet hoc est Latine scire.*

43. TERRA PARUM FUERAT. FATIS ADJECIMUS UNDAE.] ita omnes omnium libri. unde suspicari licet & terris, quod primum in Aldina apparuit, profluxisse ex Hieronymi Avantii officina. posset tamen non inepte defendi, si per membranas liceret. certe homo ex terra conditus, in terra natus, videtur non debere mori nisi in terra. inde terre-stre animal homo dicitur Columellae Praefat. L. 1. *An bellum perosis, maris & negotiationis alea sit optabilior, ut rupto naturae foedere terrestre animal homo, ventorum & maris objectus irae, se fluctibus audeat credere, semperque ritu volucrum, longinqui litoris peregrinus ignotum pereret orbem ? inde terrenum vocat* Lucanus L. 6.

Prima fretum scindens Pagasaeo litore pinus

Terre. um ignotas hominem projecit in undas. quem locum non satis pendit popularis noster Lambertus Hortensius, suis in eum poemam Explanacionibus. Multis, inquit, supra resulimus Argo navium longarum primam, ad Pagasas in ora Magnesiae structam, sentiasse

mare, in qua Argonautae Colchos vestis fuerunt : quare poeta terrenum hominem, id est, Iasonem cum magna horum manus in undas projectum, hoc est, mare ingressum primum miratur ex Thessalia.

44. FORTUNAE MISERAS AUXIMUS ARTE VIAS.] qui hunc versum tamquam sanum atque integrum interpretati sunt, debuerant nos docere quibus viis Fortuna homines interemerit ante inventam navigationem, & inde secuta cum mille discriminibus bella ac caedes. Verum haec a librariis natae sunt turbae, qui loco non suo collocarunt cum Fortuna Naturam. Noli enim ambigere, quin hic fuerit scriptum,

Naturae miseras auximus arte vias.

M. Seneca L. 7. Controv. 1. *multas rerum naturae vias aperuit, & multis itineribus fata decurrunt.* ad naturae incommoda accesserunt casus fortuiti, quos solent homines fortunae imputare. Serv. Sulpicius ad Cicero. L. 4. Epist. 12. *Et si scio non jucundissimum nuntium me vobis allaturum, tamen quoniam casus & natura in nobis dominatur, visum est faciendum, quoquo modo res se haberet, vos certiores facere.* ibi quoque scripserant casus & fortuna : quod pulcre correxit Petrus Victorius. adeo haec duo solebant confundi. sed ad rem. primi isti mortales, finibus patriis contenti, ignoto maris usu, facto suo naturali fungebantur, post longae-vam corporis salubritatem senio aut morbo aliquo paullatim fatiscences. Has vias ad mortem, quas solas Natura noverat, in immensum auxit atque multiplicavit hominum furor atque avaritia, trajectis maribus vastissimis, spretisque penitus omnibus periculorum casibus. L. Seneca L. 5. Nat. Quaest. C. 18. *Non depopulatur nos casus incurrens : emetiri cuique annos ex commodo licet, & ad senectutem decurrere. Itaque eam in pelagus, & vocemus in nos fata cessantia.* Ovidius L. 3. Amor. Eleg. 8.

Non freta dimissi verrebant eruta remi.

Ultima mortali tum via litus erat.

Contra te sollers, hominum Natura, fuisti ;
Es

- 45 Anchora te teneat, quem non temere penates?
 Quid meritum dicas cui sua terra parum est?
 Fortuna insidias pontum substravit avaris.
 Ut tibi succedat, vix semel esse potest.
 Ventorum est quodcumque paras: haud ulla carina
 50 Consenuit: fallit portus & ipse fidem.

Sunt

*Et nimium damnis ingeniosa tuis.
 Quid tibi cum pelago? terra contenta fuisses.*
 Horatius L. 1. Od.

*Quam mortis timuit gradum,
 Qui siccis oculis monstra nascentia,
 Qui vidit mare surgidum, &
 Infames scopulos Acroceraunia?*
 Lucanus L. 3. ubi de Theffalia:

*Hæde læcessum primo mare, cum rudis Argo
 Misit ignotas temerato litore gentes,
 Primaque cum ventis pelagique furentibus undis
 Composuit mortale genus, satisque per illam
 Accessit mors una ratem.*

Neptunus apud Val. Flaccum L. 1. Argon.
*Non meus Orion, aut sævus Pliade Taurus
 Mortis causa novae. miseri tu gentibus, Argo,
 Fata paras.*

Papinius L. 3. Silv. 2.
*Imus in abruptum gemilesque undique terras
 Fugimus, exigua clausi trabe, & æthere
 nudo.*

*Dædo furor ventis, indignataeque procellae,
 Et coeli fremitus, & fulmina plura Tonan-
 ti.*

*Ante rates, pigro torpebant. aequora somno,
 Nec spumare Thetis, nec spargere nubila flu-
 ctus*

*Audobant: visis tumuerunt puppibus undae,
 Inque hominem surrexit hiems.*

atque hoc est, cur noster dicat, augere nos
 arte vias Naturae. nec sane præter rationem.
 videndus Seneca Medea, elegante illo cho-
 ro,

*Audax nimium, qui freta primos
 Rase tam fragili perfida rupit.*

47. NATURA INSIDIANS PONTUM SUB-
 STRAVIT AVARIS] jam puto liquido patet,
 has duas voces fuisse sedibus suis motas, &
 stolidæ trajectas. nam quis umquam homo
 sanus dicat, Naturam, illam optimam om-
 nium parentem, insidias struere avaritiæ
 mortalium ostendo tranquillo mari, quos il-
 lectos spe lucri piscibus paullo post & bel-

luis marinis escam dare cogitet? aut quia
 poetarum umquam somniavit, arbitrium ma-
 ris esse penes Naturam? id illi semper ad-
 scribunt Fortunæ. Horatius L. 1. Od. 35.
 quæ est ad Fortunam:

*Te pauper ambis sollicita precor
 Ruris colonus; te DOMINAM AEQUO-
 RIS,*

*Quicumque Bisbryna læcessit
 Carpathium pelagus carina.*

Acro: Fortuna enim & æquori dominatur,
 ita ut a. navigantibus invocetur. quod firmat
 lapis antiquus apud Gruterum lxxii. 5. saga-
 citer scelestus ille apud Tacitum L. 14. Hist.
 C. 3. nihil tam capax fortisitorum quam mare:
 & si naufragio intercepta sit, quem adeo ini-
 quum ut sceleri assignet, quod venti & fluctus
 deliquerint? Fortunam maris ac bellorum ter-
 restrium dominam dixit Pindarus Olymp. 12.
 unde Horatius sua hausit, notante Joanne
 Benedicto. locum Pindari ita vertit Nic. Su-
 dorius:

*Alti progenies Jovis,
 Fortuna, atque hominum te venerantium
 Servatrix, precor arduas
 Defendas Himeræ moenia: nam mari
 Vectas pondera navium*

Terra bella geris sævæque prælia.

utrumque Fortunæ numen junxit Seneca L.
 5. Nat. Quaest. C. 18. Quæ nos dementia ex-
 agitat, & in mutuum componit exitium? Vela
 ventis damus bellum petiituri, & periclitamur
 periculi causa. incertam Fortunam experimur:
 vim tempestatum nulla ope humana superabilem,
 mortem sine spe sepulturae. Non eras tanti, si
 ad pacem per ista veheremur. hujusmodi traje-
 ctiones crebro occurrunt in veterum libris.
 Cicero L. 7. ad Attic. epist. 1. Haec enim
 cogitabamus; nec mihi, juncto cum Pompejo, sa-
 ra necesse peccare in rep. aliquando; nec cum Pom-
 pejo sentienti pugnandum esse cum Caesare. vidit
 hanc confusionem vir sagacissimus Leonardus
 Malaspina, ideoque reposuit, nec cum Cae-
 sare

Sunt Agamemnonias testantia litora curas,
Quae notat Argyni poena natantis aqua.
Hoc juvene amisso classem non solvit Atrides:
Pro qua mactata est Iphigenia mora.

55 Saxa

Saepe sentienti pugnandum esse cum Pompejo. & verissimam emendationem postea confirmarunt Simeonis Bosii membranae. neque ego subito stabilituros aliquando codices verutos hanc meam correctionem. porro insidias est in libro Groningano; non insidians; Modio pridem monitum Novent. Epist. 18. neque aliter habebant Palatinae Gebhardi membranae, & editio Beroaldi. quam elegantem lectionem omanino amplecti debemus. Lucetius L. 2:

*nausfragiis magnis multisque coortis
Disjungere solus magnum mare transstra, gubernas,
Antennas, proram, malos, sensasque natantes,*

*Per terrarum omnes oras fluctantia aplustra
Ut videantur, & indicium mortalibus edant,
Insidi maris insidias, viresque, dolumque
Ut vitare velint, neve ullo tempore credant
Subdola quom ridet placidi pellacia ponti.*

& L. 5.

*Nec poserat quemquam placidi pellacia ponti
Subdola pollicere in fraudem videntibus undis.
elegant est nostri adpositio, qua pontum vocat insidias avaris substratas. sic paullo ante habuimus, naves tectis causas leti. Virgilius L. 10. Aen.*

*Pallasque sinistro
Adfixus lateri jam quaeris sidera, opacae
Noctis iter, jam quae passus terraque marique.*

Plancus Ciceroni L. 10. Epist. 4. *interim maximam hic sollicitudinem curamque sustineo, ne inter aliena vitia hae gentes nostra mala suam putent occasionem. Cicero L. 3. ad App. Epist. 10. talia te cura studia videam habiturum esse innumerabilia, plane dubitare non possum quin tibi amplitudo ista sollicitudo futura sit.*

52. QUAE NOTAT ARGYNI POENA NATANTIS AQUA] vides hic Argynum fuisse submersum, dum nataret in amne Cephalo, quod & Stephanus testatur in *Αργυρος*. Athenaeus autem L. 13. C. 8, aliter statueret videtur, referens Agamemnona, quum vidisset Argynnum in Cephalo natantem, quod.

crebro faciebat, ejus amore fuisse correptum: eundem vita functum ad Cephalum humasse, ibidemque Veneris Argynnidis templum aedificasse. Verum ex Plutarcho, libro quo contendit bruta animalia ratione uti, colligas periisse in mari. ait enim pastorem illum populorum Agamemmona falsis mare ac ventos onerasse criminibus, tandemque se in lacum Copaidem demersisse, ut ibi amorem exstingeret. fabulam hanc exponens vir insignis Janus Parrhasius, Comment. in Claudiani librum 2 de rapta Proserpinae v. 136. legit,

Qua notat Argynni poena natantis aquae.
ubi notat sit infamata. sic noster hujus libri Elegia 9.

Nemine quem simili vita superba notas.
& L. 4. Eleg.

At nunc infamas magno cum crimine Bajae.
verum tamen melior videtur, ac verior restitutio Scaligeri. quam non libenter deseruero: etsi non ignoro accessisse Parrhasio Paullum Leopardum nostratem, hominem profundae eruditionis, L. 4. Emend. C. 4.

54. PRO QUA MACTATA EST IPHIGENIA MORA] credidit itaque noster, occubuisse re vera Iphigeniam in sacrificio; non autem ereptam esse ac liberatam a Diana, supposita cerva. hinc invehitur in aruspices atque in aruspicinam L. 4. Eleg. 1.

Exemplum grave oris Calchas: namque Aulide solvis

Illo bene haerentes ad pia saxa rates.
*Idem Agamemnoniae ferrum cervicis puel-
lae*

Tinxit, & Atrides vela cruenta dedit.
Nec redire tamen Danai.

credidit & Lucretius, cujus hi sunt suavissimi versus L. 1. complurculi quidem, sed minus tædiofi quam vel unicum hemistichium Benedicti Aminis.

*Aulide quo pacto Triviae virginis aram
Iphianassai turparunt sanguine foeda
Ductores Danaum dilecti, prima virorum:
Quos simul insula virginis circumdata com-
tus*

Ex

- 55 Saxa triumphales fregere Capharea puppes,
 Naufraga quum vasto Graecia tracta salo est.
 Paullatim socium jacturam flevit Ulixes,
 In mare cui soliti non valere doli.
 Hunc parvo ferri vidit non improba ligno;
 60 Pactus ut occideret, tot coiere mala.
 Non tulit huic pectus stridorem audire procellae,
 Et duro teneras laedere fune manus:
 Sed thyiae thalamo, aut Oriciae terebinthi
 Effulto pluma verficoloris caput.

65 Huic

*Ex utraque pari malaram parte profusa est:
 Et moestum simul ante aras adflare paren-
 tem*

*Sensit, & hunc propter ferream celare mini-
 stros:*

*Adspectuque suo lacrimas effundere cives:
 Muta metu, terram genibus summissa peto-
 bat.*

*Nec miserae prodesse in tali tempore qui-
 bat,*

*Quod patrio principis donatas nomine regem.
 Nama sublata virino manibus, tremebunda-
 que ad aras*

*Deducta est, non ut solenni more sacro-
 rum*

*Perfecto, posset clare comitari Pymenaeo:
 Sed casta incestu nubendi tempore in ipso
 Hostia concideret mactatu moesta parentis;
 Exitus ut classi felix faustusque daretur.*

itidem Virgilius L. 2. Aen. ubi Eurypylus hoc
 Apollinis oraculum reportas:

*Sanguine placatis ventos, & virgine caesa,
 Cum primum Iliacas Danaï venisset ad onas:
 Sanguine quaerendi reditus, animaque litan-
 dum*

Argolica.

nec non Horatius L. 2. Sat. 3.

*Tu cum pro vitula statuis dulcem Aulide gra-
 tam*

*Ante aras, spargisque mola caput, improbe,
 falsa,*

Rectum animi servas? &c.

tamen noster, sui oblitus, vulgi fabellam
 sequitur hoc ipso libro, Eleg. 21.

Nec solvit Danaas subdita aëria rates.

quod & Ovidius tradit initio L. 12. Metam.

*sunt, qui parcere Trojae
 Neptunum credant; quia moenia fecerit urbi.*

*At non Thestorides. nec animi noscitur, sa-
 cerve*

*Sanguine virgineo placandam virginis iram
 Esse Dana. postquam pietatem publica causa,
 Rexque patrem vicit; castamque datura
 cruorem*

*Flontibus ante aras flosit Iphigenia mini-
 stris;*

*Ficta Den est: mubonque oculis objecit; &
 inter*

*Officium turbamque sacri, vocisque precam-
 sum,*

*Supposita fertur mutasse Mycenida corva.
 eam fabellam decore artificio ad similitudi-
 nem veri refinxit L. Septimius, & luculen-
 ra facundia exposuit in fine L. 1. Ephemer.
 belli Trojani. sed ad plures alias machinas
 decurrere necesse habebant Graeculi, ad di-
 luendam teterrimi facinoris impietatem. vide
 Servium in L. 2. Aen. v. 116. & Janum Par-
 rhasium in L. 3. de raptu Proserpinae Clau-
 dian.*

55. SAXA CAPHAREA] Horatius Epod. 10.
 Servius in L. 11. Aen. v. 260. Seneca Agam.
 v. 554.

57. PAULLATIM SOCIUM JACTURAM FLE-
 VIT ULYSSES] non amittit univarsos simul
 & fentel. Seneca Epist. 59. illud scito, Ulyf-
 sem non fuisse thm irato mari marm, ut ubi-
 que naufragium faceret. in quinque libris est
 fctbn; duo alii habent Ulixes, priſca & pro-
 ba ſcriptura.

63. SED THYIAE THALAMO] libri fere,
 Sed Chio calamo. male. de arbore thyia deque
 operam ex ea precio, videndus Plinius l.
 13. C. 16. qui an recte reprehendatur a Joanne
 Goropio, in Vertumano, dispiciant ha-
 rum rerum petiores.

65. Huic

- 65 Huic fluctus vivos radicitus abstulit unguēs,
Et niger invitam traxit hiatus aquam.
Quod si contentus patrio bove verteret agros,
Verbaque duxisset pondus habere mea:
Viveret ante suos dulcis conviva penates.
- 70 Pauper, at in terra, nil ubi flere potest.
At tu, saeve Aquilo, numquam mea vela videbis.
Ante fores dominae condar oportet iners.

65. HUIC FLUCTUS VIVO RADICITUS ABSTULIT UNGUES] adfentior Palmerio, *vivos* legenti. naufragis enim radicitus unguēs auferuntur, id est, ad vivam usque carnem. etiam Theod. Marcellus *vivos* malebat, notis in Perf. Sat. 5.

66. ET MISER INVITAM TRAXIT HIATUS AQUAM] bene Lipsius, *niger*, L. 2. Ant. Lect. C. 10. sic supra,

Quam moribunda niger clauderet ora liquor.
invitam reposuit Palmerius, quod firmabat Scaligeri liber, itemque Borrichianus. & recte *invitam*: nam ne ipsa quidem aqua exitium Pacto festinabat. male Passeratius,

Et miseri vitam traxit hiatus aque.

70. PAUPER, ET IN TERRA, NIL UBI FLERE POTEST] Regii & Colbertini habent, *at interea*; & nisi pro *ubi*. quo modo & codices Gebhardi. *et at* retinendum videtur, *ubi & in terra*: haec enim opponitur tumul-

turoso mari. *pauper* dicitur qui non affluit opibus, nec tamen eget. Tibullus L. 1. Eleg. 1.

Me mea paupertas vitae traducas inerti.

Horatius L. 2. Epist. 2.

Res sarges me nulla: meo sum pauper in aere.
Seneca epist. 87. *Paupertas est, non quae pauca possidet, sed quae multa non possidet.*

72. ANTE FORES DOMINAE CONDAR OPORTET INERS] Passeratius *et iners* exponit, nequam, turpi amore fractus. haud quaquam recte. *iners* est ignavus, mollis, fugitans laborum & militiae; animi demissus homo. Virgilius L. 9. Aen.

Tenentur mirantur inertia corda;

Non aequo dare se campo, non obvius ferro

Arma viros, sed castra fovere.

Sic *inertem vitam* militiae opponit Tibullus loco proxime laudato: ad quem valde bona sunt quae adfert Gebhardus. velles ubique tam recto iudicio fuisse.

V I

DUlcis ad extremas fuerat mihi rixa lucernas,
Vocis & infanae tot maledicta tuae.

Dum

1. DULCIS AD EXTERNAS FUERAT MIHI RIXA LUCERNAS] ita est in codicibus septem. at illud librorum typis editorum *besternas* Berroaldo debetur: neque prorsus malum est. Sed genuinam lectionem nobis servavit secundus noster codex, in quo clare legitur *extremas lucernas*. vocat autem *extremas*, quia in ipsam usque lucem protrahabantur. quod tempus *noctem ultimam* dixit Ovidius L. 2. Fastor. ubi de Caristiis:

Tamque ubi suadebis placidos nox ultima somnos,

Parca precaturus sumite vixit manus.

quas *extremas* noster, eas Martialis *seras* appellavit L. 10. Epigr. 19.

Seras tuior ibis ad lucernas:

Haec hora est tua: cum fuerit Lyaeus;

Cum regnat rosa, cum madent capilli.

adposite Petronius: alii circa pedes *discumbentium* sparsi iacebant, alii parietibus adpliciti, quidam in ipso limine conjunctis marcebant capitisibus. *Lucernae* quoque, humore defectae, tenuis & extremum lumen spargebant. de istis inmodestis veterum conviviiis non attinet multa

Dum furibunda mero mensam procellis, & in me
Projicis insana cymbia plena manu.

5 Tu vero nostros audax invade capillos,
Et mea formosis unguibus ora nota.

Tu minitare oculos subjecta exurere flamma:
Fac mea rescisso pectora nuda sinu.

Nimirum veri dantur mihi signa caloris:

10 Nam sine amore gravi femina nulla dolet.

Quae mulier rabida jactat convicia lingua,
Et Veneris magnae volvitur ante pedes:

Cu-

multa coacervare. Verum ne solam Cynthia credas cum viris pervigilasse; scito, adeo tum temporis ab antiquo rigore deflexisse mulieres, ut parum sibi placerent nisi sexus sui naevos etiam virilibus vitiis commacularent. insignis est locus Sapientis Romani Epist. 95. *Maximus ille medicorum, & huius scientiae conditor, feminis nec capillos desfluere dixit, nec pedes laborare. Asqui hae jam & capillis destituuntur, & pedibus aegrae sunt. Non mutata feminarum natura, sed vita est. nam cum virorum licentiam aequaverint, corporum quoque virilium vitia aequaverunt. Non minus pervigilant, non minus potant, & oleo & mero viros provocant: aequae invitis ingesta visceribus per os reddunt, & vinum omne vomitu remeantur: aequae nrem rodunt, solatium stomachi aestuantis.*

3. CUR FURIBUNDA MERO MENSAM PROCELLIS] in pluribus libris non cur est, sed Cum: de quo faciendum videtur Dum, sententia sic melius procedente. deinde procellis legendum, quod de libro Palatino depromsit Gebhardus. Glossae Latino-Graecae; Procello, is, περισπῆσα. verbum est probae notae. Servius in L. 1. Aen. v. 89. *Procella est vis ventorum cum pluvia. dicta procella, quod omnia procella: hoc est moveas.* ita recte editiones veteres. nam Fabricius, & Petrus Daniel, minus bene percellas ediderunt. Plautus Milit. Act. 3. Sc. 1.

neminem eorum haec asseverare audias:

Sed procellunt se, & procumbunt dimidiati,
dum appetunt.

hic etiam intruferant percellunt, invitis membranis. vide quae magnus Vossius notavit in Etymol. L. L. verbo Cello. est autem istud

procello idem quod percello, hoc est, interprete Nonio Marcello, evertio. Varro Parmenone: *alius teneram abietem solus percellit.* Plautus Epid. Act. 4. Sc. 2.

Perii, plaustrum perculi.

h. e. everti. ut Donatus exponit ad Eunuch. A. 2. Sc. 3. & Festi mutilator Paullus. elegante translatione Suetonius Neron. C. 35. *nullum adeo necessitudinis genus est, quod non scelere perculerit.* hic Cynthia mensam evertit, mero atque iracundia furens. apposite Seneca L. 1. de ira C. 16. *quid opus est mensam evertere? quid capillos vellere?* Suetonius Neron. C. 47. *Nuntiata etiam interim ceterorum exercituum defectione, literas praudenti sibi redditas concepsit, mensam subverit, duos scyphos gratissimi usus, quos Homericos a caelatura carminum Homeri vocabat, solo illisit.*

9. VERI DANTUR MIHI SIGNA CALORIS] ita Groninganus. in quibusdam est coloris: unde alii fecerunt doloris. sed nihil mutandum, sensu tam aperto.

11. RABIDA JACTAT CONVICIA LINGUA] omnes libri, gravis: quod corruptum fuit ex rabida, ut monitum jam olim illustri Scalligero. auctor est Passeratius in quibusdam exstare rapida, pari errore. Virgilius L. 6. Aen.

Us primum cessis furor, & rabida ora quirunt.

ibi quoque pleraque exemplaria vetera habere rapida testatur vir harum literarum doctissimus Jo. Pierius Valerianus. iterum ille poetarum Deus L. 7.

geminus erexit crinibus angues,
Verberaque insonuit, rabidoque haec addidit ore.

Ii

&

- Custodum gregibus seu quum se stipat euntem,
 Seu sequitur medias Maenas ut icta vias:
 15 Seu timidam crebro dementia somnia terrent,
 Seu miseram in tabula picta puella movet:
 His ego tormentis animi sum verus aruspex.
 Has certas didici saepe in amore notas.

Non

& hic rursus idem hallucinata est librario-
 rum natio.

12. ET VENERIS MAGNAE VOLVITUR AN-
 TE PEDES] Thomas Demsterus Paralip. ad
 Rosin. L. 3. C. 33. ex libro MS. (ita ait)
 corrigit *vortitur*. saltem *vertitur*, ut tum scri-
 bere moris erat, legi iussisset. verum nos in
 septem aliis libris *volutur* invenimus. quod
 non minus est rectum isto altero. Tibullus
 L. 1. Eleg. 5.

Non ego, si merui, dubitem procumbere tem-
 plis,

Et dare sacratis oscula liminibus.

Papinius L. 9. Theb.

*Illam Diva ferox etiamnum in limine sacro
 Expositam, & gelidas verrentem crinibus a-
 ras*

Linguit.

Apulejus L. 6. Metam. Tum Psyche pedes ejus
 advoluta, & uberi fletu rigans Deae vestigia,
 humumque verrens crinibus suis, mulijugis pre-
 cibus editis veniam postulabat. Arnobius L. 1.
 cum Deorum ante ora prostrati, limina ipsa
 everterent oculis. neque id ipsas dedecuit
 Deas. de Aurora Ovidius L. 13. Metam.

crine soluto,

Sicut erat, magni genibus procumbere non est
 Deditata Jovis.

& haec quidem pro lectione recepta; quibus
 addere potes Passeratio notata. Ceterum in
 frequentibus aliquid excidisse, ostendit ipse
 orationis hiatus. Quae mulier convicia fa-
 cit amatori suo, quae Veneris pedes advol-
 vitur; quae custodes ponit; quae Bacchae
 more in publico lymphatur; quam sua ter-
 rent somnia; quam imago vel ignotae puel-
 lae in furorem dare potest: illa mulier haud
 dubie amat. ita credibile est cohaesisse quon-
 dam: nunc nihil tale.

13. CIRCUM SE STIPAT] alii circa. no-
 ster secundus, cum; pro seu quum. quod
 pridem receptum non debebat effurcillari.

14. MAENAS UT ACTA] *ut acta* possit de-

fendere illo Ovidii versu, Epist. Phaedrae:

Nunc feror ut Bacchi furis Eleleides actae.

illo item Virgilii L. 5. Aen.

*Proh scelus! ecce etiam Trojanis matribus a-
 ctis*

Excussit foede puppis; & classe subegit

Amissa socios ignotas linquere terrae.

sed praestat lectio libri Groningani, & no-
 stri primi, *icta*; quod etiam in Palatino Geb-
 hardus invenerat. adludit Maenadas, Liberi
 patris thyro percussas. Ovidius Epist. Lao-
 damiae:

*Us quas pampinea tetigisse bicorniger hasta
 Creditur.*

& L. 2. Art. Amat.

*In ferrum flammisque misit, positoque decore
 Fertur, ut Aonii cornibus icta Dei.*

plura Gebhardus exempla dedit. pulcre Lu-
 cretius L. 1.

*Nec me animi fallit quam sint obscura: sed
 acri*

*Percussit thyro laudis spes magna meum cor,
 Et simul incussit suavem mi in pectus amorem
 Musarum.*

16. SEU MISERAM IN TABULA PICTA PUEL-
 LA MOVET] id de se ipso faretur Umber no-
 ster supra L. 2. Eleg. 5.

*Me juvenum facies pictae, me vumina lae-
 dunt.*

festive Plautus, & ipse Umber, Afin. A&

4. Sc. 1.

*Ne epistola quidem ulla usquam sit in aedi-
 bus,*

Nec cerata adeo tabula. Et si qua inutilis

Pictura sit, eam vendas. ni quatrifido

Abalienarit, quo abs te argentum acceperit,

Tuus arbitratu sit, comburas, si velis.

18. NAM DIDICI CERTAS SAEPÉ IN AMO-
 RE NOTAS] nostri duo, cum Borrichiano,
Has didici certo. Groninganus, *Has certo didi-
 ci.* Vaticanus Livinejo inspectus, *Has certas
 didici: rotunde, &, ut opinor, vere.*

19. Non

Non est certa fides, quam non injuria versat.

20 Hostibus eveniat lenta puella meis.

Immorso aequales videant mea vulnera collo :

Me doceat livor mecum habuisse meam.

Aut in amore dolere volo, aut audire dolentem :

Sive meas lacrimas, sive videre tuas,

25 Te-

19. NON EST CERTA FIDES, QUAM NON INJURIA VERSAT] nihil potes tibi polliceri de fide puellae tuae, nisi eam variis injuriis lacefferis; nisi in omnem partem verlav-
ris, ut solent converti res venales, explo-
randi pretii ergo. nam quae defisit ab amo-
re simul ac laeditur, illa non amat vere.
callidum praeceptum, & quo vel praecipue
Amazonas suas instruxit peritus campi do-
ctor Naso L. 3. Art. Amat.

Quamlibet extinctos injuria suscitae ignes.

En ego (confiteor) non nisi laesus amo.

est autem rō versat admodum efficax verbum.
Cicero pro Cluent. C. 26. cum domi suae mi-
serissimus & inanisissimus tantum numerorum po-
situm videret, ad omnem malitiam ab fraude
versare mentem suam coepit. Virgilius L. 4.
Aen.

Atque animum nunc hoc celerem, nunc di-
vidit illuc,

In parteque rapit umbras, perque omnia ver-
sat.

idem vir divinus L. 5.

Ante omnis stupet ipse Dares, longeque re-
chusat:

Magnanimusque Anchisades & pondus &
ipsa

Huc illuc vinclorem immensa volumina ver-
sat.

& L. 8.

Ille deae donis & tanto laetus ignore

Expleri nequit, atque oculos per singula vol-
vit,

Miraturque, interque manus & brachia ver-
sat.

hinc noster transtulit aptissime, infra Eleg. 9.

Quid mirare, meam si versat femina vi-
tam?

Cicero id aliis verbis excutere, & in manibus
jactare vocavit, Orat. pro Muren. C. 12.
quae dum erant occulta, necessario ab eis, qui
ea tenebant, petebantur: postea vero pervulgata,
atque in manibus jactata, & excussa, inanis-

sima prudentiae reperta sunt, fraudis autem &
stultitiae plenissima.

20. HOSTIBUS EVENIAT LENTA PUELLA
MEIS] solennis deprecatio apud omnes anti-
quos. Horatius L. 1. Od. 1.

Hic bellum lacrimosum, hic miseram famem,
Pestemque, a populo & principe Caesare in
Persas atque Britannos

Vestra motus aget prece.

& ejusdem libri Od. 28.

sic, quodcumque minabitur Eurus

Fluctibus Hesperii, Venusinae

Plectantur silvae, te sospice.

formulam ipsam plene illustratam dederunt;
magnus Erasmus adagio Si quid mali, in Pyr-
rhiam; Lambinus in Horat. L. 3. Od. 27. Pas-
seratius h. l. & Brissotius Formul. L. 1.

21. IN MORSO AEQUALES VIDEANT MEA
VULNERA COLLO] Nic. Heinsius, Castigar.
Vellejanis, malebat Immorso, unica voce.
quod nolim sperni. nam cur minus Immor-
dere dicatur, quam admordere, quam prae-
mordere, quam remordere, demordere, com-
mordere, dispicere non possum. Verum quod
ibidem Vir ille summus correctionem suam
stabilit auctoritate nostri poetae, prolato hoc
versiculo,

Et collum immorssi dentis habere notam,
in eo bis fallitur, memoriae vitio: neque
enim is versiculus Propertii est; neque ita
legitur. est autem Nasonis L. 3. Amor. Eleg.

14.

Cui plus, quam somno, turbatos esse capil-
los,

Cellaque conspicui dentis habere notam?

itaque istic loci frustra quaeritur verbum im-
mordere. at ego tibi alium sponforem dabo,
cui tuto credas. is est Papinius Statius L. 2.
Theb. v. 628.

Stabat adhuc, donec transmissa morte per ar-
tus

Labiitur, immorsaque cadens obmutuii hasta
repetunt verbum Scholia antiqua, quae Bar-

li 2

thiu.

25 Tecta superciliis si quando verba remittis,
 Aut tua quum digitis scripta silenda notas.
 Odi ego quos numquam pungunt suspiria somnos.
 Semper in irata pallidus esse velim.

Dul-

thius habuit: *moriens dentibus immordet baslam per adversum os infixam.* exponit & Glossa ibidem: *immorsa, fortiter morfa.*

25. TECTA SUPERCILIIS SI QUANDO VERBA REMITTIS] elegantissime *verba superciliis tecta* vocat mutuos illos amantium nictus & nutus, quibus pleni eroticorum scriptorum libri. inde oculi proprio quasi epitheto loquaces poetis dicti. Verum quum *supercilii* vox saepe pro fastu ponatur ac superbia; plane novam hujus loci nobis sententiam architectata est Marollii sagacitas: *Si quelques fois tu me renvoyes des paroles cachées sous une expression haussée.* papae! ut saepe in abdito laret veritas!

26. DIGITIS SCRIPTA SILENDA NOTAS] id est, si Passeratio credimus, compendio & breviter scribis. nihil ad Bacchum. superiore versu egerat de oculorum colloquio; nunc agit de eo, quod sit vario articulorum motu & composito. inde & manus loquaces passim & argutae poetis dicuntur, quorum loca congerere jam quidem nihil attinet. & viget etiam nunc mutus ille amantium sermo, ut qui maxime, apud Hispanos. tamen quid huc faciat *re scripta*, ego quidem nusquam hodie divinabo. aptius esset *dicta*. Ovidius L. 2. Amor. Eleg. 5.

Non oculi tacere tui, conscriptaque vino Mensa, nec in digitis litera nulla fuit. nam sane ex literis coalescunt *dicta*, sive verba. Ovidius quoque aperte *verba* vocat L. 3. Amor. Eleg. 11.

Quid juvenem tacitos inter convivium nutus, Verbaque compositis dissimulata notis. itemque Tibullus L. 1. Eleg. 2.

Ille viro coram nutus conferre loquaces, Blandaue compositis addere verba notis? haec videntur juvare meam conjecturam: sed membranae nihil juvant. in nostro secundo est *scripta dolenda*; quod ego quale sit, adsequi non possum.

27. ODI EGO, QUAE NUMQUAM PUNGUNT SUSPIRIA SOMNOS] sensus languidus, & pene dixerim ineptus. sed quem erigit alterius libri Colbertini lectio:

Odi ego, quos numquam pungunt suspiria, somnos.

viderat Passeratus, aut divinaverat. & Schoppius se divinasse dicit L. 4. Verisim. C. 4. Ovidius L. 2. Amor. Eleg. 10.

At mihi saevus Amor somnos abruptas inertes. idem mendum haeret in Caesare, Bel. Civ. L. 1. C. 76. *productos palam in praetorio interficiunt: sed plerisque ii quos receperant, celant, nocturneque per vallum emittunt.* verissime correxit Dionysius Vossius, *hi qui receperant*, in notis bono publico nuper in lucem productis.

28. SEMPER IN IRATAM PALLIDUS ESSE VELIM] legendum in *irata*; quomodo semper loquuntur poetae Latini, ubi amoris aut desiderii res est. Ovidius Epist. Penelopes:

Nomine in Heclorea pallida semper eram.

L. 3. Amor. Eleg. 6.

Inachus in Melio Bithynide pallidus isse Dicitur, & gelidis incaluisse vadis.

L. 1. Art. Amat.

Pallidus in Lyricae silvis errabat Orion:

Pallidus in lentia Naide Daphnis erat.

L. 8. Metam.

Si, quae te peperit, talis, pulcerrime rerum, Qualis es ipse, fuit; merito Deus arsis in illa.

L. 3. Amor. Eleg. 6. ubi de Nilo:

Fertur in Evadne collectam Asopide flammam Vincere gurgitibus non potuisse suis.

Epist. Phaedrae:

Arsis & Oenides in Maenalia Atalanta.

Catullus Epithal. Juliae:

Non tuus levis in male

Deditus vir adultera

A tuis teneris volet

Secubare papillis.

Terentius Eun. Act. 3. Sc. 5.

quaedam hodie est ei dono data Virgo: quid ego ejus tibi nunc faciem praedicem, aut laudem, Anipho,

Cum ipsum me noris, quam elegans formarum spectator siem?

In hac commotus sum.

& prologo priore Hecyrae:

Isa populus studio stupidus in funambulo Animum occuparat.

Horatius Epod. 11.

Amore, qui me praeter omnis expetis

Mol-

- Dulcior ignis erat Paridi, quum Graja per arma
 30 Tyndaridi poterat gaudia ferre suae.
 Dum vincunt Danaï, dum restat barbarus Hector:
 Ille Helenae in gremio maxima bella gerit.
 Aut tecum, aut pro te mihi cum rivalibus arma
 Semper erunt: in te pax mihi nulla placet.
 35 Gaude quod nulla est aequae formosa: doleres,
 Si qua foret: nunc sis jure superba, licet.
 At tibi, qui nostro nexisti retia lecto,
 Sit focer aeternum, nec sine matre domus.

Cui

*Mollibus in pueris,
 Aut in puellis urere.*

Ovidius L. 7. Metam.

*quid in hospite, regia virgo,
 Ureris, & thalamos alieni concupis orbis?*
 noster L. 1. Eleg. 13.

*Perditus in quadam tardis pallefcere curis.
 Incipis.*

29. CUM GRATA PER ARMA TYNDARIDI
 POTERAT GAUDIA FERRE SUAE] Jam plus
 quam saeculum est, postquam monuerunt
 docti viri legendum esse *Graja per arma*. tu
 vide Douzac P. elegantem notam; & Geb-
 hardum adde. Sed quomodo ferre gaudia per
 dare oscula exponere potuerunt illi, qui le-
 gerant antiquos? eadem locutione in eadem
 re usus est Naso Remed. Amor.

*Hoc & in abducta Briseide sebas Achilles,
 Illam Plisthenio gaudia ferre toro.*

ut nunc taceam de aliis centum. tamen ali-
 ni & dudum explosi erroris accessio fieri ma-
 luit, quam recte sapere, lacrimosus ille E-
 narrator Parisinus. cujus pannosos centun-
 culos qui siccis oculis viderit, ne illi robur,
 & aēs triplex circa pectus esse debet.

31. DUM RESTAT BARBARUS HECTOR]
 sine causa hic fluctuat Passeratius. restare est
 obniti, resistere, repugnare. Lucretius L. 1.

*si certam finem esse viderent
 Aerumnarum homines: aliqua ratione valerent
 Religionibus atque minis obfistere vatum.*

Nunc ratio nulla est restandi, nulla facultas.
 interpret vetus Horatii ad Epod. 17: *His Graeci
 ad Trojam euntes bellum insulerunt: Telephus
 resistit, & singulari certamine cum Achille con-*
fluxit. Silius L. 7.

*cen nocte sub atra
 Amentis pastor stabulis, per ovilia clausum*

*Impavidus somni servas pecus: effera saevit,
 Atque impasta truces ululatus turba luporum
 Exercet, morsuque quatis restantia claustra.*
 alia Barthius in Cirin Virgilii 8. 533, ex O-
 vidio & Lucretio. Lucius Septimius L. 4. C.
 2. *Intorim Ajaxes, & qui cum his aderant pa-*
dites contra quos steterant cedere, ac restant
detrudere umbonibus, moxque repullos obstru-
care. elegans ibi oppositio rei stare cum re-
 stare. utrumque est verbum militare. Virgi-
 lius L. 3. Georg.

*Non secus ac patriis acer Romanus in armis
 Injusto sub fasce viam cum carpis, & hosti
 Ante expectatum possis stat in agmina castris.*
 inde compositum restare. quod bene illustra-
 vit vir insignis Ulricus. Obrechtus ad lauda-
 tum Septimii locum; & Barthius loco mo-
 do indicato. vice versa resistere dixit Luci-
 lius pro restare, superesse, apud Nonium:

Id solum adversae fortunae rei que resistit.
 id solum adversae fortunae & rei pauper-
 lae superest, id unum restat.

32. ILLE HELENAE IN GREMIO MAXIMA
 BELLA GERIT] nec sine fructu, factus ali-
 quot liberorum parens. Lucius Septimius L. 5.
 C. 5. *Paullo post ex his qui ex arce descenderant,
 cognoscitur Alexandri filios, quos ex Helena sus-*
ceperat, casu carnerae exstinctos: bique erant
Bunomus, Corithus, atque Idaeus. iis quar-
 tum addit Ifacius Tzetzes *Agavum*.

33. AUT TECUM, AUT PRO TE] Oronin-
 ganus, aut per te. sed illud malim. Horatius
 L. 4. Od. 9.

non ferox.

Hector, vel ader Deiphobus graves.

Excepit ictus pro pudicis

Conjugibus puerisque primus.

37. QUI NOSTRO NEXISTI RETIA LECTO]
 omnes

Cui nunc si qua data est fraudatae copia noctis,
40 Offensa illa mihi, non tibi amica dedit.

omnes libri scripti habent *tandisti*. credo quod librariorum terrebat insolentior flexio *toti* *nexti*. quo modo ex Charisio probe correxit Scaliger; ex Diomede Lucas Fruterius L. 2. Verisimil. C. 10; ex Prisciano insignis Turnebus L. 16. C. 6. praestat autem in hoc negotio Grammaticis priscis credere, quam rudibus librariorum. Lucilius etiam ita extulerat, L. 5. Sat. apud Priscianum L. 9:

hic solus vigilavit, opinor;

Et quum id mi visus facere est, tum retia nexit. Paene exciderat, Diomedem pro Propertio Maecenatem laudasse, quo loco haec nostri verba profert: quamquam aliter legitur apud Fruterium, qui ante Putschium vixit.

39. SI QUA DATA EST FURANDAE COPIA NOCTIS] in Groningano est, *fraudatae copia noctis*, quod & in Comelini libro Gebhardus invenerat. amplector, & sequor. *fraudatam noctem* vocat, qua ipsum fraudaverat sua Cynthia.

40. OFFENSA ILLA MIHI] non intellexit

vim *toti* *offensa* Beroaldus: ideoque contra omnes libros intrusit istud suum *insensa*, h. e. inimica. male. *offensa* est laesa, atque capropter irata ac dolens. vide sis Passeratium. sed & Muretus veram lectionem e libris reposuerat. Plancus ad Cicer. L. 10. Epist. 16. *tamen si quid Lepidus bene sentiens detrimenti cepisset, hoc omne assignatum iri aut pertinaciae meae, aut timori videbam, si aut hominem offensum mihi, conjunctum cum repub. non sublevassem, aut ipse a certamine belli tam necessarii me removissem.* & deinde Epist. 23. *Nam si uno loco essem, verebar, ne cui obrectatorum viderer* & nimium pertinaciter Lepido offensus, & mea patientia etiam alere bellum. Cicerq. L. 1. ad Attic. Epist. 10. *Primum tibi de nostro amico placando, aut etiam plane restituendo polliceor* . . . . Hoc te intelligere volo, pergraviter illum esse offensum. Apulejus Apolog. *an ut testamento, quod irato filio scribebat, filium potius, cui offensa erat, quam me, cui devincta, heredem relinqueret?*

V I I.

Maecenas eques Etrusco de sanguine regum,
Intra fortunam qui cupis esse tuam:

Quid

I. MAECENAS EQUES ETRUSCO DE SANGUINE REGUM] C. Cilnii Maecenatis, laudatissimi viri, nomen quam varie exaretur, nemo ignorat. hodie fere obtinuit eruditum consensu, ut diphthongus *ae* in prima syllaba ponatur. quo modo constanter exhibet codex Groninganus. neque aliter scribi in Romano Virgilii codice, inque monumentis quae in ipsis hortis Maecenatiani eruta sunt, locuples testis est vir elegantissimae doctrinae Joannes Pierius Valerianus Castig. in L. 1. Georg. 5. 2. & Aldus Manutius Orthograph. p. 493: Lambinus, Daufquejus, alii. nummum argenteum, Scto in honorem ejus cufum, cum effigie & epigraphe, S. C. MAECEN. exhibet in suo Maecenate Henricus Meibomius C. 5. quo libro, docto sane atque elegante, vir industrius complexus est quidquid de genere, moribus,

fortuna, rebusque gestis C. Cilnii Maecenatis hodie sciri potest. Andreas vero Dacierius nuper Maecenati status controversiam movit, in Notis ad Horat. L. 1. Od. 1. ubi contendit, omnes interpretes, qui Maecenati regum genus dederunt, esse lapsos; nec bene percepisse, *reges* apud optimum quemque scriptorem vocari optimates, aut etiam opulentos homines, eorumque uxores *reginas*. itaque *atarvis regibus editum* debere exponi, natum ex illustri & antiqua familia equestri. De ea notione *regis*, & *reginae*, scimus abunde, neque nunc primum docendi eramus. Verum de Maecenate cum credemus, ubi bonis rationibus ostensum erit, antiquos illos Etruriae reges non fuisse revera reges, sed tantum optimates, aut homines opulentos. Tum & hoc excuti debet, utrum *profapia equestris*, in sermone serio, recte

Quid me scribendi tam vastum mittis in aequor?
Non sunt apra meae grandia vela rari.

5 Tur-

recte dici possit *genus regium*. quod si rite atque ordine ita liceat loqui; jam ego contendam P. Ovidium Nasonem proavis regibus fuisse progenitarum. nam certe huc ipse ducit L. 3. Amor. Eleg. 15.

Si quid id est, usque a proavis vetus ordinis haeres,

Non modo militiae turbine factus eques.
& in Ponticis, L. 4. Epist. 8.

Si genus excusatus, equites ab origine prima
Usque per innumeros inveniemur avos.

nemo tamen poeta ideo dixisset,

O Naso proavis edite regibus.

Cientes, asseclae, salutatores, parasiti, patronos ac dominos suos amicisque potentes vocitare *reges* solebant. exemplorum festiva copia est apud Plautum, Terentium, Martialem, ipsumque adeo Horatium. eleganter nitidissimus scriptor Columella Praefat. L. 1. *An honestius duxerim mercenarii saluatoris mandacissimum aucupium, circumvolitantis limina potentiorum, somniumque regis sui riamoribus inaugurantis? neque enim roganti, quid agatur insue, respondere servus dignatur.* & credamus Horatium hoc verbo appellitasse majores Maecenatis, ubi extollere volebat antiquum generis ac natalium splendorem? esto itaque Maecenas Tyrrhena regum progenies; neque confundantur equites Romani cum regibus Etruscorum. quae Jesuita Rodellius contra Dacerium attulit de Maecenatis stirpe vere regia, qualia sint, tutemet ubi voles poteris arbitrari. ego potiora duco, quae doctissimus Meibomius disputat libri laudati cap. 2. quaecumque vir summus Thomas Reinefius Epist. ad Rupert. 35. ceterum Etrusco scribendum est, sine adspiratione, docente Manutio Orthogr. p. 304, ex veteribus monumentis: & ante eum Pierio Valeriano in L. 2. Geor. 5. 533.

2. *INTRA FORTUNAM QUI CUPIS ESSE TUAM*
Livinejus legebat *infra*; & quod miror, Nic. Heinsius, Not. ad Ovid. L. 3. Trist. Eleg. 4. 25. male uterque. *intra fortunam suam esse*, valet, citra limites fortunae consistere, gerere se modestiorem quam quidem per fortunam licere posset. Cicero L. 4. ad famil. Epist. 4. *Sed tamen quoniam effugi ejus offensionem, qui fortasse arbitraretur me*

hanc remp. non putare si perpetuo tacerem; modice hoc faciam, aut etiam intra modum: ut & illius voluntati & meis studiis serviam. quae verba exponens A. Gellius L. 12. C. 13. ita scribit: *Modice dixerat, id est, cum modo aequo & pari; deinde, quasi hoc despicere & corrigere id vellet, aut etiam intra modum. per quod ostendit minus se id facturum esse, quam quod fieri modice videretur: id est, non ad ipsum modum, sed retro paululum & citra modum.* apparet hinc error Joannis Passleratii, in Ciceronis loco adducto *infra* rescribentis, lib. Consect. C. 6, contra tam certam ipsius antiquitatis lectionem. Horatius L. 1. Sat. 1.

dic, quid referas intra

Naturae fines viventi, jugera centum, an
Mille ares.

Tacitus L. 3. Annal. C. 72. *Simul laudibus Sejanum extulit, tamquam labore vigilantiaque ejus tanta vis animi intra damnum stetit.* & C. 75. *Labeo incorrupta libertate, & ob id fama celebrior: Capitonis obsequium dominantibus magis probabatur.* Illi, quod praeturam *intra* stetit, commendatio ex injuria; huic, quod consularum adeptus est, adium ex invidia oriebatur. & L. 12. C. 53. *Adseveravit Claudius, consentum honore Pallansem, intra priorem paupertatem subsistere.* apud eundem Germanicus L. 2. Annal. C. 71. *Si fero concederem, justus mihi dolor etiam adversus Deos esset, quod me parentibus, liberis, patriae, intra juventam praematurum exitu raperent.* Florus L. 1. C. 3. de Horatio, qui occiderat sororem suam: *Citavere leges nefas: sed abstulit virtus paricidam: & facinus intra gloriam fuit.* Silius L. 14.

Hos inter Daphnis deductum ab origine nomen:
Antiqua fuit infelix, cui linquere salus,
Et mutare casas insido marmore visum.

At princeps generis quanto majora paravit
Intra pastorem sibi nomina! Daphnin amant

Sicelides Musae, &c.

Curtius L. 10. C. 5. de Alexandro: *modus immodicarum cupiditatum, Veneris intra naturale desiderium usus, nec ulla nisi ex permissu voluptas.* sed hic consistamus intra gargaridationem.

8. Fa-

- 5 Turpe est, quod nequeas, capiti committere pondus;
 Et pressum inflexo mox dare terga genu.
 Omnia non pariter rerum sunt omnibus apta,
 Fama nec ex aequo ducitur una jugo.
 Gloria Lysippo est animosa effingere signa:
 10 Exactis Calamis se mihi jactat equis.

In

8. FAMA NEC EX AEQUO DUCITUR ULLA JUGO] duo Regii, noster secundus, Groninganus, libri Gebhardi: *Flamma nec ex aequo*. primus noster:

Palma nec ex aequo clauditur ulla jugo.

Flamma & clauditur etiam in Borrichiano legitur. deinde Regii, illa rogo: Colbertini, ulla rogo. legendum cum Lipsio L. 3. Var. Lect. C. 17:

Fama nec ex aequo ducitur una jugo.

optime Lippius: nam istud una erat in Passeratii libro. & crebro illa vel ulla scripserunt librarii pro una. Terentius Andr. Act. 4. Sc. 4.

verbum si mihi

Unum, praeterquam quod te rogo, facis, cave.

ibi codices minus emendati habebant *verbum si mihi ullum*, observante viro laudatissimo Georgio Fabricio. tamen unum postulat Donati nota: *accommodate comminatur Davus: paene enim Mysis universa narrabat*. idem mendum Gruteri industria ex Floro sustulit L. 4. C. 2. *numquam uno loco tantum virum populi Romani, & tantum dignitatis Fortuna vidit*. & hic erat ullo loco. dicit ergo poeta, Non eadem gloria ex eadem arte quamlibet magnos artifices manet. Lysippus statuis humanis effingendis clarior est quam Calamis: qui tamen ipse meliores equos fecit quam Lysippus. &c. aliter Jo. Fred. Gronovio visum fuisse in Diatribae Statianae non ignoro. quem, qui volet, sequatur. Philippus Silvius suo more, hoc est plus quam pueriliter, reddidit, *neque ex eodem fonte laus omnis & nomen provenit*.

9. GLORIA LYSIPPO EST ANIMOSA EFFINGERE SIGNA] recte *animosa*, animata quasi ac viventia. sic Myronis boves supra appellavit *virida signa*. Quintilianus L. 12. C. 10. *ad veritatem Lysippum & Praxitelem accessisse optime affirmant*. & poterat de iis arbitrari Propertius, testis oculatus. Vellejus L. 1.

C. 11. Hic est Metellus Macedonicus, qui porticus circumdatus duabus aedibus sine inscriptione positis, quae nunc Octaviae porticibus ambuntur, fecerat: quique hanc turmam statuarum equestrium, quae frontem aedium spectant, hodieque maximum ornamentum ejus loci, ex Macedonia detulit. cujus turmae hanc causam referant: Magnum Alexandrum impetrasse a Lysippo, singulari italium auctore operum, ut eorum equitum, qui ex ipsius turma apud Granicum flumen ceciderant, expressa similitudine figurarum, faceret statuas, & ipsius quoque iis interponeret. Plinius L. 34. C. 8. Alexandrum, amicorumque ejus imagines, summa omnium similitudine expressis. Hae Metellus Macedonia subacta transfudit Romam.

10. EXACTIS CALAMIS SE MIHI JACTAT EQUIS] multa Calamidis opera passim celebrant antiqui: sed inprimis admirationi fuerunt quos fecerat equos. magnificum in Alti donarium celebrat Pausanias L. 6. *aerum currum, in quem vir ascendit; utrimque veredi singuli, pueris insidentibus. sunt autem monumenta de Olympicis victoriis Hieronis Dinomenis filii, qui fratri Geloni in Syracusarum tyrannide successit. currus, Onatae Aeginetae; Calamidis, qui utrimque stant equi, & insidentes illis pueri, opera sunt. Plinius L. 34. C. 8. Calamis & alias quadrigas bigasque fecit, equis semper sine aemulo expressis. Ovidius Pontic. L. 4. Epist. 1.*

Vindicat ut Calamis laudem, quos fecit, equorum;

Ut similis verae vaccae Myronis opus.

& hujus quidem opera prae Calamidis commendatiora habebantur. Cicero in Bruto C. 18. *Quis enim eorum, qui haec minora animadvertunt, non intelligit, Canachi signa rigidiora esse, quam ut imitentur veritatem? Calamidis dura illa quidem sed tamen molliora quam Canachi. Nondum Myronis satis ad veritatem adducta; jam tamen quae non dubites pulcracere. Fabius L. 12. C. 10. Similis in statuis differens*

In Veneris tabula summam sibi ponit Apelles:

Parrhasius parta vindicat arte locum.

Argumenta magis sunt Mentoris addita formae:

At Myos exiguum flectit acanthus iter.

15 Phidiacus signo se Jupiter ornat eburno;

Praxitelem Paria vindicat urbe lapis.

Est

serentia. Nam duriora, & Thascanis proxima Calon atque Egeſias, jam minus rigida Callamis, molliora adhuc ſupra dictis Myron fecit. verum, quod in tranſcurſu obſervo, hic Egeſias, ſive Hegeſias, nescio quo modo non placet, & de mendo ſuſpicio eſt. Philoſophum eo nomine commemorat Cicero L. 1. Tuſcul. Quaest. C. 34: a malis igitur mors abducit, non a bonis, verum ſi quaerimus. Hoc quidem a Cyrenaico Hegeſia ſic copioſe diſputatur, ut is a rege Ptolemaeo prohibitus eſſe dicatur illa in ſcholis dicere, quod multi his auditis mortem ſibi conſcicerent. Valerius Maximus L. 8. C. 9. Quantum eloquentia valuiſſe Hegeſiam Cyrenaicum philoſophum arbitramur? ubi eadem refert quae Cicero. Strabo quoque L. 9. ubi Athenae deſcribuntur, Hegeſiae cujuſdam fragmentum laudat, hiſtorici ut puto, & ab altero illo diverſi. fuit fortasſe idem ille, quem fractum, minus, & in ipſa concinnitate puerilem vocat Cicero in Bruto C. 83. ſed nos ſtatuarium quaerebamus. itaque prope abeſt, ut credam ſcribendum in Fabio Hegeſias. ſane ſtatuarii Hegeſiae bis meminit Plinius L. 34. C. 8. eodem tempore aemuli ejus [Phidiae] fuere Alcamenes, Crisias, Neſticles, Hegeſias. ac deinde: Hegeſiae Minerva, Pyrrhusque rex laudatur, & Coletizonſes pueri, & Caſtor & Pollux ante aedem Jovis Tonantis. Patriam indicat Pausanias L. 8. Aetate floruit Onatas eadem qua Hegeſias Athenienſis, & Argivus Agalades. de Hegeſia video Plinium ac Pausaniam laudari a Franciſco Junio in laborioſo illo artificum catalogo. qui liber nondum prodierat in lucem, quum hae commentatiunculae jam eſſent conſectae. quod ideo dico, ut ne Palaemon aliquis furti me velit poſtulare, ſimul caluerit in Aeconido deo.

12. PARRHASIUS PARTA] Pyreicus intruſerat Beroaldus, inque eo facinore ultro etiam gloriatur. Parrhaſius eſt in octo libris ſcriptis: quod rite atque ordine Scaliger reſti-

tuit in ſuam ſedem. idem feliciffime parta emendavit ex corrupto parva. Sane parere artem ita dicitur, ut parere laudem, gloriam, amicos, imperium, pacem, bellum, & quae ſunt id genus ſexcenta tanta. Plinius L. 35. C. 10. Parrhaſius Ephesi natus, & ipſe multa conſtituit. Primus ſymmetriam picturae dedit, primus argutias vultus, elegantiam capilli, venuſtatem oris, conſeſſione artificum in lineis extremis palmam adeptus. haec eſt illa ars, quam Parrhaſius peperit perhibetur.

15. PHIDIACUS SIGNO SE JUPITER ORNAT EBURNO] in Groningano, & Comeliano Gebhardi, erat ſe Jupiter armat: quod aliquando multum ſe mihi commendabat. vidi deinde verius eſſe vulgatum ornat: neque enim Jupiter ille Eleus tenebat fulmen, uti videre eſt ex illa diligentiffima atque operoſiſſima hujus nobiliſſimi operis deſcriptione apud Pausaniam in Eliacis prioribus, ſive L. 5: paſſim quoque alii laudant a pulcritudine atque ab ornatu inimitabili. Quintilianus L. 12. C. 10. Phidias in ebore longe citra aemulum, vel ſi nihil niſi Minervam Athenis, aut Olympium in Elide Jovem feciſſet: cujus pulcritudo adjeſſiſſe aliquid etiam receptae religioni videtur. adeo majeſtas operis Deum aequavit. Columella praefat. L. 1. nec pulcritudine Jovis Olympii Minervaeque Phidiae ſequentis aetatis aſtoniſis pignus experiri Bryaxim, Lyſippum, Praxitelem, Polycletem, quid efficeret, aut quouſque progredi poſſent. Juvenalis Sat. 8.

Et cum Parrhaſi tabulis, ſigniſque Myronis, Phidiacum urvebas ebur.

adde Valerium Maximum L. 3. C. 7. extern. 4.

16. PRAXITELEM PROPRIUS VINDICAT ARTE LAPIS] in octo libris ſcriptis, & editionibus primis, legitur, propria vindicat urbe lapis. quo modo & duo libri Gebhardi. & arte, quod nullae membranae agnoſcunt, videtur Hier. Avantii eſſe figmentum: nam

Kk

primum

Est quibus Elaeae concurrat palma quadrigae,

Est quibus in celeres gloria nata pedes.

Hic satus ad pacem; hic castrensibus utilis armis.

20 Naturae sequimur femina quisque suae.

At

primum comparuit in exemplaribus Aldinis. istud autem *propria* corruptum puto ex *Paria*: etenim *Parium* habere quosdam codices, testatur Beroaldus. *Parium* autem marmor prae ceteris marmoribus excelluisse, nusquam non produunt poëtae. & notavit Acro in Horat. L. 1. Od. 19. v. 6. Fabius L. 2. C. 19. Si *Praxiteles* signum aliquod ex molari lapide conatus esset exsculpere, *Parium* marmor malle mride: at si illud artifex expolisset, plus in manibus fuisset quam in artifice. *Praxitelem* porro marmore quam aere felicior, ideo & clariorem, fuisse, auctor est Plinius L. 34. C. 8. quamquam fecerat etiam ex aere pulcherrima opera. sed marmoris gloria se ipsum superasse, idem Vir summus prodidit L. 36. C. 5. magnis quoque laudibus tulit Cicero pulcherrimum illud Cupidinis signum e marmore, propter quod Thespiæ viscebantur, quum alia visendi caussa nulla esset, Accus. 4. in Verr. C. 2. & Papinius L. 4. Silv. 6. praecipue extollit

laboriferi vivunt quae marmora coelo

Praxitelis.

ut jam taceam de tot aliis, quorum elogiorum finis nullus est. itaque scribendum opinor,

Praxitelem Paria vindicat urbe lapis.

Parium marmor solum dignum est, in quo se exerceat *Praxitelis* artificium nulli imitabile. *Paros*, *Cycladum* una in mari *Aegeo*, habebat urbem sibi cognominem, patriam *Archilochi* poëtae. vide *Stephanum Byzantium*. *lapis urbe Paria* sic dicitur ut *ficus Zacyntho*, *vinum Lesbo*, & quae sunt id genus multa veterum munditiarum. de quibus cum cura egit eruditus scriptor nostras *Aufonius Popma* L. 2. de usu Antiq. Locut. C. 11.

17. EST QUIBUS ELEAE CONCURRIT PALMA QUADRIGAE] *est* hic & in sequente versu habent nostri duo cum Groningano, alteroque Colbertino, ac Borrichiano. eleganter, & ad morem Atticorum, quod illustratum dedit Theodorus Marcilius ad Horat. L. 1. Od. 1. reliqui libri, *sunt, sunt.* & sic

fere editiones vulgatae. hunc bellissimum Atticissimum jure civitatis Batavicae donavit nobilissimus scriptor, & saeculorum memoria dignissimus, Petrus Cornelius Hoofdius, eo creberrime usus. sic Propemptico Laurentii Realii:

Daar was'er wel zoo week, dat d'oogen tranen droegen,

Tot wiigen hoe in 't hart de zielen lieflijk loegen,

Mits zy beleefden, dat hun Aemstel was geraakt

Aan eigen burger, die had Koningen gemaakt. in Vita Henrici Magni: *Daar is'er van gevoelen, dat het alle deze list te doen was, om vrede ende oorlog in der hand te hebben, met het handelen van zyn hart.* ---- *Daar was'er die geloofden, dat hy zich zelven uit wanhoop verdrongen had.* Epist. 39. *Der is'er niet iemin, die honing en melk voor de twee lieflijkste lekkernyen des lands van beloften houden, en als ze gemengt zyn, zouden'er geen monds aan steeken.* atque ita saepe alibi: praesertim in opere aeterno Historiarum Belgicarum. tamen brevi ad has delicias obtruit infelix palatum hominum quorundam inepte doctorum, quibus sordet & putet quidquid est Venerum transmarinarum.

20. NAT. SEQUITUR] non dubito, a poëtae manu fuisse sequimur; unde detritis paulatim duabus lineolis enatum fuit istud sequitur. nomina collectiva & partitiva, ut magistri vocant; singularia eleganter cum verbo plurali ponuntur. Virgilius L. 6. Aen.

Quisque suos patimur Manis.

L. Septimius L. 3. C. 12. *ita per distributionem officia sua quisque procurantes igni plurimum in armis pernoctant.* & L. 4. C. 8. *collectos suos quisque igni cremant.* Et more patrio sepeliunt. & antequam locupletior auctor T. Livius L. 27. C. 51. *Tum enimvero aetas omnis currere obvii; primus quisque oculis auribusque haurire tantum gaudii cupientes.* sed in promptu sunt ubique exempla.

At tua, Maecenas, vitae praecepta recepi,
 Cogor & exemplis te superare tuis.
 Quum tibi Romano dominas in honore secures,
 Et liceat medio ponere jura foro:
 25 Vel tibi Medorum pugnaces ire per hostes,
 Atque onerare tuam fixa per arma domum:
 Et tibi ad effectum vires det Caesar, & omni
 Tempore tam faciles infinuuntur opes:
 Parcis, & in tenues humilem te colligis umbras,
 30 Velorum plenos subtrahis ipse sinus.

Crc.

22. COGOR ET EXEMPLIS TE SUPERARE
 TUIS] marmor vetus Arimini in templo S.
 Bartoli, quod a Steph. Pighio descriptum
 Gruterus publicavit, CIXCIV. 2. QVOD. LIBE-
 RALITATES. IN. PATRIAM. CIVESQ. A. MAJO-
 RIBVS. SVIS. TRIBUTAS. EXEMPLIS. SVIS. SU-
 PERAVERIT.

25. MEDORUM PUGNACES IRE PER HO-
 STES] Groninganus, pugnatos. quod valeret,
 depugnatos, debellatos.

26. ONERARE TUAM FIXA PER ARMA DO-
 MUM] proprio figendi verbo utitur, quo &
 saepe Livius in hac re usus est, & poetae
 complures. Peto Albinovanus Consolat. ad
 Liviant Aug.

*Moesia domus plangore sonat; cui figere lac-
 tus*

Partis sua dominus voratas arma manu.
 Horatius L. I. Epist. I.

Vejanus armis

Herculis ad postem fixis laetet abditis agro.
 Lucanus L. I.

*Deripiunt sacris adfixa pennis arma,
 Quae pax longa dabat: nuda jam crasse fluen-
 tes*

*Invadunt clypeos, curvataque cuspidi pila,
 Et scabros nigrae morfu rubiginis enses.*

C. Silius L. 6. de Attilio Regulo:

*Adfixi clypei, curruque, & spicula nota
 Aedibus in parvis, magni monumenta trium-
 phi*

Pulsabant oculos.

& L. 15.

Fatidicus Nabis veniens Ammonis arenis

Improba miscebat securus praelia sati,

*Ceu tutante Deo, ac patriis spolia liala tem-
 plis*

Fixurum vano samidus promiserat ore.

Virgilius L. 3. Aen.

*Aero cavo clypeum, magni gestamen Aban-
 tis,*

Postibus adversis figo.

inibi Servius: proprie. FIGI enim dona dicun-
 tur, ut Sacra ad fastigia fixi. & sciendum,
 inter sacratas res etiam dona esse, sicut in libris
 sacrorum invenitur; quae tam diu dona dici
 possunt, quam diu non profanantur. Plinius L.
 35. C. 2. Aliae foris & circa limina animo-
 rum ingentium imagines erant, adfixis hostium
 spoliis, quae nec emtori reficere liceret: trium-
 phabantque etiam dominis mutatis ipsae domus,
 vides morem & in sacris & in profanis aedi-
 bus celebratum, servato utrobique figendi
 verbo.

29. IN TENUES HUMILEM TE COLLIGIS
 UMBRAS] elegans est istud colligis, sed Ma-
 rollo parum perspectum, ita vertenti: Tu te
 renfermes en toute humilité sous de petites om-
 bres. tamen Passeratius ceperat non incom-
 mode. Apulejus Apolog. Ego contra, quan-
 tulacumque haec tibi videntur, multa etiam &
 nimia abisror, & cupio me ad pauciora coër-
 cere, tanto beator futurus, quanto collectior. &
 umbras opponit luci & splendori aulae. male
 hic Passeratius: ita te astringis reduciisque col-
 lecta cupiditate, ut non procul umbram jacias.
 possis & ad studium hortorum referre, quo
 flagrabat Maecenatis animus. Peto Albino-
 vanus:

*Maluit umbrosam quercum, Nymphasque ca-
 nentes,*

Paucaque pomosi jugera certa soli.

*Pieridas, Phoebumque colens in mollibus bor-
 tis*

Kk 2

Sede-

Crede mihi, magnos aequabunt ista Camillos
Judicia, & venies tu quoque in ora virum.
Caesaris & famae vestigia juncta tenebis:
Maecenatis erunt vera tropaea fides.

- 35 Non ego velifera tumidum mare findo carina:
Tuta sub exiguo flumine nostra mora est.
Non flebo in cineres arcem fidisse paternos
Cadmi, nec semper praelia clade pari.
Nec referam Scaeas, & Pergama Apollinis artes,
40 Et Danaum undecimo vere redisse rates,

Moe-

Sederat argutus garrulus inter aves.

33. CAESARIS ET FAMAE VESTIGIA JUNCTA TENEBIS] Palmerius corrigit, *fastigia*: quia scilicet *fastigia famae* recte dicatur; *tenere* autem *vestigia*, non recte. atqui Virgilius dixit L. 5. Aen.

*Hic juvenis jam victor ovans vestigia presso
Haud tenuis titubata solo.*

elegant, & valde ad rem, *niti in vestigia majorum*, quod minus est quam *tenere*, apud Justinum legitur L. 29. C. 1. *His regibus pueris, etsi nulli senioris aetatis rectores erant, tamen in suorum quibusque majorum vestigia nitentibus magna indoles virtutis enituit.* Sed Palmerii temeritatem bene retudit Valens Acidalius ad L. 2. Velleji C. 88. qui tamen ubi in praecedente versu legit, *magnos aequabunt ista triumphos*, in eo adversantes sibi habet omnes libros antiquos, qui magno consensu praeferebant *Camillos*. nec video cur repudiemus.

36. TOTA SUB EXIGUO FLUMINE NOSTRA MORA EST] Groninganus; *Tuta sub exiguo est*, & deinde *nostra ratis*. Passeratii quoque libri habebant *ratis*. legendum videtur,

Tuta sub exiguo flumine nostra mora est.
ita supra dixerat L. 2. Eleg. 3.

Tranquillo tuta descendis flumine cymba.
& hujus libri Eleg. 2.

*Alter remus aquas, alter tibi radat arenas:
Tutus eris: medio maxima turba mari est.*
Ovidius Trist. L. 2.

*Non ideo debes pelago se credere, si qua
Auder in exiguo ludere cymba lacu.*

37. IN CINERES ARCEM SEDISSSE PATER-NOS] melius opinor *fidisse* scribemus. Virgilius L. 2. Aen.

*Tum vero omne mihi visum considerare in ignis
Illum, & ex imo verti Neptunia Troja.*

& L. 9.

*at non viderunt moenia Trojae
Neptuni fabricata manu considerare in ignis?*
Tacitus L. 3. Histor. C. 33. *Per quadriduum Cremona suffecit. Cum omnia sancta profanaque in igne considerent, solum Mephisis templum stetit ante moenia, loco, seu numine defensum.* Haec quidem ego sic mecum cogitaveram: sed quid respondebo Prisciano? (Is L. 10, dicit: *ab eo quod est Sido praeteritum non inveni.*) nimirum, commutari crebro duo ista verba *Sidere* & *Sedere*, inprimis autem in compositis? hic vero loci nihil mutandum, idque auctore Papinio Statio? L. 5. Silv. 3:

*sacilegis lucent Capitolia taedis,
Et Senonum furias Latiae sumere cohortes.
Vix requies flammis: necdum rogos ille Deorum*

Sederat.

Nequaquam. inveniri ejus verbi praeteritum jam ex laudato Taciti loco vidimus, & firmavit pridem eximius ille Gronovius L. 4. Observ. C. 16. correcto simul Papinio, & verbo *Siderat*, quod male effurcillarum erat; in sedem suam reducto.

38. NEC SEMPER PRAELIA CLADE PARI] Lipsius L. 2. Ant. Lect. C. 10, suspicabatur emendandum *nec septem*, propter septem istos celebres duces. Passeratii libri, *nec fratrum*. nostri nihil mutant. & recte. erant enim clades semper pares, victoribus non minus quam victis exitiofae. vide Erasmus nostrum adagio *Cadmea victoria*.

39. PERGAMA APOLLINIS ARCES] leve mendum omnem sensus elegantiam evertit. scripserat poeta, *Apollinis artes*. fabula est notissima, neque hic repetenda. Ovidius Epist. Oenonae:

Me fide conspicuus Trojae munitor amavit.

&

Moenia quum Grajo Neptunia pressit aratro.

Victor Palladiae ligneus arcis equus.

Inter Callimachi sat erit placuisse libellos,

Et cecinisse modis, Dore poeta, tuis.

45. Haec curent pueri, haec curent scripta puellae,

Meque Deum clament, & mihi sacra ferant.

Te

& Epist. Paridis:

Ilion adspicies, firmataque turribus aëlis

Moenia, Phoebeae structa canore lyrae.

quod. quis fecit, aut condidit, id dicitur equus ars. Virgilius L. 5. Aen.

rifit pater optimus olli,

Et clypeum efferri iussa, Didymaonis artes,

Neptuni sacro Danaos de posse refectum.

Ovidius L. 6.

Multa dabant animos: sed enim nec conjugis artes,

Nec genus amborum, magnique potentia regni,

Sic placuere illi, quamvis ea cuncta placebant,

Ut sua progenies.

Niobe istic appellat conjugis artes urbem Thebarum, quam vir suus Amphion lyrae canore construxerat, ut Trojam Apollo. quod noster paullo apertius L. 1. Eleg. 9.

Atque Amphioniae moenia flare lyrae.

Papinius L. 11. Theb.

O furor, o homines, dirique Prometheos artes,

Quam bene post Pyrrham tellus pontusque vacarent!

40. DANAUM DECIMO VERE] syllaba ultimae vocis primae absorpsit primam sequentis: nam certe ratio temporis postulat undecimo. quod notius est, quam ut debeat operose probari. bene autem dixit vere. nam veris initio a Troade solverunt Graji victores. Servius ad L. 11. Aen. v. 259. [sic triste Minervae Sidus] Re vera constat Graecos tempestate laborasse aequinoctio vernali, quando manubiae Minervales, id est fulmina, tempestates gravissimas commoverent. unde perisse dicendo SIDVS, utrumque complexus est. nam SIDVS & tempestatem significat, & re vera sidus. Haec autem numina, quae inter sidera non videmus, licet sua signa propria non habeant, cum aliis potestate sunt permixta: ut Ophiucus ipse est Aesculapii: Gemini, Apollinis & Herculis esse dicuntur: sic Minervae Arias esse dignoscitur.

42. VICTOR PALLADIAE LIGNEUS ARTIS

equus] putant adludi locum Virgilii L. 2. Aen.

Instar montis equum divina Palladis arte

Aedificant.

sed falluntur, qui ita putant. legendum est arcis: idque verum esse evincet ipse Virgilius, libro laudato:

Pars stupet innuptae donum exiriale Minervae,
Et molem mirantur equi: primusque Thymoe-
tes

Duci intra muros hortatur, & arce locari:

id quum impedisset Laocoon infelix, mox a duobus anguibus enectus una cum geminis filiis poenas dedit pii consilii, quia jam Trojae sic fata ferebant. cives autem ceteri, attoniti pavore monstrorum,

scelus expendisse moerentem

Laocoonia ferunt, sacrum qui culpe robor

Laeserit, & tergo sceleratam intorseris hastam,

Ducendum ad sedes simulacrum, orantiaque

Divae

Numina conclamant.

quod & factum magno molimine, narrante istic Aenea, & addente:

Instamus tamen inmemores caecique furoris,

Et monstrum infelix sacrae sistimus arce,

unde post paullo descendentes Graji urbem ipsam invaserunt. Deiphobus de conjugis sua Helena, L. 6. Aen.

Ille chorum simulans, evantis orgia circum

Ducebat Phrygias: flammam media ipsa tenebat

Ingentem, & summa Danaos ex arce vocabat.

recte itaque dicitur equus ille victor arcis Palladiae. lege sis Demodoci cantilenam apud Homerum, sub finem L. 8. Odyss. & Hyginum cap. 108. Parisinus interpres illustri lumine perfudit hunc versiculum: Equus abiegnus artis Palladiae victor. id qui capit, non opus habet mea correctione.

44. PURE POËTA] omnes omnium libri scripti habent, dure poëta; etiam ii, quibus Berqal-

Kk 3

duS

- Te duce vel Jovis arma canam, caeloque minantem
 Coeum, & Phlegraeis Oromedonta jugis:
 Celsaque Romanis decerpta palatia tauris
 50 Ordinar, & caeso moenia firma Remo;
 Eductosque pares silvestri ex ubere reges.
 Crescet & ingenium sub tua iussa meum.
 Prosequar & currus utroque ab litore ovantes,
 Parthorum astutae tela remissa fugae:
 55 Clausuraque Pelusi Romano subruta ferro,
 Antonique graves in sua fata manus.

Mol-

us ulus fuit, ac Scaliger. illius est *Co*, quod vulgatas jam olim infedit: hujus *Co* pure. sed legendum *Dore*, mutato *n* in *o*, ut recte atque eleganter observavit ingeniosissimus Petrus Scriverius Animadvers. in librum Spectaculorum, qui Martiali solet praefigi, Epigr. 31. *Dorus* autem est *Dorinus*, vel *Dorica*, cujus metaplasmata insignia istis exemplis. ceterum de commutatione literarum *o* & *u*, non est cur multa loquamur. obvia sunt passim exempla. Tamen haec observandum, utut tenuis, neglecta in fraudem duxit viros alia excellentes. apud Valer. Flac. locus est a multis vexatus, nullo suo merito, L. 2. Argon. v. 573.

manet innotis nox *Dorica* lustris,
 Et genus Aeneadum, & Trojae melioris honores.

cum locum exponens Angelus Politianus, homo insigniter eruditus, Miscellaneorum Cap. 3, dicit se vidisse ac legisse in codice pervetere Taddaei Ugoleti *max durica*. itaque maluit ad equum illum durareum Epei deflectere, quam cum libris vulgatis agnoscere *Co* *Dorica*. in qua voce vera mens est cultissimi poetarum. nec tamen fallebat codex ille pervetus: siquidem *durica* idem istis erat, quod vulgarium *Dorica*.

47. COELOQUE MINANTEM CAEUM] in nostro secundo est *minacem*, quod ferti poterat. Horatius L. 2. Od. 12.

ductaque per vias

Regum colla minacium.

& L. 3. Od. 4.

Sed quid Typhoeus, & validus Mimas,
 Aut quid minaci Porphyryon statu?

48. OROMEDONTA] ab hoc gigante no-

men traxisse montem excelsum in insula Co, tradit eruditissimus Casaubonus Lection. Theocrit. C. 6. restat tamen ut amplius inquiretur: neque enim fuisse ignobilem, vel ex hoc uno loco palam est.

55. CASTRAQUE PELUSI] acuta est & capitalis Jani Melleri Palmerii emendatio, *Claustra*que Pelusi. quae tamen ipsa apud Lippium legitur Com. in L. 2. Annal. Taciti C. 59. *Equitibus Romanis illustribus seposuit* [Augustus] *Aegyptum: ne fame urgeret Italiam, quisquis eam provinciam, claustra terrae ac maris, quamvis levi praesidio adversus ingentes exercitus infedisset.* A. Hirtius lib. de bel. Alexandr. C. 26. *tota Aegyptus maritimo accessu Pharo, pedestri Pelusio, velut claustris, munita existimatur.* Lucanus L. 10.

Tunc claustrum Pelagi cepit Pharon. insula quondam

In medio stetit illa mari, sub tempore vasis
 Proteos: at nunc est Pellaeus proxima muris.

Valerius Flaccus L. 5.

Illam, post acies rubrique novissima claustra
 Aequoris, hic refides thiasos, hic aera moventem,

Udaque paripinea nestentem cornua vitta,
 Nunc etiam meministi, aquae.

& paullo post, ubi de Amazone:

Cum redis ingenti per Cassia claustra triumpho,

Massagetam Medumque trahens.

Florus L. 2. C. 7: *Flaminio duce irruis antea Chaeum montes, Antioque antem per abrupta cadentem, id est, ipsa Macedonina claustra penetravimus.* & Cicero Corinthum positu suo claustra locorum Graeciae tenere dixit Agrar. 2. C. 32.

57. Mol-

Mollia tu coeptae fautor cape lora iuventae,

Dexteraque immixtis da mihi signa rotis.

Hoc mihi, Maecenas, laudis concedis: & a te est

60 Quod ferar in partes ipse fuisse tuas.

57. MOLLIS TU COEPTAE FAUTOR CAPE LORA JUVENTAE] quis adeo mentis inops, aut Latini sermonis expertus, ut patronum munificum ac benignum vocare sustineat *fautorem mollem*? concedamus id librariis, qui fortasse fando aliquid inaudiverant, taxari aliquando a L. Seneca mollitiem Maecenatis. unde & credere potuerint, cognomen ei adhaesisse *mollis*. quo modo ex ipsomet poeta *nautam* fecerant. mihi non est dubium, fuisse ab auctoris manu & calamo, *mollia*. multoties errorem istum errarunt indocti homines, ut extrinseca vocali vocis ultima, intruse- rint inficetum suum atque illepidum s. sic L. 2. Eleg. 25. habuimus,

Tristia ad Arabem fumerum victor equus.
lucumones isti scripserant *tristis*. altera ab- hinc Elegia legitur,

Conjugis obsequii pretium Romana poposcit Moenia.

ubi *conjugii* legendum esse, haud vana con- jectura offenderunt viri docti. Ovidius in Ibin:

Gutturaque imbuerunt infantia lacte camino.
olim *infantis* legebatur. Peto Albinovanus in obitum Maecenatis:

Militis Eoi fugientis terga secutus.
& hic scripserant *fugientis*. tale quid ut in Marone ne fieret, cavet Servii industria, L. 8. Aen.

Aetherii spectans orientis solis Lumina.

pro (inquit) *orientis solis lumina*. plurima hu- jus generis menda etiam nunc deturpant non unum poetam. *mollia* autem *lora*, ut in ca- dem *te mollia prata* dixit supra Eleg. 2.

Mollia sunt parvis prata terenda rotis.

& *mollia fata* L. 1. Eleg. 7.

Sint modo fata tuis mollia carminibus.

jussa haud *mollia*, Virgilius L. 3. Georg.

Interea Dryadum silvas salusque sequamur

Intactos, tua, Maecenas, haud mollia jussa.
id autem deprecatur noster, ac Maecenatem orat ut liceat sibi deductum dicere carmen, quale scilicet conveniens erat aetati tenerae, cui ludum dare optat.

V I I I.

Mirabar quidnam misissent mane Camoenae,
Ante meum stantes sole rubente torum.

Nata-

I. QUIDNAM MISISSENT MANE CAMOE- NAE] *jussissent*, quod maluerunt quidam, au- ctori suo Antonio Volsco libens redono. Nic. Heinſius Not. ad Claudian. Epithal. Pall. & Celer. y. 56, scribit, *visissent*; uti & versu tertio,

Natalis nostrae signum visere puellae.

in primo si quid mutandum, potior mihi fuerit Passeratii ac Livineji conjectura, *visissent*. quod non male cum plausu manuum facit. Sed *signum mittere*, est, signum dare. quare sustinebo adferendum, donec prodierint dudum promissae in nostrum poetam Norae Viri summi, quem certus sum nihil in hoc literaturae genere tentasse sine bonis rationi- bus. Eas vero brevi, ut auguror, debebit.

orbis eruditus beneficio Caroli Crucii, Viri Amplissimi, quem honoris causa nomino, at- que amicitiae. interim moneo, in omnibus libris scriptis inveniri lectionem vulgo rece- ptam; ne uno quidem aliorum eunte.

2. ANTE MEUM STANTES SOLE RUBENTE TORUM] magnus Heinſius loco laudato, re- ponit *sole oriente*. sed & hic sustinebo. expen- damus interea si *sole rubente* defendi queat, auctore Claudiano in Prob. & Olyb. Conf.

Sol, qui flammiferis mundum complexus habenis
Pelvis inextincto redeuntia saecula motu,
Spargo diem meliore coma, crinemque repexi
Blandius elato rubeant temone iugales,
Efflantes roſeum frenis spumantibus ignem.

&

Natalis nostrae signum misere puellae,

Et manibus faustos ter crepuere sonos.

5 Transeat hic sine nube dies. stent aëre venti,

Ponat & in sicco molliter unda minas.

Adspiciam nullos hodierna luce dolentes,

Et Niobae lacrimas supprimat ipse lapis.

Alcyonum positis requiescant ora querelis:

10 Increpet absumentum nec sua mater Ityn.

Tuque, o cara mihi, felicibus edita pennis,

Surge, & poscentes iusta precare Deos.

Ac

& Marone L. 7. Aen.

*Jamque rubescebat radiis mare, & aesthere
ab alto*

Aurora in roseis fulgebat lutea bigis.

ac Lucano (ne infinitam sumamus operam)
L. 2.

jam Phoebum urgere monebat

Non idem Eoi color aetheris, albaque nondum

Lux rubet, & flammis propioribus eripit a-
stris.

8. ET NIOBAE LACRIMAS SUPPRIMAT IPSE
LAPIS] haec est lectio libri Groningani, quam
nolim follicitari. auctor est Callimachus,
Hymno in Apollinem, Thetidem, etsi mi-
seram matrem atque orbam, non plorare a-
missum Achillem quoties *Io Paeon, Io Paeon*,
audiverit: Nioben quoque in lacrimosum
saxum induratum, intermittere tum aeternos
suos dolores. id noster urbanissime trans-
lit ad natalem suae Cynthiae. de vocabulo
lapis vide notata ad Callimachum illustri Span-
hemio p. 60. 61.

10. INCREPET ABSUMENTUM NEC SUA MA-
TER ITYN] Procnem intellige, sive hiru-
dinem, inamabile trinfantem. eam fabellam
aliter atque aliter apud veteres narrari non
ignoro: sed nunc luscinia locum hic habere
nullum potest. pulcre poeta praestantissimus
Petrus Angelius Bargaeus, de hirundine
quae pullos suos strangulaverat:

*Proh scelus infandum! quis jam te, barbara
Progne,*

Credat Ityn manibus non lacerasse tuis?

II. FELICIBUS EDITA PENNIS] volunt ad
pennis hic poni pro avibus, notante primum
Guilielmo Cantero L. 6. Novar. Lect. C. 12.
mihi secus videtur, & positum ajo pro avium

volatu. unde auguria atque omina captasse
priscos scimus. Virgilius L. 3. Aen.

*Trojuna interpres Divum, qui numina
Phoebi,*

Qui tripodas, Clarii lauros, qui fidera sen-
tis,

Et volucrum linguas, & praepetis omina pen-
nae.

Valerius Flaccus L. 1.

contra Phoebus Idmon,
Cui genitor tribuit monitu praenoscere Di-
vum

Omina, seu flammis, seu lubrica cominus
exta,

Seu plenum certis interroget aëra pennis.

Papinius alas vocat, apto ad mentem nostri
vocabulo, L. 3. Theb.

Jupiter omnipotens, nam se pernicious alis
Addere consilium, volucreque implere fu-
turi,

Ominaque & causas coelo deferre latentes
Accipimus.

Servius ad L. 1. Aen. v. 397. in auguriis con-
siderandae sunt non solum aves, sed etiam volatus.
commode jam olim distinxerat Ovidius L. 1.
Fastor.

Sed nihil ista juvant: quia linguae crimen
habetis,

Diique putant mentes vos aperire suas.

Nec tamen id falsum. nam, Diis ut proxima
quaeque,

Nunc penna veras, nunc datis ore, notas.
vide sis Festum in *Alites*, itemque in *Ofcines*.
apud nostrum de prioribus istis sermo est:
haud quaquam de pennis Cupidinis. quod
miror quomodo Passeratio in mentem veni-
re potuerit.

13. Ac

- Ac primum pura somnum tibi discute lymphæ,
 Et nitidas preffo pollice finge comas.
 15 Dein qua pridem oculos cepisti veste Properti,
 Indue; nec vacuum flore relinque caput.
 Et pete, qua polles, ut sit tibi forma perennis:
 Inque meum semper stent tua regna caput.
 Inde coronatas ubi ture piaveris aras,
 20 Luxerit & tota flamma secunda domo:
 Sit mensae ratio, noxque inter pocula currat,
 Et crocino nares murrheus ungat onyx.
 Tibia nocturnis succumbat rauca choreis,
 Et sint nequitiae libera verba tuæ.

25 Dul-

13. AC PRIMUM PURA SOMNUM TIBI DIS-
 CUTE LYMPHA] proprium in ea re verbum
 discutere. noster L. 2. Eleg. 10.

Quum mihi discussis talia visa metus.
 Lactantius de Mort. persecut. C. 46. Discussio
 deinde somno, notarium iussit ascribi, & sicut
 audierat, haec verba distulit. Minucius Fe-
 lix: cum discussa caligine, de tenebrarum pro-
 fundo in lucem sapientiae & veritatis emerge-
 rem, non respuit comitem, sed, quod est glo-
 riosius, praecurrit. Boethius L. 1. de Con-
 sol. Philos.

Tunc me discussa liquerunt nocte tenebrae,
 Luminibusque prior rediit vigor.
 Apulejus L. 2. Metam. Ut primum nocte dis-
 cussa Sol novus diem fecit, & somno simul emer-
 sus & lectulo, &c. idem L. 11. Consequitur dis-
 cussa pigra quiete, alacer exsurgit, neque protin-
 us, purificandi studio, marino lavacro trado.

15. DEIN QUA PRIMUM OCULOS CEPISTI
 VESTE PROPERTI] altero abhinc versu rē
 primum habuimus, quod segniter & odiose
 hic repetitur. noli dubitare, quin scriptum
 fuerit pridem. sic L. 2. Eleg. 7.

Eripitur nobis jam pridem cara puella.
 in fraudem duxit nasutos librarios initium
 libri 1.

Cynthia prima suis miserum me cepit ocellis.
 vestis ea fuit tunica ostrina. meminit ipse L.
 2. Eleg. 22.

Obstupui. non illa mihi formosior umquam
 Visa, neque ostrina quum fluis in tunica.
 in secundo nostro est dehinc, pro dein.

18. INQUE MEUM SEMPER STENT TUA RE-
 GNA CAPUT] noster primus stent tibi regna,
 minus recte. infra L. 4. Eleg. 7.

Longa mea in libris regna fuisse tuis.

22. ET CROCINO NARES MURRHEUS UN-
 GAT ONYX] crocinum unguentum non est
 idem cum crocomagmate, quod Passeratius
 putabat, deceptus prava scriptura apud Plin-
 nium L. 21. C. 22. ubi nunc recte legitur,
 praecunte Salmasio Exercit. p. 108. Faex quo-
 que expressi unguento crocino, quod crocomagma
 appellant, habet suas utilitates contra suffusiones
 oculorum. emendavit locum & Jo. Hardui-
 nus, sed tacito Salmasio. & tamen jam ante
 duo saecula occupaverat Marcellus Vergilius
 Annot. in Dioscorid. L. 1. C. 26. Onyx (in-
 quit Acro in Horat. L. 4. Od. 12.) metallum
 gemmae simile. de hoc ad unguenta odorata par-
 va fiebant vasa. rectissime lapidem onychem
 distinguit ab onyche gemma. Plinius L. 36.
 C. 8. hunc [onychem] aliqui lapidem alaba-
 strum vocant, quem cavant ad vasa unguen-
 taria, quoniam optime servare incorrupta dici-
 tur. quare vero murrheum, sive myrrheum
 noster vocaverit, admodum mirifice Beroal-
 dus ac Passeratius exposuerunt. quibus ego
 non insultabo. dicitur myrrheus a colore fla-
 vo, qui in hoc lapide laudatissimus perhibe-
 tur. Plinius L. 36. C. 8. Probatur quam ma-
 xime mellei coloris, in vorticem maculosi atque
 non transluidenti. myrrha autem probatissima
 talem habet colorem. inde fulvum Ovidius
 vocat L. 15. Metam.

LI

250

- 25 Dulciaque ingratos adimant convivia somnos.
 Publica vicinae perstrepat ora viae.
 Sit fors & nobis laborum interprete jactu,
 Quem gravibus pennis verberet ille puer.
 Quum fuerit multis exacta trientibus hora,
 30 Noctis & instituet sacra ministra Venus:
 Annua solvamus thalamo solennia nostro,
 Natalisque tui sic peragamus iter.

*Quo simul ac cassias, & nardi lenis aristas,
 Quassaque cum sulcum substravit cinnama myr-
 rha.*

talemque describit Plinius L. 12. C. 16. in plenum autem probatio est minutis glebis, nec rotundis, in concretum albicantis succi & tabescentis, neque fracta candidos ungues habeat.

25. DULCIAQUE INGRATOS ADIMANT CONVIVIA SOMNOS] capitalis ille Hispanus, qui Petronium insigni opera illustravit, rē ingratos nostri interpretatur conctos & quodammodo necessarios, p. 67. haud vidi magis. semper ingratus est somnus atque intempestivus inter convivia: neque ulli homines liberalius ridentur, quam qui istic obdormiscunt. eratque hoc ipsum, quod narrabat Petronius: vino Falerno inundamur, excepti etiam pluribus ferculis, quum laboreretur in somnum. ----- Quum Ascylos gravatus tot malis in somnum laboretur, illa, quae injuria depulsa fuerat, ancilla totam faciem ejus fuligine longa perfricuit, & non sentiensis labra humerosque sopionibus pinxit. apud Horatium Nereus L. 1. Od. 15.

*Ingrato celeres obruit otio
 Ventos.*

26. PUBLICA VICINAE PERSTREPAT AURA VIAE] in sex libris *aurea* legitur; in duobus Regiis *ara*, atque hoc Passeratius placuit. melius ac verius *ora* rescripsit Nic. Heinsius Not. ad Ovid. L. 12. Metam. v. 430. de quo nec

ambigendum. certe *ara* quid huc faciat, non video. Cicero pro Roscio Amer. C. 46. *animi & aurium causa tot homines habet, ut quotidiano cantu vocum, & nervorum, & tibi-
 arum, nocturnisque conviviis tota vicinitas
 perfonet.*

28. QUEM GRAVIBUS PENNIS VERBERET ILLE PUER] illustris translatio a dimicatione avium generosarum. Laevinus Torrentius hunc locum laudans ad Horat. L. 1. Od. 27. *tor-
 queat* scripsit, pro *verberet*, perspicuo errore memoriat.

32. NATALISQUE TUI SIC PERAGAMUS ITER] Groninganus habet *ter peragamus*. quam insulsam lectionem spurcica interpretatione fulcire conatus est Passeratius. *peragere iter natalis* valet, celebrare diem natalem, quam longus est. videbis notam ad L. 2. Eleg. 24. v. 22. *iter* autem *natalis* dicitur, ut *iter lucis, iter mortis, iter vitae*. noster infra Eleg. 18.

*Phoebe, moraturae contrabe lucis iter.
 & supra Eleg. 5.*

Per te immaturum mortis adimus iter.
 Minucius Felix: *ut qui viam terit, eo felicior, quo levior incedit: ita beator in hoc itinere vivendi, qui paupertate se sublevari, non sub divitiarum onere suffirat. & alibi idem ille castissimus scriptor: Fortunae male creditur, & magno viatico breve vitae iter non instruitur, sed oneratur.* Ausonius Idyll. 15.

Quod vitae sectabor iter?

IX.

Quid mirare, meam si versat femina vitam,
 Et trahit addictum sub sua jura virum?
 Criminaque ignavi capitis mihi turpia fingis,
 Quod nequeam fracto rumpere vincla jugo?
 5 Venturam melius praesagit navita noctem:
 Vulneribus didicit miles habere modum.

Ista

3. CRIMINAQUE IGNAVI CAPITIS] in duobus Gebhardi erat *Criminaque*. sed vulgata defendit ipse Propertius L. 1. Eleg. 12.

Quid mihi desidia non cessas fingere crimen?

5. VENTURAM MELIUS PRAESAGIT NAVITA MORTEM] miror eorum pertinaciam, qui lectionem non nauci, *mortem*, tam studiose foveant. jam plus quam duo sunt saecula, postquam monuit Beroaldus in priscis codicibus legi *noctem*, id est, tempestatem, sive hiemem, ut poetae loquuntur; quam peritus nauta non difficulter e coeli facie praesagit, saepe tam expertus nimirum, non autem saepe mortuus. *nox* pro tempestate L. Attius dixit Prometheo:

*Titanum foboles, socia nostri sanguinis,
 Generata Coelo, adspiciat reliquam asperis
 Vinculaque saxis; navem ut horrifono freto
 Noctem paventes timidi adnectunt navitae.*

pulcre Lucretius L. 4.

*modo quom fueris liquidissima coeli
 Tempestas, perquam subito sit turbida fovea
 Undique, uti tenebras omneis Acheronta ren-*

*Liquisse, & magnas coeli complesse cavernas.
 Usque adeo taetra nimborum nocte coorta
 Impendit atrae formidinis ora superne.*

Virgilio quoque frequens vox est. ecce locum adprime huc facientem L. 3. Aen.

Tum mihi caeruleus supra caput adstitit imber,

Noctem hiememque ferens; & inhorruit unda tenebris.

Continuo venti voluunt mare, magnaue surgunt

Aequora. dispersi jactantur gurgite vasto.

Involvere diem nimbi, & nox humida coelum

Abtulit. ingeminant abruptis nubibus ignes.

Excusimus cursu, & caecis erramus in undis.
 & alterum L. 1.

*Eripit subito nubes coelumque diemque
 Tenebrarum ex oculis: posito nox incubat atra.
 videre autem omnino debes initium L. 5. divinis operis.*

6. MILES HABERE METUM] miles pessime commendatur a metu. mihi certum est, a poetae manu fuisse *habere modum*. elementa & d. millies inter se commutant; nec minus & atque o. *habere autem modum* Latinitime dicitur. noster L. 2. Eleg. 12.

Veris amor nullum novis habere modum.
 Horatius L. 2. Sat. 3.

*o homo, quae res
 Nec modum habet, neque consilium, ratione
 modoque*

Tractari non vult.

Cicero L. 2. de Finib. Ergo & avarus eris, sed finite: & adulter, verum habebis modum: & luxuriosus, eodem modo. Terentius Andr. Act. 1. Sc. 1.

*Nam qui cum ingenio conflictatur ejusmodi,
 Neque commoveatur antequam in eo rationem,
 Scias posse habere jam ipsam sane viam modum.*

Itaque sensus erit: Miles pugnarum vetus, & saepe vulneratus, didicit ardoris sui modum habere, cautiusque pugnare quam fecerat tiro, neque periculis quibuscumque obficere injussum caput. ad rem summus imperatorum Caesar L. 3. B. C. cap. 93. nostri milites, dato signo, cum infestis pilis concurrissent, atque animadvertissent non concurrere a Pompejanis, usque peritis, ac superioribus pugnis exercitati, sua sponte cursum represserunt. h. e. ardoris sui habuerunt modum. quae res neglecta magnae fraudi fuit equitibus Rhemis, Bellovacum peditem cupidius insequenibus. A. Hirtius

Ll 2

L. 8.

Ista ego praeterita jactavi verba juvena:

Tu nunc exemplo discere timere meo.

Colchis flagrantes adamantina sub juga tauros

10 Egit; & armigera praelia sevit humo:

Custodisque feros clausit serpentis hiatus,

Iret ut Aesonias aurea lana domos.

Ausa ferox ab equo contra oppugnare sagittis

Maecotis Danaum Penthesilea rates.

15 Aurea cui postquam nudavit cassida frontem,

Vicit victorem candida forma virum.

Om-

L. 8. Bel. Gal. C. 11. nostri detrimento admo-
nentur, diligentius exploratis locis stationes dis-
ponere, ac moderatus cedentem iniqui hostem.
sapientissime, ut omnia, M. Tullius L. 1. de
Off. C. 24. Numquam omnino periculi fuga
committendum est, ut imbellis timidique videamur.
sed fugiendum etiam illud, ne offeramus nos
periculis sine causa: quo nihil potest esse stultius.

10. ARMIGERA PRAELIA SEVIT HUMO]
Livinejus conjiciebat armifera; quod tamen
eodem redit, ac tantumdem valet. nam ge-
rere & ferre promiscue usurpantur. ita noster
Parnalum vocat laurigerum Eleg. 11. quum
altero verbo utatur Plinius L. 15. C. 30. spe-
tiosissima in monte Parnaso [laurus]: ideoque
etiam grata Apollini, adjuvantis eo dona mittere
jam & regibus Romanis, teste L. Bruto. For-
tassis etiam in argumentum, quoniam ibi liber-
tatem publicam is meruisset, lauriferam tellurem
illam osculatus ex responso. Virgilius L. 2.
Georg.

Aus quo? Oceano propior gerit India lucos.

Papinius L. 9. Theb.

armigerum ni protinus, improba, campum
Deseris, huic nequam nosces nec Pallada dex-
trae.

verba sunt Martis ad Dianam. sevit praelia
elegantem dixit. & ad eam faciem Plinius
Panegy. C. 12: qui sciant se adfuisse ferocissi-
mis populis, eo ipso tempore, quod amicissimum
illis, difficillimum nobis: cum Danubius ripas
gelu jurgit, durasque glacie ingentia tergo be-
la transportat. & Florus L. 4. C. 12: Noricis
animos dabant Alpes atque nives, quo bellum
non posset ascendere.

12. IRET UT AESONIAS AUREA LANA DO-
MOS] nihil hac fabula decantatus. si tamen

aliquid ultra vulgares naenias scire desideras,
adi Hadrianum nostrum Junium L. 5. Ani-
mad. C. 12. Petr. Bellonium L. 1. Observ. C.
52. Mart. Ant. Delrium Comment. in Sene-
cae Medeam y. 365. & If. Vossium Observ.
in Catull. p. 190.

13. QUONDAM OPPUGNARE SAGITTIS]
contra oppugnare, noster secundus, & unus
Colbertinus. quam ego lectionem non insu-
per habendam reor. Graeci oppugnabant ur-
bem Trojanam: Penthesilea ut vicem redde-
ret, injectis sagittis oppugnabat naves Graeco-
rum. vide Cointum Smyrnaeum Paralip. L. 1.

14. MAECOTIS] omnes fere libri habent
injectis; nisi quod in Regiis, & in margine
alterius Colbertini legitur Maecotis. vere, at-
que adeo Propertiane.

15. AUREA CUI POSTQUAM NUDAVIT CAS-
SIDA FRONTEM.] Sosipater Charisius L. 1:
Cassidem dicimus nos ab eo quod est cassis: sed
multi cassida dicunt, ut Propertius, Aurea cui
postquam, &c. & Virgilius, aurea vati Cas-
sida. is locus legitur L. 11. immortalis ope-
ris y. 775.

16. VICIT VICTOREM CANDIDA FORMA
VIRUM] mirum unde hoc hauserit noster.
Hyginus quidem ab Achille interfectam com-
memorat Penthesileam, Fab. 112. Ptole-
macus autem Hephaestio, apud Photium,
auctor est, oecisum a Penthesilea Achillem,
Thetidis matris precibus in vitam revocatum,
& Penthesilea interemta rursum ad Orcum re-
diisse. nulla hic amoris mentio. Sed juvare ali-
quid videri potest Servius, ad L. 1. Aen. y. 494.
PENTHESILEA, inquit, Martis & Otterres
filia fuit, quam Achilles cum adversum se pugnan-
tem peremisset, post mortem ejus adamavit, eam-
que

- Omphale in tantum formae processit honorem,
 Lydia Gygaeo tincta puella lacu,
 Ut qui pacato statuisset in orbe columnas.
 20 Tam dura traheret mollia pensa manu.
 Persarum statuit Babylona Semiramis urbem,
 Ut solidum cocto tolleret aggere opus:
 Et duo in adversum immissi per moenia currus.
 Ne possent tacto stringere ab axe latus.
 25 Duxit & Eufratem medium, qua condidit arces,
 Jussit & imperio furgere Baetra caput.
 Nam quid ego heroas, quid raptem in crimine divos?
 Jupiter infamat seque suamque domum.
 Quid? modo quae nostris opprobria vexerat armis,
 30 Et famulos inter femina trita suos,

Con-

que honorifice sepelivit. tum ad L. 2. v. 661. seu cum se Martia curru Penthesilea refert] MARTIA. aut bellicosa, aut Martis filia; quae ab Achille occisa, ac mortua adamata est. ut nonnulli vero adserunt, cum Achille concubuit, & ex eo Caystrum filium edidit, a quo flumen Lydiae ita appellatur. Cointus autem Smyrnacus Paralip. L. 1, pulcerrimis versibus ejus cum Achille certamen describens, primo quidem vulneratam ait supra papillam dexteram, deinde etiam transfixam hasta una cum ipso equo, cui infidebat. mortuae galeam lucentem quum detraheret Achilles, adeo obstupuit egregio formosissimi vultus decore, ut gravissime animo ex cruciaretur, quod eam necasset, ac non potius divinitus oblatam uxorem duxisset. cadaver quoque & arma & equum reddiderunt Atreidae petenti Priamo; qui eam cum equo & armis crematam intulit in monumentum Laomedontis. noster contra indicare videtur, Achillem eam in pugna victam captamque deinde in deliciis atque in amoribus habuisse. Lucius vero Septimius, satis ferociter ab Achille occisam quum narrasset, L. 4. C. 3. addit: *Placitum omnibus, uti, quoniam naturae sexusque conditionem superare ausus esset, in fluvium, reliquo adhuc ad persentiendum spiritus, aut canibus dilanianda jaceretur. Achilles interfectam eam sepelire cupiens, mox a Diomede prohibitus est. Is namque percontatus circumstantes, quidnam de ea faciendum esset, consensu omnium pedibus attractam in Scamandrum praecipitat; scilicet poe-*

na postremas desperationis atque amentiae. adeo frustra in fabulis ulla queras constantiam.

21. STATUIT BABYLONA SEMIRAMIS] Me-la L. 1. C. 2. de Syria: Olim, ac diu potens: sed cum eam regno Semiramis tenuit, longe potentissima. Operibus certe ejus, insignia multa sunt: duo maxime excellent: constituta urbs mirae magnitudinis Babylon, ac siccis olim regionibus Eufrates & Tigris immissi, etiam haec duo noster potissimum commemoranda duxit.

23. ET DUO IN ADVERSUM MISIT PER MOENIA CURRUS] Gebhardi codices, cum uno nostro, ac Borrichiano & Groningano, *missi* habent. scripserat omnino poeta *immissi*, cujus vocis primam syllabam absorpsit ultima *tot adversum*. frequens id in libris, & quotidianum. Videsis Jo. Pierium Valerianum Castig. in L. 4. Aen. v. 669.

27. QUID RAPTEM IN CRIMINA DIVOS] libri meliores legunt, *in crimine*; quod Palmerius e Posthiano observaverat. adi notam ad Eleg. 7. v. 50, libri secundi.

28. JUPITER INFAMAT SEQUE SUAMQUE DOMUM] eleganter Laetantius in aureo libello de mortibus persecutorum, cap. 9. *Exinde insolentissime agere coepit*, [Maximianus] ut ex Marte se procreatum & *videri* & *dici* vellet, tamquam alterum Romulum; maluitque Romulam matrem, stupro infamare, ut ipse Diis oriundus videretur.

29. QUAE NOSTRIS OPPROBRIA VEXERIT ARMIS] in nostro secundo, inque Gronin-

Ll 3

ga.

Conjugii obſcaeni precium Romana popoſcit
 Moenia, & addiſtos in ſua regna patres.
 Noxia Alexandra, dolis aptiſſima tellus,
 Et toties noſtro Memphi cruenta malo,

35 Tres

gano, eſt vexerat; quod probo, ita exigente ſenſu.

31. CONJUGIS OBSCAENI PRETIUM ROMANA POPOSCIT MOENIA] Florus L. 4. C. 2. *Haec mulier Aegyptia ab obvio imperatore pretium libidinum Romanum imperium petiit. Et promiſit Antonius: quaſi facilius eſſet Partho Romanus.* ex hoc loco Flori nuper Andreas Dacerius, Not. in Horat. L. 1. Od. 37, collegit, emendandum eſſe in Propertio, *Conjugii obſcaeni pretium*, aptiſſime, ac veriſſime. Sed ex copſe Flori loco id docuerat jam pridem optimus noſtri interpres Joannes Paſſerarius; atque etiam Philippus Rubenius L. 2. Eleſt. C. 2. Pedit Albinovanus, in obit. Maecen.

Hic modo miles erat, ne poſſet femina Romanam

Dotaſtem ſupri turpis habere ſui.

ad eam formam Naſo loquitur l. 2. Metam.

Sideraque in coelo ſupri mercede recepta

Pellie: ne puro tingatur in aequore pellex.

& Epist. Oenonae:

Nec pretium ſupri gemmas aurumve popoſci. & Juſtinus L. 1. C. 7. *brevis poſt tempore caedes Candauli nuptiarum pretium fuit.* recte autem noſter *obſcaenum conjugium* vocat: nam conjugii nomine culpam praeſtatebat Antonius in Epistola ad Auguſtum, cujus nobis particulam Suetonius ſervavit C. 69. *Quid te muſavis? quod reginam in eo? uxor mea eſt.* urebat id nomen populum Romanum haud leviter. & vel unus Maro dixerit, Aen. L. 8.

Hinc ope barbarica variſque Antonius armis
Victor ab Aurorae populis, & litore rubro
Aegyptum, viresque Orientis, & ultima ſecum
Bactra vehit; ſequiturque (veſas) Aegyptia
conjunx.

nimirum matrimonium petere e gente devicta, foedum antiquis viſum atque indecorum. & notarunt in Alexandro Macedones ſui. Juſtinus L. 12. C. 10. *Filiam poſt haec Darii regis, Satiaram, in matrimonium recepit: ſed & optimaſibus Macedonum lectas ex omnibus gentibus nobiliſſimas virgines tradidit, ut communi ſaſto crimen regis levaretur.* nota-

vit & in L. Piſone Tullius orat. poſt reditum in ſenatu C. 7. *is me quidem minime, cognoram enim propter Piſonum affinitatem, quamquam longe hunc contagio matris transalpini ſanguinis abſtuliſſet, ſed vos populumque Romanum rugis ſupercilioque decepit.*

33. NOXIA ALEXANDRINA] omnes editiones inſedit hic error: in libris eſt *Alexandria*, Paſſeratio jam monitum. Et autem Graecorum nunc in I vertebant Romani, nunc in E. tamen in hujus urbis nomine videntur E maluiſſe. ſic in argenteis denariis M. Aemilii Lepidi, apud Steph. Vin. Pighium, ab uno latere eſt urbis Alexandrinae facies, cum corona murali turrita, cui ſubſcriptum ALEXANDREA. ſic in lapide Neapolitano, apud Gruterum CCCLXXVI. 3.

PROCYR. LVDI. FAMIL

GLAD. CAESARIS. ALEXANDRAE. AD
 EGYPTVM.

item in altero DXXV. 2.

T. AVFIDIO. T. F. AN. FALBO

FR. SUO. TR. MIL

ALEXANDRE. AD. AEGYPT

LEG. XXII. AN. XVIII.

in optimis illis membranis Horatii, quae ſunt penes principem in his literis virum, Jo. Geor. Graevium, *Alexandrea* legitur, L. 4. Od. 14. quam ſcriptionem eſſe veterem, locuples teſtis eſt Priſcianus L. 2. monens tamen, in nominibus urbium talibus variare auctores. quamquam Servius pro E regulam quaſi perpetuam ſancit, ad L. 1. Aen. v. 257. *omnia quae apud Graecos Ei diphthongum habent, apud Latinos in E productum convertuntur.* Kuthira, Cythira: Aeneas, Aeneas: Medus, Medea. porro Alexandriam peculiari titulo *noxiam* vocaverit noſter, optime tibi exponet imperator idem & ſcriptor optimus Julius Caſar L. 3. Bel. Civ. C. 110. cui addere poteſ commentarium A. Hirtii de bello Alexandrino, paſſim quidem, tamen vel praecipue C. 24.

35. Tres

- 35 Tres ubi Pompejo detraxit arena triumphos.
Tollet nulla dies hanc tibi, Roma, notam.
Assent Phlegraeo melius tibi funera campo;
Vel tua si focero colla daturus eras.
Scilicet incesti meretrix regina Canopi,
40 Una Philippeo sanguine inusta nota,
Ausä Jovi nostro latrantem opponere Anubin,
Et Tiberim Nili cogere ferre minas;
Romanamque tubam crepitanti pellere sistro,
Baridos & contis rostra Liburna sequi;

45 Foc-

35. TRES UBI POMPEJO DETRAXIT ARENA TRIUMPHOS] signanter Vellejus L. 2. C. 40. Hujus viri fastigium tantis ductibus fortuna extulit, ut primum ex Africa, iterum ex Europa, tertio ex Asia triumpharet: & quot partes terrarum orbis sunt, totidem faceret monumenta victoriae suae.

40. UNA PHILIPPEO SANGUINE ADUSTA NOTA] bene repositum est a Scaligero *inusta*, etiam si libris invitis. neque Passeratium hic audio; Maronem potius L. 3. Georg.

Continuoque notas & nomina gentis inurunt. & Paterculum L. 2. C. 64. Haec sunt tempora, quibus M. Tullius continuis actionibus aeternas Antonii memoriae inussit notas. ipsumque illum Tullium Orat. pro Cluent. C. 46. qui pretio adductus eripuerit patriam, fortunae, liberos civi innocenti, is censoriae severitatis nota non inuretur? Catilin. 1. C. 6. Quae nota domesticae turpitudinis non inusta vitae tuae est? quod privatarum rerum dedecus non haeret infamiae? pro P. Sulla C. 31. Neque enim tunc propulsandae calamitatis suae causa supplex ad vos, iudices, confugit: sed ne qua generi ac nomini suo nota nefariae turpitudinis inuratur.

41. AUSA JOVI NOSTRO LATRANTEM OP-
PONERE ANUBIN] pulcre Minucius Felix, disertissimus scriptor: Isis perditum flitum, cum Cynocephalo suo & calvis sacerdotibus tuget, plangit, inquit: & Isiaci miseri caedunt pectora, & dolorem infelicissimae matris imitantur: mox invento parvulo gaudet Isis, exsultans sacerdos, Cynocephalus inventor gloriatur: nec desinunt annis omnibus vel perdere quod inveniunt, vel invenire quod perdunt. Gallus Confessor Serm. C. 5. ubi loquitur de transitu maris rubri: Quod cernentes culto-

res simiarum, & caniformis Anubis, Neptunum jam supervacue placandum sibi putabant; sic undis in partes divisis. notabis ibi supervacue poni pro extra ordinem: more istorum temporum. Anubis cum canino capite omnique apparatu mystico exhibetur apud Janum Jacobum Boissardum Parte 6. Ant. Rom. p. 78. ex pulcherrimo marmore in hortis Julii tertii P.M.

44. BARIDOS ET CONTIS ROSTRA LIBURNA SEQUI] non satis convenit inter eruditos, quae & quales fuerint Barides. ex Herodoti Euterpe, five L. 2. C. 6. colligas, fuisse quidem magnorum ponderum capaces, sed Nilo dumtaxat arando idoneas. Neque vero abire alio videtur noster, dum Anubin Jovi Romano comparatum insectatur, & conopseum in saxo Tarpejo tendendum, sistrumque Isiacum velut tubam imbecillum eunuchorum, tam mordaciter irridet. extenuata omnia, ad infamandam Antonii memoriam. At res ipsa longe aliter se habuit, prodente L. An. Floro L. 4. C. 17. Nobis quadringentae amplius nares; ducentae non minus hostium: sed numerum magnitudo pensabat. Quippe a semis in novenos remorum ordinibus: ad hoc turribus, atque tabulatis allevatae, castellorum & turrium specie, non sine gemitu maris & labore ventorum ferebantur. non igitur poterant contis propelli, quod noster invidiose admodum finxit. de Liburnis consulendus P. Victorius L. 10. Var. Lect. C. 9. & Lambinus ac Torrentius, nobiles illi Horatii interpretes, ad L. 1. Od. 37. & ad Epod. 1. interim monendus es, minus bene apud Victorium nostra Liburna legi, vitio opinor ty-pothetarum. nam omnes libri scripti claris literis exhibent rostra.

46. JURA

- 45 Foedaque Tarpeio conopea tendere faxo,
Jura dare & statuas inter & arma Mari.
Quid nunc Tarquinii fractas juvat esse secures,
Nomine quem simili vita superba notat,
Si mulier patienda fuit? cape, Roma, triumphum,
50 Et longam Augusto salva precare diem.
Fugisti tamen in timidi vaga flumina Nili:
Accepere tuae Romula vincla manus,

Bra-

46. JURA DARE STATUAS] excidit vocula & ; legendumque, *Jura dare & statuas*. quod quanto sit alacrius ac vividius, nemo non intelligit. frustra Orbilius aliquis mihi objiciet posteriorem in *dare* produci propter duas sequentes consonas, idque magno exemplorum numero probatum ibit, confusis diversissimarum aetatum auctoritatibus. Non tam veterose deliciabantur Augustaei temporis poetae. Tu qui aliter censes,

Nolo irascaris, libere si dixero:

Phoebo est irato natus, qui est similis tibi.

48. NOMINE QUEM SIMILI VITA SUPERBA VOCAT] omnes libri habent *notat*, quod rectum est, & jam aliis monitum plus semel. signanter Florus L. 1. C. 7. *Postremus omnium fuit regum Tarquinius, cui cognomen Superbo ex moribus datum.* & paullo post: *ipse in Senatum caedibus, in omnes superbia, quae crudelitate gravior est bonis, grassatus, quum saevitiam jam domi satigasset, tandem in hostes conversus est.* Pacatus Paneg. C. 20: *ipsum illum Tarquinium execratione postrema hoc damnaverunt maledicto, & hominem libidine praecipitem, avaritia caecum, immanem crudelitate, furore vecordem, vocaverunt Superbum, & putaverunt sufficere convicium.* erat sane convicium, & quidem validum atque efficax: tamen rō *notat* apud nostrum simpliciter capiendum est pro nominat, vel pro designat. Ovidius L. 1. Fastor.

Africa victorem de se vocat: alter Isauras, Aut Cretum domitas testificatur opes.

Hunc Numidae faciunt, illum Messana superbum:

Ille Numantina traxit ab urbe notam.

& L. 2.

Forſitan & quaeras, cur sit locus ille Luperca;

Quaevae diem tali nomine caussa notet.

Lucanus L. 5. de Caesare victore:

Addidit & fasces aquilis, & nomen inane Imperii rapiens, signavit tempora digna Moeſta nota. nam quo melius Pharfalicus annus

Consule notus eris?

50. LONGAM AUGUSTO SALVA PRECARE DIEM] in quibusdam libris est *longum*, quod eodem tendit: tamen poetae *diem* fere notant genere sequiore. cujus rei exempla nihil attinet coacervare.

51. TIMIDI VAGA FLUMINA NILI] pars librorum praefertur *timidi*; quod interpretum non nulli retulerunt ad Nili inundationem; alii ad veterem Aegyptiorum superbiam. quid facias istis hominibus, si malunt sequi ductum futilis alicujus librarii, quam bonam mentem ipsius poetae? qui recte Nilum vocavit *timidum*, i. e. fractum & consternatum post decretoriam cladem apud promontorium Actium. in eadem re *trepida Nili ostia* dixit divinus poeta L. 6. Aen. ubi de Caesare Augusto:

Hujus in adventum jam nunc & Caspia regna Responſis horrent divium, & Maeotia tellus, Et septem gemini turbant trepida ostia Nili.

clarius etiam L. 8.

Contra autem magno moerentem corpore Nilum,

Pandentemque sinus, & tota veste vocantem Caeruleum in gremium latebroſaque flumina victos.

idem mendum in eadem voce Statium focdabat olim L. 5. Theb. y. 676.

faxo omnis fabula Lemni,

Et pater, & sumidae generis mendacia sacri Exciderint.

& L. 1. Achill. y. 155.

ipsi mihi saepe queruntur Centauri raptasque domos, abſtractaque coram Ar-

Brachia spectavi sacris admorsa colubris:

Et trahere occultum membra soporis iter.

55 Non haec, Roma, fuit tanto tibi cive verenda,
Nec ducis assiduo lingua sepulta mero.

Septem

*Armenta, & campis semet fluvii quo fugari.
Insidias, & bella parans, tumidique mimantur.*

nunc utrumque sublarum Barthii sagacitare.

53. BRACHIA SPECTAVI SACRIS ADMORSA COLUBRIS] talem Cleopatrae effigiem in triumpho traduxit Augustus. eleganter Papi-
nius L. 3. Silv. 2.

*Duc & ad Aemathios menses, ubi belligerurbis
Conditor Hyblaeo perfusus melleare duras:*

*Anguiferamque domum, blando qua morsa
veneno*

Astias Ausonias fugit Cleopatra catenas.

interim non satis constat de certo Cleopatrae exitu; veneno periisse constat. memorabile est quod refert Dio, acu comatoria veneno infecta, quod ejus fuerit naturae, ut, sanguine tacto, ilico hominem sine ullo dolore perimeret, sibi brachia pupugisse. quam opinionem secutus est Vir & genere, & literis, & rebus fortiter gestis nobilissimus Janus Douza L. 2. Salinar. Epigr. 13.

--- *fidae clam servitio usa ministras*

Saucia crinali brachia punxit acu.

Sed quae somnifero fueras medicata veneno.

Hinc trahere occultum membra soporis iter. altera illa receptor de aspide sententia placuit duobus illustribus inter Italos poetis, Balthasari Castilioni, & Augustino Favorito: quorum utriusque CLEOPATRAM, me indice, non invitus leget, quisquis Romanas Musas merito honore dignatur.

54. ET TRAHERE OCCULTUM MEMBRA SOPORIS ITER] pulcherrima imago rei functae. *soporem* vocat venenum illud aspidis somniferum, quo osculis viis per venas meante sic quasi somno soluta est regina. ita & medicamenta soporifera vocant optimi scriptores. Corn. Nepos Dion. C. 2. *quo ille commotus, ne agendi cum eo esset Dionii potestas, patri soporem medicos dare coegit. Hoc aeger summo, ut somno sopitus diem obiit supremum.* Seneca Epist. 83. *licet calligas, nec veneno po-40 moriturum, nec sopore summo dormiturum.* & L. 5. de Benef. C. 13. *ita & qui veri beneficii specie sefellit, tam ingratus est, quam*

veneficus, qui soporem, cum venenum crederet, miscuit. M. Fabius Declam. 246. *Veneficam dico, quae soporem dedit. unde tibi in hos usus venena?*

55. NON HAEC, ROMA, FUIT TANTO TIBI CIVE VERENDA,

DIXIT ET ASSIDUO LINGUA SEPULTA MERO.]

interpretes tantum non omnes putant haec fuisse verba Antonii semper ebrii, Non est, o Roma, quare timeas tibi ab Cleopatra, dum quidem tantus civis superest. Atque iste tantus civis quibusdam est Antonius ipse; quibusdam Augustus. Sed quo tandem modo Antonius ita senserit & locutus fuerit de Augusto? ultra historiam sapiunt, qui sic censent. Tu cum Passeratio, & virorum maximo Daniele Heinsio, in minore versu reponne, *Nec ducis assiduo lingua sepulta mero.* Jam omnia habes plana. verba sunt ipsius Propertii, Neque tibi Cleopatra, o Roma, neque ebrius imperator Antonius timendi erant, incolumi Octaviano Augusto, tanto cive. Noli autem mirari, cur Augustum noster *civem* vocet. nihil gratius apud Romanas aures, nihil popularius. Vellejus L. 2. C. 99. *Tribunitiae potestatis consortione aequatus Augusto, [Tiberius] civium post unum eminentissimus.* & L. 2. C. 40. ubi describit reditum Pompeji in Italiam: *plerisque non sine exercitu venturum in urbem, adformabant, & libertati publicae statuum arbitrio suo modum. Quo magis hoc homines timebant, eo gravior civilis tanti imperatoris reditus. Omni quippe Brundisii dimisso exercitu, nihil praeter nomen imperatoris retinens, cum privato comitatu in urbem rediit: de eodem Pompejo Cicero orat. de haruf. respons. C. 18. homines tibi arma alii in me, alii post in illum invictum civem dederunt. quinimo Julium ipsum Caesarem Antonius in illa sua miserabili, ut Tullius loquitur, laudatione civem vocabat. L. 14. ad Attic. epist. 11. cum equidem concionem lego, de tanto viro, de clarissimo civi, ferre non queo. ab his exemplis Claudianus in sextum Conf. Honorii:*

M m

Haec

Septem urbs alta jugis, toto quæ præsidet orbi,

Femineas timuit territa Marte minas.

Nunc ubi Scipiadae classes? ubi signa Camilli?

60 Et modo Pompeja Bospora capta manu?

Hannibalis spolia? & victi monumenta Siphacis?

Et Pyrrhi ad nostros gloria fracta pedes?

Cur-

*Haec sibi cura senum, maturaque comprobat
aetas:*

*Idque inter veteris speciem, praesentis & aulae
Judicat, hunc civem, dominos venisse priores.*

Justinus L. 13. C. 1. *Contra Macedones versa
vice, non ut civem, ac tantae majestatis ro-
gem, verum ut hostem amissum, gaudebant. ci-
vis autem appellari Antonius neque poterat,
nec volebat: quippe cui, referente Floro,
L. 4. C. 11, aurum in manu baculum; ad
latus acinaces; purpurea vestis ingentibus obstri-
cta gemmis; diadema, adoratio, ut regina rex
ipse fruatur. talis & omnium hominum sa-
cerottimus Caligula. Suetonius C. 49. Edixit
& reverti se, sed iis tantum qui optarent, eque-
stri ordini, & populo. nam se neque civem,
neque principem senatus amplius fore. ubi &
haec congeruntur ejusdem monstri, C. 52,
fuisse vestitus, calcatusque, & cetero habitu,
neque patrio, neque civili. plane ut novum a-
gnoscas Antonium. noster porro satis mor-
daciter ducis linguam exagitat, quasi qui tan-
tum minis inanibus & poculis plenis bellum
faceret populo Romano. sane & Cicero,
prius quam eo ventum foret, epularum ma-
gis rationem habere, quam quidquam mali co-
gitare, arbitrabatur L. 14. ad Attic. epist. 3.*

57. TOTO QUAE PRAESIDET OREI] ita
membranae, non *seti*. vide Not. ad L. 1. Eleg.
20. v. 35.

58. FEMINEAS TIMUIT TERRITA MARTE
MINAS] quod erat indignissimum ferocia ac vir-
tute populi Romani, gentium omnium do-
mitoris. hunc noster colore duxit de suo
Cicerone, orat. pro M. Fontejo C. 11. *sa-
men esset vobis magnopere providendum, ne quos
ita afflictos a vestris patribus majoribusque acce-
passeris, ut contemnendi essent, eos perimissis,
& eorum minis & terrore commoti esse videremini.*

59. NUNC UBI SCIPIDAE] huc revocandi
erant hi duo versus, qui valde alieno loco
legebantur. Poeta infectatur Romanorum in-
ertiam, qui imbellem mulierem expaverint,

immemores avitae virtutis, & tot victoria-
rum de hostibus formidolosissimis reportata-
rum. ed spectant sequentia exempla. de tra-
jectione etiam Passeratius monuerat. est au-
tem valde parheticum istud, *Nunc ubi Sci-
piadae classes? ubi signa Camilli?* & quae ad-
duntur deinceps. non aliter ac si omnino eva-
nuerint clarissima fortissimorum virorum fa-
cinora, & sint nusquam. pari affectu signa-
tus est lapis apud Gruterum LXXIII. 8. quem
cur ille spurium quid respere pronunciet,
ego, qui stupor meus est, non satis adse-
quor.

FORTUNAE

AUG

OMNIPOTENT

VBI. ERAS

RHAMNV

SIA

VBI. ERAS

QUANTVM. ABFVIT

NE. ROMA. LVGERET

SED. VIVIT. TRAIANVS

VE. TIBI. DECEBALE

MILIT. LEG. VI. ET. XIII. G.

DEVOTIS. CAPITIBVS

61. VICTI MONUMENTA SIPHACIS] me-
diam in nomine hujus regis pariter exten-
dunt Ovidius, Juvenalis, Silius. quare est
quod mireris, corripit post exempla tanto-
rum nominum a Claudiano, lib. de bello
Gildonico:

haurire venena

*Compulsum dirum Siphacem, fractumque Mo-
tello*

*Traximus immanem Marii sub vincla Ju-
guribam.*

velim te videre considerantissimi Barthii ad
eum locum Notam. putar enim legendum
dirum Hannibalem, ita poscente Historia. & sa-
ne vix est credibile, poetam nobilissimum tan-
ta socordia prosodiam neglexisse. quod soli li-
cet Jacobo Gronovio.

63. CURA

Curtius expletis statuit monumenta lacunis:

Admisso Decius praelia rupit equo.

65 Coclitis abscissos testatur femita pontes.

Est cui cognomen corvus habere dedit.

Haec Dii condiderunt, haec Dii quoque moenia servant:

Vix timeat salvo Caesare Roma Jovem.

Leucadius versas acies memorabit Apollo.

70 Tantum operis belli sustulit una dies.

At tu five petes portus, seu, navita, linques;

Caesaris in tuto sis memor Ionio.

63. CURTIUS EXPLETIS] Minucius Felix: *Testis ludorum offensi Jovis de somnio plebeji hominis iteratio: Et Deciorum devotio rata. Testis Et Curtius, qui equitis sui vel mole vel omne hiatum profundae voraginis coaequavit. Plinius L. 15. C. 18. eadem [hic] fortuito satum vivit in medio foro, qua silentia imperii fundamenta ostento fatali Curtius maximis bonis, hoc est virtute, ac pietate, ac morte praeclara expleret.*

64. AT DECII MISSO PRAELIA RUPIT EQUO] Scaliger legebat, *Admisso Decius, ex inversis ac praepostere positis vocibus. optime. Cicero L. 2. de Finib. C. 19. Num etiam P. Decius, princeps in ea familia consulatus, cum se devoveret, Et equo admissio in mediam aciem Latinorum irruerat, aliquid de voluptatibus suis cogitabat? Gruterus autem, L. 7. Sulpic. C. 11, tentabat, Ad Decius misso, ut sit tmesis, & voces dispescantur. non audio: neque placent hae tmeses.*

66. ET CUI COGNOMEN] mendum leve, levi quoque opera tollendum. scripserat poeta, *Est cui cognomen, tamquam in re praesente. nihil verius. Suetonius Aug. C. 31. Proximum a Diis immortalibus honorem memoriae ducum praestitit, qui imperium populi R. ex minimo maximum reddidissent. itaque Et opera cuiusque, manentibus simul, restituit: Et statuas omnium triumphali effigie in utraque Fori sui porticu dedicavit. inter eas non incelebris M. Valerii Corvini. Gellius L. 9. C. 11. Statuam Corvino isti Divus Augustus in Foro suo statuendam curavit. in ejus statuae capite corvi simulacrum est, rei pugnaeque, quam diximus, monumentum.*

72. CAESARIS IN TOTO SIS MEMOR IONIO] Petrus Francius, vir & literarum & utriusque eloquentiae laude florentissimus,

felici conjectura in toto reponerat. nihil certius. sane hoc de se ipse praedicat Augustus, in Breviario rerum a se gestarum: MARE PACAVI A PRAEDONIBVS. Vellejus L. 2. C. 126. Diffusa in Orientis Occidentisque tractus, Et quidquid meridiano aut septentrione finitur, pax Augusta per omnes terrarum orbis angulos a latrociniorum metu servat immunes. Suetonius Aug. C. 98. Puteolanum sinum praeterveniens vectores navisaeque de navis Alexandrina, quae tantum quod appulerat, candidati, coronatique, Et iura libantes, fausta omnia, Et eximias laudes congesserant; per illum, se vivere, per illum navigare, libertate atque fortunis per illum frui. multoties peccatum fuit in vocibus his tutum ac totum. Corn. Nepos Themist. C. 2. primum Corcyraeos fragis, deinde maritimos praedones confectando mare tutum reddidit. Ovidius Epist. Deianirae.

Se tibi pax terrae, tibi se iura aequora debent.

Cicero Accus. 5. in Verr. C. 1. *provinciam Siciliam virtute ejus Et vigilantia singulari, dubiis formidolosisque temporibus, a fugitivis atque a belli periculis tutam esse servatam. Phaedrus L. 2. Carm. 4.*

Hunc quoque timore postquam complevit locum,

Dolosa tuto condidit sese cavo.

Valerius Flaccus L. 1.

Tempus adest. age, rumpe moras: dumque aequore tuto

Currimus, incertus si nubila duxeris aether, Jam nunc mitte metus, fidens superisque mihi.

Florus L. 1. C. 17. *illo per noctem pastorio habitu speculatur omnia: refert tutum iter. in singulis istis locis turbatum erat: nunc autem recte habent beneficio virorum doctorum.*

M m 2

X.

X.

Postume, plorantem potuisti linquere Gallam?
Miles & Augusti fortia signa sequi?

Tantine ulla fuit spoliati gloria Parthi,
Ne faceres Galla multa rogante tua?

5 Si fas est, omnes pariter pereatis, avari;
Et quisquis fido praetulit arma toro.

Tu tamen injecta tectus, vefane, lacerna
Potabis galea fessus Araxis aquam.

Illa quidem interea fama tabescet inani,

10 Haec tua ne virtus fiat amara tibi.

Neve tua Medae laetentur caede sagittae,
Ferreus armato neu cataphractus equo.

Neve

3. SPOLIATI GLORIA PARTHI] id bellum dumtaxat incogitatum est Parthis: nam ii Armeniam vindicanti Augusto ultro cesserunt, ac signa militaria M. Crasso & M. Antonio adenta, poscenti reddiderunt. igitur spoliati positum intelligemus pro spoliandi. qua de re aliquid dictum est supra ad L. 2. Eleg. 10.

8. POTABIS GALEA FESSUS ARAXIS R-
QUAM] morem cum castrensem venustissime ad Liberum patrem transtulit insignis poeta Peto Albinovanus:

*Bacche, coloratos postquam devicimus Indos,
Potasti galea dulce jubante merum.*

10. HAEC TUA NE VIRTUS FIAT AMARA
TIBI] sibi, malebat P. Francius; quae & Livineji mens fuit, locum adducentis ex Epist. Herus Ovidianae:

sic tu temerarius esbo,

Ne miserae virtus sis tua flenda mihi.

12. FERREUS AURATO NEU CATAPHR-
CTUS EQUO] errant, qui aurato reponunt: nam quomodo equites illi ferro sint contecti, equi autem aere, quum contra stet veterum scriptorum fides? Servius ad L. 2. Aen. 7.
770. Cataphracti equites dicuntur, qui & ipsi ferro muniti sunt, & equos similiter munitos habent: de quibus Sallustius, Equis paria operimenta erant, quae lineo ferreis laminis in modum plumae adnexuerant. & ipse Crispus Histor. L. 4. Qui praegrediebantur equites ca-

ataphracti ferrea omni specie. Justinus L. 41. C. 2. de Parthis: Munimentum ipsis equisque loricae plumatae sunt, quae utrumque toto corpore tegunt. Claudianus L. 2. in Rufinum:

*Hinc alii saevum cristato vertice nutant,
Et tremulos humeris gaudent vibrare colores,
Quos operit formatque chalybs. conjuncta per
artem*

*Flexilis inductis animatur lamina membris,
Horribilis visu. credas simulacra moveri
Ferrea, cognatoque viros spirare metallo.
Par vestitus equis. ferrata fronte mimantur;
Ferratosque levant securi vulneris armos.*

Valerius Flaccus L. 6.

saevior, ecce, juvenis

*Sarmaticae coiere manus, fremitusque viro-
rum*

*Semiferi: riget his molli lorica catena;
Id quoque segmen equis.*

accedat praeclarus superiorum temporum poeta, Janus Pannonius, Quinquecclesiensis Episcopus, meliore vir sorte ac fato dignissimus, Eleg. 10.

Nec nisi durasum Lambro thoraca volebam,

Nec nisi ferrato ferreus ire foro.

ipse nos ductus literarum veram lectionem docet, quae est armata, proprium his talibus equis vocabulum. Auctor libri de Rebus Bellicis, in Balista quadriroti: Subiecta rotarum quatuor facilitas, duobus subjunctis armatis equis ad usus haec bellicos trahitis. idem ille scriptor

- Neye aliquid de te flendum referatur in urna.
 Sic redeunt, illis qui cecidere locis.
 15 Ter quater in casta felix, o Postume, Galla;
 Moribus his alia conjuge dignus eras.
 Quid faciet nullo munita puella timore,
 Quum sis luxuriae norma magistra tuae?
 Sed securus eas. Gallam non munera vincent,
 20 Duritiaeque tuae non erit illa memor.
 Nam quocumque die saluum te fata remittent,
 Pendebit collo Galla pudica tuo.
 Postumus alter erit miranda conjuge Ulyxes.
 Non illi longae tot nocuere morae:
 25 Castra decem annorum, & Ciconum mons, Ismara, Calpe,
 Exustaeque tuae mox, Polypheme, genae.
 Et Circae fraudes, lotosquæ, herbaeque tenaces,
 Scyllaque, & alternas scissa Charybdis aquas.
 Lampetis Ithacis verubus mugisse juvencos,
 30 (Paverat hos Phoebo filia Lampetie).

Et

scriptor equos istos munitos vocat, in Cur-
 rudrepano: Hujusmodi pugnacis vehiculi genus,
 quod armis praeter morem videtur instructum,
 reperit Parthicae pugnae necessitas: sed hoc sin-
 gulis bene munitis inuicti equis duo viri, vesti-
 ti & armis ferro diligenter muniti, citato cur-
 su in pugnam rapiunt. pariter & noster L. 4.
 Eleg. 3.

Te modo munito Sericus hostis equo.

13. NEVE ALIQUID DE TE FLENDUM RE-
 FERATUR IN URNA] summa haec votorum
 peregre morientibus. Polynices apud Sta-
 tium L. II. Theb.

Jamque vale conjux, dulcesque valeto My-
 cenae.

At tu cave socer, (nec enim omnis culpa ma-
 lorum

Me penes, & Superi mecum Parcaeque no-
 centes)

Sis levis cineri, meque haec post praetia ra-
 ptum

Alitisbus fratrique tegas, urnaque reportes.

L. Septimius L. 4. C. 8. ita collectos suos quis-
 que igni cremant, & more patrio sepeliunt;
 seorsum ab ceteris cremato Memnone: cujus reli-

quias urna conditas per necessarios regis remis-
 so in patrium solum. & C. 18. Igitur postquam
 suis hostibus ad naues reuertero Graeci, ex con-
 silii sententia, Eurypili cremata ossa, atque ur-
 na condita permittunt, scilicet memores benefi-
 ciorum atque amicitiae.

21. SANUM TE FATA REMITTENT] sal-
 uum nostri libri; Groninganus; & Varica-
 nus Livineji cum Borrichiano. recte. ita in-
 fra L. 4. Eleg. 3.

Armaque quem tulero portae votiva Capuae,

Subscribam, Salvo grata puella viro.

Cicero L. 5. ad Attic. Epist. 21. Te in Epirum
 saluum venisse, & ut scribis, ex sententia na-
 vigasse, vehementer gaudeo. Terentius Hecyr.
 Act. 3. Sc. 2. gaudeo venisse saluum. saluam
 Philumena est; ibidem Sc. 5. bene factum te
 advenisse Pamphile, Atque adeo quod maximum
 est, saluum, atque validum. Phorm. Act. 4.
 Sc. 1. set. venisse eas Salvas audivit ex nauia,
 qui eas vexerat. Cicero Accus. 5. in Verr. C.
 58. quem non ille summo studio saluum incolu-
 memque servavit? in talibus formulis num-
 quam dicebant sanum; estque ea vox idioma-
 tum recentiorum, hac quidem notione.

Mm 3

31. Et

Et thalamum Aeacae flentis fugisse puellae,
 Totque hiemis noctes, totque natasse dies.
 Nigrantisque domos animarum intrasse silentium;
 Sirenum furdo remige adisse latus.

35 Et veteres arcus leto renovasse procorum,
 Errorisque sui sic statuisse modum.
 Nec frustra: quia casta domi perfederat uxor;
 Vincet Penelopes Aelia Galla fidem.

31. ET THALAMUM AEACAE FLENTIS LI-
 QUISSE PUELLAE] ajunt *Aeneam* puellam esse
 Circen, de qua jam dictam; hic vero agi
 de Calypsone; itaque videri Propertium hu-
 mani aliquid passum fuisse. At Propertius eos
 sequitur, qui Aeacten Calypsus fratrem fa-
 ciunt, & ambos Sole progenitos dicunt. No-
 li committere quin legas notata viro longe
 cruditissimo Ferdinando Nonio (a patria vul-
 go *Pintianum* vocant) ad ista Pomp. Melae
 L. 2. C. 7, Circa Siciliam in Siculo frato est
Aeae, quam Calypso habitasse dicitur.

34. SIRENUM SURDO REMIGE ADISSE LA-
 CUS] nonnihil languet rō lacus. rectius *latus*
 reponas, quod oram notat scriptoribus Ro-
 manis. Virgilius L. 3. Aen.

venis medio vi pontus, & undae
Hesperium Siculo latus abscondit, arvaque &
urbis

Litore diductas angusto interluit aestus.

Dextrum Scylla latus, laevum implacata Cha-
rybdis

Obsidet.

& L. 8.

Insula Sicaniarum juxta latus Aeoliarumque

Brigitur Liparem fumantibus ardua saxis.

Ovidius L. 13. Metam.

Scylla latus dextrum, laevum irrequieta Cha-
rybdis

Insestiant.

Papinius L. 12. Theb.

Qualis ab Aetnaeis accensa lampade saxis

Orba Ceres magnae variabat imagine flam-
mas

Ausoniam Siculumque latus.

Claudianus in Prob. & Olyb. Conf.

sic nobis Scythicus famuletur Araxes,
Sic Rhenus per utrumque latus.

Rutilius Itiner. L. 1.

Affurgit ponti medio circumflua Gorgon,
inter Pisanum Cyrenaicumque latus.

Solinus C. 56. de Taprobane insula: *latus*
 ejus mare aliud perviridi colore fruticosum, ita
 ut jubeat arborum plerumque gubernaculis asse-
 rantur. sane apud Pelorum sedes suas habuisse
 se dicuntur Sirenes, ubi non facile possis
 tibi lacum praefigurare. hoc vero latus Sici-
 liae Ulyxes furdo remige praetervectus est.
 hunc totum nostri locum pulcerrimis versi-
 bus quasi certabundus extulit facundissimus
 Claudianus, in Laude Serenae Reginae:

Anne aliud toto molitur carminis actus

Maeonii mens alta senis? quod stagna Chary-
bdis

Armaris, quod Scylla canes, quod pocula
Circe;

Antiphatas vitata fames, surdoque carina

Remige Sirenum cantus transvecta tenaces;

Lumina fraudatus Cyclops, consenta Calypso;

Penelopes decus est: atque uni tanta paratur

Scena pudicitiae. terras pelagique labores,

Et totidem saevi bellis, quot fluctibus, anni

Conjugii docuere fidem.

35. ET VETERES ARCUS LETO RENOVAS-
 SE PROCORUM] in quatuor libris est *renovasse*:
 se: quod quum idem significare possit cum
renovasse, (Passeratius jam pridem monuit
 ad L. 1. Eleg. 15. v. 25.) tamen propter epi-
 theton *veteres* non videtur admittendum.

38. VINCIT PENELOPES LAELIA GALLA
 FIDEM] Gul. Canterus malebat *Vincet*, quod
 & ego malo, ita exigente sensu. porro *Aelia*
 scribendum, pro *Laelia*, dudum est quod
 monuerunt Passeratius, Livinejus, ac Gu-
 lielmus Quaest. in Plauti Pseudol. C. 6. vi-
 de si ad rem nostram faciat Plinius L. 6. C.
 28. *Romana arma solus in eam terram adhuc*
intulit Aelius Gallus ex equestri ordine. nam C.
Caesar Augusti filius prospexit tantum Arabiam.
Gallus oppida diruit non nominata ab auctoribus,
qui ante scriperunt.

XI.

QUaeritis unde avidis nox sit preciosa puellis,
Et Venere exhaustae damna querantur opes?
Certa quidem tantis caussa & manifesta ruinis:
Luxuriae nimium libera facta via est.
5 Inda cavis aurum mittit formica metallis;
Et venit e rubro concha Erycina salo.
Et Tyros ostrinos praebet Cadmea colores,
Cinnamon & multi pastor odoris Arabs.
Haec etiam clausas expugnant arma pudicas,
10 Quaeque terunt fastus, Icarioni, tuos.

Ma-

3. CERTA QUIDEM TANTIS CAUSSA EST MANIFESTA RUINIS] Et habent meliores membranac, non est. caussa certa & manifesta tantis ruinis est luxuria nimis libera.

4. LUXURIAE NIMIUM LIBERA FACTA VIA EST] luxuria nimis libere grassatur, nemine prohibente: libera via, ut Horatii liberum iter in Carm. Saecul.

*Cui per ardentem sine fraude Trojam
Castus Aeneas patriae superstes /
Liberum munivit iter.*

in Groningano est lubrica. male, & contra mentem poetae. alium enim sentum habent ista L. 4. Eleg. 4.

Lubrica tota via est, Et perfida.

6. ET VENIT E RUBRO CONCHA ERYCINA SALO] est quidam epithetorum abusus etiam apud probatissimos poetas. Venerem e mari enatam ajunt concha marina ad Cypri litus delatam: inde conchas Veneri sacras. eandem Venerem ex Buta filium Erycem suscepisse fama est, eumque Erycem apud Siciliae Drepanum matri templum exstruxisse in monte sibi cognomine, titulo Veneris Erycinae. vides quam parum apte maris rubri conchae margaritiferae dicantur Erycinae. Sibylla Cumana recte Apollinae vates dici potest, quia non nisi Apollinis spiritu plena vaticinabatur, atque oracula fundebat. tamen Virgilio aliter visum est, L. 6. Aen.

Quae contra breviter facta est Amphrysia vates.

Apollo ab irato Jove relegatus, apud The-

saliae fluvium Amphrysum Admeti regis armenta pavit. hinc vates Amphrysia tantum dum valor atque Apollinae. certe hac ratione poterat & Paearea dici, & Grynea, & Albia, & Palatina, & Delphica, & Claria, & Leucadia, &c. quibus omnibus in locis clarissima est Apollinis memoria. paria fere sunt quae de pastoribus Libyae tradit L. 3. Geor.

*omnia secum
Armentarius Afer agit, testumque, Lawemque,*

Armaque, Anryclaeumque canem, Crossamque phaeonem.

& Horatius quum dixit Memphis carentem Sythonia nive, rem dixit non miram: multo majus mirum foret, si nix Thracia caderet in Aegypto. quae a locis ducuntur epitheta, non recte aliis locis adplicantur: & commode Servio grammatico longe posita nominantur. tale est illud Papinii L. 7. Theb.

*adhuc ripis animosus gurgis anhelis
Fulmineum cinerem, magnaeque insensatae poenae*

Gaudet, Et Aetnae in coelum efflare vapores. ecce, Alosus fluvius Boeotiae eructat Siculos vapores. nam nihil hic agunt, qui ad comparisonem confugiunt. ea aliter erat instituenda. nostro Aurelio circumspector fuit Tibullus L. 2. Eleg. 4.

*Hic dat avaritiae caussas, Et Coa puellis
Vestis, Et e rubro lucida concha mari.*

10. QUAECQUE TERUNT FASTUS, ICARIO TI, TUOS.] minus bene haec cepit magnus Tur-

- Matrona incedit census induta nepotum,
 Et spolia opprobrii nostra per ora trahit.
 Nulla est poscendi, nulla est reverentia dandi:
 Aut si qua est, precio tollitur ista mora.
 15 Felix Eois lex funeris una maritis,
 Quos Aurora suis rubra colorat equis.
 Namque ubi mortifero jacta est fax ultima lecto,
 Uxorū positis stat pia turba comis:
 Et certamen habent leti, quae viva sequatur
 20 Conjugium: pudor est, non licuisse mori.

Gau-

Turnebus L. 26. C. 33. cui tamen non insulto. nec hilo melius Gebhardus: *Munera minuant ac deterunt rigorem ac pertinaciam negandi cupidis conventoribus.* debebat dicere, Munera corrumpunt pudicissimas quoque matronas, & quidem tales quae castitatem Penelopes despiciatui habent prae sua, ac pedibus quasi conculcant. notum illud Diogenis, *calco Platonis fastum.* solet noster verbis uti simplicibus loco compositorum, ita terunt hic valet obterunt, sive proterunt, i.e. vincunt, superant. Plautus Curcul. Act. 4. Sc. 4.

----- Leno minitatur mihi?

Meneque pugnae praeliariae plurimae obrutae jacent?

solebant autem victores, ferocia quadam atque insolentia militari, victos pedibus proculcare. Virgilius L. 10.

*Tum super abiectum p. sito pede nixus & hasta:
 Pars belli haud tamanda, viri, jaces altus
 Orades.*

de eo more dixi quod satis esset ad L. 1. Eleg. 1. Icarion esse Penelopem, nec pueri ignorant. sequitur noster eos qui castissimae matronae patrem Icarium vocabant, quod & Naso fecit Epist. Penel. aliis tamen Icarus audit; etiam nonnullis Icadius. Super tam varia nominis unius confusione videndus tibi est Dion. Salvagnius Comment. in Ibin N. 570. Philippus Silvius Penelopae patrem Icarionem vocat, dicitque ab Icarionis formari patronymicum Icarionis. & hic homo, ut scribat libros, etiam praemiis invitatur.

14. PRETIO TOLLITUR IPSA MORA] commodius legas ista mora. nam poscendi & dandi, in versu priore, qui ad munera referunt, haud quaquam faciunt cum ipso Pro-

pertio. verba sunt amoris. ista erat in membranis Commelini.

15. FELIX EOIS LEX FUNERIS UNA MARI-
 TIS] mirum, ex remotissima India petivisse, quod Thraces exemplum dare poterant, tanto viciniore. Mela L. 2. C. 2. *Ne feminis quidem segnis est animus. Super mortuorum virorum corpora interfici simulque sepeliri, votum eximium habent: & quia plures simul singulis nuptae sunt, cujus id sit decus, apud iudicatos magno certamine affectant. Moribus datur, estque maxima laetum, cum in hoc contenditur, vincere.* eadem fere Herodotus L. 5. C. 5.

18. UXORUM FUSIS STAT PIA TURBA COMIS] Groninganus, *Uxorū positis.* optime. nam in luctu radi ac tonderi in more solenni apud Orientis populos. Curtius L. 10. C. 5. *Persae comis suo more detonsis, in lugubri veste, cum conjugibus ac liberis, non ut victorem & modo hostem, sed ut gentis suae justissimum regem vero desiderio lugebant.* Suetonius Calig. C. 5. *Quin & barbaros servant, quibus inestimum, quibusque adversus nos bellum esset, velut in domestico communiique moerore consensisse ad inducias. Regulos quosdam barbaram posuisse, & uxorum capita rasisse, ad indicium maximi luctus.* inde vetitum Judaeis, ne scilicet imitarentur Phoenicas, & gentes circum vicinas, Deuteron. C. 14. N. 1. *Filiis estote Domini Dei vestri: non vos incidetis, nec facietis calvitium super mortuo. quoniam populus sanctus es Domino Deo tuo: & te elegi ut sis ei in gentem peculiarem de cunctis gentibus quae sunt super terram.*

19. ET CERTAMEN HABENT LETI] laetum malebat Lipsius L. 2. Ant. Lect. C. 10. quod non

Gaudent victrices, & flammae pectora praebent,
Imponuntque suis ora perusta viris.

Hic genus infidum nuptarum: hic nulla puella
Nec fida Euadne, nec pia Penelope.

25 Felix agrestum quondam pacata juvenus,
Divitiae quorum messis, & arbor erant.

Illis pompa fuit decussa Cydonia ramo,
Et dare puniceis plena canistra rubis:

Nunc violas tondere manu, nunc mista referre

30 Lilia virgineos lucida per calathos:

Et

non valde placet. alia ratio est in Papinio L.
12. Theb.

*Saevus at interea ferro post terga revinctus
Amigonen, viduamque Creon Adrastida leto
Admover. ambae hilares, & moris amore
superbae*

*Ensisbus intentans jugulos, regemque cruentum
Despiciunt.*

sed, ut dixi, ratio ibi est alia, neque huc
satis conveniens.

20. PUDOR EST NON LICUISSE MORI]
Groninganus habet *non voluisse*: quod est
contra mentem poetae. sed vicinitas litera-
rum facit, ut credam fuisse scriptum primi-
tus *non potuisse*. est sane ille liber expressus
de bono exemplari, & in ipsis aberrationi-
bus saepe servat vestigia verae lectionis.

21. ARDENT VICTRICES] ita omnes libri.
sed Henricus Stephanus L. 5. Schediasm. C.
10, & post eum Jo. Passeratius, malebant
Gaudent victrices. & sane potest ut olim, ex-
trita initiali litera G, vel etiam omissa, re-
manerit *Audent*; quod deinde transferit in
Ardent. videamus si id evincere possimus Tul-
lii verbis L. 5. Tusc. Quae. C. 27. *Mulie-
res vero in India, cum est cuiusvis earum vir
mortuus, in certamen judiciumque veniunt,
quam plurimum ille dilexit. plures enim sin-
gulis solent esse nuptae. Quae est victrix, ea lae-
ta, prosequentibus suis, una cum viro in rogam
imponitur: illa victa, moesta discedit. itemque
Valerii Maximi L. 2. C. 6. Respiciantur Indo-
rum feminae, quae cum more patrio complures
eidem nuptae esse soleant, mortuo marito, in
certamen judiciumque veniunt, quam ex iis ma-
xime dilexerit: victrix gaudio exultans, dedu-
ctaque a necessariis, laetum praefertens vulsum;*

*conjugis se flammis superjacet, & cum eo tamquam
felicissima crematur: super aeternae cum tristitia &
moerore in vita remanent.* vides Valerium pen-
dere a Cicerone, iisdem paene verbis: qui
minus id noster fecerit, Ciceronis tot locis
studiosus imitator? Gebhardus quidem istud
gaudent multis modis vellicavit: sed nos ei
suum gustum haud quaquam invidemus. stat
a nobis, illustri cum primis exemplo, Diodo-
rus Siculus L. 19. ubi describit memorabilem
illam concertationem inter duas uxores Cerei,
eorum militum, qui ex India venerant, du-
cis in castris Eumenis.

27. ILLIS POMPA FUIT] ita Colbertini,
& Regii. in ceteris est, *illis munus erat*. quod
minus placet propter *et erant* in versu pro-
xime praecedente. est etiam *pompa* in circo
aliud, aliud *munus* in aeternis

30. LILIA VIRGINEOS LUCIDA PER CALA-
THOS] Palmerius conspicebat *virgineos*. non
inepte. & videtur favere auctor Copae, qui
cumque ille fuit, certe verus & probus:

Et quae virgineo libata Achelois ab armis

Lilia virgineis attulit in calathis.

Ovidius L. 4. Pastor.

Haec implet lento calathos e virgine textos.

Junius Columella L. 10.

cano jam virgine textum

Sirpiculum ferrugineis & virgineis hyacinthis.

in aliis libris, teste Passeratio, erat *virgatis*.
quae vox apud Catullum calathis datur, Carm.
de nuptiis Thetidis & Pelei:

Ante pedes autem candentis mollia lanae

Vellera virgati custodibant calathisc.

Cur autem matres vulgatas? *virginei* calathi
sunt puellares. harum enim est calathus. vi-
de Moschi Europam.

Nn

32. Aut

Et portare suis vestiras frondibus uvas,
 Aut variam plumae versicoloris avem.
 His tum blanditiis furtiva per antra puellae
 Oscula silvicolis emta dedere viris.

- 35 Hinulei pellis totos operibat amantes,
 Altaque nativo creverat herba toro.
 Pinus & incumbens latas circumdabat umbras,
 Nec fuerat nudas poena videre deas.

Cor-

32. AUT VARIAM PLUMAE VERSICOLORIS AVEM] in tribus libris *varicoloris* legitur: in quatuor aliis *pluricoloris*. atque hoc secutae sunt editiones primae. in Beroaldina est *versicoloris*, haud dubie de membranis.

35. HINULEI PELLIS] in membranis illis Horatii Graevianus legitur L. 1. Od. 23, *Vistas inuleo me similis Clœ* addunt Glossae: *inuleus*, *amniculus ceruus*. A. gractius autem legi jubet *hinuleus*. in scriptis fere est *Atque inuli pellis*. quae vox nihili multos decepit literis primulum resuscitantibus. multorum instar esto nobilissimus poeta Hercules Strozza:

*Addit equas, patriaque insignes arte catejas,
 Scutaque, & auratis sinuosum cornibus arcum,
 Tum gravidam selis inuli de pelle pharetram.*

37. LATAS CIRCUMDABAT UMBRAS] alii libri *laetas* habent; alii *lentas*. sed nihil est mutandum: amamus enim in arbore umbram latam, patulam, ac spaciosam. infra L. 4. Eleg. 10.

Populus & longis ornabat frondibus aedem.
 Ovidius Remed. Amor.

Quae praebet laetas arbor spatiantibus umbras.
 Virgilius L. 2. Georg.

*o, qui me gelidis in vallibus Haemi
 Sistat, & ingenti ramorum protegat umbra!*
 & L. 7. Aen.

*Aeneas, primique duces, & pulcher Iulus,
 Corpora sub ramis deponunt arboris altae.*
 talis est pinus, quam ingentem vocat Horatius L. 2. Od. 3.

*Quo pinus ingens, albaque populus
 Umbram hospitalem consociare amant
 Ramis.*

& quercum Maro L. 3. Geor.

*Aestibus ac mediis umbras exquirere val-
 lem,
 Sicubi magna Jovis antiquo robore quercus*

*Ingens tendat ramos: aut sicubi nigrum
 Illicibus crebris sacra nemus accubet umbra.*
 Claudianus Epithal. Palladii & Celerinae:
*Idaliae juxta samulae, triplexque vicissim
 Nexa sub ingenti requiescit Gratia quercu.*
 nec vero sine causa noster poeta amantibus dedit pinum, quippe quae ipsa, puella quum foret, propter amorem in pinum arborem est mutata. vide notam ad L. 1. Eleg. 18. §. 20.

38. NEC FUERAT NUDAS POENA VIDERE DEAS] argute Lipsius L. 2. Ant. Lect. C. 10: *Et fuerat nudas poena videre Deas*. nec tamen vere. Ea enim primi illius saeculi felicitas fuit, ut Dii tantum non quotidie videndos sese darent hominibus castis ac piis. quam in rem operae est videre Pausaniam initio Arcaeorum. Catullus Carm. de nuptiis Thetidis & Pelei:

*Praesentes namque ante domos invisere castas
 Caelicolae pendunt spreta pietate solebant.
 & quae sequuntur istic, paullo quidem longiora quam ut hic adscribantur. addit autem poeta Veronenis,*

*Omnia saeva nefanda, malo permixta furore,
 Justificam nobis mentem avertere Deorum.
 Quare nec tales dignantur visere coetus,
 Nec se contingi patiuntur lumine claro.*
 Sane non sine poena, si quis invitos vidisset. consulendus Callimachus in Lavacro Paladis. adposuit Papinius Theb. L. 9.

*Dixerat, atque illi sese Deus obtulit ultro,
 Turbidus imbre genas, & nube natantis are-
 nae.*

ibi vetus Commentator, a Barthio productus: ULTRO. *Quod est irati numinis, cum non eliciatur precibus, aut sacrificiis, prodire in hominis conspectum.* atque ita statuerat jam olim pater Homerus L. 20. Iliad. §. 130. & L. 10. Odyss. ipso fine.

39. Cor-

- Corniger Idaci vacuum pastoris in aulam
 40 Dux aries saturas ipse reduxit oves.
 Diique, deaeque omnes, quibus est tutela per agros,
 Praebant versis verba secunda focis.
 Et laporem quicumque venis venaberis, hospes,
 Et si forte meo tramite quaeris avem:
 45 Et me Pana tibi comitem de rupe vocato:
 Sive petas calamo praemia, sive cane.
 At nunc desertis cessant sacraria lucis.
 Aurum omnes victa jam pietate colunt.
 Auro pulsa fides, auro venalia jura:
 50 Aurum lex sequitur, mox sine lege pudor.
 Torrida sacrilegum testantur limina Brennum,
 Dum petit intonsi Pythia regna Dei.
 At mons laurigero concussus vertice diras
 Gallica Parnasus sparsit in ora nives.

55 Te

39. CORNIGER IDACI] haec tam bella lectio Antonio Volsco debetur, quem laude sua fraudare injurium fuerit. Libri omnes, *Corniger atque Dei*, nullo commodo sensu.

42. PRAEBANT VERSIS VERBA SECUNDA FOCIS] noster secundus, cum Regius & Colbertinis, *verba benigna*. quod videtur glossa marginale *verba secunda*. nimis argutatur Palmerius cum suis *versis focis*; neque hilo melius Passeratius, qui *versis focis* malit, aut denique *vestris joci*. nihil est mutandum. *verrere focum* ad religionem pertinebat. Cato de R. R. cap. 143: *Munda [vilica] sit. Vilam conversum mundamque habeat. Focum purum circumversum quotidie, priusquam cubitum eat, habeat.* nam in foco Lares. de ipso verbo Servius ad L. 1. Aen. 5: 63. *Verrere est trahere, a rete, quod everriculum dicitur. est autem principalis verbi verro verris, praeteritum veris: unde est participium versus.* Sequentem porro nostri locum de Pane e Graeco Leonidae Tarantini expressum esse, observavit Salmastius Exercit. Plinian. p. 765. edit. ult. ubi & Graecum epigramma, antea ineditum, & Latinam Salmasti versionem videre debes.

46. SIVE PETAS CALAMO] *petas* est in sex libris, & duobus Gebhardi. ego malim *petis*.

49. AURBA NUNC VERE SVNT SAECULA]

Nasonis est totum hoc distichon ex L. 2. Art. Amâr. quod studiosus aliquis tamquam locum parallelum adleverat margini codicis sui. testis noster secundus, in quo legitur, sed ante versum *At nunc desertis*, ut appareat esse institutum. a ceteris omnibus abest, neque compareret in editionibus praeis; si excipias Aldinam; unde quasi tradux irrepsit in recentiores tantum non omnes.

53. AT MONS LAURIGERO CONCUSSUS VERTICE DURAS

GALLICA PARNASI SPARSIT IN ARMA NIVES.]

scribit Pausanias, terram, quantum soli Gallorum acies occupaverat, ad multas horas contremuisse; nocte autem insecta acerrimum eos frigus cum nive plurima vehementer affluxisse; laxa praeterea ingentia, & montis crepidines sponte avulsas in adpetentes milites corruisse; ita ut tricenî simul, aut etiam plures, ab ingruentibus rupibus colliderentur. Panico terrore & nocturno gelu confectos fuisse amplius decem millia. est itaque omnino recipienda Groningani ac Borrichiani & nostrorum codicum lectio, *diras nives*; quod & Passeratius in Memmiano invenerat, & in Comeliniano Gebhardus. Horatii L. 1. Od. 2.

Jam satis terris nivis, atque diras

N n 2

Græc.

- 55 Te scelus accepto Thracis Polymestoris auro
 Nutrit in hospitio non, Polydore, pio.
 Tu quoque, ut auratos gereres, Eriphyla, lacertos,
 Dilapsus nusquam est Amphiarus equis.
 Proloquar, atque utinam patriae sim vanus aruspex:
 60 Frangitur ipsa suis Roma superba bonis.

Cer-

Grandinis misit pater.

Festus: *Dirus, dei ira natus.* quibus paria Servius habet ad L. 2. Aen. v. 518. & ad L. 4. v. 453. tales autem istae nives; quas Pythia *albas virgines* dixisse videri potest apud Ciceronem L. 1. de Divinat. C. 37. quamquam ibi in majus augetur miraculum: *objiciuntur etiam saepe formae, quae reapse nullae sunt: speciem autem offerunt. Quod contigisse Brenno dicitur, ejusque Gallicis copiis, cum Jano Apollinis Delphici nefarium bellum intulisset. Tum enim serunt ex oraculo effatam esse Pythiam,*

Ego providebo rem istam, & albae virgines. ex quo factum, ut & viderentur virgines ferre arma contra, & nive Gallorum obrueretur exercitus. Pausanias dicit, vias in Gallos confurgere heroum species, Hyperochum, Laodocum, & Pyrrhum, cum Phylaco. &c. in iisdem, quos dixi, libris est *mons Parnassus*; non *Parnasi*. quod tamen eodem redit. in Groningano praeterea, id quod minime insuper est habendum, in ora legitur; non, uti hodie edunt, in arma. acrius certe laborat qui vultum, os, atque oculos horrida nive converberatur, quam qui armis excipit. vide notam, super eo errore scribendi, ad L. 1. Eleg. 3. v. 16. nostram lectionem haud leviter fulcit Silius L. 3. Punic.

Interdum adverso glomeratus turbine Corus

In media ora nives fuscis agit horridus alis.

Livius L. 22. C. 46: *Ventus, quem Vulturum incolae regionis vocant, adversus Romanis coortus, multo pulvere in ipsa ora volvendo prospectum ademit.* Florus L. 4. C. 12: *Quae fuerit validarum gentium feritas, facile vel mulieres ostendere; quae, deficientibus telis, infantes ipsos afflictos humo, in ora militum adversa miserunt.* erant haec mulieres Alpinae.

55. POLYMESTORIS] plerique libri Polymestoris scribunt, abjecto n. sic infra L. 4. Eleg. 7, bis habemus Hyperestere. apud L. Septimum constanter scribitur Polymestor, L.

2. C. 18. 20. 25. in membranarum Virgilii bonae notae, quas contuli ad vulgatas, semper *Agamemnonius* legitur. & apud Aufonium *Clytemestra*. quomodo & Livius Andronicus Aegistho:

in sedes collocat se regias,

Clytemestra juxtim, tertias natus occupant. apud Juvenalem Sat. 6, membranarum veteres. Bernardi Rottendorphii scribebant,

Mane Clytemestram nullus non vicus habebit.

sic & columna scribebant veteres, pro columna. Quintilianus L. 1. C. 7. Nec CNEUS eam literam in praenomine nota accipit, qua sonat: & COLUMA exemia N litera, & CONSULES, geminata S litera COSS. legimus: & SUBURRA quum tribus literis notatur, C tertiam ostendit. conferre potes Gifanii Conlectanea ad Lucretium in *Omnium*, & Nic. Heinsii Notam in L. 13. Metam. v. 430. ubi hic nostri locus recte, ut puto, emendatur. quod & Antonius Volsius fecerat ex codicibus vetustis. iis nunc accedunt nostri.

58. DILAPSI NUSQUAM EST AMPHIARUS EQUIS] equis evanescentibus, postquam vi-
 vi in Tartara venerant. in eadem re Plutarchus iratus apud Papinium L. 8.

At tibi quos (inquit) manes, qui limite praecipis

Non licito per inane ruis? subit ille minantem,

Jam tenuis visu, jam vaneſcentibus armis,
Jam pedes.

59. UTINAM PATRIAE SIM VANUS ARUSPEX] ita meliores libri: neque audiendi qui verus reponunt, nullo idoneo sensu. utinam ego potius mendacii arguar, quam invito mihi hac in parte contingat fides! Apulejus Apolog. nescio quos Chaldaeos consuluerat, quo lucro filiam collocaret. qui, ut audio, utinam illud non vere respondissent, primum ejus maritum in paucis mensibus mortuum. pariter apud Naionem Penelope:

nti.

Certa loquor, sed nulla fides. neque Ilia quondam
Verax Pergameis Phœbas habenda malis.

Sola Parin Phrygiae fatum componere, sola.

Fallacen patriae serpere dixit equum.

65 Ille furor patriae fuit utilis, ille parenti.

Experta est feros irrita lingua Deos.

utinam temeraria dicar

Criminibus falsis infimulasse virum.

61. CERTA LOQUOR: SED NULLA FIDES.] Cicero L. 8. ad Attic. epist. II. *ἡ πόλις ἡ πόλις* igitur, noster Attica, non ariolans, ut illa, cui nemo credidit, sed conjectura prospiciens; Jamque mari magno, non multo inquam secus possum vaticinari: tanta malorum impendet *ἰαυός*.

61. NEQUE ENIM ILIA QUONDAM] τὸ enim abest a libro secundo, sensu equidem optimo, sed licentia intolerabili hominibus istis quorum aures magistrales nullum hiatum ferunt in poetis Latinis. Quid autem poterat his melius? Ego quidem vera cano, sed nemo mihi credit: ita neque Cassandreae creditura est olim, quum tot mala patriae suae vaticinaretur. Supple nunc hiatum, & verum labantem fulci egregio isto enim; deinde dic mihi, fodes, quam haec cohaerant commode, Nemo mihi credit; quia nemo credidit Cassandreae.

62. MAENAS] legendum est *Phoebas*; quod jam monuit Passeratius. Ovidius L. 2. Amor. Eleg. 8. de hac ipsa virgine regia:

Servus Mycenaeo Phoebas amata duci.

Seneca Troad. 5. 34.

*Quaecumque Phoebas ore lymphato furens,
Credi Deo verante, praedixit mala;
Prior Hecuba vidi gravida, nec sacui matris,*

Et vana vates ante Cassandram fuit.

Lucius Septimius L. 3. C. 2. *Cassandra Minervae atque Apollinis amistes, novo ac barbaro redimita ornatu, effusus hinc atque inde criminibus precabatur, suggerente sibi Polyxena apparatum sacri ejus. alterum istud qui intruserant, debebant meminisse Maenadas esse in comitatu Bacchi, qui neque ipse inter Deos fatidicos censetur.* Tibullus L. 3. Eleg. 4.

*Sed proles Semelae Bacchus, doctaeque sorores,
Dicere non norunt quid ferat hora sequens.*

66. EXPERTA EST VEROS IRRITA LINGUA DEOS] melius, opinor, *feros*, sic Juno ad Venerem, L. 10. Aen.

Me duce Dardanius Spartam expugnavis adulter?

*Aut ego tela dedi, fovire Cupidine bella?
Tunc decuit metuisse tuis: nunc sera querelis
Haud justis adsurgis, Et irrita jurgia jactas.* noster L. 4. Eleg. 1.

Vel si Pergameae sero rata carmina vatis

Longaeum ad Priami vera fuero caput.

vera inventa fuere Cassandreae oracula; sed tum demum, quum serum esset ex eorum monitu res praeterlapsas ordinare. Sallustius apud Servium: *Serum bellum in angustiis fore, frustra pugnatos, ubi eos hostis in montium angustiis conclusos teneret.* Servius perperam interpretatus *serum* cepit pro tristi atque infelice.

XII.

Multa tuae, Sparte, miramur jure palaestrae,
 Sed mage virginei tot bona gymnasii:
 Quod non infames exercet corpore ludos
 Inter luctantes nuda puella viros:
 5 Quum pila veloci fallit per brachia jactu,
 Increpat & versi clavis adunca trochi.
 Pulverulentaque ad extremas stat femina metas,
 Et patitur duro vulnera pancratio.

Nunc

I. MULTA TUAE, SPARTE, MIRAMUR JURA PALAESTRAE] Gebhardus ita nobis hunc versum interpolavit:

*Multa egomet Spartes intrarem jura palae-
 strae.*

quod quid significet, ego quidem divinare non queo. sed ad rem. *Jura* hic exponunt leges, morem, ritum palaestrae. non nimis incommode. quamquam legendum videtur *jure*; ut dicat poeta, *jure* ac merito multa miramur, o Sparte, in ludis tuis gymniciis: id vero superat omnem admirationem, quod virgines nudaе luctentur cum juvenibus nudis citra labem infamiae; adstique verecundia, absit petulantia. *Jure* profecto mirum illud visum homini Romano, quorum moribus omnia alia in usu circa custodiendam mulierum pudicitiam. Vide quae Petrus Victorius notavit L. 24. Var. Lect. C. 7.

3. EXERCET CORPORE LUDOS] Joanni Aurato debetur haec tam pulchra restitutio *tot laudes*, prodente Gulielmo Cantero L. 2. Nov. Lect. C. 14. quae tamen nullo modo placere potuit Roberto Titio, veterem lectionem insano molimine defendenti L. 4. Loc. contr. C. 1. neque is ipse respicere etiam voluit in Assertionibus, quamvis jam meliora edoctus ab Yvone Villiomaro. post longam istam velitationem de vocibus mediis, quas inter & *laudem* ponit, probare debebat Robertus *exercere laudes corpore recte* ac Latine dici. tamen hunc caecum ducem secutus est non ita pridem Balthasar Bonifacius L. 6. Hist. ludicr. C. 28. immemor in Ovidiana Paridis epistola legi,

*More tuae gentis nitida dum nuda palaestra
 Ludis, & es nudus femina mista viris.*

5. QUUM PILA VELOCI] pila ludebant virgines Graecorum. apud Homerum Nauficae cum suis ancillis ludit pila in litore maris, tantisper dum vestes lotas exsiccaret solis calor, L. 6. Odyss. ʒ. 100. Virgilius in Ciri, de Scylla:

*Necdum etiam castos agitarverat ignis honores,
 Necdum solenni lympha perfusa sacerdos
 Pallentis foliis caput exornarat olivae;
 Cum lapsa e manibus fugit pila, cumque re-
 lapsa*

*Procurrit virgo: quo usinam non prodita
 ludo*

Aurea tam gracili solvisset corpora palla.
 puellae Romanae, quarum modestior disciplina, eo lusu carebant. Ovidius L. 3. Art. Amat.

Hos ignava jocos tribuit Nasura puellis:

Materia ludunt uberiore viri.

*Sunt illis celereſque pilae, jaculumque, tro-
 chique,*

Armaque, & in gyros ire coactus equus.

*Nec vos Campus habet, nec vos gelidissima
 Virgo;*

Nec Tuscus placida devehit amnis aqua.
 atque hinc est cur homo Romanus miretur agilitatem Lacenarum.

7. AD EXTREMAS STAT FEMINA METAS] in Beroaldi editione legitur *dat*: quod, quia antiqui & cum *d* saepe permiscebant, potuit fuisse *ta*, cui postea adglutinata sit ultima litera praecedentis voculae *extremas*. femina *dat* vulnera, & patitur vulnera. ita Statius L. 5. Silv. 3.

*Talis Olympiaca juvenem cum spectat arena
 Qui genuit, plus ipse ferit, plus corda sub
 alto*

Caes.

- Nunc ligat ad cestum gaudentia brachia loris,
 10 Missile nunc disci pondus in orbe rotat.
 Gyrum pulsat equis, niveum latus ense revincit,
 Virgineumque cavo praetegit aere caput.
 Et modo Taygeti crines adspersa pruina
 Sectatur patrios per juga longa canes.
 15 Qualis Amazonidum nudatis bellica mammis
 Thermodontiacis turma lavatur aquis.

Qualis

Caeditur.

Horatius L. 2. Epist. 2.

Caedimur, & totidem plagis consursumus
 hostem.

Gellius L. 13. C. 27. *membra eorum omnia, priusquam pugna mota est, aut ad vitandos ictus cauta sunt, aut ad faciendos parata.* Justinus L. 5. C. 5. *Tantaque caedes palantium fuit, ut plura vulnera eo praelio Arhenienfes acciperent, quam superioribus dederant.* Sed nihil est mutandum. *Stare* proprie dicitur de iis qui se ad pugnam componunt. Virgilius L. 9. Aen.

Stabat in egregius Arcentis filius armis.

Cicero L. 1. ad famil. Epist. 4. *cum in senatu pulcherrime starem, quod jam illam sententiam Bibuli de tribus legatis pridie ejus diei fregeramus.* Plancus Ciceroni L. 10. Epist. 23. *Tu, mi Cicero, quod adhuc fecisti, idem praesta, ut vigilanter nervosque nos, qui stamus in acie, sobornes.* Juvenalis Sat. 3.

*Stat contra, stansque jubet: parere necesse est:
 Nam quid agas, cum te furiosus cogat, &
 idem*

Fortior?

ductum a Marone L. 9. Aen.

Haud temere est visum, conclamat ab agmine Volscens:

State, viri, quae causa vias? quive estis in armis?

Quove tenetis iter?

Seneca lib. de Vita Beat. C. 7. *Virtutem in templo invenies, in foro, in curia, pro muris stantem, pulverulentam, coloratam, callosas habentem manus: Voluptatem lactantem saepius, ac tenebras captantem, circa balnea ac sudatoria, ac loca aedilem metuentia. inde ad palatram minus honestam traduxit Claudianus L. 1. in Eutrop. 5. 95. ubi de Laide jam anu:*

Seque reformidat speculo damnare senectus:

*Stat tamen, atque alias succingit lena mini-
 stras,*

*Dilectumque diu quamvis longaevo lupanar
 Circuit, & retinens mores, quod perdidit
 aetas.*

8. ET PATITUR DURO VULNERA PANCRATIO] opponunt Propertio Senecam L. 5. de Benef. C. 3. *Lacedaemonii vetans suos pancratio aut cestu decernere, ubi inferiorem ostendis victi confesso.* quae quomodo concilient viri docti, discere poteris ex Gruteri Collectaneis ad eum Senecae locum. tamen mihi videtur Propertius noster pro libertate poeticae plusculum hic sibi indulgisse. tantillo tempore non poterant tantum mutasse mores.

9. GAUDENTIA BRACHIA LORIS] in nostro primo, inque Borrichiano, legitur *pendentia brachia*; nec vere, nec verosimiliter.

12. CAVO PROTEGIT AERE CAPUT] Livinejus e Vaticano, *praetegit*. quod recipiendum arbitror. Plinius Paneg. C. 15. *Venies ergo tempus, quo posteri visores, visendum iradere minoribus suis gestient, quis sudores tuas hauserit campus, quae resectiones tuas arbores, quae summum saxa praetexerint, quod denique sectum magnus hospes impleveris.* Lactantius L. 5. C. 2, de quodam libidinoso, avaro, ac gulofo antitite philosophiae: *tamen vitia sua capillis, & pallio, & (quod maximum est velamentum) divitiis praetlegebat.*

16. THERMODOONTEIS TURBA LAVATUR AQVIS] noster secundus *Thermodonteis*; primus cum Groningano ac Borrichiano, *Thermodontiacis*. *Thermodon* dici ac scribi debere, non *Thermodoon*, jam pridem monitum erudit. Videndus Erythraeus indice Virgiliano in *Thermodontis flumina*; & Pierius Valerianus Castig. in L. 11. Aen. 5. 659. quamquam litem omnem decidere poterat unicus Silii versus L. 8.

Perstrepsit & tellus, & Amazonius Thermodon.

remque alter Papiani L. 1. Silv. 6.

Cro.

Qualis & Eurotae Pollux & Castor arenis,

Hic victor pugnis, ille futurus equis.

Inter quos Helene nudis capere arma papillis.

20 Fertur, nec fratres erubuisse Deos.

Lex igitur Spartana vetat secedere amantes,

Et licet in triviis ad latus esse suae.

Nec

*Credas ad Tanaim serumque Phasim
Thermodontiacas calere turmas.*

tum prioris utroque Ovidii L. 4. Pont. Epist. 10.

*Et tu femineas Thermodon cognite turmae.
neque aliter lapides Romani. qualis hic est
apud Gruter. LXXVI. 9.*

FORTVNAE
PRIMIGENIAE
TI. CLAUDIUS
THERMODON

nihil erat necesse rem tam exiguam inculcare hac tempestate, qua omnes omnium vocationum modulos commiscet ac confundit insana licentia hominum infrunitorum; sed movere nos debet insignis lapsus in hac ipsa voce Joannis Joviani Pontani, viri magni, nec vel trecentis poetastris hodiernis comparandi. deinde pro *turba* reponit *turma*, cum Jano Gulielmio, ac Nic. Heinsio Not. in Ovid. L. 3. Art. Amat. 5. 2. in cujus operis ipso fine haec eadem vox Nasoni reddenda venit:

*Ut quondam juvenes, ita nunc mea turma
puellae.*

nam & ibi *turba* legitur. verum quum translationibus fere utatur ab Amazonum militia defunctis, & se quasi campi doctorem quemdam constituat, rō *turba* ferri non potest, utpote bono ordini contrarium ac disciplinac. Valerius Flaccus L. 4. ubi Phineus Jasoni itineris pericula canit, & Amazonum terram vel praecipue evitandam monet:

*Ne tibi tunc horrenda rapax ad liora puppem
Tentus agat; ludo volitans cum turma superbo*

Pulveris exsultat equis; ululataque tellus

Intremis, & pugnas mota pater incitat hasta.

Horatius quoque impuram gigantum colluviem *turmam* vocavit L. 3. od. 4. qua videlicet ordinem militarem servabant in oppugnando coelo:

scimus ut inpios

Titanas, immanemque turmam

Fulmine sustuleris caduco

*Qui terram inierim, qui mare temperat
Ventosum.*

17. EUROTAE POLLUX ET CASTOR ARENIS] eundem errorem fovent omnes membranae, habent praeferentes. veram lectiorem restituit Antonius Volsus, raro tam felix. *arena* est litus, sive ripa. Virgilius L. 5. Aen. de Darete:

*Idemque ad tumulum, quo maximus occubat
Hector,*

Victorem Buten inmani corpore, qui se

Bebrycia veniens Amyci de gente ferebat,

Perculis, & sulva moribundum extendit arena.

notus L. 1. Eleg. 8.

Nec tibi Tyrrhena solvatur funis arena.

18. HIC VICTOR PUGNIS] nempe Pollux: nam *hic* & *ille* uti hoc loco, ita & apud alios poetas non raro confunduntur, contra canones grammaticorum. expressit quodammodo hunc versum doctissimus scriptor Arnobius L. 1. *Tyndaridae Castores, & quos unus dormire consuevit, alter pugillator bonus, & crudo inexsuperabilis caestu.* de victoria Pollucis & nece Amyci videndus Valerius Flaccus L. 4. & Lutatius in L. 3. Thebaid. Papinii 5. 353. illius Amyci sepulcro rododaphnem innatam auctor est apud Photium cod. 190, Ptolemaeus Hephaestio, quam qui gustassent, pugilatus studio capi solitos, & evadere pugiles felices. fecisse id Antodorum, ac terdecies victorem coronas accepisse. eundem tamen a Dioscoro Theraeo in quarto decimo certamine victum: quemadmodum & ipse Amycus dicatur ab altero Dioscurorum superatus.

21. LEX IGITUR SPARTANA VETAT SECEDERE AMANTES] licuisse istis juvenibus etiam ante nuptias libere versari cum virginibus, non secus ac cum pueris, tradit Agnon Academicus apud Athenaeum L. 13.

23. NEC

- Nec timor, aut ulla est clausae tutela puellae,
 Nec gravis austeri poena cavenda viri.
 25 Nullo praemisso, de rebus tute loquaris
 Ipse tuis: longae nulla repulsa morae.
 Non Tyriae vestes errantia lumina fallunt,
 Est neque odoratae cura molesta comae.
 At nostra ingenti vadit circumdata turba,
 30 Nec digitum angusta est inferuisse via.
 Nec quae sint facies, nec quae sint verba rogandi
 Invenias. caecum versat amator iter.
 Quod si jura fores, pugnasque imitata Laconum,
 Carior hoc esses tu mihi, Roma, bono.

23. NEC TIMOR, AUT ULLA EST CLAUSAE TUTELA PUELLAE] vix apparet quo referri debeat istud *timor*. tentabam ego aliquando,

Nec timor est ulli clausae tutela puellae.

i. e. nec quisquam amator timet custodes dominae suae, quo minus ad eam accedere audeat palam. *timor est*, timoris causa est. supra L. 1. Eleg. 14.

*Illam potest magnus heronum infringere vires,
 Illa etiam duris mentibus esse dolor.*

Seneca Troad. v. 742.

Non sic jacemus Troës, ut cuiquam metus Possimus esse.

25. DE REBUS TUTE LOQUARIS IPSE TUIS] unus Palatinus Gebhardi habebat *tuta*; quo etiam ire videtur noster secundus, ubi *tutae*. cave mutes quidquam. Pronomen *tuae* ex Donato, Servio, & Charisio bene interpretatur Passeratius, quem Gebhardus sequi debebat, non insectari. adde nunc insignem locum Prisciani L. 12. Sciendum quod *ET MET ET TE adduntur pronomini* vel discretionis causa plerumque, vel significantiae, ut Terent. in *Adelph.* Egomet rapui. intelligitur, ego *ET* non alius. Cicero pro *Muræna*: Quid, quod cum admonueris, tamen quasi tuæ noris, ita salutas. TUTE dixit, pro Tu ipse per te, *ET* non per alium. haec unice faciebant vereri lectioni tuendae. Lucretius, ut validius exprimeret mentem suam, etiam *met* addidit L. 1.

*Tutemet a nobis jam quovis tempore, vaturn
 Terriloquis victus dictis, desicere quaeres.*
 & L. 4.

Tutemet in culpa quom sis, ne cernere possis.

neque defugit magnus magister in divino opere; L. 7.

nil linquere inausum

Quae potius infelix, quae memet in omnia versi.

tantum abest, ut solis haec comicis sint transcribenda. & tamen vidi qui carperet in nostro poeta. immerito sane, ut vidimus, atque etiam clarius videbimus. Cicero pro *Roscio Amer.* C. 28. *is homo, qui, ut tute dicis, numquam inter homines fueris.* C. 29. *propterea quod ruri assiduus, quemadmodum tute confiteris, fuit.* ibid. C. 33. *Faseor, me sectorem esse; verum ET alii multis.* At ego, ut tute arguis, agricola ET rusticus. Divinat. in *Q. Caecil.* C. 10. *audebis ira accusare alterum, ut, quo minus tute condemnare, recusare non possis?* Accus. 2. in *Verr.* C. 55. *Hoc autem cum tute fasebere, quisquam dubitabit, &c.* pro *P. Sulla* C. 16. *permisso aliquid iracundiae tuae, do adolescentinae, cedo amicitiae, tribuo parenti. sed nisi tibi aliquem modum tute constitueris, coges oblitum me nostrae amicitiae habere rationem meae dignitatis.* uti quidem hic locus ex libris scriptis praeclare est restitutus a *Phil. Rubenio* L. 1. *Elect.* C. 3. nam in vulgatis *modum vitae* antea legebarur.

27. NON TYRIAE VESTES] Nec legitur in tribus libris.

28. EST NEQUE ADORATAE CURA MOLESTA DOMI] omnes libri habent *odoratae*, quod referunt interpretes ad unguenta, corollas, suffitus, odores. ceterum quum de cultu muliebri sit sermo, valde inclino in conjecturam *Gul. Canteri*, *comae* legentis pro *domi*, notum e poetis quam insanam operam pone-

Oo rert

rent puellae Romanae in comendo crine. Ovidius libello de medicamine faciei:

Vultis odoratos positum variare capillos.

& sine L. 2. Art. Amat.

Sertaque odoratis myrtea ferre comae.
id negligebant virgines Spartanae. Horatius L. 2. Od. 11.

eburna dic age cum lyra

Matures in comsum Lacenae

More comam religata nodum.

& L. 3. Od. 14.

Dic S' arguas properet Nemes

Myrrhæum nodo cohibere cinem.

Virgilius L. 1. Aen. ubi Venus Aeneae suo apparet

Virginis os habitumque gerens, S' virginis arma

Spartanæ. -----

Namque humeris de moreabilem suspenderat arcum

Venatrix, dederatque comam diffundere ventis;

Nuda genu, nodoque sinus collecta fluentis.

possis tamen odoratam domum tueri, moribus ceterorum Graecorum. sic odoratum Medae procoetium, in quo duodecim ancillas virgines habebat, describit Apollonius L. 3. Argonaut. y. 837. sed non efficies ut ne istud

comae sit multo rectius. quinimo postulat hanc vocem vox *cura*, quae ratione quadam peculiari de comis dicitur & capillis. Phaedrus L. 4. Carm. 3.

Quam se putares fingi cura mulierum,

Calvus repente factus est: nam fructibus

Canos puella, nigros anus exellerat.

Valerius Flaccus L. 8. de Medea, jam confessa Jasonis uxore:

Ipsa suas illi croceo subigmine vestes

Induit, ipsa suam duplicem Cytheræa coram

Donat, S' arsuras alia cum virgine gemmas.

Tum novus impleris vultus honor: ac sua flavis

Reddita cura comis: gradistæque oblita malorum.

Horatius L. 1. Epist. 1.

Si curatus inaequali tonsore capillos

Occurri, rides.

ita istic habent laudatissimæ membranæ Viri clarissimi Jo. Georgii Graevii. ita & in tribus aliis libris invenerat eruditissimus Jo. Fredericus Gronovius; cujus industriae debemus hanc elegantem notionem voculae *cura* luculenter illustratam L. 1. Observat. C. 23.

XIII.

Sic ego non ullos jam norim in amore tumultus,
Nec veniat sine te nox vigilanda mihi:
Ut mihi praetextae pudor exvelatus amictu,
Et data libertas noscere Amoris iter,
5 Illa rudes animos per noctes conscia primas
Imbuit, heu nullis capta Lycinna datis.

Ter-

1. SIC EGO NON ULLOS JAM NORIM IN AMORE TUMULTUS] Groninganus, & Comelini liber,

Sic ego jam nolim multos in amore tumultus. credo olim fuisse, Sic ego jam norim nullos, &c. sed vulgata aliquanto concinnior est.

6. NULLIS CAPTA LYCINNA DATIS] nullis muneribus delinita. data, munera. quod ex Plauto abunde demonstravit Passeratius. usus & Aufonius hac voce, Epigr. 92.

Vince datis ambas. Cupio: verum arcta domi res.

itemque Ephemeride, si tamen id carmen auctorem habet Aufonium, ac non potius Pont. Paullinum:

Nate patris summi, nostroque salutifer aevo,

Virtutes patrias genitor cui tradidit omnes,

Nil ex invidia retinens, plenusque datorum.

usus & Tullius pro Cluentio C. 24. *Ac primum Scamandro reo, tantum demis, datis, muni-*

Tertius haud multo minus est quum ducitur annus,

Vix memini nobis verba coisse decem.

Cuncta tuus sepelivit amor : nec femina post te

10 Ulla dedit collo dulcia vincla meo.

Testis erit Dirce tam vero crimine saeva,

Nycteos Antiopen accubuisse Lyco.

Ah quoties pulcros ussit regina capillos,

Molliaque immites fixit in ora manus.

15 Ah

neribusque perfecerat, ut eo auctore interetur cupidior, quam fides iudicis postulabat.

II. TESTIS ERIT DIRCE TAM VERO CRIMINE SAEVA] hunc verum mirifice exposuerunt interpretes. Marollius vertit: *Dirce transportée de courroux pour le sujet d'un crime avéré, sera témoin qu'Antiopé fille de Nyctée a couché avec Lycus son mary.* cum sequitur. omnium interpretum alpha Philippus Silvius, nec vel latum unguem a praeceptore suo discedit: *Dirce supra tam aspera testabitur Antiopem concubuisse cum Lyco suo.* an hoc est poetam intelligere, quem exponendum susceperis? taedet & piget hiemis Gallicae. Propertii mens erat: Vel sola Dirce exemplo esse potest, quam impotenter soleatis saevire, ubi aliquid de pellice focii lecti suspicamini. porro istud tam vero crimine, tamquam si foret facillimum, sicco pede transierunt omnes. *verum crimen* est aequum ac justum crimen: quod Catullus extulisset *crimen non crimen*. facinus piacularare reputabat Dirce, si cum Lyco Antiopae composuisset latus: id vero Antiopae, si fuisset vel maxime deprehensa, crimini dari non poterat, utpote quam Lycus habuerat in matrimonio ante Dircen. recte itaque *verum crimen*, justum, legitimum, non iniquum. Virgilius L. 12.

Quaecumque est fortuna, mea est: me varius unum

Pro vobis foedus luere, & decernere ferro.

Horatius L. 1. Epist. 7.

Mesiri se quaque suo modulo, ac pede, verum est.

& L. 2. Sat. 3.

An, quodcumque facis Maecenas, te quoque verum est,

Tanto dissimilem, & tanto certare minorem? ac L. 1. Epist. 12.

Utere Pompejo Grospho, & si quid potes, ultro

Deser. nil Grosphus nisi verum orabis & aequum.

Priscianus L. 18. *Nostri quoque Verum pro iusto, & Justum pro vero, frequenter ponunt.* ad Dirces historiam, praeter Hyginum atque Apollodorum, conferre non nihil potest vetus Papinii interpretes Lutatius ad L. 3. Theb. 7. 205. ad L. 4. 7. 570. ad L. 7. 7. 189. ad L. 9. 7. 423. & Pausanias in Bocoticis. interea monendus es mihi, Lector, inter hunc verum, & cum qui proxime praecedat, lacunam esse aliquot distichorum, quamquam nulla apparet in manuscriptis: nisi quod in uno Colbertino est distinctio, cum hac epigrapha, FABULA ANTHIOPE. ita collige. oboluerat Cynthiae, solere aliquando cum Lycinna suum Aurelium. id nunc ipse falsus, ait in ea sese amoris tirocinium posuisse; nimirum dum licebat, & solutis frenis passim ire poterat. post adamatam verò Cynthiam nullum sibi amplius commercium fuisse cum Lycinna. ipsam itaque minus recte facturam, si, ducta suspitione futili atque inani, durius habere velit puellam immerentem. Ei se deprecatores venire. feminae enim quam ultra modum soleant saevire in vindicando hoc crimine, si vero, si vero, si vero, nimis miserabili exemplo docuisse Dirces immanem atque crudelem animum. quae tamen ipsa debitas tanto sceleri poenas dederit. Haec optime conveniunt cum versu 43.

At tu non meritam parcas vexare Lycinnam.

13. USSIT REGINA CAPILLOS] aut ussit, aut iussit, habent omnes libri. unus Regius, traxit: quo modo Aldina, ejusque traduces, Gryphiana, ac Plantiniana. verum est rā ussit. Tibullus L. 1. Eleg. 11.

O o 2

Illic

- 15 Ah quoties famulam pensis oneravit iniquis.
 Et caput in dura ponere iussit humo.
 Saepe illam immundis passa est habitare tenebris:
 Vilem jejunae saepe negavit aquam.
 Jupiter Antiopae nusquam succurris habenti
 20 Tot mala? corrumpit dura catena manus.
 Si Deus es, tibi turpe tuam servare puellam?
 Invocet Antiope quem nisi vincita Jovem?
 Sola tamen, quaecumque aderant in corpore vires,
 Regales manicas rupit utraque manu.

25. Inde

*Illic percussisque genis, austoque capillo,
 Erras ad obscuros pallida turba lacus.*
 & libri ejusdem Eleg. 10.
*Ure meum potius flamma caput, & pete ferro
 Corpus, & intorto verbere terga seca.*
 noster hujus libri Eleg. 6.

Tu minitare oculos subiecta excurre flamma.
 solus inventus est Robertus Titius, qui hoc loco *vulsit* legeret, L. 1. Loc. Contr. C. 16. suamque stultitiam deinde in Assertionibus intemperanter ac furiose propugnaret. Regiorum alter ex duobus distichis unum facit, huic ipsi hexametro subiciens,

Et caput in dura ponere iussit humo.
 ita ut non agnoscat duos medios versus. prave ac perperam.

21. TIBI TURPE TUAM SERVIRE PUELLAM] *servire*, captivam esse, ancillari. sed melior est lectio & erectior nostri primi, Groningani, Borrichiani, ac Commeliani apud Gebhardum, *tibi turpe tuam servare puellam?* an tibi dedecori fore credis, si servaveris dominam tuam, quum solus possis servare? nam quem tandem invocet misera Antiope, nisi Jovem? supra L. 2. Eleg. 18.

*Jam tibi Iasonia nota est Medea carina,
 Et modo servato sola relicta viro.*
 Iason ipse apud Nasonem Epist. Medae:
Jus tibi & arbitrium nostrae Fortuna salutis

Tradidit: inque tua vitaeque morsque manu.

Perdere posse sat est; si quem juvet ipsa potestas.

Sed tibi servatus gloria major ero.
 Virgilius Ciri:

Quod te per divum crebros obtestor amores,

Perque tuum memoris haustum mihi pectus alumnae,

Ut me, si servare potes, ne perdere malis.
 Ovidius L. 9. Metam.

Tu servare potes, tu perdere solus amantem.
 ideam Medea:

Servare potui, perdere an possim rogas?
 sane ab hoc argumento colligit unus eorum, qui pueros Iliac in amne Tiberino necare jussi erant, eos non esse originis divinae, quod a parte in tanto periculo proderentur, apud eundem poetam L. 2. Faetor.

*Si genas arguitur vultu, ni fallis imago;
 Nescio quem vobis suspicor esse Deum.*

*At si quis vestrae Deus esset originis auctor,
 In iam praecipiti tempore ferret opem.*

Si quis contendere volet pro scriptura vulgata, ei locum Plauti indicabo, quo se tueri utcumque possit, Poen. Aët. 5. Sc. 2.

*si frugi esse vis,
 Eas liberali jam asseras caussa manu.*
Nam tuum flagitium si tuas popularis te pati
Servire ante oculos, domi quae fuerint liberae.

24. REGALES MANICAS RUPIT UTRAQUE MANU] insigni Barthio injuriam fecit sua memoria, hunc versum de vestium scissura exponenti, Animadv. ad L. 1. Theb. Scatii v. 593. noster de catenis loquitur. Virgilius L. 2. Aen.

*Ipse viro primus manicas atque arcta levare
 Vincula jubet Priamus.*

Lucilius L. 30. Sat.

Sic laqueis, manicis, pedicis mens irressita est.

27. A.

- 25 Inde Cythiaeronis timido pede currit in arces.
 Nox erat, & sparso triste cubile gelu.
 Saepe vago Asopi sonitu permota fluentis
 Credebat dominae pone venire pedes.
 Et durum Zethum, & lacrimis Amphiona mollem
 30 Experta est stabulis mater abacta suis.
 Ac veluti magnos quum ponunt aequora motus,
 Euris in adversos definit ire notos,
 Litore si tacito sonitus rarefcit arenae:
 Sic cadit inflexo lapsa puella genu.
 35 Sera tamen pietas; natis est cognitus error.
 Digne Jovis natos qui tueare senex.
 Tu reddis pueris matrem, puerique trahendam
 Vinxerunt Dircen sub trucidis ora bovis.

An-

27. ASOPI SONITU PERMOTA FLUENTIS] fuit enim rapide, uti decet animosum amnem, qui non timuit olim contra ipsum Jo- vem arma sumere. Papinius L. 7. Theb.

*Asopos genuisse datur, dignusque videri
 Tunc pater, abruptis cum torrentissimus exit
 Pontibus, aut nasae tumidus cum virginis
 ulsor*

*Flumina concussit, generum indignata sonan-
 tem.*

*Namque ferunt raptam patriis Aeginan ab
 undis*

*Amplexu latuisse Jovis. furit amnis, & a-
 stris*

*Insensus bellare parat. (nondum ista licebant
 Nec superis.) stetit audaces effusus in iras,
 Conseruitque manum, nec quem imploraret
 habebat.*

*Donec vix tonitru submotus, & igne trifulco
 Cessit. adhuc ripis animosus gurgis amhelis
 Fulmineum cinerem, magnaeque insignia poe-
 nae*

*Gaudet, & Aetnaeos in coelum efflare va-
 pores.*

31. AC VELUTI MAGNOS QUUM PONUNT
 AEQUORA MOTUS] Virgilius L. 1. Aen.

*Ac veluti magno in populo cum saepe coorta
 est*

Seditio, saevitque animis ignobile vulgus;

Tamque faces & saxa volant; &c.

super hac locutione, ac veluti, videndus E-
 rythraeus Ind. Virgil. in *At. fluctus* habet

Groninganus. puto esse glossema *totus motus*.

32. EURUS IN ADVERSOS] hic iterum re-
 peti debet *ad quum*. vide notata ad L. 2. E-
 leg. 24. v. 12. in versu sequente si legendum
 est, non sic: neque audiendus Passeratius,
 Scaligero obstrepens; in hoc dumtaxat ut
 obstrepar.

34. SIC CADIT INFLEXO LAPSA PUELLA
 GENU] noster primus, unusque Gebhardi,
lassa. sed nihil refingendum. Virgilius L. 6.
 Aen.

*Quam multa in silvis autumnis frigore primo
 Lapsa cadunt folia.*

35. NATIS EST COGNITUS ERROR] Gro-
 ninganus ordo. i. e. series totius rei gestae. ope-
 rose id defendit Gebhardus post Palmerium.
 sed cur damnes lectionem receptam? erra-
 bant nati, neque noverant suam ipsorum ma-
 trem. Hyginus Fab. 8. *Ea, occasione nata,
 fegae se mandavit. Devenit ad filios suos. Ex
 quibus Zethus existimans fugitivam, non recepit.*

----- Sed ab educatore pastore adolescentes cer-
 tiores facti, eam esse matrem suam, celeriter
 consecuti matrem, eripuērunt.

36. DIGNE JOVIS NATOS QUI TUEARE SE-
 NEX] mirum, istius senis nomen tam fuisse
 ignorabile. Apollodorus *βουκόλον* vocat; *pa-
 storem* Hyginus, & Lutatius. nihil ultra.

38. TRAHENDAM VINXERUNT DIRCEN
 SUB TRUCIS ORA BOVIS] Jo. Bernartius, ad
 L. 3. Theb. Statii v. 204, Dircen caudae in-
 domiti equi adligatam dicit. errore memo-
 riae,

O o 3

- Antiope cognosce Jovem. tibi gloria Dirce
 40 Ducitur, in multis mortem habitura locis.
 Prata cruentantur Zethi, victorque canebat
 Paean Amphion rupe, Aracynthe, tua.
 At tu non meritam parcas vexare Lycinnam.
 Nescit vestra ruens ira referre pedem.
 45 Fabula nulla tuas de nobis concitet aures.
 Te solam & lignis funeris ustus amem.

riac, credo: neque enim ullum nominat auctorem. superest etiam nunc Romae in pictura Dirce a tauro tracta. super qua videndus Andreas Schottus in Observationibus Humanis. ubi & veterum scriptorum loca, qui huius tauri meminerunt, tamquam in uno fasciculo comprehenduntur. iis tu adicere potes notata Lutatio in Papin. L. 3. Theb. 7. 205. in L. 4. 7. 570. quae Schottus praetermisit.

41. PRATA CRUENTANTUR] hos duos ver-
 sus, sic satis obscuros, nequaquam intelle-

xerunt interpretes, alius alium exscribere contenti. meliora attulit heros Palmerius Grenemennius, vir & armorum & literarum gloria florentissimus, L. 4. Graeciae antiquae C. 10.

46. TE SOLAM ET LIGNIS FUNERIS USTUS AMEM] hausit de suo Cicerone, orat. post reditum ad Quirites C. 10. Quapropter memoriam vestri beneficii colam benivolentia sempiterna, non solum dum spirabo, sed etiam cum mortuo monumenta vestri in me beneficii permanebunt.

X I V.

NOx media, & dominae mihi venit epistola nostrae:
 Tibure me nulla jussit adesse mora,
 Candida qua geminas ostendunt culmina turre,
 Et cadit in patulos Nympha Aniena lacus.

5 Quid

2. MISSA JUSSIT ADESSE MORA] ita Seneca Thyest. 7. 705.

ultra Deos
 Terres minantes: jamque dimissa mora
 Assiluit aris, toruum & obliquum intuens.
 sed nostri libri, nulla jussu adesse mora. Ovidius Epist. Didus:

Ipse sono tenuis dixit, Elissa veni.

Nulla mora est; venio. venio tibi debita con-
 jux:

Sed tamen admissi tarda pudore mei.

Virgilius Eclog. 3.

Quin age, si quid habes: in me mora non e-
 rit ulla.

Terentius Andr. Act. 3. Sc. 4. --- nunc per
 hanc nulla est mora. & rursus Act. 5. Sc. 6.

Nec mora ulla est, quin eam uxorem ducam.

adesse dixit noster, non venire; ut summam notaret celeritatem. hanc ob rem nulla potius placet, quam missa. accedit quod poetae libentius dicunt moras rumpere, quam mittere.

4. ET CADIT IN PATULOS LYMPHA ANIENA LACUS] unus Regius, unus Colbertinus, nostrique duo, Nympha Aniena praeferebant. quod verum est: & jam in primitus cufis legebatur. Lymphas appellabat vetustas, quas Graeci Naiadas, nos Nymphas vocamus. videndus Festus in Lymphas; & Servius ad L. 7. Aen. 7. 377. tum vir insigniter eruditus, nec satis suo habitus pretio, Petrus Nannius nostras L. 4. Miscell. C. 3. quibus addere potes Nic. Heinsum Not. in Ovid. Epist. Oenon. 7. 31. redde & Horatio vocem suam,

cx

- 5 Quid faciam? obductis committam mēne tenebris.
 Ut timeam audaces in mea membra manus?
 At si haec distulero nostro mandata timore,
 Nocturno fletus saevior hoste mihi.
 Peccaram semel, & totum sum pulsus in annum.
 10 In me mansuetas non habet illa manus.
 Nec tamen est quisquam sacros qui laedat amantes.
 Scironis medias his licet ire vias.
 Quisquis amator erit, Scythicis licet ambulet oris,
 Nemo adeo, ut noceat, barbarus esse volet.
 15 Luna ministrat equis: demonstrant astra falebras:
 Ipse Amor accensas praecutit ante faces.

Saeva

ex fide praestantissimi illius codicis Graeviani, L. 3. Od. 13.

*Flos nobilium tu quoque fontium,
 Me dicente caris inpositam ilicem.
 Saxiis, unde loquaces*

Nymphae desiliunt tuae.

& Epod. 16.

*Mella carum manant ex ilice: montibus altis
 Levis crepante nympha desiliis pede.*

ibi in glossa marginali legitur: *respexit ad pedem nymphaeum.* credo voluit dicere, quicumque ille fuit glossator, poetam strepitum aquae cadentis contulisse cum choreis nymphaeum, tellurem pedibus plaudentium. in Catullo quoque non aliter legendum, Epithal. Juliae & Manlii, notante ex membranis Achille Statio:

*Perge linquere Thestiae
 Rupis Aonii specus,
 Nympha quos super intrigas.*

Frigerans Aganippe.

qui locus me monet emendationis Nic. Heinssii, *patulos specus* in hoc ipso Propertii versu legentis, pro *lacus*. sustinebimus ad sensum, donec prodeant jam pridem expectatae summi viri Notae in poetam nostrum. interea videamus si possit defendi vulgata. specus iste, in quo leonibus obiectus fuit Daniel, Prudentio *lacus* dicitur, Hym. 4. Cathemer. de Habacuco:

*Tum raptus simul ipse prandiumque,
 Sensum labitur in lacum leonum.*
 illi autem sive lacus, sive specus, in quos magno cum sonitu praecipitatur Aonio, *flagra*

(quae vox fere cum lacu tantumdem valet) audiunt Papinio L. 1. Silv. 3.

*Illis ipse antris Aeniens fonte relicto,
 Nocte sub arcana glaucos excutus amictus,
 Huc illuc fragili prosternit pectora musco:
 Aut ingens in stagna cadit, vitreasque natant
 Plaudit aquas.*

Sed quid moror? lacus jam dixerat paullo ante in eodem illo bellissimo poematio:

*Quid referam alternas gemino super aggero
 menfas,*

Albensque lacus, aliosque in gurgite fontes?
 Varro Lib. 4. de L. L. lacus, lacuna magna, ubi aqua contineri potest.

5. OBDUCTIS COMMITTAM MENE TENEBRIS] haec sunt valde laxa. scripserat puto noster, *me committamene*, numero nonnihil compositiore.

9. PECCARAM SEMEL, ET TOTUM SUM PULSUS IN ANNUM] contra omnes libros faciunt, qui *peccarem* scribunt, aut *peccarime*, rō *pulsus* valet exclusus. pro eo *passus* est in altero Regio, & nostro secundo. *perperam*, & ex glossa.

12. SCIRONIS MEDIAS SI LICET IRE VIA] adfentior Nic. Heinssio, legenti; Not. ad Ovid. L. 14. Metam. v. 748,

Scironis medias his licet ire vias.

quam locutionem ubertim illustravit Thomas Munckerus in Hygin. C. 38.

15. LUNA MINISTRAT ITER] urus Regius, *ministras equis*. sic Maro dixit *velis ministrare*, L. 6. Aen. ellipsi elegante.

Ipse rarem comito subigit, velisque ministrat.

&

Saeva canum rabies morfus avertit hiantes.

Huic generi quovis tempore tuta via est.

Sanguine tam parvo quis enim spargatur amantis

20 Improbus? exclusis fit comes ipsa Venus.

Quod si certa meos sequerentur funera casus,

Talis mors precio vel sit emenda mihi.

Adferet huc unguenta mihi, fertisque sepulcrum

Ornabit custos ad mea busta sedens.

25 Dii faciant, mea ne terra locet ossa frequenti,

Qua facit assiduo tramite vulgus iter.

Post

& L. 16.

Aeneas (neque enim membris dat cura quiescem)

Ipse sedens clavumque regis, velisque ministrat.

Tacitus Germ. C. 44. *forma navium eo differt, quod utrimque prora paratam semper appulsui frontem agit: nec velis ministrant, nec remos in ordinem lateribus adiungunt. venustissimus poeta Gratius Cyneget. V. 314. de luxuria:*

Haec illa est, Pharios quae fregit noxia reges,

Dum servata cavis potant Mareotica gemmis, Nardisumque metunt Gangem, vitiiisque ministrant.

tam bonis sponforibus accipio scripturam libri regii, vulgata non paullo meliorem. nam ut quam celerrime sisteret se apud dominam ita volentem, opus habebat equis in itinere nocturno. addit autem multo lepidissime praevolantem cum facibus Cupidinem, ex more viantium in tenebris, etiam hodie, ubi praecursores copioso lumine lamas & saxa & ceteras orbitarum difficultates sollicitè explorant.

16. PERCUTIT ANTE FACES] Passeratius legit *perculis*. quod non placet. *et percussis* potest idem valere quod simplex *quasit*. sic L. 1. Eleg. 3.

Et quaterent fera nocte facem pueri.

Ovidius concutere dixit L. 1. Amor. Eleg. 2.

Vidi ego jactatas mota face crescere flammam,

Et vidi nullo concutiente mori.

& excutere L. 1. Art. Amat.

Et mihi cedes Amor: quamvis mea vulneret arcu

Pectora, jactatas excutiatque faces.

id non est insuper habenda ingeniosa corre-

ctio Nic. Heinsii, *praecutis* reponentis Not. ad L. 4. Metam. Ovid. V. 757. nimirum in *et percussis* ordine suo exciderant primores literae. *praecutis* ante elegante pleonasmò dicitur. de qua figura notatum aliquid ad L. 2. Eleg. 2. V. 14.

20. EXCLUSIS FIT COMES IPSA VENUS] non satis capio, quo debeat istud *exclusis* referri. nam sane in hac tota elegia de exclusionem verbum fit nullum; dumtaxat de periculis itineris nocturni. unde arbitror (da veniam, si fallor) esse refingendum in *cursum*, h. e. in itinere. Virgilius L. 3. Aen.

Prouehimur pelago vicina Ceraunia juxta:

Unde iter Italiam, cursusque brevissimus undis.

eadem libro:

Placemus ventos, et Gnosia regna petamus: Nec longo distant cursu.

Cicero orat. pro lege Manil. C. 12. *Atque haec, qua celeritate gesta sint, quamquam videtis, tamen a me in dicendo praeteriunda non sunt. Quis enim unquam, aut obeundi negotii, aut consequendi quaestus studio, tam brevi tempore tot loca adire, tantos cursus conficere potuit, quam celeriter, Cn. Pompejo duce, belli impetus navigavit?*

22. TALIS MORS PRECIO VEL SIT EMENDA MIHI] Cicero L. 9. ad Attic. epist. 5. *quid si non ita ipse solum, sed etiam insipiens? adde, tali viro, talem causam agenti: et ego vero haec officia mercanda vita puto. & Accus. 5. in Verr. C. 28. Quorum ego de acerbissima morte crudelissimoque cruciatu dicam, cum eum locum tractare coepero: et ita dicam, ut, si me in ea querimonia, quam sum habiturus de istius crudelitate, et de cruium Rom. indignissima morte, non modo vires, verum etiam vi-*

ta

Post mortem tumuli sic infamantur amantum.

Me tegat arborea devia terra coma.

Aut humet ignotae tumulus vallatus arenae.

30 Non juvat in media nomen habere via.

ea deficiat, id mihi praeclarum & jucundum patem. propius etiam Orat. pto. domo C. 28. ille unus dies, quo die me populus Romanus a porta in Capitolium, atque inde domum sua celebritate laetitiaeque comitatum honestavit, tan- sae mihi jucunditati fuit, ut sua mihi conse- lerata illa vis non modo non propulsanda, sed etiam emenda fuisse videatur. fuit sane Pro- pertius Tullii sui studiosus admirator: quod non animadvertisse doctores scholasticos, ju- re aliquis mirari possit.

28. ME TEGAT ARBOREA DEVIA TERRA COMA] pariter Franc. Marius Mollâ, in illa sua cycnea cantione:

*Quod mihi si tumulto vobis curantibus arbor
Ingruat, & virides explicet alba comas;
Quae circum misidis, aestus dum saevit, ob-
umbres*

*Fronibus, & scissano tegmine opacet hum-
mam;*

*Jam mihi pyramides, regum monumenta,
valeat,*

*Est quidquid miri barbara Memphis ha-
bet.*

& mellitissimus Lotichius L. 3. Eleg. 9. ad J. Sambucum:

*Ante fores templi, nudoque sub aethere, tel-
lus*

Accipias gremio frigida membra suo.

*Jamque vale, & tenera bustum superintego
myrto.*

Non poteris cineres illa gravare meos.

ac M. Antonius Flaminius:

*Dehinc tumulum viridi componit margine ri-
pae,*

Qua vetus arboreis decidit umbra comis.

X V.

Nunc, o Bacche, tuis humiles advolvimur aris.

Da mihi bacchato vela secunda, pater.

Tu potes infanae Veneris compescere fastus,

Curarumque tuo fit medicina mero.

5 Per

2. DA MIHI PACATO VELA SECUNDA] pri- mus noster *pacato*. Douza P. & Joannes Au- ratus legebant *pacatus*. quod poterat defendi auctoritate non tralatitia. Ovidius initio L. 4. Metam.

*Pacatus mitisque, rogant Ismenides, adsis:
Jussaque sacra colunt.*

& L. 3. Fast.

*Miste caput, pater, huc placataque cornua
veritas,*

Et des ingenio vela secunda meo.

Papinius L. 3. Silv. 1. ad Herculem:

*Pacatus mitisque veni, nec turbidus ira,
Nec famulare timens.*

sed non libet argutari in re clara. Groninga- nus habet *baccato*; secundus noster *bacchato*.

quod verum est, neque alia eget adstruc- tio.

3. VENERIS COMPESCERE FASTUS] Geb- hardus e libris Palatinis & Commel. membr. reponit *componere*; quod est, inquit, paul- tim abolere ac sepelire. atqui in sacris Libe- ri patris si coercetur tumultus infanae Vene- ris, id profecto fit tumultu alio, neque mi- tiore, neque saniore. mihi, si quid mutan- dum, non displicet *fluctus*, quod pro *fa- stus* alicubi legi testatur Passeratius. & hac ratione admittam Gebhardi *componere*. sed Passeratius librum, unde suum istud deprom- serit, nullum nominat. alioqui *fluctus* opti- me conveniunt Veneri e pelago natae. Sed, ut verum dicam, satius est, uti nihil mure- tur

Pp

tur

- 5 Per te junguntur, per te solvuntur amantes.
 Tu vitium ex animo dilue, Bacche, meo.
 Te quoque enim non esse rudem testatur in astris
 Lyncibus in caelum vecta Ariadna tuis.
 Haec mihi, quod veteres custodit in ossibus ignes,
 10 Funera sanabunt, vel tua vina, malum.
 Semper enim vacuos nox sobria torquet amantes,
 Spesque timorque animum versat utroque meum.

Quod

tur citra necessitatem. pariter locutus est Na-
 so Art. Amat. L. 3.

Pertinet ad faciem nabitos-compescere mores.
 & L. 4. Tristium Eleg. 6.

Tempore Poenorum compescitur ira leonum;
Nec ferias animo, quas fuit ante, manet.
 Plinius L. 14. C. 20. Vehementius id fieri arbi-
 trantur crudo flore resinae, excisarique lenita-
 tem. E diverso crapula compesci feracitatem ni-
 miam, frangique virum.

8. LYNCEBUS IN CAELUM VECTA ARIAD-
 NA TUIS] non solus Propertius, quod Pas-
 seratius credidit, ipsam Ariadnam in coelum
 relatum scripsit, quum alii id tantum intel-
 ligant de corona Ariadnae. Ovidius L. 3. Fa-
 stor.

audibat jam dudum verba querentis
Liber, ut a tergo forte secus erat.

*Occupas amplexu, lacrimasque per oscula sic-
 cat:*

Et, Pariter coeli summa petamus, ait.
Tu mihi juncta toro, mihi juncta vocabula
sume.

Jam tibi mutatae Libera nomen erit.
*Sinsque tuas tecum faciam monumenta co-
 ronae;*

Vulcanus Veneri quam dedit, illa tibi.

& L. 1. Art. Amat.

*Cui deus, En adsum tibi cura fidelior, in-
 quit:*

Pone metum; Bacchi, Gnosias, uxor eris.

Mausus habo coelum: coelo spectabile sidus

Saepe reges dubiam Cressa Corona ratem.

Seneca Oedip. 7. 498.

Ducitur magno nova nupta coelo.

Solenne Phoebus carmen

Edit infusus humero capillis.

Concussit aedas geminus Cupido.

Telum deposuit Jupiter igneum,

Odusque Baccha veniente fulmen.

Lactantius L. 1. C. 10. Delatus Diana [Liber]
 cum semiviro comitatu, nactus est impudicam
 mulierem in litore: ac fiducia victorinae Indicae
 vir esse voluit, ne nimium mollis videretur: at-
 que illam patris prodicam, fratris interemori-
 cem, ab alio relictam & repudiatam, in con-
 jugium sibi vindicavit; & Liberam fecit; &
 cum ea pariter ascendit in coelum. (qui locus
 facundissimi & sanctissimi Viri, libros no-
 stros vetustos erroris convincit, in quibus ad
 coelum vecta.) Probus grammaticus in Vir-
 gil. L. 1. Geor. 7. 222. Ariadnes autem coro-
 nae talis historia traditur. Adamantius Thecus ab
 Ariadne, cum ejus opera interfecto Minos auro
 labyrinthi evasisset errorem, & corruptam in in-
 sula Dia dormientem reliquisset; Liber eam ada-
 mavit, & ejus capiti coronam detractam misit
 in coelum, quae sidus facta est, quod est post Erigo-
 nem, ipsam autem Ariadnem, matrimonio sibi
 junctam, Liberam appellavit, immortalitate
 donatam. hos duces bono jure secutus est vir
 summus Daniel Heinfius in vernaculo Bac-
 chi Hymno, multae eruditionis poemate:

*Naer dat de soete strydt ten einde was geko-
 men,*

*Heeft by de blyde bruidt in zyne koets geno-
 men,*

*Verheven in de locht, en daar gestelt ten
 toon;*

*Dicht aan het beeldt dat knielt, een schoo-
 ne gouden kroon.*

10. VEL TUA VINA] omnes libri, aut tua
 vina. parum refert. Janus Parrhasius, vir in-
 ter primos literarum Romanarum sospitato-
 res, hunc versum laudans, vel tua dona pro-
 tulit Epist. 33. utrum e libro, an verò erro-
 re memoriae, non habeo dijudicare.

11. VACUOS NOX SOBRIA TORQUET AMAN-
 TES] vacui dicuntur amantes, qui soli cu-
 bant. noster L. 2. Eleg. 7.

At

- Quod si, Bacché, tuis per fervida tempora donis
Arcessitus erit somnus in ossa mea:
- 15 Ipse seram vites, pangamque ex ordine colles,
Quos carpant nullae me vigilante ferac:
Dummodo purpureo spument mihi dolia musto,
Et nova pressantes inquinet uva pedes.
Quod superest vitae, per te, & tua cornua, vivam:
- 20 Virtutisque tuae, Bacche; poëta ferar.
Dicam ego maternos Aetnaeo fulmine partus,
Indica Nysaeis arma fugata, choris:
Vesenumque nova nequiquam in vite Lysurgum:
Pentheos in triplices funera grata greges.
- 25 Curvaeque Tyrrhenos delphinum corpora nautas
In vada pampinea defluisse rate.
Et tibi per mediam beneolenti flumine Naxon,
Unde tuum potant Naxia turba merum,
Candida laxatis onerato colla corymbis
- 30 Cinget Bassaricas Lydia mitra comas.

Laevis

*At tu non una potuisti nocte vacare
Impia: non unum sola manere diem.
& huius libri Eleg. 4.
Gaudet me vacuo solam tabescere lecto.
imitatus est nitidissimus ille Veneris Roma-
nae columbus Secundus noster L. 2. Eleg. 8.
Et modo in alterius se jurat amore perire,
Nec vacuum ad flammam potius habere no-
vas.*

12. SPESQUE TIMORQUE ANIMUM VERSAT
UTROQUE MODO] in libris nihil fani. nisi
quod Groninganus habet, *animum vexat u-
trimque meum. lege versat, & habebis rem
factam. Passeratius & Gebhardus malebant
utroque: i. e. in utramque partem. nec valde
repugno. Ovidius Remed. Amor.*

*Secunda bipartito cum mens discursis utroque.
sane & primae editiones habent utroque.*

21. DICAM EGO MATERNOS AETNAEO FUL-
MINE PARTUS] Papinius L. 2. Thebaid.

*Et tunc forte dies noto signata Tonantis
Fulmine praerupti cum te, tener Eviae, partus
Transmisere patri.*

memorabilis istic est Lutatii nota: *primus na-
talis Liberi, quo fulminata est Semele, & ex-*

*secto uter Liber Jovis femori insertus. Secundus
enim dies natalis Dionysii ille dicitur, quo, ex aetis
mensibus legitimi partus, Jovis est productus ex
femore: quem diem homini scire fas non est. Hau-
sit haec doctissimus Grammaticus ex aliquo
scriptore antiquo, qui nobis periit. qualia mul-
ta in egregio eo commentario, sed quae non
raro sub adfuit aliunde pannis delirescunt.*

25. CURVAQUE TYRRHENOS DELPHINUM
CORPORA NAUTAS] Servius ad L. 1. Aen. 7.
71. *habet fabula, dormientem in liore Liberum
patrem puerum nautas abstulisse Tyrrhenos. qui
quum esset expectatus in navi, quo duceretur,
interrogavit. responderunt illi, quo vellet. Liber
ait, ad Naxum insulam sibi sacratam. sed
quum alio vela desisterent, iratum numen ti-
gres sibi sacratas visibus eorum objecit: quo ter-
rore se illi in fluctus dedere praecipites. omittit
potissimam miraculi partem, statim versos
fuisse in delphinis. quod, suo more, flori-
dissime atque amoenissime exsequitur Naso
L. 3. Metam. sed potest ut Servius hac sui
parte sit mutilatus: neque enim integrum
cum ad nos pervenire sivit longae aetatis si-
nisteritas.*

Pp 2

32. Et

- Laevis odorato cervix manabit olivo,
 Et feries nudos veste fluente pedes.
 Mollia Dircaeae pulsabunt tympana Thebae:
 Capripedes calamo Panes hiantes canent.
 35 Vertice turrigero juxta Dea magna Cybele
 Tundet ad Idaeos cymbala rauca choros.
 Ante fores templi crater antistitis auro
 Libatum fundens in tua sacra merum.
 Haec ego non humili referam memoranda cothurno,
 40 Qualis Pindarico spiritus ore tonat.
 Tu modo servitio vacuum me siste superbo,
 Atque hoc sollicitum vince sopore caput.

32. ET FERIES NUDOS VESTE FLUENTE
 PEDES] Bacchus fingebatur cothurnatus,
 observante magno Turnebo L. 25. Adv. C.
 30. unde Passeratius malebat *pedes nudos*.
 quod tamen non procedit, si uvas jam mo-
 do presserat Liber pater. Sed fingamus no-
 bis oportet Bacchum descendentem de lacu,
 injecta sic temere veste, ne frigus laedat la-
 bore defessum ac sudantem. eam Lyaci bassara
 ultra modum extendit Seneca Oedip.
 v. 425.

*Inde tam molles placuere cultus,
 Et sinus laxi, fluidumque syrma.
 Vidit aurato residere curru,
 Veste cum longa segares leones,
 Omnis Eoae plaga vasta terrae,
 Qui bibit Gangem, niveumque quisquis
 Frangit Araxem.*

35. VERTICE TURRIGERO JUXTA DEA

MAGNAE CYBELLE.] Cybelen proprie voca-
 bant *magnam deam*. vide quae ante sesqui-
 saeculum ad Galliambum Catulli docte no-
 tavit Achilles Stadius. ubi & hic ipse versus
 illustratur. hoc autem loco non *Cybelle* le-
 gendum est, sed *Cybele*. quam rem, novam
 fortasse multis, firmissimis rationibus liqui-
 dissimisque argumentis demonstravit Vir il-
 lustris Marquardus Gudius not. in Phaedr.
 L. 3. fab. 20. & tetigerat olim in Virgilio
 cum Graecis collato doctissimus homo Ful-
 vius Ursinus.

40. QUALIS PINDARICO SPIRITUS ORE TO-
 NAT] Groninganus, cum nostris, *sonat*. fru-
 stra. splendidissimum, & quale veterum nul-
 lus, Pindaro tropaeum fixit nullo veterum
 minor Daniel Heinsius, Monobibli. Eleg.
 14.

XVI.

PLausus ab umbroso qua ludit Pontus Averno,
 Fumida Bajarum stagna tepentis aquae,

Qua

1. PLAUSUS AB UMBROSO QUA LUDIT PON-
 TUS AVERNO] libri fere *Clausus*: quod e
 suo codice bene mutavit Scaliger. legebatur
 & *Plausus* in priore Palatino Gebhardi. Vir-
 gilius L. 2. Georg.

*An memorem portus, Lucrinoque addita clau-
 stra;*

*Atque indignatum magnis stridoribus aequor,
 Julia qua ponto longe sonat unda refluxo,
 Tyrrhenusque fretis immittitur aestus Avernus.*
 videndus ibi Servius.

2. HUMIDA BAJARUM STAGNA TEPENTIS
 AQUAE] expressit quodammodo hunc nostri
 locum

Qua jacet & Trojae tubicen Misenus arena,
Et sonat Herculeo structa labore via:

- 5 Hic ubi, mortales dextra quum quaereret urbes,
Cymbala Thebano concrepuere Deo:
At nunc invisae magno cum crimine Bajae,
Quis Deus in vestra constitit hostis aqua?
His pressus Stygias vultum demersit in undas;
10 Errat & in vestro spiritus ille lacu.

Quid

Iocum (nec semel tale quid facit) Papinius
L. 3. Silv. 2.

*Surgite de vitreis spumosaë Doridos antris,
Bajanosque sinus, & foeta sepehibus undis
Litora, tranquillo certatim ambite natatu.*
hic autem legendum cum Scaligero Fumida.
testis idem ille poeta Neapolitanus L. 1.
Silv. 5.

Quid nunc strata solo referam sabulata, cre-
pantes

*Audistura pilas, ubi languidus ignis inerrat
Aedibus, & tenuem voluunt hypocausta va-
porem?*

*Nec si Bajanis venias novus hospes ab oris,
Talia despicias.*

& L. 3. Silv. 5.

*Nec defunt variae circum oblectamina vitae:
Sive vaporiferas blandissima litora Bajas,
Enthea fasidicae seu visere totta Sibyllae
Dulce sit, iliacoque jugum memorabile re-
mo.*

& L. 4. Silv. 3.

*Gaudens Euboicae domum Sibyllae,
Gauranosque sinus, & aestuantes
Septem montibus admoveve Bajas.*

5. HIC UBI MORTALES DEXTRA QUUM
QUAERERET URBES] pessime Beroaldus con-
deret reponit: aut, si rectum sit & quaereret,
aedicandas vel habitandas subintelligit. Qua-
rere est acquirere, comparare, domare, ra-
pere. nofter L. 4.

Bis mihi quaesitae, bis mea praeda, boves.
Justinus L. 2. C. 3. de Scythiis: *imperium A-
siae tot quaesivere: ipsi perpetuo ab alieno impe-
rio aut intacti, aut invicti mansere.* L. 41. C.
5. Sic *Arjaces*, quaesito simul constitutoque re-
gno non minus memorabilis Parthis, quam Per-
sis Cyrus, Macedonibus Alexander, Romanis
Romulus, matura senectute decedis. itaque dex-
tra, sive manu, quaerere valet, per vim ac

virtutem militarem sibi comparare. nam eam
notionem habet & manus apud optimum
quemque auctorem. Pomponius L. 2. de
Origine Juris: *initio civitatis nostrae populus
sine certa lege, sine jure certo primum agere in-
stituit: omniaque manus a regibus gubernaban-
tur.* Sallustius Jugurth. C. 5. *Populus Roma-
nus, quascumque urbes & agros manu ceperat,
regi dono dedit.* & C. 106. *ac fuere qui dica-
rent, manu vindicandum, neque tantum scelus
inultum relinquendum.* Virgilius L. 2. Georg.

Et duo rapta manu diverso ex hoste tropaea.
propius etiam ad nostrum Horatius L. 3.
Od. 3.

Aurum inrepetum, & sic melius situm

Cum terra celas, spernere fortior,

Quam cogere humanos in usus,

Omnis sacrum rapiente dextra.

6. CYMBALA THEBANO CONCREPUERE DEO]
capitalis ille interpretes Parisinus, quid instru-
menti fuerit cymbalum, turpiter ignoravit.
ita enim resolvit hunc versum: *in eodem ipso
loco, in quo crotala crepitum ediderunt divo
Thebano.* meliora hunc ignorantiae antistitem
edocere poterat Laurentius Pignori, egre-
gio Commentario de Servis. ut omittam tor-
alios antiquitatum illustratores. non legerat
iste in carmine libero, *Cymbala cum crotalis,
pruviginis arma*, &c. sed ista non legunt T.
E. C. P. quaerant proinde in suo Calepino.

9. HIS PRESSUS] nempe in Bajano; ut
contra Scaligeri Stabianum, quod ex prava
Servii lectione enatum erat, bene docuit ma-
gnus Lipseus in L. 1. Annal. Taciti C. 3.

9. STYGIAS VULTUM DEMISIT IN UNDA]
unus Palatinus Gebhardi habebat *vultum de-
mersit.* quod passive ac poetice sumi debet;
pro *demersus est vultum.* passive extulit Minu-
cius Felix: *Sol demergit, & nascitur: astra
labuntur, & redeunt.* in eadem re *submer-*

P. p. 3

geni

- Quid genus, aut virtus, aut optima profuit illi
 Mater, & amplexo Caesaris esse focus?
 Aut modo tam pleno fluitantia vela theatro,
 Et per maternas omnia gesta manus?
 15 Occidit, & misero steterat vigesimus annus.
 Tot bona tam parvo clausit in orbe dies.
 I nunc, tolle animos, & tecum finge triumphos.
 Stantiaque in plausum tota theatra juvent.
 Attalicas supera vestes, atque omnia magnis
 20 Gemmea sint ludis: ignibus ista dabis.
 Sed tamen huc omnes: huc primus, & ultimus ordo.
 Est mala, sed cunctis ista terenda via.

EXO-

gendi verbo utitur Ovidius L. 1. Amor. eleg. 9. ubi de Homero:

Hunc quoque summa dies nigro submersit Averno.

IO. ERRAT ET IN VESTRO SPIRITUS ILLE LACU] credebant enim veteres, animas eorum, qui in aquis periissent, non descendere in orcum; sed circa eas ipsas aquas vagari atque oberrare. pulcre hunc locum illustravit nuper Vir multarum literarum Petrus Petitus L. 3. Miscell. Observ. C. 22. *Spiritum* pro anima poni, atque hac ratione pro umbra, non est rarum, neque inusitatum: quamquam id Passeratius se posse confirmare exemplis negabar. Ovidius L. 15. Metam. aut Pythagoras, si voles:

Omnia mutantur: nihil interit. errat, & illic

Huc venis, hinc illuc, & quoslibet occupas artus

Spiritus: eque feris humana in corpora transit, Inque feras noster: nec tempore deperit ullo.

Usque novis fragilis signatur cera figuris, Nec manet ut fuerat, nec formas servat eadem;

Sed tamen ipsa eadem est: animam sic semper eandem

Esse, sed in varias doceo migrare figuras.

L. 1. Trist. Eleg. 5.

Spiritus & vacuas prius hic tenuandus in auris

Ibis, & in tepido deseret ossa rogo;

Quam subeant animo meritum oblivio nostro.

& multo clarissime L. 3. Eleg. 3.

Atque utinam pereant animae cum corpore nostrae,

Effugiatque avidos pars mihi nulla rogos!

Nam si morte carens vacuum volat alens in auram

Spiritus, & Samii sunt rata dicta senis;

Inter Sarmaticas Romana vagabitur umbras,

Perque feros manes hospita semper eris.

15. OCCIDIT, ET MISERO STETERAT VIGESIMUS ANNUS] locus notabilis: neque est alius apud ullum auctorem, unde nobis constare possit de Marcelli aetate. ex *τῷ steterat* recte colligas, nondum viginti annos implevisse. hinc emendari potest Servius in L. 6. Aen. v. 861. *Significat Marcellum filium Octaviae sororis Augusti, quem sibi Augustus adoptavit. Hic decimo sexto anno incidit in valetudinem: & perit decimo octavo in Bajano, cum aedilitatem gereret. nimirum multa passim depravarunt librarii in bonis scriptoribus, quum literas eas, quibus numerus indicabatur, conjungerent, & ex iis vocem aliquam efficerent: & rursus quum numerorum notis uterentur, vocum integram loco. illustribus id exemplis testatum fecerunt passim viri eruditi, quos exscribere nunc quidem nihil attinebat. talem autem errorem in his ipsis Servii verbis fuisse commissum, valde est vero simile. cum redimemus alio loco ejusdem doctissimi grammatici ad L. 1. Aen. v. 716. PESTI DEVOTA FVTVRAE. ideo ergo infelix. PESTI autem vel amori, vel malo. DEVOTA vero de oratione Augusti translata est locutio, quam habuit in translatione funeris Marcelli, cum diceret, illam immaturae moris devo-*

Exoranda canis tria sunt latrantia colla:

Scandenda est torvi publica cymba senis.

25 Ille licet ferro cautus se condat, & acre:

Mors tamen inclusum protrahit inde caput.

Nirea non facies, non vis exemit Achillem,

Croesum aut, Pactoli quas parit humor, opes.

At tibi, nauta, pias hominum qui trajicis umbras,

30 Huc animae portent corpus inane tuae:

Qua Siculae victor telluris Claudius, & qua

Caesar ab humana cessit in astra via.

*devotum fuisse. pessime schedae Petri Danic-
Tis habebant, in Minsterne monte devotum fuisse.
quod Scaligerum in errorem induxit non
levem.*

17. ET TECUM FINGE TRIUMPHOS] in al-
tero Colbertino, nostroque secundo legitur
centum finge tr. quod non videtur de nihilo.
sed & vulgata recta est.

28. PACTOLI QUAS PARIT HUMOR OPES]
unus Colbertinus, nostri duo, *promis.* fru-
stra. Palatinus Gebhardi *peris*: unde ipse su-
spicabatur *gerit.* ego mallem *vehis*, si quid
foret mutandum. Juvenalis Sat. 14.

*cujus votis modo non suffecerat aurum
Quod Tagus, & rutila velox Pactolus arena.*

*sed nihil movendum: & parere hic de aqua
dicitur, quemadmodum alias de tellure.*

31. SICULAE VICTOR TELLURIS CLAU-
DIUS] Asconius in Divinat. in Q. Caecil.
C. 1. *Siculi veteres patronos habebant; in qui-
bus Marcellus, a Marcello ortus, qui Syracusas
victor servavit incolumes. ipse inibi Cicero C.
4. Scis is, qui est in consilio, C. Marcellus:
scis is, quem adesse video, Cn. Lentulus Mar-
cellinus: quorum fide atque praesidio Siculi ma-
xime nituntur, quod omnino Marcellorum no-
mini tota illa provincia adjuncta est. adde in-
signem locum Accuf. 2. in Verr. C. 2. C. 21.
Accuf. 4. C. 41.*

X V I I.

O Bjicitur toties a te mihi nostra libido.

Crede mihi, vobis imperat ista magis.

Vos, ubi contemti rupistis frena pudoris,

Nesciris captae mentis habere modum.

5 Flamma per incensas citius sedaret aristas,

Fluminaque ad fontis sint reditura caput:

Et placidum Syrtes portum, & bona litora nautis

Praebeat hospitio saeva Malea suo:

Quam

5. FLAMMA PER INCENSAS CITIUS SEDE-
TUR ARISTAS] admodum venusta est lectio
Palatini codicis apud Gebhardum, *sedaret*,
i. e. *sedaretur*; mutatis temporibus, - ut so-
lent poetae. Cn. Gellius apud cognominem

scriptorem Noctium Articarum L. 18. C. 12.
*Postquam tempestas sedavit, Aetherbal taurum
immolavit.* totum id caput evolvere debes:
est enim refertum elegantiae antiquae, & be-
ne huc facientis.

10. Et

- Quam possit vestros quisquam reprehendere cursus,
 10 Et rabidae stimulos frangere nequitiae.
 Testis, Cretaei fastus quae passa juvenci
 Induit abiegnae cornua falsa bovis.
 Testis Thessalico flagrans Salmonis Enipeo,
 Quae voluit liquido tota subire Deo.
 15 Crimen & illa fuit patria succensa senecta
 Arboris in frondes condita Myrrha novae.
 Nam quid Medae referam, quo tempore matris
 Iram natorum caede piavit amor?
 Quidve Clytemnestrae, propter quam tota Mycenis
 20 Infamis stupro stat Pelopea domus?
 Tuque o Minoa venumdata, Scylla, figura,
 Tondens purpurea regna paterna coma.
 Hanc igitur dotem virgo desponderat hosti!
 Nise, tuas portas fraude reclusit Amor.
 25 At vos, innuptae, felicius urite taedas:
 Pendet Cretaea tracta puella rate.
 Non tamen immerito Minos sedet arbiter Orci.
 Victor erat quamvis, aequus in hoste fuit.

10. ET RAPIDAE STIMULOS FRANGERE NE-
 QUITIAE] legendum *rabidae*. quod Douza P.
 jam occupaverat, ex illo Horatii Epod. 12.

Indomitam properas rabiem sedare.

adde locum Terentii insignem Eunuch. Act.

2. Sc. 3.

ecce autem alterum,

*Nescio quid de amore loquitur. o infortuna-
 tum senem!*

*Hic vero est, qui si occeperit, ludum jocum-
 que dicet*

*Fuisse illum alterum, prae ut huius rabies quae
 dabit.*

Donatus: *Artifex summus, quod aetati non po-
 test, naturae attribuit Chaeræae: ut calidior inge-
 nio, & ante annos amator, non libidinem in se-
 se, sed quamdam rabiem designaverit in Venereos*

appetitus. nihil aptius ad mentem nostri poetae.

27. NON TAMEN IMMERITO MINOS SEDET
 ARBITER ORCI] noster hic confundit duos
 Minoas: fuere enim duo. Jupiter, sive is
 Asterius fuit, ex Europa Minoem, Rhada-
 mantum, & Sarpedonem procreavit. ex his
 Minos, regna suscepto, & Itone Lyctii fi-
 lia in uxorem ducta, genuit Lycasten. is ve-
 ro Lycastes de Ida Corybantis filia Minoem
 alterum sustulit, celebrem illum imperio
 maritimo ac praepotentem. hic est ille qui
 Nisum vicit, Megara expugnata, ejusque fi-
 liam Scyllam justo macnavit praemio prod-
 itionis. prior vero, Rhadamanthi frater, is
 est quem Orci arbitrum antiquitas constituit,
 & liberalis favor poetarum. vide Diodorum
 Siculum L. 4.

XVIII.

CRedis eum jam posse tuae meminisse figurae,
 Vidisti a lecto quem dare vela tuo?
 Durus, qui lucro potuit mutare puellam.
 Tantine in lucris Africa tota fuit?
 5 At tu, stulta, Deos, tu fingis inania verba.
 Forsitan ille alio pectus amore terit.
 Est tibi forma potens, sunt castae Palladis artes,
 Splendidaque a docto fama refulget avo.

For-

Hi, qui sequuntur, decem versus male coaluerant cum superioribus. nam ut de libris vetustis nihil dicam, (qui omnes novam Elegiam faciunt, cum hac epigraphe, DE CONTEMPTORE AMICAE, vel DE CONTEMPTIONE AMICAE) quid poterat absurdius excogitari, quam incipere a libidine omnium feminarum, definire vero in levitate viri unius? fragmentum est Elegiae majoris: quod aliquando ratus sum posse non incommode jungi cum fine Eleg. 16. libri secundi. hodie non eadem mens est. cogitent acutiores: nam palma in medio relinquatur. interea ad pensum redeamus.

4. TANTISNE IN LACRIMIS AFRICA TOTA FUIT? Groninganus, *Tantis ne lacrimis: quomodo & Comelinianus Gebhardi, cujus expositionem oppido absurdam piget referre. quam tamen debet Passeratius. vix sunt meliora quae Andr. Schottus attulit L. 2. Observ. Human. C. 26. quid multa? rescribe cum perspicacissimo Gronovio L. 3. Observ. C. 17.*

Tantine in lucris Africa tota fuit? id ipse exponit: *Africa tota in lucris] omnes illius provinciae opes in reditu, non tanti, ut illa deferretur, fuerunt. o durum hominem atque inhumanum, qui lucri causa disidium fecit! an tanti, ut te dereliqueret, suis vel totam Africam zaprovebat. Et inter lucra habere? nihil melius, nihil verius. Et tamen Parisinus interpres, qui cum librum Gronovii jam olim legisse potuit; certe debuit; hunc nobis exclusit sensum, bellum sane ac festivum: An aliquando omnis Africa suis in tam magno luctu? nimirum Marollius verte-*

rat: Toute l'Afrique fut-elle jamais si remplie de larmes? ita varam vibia sequitur. posses etiam ita refingere, & quidem vix ulla literarum immutatione,

Tantine, ut lacrimas, Africa tota fuit? an tanti erant omnes reditus provinciae Africae, ut tu vel unam lacrimulam profunderes? sic loquitur Tibullus L. 2. Eleg. 7.

Desino, ne dominas luctus renoventur acerbi.

Non ego sum tanti, plore ut illa semel.

Ovidius Epist. Herus:

*Ne non sim tanti, susprensque pericula can-
 sam:*

Et videar merces esse Labore minor.

5. AT TU, STULTA, DEOS, TU FINGIS INANIA VERBA] at tu tecum repetis, o Cynthia, deos testes, quos homo iste levis perfidiae suae ultores inprecabatur, si falleret: tu inania ejus verba pondus aliquod habitura reputas, nimis credula. Parisinus, pro more suo, interpretatur: *Sed tu nimium credula tibi persuadas esse Divos vana illius promissa.* Putes hunc hominem esse ἀνθρώπου αἰσῶτος aetatis aureae, adeo simplex est, adeo allium ubique & glandem obolet.

6. ILLE ALIO PECTUS AMORE TERIT] aliam amplectitur. Papinius L. 7. Theb.

quid colla amplexibus ambis,

Invisamque toris ferrato pectore matrem?

8. SPLENDIDAQUE A DOCTO FAMA REFULGET AVO] is erat Hostius, belli Istrici conditor. ejus memoria etiam est L. 2. Eleg. 10.

Non ego sum formae tantum mirator honestae,

Nec si qua illustres semina iactas avos.

quare mirari subit, cur hunc ipsum Hostium Cynethiae patrem fuisse dicat Vir summus

Qq

Ger.

Fortunata domus, modo sit tibi fidus amicus.

10 Fidusero. in nostros curre, puella, sinus.

Ger. Jo. Vossius in praecelaro opere de Histor. Latin. L. 1. C. 16. nisi fortasse haec mea culpa est, poetam meum non intelligentis.

10. IN NOSTROS CURRE PUELLA TOROS] satis licenter. noster primus itemque Borrichianus habent *sinus*: quod magis placet. Catullus Carm. 34.

Puella nam mea, quae meo sinu fugis, Consedis istic.

Sulpicia apud Tibullum L. 4.

*At tu venandi studium concede parenti:
Et celer in nostros ipse recurrere sinus.*

Ovidius Epist. Sapphus:

Huc ades, inque sinus, formose, relabere nostros.

Cicero Catinilar. 2. *Postremum genus est, quod*

proprium est Casilinae, de ejus delictis, imo vero de complexu ejus, ac sinu. si quis, ut initio dicebam, exente consideret, quam parum haec levitas nescio cujus desultoris conveniat cum rabie libidinosa Pasiphaes, Myrrhae, Medae, &c. is opinor recte me atque ordine fecisse judicabit, quod disjunxerim quae tam monitrice cohagebant. Saepe ita peccatum est a librariis. expende sis in solis Epistolis Tullii has pauculas: ad Trebrianum L. 6. ad fam. Ep. 10. ad Cornificium L. 12. Ep. 25. 26. ad Q. Valerium Orcam L. 13. Ep. 6. ad Servium Sulpicium L. 13. Ep. 28. ad Terentiam L. 14. Ep. 4. ad Atticum L. 1. Ep. 7.

X I X.

NOx mihi prima venit: primae data tempora noctis.

Longius in primo, Luna, morare toro.

Tu quoque, qui aestivos spatiosius exigis ignes,
Phoebe, moraturae contrahe lucis iter.

5 Foedera sunt ponenda prius, signandaque jura,

Et scribenda mihi lex in amore novo,

Quam multae ante meis cedant sermonibus horae,

Dulcia quam nobis concitet arma Venus.

Haec Amor ipse suo constringet pignora signo:

10 Testes sidereae tota corona Deae.

Nam-

9. HAEC AMOR IPSE SUO CONSTRINGIT PIGNORA SIGNO] libri fere *confringis*, inepto ac crasso errore. tu cum Livinejo lege *constringet*. venuste admodum adludit pacta nuptialia, ubi Signatores, & Testes. priores partes Amori dedit, alteras Stellis ac Lunae. nam qui de Ariadna intelligunt, aut etiam de Nocte siderum matre, ne illi toro errant caelo. ut jam videbimus. potest ut ad hunc locum respexerit Naso L. 2, Art. Amat.

Nam legis jussu lectum venistis in unum:

Eungetur in vobis munere legis Amor.

10. TESTIS SIDEREAE TORTA CORONA DEAE] e versu praecedente apparet legendum esse *testes*. gaudent enim nomina ista collectiva, ut Grammatici vocant, pluraliter effertur. cujus locutionis in proximo mille sunt exempla. Nic. Heinsius Not. in Ovid. L. 1. Fast. v. 287, reponerat,

Testis siderei tota coronae chori.

Cave quidquam mutet. *Sidereae* Dea est Luna, *Siderum regina bicornis* Horatio Carm. saeculari. Petronius: *Luna innumerabilibus comitata Sideribus, etiam seras ducit ad pabulum*

Namque ubi non certo vincitur foedere lectus,

Non habet ultores nox vigilanda Deos.

Et quibus imposuit, solvit mox vincla libido.

Contineant nobis omina prima fidem.

15 Ergo qui tactas in foedere ruperit aras,

Pollueritque novo sacra marita toro:

Illi sint quicumque solent in amore dolores,

Et caput argutae praebeat historiae.

Nec

lum. ecce dominam, ecce comitarum. Valerius Flaccus, ipso fine L. 5.

insauras mensas, pacemque reducit,
Et jam fideream Noctem dimittis Olympo.
ubi Nox, ut saepe, non est alia quam ipsa
Luna, cui diadema sideribus distinctum dedit
Aufonius in Cupidine cruci affixo, elegantissimo libello:

Errat & ipsa, olim qualis per Latmia saxa
Endymioneos solita affectare sopores,
Cum face & astrigero diademate Luna bicornis.

quorum versuum primus male interpungitur
in illa nitidissima Jacobi Tollii editione, hoc
modo,

Errat & ipsa olim, qualis per Latmia saxa
&c.

Sol pariter *Sidereus Deus* dicitur Martiali L. 12. Epigr. 60.

Martius alumne dies, roscam quo lampada pri-
mi,

Magnaque sideri vidimus ora Dei.

tota autem lege cum Passeratii libro vetere.
male alii *torta*; quod pejus etiam interpre-
tantur. *Sidereus Deus* exponitur a Philippo Sil-
vio T. E. C. P. *Diva stellata*. bene sit vobis,
o Augiae, cum vestro fimeto. ad hunc ve-
nustissimum locum respexit, nisi animi fal-
lor, poetarum Italorum ingeniosissimus Joan-
nes Baptista Marinus, in Idyllio cui *Testa-*
menti erotici nomen fecit:

Fu de l'ali d'Amore

La penna, con cui scrissi, e fur gli Amori
Testimoni a lo scritto.

15. QUI PACTAS IN FOEDERA RUPERIT
ARAS] Groninganus *actas in foedere*. Passera-
tii liber *tactas aras* habebat. quod verum scior.
Plautus Rudens. Aët. 5. Sc. 2.

GR. accede dum huc: Venus haec volo
adrogas sa.

LA. Quod tibi libet, id mihi impera. GR. tan-
ge aram hanc Veneris. LA. tango.

GR. Per Venerem haec jurandum est tibi.

Virgilius L. 12. Aen.

Audiat haec genitor, qui foedera fulmine san-
cit:

Tango aras, medios ignis & numina testor.

Lucius Septimius L. 5. C. 10. *statuum inter*
se, uti proximo die campi medio atque in ore
omnium aras statuant, in quis fidem pacis juris-
jurandi religionibus firmarent. videlicet Macro-
bium L. 3. Saturn. C. 2. & Brissonium L. 8.
de Formulis. *rumpere aras* est rumpere pa-
ctum conventum in aras solenniter sancitum.
Quamquam neque vulgata lectio penitus im-
probari potest, si *pactas aras in foedera* per
hypallagen accipias, cum Passeratio, pro pa-
cta foedera in aris.

16. POLLUERITQUE NOVO SACRA MARITA
TORO] unus Regius *toro novo*, inverso ver-
borum ordine. *marita sacra* dixit pro *sacris*
maritalibus. Ovidius Epist. Medae:

Conscia sis Juno sacris praefecta maritis.

poetae tantum non luxuriant in eo usu hu-
jus vocis. exempla multa congegit Nic. Hein-
sius Not. ad Ovid. Epist. Hyperimnestrae y.
19.

18. CAPUT ARGUTAE PRAEBEAT HISTO-
RIAE] tam sit infelix in amore, ut argumen-
tum praebere possit fabulae alicui Milesiae,
qua sub ficto nomine palam apud puellas
tradueatur. *arguta historia* est id scripti ge-
nus, quod Galli hodie vocant *Novelle galan-*
te. nam ne istis quidem deliciis caruisse ve-
teres, supra est ostensum.

Nec flenti dominae patefiant nocte fenestrae.

20 Semper amet, fructu semper amoris egens.

20. SEMPER AMET, FRUCTU SEMPER AMORIS EGENS] mellitissimus noster Secundus L. 1. Eleg. 11.

Interca hos Elegos, primi monumenta caloris,

*Accipite, & risum jungite cum gemitu,
Dicentes, Nostri pars hic quoque parva triumphi est,
Semper amet, dulci semper amore fruens.*

XX.

MAgnum iter ad doctas proficisci cogor Athenas,
Ut me longa gravi solvat amore via.

Crescit enim assidue spectando cura puellae.

Ipse alimenta sibi maxima praebet Amor.

5 Omnia sunt tentata mihi, quacumque fugari

Possit: at ex omni me premit ille Deus.

Vix tamen aut semel admittit, quum saepe negavit:

Seu venit, extremo dormit amicta toro.

Unum

3. CRESCIT ENIM ASSIDUE] bene Lucretius in hoc negotio, L. 4:

*Ulcus enim vivescit, & inveterascit alendo,
Inque dies gliscit furor, atque aerumna gravescit.*

& de armentis Virgilius L. 3. Geor.

*Carpit enim viris paullatim, virisque videndo
Femina: nec nemorum patitur meminisse, nec herbas.*

videndus Erasmus noster Adag. *Ex adpectu nascitur amor:* itemque in *Mulieris oculus.*

6. EX OMNI ME PREMIT IPSE DEUS] in uno Regio est ille Deus: quod non displicet. vide notata ad L. 2. Eleg. 7. v. 17. ita & hoc libro habuimus, Eleg. 8.

*Sit Sors & nobis, salorum interprete jactu,
Quem gravibus pennis verberet ille puer.*

7. VIX TAMEN, AUT SEMEL ADMITTIT] augurale verbum est *admittere*; minime cum Passeratio exponendum, recipere quem saepe excluderat. Festus: *Admissurae aves dicebantur ab auguribus, quae consulenti jura-vent.* Plautus Afin. Act. 2. Sc. 1.

Unde sumam? quem intervertam? quo hanc celocem conferam?

Impetratum, inauguratum est, quovis admittunt aves.

fic optime Ubrum comicum & medicina & interpretatione crexit magnus Lipsius L. 1. Ant. Lect. C. 7. itaque sensus nostri Umbri erit, Postquam diu me multis modis miserum habuit, vix tandem vultu minus duro jubet ut pergam spem bonam fovere. Hac ratione caussa nulla erit cur de mendo suspicemur, aut conjecturam nescio quorum hominum addicere recipiamus. quod tamen verbum, si vel maxime hic verum esset, eodem rediret.

8. EXTREMO DORMIT AMICTA TORO] noster primus, Borrichianus, & Comelinianus Gebhardi, *solvit amica.* quod miror ei potuisse placere. Scaligeri correctio est *amicta*, & ex ipso quidem tripode. de duabus rebus queritur Propertius, Veneri nimis quam ingratis, quod vestita secum cubet Cynthia, & quod in extrema sponda jacere adfectet. supra L. 2. Eleg. 12.

Nam modo nudatis mecum est luctata papillis:

Interdum tunica ducit operata moram.
& paullo post:

Quod si pertendens animo vestita cubaris,

Scissa veste meas experire manus.
Martialis L. 11. Epigr. 105.

Fascia

- Unum erit auxilium : mutatis, Cynthia, terris
 10 Quantum oculis, animo tam procul ibit Amor.
 Nunc agite, o focii, propellite in aequora navem,
 Remorumque pares ducite forte vices :
 Jungiteque extremo felicia lintea malo :
 Jam liquidum nautis aura secundat iter.
 15 Romanae turres, & vos valeatis amici,
 Qualiscumque mihi tuque puella vale.
 Ergo ego nunc rudis Hadriaci vehar aequoris hospes,
 Cogar & undisonos nunc prece adire Deos.

Dein-

Befcia te, tunicaeque, obscuraque pallia co-
lans :

At mihi, nulla satis nuda puella patet.
de extremo toto Horatius Epod. 3.
Manum puella suavis opponat tuo,
Extrema & in spemda cubet.

II. PROPELLITE IN AEQUORA NAVEM] noster primus cum Groningano *navim*. quod est contra canonem Flavii Charisii L. 1. *Clavim*. Tibullus, *hinc clavim janus sensit*. Strigilim quoque Lucilius. Varro de poematis *secundo, lenim*. quod eorum nominum ablativus singularis in *i* exit. *Avem* autem & *navem*, quoniam ab [l. ablativum] *haec ave & nave faciat, accusativus per i dari non potest*. Videntur tamen incomparabilis Vossius L. 2. de Analog. C. 12.

16. QUALISCUMQUE MIHI TUQUE PUELLA VALE] est quidam liber, in quo liquidis literis exaratum legitur,

Qualiscumque mihi tuque JOHANNA vale. mimum is qui scripsit, tempore flagrantis epidemiae, Nonii rusticabatur, relicta (ut credi par est) domina Mediolani. igitur ei accidit idem quod Rafo illi apud Martialem L. 1. Epigr. 69.

Quidquid agit Rufus, nihil est nisi Naevia
Ruso.

Si gaudes, si flet, si tacet, hanc loquimur.
Coenat, propinat, poscit, negat, immis; u-
na est

Naevia; si non sit Naevia, mutus erit.
Scriberet hesterni patri cum luce salutem;

Naevia lux, inquit, Naevia luxem, ave.
 ita noster quum scriberet de Cynthia, Johannam cogitabat. quod tamen non est adeo mirandum in homine amante : nam eos ibi vi-

vere ajunt, ubi amant. sed quorsum tendunt haec tam putidula? dicam. Magister quidam oblatrator & obrofor, ideoque clari nominis apud suos tribules, postquam docuisset Jovem, uti Graecis *μῆγας* dicitur, ita Latinis MAGNUM vocari, produxit vericulum ex Ciri Virgiliana, quo fidem faceret huic tam horribili arcano,

Hinc magno generata Jovi frigidula sacra.
 nondum exciderat ex memoria hominum, quibus modis olim Jesuitam Delrium, in eodem luxu turpiter haerentem, traduxisset insignis ille Barthius : ideoque liberaliter ridebatur cum suis sacris frigidulis acriculus Magister, Despauterii sui tam infelicitate oblitus. quid autem ille opicus? ille enimvero insanire, coelum terrae miscere, decurrere ad Schoppianas urbanitates, frontem ac concham ferrere : tandem autem, tandem grunnire, Ita legi in codicibus manuscriptis bibliothecae publicae, a quibus discedere flagitium sit ac scelus. Accipiamus suadeo tam sapientes rationes, & exemplo saluberrimo permoti Cynthia, itidem ut Liviam Augusti, fuisse binominem ex libro scripto colligamus ; neque monobiblo Propertiano rectius CYNTHIAE nomen praefigi quam JOHANNAE. tamen (fatebor enim meam curiositatem) ego nimis libenter scire velim, in quo libro vetusto repererit Palaeon ille *incedere annos* suum, quam esse ipsam ait Nasonis manum. quod si prolatis sanae antiquitatis exemplis erroris me coarguerit, non committam ut etiam pertinaciae coarguere possit. tantummodo absit illud dictatorium ITA LEGE.

18. COGAR ET UNDISONOS NUNC PRECE ADIRE DEOS] Dioscuros puta, & Aeolum,

Deinde per Ionium vēctus quum fella Lechato

20 Sedarit placida vela phaselus aqua:

Quod superest susterre pedes, properate laborem,

Isthmos qua terris arcet utrumque mare.

Inde ubi Piraei capient mea lintea portus,

Scandam ego Theseae brachia longa viae.

25 Illic vel stadiis animum emendare Platonis

Incipiam, aut hortis dux Epicuri tuis.

Per-

& Apollinem Embasium, & Herculem, & Priapum, & ipsas denique Undas. vide Plautum Trinum. Act. 4. Sc. 1. & Gonsalium de Salas in illud Petronii, *adoratis sideribus intro naviglam.*

22. ISTHMOS QUAE TERRIS ARCET UTRIMQUE MARE] melius nostri libri, cum editione Veneta, *utrumque mare.* Ovidius L. 7. Metam.

Sed postquam Colchis arsis nova nupta venenis,

Flagrantemque domum regis mare vidit utrumque.

& L. 6. Pastor.

Est spatio contracta brevi, freta bina repellit, Unaque pulsatur terra saebus aquis.

Seneca Medea 8. 35.

Gemino Corinthos litori opponens moras, Cremata flammis maria committet duo.

Plinius L. 4. C. 4: Peloponnesus, *Apia ante appellata* & Pelagia, *peninsula haud ulli terrae nobilitate posserenda, inter duo maria Aegaeum & Ionium, platani folio similis, propter angulosos recessus.* Mela L. 2. C. 3: Corinthos ex summa arce, quam Acrocorinthon appellant, maria utraque contuens. Statius L. 1. Theb.

Scyllaeaeque rura

Purpureo regnata seni, mitemque Corinthon Linguis, & in mediis audit duo litora campis.

Lucanus L. 1.

qualiter undas

Qui secat, & geminum gratilis mare separas Isthmos.

noster, ut saepe, suum hic Tullium expressit Agrar. 2. C. 32. *Corinthi vestigium vix relictum est. erat enim posita in angustiis atque in faucibus Graeciae, sic, ut terra claustra locorum teneret, & duo maria maxime navigationi diversa paene conjungeret, cum persentis discrimine*

separentur. hinc Corinthum voce eleganter conficta *bimarem* vocavit Horatius L. 1. Od. 7.

23. PIRAEI CAPIENT ME LITORA PORTUS] nescio quo modo gratius ad animum cadit Groningani codicis lectio, *capient mea lintea.* quod in Palatinis quoque membranis Gebhardus invenerat. *et litora portus abscondum est, & frigidulum.*

24. THESEAE BRACHIA LONGA VIAE] praeverat Maro L. 3. Aen.

Portus ab Eoo fluctu curvatur in arcum;

Obiectae salsa spumant adspargine cautes:

Ipse latet. gemino demittens brachia muro

Theristi scopuli, refugique a litore templum.

sequitur doctorem suum Papinius L. 5. Theb.

tu quoque o mea digna propago

Hac rege, virgo, patrem, gemini qua brachia mari

Litus emus.

Justinus L. 5. C. 8. *Negarunt se Spartani ex duobus Graeciae oculis alterum eranturos; pacem polliciti, si demissa Piraeum versus mari brachia desicerent.* & C. 9. *cum omnes Athenienses prodicionis suspectos haberent, demigrare eos ex urbe iubent, & in brachiis mari, quae diruta fuerant, habitare.* saepe citur A. Hirtius in belli Alexandrini atque Africani voluminibus, scriptor nobilis, & oris bene Romani.

25. STUDIIS ANIMUM EMENDARE PLATONIS] in *et studiis* latet mendum: nam altero abhinc versu habemus iterum *suum* linguarum. quae tam inconcinna repetitio indigna est politissimo poeta. dicit, velle se inter silvas Academi quaerere verum, & Socraticis praeceptis pectus excolere. id autem fieri non poterat sine acti labore, magnaue animi contentione. quocirca nullus dubito, quin primum scriptum fuerit *stadiis*. Etenim uti in stadiis juvenes exercebantur ad cursum,

Borsequar aut studium linguae, Demosthenis arma,
 Librorumque tuos docte Menandre sales.
 Aut certe tabulae capient mea lumina pictae,
 30 Sive ebone exactae, seu magis aere manus.

Aut

sum, & lucum: ita in scholis philosophorum homines studiosi ad virtutem. sic & gymnasio & palaestrae nomina, & quae id genus plura sunt, transferunt ad culturam animorum. Auctor ad Herennium L. 4. C. 3. isti, cum in artis curriculum descendunt, illos, qui in eo, quod est artificii, elaborant, adiungunt saepe immodeste, ipsi aliquem antiquorum oratorem, aut poetam laudant, aut scripturam, sic ut in stadium artis rhetoricae prodire non audeant. Marius Victorinus in I. Rhetor. Cicero alii hanc constitutionem realem evenerunt, quod in ea quaeratur, parum res, de qua agitur, facta esse videatur. alii studiū Graeco vocabula quidem, quod in ea de incerto investigando maximum certamen habeatur. unde & stadium dicitur, quod ibi exerceantur certamina. ita noster aptissime studii vocem transulerit ad Platonis Philosophiam difficilem ac laboriosam. Quod ut recte capias, videbis elegantem Apuleji libellum, quem de dogmate Platonis inscripsit. idem mendum nunc quoque haeret in Cicerone L. 1. ad Attic. Epist. 16. nam cetera non possunt habere neque vim, neque venustatem, remoto illo studio contentioni, quem a vobis appellatis. istud a vobis requirere stadium, non studium, recte vidit Janus Gulielmius. Neque est cur aliquis obducatur vocem studium poni aliquando pro secta vel disciplina, etiam apud ipsum Ciceronem. Sane scimus ita poni in oratione pro L. Murena C. 31. ubi de Stoicis: Quis vero C. Laelio comior? quis iucundior eodem ex studio isto? quis illo gravior? sapientior? itemque C. 36. Fuit eodem ex studio vir eruditus apud patres nostros, & honestus homo, & nobilis, Q. Tubero. sed tamen & hoc scimus, ferium istud ac virile Platonis stadium pulcerrime componi cum Epicuri horro, illo ignavo, illo voluptuario.

26. HORTIS, DOCTE EPICURE, TUIS] de Epicuri hortis omnia nota, & trita: qua vero ratione ipse doctus dicatur, non item. deinde altero abhinc versu Menander quoque dicitur doctus. idem error cum superiore. Epicurum certe pro docto numquam habuit

antiquitas. Cicero L. 1. de Finib. C. 7. Haec igitur Epicuri non probo. de cetero, vellem equidem aut ipse doctrinis suis instructior, (est enim, quod ita tibi videri necesse est, non satis politus iis artibus, quas qui tenent, Eruditi appellantur) aut ne deturmisset alios a studiis. Fabius L. 12. C. 2. Verum ex hoc alia mihi questio exoritur, quae secta conferre plurimum eloquentiae possit: quamquam ea non inter multas potest esse contentio. Nam in primis nos Epicurus a se ipse dimittit, qui fugere omnem disciplinam navigatione quam velocissima iubet. multo etiam acerbius in Epicuri ruditeriam invenitur Cleomedes L. 2. Theor. Meteor. Quid igitur? nisi me omnia fallunt, scripsit poeta dux Epicure: quod librarii, quasi compendio breviorum foret, more suo dilatarunt in docte. Dux est princeps, sive auctor, magister, signifer, doctor. Cicero de Amicitia C. 9. Hos viros bonos, ut habiti sunt, sic etiam appellandos posuimus, quia sequebantur (quantum homines possunt) sapientiam, optimam bonaeque vendi ducem. ibid. C. 12. improbis autem poena statuenda est: nec vero minor iis, qui sequuti erunt alterum, quam iis, qui ipsi fuerint impii ducis. orat. post reditum in senatu C. 9. Quod si mihi nullum aliud esset officium in omni vita reliquum, nisi ut erga duces ipsos, & principes atque auctores salvis mea satis gratus judicaret: &c. & pro Cn. Plancio C. 30. cum per paucis nominatim egissem gratias, quod omnes enumerari nullo modo possent, scelus autem esset quemquam praeteriri: statuissemque eos solum nominare, qui causae nostrae duces, & quasi signiferi fuissent: in his Plancio gratias egi. jam quemadmodum singulae philosophorum sectae familias appellabantur: ita earum conditores & patres duces audiebant. Quintilianus L. 5. C. 13. ideo miror inter duos diversarum sectarum velut duces non mediocri contentione quaesitum, &c. Lucretius L. 1.

Quapropter, qui materiam rerum esse putarunt

Ignem, atque ex igni summam consistere solo:
 Magnopere a vera lapsi ratione videntur:
 Heraclius inquit quorum dux praelia primus.

Ho.

Aut spatia annorum, & longa intervalla profundi
 Lenibunt tacito vulnera nostra sinu.
 Seu moriar, fato, non turpi fractus amore.
 Atque erit illa mihi mortis honesta dies.

Horatius L. 1. Epist. 1. loco notabili:

Ac ne forte roges, quo me duce, quo laque tu-
ter:

*Nullius addictus jurare in verba magistri,
 Quo me cumque rapit tempestas, deseror ho-*
spas.

Festus: Familia antea in liberis hominibus dicebatur, quorum dux & princeps generis vocabatur pater, & mater familias. hinc est familiam ducere. super qua locutione videre potes quae notarunt Petrus Victorius, Paulusque Manutius in Cicer. L. 7. ad famil. Epist. 5. itemque M. A. Muretus L. 4. Var. Lect. C. 17. sed & domus dicebantur eae sapientum familiae. Horatius L. 1. od. 29.

Cum tu coemptos undique nobiles

Libros Panaetii, Socraticam & domum,

Mutare loriceis liberis,

Pollicitus meliora, tendis.

qua ratione familiarum duces audiebant patres. testis idem ille noster L. 1. Sat. 3.

non nostri, quid pater, inquit,

Chrysippus dicat.

Lucretius ipsum hunc Epicurum patrem vocat initio L. 3.

Tu pater, & rerum inventor; tu patria nobis

Suppeditas praecepta; tuisque ex, incluse,
chartis,

Floriferis ut apes in saltibus omnia libant,

Omnia nos iidem depascimur aurea dicta,

Aurea, perpetua semper dignissima vita.

qui locus vel solus opinor evincit, quanto

rectius dux appelleretur Epicurus, quam doctus.

32. LENIBUNT TACITO VULNERA NOSTRA SINU] seu divinabat Gebhardus. quod vix possum non probare. Gellius L. 20. C. 1. passus est leges istas de tam inmodico supplicio fieri atque senio emori. etiam Naso firmare videtur L. 3. Pontic. Epist. 7:

Cum arando fieri quaedam pejora videremus

Vulnera, quae melius non tetigisse fuit.

& Diris in Ibin:

Vulneraque immensis requiem quaerentia vexat.
 tum L. 4. Trist. Eleg. 4.

Neve retractando nondum coeuntia rumpam
Vulnera; vix illis proderis ipsa quies.

L. 2. Pont. Epist. 2.

Vulneris id genus est, quod cum sanabile non sit,

Non contrahari tutius esse putem.

Florus L. 3. C. 23: Expediebat igitur quasi aegras sauciaeque reipublicae requiescere quomodo-
 cumque: ne vulnera curatione ipsa rescinderemur. quod pulere expressit facundissimi oris homo Dominicus Baudius Iamb. L. 3.

asperas morbum magis

Maleda summa tempore haud idoneo.

Sunt vitia, quae sanantur efficacius

Tolerando quam tollendo: sunt quibus quies

Meditur.

potest tamen et suum commodo sensu servari, si Tempus & Longinquitatem capias pro personis divinis, acrum ex amore animum gremio suo foventibus.

XXI.

Frigida tam multos placuit tibi Cyzicus annos,
 Tulle, Propontiaca qua fluit Isthmos aqua,
 Dindymus, & sacrae fabricata juvenca Cybebae,
 Raptorisque tulit qua via Ditis equos.
 5 Si te forte juvant Helles Athamantidos urbes,
 Nec desiderio, Tulle, movere meo:
 Tu licet aspicias caelum omne Atlanta gerentem,
 Sectaque Persea Phorcidos ora manu,
 Gerionae stabula, & luctantum in pulvere signa
 10 Herculis Antaeique, Hesperidumque choros:

Tu-

1. FRIGIDA CYZICUS] noster *frigidam* vocat ratione aëris admodum crassi, qui difficulter calefit; aestate vero calefactus propter eandem causam plurimum facit aestum. ita commode hunc locum ex Aristotele & Galeno exponit Isaac Vossius Observat. ad Catull. p. 107. interpretes minus bene ceperant epitheti rationem, alter alterum, ut solent, excubantes.

3. SACRAE FABRICATA INVENTA CYBELAE] mire hunc versum torfit Passeratius, quem ut exscribam, tanti non est. *fabricata inventa* habent omnes libri, & priscae editiones. Verum auro contra non cara est Is. Vossii restitutio, *sacrae fabricata juvenca Cybellae* legentis, & de Arcto monte Cyziceno exponentis, cujus in medio umbilicus sive antrum, in quo Magnae Matri & Artini sacra faciebant Tauroboli. adi sis ipsum Vossium Observat. ad Catull. p. 161.

6. ET DESIDERIO, TULLE, MOVERE MEO] *Et* nemo sollicitavit, neque suspectum habuit de mendo. Groninganus medicinam facit, qui aperte habet *Nec. optime*. Si tanto amore urbium Graecarum teneris, o Tulle, ut neque Italiae parentis tuae recorderis, neque desiderio mei videndi movearis; accipe tamen Italiae tuae commoda, Urbisque aeternae miracula. &c. scripta est haec Elegia, antequam poeta ipse consilium cepisset de professione in terram Graeciam, neque suo legitur loco.

9. GERIONAE STABULA] ita unus Regius,

unusque Colbertinus. ceteri omnes *Gerionis* habent. quod tamen non est admittendum; ut luculenter ostendit Nic. Heinsius Not. in Ovid. Epist. Hermion. v. 9. Servius ad L. 7. Aen. v. 662. *Sane sciendum, declinari hic Gerionis huius Gerionae. unde est, Tergemini noce Gerionae: ut Anchises Anchisae. unde usurpavit Salustius, Geronis dicens.*

9. LUCTANTUM IN PULVERE SIGNA HERCULIS ANTAEQUE] admirabili judicio in ipsa penemimeri syllabam elisit, quum ostendere vellet Antaeum tam arcto nexu ab Hercule fuisse pressum, ut nullis omnino modis solvi posset, nisi praefocata atque interstincta prius anima. Hauferat hoc artificium noster de fontibus Maronianis L. 11.

Tertia sed postquam congressi in praelia, totasque

Implicuere inter se acies, legisque virum vir: Tum vero & gemitus morientium, & sanguine in alto

Armatae, corporaque, & permixti caede virorum

Semianimes voluntur equi: pugna aspera surgit.

ibi quoque rem ipsam vides atque intueris; non tantum legis. Propertianam venerem bellissime expressit tenerimus omnium Itolorum M. Ant. Flaminius Carmin. L. 4.

Has lacrimas, atque haec imo suspiria corda

Tracta gemens libo, candida Hyella, tibi.

Haec tibi nunc: mox vitam ipsam libabo animamque,

Rr

Cum.

Tuque tuo Colchum propellas remige Phasim,
 Peliacaeque trabis totum iter ipse legas,
 Qua rudis Argôa natat inter saxa columba
 In faciem prorae pinus adacta novae:
 15 Et si qua Ortygii visenda est ora Caystri,
 Et qua septenas temperat unda vias:

Omnia

Cumque tuis miscbo ossibus ossa mea.

quamquam haec talia pro duris atque hiulcis isti habent, quibus jejuna aridi alicujus magistri observatiunculae instruunt corpus dictionis poeticae. qualium Marfyarum festiva hodie copia est,

Sub duce qui veteris jucunda Phalaenidos arma

Suscitat, argumentum ingens dignumque reponi,

Et Micylanae pueros docet orgia Supplius.

II. COLCHON PROPELLAS REMIGE PHASIM] *Colchum Phasim* habent libri, scriptio-
 ne Latina. *Colchus* autem dicitur pro *Colchi-*
con, quod jam notatum supra.

15. ET SI QUADRIGAE VISENDA EST ORA
 CAYSTRI] multos incertos certare super hoc
 versu vidimus. nostri duo cum Groningano
 ac Bôrrichiano & tribus Gebhardi libris, *Et*
si qua origo exhibent. quod ipsum in suo re-
 pertum Scaliger mutavit in *quadrigae*. Isaac
 Vossius Observ. in Pomp. Melam repo-
 nebat, *Et si qua Ortygii*; ideo quod Epheso
 subjungatur a Mela Cayster fluvius, Ephe-
 sus autem ipsa olim dicta fuerit Ortygia. ni-
 hil poterat melius. & tamen bonam emen-
 dationem deferens, in Notis ad Caecillum
 substituit *Et si qua Phrygii*. verae lectionis ve-
 stigia sacris clara servarunt Regii libri. *Et si*
qua Origiae; (unde manavit ceterorum *et o-*
rigae;) est & in uno *Ogygiae*, quod ipsum
 non multum abludit. etiam editio princeps,
 & ei proxima Veneta, habent *At si qua O-*
rygiae. inde vides paullula mutatione elici
Ortygii, quo modo omnino legi debet. Me-
 la L. 1. C. 17. ibi *Ephesus*, & *Dianae claris-*
simam templum; quod *Amazones Asia poten-*
tes sacrasse traduntur: ibi *Caistros annis*. Ta-
 citus L. 3. Annal. C. 61. *primi omnium Ephe-*
si adire, memorantes; non, ut vulgus crede-
 ret, *Dianam atque Apollinem Delo genitos*: ef-
 se apud se *Cenchorum annem*, lucum *Ortygiam*,
 ubi *Lasonam partu gravidam*, & *olano quae*

tum etiam manent adrisam, edidisse ea numina:
 doorumque monius sacratum nomen. descri-
 bit haec loca Strabo L. 14. ubi & templum
 memorat, in quo simulacrum Ortygiae nu-
 tricis, utraque manu infantem gestantis. Plin-
 ius L. 5. C. 29. *Ephesus Amazonum opus*,
multis antea exposita nominibus; *Alopes*, cum
pugnatum apud Trojam est, mox Ortygia, &
Morges vocata est, & *Smyrna cognomine*
Trachea, & *Samornion*, & *Ptelea*. attolli-
 tur monte *Pione*, alluitur Caystro in *Cylbia-*
nis jugis orto, multosque annos deferens &
fluvium Pegasem, quod *Phryites annis expel-*
lis. quae notabilia Plinii verba [*alluitur*
Caystro] claram rationem reddunt, quare
 Cayster dicatur Ortygiae: nimirum a vicini-
 tate urbis Ortygiae, & templo nutricis Orty-
 giae, eique adito luco Ortygia, ut solet
 heri in epithetis quae a locis desumuntur.
 post confectas has qualescumque notas, quae
 diu jacuerunt neglectae, Vir illustris Eze-
 chiel Spanhemius orbem literaturam beavit
 Observationibus suis in Callimachi Hymnos,
 opere admirandae eruditionis, & qualem
 hodie vix sperare ab ullo mortalium audea-
 mus. in his sollicita cura examinavit hunc ipsum
 poetae nostri locum, p. 305. sqq. adfertque
 multas rationes, cur Scaliger *quadrigae*,
 Vossiique vel *Phrygii* vel *Ortygii* non possit
 admittere, doctas profecto atque acutas. quae
 tandem eo redeunt, ut, si conjecturis sit lo-
 cus, illam Lipsii, *Ogygae Caystri* reponentis,
 omnino aliis potius arbitretur; aut rece-
 ptam lectionem *Ogygae* loco non movendam
 putet, eo quod *Gyges* exstiterit haud igno-
 tus *Lydiae rex*, & ab eo dicta sit in eo *Ly-*
diae tractu Gygae palus, monti *Tmolo* ac
Cilbianis jugis, ubi *Caystri fontes*, vicina
 quae ratio si valet; valere etiam debet in
 Caystro Ortygia, urbi Ortygiae, uti jam e
 Plinio vidimus, valde vicino. quod si istud
Ogygae in ullo usquem vetere libro compar-
 ret, causâ nulla esset quare rejiceremus. sed
 primum est conspectum in editione Antonii
 Volsii,

Volsci, quae prodit A. 1488, hoc est totos annos tredecim post principes editiones, quae a manu scriptis libris nihil abibant. nota est autem huius hominis temeraria audacia, quidvis quovis modo refingentis, neque hoc loco vel verbulo uno indicantis, unde hauserit *fontem Gygei*: quod tamen factum oportebat, ubi a lectione jam recepta discedebatur. atque hoc negratis dixerim, ecce ipsa Volsci verba. AT SI QUA ORIGAE. locus mendam habet, quam ita castigandam censeo, ET QUA GYGEI. est Caister Asiae fluvius, facitque campum qui Caistrinus dicitur. GYGEUS dicitur a Gyge, qui Asiam tenuit occiso Candaulo. si velis, inquit, videre Asiae oram, quam Caister influit. alii CYCNEI, alii OLORIGERI legendum putant, quod in ejus ripis cygni stabulantur. non placet. habemus committerem reum, & simul antiquam scripturam agnoscantem. tamen Vossium Lipsius non viderat: itaque Beroaldum audiamus. GYGEI ORA CAISTRI. Caister fluvius est Lydiae Sardibus proximus, a quo dicitur Caistrinus campus. GYGEUM cognominat poeta a Gyge lacu ejusdem regionis, qui alio nomine dicitur est COLOUS, ut scribit Strabo in XIII. in vetusto codice legimus OLORIGERI: quod non displicet: nam bono epitheto OLORIGERUM Caistrum possumus appellare ab olaribus, sive cygni, qui, ut ait Virgilius in Georgicis, rimantur praeta Caistri. &c. his inductus adolescentulus Lipsius cygnos Caistri reponerat L. 1. Var. Lect. C. 2. quod opus vir factus abolere voluit, nec potuit. videmus itaque in qua officina Caister Gygeus, in qua item Cygnaeus fuerit factus. ego autem spero homines elegantes facile passuros ut Ortygius dicatur, in tanta conspiratione veterum librorum, utque constet Isaaco Vossio sua laus ob locum tam pulcre emendatum. neque enim hic ulla mea pars est, nisi quod auctoritates adjecerim optimorum scriptorum, & fontes aperuerim corruptae lectionis.

16. ET QUA SEPTENAS TEMPERAT UNDA VIAS] non satis capio, qua ratione haec ad Gangem referant Passeratius, & Ludovicus de la Cerda ad L. 9. Aen. v. 30. quid enim Gangi cum Propontide, cum Phasi, cum Caystro? aut quae Tullio visendi Gangis copia, itinere tam longinquo? Beroaldus Rhesium Troados fluvium innui putat, ex Homero. Eum sane Strabo septies transiri, sive septem vada habere, dicit L. 13. Sed quid jam facies verbo temperat? nam id non convenit Rhefo. potius est ut de Nilo capias,

cujus septem ostiis nihil est celebrius. noster primus legit,

Et qua septenas temperas unda minas.

id profecto Nilum designat, quem magnum fluere Virgilius dixit L. 3. Georg. & bello munda. certe de Gange hic locus accipi non potest, super ejus ostiis tantopere inter se dissident scriptores antiqui, aliis unum tantum, aliis etiam centum agnoscantibus. sed audiamus Servium, in L. 9. Aen. haec notantem: GANGES. fluvius Indiae est, qui, secundum Senecam in Situ Indiae, novem alveis fluit, secundum Melanem, septem; qui tamen & ipse commemorat, nonnullos dicere, quod tribus alveis fluat. Virgilius tamen Nilum jungens, septem alveos habere significat. Hanc veritatem Donatus fugiens longum hypobaton facit, dicens, Caus surgens septem arantibus Nilus, aut Ganges. Sane sapuit Donatus: nam Gangem non nisi uno ostio in mare effundi quamvis sit omnium Indiae fluviorum maximus, discretis verbis tradidit Strabo L. 15. quod firmat recentiorum experientia. sic Andreas Corfalus, Florentinus, in epistola ad Julianum Medicum Florentiae Ducem, Leonis X. Papae fratrem: L'ultimo castello che è Portoghesi tengono nell' India è Malacca, sopra già di maggior tratto che nessuna parte del mondo: alla qual navigano dal Sino Gangetico le navi di Bengala, regno che vicina dalla costa del mar col regno di Decan, fra Bengala & Paliacaste, che termina per terra col Re di Marsinga: & Bengala da terra ferma vicina con un regno detto Deli, il qual è dentro da terra vicina con Marsinga. In questa parte di Bengala ci entra il fiume Gange nel Sino detto dal suo nome Gangetico, & è posto in venti tre gradi sotto il tropico del Cancro. sic Joannes de Barros, nobilis scriptor rerum Lusitanarum, decade 1. Asiae, L. 4. C. 7. La distanza da questo fontane al Capo Carnorin opposto sarà poco più o meno per linea dritta, mille ducento miglia: & gli altri due angoli, che per contraria linea giacciono da Levante in Ponente per la distanza di nove cento miglia, fanno le bocche de gli stessi fiumi Indo & Gange, ambedui molto superbi con le acque del grande numero de gli altri fiumi che in essi entrano. qui tamen idem plura Gangis ostia agnoscere videtur L. 9. C. 1. Fra questi due così illustri capi, Carnorin occidentale, & Cingapura orientale, (de quali ne possiamo credere che il mare habbia tagliate le isole Ceilan & Camatra, come dall' Italia tagliò la Sicilia, secondo che si scrive) giace quel celebrato seno Gangetico per la scrittura di tutti i geo-

R. 2

grafi,

Omnia Romanae cedent miracula terrae.

Natura hic posuit quidquid ubique fuit.

Armis apta magis tellus, quam commoda noxae,

20 Famam, Roma, tuae non pudet historiae.

Nam quantum ferro, tantum pietate potentes

Stamus. victrices temperat ira manus.

His

grafi, & da noi molto navigato, il quale chiamiamo seno di Bengala, per cagione del grande regno Bengala, per dove corre il fiume Gange molto superbo con la furia delle sue acque, & entra nel mare Oceano. Le cui bocche Tolomeo mette fra otto & nove gradi della banda di tramontana, & le mettiamo fra venti due & venti due & mezzo. duo ponit Hieronymus Osorius, ex eadem gente multae prudentiae ac floridae facundiae historicus, L. 11. rerum Emmanuelis: Bengala est provincia latissima, quam Ganges fluvius interfluit. Fluvius est altissimus atque latissimus, qui citeriorem Indiam ab ulteriore determinat, & duobus ostiis, inter se tercentum passuum millia distantibus, in Indicum Oceanum labitur. a Strabone Plinius stare videtur, ostium tantummodo nominans, L. 2. C. 108. A Gange anne, ostioque ejus, quo se in Eoum Oceanum effundit, &c. & L. 6. C. 17. Ad ostium Ganges dcxxxviii. millia passuum. quae deinceps apud Plinium sequuntur, pulcerrime expressit decus illud immortale Belgici nominis Daniel Heinfius L. 3. de contemptu mortis:

*Non sic tremis arduus aether,
Cum super Indorum scopulos, & confraga
saxa,*

*Labisur immanis, resonatque ad litora, Gan-
ges;*

*Maximus ipse suo, bis denisque annibus au-
ctus,*

*In mare prouolvens sinuosam amfractibus un-
dam.*

18. NATURA HIC POSUIT, QUIDQUID UBIQUE FUIT] festive Polemon rhetor Romam vocabat totius universi compendium, uti e Galeno notavit magnus ille veteris doctrinae mystes Hadrianus Junius L. 4. Animadv. C. 4. idem quoque apophthegma Athenaeo datur L. 1. Deipnos. atque inde notavit disertissimus Muretus L. 17. Var. Lect. C. 12. qui, errore memoriae, ita laudat hexametrum hic praecedentem:

Omnia sunt pariter rerum miracula Romanae. adeo lubricum est proferre aliquid e veterum flavissis, libro non inspecto.

22. VICTRICES TEMPERAT IRA MANUS] Lippius malebat *temperat illa*, h. e. pietas, quae modo praecessit, L. 3. Var. Lect. C. 2. ei Canterus & Passeratius acceperunt; ac deinde Jo. Marius Martius L. 1. Opin. C. 14. videlicet quia veteres non geminarint liquidas; atque ideo ex *ila*, pro *illa*, indoctus aliquis descriptor fecerit *ira*. sane in Borrichiano libro *illa* legebatur, cui scripturae aperte favet Seneca Thyest. 7. 559.

*Ira cum magnis agitata causis
Gratiam rupit, cacinisque bellum;
Cum leves frenis sonuero iurmas,
Fulsit hinc illinc agitata ensis;
Quem movet crebro furibundus ictus
Sanguinem furor cupiens recentem;
Opprimis ferrum, manibusque junctis
Ducit ad pacem Pietas negantes.*

non nihil etiam Cornelius Nepos Agefil. C. 4. etsi aliquot vulnera acceperat eo praelio, & ratus videbatur omnibus, qui adversus arma tulerant; tamen anictulus irae religionem; & eos vetuit violari. Ovidius L. 3. Pont. Epist. 6. Principe nec nostro Deus est moderatior ullus.

Iustitia vires temperat ille suas.

Rutilius L. 1. Itiner.

Misigat armatus victrix clementia vires. tamen quum ipse Martius in omnibus quos consuluerit codicibus; *ira* legi fateatur; & nos quoque ita in septem libris scriptis invenerimus; satius est servare antiquam lectionem, quam & perspicacissimus Gronovius defendit Not. in Papin. L. 1. Theb. 7. 112. nos in ipsa victoria irae temperamus. nos, quamvis irati, postquam vicimus, manibus temperamus. juvat Iulientus Ciceronis locus Accus. 2. in Verr. C. 2. Denique ille ipse M. Marcellus, cujus in Sicilia virtutem hostes, misericordiam victi, fidem ceteri Sicidi perspexerunt, non solum sociis in eo bello consuluit, verum etiam superatis hostibus

- Hic Anio Tiburne fluis, Clitumnus ab Umbro
 Tramite, & aeternum Marcius humor opus.
 25 Albanusque lacus socii Nemorensis ab unda,
 Potaque Pollucis nympha salubris equo.
 At non squamoso labuntur ventre ceraftae,
 Itala portentis hec furit unda novis.
 Non hic Andromedae resonant pro matre catenae,
 30 Nec tremis Aufonias, Phoebe fugate, dapes.
 Nec cuiquam absentes arserunt in caput ignes,
 Exitium nato matre movente suo.

Pen

stibus temperavit. urbem pulcherrimam, Syracusas, quae cum manu mansuetissima esset, tum loci natura terra ac mari claudabatur, cum vi consilioque cepisset, non solum incolentem passus est esse, sed ita reliquis ornata, ut esset idem monumentum victoriae, mansuetudinis, continentiae, cum homines viderent, & quid expugnasset, & quibus pepercisset, & quae reliquisset. haec est illa ira quae temperat manus victrices.

26. POTAQUE POLLUCIS NYMPHA SALUBRIS EQUO] recte *nympha* ex Varrone restituit Scaliger, pro *lympha*. fons ille dicebatur *Juturna*, quae & *Nympha* Maroni vocatur, & *Dea*, L. 12. Aen.

Exemplo Turni sic est adfata sororem.

Divae Deam, stagnis quae fluminibusque somnris

Præsides: hunc illi rex aetheris altus hominem

Jupiter erepta pro virginitate sacravit:

Nympha decus fluviorum, animo gratissima nostro.

Pollux saepe ponitur pro utroque Dioscuro. historia ipsa notissima est, nec repetenda, nisi ut addas hunc Minucii Felicis locum: *Testes equestrium Fratrum, in lacu, sicut se ostenderant, statuae consecratae, qui anhelis, spumantibus equis atque fumantibus, de Perse victoriam eadem die, quae fecerant, nuntiaverunt.* haec videntur posse tolerari in poeta, qui per miraculorum tormenta praecipitat vaticinantem animum: sed in historico quis ferat? certe non tulit prudentissimus Polybius aut Deos, aut Deorum filios in veram ac feriam narrationem induci, non aliter ac machinam in tragoedia. id quod tamen multos & scriptoribus rerum Romanarum nihilo red-

didit circumspectiores. ecce Florus quam secure ineptit, in hoc ipso Dioscurorum negotio, L. 2. C. 2: *Eodem die, quo victus Perses in Macedonia, Romae cognitus est. Duo iuvenes candidis equis apud Juturnae lacum pulverem & cruorem abluebant. hi nuntiavere. Castorem & Pollucem fuisse creditum vulgo, quod gemini fuissent: interfuisse bello, quod sanguine maderent: a Macedonia venire, quod adhuc anhelarent. o hominem acutum, qui unde quis venerit tam perite conjectat ex solo anhelitu! tum quantae sapientiae est istud ejusdem artificis, L. 1. C. 11: *Ea atrocitas fuit praelii, ut interfuisse spectaculo Deos fama tradiderit; duos in candidis equis, Castorem atque Pollucem nemo dubitavit. Ita quoque Imperator veneratus est, pactusque victoriam templa promissit: & reddidit, plane quasi commilitonibus stipendium Diis.* nullus Milesiorum choragus tam superbe contempsit judicia posteritatis, cujus paullulo reverentior fuisse videtur Suetonius in Nerone C. 1. quo loco vir summus Laevinus Torrentius pulcrum A. Postumii Albinus denarium profert, in cujus altera parte juvenes duo hastati stantes, atque inter eos equi duo bibentes, cum hac inscriptione, A. ALBINUS SEX. F.*

28. ITALA PORTENTIS NEC FURIT UNA NOVIS] *nec fuit una*, omnes libri: unde Scaliger recte *furit* formabat. quod tamen jam tum legebatur in editione Colinaei. pro *una* bene reposuit *unda* flos ille Brugarus Lucas Fruterius L. 1. Verisim. C. 14.

32. EXITIUM NATO MATRE PARANTE SUO] in octo libris est *matre movente*. quod etiam habebant codices Gebhardi, & editiones vettustae.

Rr 3

Pentheae non saevae venantur in arbore Bacchae;
Nec solvit Danaas subdita cerva rates.

- 35 Cornua nec valuit curvare in pellice Juno,
Aut faciem turpi dedecorare bove.
Arboreasque cruces Sinis, & non hospita Grajis
Saxa, & curvatas in sua fata trabes.
Haec tibi, Tulle, parens, haec est pulcherrima sedes:
40 Hic tibi pro digna gente petendus honos.
Hic tibi ad eloquium cives, hic ampla nepotum
Spes, & venturae conjugis aptus amor.

tustae. recte, ac Latine. Horatius L. 3. Od. 4.
idem odere vires

Omne nefas animo moventes.

Gebhardus ingeniose tentabat *novante*: quod potuisset defendere ex Libro 8. Metam. Ovidii, ubi infandum Althaeae facinus admodum pathetice magnoque cum artificio praepingitur. Sed in tanto consensu tot librorum, & in re tam clara, nihil est novandum.

35. CORNUA NEC VALUIT *non valuit*, habet noster secundus cum Groningano. ita versu proxime superiore alter Regius habebat,

Non solvit Danaas subdita cerva rates.

37. ARBOREASQUE CRUCES SCINIS] supple ex jam dictis, non valuit curvare. frustra enim Livinejus quaedam desiderari suspicabatur. ceterum *Sinis* scribendum est cum Apollodoro, ipso fine libri tertii. quod addunt omnes membranae, in quibus *senis*. unus Borrichianus habet *sinis*. Plutarcho *Sinis* vocatur, in vita Thesei.

42. VENTURAE CONJUGIS ALTUS AMOR] libri magno consensu *apae amor*. Ovidius Epist. Deianirae:

Si qua voles apae nuptae, nupte pari.

X X I I.

ERgo tam doctae nobis periere tabellae,
Scripta quibus pariter tot periere bona!
Has quondam nostris manibus detraxerat usus,
Qui non signatas jussit habere fidem.
5 Illae jam sine me norant placare puellas,
Et quaedam sine me verba diserta loqui.
Non illas fixum caras effecerat aurum:
Vulgari buxo sordida cera fuit.
Qualecumque mihi semper mansere fideles,
10 Semper & effectus promeruerunt bonos.
Forfitan haec illis fuerant mandata tabellis:
Iraeor, quoniam es lente moratus heri.

AR

II. HAEC ILLIS FUERANT MANDATA TABELLIS] *mandare* hic est, nuntio scripto indicare. Juvenalis Sat. 6.

flavum, cui det mandata, puellam.
intellige tabellas, ad adulterum portandas.
Corn. Nepos Conon. C. 3. *Necesse est, si in com-*

An tibi nescio quae visa est formosior? an tu
Non bene de nobis crimina ficta jadis?

15 Aut dixit, Venias hodie, cessabimus una:

Hospitium tota nocte paravit Amor.

Et quaecumque volens reperit non stulta puella,

Garrula quum blandis ducitur hora dolis.

Me miserum, his aliquis rationem scribit avarus,

20 Et ponit duras inter ephemeridas.

Quas si quis mihi retulerit, donabitur auro.

Quis pro divitiis ligna retenta velit?

conspicuum veneris, venerari te regem. hoc si tibi gravis est, per me nibilo secius editis mandatis conficies, quod studeas. Subdit post pauca: ita quae volebas, huic scripta tradidit. M. Coelius Ciceroni L. 8. ad famil. Epist. 17. Tum tu porro, cum ad te proficiscens nossem Ariminum venissem, dum mihi pacis mandata das ad Caesarem, & mirificum civem agis, amici officium neglexisti, neque mihi consulisti. Justinus L. 24. C. 2. Nota scelerata Ptolemaei voluntas sorori erat. itaque non credenti mandat, velle se cum filius ejus regni consortium jungere.

14. AN TU NON BONA DE NOBIS CRIMINA FICTA JACIS] eleganter restituit Nic. Heinſius *Non bene d. n. c. f. j.* Not. in Ovid. L. 1. Trist. Eleg. 6. nihil verius.

15. AUT DIXIT, VENIAS HODIE, CESSAVIMUS UNA] dicere est jubere. Ovidius Remed. Amor.

Dixerit ut venias pacta tibi nocte, venito. unde etiam liquet venias hic scribi debere; non venies, quod vulgatas occupat. deinde reponere cessabimus, auctoribus libris. commendandus levi opera Catullus Carm. 8:

Falsare quondam candidi tibi soles,

Quum venisſſabas, quo puella dicebat.

vulgatae istic habent ducbat, sensu parum venusto. Juvenalis id vocat *constituere*, Sat. 3:

Substitit ad veteres arcus madidamque Capenam,

Hic ubi nocturnae Numma constituēbat amicae. & Sat. 6:

Nam si constituit, solitoque decentius optat Ornari, & properat; jamque expectantem in Hortis,

Aut apud Iſſinacae potius sacraſſaria lenae.

17. ET QUAE CUMQUE DOLENS REPERIT NON STULTA PUELLA] Livinejus malebat re-

passi: fortasse ut tangatur mulierum loquacitas, rem eandem sine fine iterantium. sed nihil erat necesse. nam in isto dolens latet argutia rei reperis, si legas, uti quidem certo est legendum, volens, i. e. cupiens, sive, ut noster loquitur, parata. Catullus Carm. 8.

Ibi illa multa tum jocosa stabans,

Quas tu volebas, nec puella nolebat.

Vellejus Paterculus L. 2. C. 62. pecunias etiam, quae ex transmarinis provinciis Romam ab quaestoribus deportabantur, a volentibus acceperant. id est, a fiventibus partes Marci Bruti & Caji Cassii. plura istic exempla formulae perelegantis Jacobus Schegkii collegit. porro volens puella admodum est foecunda in reperiendis astutiis: &, ut recte Naso dixit,

Non caret effectu quod voluere duo.

eadem haec vox apud Tibullum quoque corrupta est L. 2. Eleg. 3.

Nullus erat custos, nulla exclusura dolentes

Jannae.

sic ibi magno numero veteres libri: melius alii itidem veteres *exclusura volentes.*

19. HIS ALIQUIS RATIONEM SCRIBIT AVARI] in Groningano est *avarus*; quod e Francisſci Modii excerptis jam olim monuit Douza F. Ovidius L. 1. Eleg. 12. ubi pariter querela est de tabellis:

Inter ephemeridas melius tabulaeque jacerent,

In quibus absurditas fleret avarus opes.

20. ET PONIT DURAS INTER EPHEMERIDAS] duras habet idem ille Groninganus, i. e. inclementes, & inlacrimabiles, quas non miseret neminis, ut pater Ennius dicebat. in multis libris est *durus*, errore librarium. quod tamen Gebhardo placebat. male. *durus pater, duri homines, duri capito-*

res;

I puer, & citus haec aliqua propone columna:
Et dominum Exquiliis scribe habitare tuum.

nis, pro tenacibus atque avaris saepe apud comicos occurrunt.

23. I PUER, ET CITUS HAEC ALIQUA PROPONE COLUMNA] nimirum ut in re tenui compendium faceret Praeconis, vel Conquistorum. tanti enim non videbantur tabellae amissae. pulcre huc facit Plauti locus Rudent. Act. 5. Sc. 2.

Cubitum bercla longis literis signabo jam usquequaque,

Si quis perdidit viduam cum auro atque argento multo,

Ad Grippum ut veniat.

unde liquet, in pilis & columnis proponere solitos eos etiam, qui rem aliquam invenissent, non tantum qui amississent.

XXIII.

Falsa est ista tuae, mulier, fiducia formae,
Olim oculis nimium facta superba meis.
Noster amor tales tribuit tibi, Cynthia, laudes:
Versibus insignem te pudet esse meis.
5 Mixtam te varia laudavi saepe figura;
Ut quod non esses, esse putaret amor.
Et color est toties roseo collatus Eoo;
Quum tibi quaesitus candor in ore foret.
Quod mihi non patrii poterant avertere amici,
10 Eluere aut vasto Thessala saga mari.
Haec ego non ferro, non igne coactus, & ipsa
Naufragus Aegaea vera fatebar aqua.
Correptus saevo Veneris torrebar ahenis:
Vinctus eram versas in mea terga manus.
15 Ecce coronatae portum tetigere carinae,
Trajectae Syrtes, anchora iacta mihi est.

Nunc

4. VERSIBUS INSIGNEM TE PUDET ESSE MEIS] pudet me quod tu sis facta celebris meis carminibus. sic Tibullus L. 1. Eleg. 10.
Quin etiam aeternae laudes tibi mente canebam.

At me nunc nostri, Pioridumque pudet.
hic est verus sensus huius loci. aliud agunt, qui dicunt Cynthiae erubescere quod celebrata sit versibus Propertii: neque capiunt, quid sit, cur poeta dicat, se nunc primum respicere post tam longam infamiam.

12. NAUFRAGUS AEGAEA VERBA FATEBAR AQUA] locus obscurus, sed quem illustravit Passeratii sagacitas, *vera fatebar* legentis. hoc sensu: Neque igni neque ferro tortus, neque in naufragii periculo constitutus, cogi antea poteram ut faterer vera esse, quae nunc dico; nempe non esse formosam Cynthiae, sed me & oculis pariter & mente captum. *Vera* etiam Livinejus reponerat. idem mendum erat L. 1. Eleg. 8. v. 21. ubi notam vide.

18. Vul-

Nunc demum vasto fessi resipiscimus aestu,

Vulnera & ad saniem nunc coëre mea.

Mens Bona, si qua Dea es, tua me in sacraria condo.

20 Exciderint furdo tot mea vota Jovi.

Rifus

18. VULNERA ET AD SANUM NUNC COË-
RE MEA] Groninganus, *Vulneraque ad sa-
niem*, monitum olim Palmerio, & proba-
tum Grutero L. 1. Sulpic. C. 7. neque aliter
membranas Palatinas habere testatur Gebhar-
dus. certe medicorum filii tum bene sperant
de vulneribus, quum ad saniem maturue-
runt, remittente acri illo dolore. pro lectio-
ne vulgata stare videri potest Phaedrus L. 5.
C. 8.

aliquot menses transiunt,

Ad sanitatem dum venis curatio.

fermo est illic de tibia fracta. Verum no-
ster poeta hic demum incipiebat noscere ani-
mi sui aegritudinem, vulnere nondum du-
cente cicatricem.

19. MENS BONA, SI QUA DEA ES] Gru-
terus Inscr. XCIX. 7.

M. SEPTIMIUS. C. F.
MENTI. FIDEIQ. DEAB
PRAESENTIBVS
EX. VOTO. S. P

istud si affirmantis est, & valet quum dea sis.
Virgilius L. 1. Aen.

*Dii tibi, si qua pios respectant numina, si
quid*

*Usquam iustitiae est, & mens sibi conscia re-
cti,*

Praemia digna ferant.

Priamus ad Pyrrhum, L. 2.

*At tibi pro scelere, exclamat, pro talibus au-
si,*

*Dii, si qua est coelo pietas, quae talia curet,
Perfolvant grates dignas, & praemia red-
dant*

Debita.

Ovidius L. 13. Metam.

*Quis nunc (ut memorant) silvestribus abditus
antris*

Saxa moves gemitu, Laertiadaeque precaris

*Quae meruit: quae, si Dii sunt, non vana
precaris.*

haec est vulgata & proba lectio, quae non
debuit immutari. noster supra Eleg. 13.

Si Deus es, tibi turpe tuam servare puellam?
vulgo ista perperam intelliguntur: & cum
vulgo sapit interpres Delphinicus, homo ni-
mium quam miserabilis.

19. TUA ME IN SACRARIA DONO] admo-
dum elegans est Nic. Heinsii emendatio,
Not. in Epistolam Acontii y. 188: *tua me in
sacraria condo*. neque dubito quin sit vera. Fe-
stus: *Condere proprie est in interiorum locum da-
re, ad custodiam faciliorem*. talia vero erant
sacraria, ad quae nullus profanis accessus. hinc
condi factum est verbum sacrorum. Ovidius
L. 2. Art. Amat.

*Condita si non sunt Veneris mysteria cistis,
Nec curva vesanis istibus aera sonant.*

Suetonius Oth. C. 8. *Expeditionem impigre, at-
que etiam praepropere inchoavit, nulla ne reli-
gionum quidem cura, sed & motis, nec dum
conditis ancilibus*. Tacitus L. 1. Hist. C. 89.
*Fuere qui proficiscenti Othoni moras religionem-
que nondum conditorum ancilium afferrent*. Vir-
gilius ad Polydori insepulti manes vagos cru-
dite transtulit L. 3. Aen.

*Inferimus tepido spumantia cymbia lacte,
Sanguinis & sacri pateras: animamque so-
pulo*

Condimus.

nimirum ut ibi tuta quiesceret, tamquam in
sacrario. magnum magistrum securus est Na-
so L. 5. Fastor.

*Romulus ut tumultu fraternas condidit um-
bras;*

Et male veloci iusta soluta Remo.

Plinius L. 7. Epist. 27. *inveniuntur ossa inserta
catenis & implicata, quae corpus aëro terraque
putrefactum nuda & exesa reliqueras vinculis:
collecta publice sepeliuntur: domus postea rite con-
ditis manibus caruit*. sic & fulmina dicuntur
condi, imposita loco fulguris ara, & sepi-
mine circumducto. Lucanus L. 1.

*Dumque illi effusam longis amfractibus ur-
bem*

Circumeunt, Aruns dispersos fulminis ignes

*Colligit, & terrae moesto cum marmure com-
dit.*

Juvenalis Sat. 6.

Sf

Atque

Risus eram positus inter convivia mensis;

Et de me poterat quilibet esse loquax.

Quinque tibi potui servire fideliter annos:

Ungue meam morso saepe querere fidem.

25 Nil moveor lacrimis: ista sum captus ab arte.

Semper ab insidiis, Cynthia, flere soles.

Flebo ego discedens, sed fletum injuria vincit.

Tu bene conveniens non sinis ire jugum.

Limina jam nostris valeant lacrimantia verbis,

30 Nec tamen irata janua fracta manu.

At

Atque aliquis senior, qui publica fulgura condit.

ubi vide Scholiastem antiquum. sic & captivi in carcerem conditi dicuntur. Cicero Accus. 5. in Verr. C. 29. Hoc est, quoad per M. A. ciliium Glabronem licitum est: qui, postulante me, produci atque in carcerem conditi imperavit. haec singula non sunt plane eadem: verum in eo conveniunt, quod, quae condita sunt, vetentur tangi. Posset & legi, tua me in sacrorum dedo. Gellius L. 5. C. 13. secundum eos [parentes ac pupillos] proximum locum clientes habere, qui sese itidem in fidem patrociniumque nostrum dediderunt. Sed video & Lipsium hic legisse comulo, Comm. in Senec. Epist. 10. an ex libris? non addit.

20. EXCIDERUNT] haec est Passeratii lectio, a Gebhardo probata. in libris fere est *Exciderant*. mihi omnium minime displicet. *Exciderint*, quod post Livinejum etiam Nic. Heinsius malebat.

21. RISUS ERAM POSITUS INTER CONVIVIA MENSIS] admodum venuste haec, dilatavit mellitissimus noster Secundus. L. I. Eleg. 11.

Tu Puer, o, Puerique parens Jove nata Dione,

Solvite me ingratis sollicitudinibus.

Et mihi, si merui, nociturae demite flammam,

*Ne sim famosis fabula porticibus,
Vinosaeque meo producant nomine mensas,
Ignotique malum compita nulla meum.*

28. TU BENE CONVENIENS NON SINIS ESSE JUGUM] noster primus, cum Groningano, & libris Gebhardi, non sinis ire jugum. Passeratius conjiciebat *esse*, unde postea fa-

ctum fuerit *esse*. magis placet *ire* propter auctoritatem Plinii, Gebhardo quoque adductam, L. 3. Epist. 9. *Nobis tamen nullum certamen, nulla contentio: cura uterque pari iugo, non pro se, sed pro causa niteretur.* Vaticanus quoque Livinejo inspectus habebat *ire*. videri debet Ausonius Epist. 24, Passeratio etiam laudatus, ubi longa adlusio ad jugum amicitiae. epitheton *conveniens* valde bellum est in hoc negotio. Terentius Andr. Act. 4. Sc. 2.

Hanc mihi experiri, contigit: conveniens morres: valeant,

Qui inter nos dissilium volunt.

Suetonius Tiber. C. 7. *Sublatoque ex ea [Agrippina] filio Druso, quamquam bene convenientem, rursumque gravidam dimittere, ac Juliam Augusti filiam confestim coactus est ducere non sine magno angore animi.* Ovidius Remed. Amor.

Quid lacrimas, odiose senex? bene convenit illis.

Officio natam laedis, inepte, tuo.

29. LIMINA JAM NOSTRIS VALEANT LACRIMANTIA VERBIS] inolens & durum Nic. Heinso videbatur *verbis lacrimantia limina*; ideoque reponebat,

Limina jam nostris valeant halantia fectis,

Not. in Ovid. L. 1. Fastor. v. 287. vellem ad-dicerent libri: nunc secus est. nec tamen dubito de sanitate loci; quum sciam verbis simplicibus uti tam crebro Aurelium nostrum pro compositis, ut illa tantum non adfectare videatur. ita hic *lacrimantia* posuit pro *il-lacrimantia*, sive *collacrimantia*: quasi limina Cynthiae, ipsius lacrimis rigata, non potuissent non collacrimari cum misero & ex-cluso

At te celatis aetas gravis urgeat annis,

Et veniat formae ruga sinistra tuae.

Vellere tum cupies albos a stirpe capillos,

Et speculo rugas increpitante tibi.

35 Exdula inque vicem fastus patiere superbos:

Et quae fecisti, facta quereris anus.

Has tibi fatales cecinit mea pagina diras.

Eventum formae disce timere tuae.

cluso amante. Poetae cum liminibus, foribus, januis agunt tamquam cum rebus animatis. scelestas vocant exclusi, crudeles, duras, invidas: qui minus bonas dicant recepti, mites, faciles, amicas? Catullus etiam vocalem fecit januam, dialogo longo lepidissimo: quod imitatus est noster non minus festive L. 1. Eleg. 16. posse autem tangi commiseratione alieni doloris, istic vidimus. & videre praeterea possumus in Curculione Plautina Act. 1. Sc. 1. non igitur insolens aut mirum, si janua aliqua paullo mollior possit etiam flere. lege sis istam, quam indicavi, poetae nostri elegiam: neque enim melior tibi aut plenior in hunc locum commentarius institui potest. animum tam mitem marmoreo pavimento dedit Hoofdius noster, aeternum illud Pindi Belgici decus,

Leemg marmoor, vleesche steenen,

Die, vetmarmurd door myn weenen,

All' de traanjes bonds te raads,

Die myn weemoeds loopen laats; &c.

verum Propertii ac germanum sensum etiam ante me Passeratius viderat; quem more suo expilavit interpres Parisinus.

33. VELLERE TUM CUPIES] Vaticanus *Li-vineji cupius*: sed solus. rectum est *cupies*: nam vaticinatur, & futura canit. unde apparet in disticho sequente scribendum esse *patiere*, & *querere*: quae jam non amplius pendent ab imprecatione, sed, ut dixi, a vaticinio. Horatius L. 1. Od. 25.

Invicem moechos anus arrogantis

Flebis in solo levis angiporsu.

plura istic sunt, bene huc facientia. versus autem hic paene totus in Tibullo legitur L. 1. Eleg. 9.

Tollere tunc cura est albos a stirpe capillos.

oblitus eram monere, in Colbertinorum altero legi *cum capias*. id quod ideo in medium profero, ut Carnientalis aliquis Magister habeat causam proclamandi, agnoscere se expressa vestigia Propertianae manus, quam sic reponat,

Vellere tunc capiare albos a stirpe capillos.

34. AN SPECULO] Beroaldi, ac Gebhardi libri, cum Borrichiano, habebant *Et speculo*. recte. etiam ipso speculo, nequicquam muto; exprobrante tibi frontis rugas & formae damna. de elegante usu particulae *et* dictum supra ad L. 2. Eleg. 19. v. 32. pulcre Aufonius de Laide speculum suum Veneri ponente:

Lais anus speculum Veneri dico: dignum habeat se

Aeterna aeternum forma ministerium.

At mihi nullus in hoc usus: quia cernere talem,

Qualis sum, nolo: qualis eram, nequeo.

35. FASTUS PATIERE SUPERBOS] Secundus noster L. 2. Eleg. 8.

Sera tibi veniet fastus vindicta superbi:

Aetatis tenerae crimina flebis anus.

plura istic sunt, quae videre volupe erit, magno artificio Umbri nostri lineas & colores referentia.

SEX. AURELII PROPERTII

LIBER QUARTUS.

I.

HOC quodcumque vides, hospes, qua maxima Roma est,
Ante Phrygem Aeneam collis & herba fuit.
Atque ubi Navali stant sacra palatia Phoebō,
Evandri profugae procubuerē boves.
5 Fictilibus crevere Deis haec aurea templa:
Nec fuit opprobrio facta sine arte casa.

Tar-

1. **HOC QUODCUMQUE VIDES, HOSPE,**
QUAM MAXIMA ROMA EST] *et quodcumque*
valde est signans, & magnum aliquid notat.
adductis a Passeratius exemplis unum e Statio adde L. 11. Theb.

*Nec pretium deformis morae, cassique labores:
Hoc quodcumque madent campi, quod sanguine fumant*

Stagna, quod innumero Letheae examina gaudet

Ripa, meae vires, mea laeta insignia.
qua maxima Roma est bene emendavit doctissimus Gronovius L. 3. Observ. C. 19. qua valet, eā parte Latii ubi nunc est urbs aeterna. Janus quoque Douza P. correxerat qua in margine sui libri, qui nunc meus est, liberalitate Viri eruditi ac reverendi Casparis Brantii. etiam Lud. Carrio sic legebat L. 1. Ant. Lect. C. 5.

4. **EVANDRI PROFUGAE PROCUBUERENT BOVES**] Membranac Palatinac Gebhardi, noster secundus, Groninganus, duo Regii, cum editione Veneta, & Borrichianus pro diversa lectione, *concubuerunt*, i. e. simul procubuerunt, fessae de via. qua ratione apud Festum legitur: *Consecerunt, una fecerunt*. tum apud Terentium Phorm. Act. 2. Sc. 1. *Bona*

me absente hic consecistis nuptias. ut in Festi loco exponit Andreas Dacierius. recte autem observavit Passeratius, honestum verbum usu vulgi turpe esse factum. qualia non pauca in sermone Latino. videndus idem Festus, in penem: & Cicero L. 9. ad famil. Epist. 22. qui vulgatam voluit defendere, Livium habet auctorem L. 1. C. 7. *Herculem in ea loca Gerione interempto boves mira specie abogisse memorant, ac prope Tiberim fluvium, qua prae se armentum agens nando trajecerat, loco herbido, ut quieto & pabulo laeto reficeret, boves, & ipsum fessum via procubuisse*. est sane aliquid suavitatis in alliteratione & repetitione particulae pro.

5. **FICTILIBUS CREVERE DEIS HAEC AUREA TEMPLA**] non constat sibi C. Barthius L. 42. Advers. C. 28: & L. 44. C. 6: in enarratione hujus versiculi; & nescio quas tenebras in Propertio videt. At enim omnia sunt clara, dicitque poeta, in tantam maiestatem crevisse urbem Romam, ut nunc aurea ibi sint templa, ubi olim stabant Dei non nisi e luto ficti. istos Deos fictiles bene illustrant Beroaldus & Passeratius. quibus adjicere potes egregium Sapientis Romani locum, Barthio quoque laudatum, extrema Epist.

Tarpeiusque pater nuda de rupe tonabat,
 Et Tiberis nostris advena bubus erat.
 Quo gradibus domus ista Remi se sustulit olim,
 10 Unus erat fratrum maxima regna focus.
 Curia, praetexto quae nunc nitet alta senatu,
 Pellitos habuit rustica corda patres.
 Buccina cogebat priscos ad verba Quirites.
 Centum illi in prato saepe senatus erant.

15 Nec

Epist. 31. *Subsilire in coelum ex angulo licet: exsurgit modo, & se quoque dignum finge Deo. Reges autem non auro, non argento: non potest ex hac materia imago Deo exprimi similis. co-gua illos, cum propitii essent, scilicet suis.*

6. NON FUIT OPPROBRIUM] meliores libri, Nec fuit opprobrio. alii Hec, quod firmat & nec.

8. ET TIBERIS NOSTRIS ADVENA BOBUS ERAT] *advena* hic notat peregrinum. Virgilius L. 7. Aen.

advena classis

Cum primum Ausonii exercitus adpulsi oris, ut sit sensus: Tiberis, qui nunc est urbanus, ab initio extra territorium Romanum fluebat, eratque peregrinus nostris armentis, valde angustis tunc imperii limitibus. vide sis Beroaldum, ac Passeratium. *bubus* est in Groningano: reliqui nihil mutant. quocirca mirari subit Galeotti Martii Narnicenis, qui praceptor fuit & Epistolarum Magister Matthiae Corvino Pannoniae Regi, expostulationem super corrupto a novellis Criticis hoc ipso Propertii loco, ejusdemque restitutionem antiquae, ut ipse putat, lectionis,

Et Tiberis nostris advena tuus erat.

leguntur ista cap. 39, libri de Doctrina promiscua, & tam absurde tamque ridicule exponuntur, ut referre merito pigeat. retulit autem Galeottum jam olim Rob. Titius L. 9. Locor. controversi. C. 23. Ceterum *bubus* ex auctoritate optimorum codicum ubique scribendum esse contendit Nic. Heinsius Not. ad Ovid. Epist. Oenonae, ad eum versiculum,

Nil profecturis litora bubus aras.

quid igitur Ausonio fiet, apud quem *bubus* pyrrichium facit? Epigr. 62.

Pasce greges procul hinc. ne quaeaso, bubulca, Myronis

As: veluti spirans, cum bubus exagites.

quid? nisi ut dicas, id sibi permisisse poetam supercilii saepe non nimis severi. Et tamen Vinetus istic observare sibi visus est, priorem in *bubus* syllabam corripere, quae producat in *bobus*, idque fugisse Grammaticos. Verum quum hoc arcanum profodicum nullo idoneo teste fulciatur, licebit opinor nobis ampliari: ita tamen, ut nec in sententiam Sam. Gloneri transeamus, qui priorem in *bobus* brevem facit, eo quod ibi sit crasis *tau. bovis*.

11. CURIA PRAETEXTO QUAE NUNC NITET ALTA SENATUS] illustravit hunc versum Jo. Sarius Zamofcius L. 1. de Senatu Romano. & eumse cum tribus sequentibus pro testimonio citavit scriptorum Christianorum disertissimus L. Caelius Lactantius Divin. Instit. L. 2. C. 6. *Romulus urbem conditurus, pastores, inter quos adoleverat, convocavit: quumque is numerus condendae urbi parum idoneus videretur, constituit asylum. Eo passim confugerunt ex suis locis pessimi quique, sine ullo conditionis discrimine. ita conflavit ex his omnibus populum; legisque in senatum eos, qui aetate anteibant; & Paures appellavit: quorum consilio gereret omnia. de quo senatu Propertius elegiarum scriptor haec loquitur. &c. ad laudem nostri poetae pertinebat a tanto viro laudari.*

12. PELLITOS HABUIT RUSTICA CORDA PATRES] Lactantius eodem loco: *Hi sunt Patres, quorum decretis eruditi ac prudentes viri devotissime serviunt, idque verum ac immutabile omnis posteritas iudicat, quod centum pelliti senes statutum esse voluerunt.*

14. CENTUM ILLI IN PRATO SAEP E SENATUS ERAT.] Latinitatis ratio poscit *erant*. tales centum in prato aliquo saepe constituebant senatum. nimirum scriptor fuit primo *erat*, per abbreviaturam, ut vocant.

Sf 3

22. Du.

15 Nec ~~fructuosa~~ ~~cave~~ pendebant vela theatro:

Pulpita solennes non olere crocos:

Nulli cura fuit externos quaerere divos,

Quum tremere patrio pendula turba sacro.

Annuaque accenso celebrare Palilia foeno,

20 Qualia nunc curto lustra novantur equo.

Vesta coronatis pauper gaudebat asellis:

Ducebant macrae vilia sacra boves.

Parva faginati lustrabant compita porci:

Pastor & ad calamos extra litabat ovis.

25 Verbera pellitus fetosa movebat arator,

Unde licens Fabius sacra Lupercus habet.

Nec

22. DUCEBANT MACRAE VILIA SACRA BOVES] attenuatae ab opere & aratro. Sed duo Gebhardi, unusque noster, *Ducebant matres*. quam lectionem si admittis, Fordicidia intellige, quae erant XVII. Calend. Maji: & Ovidium consule L. 4. Fastor. a v. 830. est enim locus paullo longior, quam ut hic ascribatur. nec tamen puto sollicitandam esse vulgatam, quum tantum de Romuli rebus agatur, deque tenuibus urbis novae initiis.

24. PASTOR ET AD CALAMOS EXTRA LITABAT OVIS] Galeottus Martius, eo quem modo indicavi loco, reposuit hic verbum longe mirificissimum, quodque merito ad haruspices deferatur, *excalitabat oves*: v. e. inquit; cantu calamorum vocabat ut lustrarentur. ostendit deinde *calare*, & ejus frequentativum *calitare*, esse verba bene Latina; inde componi *excalitare*, quod sit, quasi e grege aut e caula evocare oves, ut ad sacra veniant, quum *calitare* significet ad sacra invitare. Haec, inquam, & his plura inanis cerebri deliramenta istis legere est; quae refellere, sit bono otio male abuti. Videtur autem hunc hominem in errorem induxisse Servii auctoritas, non credentis *litare sacra*, adeoque nec *litare extra*, Latine dici, comment. ad illa Aen. L. 4.

Tu modo postea Deos veniam, sacrisque litatis Indulge hospitio, & causas innecte morandi. Diis, inquit, litatis debuit dicere. Non enim sacra, sed Deo sacris litamus, id est, placamus. Ergo nove dixit. atqui Servius, si quidem haec certo sunt Servii, quomodo potuit ignorare hunc ipsum nostri locum, tam cla-

rum, tam apertum? quomodo item alterum Nasonis? L. 4. Fastor.

Tertia post Veneris cum lux surrexerit idus;

Pontifices, forda sacra litate bove.

est & alius non minus clarus Papinii L. 10. Theb.

Phoebe, tibi exuvias monstratae praemia nobilis;

Nondum abluas aquis, (tibi enim haec ovis sacra litavit)

Trado feras tripodum miles, Ploebique sacerdos.

nisi credere malimus, non bene perpexisse hunc Narniensem, quid esset *ad calamos litare*, & putasse non nisi ad tibias sacra fieri solere, etiam primis illis angustis pastoritiae paupertatis.

25. VERBERA PELLITUS SETOSA MOVEBAT ARATOR] nihil hic sollicito: nec tamen volo dissimulare, in nostro primo perspicuis literis legi *Verbera p. foetosa m. a.* Vox ea, fateor, nusquam mihi penes ullum scriptorem est lecta: (quamquam *saetuosus* reperitur apud Hieronymum contra Jovinianum.) sed potest fuisse glossa marginalis *ovis foecunda*. certe non abscondit Ovidius L. 2. Fastor.

Nupta, quid exspectas? non tu pollentibus herbis,

Nec prece, nec magico carmine mater eris.

Excipe foecundae patienter verbera dextrae;

Jam socer optati nomen habebit avi.

nam in eum finem praecipue instituta Lupercalia. Juvenalis Sat. 2.

*steriles moriuntur, & illis
Turgida non prodest condita pyxide Lyde,*

Nec

- Nec rudis infestis miles radiabat in armis;
Miscebant ulla praelia nuda fude.
Prima galeatus posuit praetoria Luemo:
30 Magnaque pars Tatio nemum erat inter oves.
Hinc Tiries Ramnesque viri Luceresque cologi:
Quatuor hinc albos Romulus egit equos.
Quippe suburbanae parva minus urbe Bovillae,
Et, qui nunc nulli, maxima turba Gabii;
35 Et stetit Alba potens, albae suis omine nata,
Hac, ubi Fidenas longe erat ire, via.
Nil patrium, nisi nomen, habet Romanus alumnus:
Sanguinis altricem nunc pudet esse lupam.
Huc melius profugos misisti, Troja, penates.
40 O quali ducta est Dardana puppis ave.

Jam.

Nec prodest agili palmas praebere Luperca.
Sint tamen haec aestimatio potius, quam
judicium. nam rō festiva multis modis praec-
placere debet. vide Servium in L. 8. Aen.
A. 343. & Festum in Februarius.

28. MISCEBANT USTA PRAELIA NUDA. SU-
DE] nostri libri praelia facta, quod non est:
mauci. nuda vocat praelia, quae conferuntur
sine ferro, sine iustis armis. Gratius initio
Cyneger.

nuda silvas virtute movebant
Inconsulti homines, vitaeque erat error in
omni.

Seneca Hippolyto:

venis imperii sitis
Cruenta, factus praeda majori minor:
Pro jure vires esse. tum primum manus
Bellare nuda, saxaque & ramos rudes
Vertere in arma.

plura e Papinio Passeratius collegit. de sudi-
bus videndus Lipsius L. 4. Poliorcet. cap. 4.

33. SUBURBANAE PARVA MINUS URBE BO-
VILLAE] dicit, Bovillas tunc temporis majo-
res fuisse ac spatiosiores, quam esset recens
Roma. quod firmat Dionysius Halicarnassicus
Antiq. Rom. L. 8. libri tantum non omnes
Villas habent, errore prorsus ridiculo. ori-
ginem nominis, si quidem ea vera est, do-
cet Nonius: HILLAS intestina veteres esse di-
xerunt; unde Bovilla, oppidum in Italia, quod
eo bos intestina vulnerare trahens advenerit. quae
tamen non usquequaque placere potuit Jo-

Joviano Pontano L. 1. de Adspiratione: ubi,
Hillas bilarmum, inquit, quae est prisca vox, si-
gnificabatque genus sarcinim, seu, ut Festus
dicit, intestina, quae veteres hoc nomine appel-
labant: a qua voce Boillas vicum dictum puta-
runt, quod eo bos intestina trahens advenerit.
Quod si est, hoc quoque nomen adspirationem
rimet in media syllaba. Ego in vetustissimo lapi-
de scriptum vidi non Boillas, sed Bovillas, cum
litera v. fallor, an is est lapis ille literatus
qui apud Gruterum legitur CIO LXXXIX. 6:
istic consulendus, utpote grandiusculus. Re-
stum autem perperam pro Nonio posuisse Pon-
tano videri potest: nam & haec ipsa apud
Nonium leguntur, neque exstant hodie in
Festo. quem vide voce Hira. aliam nominis ori-
ginem adfert Marth. Raderus ad Martial. L. 2.
Epigr. 6. Bovillas dictas sunt a boum multitudine,
quasi boum villa; mendicorum stasio; ibi enim
stipem colligebant. quae quam vera sit, mihi
quidem non liquet. Nonium sequebatur Ni-
colaus Perottus, Sipontinus olim antistes.

40. O QUALI VECTA EST DARDANA PUP-
PIS. AVE] melior lectio est unius codicis Re-
gli, ac primarum editionum, quali ducta est.
aves enim talium fere itinerum duces fabu-
lata est antiquitas. Vellejus Paterculus L. 1.
C. 4. Nec multo post Chalcidenses, Hippocle &
Megasthenes ducibus, Cumas in Italia condide-
runt. Huius classis cursum esse directum ad
lumbae antecedentis volatus ferunt; &c. Papi-
nius L. 4. Silv. 8.

Tu

Jam bene spondebant tunc omina, quod nihif illam
 Laeferat abiegni venter apertus equi;
 Quum pater in gnati tremulus cervice pendit,
 Et verita est humeros urere flamma pios.
 45 : Tunc animi venere Decii, Brutique secures,
 Vexit & ipsa sui Caesaris arma Venus.
 Arma resurgentis portans victricia Trojae
 Felix terra tuos cepit, Iule, Deos.

Si

*Tu ductor populi longe emigrantis Apollo,
 Cujus adhuc volucrum laeva cervice seden-*
tem

Respicens blande felix Eumelus adorat.

Curtius L. 4. C. 7. *Quariduum per vastas solitudines absumtum est. Jamque haud procul oraculi sede aberant; quum complures corvi agmini occurrunt, modico volatu prima signa antecedentes: Et modo humi residebant, quum lentius agmen incederet; modo se pennis levabant antecedentium iterque monstrantium visu.* sic Athenienses quum ducerent Ionicas colonias, Musas classis duces fuisse sub apum specie, auctor est Philostratus L. 2. Imag. in Melete. sic Orchomenios cornicis ductu invenisse Hesiodi ossa Naupacti jacentis, e Graecorum commentariis refert Nic. Leonicus Thomaeus L. 2. Var. Hist. C. 85. de legionibus Vitellii (non de ipso; ne erres) tale quid memoriae tradiderunt duo graves Historici. Suetonius Vitell. C. 9. *compositis Germanicis rebus, par-titus est copias, quas adversus Othonem praemitteret, quasque ipse perduceret. Praemisso agmini laetum evenit auspicium. siquidem a parte dextra repente aquila advolavit, lustratisque signis, ingressos viam sensim antecessit.* Tacitus L. 1. Hist. C. 62. *Laetum augurium Fabio Valentii exercitusque, quem in bellum agebat, ipso protectionis die, aquila leni meatu, prout agmen incederet, velut dux viae praevolavit: longumque per spatium, is gaudentium militum clamor, ea quies interitae alitis fuit, ut haud dubium magnae Et prosperae rei omen acciperetur.* talem hic utique ducem intellexit noster poeta: qualem & supra tetigerat L. 2. Eleg. 20.

quum rudis Argus

Dux erat ignoto missa columba mari.

& L. 3. Eleg. 21. v. 13. in Beroaldi editione primulum visum est istud *vecta*: ipse tamen,

quare priorem scripturam deseruerit, rationem reddit nullam.

43. QUUM PATER IN NATI TREMULUS CER-VICE PENDIT] *gnati* habet noster secundus, proba & poetica scriptura; ac deinde *tremidus* pro *tremulus*; ceteri ferè *trepidus*. Verum an vox sit bene Latina rō *tremidus*, non habeo dijudicare. apud Papinium vulgo editur L. 11. Theb.

ad lituos hilarem, intrepidumque subarum

Prospiciebat equum.

ubi Barthius notat, duos meliores libros, qui ipsi essent in mundo, disertè scribere, *intremidumque*, neque posse se ex facili dam-nare vocem fortasse in pluribus scriptoribus corruptam. videtur tamen contra stare Virgilius L. 3. Georg. ubi equorum *tremor* numeratur inter indicia vividissimi vigoris:

si qua sonum procul arma dedere,

Stare loco nescis; micat auribus, Et tremis artus.

& deinde:

Nome vides, ut tota tremor pertinet equorum Corpora, si tantum notas odor attulis auras? cui Olympius Nemesianus accedit Cyneget.

lumina virvida torquent,

Hinnitusque cient tremuli, frenisque repu-gnant.

dispicendum igitur cautius, an Statio expediant Barthii membranae. nisi si *intremidus* est valde *tremidus*; qua ratione vocola in saepe auget & intendit significatum. Vox *fremidus* ad eandem notam percussa est, quam Nic. Heinsius Ovidio dedit L. 5. Metam. v. 2. noster hac ipsa Elegia *tremulam* vocat Sibyllam: infra quoque annos *tremulos* posuit pro aetate senecta, Eleg. 7.

Nutrix in tremulis ne quid desideret annis

Parthenis.

Catullus Carm. 54.

Te

Si modo Avernalis tremulae cortina Sibyllae
 50 Dixit Aventino rura pianda Remo:
 Aut si Pergameae sero rata carmina vatis
 Longaevum ad Priami vera fuere caput.
 Vertite equum, Danaï: male vincitis. Ilia tellus
 Vivet; & huic cineri Jupiter arma dabit.

Opti-

*Is suis tremulus parans
 Invocat.*

Terentius Eunuch. Act. 2. Sc. 3.

Constituto adcurris ad me, quam longe quid-

desp,
Incurvus, tremulus, labiis demissis, gemens.
 sic & Priamum, huic Anchisae coevum, de-
 scribit Juvenalis Sat. 10.

Tunc miles tremulus papsa tulit arma tiara.
 Simus his Catonibus contenti, dum erudi-
 tior aliquis & tremulus donet civitate.

49. AVERNALIS] epitheto habitationem
 Sibyllae designat. Virgilius L. 3. Aen.

Huc ubi delatus Cumeam accesseris urbem,
Divinoque lacus, & Aversa sonantia sil-

vis,
Insanam vatem aspicias, quae rupe sub ima
Fata canit, foliisque notas, & nomina man-

dat.
 erat autem haec Sibylla Phemonoe, traden-
 te hic Servio.

49. CORTINA SIBYLLAE] videndus Gif-
 nius Indice Lucretiano in Praefringere. no-
 vam de cortina opinionem fovebat illustris
 Peireskianus, quam exponit in ejus Vita sum-
 mus Vir Petrus Gassendus L. 4.

50. AVENTINO REMO] epitheton ex histo-
 ria ductum. Festus: *Remanus ager dictus,*
quia possessus est a Remo, & habitatio Remi Ro-
mana: sed & locus in summo Aventino Remo-
ria dicitur, ubi Remus de urbe condenda fuerat
auspicatus. Livius L. 1. C. 6. quoniam gemini
 essent, nec aetatis verecundia discrimen facere
 possent, ut Dii, quorum tutelae ea loca essent,
 auguriis legerent, qui nomen novae urbi daret,
 qui conditam imperio regeret. Palatinum Romu-
 lus, Remus Aventinum ad inaugurandum tem-
 pla capiens. noster infra Eleg. 6.

Quam nisi defendes, murorum Romulus au-
gnr

Ire Palatinas non bene vidit aves.
 quid igitur dicas movisse patrem Ennium,

cur dissentiret? dissentit enim apud Cicero-
 nem L. 1. de Divinar. C. 48.

Curantes magna cum cura, concupientes
Regni, dant operam simul auspicio, augurio-

que.
Hinc Remus auspicio se devovet, atque secun-

dum
Solus avem servat. At Romulus polcher in

alto
Quaerit Aventino, servans genus alivolum-

sum.
 certior puto est auctoritas Messalae auguris,
 Aventinum montem extra pomerium exclu-
 sum fuisse tradentis, quod in eo monte Re-
 mus urbis condendae gratia auspicaverit, a-
 vesque irritas habuerit, superatūque a Ro-
 mulo sit, referente doctissimo morum vete-
 rum scriptore A. Gellio L. 13. C. 14.

54. ILIA TELLUS VINCEAT, ET HUIC CI-
 NERI JUPITER ARMA DABIT.] omnes libri
 qua scripti, qua cusi, *ilia tellus Vivet.* quod
 rectum est, nec debet mutari. & evince-
 bat aperte illud cineris emblema. Lucretius
 L. 4.

Quippe ubi nulla latens animae pars remane-
ret

In membris, cinere ut multa latet obrutus
ignis:

Unde reconstitui sensus per membra repente
Possit, ut ex igni caeco consurgere flamma.

Ovidius Remed. Amor.

Ut paene extinctum cinerem si sulfure tangas;
Vives, & a minimo maximus ignis erit.

& L. 7. Metam.

Ut solet a ventis alimenta adsumere, quaeque
Parva sub induta latuit scintilla favilla,
Crescere, & in veteres agitata resurgere vi-

res.
 pari Florus imagine utitur L. 4. C. 2: *Quis*
non peractum esse cum Pompejo crederet bellum?
atque acius multo atque vehementius Thessalicis
incendii cineres recalvere.

Tt

55. O.

- 55 Optima nutricum nostris Lupa Martia rebus.
Qualia creverunt moenia lacte tuo!
Moenia namque pio conor describere versu.
Hei mihi, quod nostro parvus in ore sonus.
Sed tamen exiguo quodcumque e pectore rivi
60 Fluxerit, hoc patriae serviat omne meae.
Ennius hirsuta cingat sua dicta corona:
Mi folia ex hedera porridge, Bacche, tua.

Ut

55. OPTIMA NUTRICUM NOSTRIS LUPA MARTIA REBUS] ea deinde pro numine habita, in gratiam populi late tyranni. lapis Eporitanus apud Gruter. cv. ii.

LVPAB. ROMANAE
M. VALERIUS. PHOEBUS
VI. VIR. AVG.

57. MOENIA NAMQUE PIO CONOR DISPO-
NERE VERSU] ita est in Groningano, Re-
giis, & Colbertinis. supra L. 3. Eleg. 3.

Corpora disponens, mentem non vidit in arte.
nostrum autem libri, & Comelinianus Gebhar-
di, describere habent: quod magis placet.
Describere est partiri, in limites & certum in
ordinem digerere, positum terminis dividere,
rectis ac certis finibus quid constituere. Vir-
gilius Eclog. 3.

Descripsit radio totum qui gentibus orbem.
& L. 6. Aen.

coelique meatus
Describens radio, & sargentis sidera dicent.
Cicero i. Catilin. C. 4. Fuisse igitur apud Lae-
ciam illa nocte, Carilina: distribuisti partes Ita-
liae: statuisti quo quemque proficisci placeret:
delegisti quos Romae relinqueres, quos tecum edu-
ceres: descripsisti urbis partes ad incendia. pro
P. Sextio C. 65. Haec est una via, mihi cre-
dite, & laudis, & dignitatis, & honoris:
a bonis viris, sapientibus; & bene natura con-
stituitis, laudari, & diligere: nosse descriptionem
civitatis, a maioribus nostris sapientissime con-
stitutam. L. 1. de Divinat. C. 17. Quis vete-
rum scriptorum non loquitur, quae sit ab Attio
Navio per lituum regionum facta descriptio? L.
2. de Oratore C. 15. ipsa mater exedificatio
posita est in rebus, & verbis. Rerum ratio or-
dinem temporum desiderat, regionum descriptio-
nem: &c. Horatius Epist. ad Pisonem:

Descriptas servare vices, operumque colores,
Cur ego, si nequeo, ignoroque, poeta salu-
tor?

60. HOC PATRIAE SERVIA OMNE MEAE]
quidam libri serviet. non male. Ovidius L.
4. Pont. Epist. 8.

Si quid adhuc igitur vivi, Germanice, no-
stro

Restat in ingenio, serviet omne tibi.

61. ENNIUS HIRSUTA CINGAT SUA DICTA
CORONA] redimitur Ennius & libros & crines
suos corona rudi, incompta, & plexa sine ar-
te, hispida, ac dura. Plinius L. 21. C. 27.
Acinon & coronarum caussa & ciborum Aegy-
ptii ferunt. Eademque erat, quae ocymum, ni-
si hirsutior ramis ac foliis esset. & L. 24. C. 19.
Philanthron herbam Graece appellant hirsu-
tam, quoniam vestibus adhaerescat. ex hac co-
rona imposita capitis dolores sedantur. qui pri-
mus usus coronarum apud mensas. hinc trans-
latè hirsutum vocabant quod esset rigidum,
tetricum, ac severum. Martialis L. 9. Epi-
gr. 48.

Democritos, Zenonas, inexplicitoque Cato-
nus,

Quidquid & hirsutis squalet imaginibus.
Ovidius L. 2. Trist.

Sumferis Annales: nihil est hirsutius illis.

Id est, nihil est illis gravius, & magis com-
positum ad morem severioris disciplinae.
quamquam inventus est nuper, qui istud O-
vidii hirsutum pro libidinoso exponeret ad
Sueton. Tiber. cap. 45. talem coronam no-
ster duram dixit L. 3. Eleg. 1.

Mollia, Pegasides, vestro date sertae poetae:

Non faciet capiti dura corona meo.
quod vero ait de libris Ennii (hos enim sua
dicta appellat) corona redimitis, id sumtum
est & palaestra citharoedorum, adeoque ab
ipso Apolline. Papinius L. 6. Theb.

Finis

Ut nostris tumefacta superbiat Umbria libris;

Umbria Romani patria Callimachi.

65 Seandentes si quis cernet de vallibus arces,

Ingenio muros aestimet ille meo.

Roma fave, tibi surgit opus: date candida cives

Omina, & inceptis dextera cantet avis.

Sacra, diesque canam, & cognomina prisca locorum:

70 Has meus ad metas fudet oportet equus.

Dicam, Troja cades, & Troja Roma resurges.

Et maris, & terrae longa sepulcra canam.

Quo ruis imprudens vaga dicere facta Properti?

Non sunt ah dextra candida fila colo.

75 A-

*Finis erat; differt avidas audire sorores:
Dumque chelyn lauro, textumque illustre co-
romae*

Subligas, & picto distinguis pectora limbo, &c.
Lutatus interpres: citharodorum disciplinam
expressit, quibus moris est finito carmina coro-
nam, distractam capiti, citharae subligare. Pe-
tronijs: *Dammabas Apollo noxias manus, ly-
ramque resolutam modo nato flore honorabat.*
Angelus Polizianus, vir suo aetate major, in
elegia de violis:

*Hic ego crediderim citharas ornare corollis
Permissi in roseo margine Pieridas.*

64. UMBRIA ROMANI PATRIA CALLIMA-
CHI] hoc est, Propertii, eum apud Roma-
nos numerum obtinentis, quem Callima-
chus apud Graecos. id nunc etiam pueri
sciunt: nec tamen semper sciverunt viri.
Blondus certe Flavius, Romanarum Anti-
quitatum fere primus vindex, novum hinc
poetam nobis concinnavit, *Romanum Calli-
machum* nomine; errore prorsus joculari.
audi ipsummet Italiae illustratae Reg. 4. p.
329. edit. Froben. *Postquam vero Propertii te-
stimonium de se ipso attulimus, alium Umbriae
poetam dare volumus, ignotum nobis, sicut &
ipse Propertius fuit, patriae. Nam in eodem Elo-
giarum IV. sic dicit:*

*Ut nostris tumefacta superbiat Umbria libris,
Umbria Romani patria Callimachi.*
tetigit, ante me, Blondi lapsum Jos. Castalio
Dec. 8. Observ. C. 8. Blondi tamen ignosci
haud difficulter potest, in spissis illis tenebris.
Sed quis patienter ferat, Altorfium oppidum ve-

tus transfigurari in Altorfium hominem ado-
lescentulum? id factum est nuper, in tam clara
luce rerum Europaeorum, a scriptore Gallo:
cui prodesse debet gentile solum, & solis Gallis
propria ingenii venustas. nam Germanus ali-
quis, vel crassa auro Batavus, si fecisset idem,
haud sic abiret. porro Umbriae non exigua
laus est, protulisse duo ab omni memoria long-
e jucundissima atque amoenissima ingenia,
M. Accium Plautum dico, & S. Aur. Propertium
nostrum. quibus si tertium adjunxero,
non suae tantum patriae, verum totius Italiae
lumen splendidissimum, haud quaquam
peccavero. is est Joannes Jovianus Pontanus,
Cereti in Umbria natus, quo illo tempore (ar-
bitrum do virum excellentem Augustum Buch-
nerum) *nec doctiorem, nec sapientiorem, nec
omnibus studiis liberalibus instructionem alium-
totum propemodum habitis Europa.* Patriam ipsa
suam Pontanus celebrat L. I. Amor.

*O si post cineres & me quoque jaceret alumnus
Umbria, carminibus non imbecilla meis.*

*Umbria Pieridum culicis, patria alta Pro-
perci,*

*Quae me non humili candida morte rubis,
Vigia quem gelidis placidis circumfluit undis,
Et Nar sulfureis fontibus usque calens.*

*Hic ubi me viridi puorum sub valle canentem
Audis irrigui caerulea Nympha loci.*

71. TROICA ROMA RESURGES] Gebhardi
libri habebant *Troia*. quae vera est scriptura,
operose & docte adserta Nic. Heinio Not.
in Ovid. Epist. Penelope's p. 28.

73. QUO RUIS IMPRUDENS] hunc versum,

T t 2

&

- Aversis Charisin cantas: aversus Apollo
 Poscitur invita verba pigenda lyra.
 Certa feram certis auctoribus; aut ego vates
 Nescius arata signa movere pila.
 Me creat Architae soboles Babylonius Horos,
 80 Horos, & a proavo ducta Conone domus.
 Dii mihi sunt testes, non degenerasse propinquos;
 Inque meis libris nil prius esse fide.
 Nunc precium fecere Deos, & fallitur auro
 Jupiter obliquae signa iterata rotae.
 85 Dixi ego quum geminos produceret Arria natos,
 (Illa dabat.natis arma vetante Deo)
 Non posse ad patrios sua pila referre penates.
 Nempe meam firmant nunc duo busta fidem.

Quip-

& tres istos qui sequuntur, egregie, si quid ego hic video, restituit Nic. Heinsius Not. in Ovid. L. 3. Amat. Art. 7. 672.

Quo ruis imprudens vana dicere facta Propertii?

Non sunt ab dextra candida fila colo.

Aversis Charisin cantas: aversus Apollo

Poscitur invita verba pigenda lyra.

rationes ipse suas istic deputavit: tria ego verba addam. *vana* legitur in uno Regio, itemque in nostro secundo. *condita fila* agnoscunt omnes libri: verum quid rei sit *condere fila*, ubi de stamine sermo est, nemo facile expediverit. itaque proximum erat *candida* rescribere, mutato o in a, & t in d; quod jam compluries probatum est. *colo* est in omnibus libris, non *colu*: quamquam id parum refert. *Accersis* (sic fere membranæ, non *Arcessis*) manifesta præfert vestigia tot *Aversis*. *cantas* habent tres libri. *Charites*, quod e suo Scaliger produxit, firmat Comelinianus Gebhardi. *aversus* exstat in Colbertinis & in nostro utroque. *Poscitur* quoque elegantius est altero isto pervulgato. sic Ovidius L. 4. Fastor.

Expedit errantem memori gratissima conjux;

Et dixit, gravidæ posceris exita bovis.

Horatius L. 1. Od. 32.

Poscitur: si quid vacui sub umbra

Lusimus tecum, &c.

ita recte ibi scriptum est in membranis Cla-

rissimi Graevii. quod firmant scholia antiqua. Hisce singulis bene examinatis, non poteris quin gratias agas divino summi Viri ingenio, locum depositum tam feliciter persanantis.

77. HAUD EGO VATES] in sex scriptis, inque editione Veneta, legitur *aut ego vates*, sensu arguto; Certa tibi canam auctoribus certis, aut ego artem, quam profiteor, non intelligo. expressit noster Maronem suum L. 10. Aen.

*Quid si, quod voca gravaris,
 Mente daves? atque haec Turno rata visa ma-
 neret?*

*Nunc manes insentem gravis exitus: aut ego.
 veri*

Vana feror.

Ovidius Epist. Leandri:

*Aut ego non novi, quam sit temerarius; aut
 me*

*In freta non cantus tum quoque misset A-
 mor.*

81. NON DEGENERASSE PROPINQUIS] *propinquos*, nostri libri, & Groninganus, cum altero Regio. ita etiam correxerat Nic. Heinsius Not. in Ovid. L. 3. Pont. Epist. 1. & compluribus optimorum auctorum firmaverat exemplis. *re degenerare* cum tertio casu fere junxerunt posteriores. Manilius L. 4.

*Degenerant nati patribus, vincuntque paren-
 tes,*

Ingeniumque suum retinent.

Clau-

- Quippe Lupercus, equi dum faucia protegit ora,
 90 Heu sibi prolapsa non bene cavit equo.
 Gallus at in castris dum credita signa tuerur,
 Concidit ante aquilae rostra cruenta suae.
 Fatales pueri, duo funera matris avarae,
 Vera, sed invito, contigit ista fides.
 95 Idem ego, quum Cinarae traheret Lucina dolores,
 Et facerent uteri pondera lenta moram,
 Junoni votum facite impetrabile, dixi.
 Illa parit. libris est data palma meis.
 Hoc neque arenosum Libyae Jovis explicat antrum,
 100 Aut sibi commissos fibra locuta Deos.
 Aut si quis moras cornicis senserit alas:
 Umbra neque haec magicis mortua prodit aquis.
 Adspicienda via est caeli, versusque per astra
 Trames, & ab zonis quinque petenda fides,
 105 Felicesque Jovis stellae, Martisque rapacis,
 Et grave Saturni sidus in omne caput.
 Quid moveant Pisces, animosaeque signa Leonis,
 Lactus & Hesperia quid Capricornus aqua.

Exem-

Claudianus de iv. Conf. Honor.

*Aequalis mihi Pyrrhus eras, cum Pergama
 solus**Verteres, & patri non degenerares Achilli.*

Papinius L. 1. Theb.

*magni de stirpe creatum**Oeneos, & Marti non degenerare paterno
 Accipies.*apud eundem poetam degener legitur cum
 casu secundo, elegancia Graecanica, L. 9.*ostendi natum, posuique tremantem**Ante tuos confessa pedes. nec degener ille**Sanguinis, inque meos reptavit prostratus arcus.*idem quoque turpare dixit, pro degenerare,
 L. 7.*Hic & mente Lacon, crudi torrentis alum-
 nus,**Nec turpavit avos.*99. HOC NEQUE ARENOSUM LIBYAE JOVIS
 EXPLICAT ANTRUM] Cicero L. 6. ad famil.
 Epist. 6. non igitur ex alitis involatu, nec e
 cantu sinistro oscinis, nec ex tripudiis solistimis,
 aut sonitu tibi augur: sed habeo alia signa,*quae observem, quae est non sunt certiora illis,
 minus tamen habent vel obscuritatis vel erroris.*100. SIBI COMMISSOS FIBRA LOCUTA DEOS]
 id extulit Statius, *verum spirantibus extis*, L.
 4. Thebaidos; & deinde L. 5.*niger omnibus aris**Ignis, & in nullis spiras Deus integer extis.*
 Nalsonem opinor secutus L. 15. Metam.*ereptas urventi pastora fibras**Insipiant, mentemque Deum scrutantur in
 illis.*Cicero L. 1. de Divinat. C. 10. *quid fissum in
 extis, quid fibra valeat, accipio: quae causa
 sit, nescio.*108. LOTUS ET HESPERIA QUID CAPRI-
 CORNUS AQUA] noster secundus, *Lactus &
 Hesperia*. quod non possum non amplecti. Vir-
 gilius L. 2. Aen.*Adversus rupto seu quondam turbine venti**Confluent, Zephyrusque, Notusque, & lae-
 tus Eois**Eurus equis.*ita hic Capricornus lactus occiduo mari, cu-
 jus

Tt 3

- Exemplum grave erit Calchas: namque Aulide solvit
 110 Ille bene haerentes ad pia saxa rates.
 Idem Agamemnoniae ferrum cervice puellae
 Tinxit, & Atrides vela cruenta dedit.
 Nec rediere tamen Danai. tu diruta sterum
 Supprime, & Euboicos respice, Troja, finus.
 115 Nauplius ultores sub noctem porrigit ignes,
 Er natat exuviis Graecia pressa tuis.
 Victor Oilide, rape nunc, & dilige vatem,
 Quam vetat avelli veste Minerva sua.
 Haecenus historiae. nunc ad tua devehor astra.
 120 Incipe tu lacrimis aequus adeste novis.

Um-

jus ei regnum dederunt poetae. Horatius L. 2. Od. 17.

tyrannus

Hesperiae Capricornus undae.

neque mirum si exsultet, & sese efferat in suo ipsius regno. pari ratione eidem poetae Notus dicitur *arbitr. Hadriae* L. 1. Od. 3, ditione minus lata.

115. NAUPLIUS ULTORES SUB NOCTEM PORRIGIT IGNES) historiam eleganter, suo more, exponit L. Septimius L. 6. C. 1. & Seneca multa cum pompa Agamemn. Act. 3. ante utrumque fecerat Pacuvius Duloreste, unde haec producit Priscianus L. 5.

Pater

Achaeos in Caphareis saxis pleros perdidit.

plura Cicero nobis servavit L. 1. de Divinat. C. 14. & L. 3. de Orat. C. 39. *Quid? gubernatores nonne falluntur? an Archivorum exercitus, & tot navium rectores non ita profecti sunt ab illo,*

Us profectio laeti piscium lasciviam

Intuerentur, nec tuendi sarias capere possent?

Interea prope jam occidente sole inhorrescit mare,

Tenebrae conduplicantur, noctisque & nimbum occaecat nigror:

Flamma inter nubeis coruscat, coelum tonitru contremis,

Grando mixta imbi largifluo subito praecipitans cadit:

Undique omnes venti erumpunt, saevi exsistunt subitaneae:

Reris aestu pelagus.

nam & haec eodem pertinebant. Utinam integrum exstaret grande illud Pacuvii drama, & intercidissent potius languentes aliquot atque clumbes recentiorum foetus!

118. QUAM VETAT AVELLI VESTE MINERVA SUA] alii libri, indicante Passeratius, *avelli ex aede*; alii, *avelli sede*. frustra. Cassandra enim una cum Palladis simulacro, quod erat amplexata, ex adytis traxit violentia Ajacis. recte igitur ipsam amiculo suo contestam avelli vetat Minerva. Talem olim pinxerat nobilis artifex Polygnotus, cujus tabulam enarrans Pausanias in Phocicis, *Sedet, inquit, ipsa Cassandra humi, Palladium complexa; quod ipsum & suis sedibus virgo avellit, cum supplicem ab ara Ajax abstraxit.* Lucilius L. 26 *Nec mihi Oiliei proferatur Ajax, quod Cassandra signo deripuit.* puto istic legendum, cum signo deripuit, subintellecto ex adytis. Quamquam (fatebor enim) Romani a Polygnoto non semper steterunt. Hyginus Fab. 116. *Illo capto, & divisa praeda, Danai cum domum redirent, ira Deorum, quod sana spoliaverant, & quod Cassandra Ajax Locrus a signo Palladio abripuerat, tempestate & flatibus adversis ad saxa Capharea vastagium fecerunt.* haec itaque conjectura esto. tamen nostrum poetam, Graecos libenter sequentem, potius ex Pausania interpretandum opinor. & Cassandra quidem inimici regis filiam mitius habuit furiosus ille Ajax, quam suam germanam Tryphaena ista Grypi; quae vocatis ipsa militibus, (ita Justinus L. 39. C. 3.) *misit qui sororem confoderent. Qui ut in templum intraverunt, cum evellet.*

6070

- Umbria te notis antiqua penatibus edit.
 Mentior? an patriae tangitur ora tuae?
 Qua nebulosa cavo rorat Mevania campo,
 Et lacus aestivis intepet Umber aquis,
 125 Scandentisque arcis confurgit vertice murus,
 Murus ab ingenio notior ille tuo.
 Ossaque legisti non illa actate legenda
 Patris, & in tepues cogeris ipse Lares.
 Nam tua quum multi versarent rura juvenci,
 130 Abstulit excultas pertica tristes opes.
 Mox ubi bulla rudi dimissa est aurea collo,
 Matris & ante Deos libera sumta toga:
 Tum tibi pauca suo de carmine dictat Apollo,
 Et verat infano verba tonare foro.
 135 At tu finge elegos fallax opus: haec tua castra:
 Scribat ut exemplo cetera turba tuo.

Mili.

eam non possent, manus amplexantis Deae simul lacrum praeciderunt.

123. *QUA NEBULOSA CAVO RORAT ME-
 VANIA CAMPO*] *Quam* reponerat Nic. Hein-
 sius Not. ad Claudian. L. 1. in Rufin. v. 385.
habet & quam noster primus, & unus Re-
 gius. quod tamen huc non facit. neque e-
 nim dici potest Mevania campo nebuloso ro-
 rare Propertii patriam Mevaniam. *Qua* est
 adverbium loci; cui adcrevit *in* ex vicini-
 tate vocis *nebulosa*.

24. *ET LACUS AESTIVIS INTEPET UMBER
 AQUIS*] idem ille liber noster, *Ut lacus aesti-
 vis*. *Ut*, adverbium temporis, significat quam
 primum, simul ac, &c. Virgilius L. 8.

*Ut belli signum Laurenti Turnus ab arce
 Extulit, & rauco strepuerunt cornua cantu,
 Urque acris concussit equos, usque impulit ar-
 ma,*

Extemplo turbati animi.

hac ratione sensus esset, Mevaniam tum ma-
 xime nebulas exhalare, quum lacus Umber
 caepit aestivis aquis intepescere. sed quis est
 ille Umber lacus, & quidem tepens? nescio.
 Schoppius in Paradoxis Literariis dicit Jo-
 hannem Metellum Sequanum in melioris
 notae codicibus perscriptum invenisse,

Et sacer aestivis intepet Imber aquis.

additque, *Imbrem sacrum* fuisse fontem aquae

calidae, muro inclusum, cujus etiam tunc
 praeclarae viscerentur reliquiae; *Imber sacro* ho-
 die dici, vel *Imber sacro*, &c. indicasset heros
 iste hybrida, in qua parte terrarum adser-
 ventur praeclari isti codices Johanni Metel-
 lo inspecti. nam eorum, qui ad hunc usque
 diem innotuerunt eruditiss, tale quid habet
 nullus. itaque de *Imbre sacro* cras credemus,
 hodie nihil. nam etsi Batavorum aures qua-
 rumvis fabularum capaces pronuntiat ibidem
 dictator Schoppius; tamen nondum inven-
 tus est Batavus ullus, qui sibi persuaderi sit
 passus, Schoppium fuisse virum bonum &
 honestum.

125. *SCANDENTISQUE AXIS*] facile adsen-
 tior Passeratius, e veteri libro *arcis* reducen-
 ti. de quo etiam monuerat Canterus noster,
 & doctissimus Livinejus.

128. *IN TENUES COGERIS IPSE LARES*] *Id ipse*
 legitur in libris melioribus. valde abu-
 tuntur bono otio, qui multa hic argutantur
 pro suo *ipse, iisse, ire, esse*. non erant tanti.

131. *BULLA RUDI DEMISSA EST AUREA
 COLLO*] noster primus, cum duobus Geb-
 hardi, *dimissa*, i. e. collo demta, & Lari-
 bus donata. aliud sane est *demissa* apud Vir-
 gilium L. 7.

Aurea pectoribus demissa monilia pendunt.

per *bullam auream* exprimit sui ordinis con-
 ditio-

- Militiam Veneris blandis patiere sub armis,
 Et Veneris pueris utilis hostis eris.
 Nam tibi victrices, quascumque labore parasti,
 140 Eludet palmas una puella tuas.
 Et bene quum fixum mento decusseris uncum,
 Nil erit hoc. rostro te premet ansa suo.
 Illius arbitrio noctem, lucemque videbis,
 Gutta quoque ex oculis non nisi iussa cadet.
 145 Nec mille excubiae, nec te signata iuvabunt
 Limina: persuasae fallere rima sat est.
 Nunc tua vel mediis puppis luctetur in undis,
 Vel licet armatis hostis inermis eas,
 Vel tremefacta cavo tellus diducat hiatu:
 150 Octipedis cancri terga sinistra time.

ditionem. ea enim fuit puerorum ingenue-
 rum, quorum patres equo stipendia iusta
 meruissent. vide Macrobius L. 1. Sat. C. 6.
 & Scholiastem Juvenal. in Sat. 5. v. 164.
 pulcre Cicero Accus. 1. in Verr. C. 58. Ita
 quæ tibi, Hortensi, non illius aetas, sed causa:
 non vestitus, sed fortuna popularis videbatur.
 neque te tam commovebat, quod ille cum toga
 praetexta, quam quod sine bulla venerat. vesti-
 tus enim neminem commovebat is, quem illi
 mos & jus ingenuitatis dabat. quod ornamen-
 tum pueritiae pater dederat, indicium atque in-
 signe fortunae, hoc ab isto praedone ereptum esse
 graviter & acerbè homines ferebant.

137. MILITIAM VENERIS BLANDIS PATIE-
 RE SUB ARMIS] male hic armis substituunt.

est enim perpetua translatio a re militari.
 confer Naloniem L. 1. Amor. Eleg. 9. quam-
 quam & istinc armis adstruat aliquis arguta-
 tor. hic sane armis habent veteres membra-
 nae.

141. FIXUM MENTO DISCUSSE-
 RIS UNCUM] legendum, decusseris. praecunt duo Regii,
 & noster secundus, in quibus descusserit.

149. TELLUS DIDUCAT HIATUM] bene no-
 ster primus, cum Groningano, diducat hia-
 tu. rō diducat agendi figura positum, patien-
 di tamen intellectu capiendum est. quod ego
 nunc ope veterum membranarum, id olim
 solo ingenii acumine praestitit, & exemplis
 idoneis adstruxit capitalis ille Valens Acida-
 lius Vellejan. Lēction. C. 8. L. 1.

II.

Quid mirare meas tot in uno corpore formas?
 Accipe Vertumni signa paterna Dei.
 Tuscus ego, Tuscis orior: nec poenitet inter
 Praelia Volsanos deseruisse focos.
 5 Haec me turba juvat: nec templo laetor eburno:
 Romanum satis est posse videre forum.
 Hac quondam Tiberinus iter faciebat: & ajunt
 Remorum auditos per vada pulsa sonos.
 At postquam ille suis tantum concessit alumnis,
 10 Vertumnus verso dicor ab amne Deus.
 Seu quia vertentis fructum praecepimus anni,
 Vertumni rursus creditur esse sacrum.

Prima

Hujus Elegiae epigraphae est fere in libris priscis, *Fabula Vertumni*: in nostro primo, *de Deo Vertumno*. Joannes Goropius mallet *Signum Vertumni*, quia ipsum Vertumni signum loqui fecerit Propertius. posses & *Vertumnus* simpliciter scribere; quo modo infra *Mercules* dicitur in membranis Elegia 10. verum omnes isti tituli parentes librarios habuerunt, auctoribus suis merito redonandi.

2. ACCIPE VERTUMNI SIGNA PATERNA DEI] libri omnes *Vertumni*, scriptura antiqua. cui faver, & frequentem in nominibus Deorum docet, insignis Lipsius L. 1. Saturn. C. 2. in Junii Columellae exemplaribus priscis legitur *Vertumnus*, hoc versu,

Mercibus us vernis dives Vertumnus abundet. ita certe istic invenisse se dicit Jo. Baptista Pius Annot. post. C. 33. quamquam neque id infrequens est in aliorum voluminibus vetustis, atque etiam in lapidibus literatis. sic VORTUMNUS legitur apud Gruterum xcv. 3. potest autem varie scribi hoc nomen, cujus varias causas jam reddet noster. vide Daufquii Orthographica, volumine secundo.

3. TUSCUS EGO, ET TUSCIS ORIOR] *et* abest a plerisque libris: nec multum juvat, etiam si adsit. alii legunt *e Thuscis*. mihi neutrum probatur. Livius L. 26. C. 6. *Medixtuticus, qui summus magistratus apud Campanos est, eo anno Seppius Lepius erat; loco ob-*

scuro tenuique fortuna ortus. Horatius L. 4. Od. 6.

*Virginum primae, puerique claris
 Patribus orti.*

4. VOLSCINOS DESERUISSE FOCOS] ita vulgata; Borrichianus *Volsinos*; quum melius legeretur *Volsinios*, praecunte in commentariis Beroaldo. sed nostri libri, ac Groninganus, & Commelinianus Gebhardi, habent *Volsanos*. quod placuisse video magno Lipsio ad Tacit. L. 4. Annal. C. 65. alii *Volsanos* agnoscunt, alii *Volsanios*, haud multum a vera lectione abludentes. in primis editionibus est *Volsanios*, leviter itidem deflexum. Antonius Volscus legebat *Clusinos*, nescio quo auctore. *Vulsinii* & *Vulsinenses* saepe leguntur in monumentis antiquis. nos & libros meliores & ducem Lipsium sequemur.

5. NEC ME TURBA JUVAT] ita libri; in quibus fere confundi solent N & H initiales literae. bene autem e codice Vaticano emendavit praeclarissimus Lipsius *Haec me turba juvat*, L. 5. Ant. Lect. C. 10. quod sanis rationibus in Vertumno suo firmavit Joannes Goropius.

II. VERTENTIS FRUCTUM PERCEPIMUS ANNI] noster secundus claris literis *praecepimus* habet, i. e. primi cepimus. elegans est notio *non praecepere*. Virgilius L. 6. Aen.

Omnia praecepi, atque immo mecum ante peragi.

V†

Albi-

Prima mihi variat liventibus uva racemis,
Et coma lactenti spicea fruge tumet.

15 Hic dulces cerasos, hic autumnalia pruna
Cernis, & aestivo mora rubere die.

Infir-

Albinovanus Eleg. ad Liviam Aug.

Fingebas raducem, praeceptaque mente fove-
bas

Gaudia, & ante oculos jam tibi victor
erat.

Ovidius Epist. Helen.

Ad possessa venis praeceptaque gaudia serms.

Caesar L. 3. Bel. Civ. C. 31. a publicanis suae
provinciae debitam biennii pecuniam exegerat,
& ab eisdem insequentis anni mutuam praece-
perat. ibidem C. 87. magna spe & laetitia
omnium discessum est. ac jam animo victoriam
praeicipiebant, quod de re tanta, & a tam pe-
rito imperatore, nihil frustra confirmari vide-
batur. Cicero 13. Philipp. C. 20. Sed jam se
colligit, & ad extremum incipit philosophari.
Si me rectis sensibus euntem Diis immortales, ut
spero, adjuverint: vivam libenter. Sin autem
aliud me fatum manet: praecipio gaudia suppli-
ciorum vestrorum. ----- Praecipias licet gau-
dia: omnes te Diis, homines, summi, medii, infi-
mi; cives, peregrini; viri, mulieres; liberi, servi
oderunt. Florus, de Ptolemaeo Cypri rege,
L. 3. C. 9: & ille quidem ad rei famam vene-
no sata praecipit. idem elegans scriptor L. 4.
C. 12: Postquam extrema barbari vident, cer-
tissim igne, ferro, venenoque, quod ibi vulgo
ex arboribus saxis exprimitur, praecipere mor-
tem. Festus: praecipuum, quod ante capitur.
Solebant autem fructuum primitiae Vertu-
mano dari, quod hic videmus, & apud Na-
sonem L. 14. Metam.

Quid, quod annatis idem? quod, quae tibi
poma columetur,

Primus habet; laetaque tenet tota munera dex-
tra?

12. VERTUMNI RURSUS CREDIDIT ESSE
SACRUM] adfentior Goropio, creditur legen-
ti: quod & Passeratius e libris monuerat.
Creditur Vertumni rursus sacrum adesse,
quia vertentis anni fructus praecipimus. sic
paullo ante ajunt, *dicor*; paullo post fama
quae non ad certam aliquam personam refe-
runtur, sed ad vulgi persuasionem commu-
nem.

15. DULCES CERASOS] recte: neque enim

semper in Italia fuere fructu dulci. Servius
ad L. 2. Geor. v. 18. Cerasus civitas est Ponti,
quam cum delessit Lucullus, genus hoc pomi in-
de avexit, & a civitate cerasum appellavit.
nam arbor cerasus, pomum cerasum dicitur.
Hoc autem etiam ante Lucullum erat in Italia,
sed durum, & cornum appellabatur: quod post-
ea mixto nomine cornocerasum dictum est. aliter
Plinius L. 15. C. 25. Cerasi ante victoriam
Mithridaticam L. Luculli non fuere in Italia.
Ad Urbis annum DCLXXX, is primus vexit e
Ponto: annisq. CXX, trans Oceanum in Bri-
tanniam usque pervenere. de nomine idem,
quod Servius; de advectione in Italiam idem,
quod Plinius, tradit Laurentius apud Athe-
naeum L. 2. C. 11. quem tamen Daphnus do-
cet, Diphilum Siphonium, multis annis Lu-
cullio antiquiorem, quippe qui vixerit sub
Lyfimacho rege uno ex Alexandri successori-
bus, jam tum cerasorum meminisse. unde
probabile fit, ipsam urbem Cerasunta no-
men a cerasis traxisse; ut multa alia loco-
rum nomina sunt ducta a plantis hic aut il-
lic uberius provenientibus; observante in
Animadversionibus ad Athenaeum viro sum-
mo Isaac Casaubono. causam nominis pru-
denter dissimulat, cetera Plinio haerens,
Renatus Rapinus L. 4. Hortorum:

Quid memorem, ut Tiberim victor Romanus
ad altum

Saepe triumphatos, peregrino e litore, fructus
Astaleris: Cerasos ipsa ut Cerasunte petitas
Lucullus patriis primum plantavit in hortis:
Us sua mala Urbis Madus, sua pruna Dama-
scus,

Lydiaque, atque omni cum gente Aegyptus,
& Indi,

Ac domitiae longo portarentur agmine gentes?

15. AUTUMNALIA PRUNA] ejectis prunis
hic poma substituit Borrichianus, & noster
primus. male. Plinius L. 15. C. 13. quod a-
git de prunis: Et haec autem & persica, &
cerina, ac silvestria, ut nunc, autumnino cadis
condita, usque ad alia nascentia aetatem sibi
prorogant: reliquorum velocitas cito miscen-
tum transvolat. auctor Copac:

Sum

Infitor hic solvit pomosa vota corona,
 Quum pirus invito stipire mala tulit.
 Mendax fama nocet. alius mihi nominis index.

- 20 De se narranti tu modo crede Deo.
 Opportuna mea est cunctis natura figuris:
 In quamcumque voles verte, decorus ero.
 Indue me Cois; siam non dura puella:
 Atque virum sumta quis neget esse toga?
 25 Da falcem, & torto frontem mihi comprime foeno:
 Jurabis nostra gramina secta manu.
 Arma tuli quondam, &, memini, laudabar in illis:
 Corbis in imposito pondere messor eram.
 Sobrius ad lites: at quum est imposita corona,
 30 Clamabis capiti vina subisse meo.

Cinge

Sunt & caesuli, quos iuncea ficticia fecat:

Sunt autem illi cerea prima die.

20. DE SE NARRANTI TU MODO CREDE DEO] nihil hic est quod quemquam morari possit, nisi intercederet Gebhardus, e codice Palatino (uti ait) restituens

De se veranti tu modo crede Deo:

quum *verari* sit vera profari apud Ennium; & *veratrix* Apulejo dicatur mulier saga, quae consulentibus vera respondere pueratur. o abyssum lectionis antiquae! Sane si ita scripsit poeta noster, quos non putas ludos dedisse Augusto? Qui, Suetonio tradente C. 86. *genus eloquendi sectatus est elegans, & temperatum, vitatis sententiarum inopis atque incommunitate, & reconditorum verborum (ut ipse dicit) fustoribus, praecipuumque curam ducit sensum animi quam apertissime exprimere.* nimirum, qualem quisque veterum fortius est interpretem, talia fere procudantur huius ipsius scripta. quod vel maxime obtinuit saeculo superiore, quum esset in pretio quaestus ille horror dictionis antiquae. numquam iis feliciter procedit, qui sive in recensione auctorum veterum, sive in monumentis proprii ingenii, varias variarum aetatum loquendi formas confundere solent, ut olim multa iura coquus, nullo habito delectu. *Quid dicit, nescias, nisi ut male olere intelligas.*

23. INDUE ME COIS] editiones primae Caesii habent. de qua scriptura dictum alibi quod satis fit.

24. ATQUE VIRUM] *Maque virum* est in quinque libris. sed illud alterum habent & priscae editiones. utrum malis, parum referte puto.

28. CORBIS ET IMPOSITO PONDERE MESSOR ERAM] sagaciter conjiciebat Petrus Franciscus, vir praecclarus, *Corbis in imposito pondere m. e.* nam ita postea exaratum offendimus in nostris libris, & in Groningano: quibus deinde accessit unius Regii, uniusque Colbertini auctoritas. neque aliter editiones primae. istud & video ab Aldina primum profluxisse. elegans hic est usus voculae in. Virgilius L. 5. Aen.

occurrit Aestes

Horridus in jaculis, & polle Libyridos ursae.
 Phaedrus L. 5. Carm. 10.

*Cursu volucris, pendens, in novacula,
 Gabrus, comosa fronte, nudo corpore.*

Statius L. 4. Theb.

procul ipse gravi metuendus in hasta

Eminet.

& L. 7.

jaetanti talia frustra

Theridus acria Capreus occurrit in hasta.

30. CLAMABIS CAPITI VINA SUBISSE MEQ] Nic. Heinsius Not. in Ovid. L. 1. Artis Amar. v. 568, legit *capiti vina subisse tuo.* quod ego, ut verum fatear, quid rei sit non satis capio. itaque, nisi si mendum est typographium, sustinebo donec prodeant Notae Viri incomparabilis in Aurelium nostrum:

V v 2

quod

Cinge caput mitra, speciem furabor Iacchi:

Furabor Phoebi, si modo plectra dabis.

Cassibus impositis venor: sed arundine sumta,

Faunus plumoso sum Deus aucupio.

35 Est etiam aurigae species Vertumnus, & ejus,

Trajicit alterno qui leve pondus equo.

Suppetat hoc, pisces calamo praedabor; & ibo

Mundus demissis institor in tunicis.

Pastorem ad baculum possum curare, vel idem

40 Sirpiculis medio pulvere ferre rosam.

Nam:

quod brevi futurum animus mihi auguratur.

35. EST ETIAM AURIGAE SPECIES VERTUMNUS] non bene haec interpretatus est Passeratus: qua de caussa pessimè intellexerunt Marollius, ejusque fucus Phil. Silvius. Tu vide Salmasii Notas in Vopiscum p. 506. & Panvinium L. 1. de Ludis Circens. C. 9.

38. MUNDUS DEMISSIS INSTITOR IN TUNICIS] *demissae tunicae* sunt longiores, & ad feminarum tunicas propius accedentes, ut bene exposuit eruditissimus Ferrarius L. 3. de Re-Vest. C. 6. iis utebantur homines molliores, & quibus cura erat ut mulieribus placerent. ideo recte *mundus* hic institor dicitur, h. e. elegans, comtulus, formosulus, & quasi de capula totus. *Institores* autem sunt, quos Plautus *nugivendos* vocat, & quorum catalogum bene longum contexit Aulul. Aët. 3. Sc. 5. Nonius: NUGIVENDOS Plautus dici voluit omnes eos, qui aliquid mulieribus vendunt. Nam omnia, quibus matronae utuntur, NUGAS voluit appellari. Hi nugivendi, aequum erat, ut ad mulierum ingenium sese componerent, neque nimis viriliter vestirent. ideo *disinctus* Ovidius vocavit L. 1. Art. Amat.

Institor ad dominam veniet disinctus ornatum;

Expediet merces teque sedente suas.

At si lucrosae institoribus puellae, non minus quoque puellis lucrosi institores. erant enim mulierum magni amatores. Naso Remed. Amor.

Diligis ipsa alios: a me fastidit amari.

Institor heu noctes, quas mihi non das, habet.

Horatius L. 3. Od. 6.

*Sed iussa coram non sine conscio
Surgis marito, seu vocat institor,
Seu navis Hispaniae magister
Dedecorum pretiosus emtor.*

Et Epod. 17. ad Canidiam:

*Dedi sasis superque poenarum tibi,
Amata nautis mulinam & institoribus.*

scio institoris vocem latius extendi apud Jurisconsultos: sed eo, quem dixi, significatu fere ponunt poetae.

39. PASTOREM AD BACULUM POSSUM CURARE] exponunt, pastorem esse, vel pastoris munus gerere. sic Vellejus *censores implere dixit*, pro *censores*, L. 2. C. 95. ubi sagacissimus Acidalius hunc nostri locum ad eam mentem interpretatur, adducto Apuleji altero L. 1. Metam. *annonam curamus, ais, & aedilem gerimus; & si quid obsonare cupis, utique commodabimus.* cujus & hoc est L. 9. *Hic incinctus balteo militem gerebat.* At vero Passeratus elegantem lectionem (quam tamen ipsam idem ille meus Francius solerte conjectura divinaverat) profert e vetere suo libro,

Pastorem ad baculum possum curare, i. e. possum pastoris modo me ipsum incurvare, & baculo incumbere. Sanè apud Gortaeum, n. 49, gemma exhibetur, in qua lupa sub sic duos infantes lactans, cum adstante pastore, qui incurvus baculo innititur: alteraque itidem, n. 53, in qua eodem habitu pastor cum cane ad pedes sedente, & hirco, sive is caper est, in arbutulam enitente.

40. SIRPICULIS MEDIO PULVERE FERRE ROSAM] Junius Columella L. 10.

*Et vos agrestes, duro qui pollice molles
Demetis flores, ceno jam vineae testum.*

Sirpi-

Nam quid ego adjiciam; de quo mihi maxima cura est,
Hortorum in manibus dona probata meis?

Caeruleus cucumis, tumidoque cucurbita ventre
Me notat, & junco brassica vineta levi.

45 Nec flos ullus hiat pratis, quin ille decenter
Impositus fronti langueat ante meae.

At mihi, quod formas unus vertebar in omnes,
Nomen ab eventu patria lingua dedit.

Et tu, Roma, meis tribuisti praemia Tuscis,

50 Unde hodie vicus nomina Tuscus habet.

Tempore quo socii venit Lucomedius armis,
Atque Sabina feri contudit arma Tati.

Vidi:

Sirpiculum ferrugineis cumulate hyacinthis:
Jamrosa distendat consorti flamina junci,
Pressaque flammaeola rumpatur fscina caltha.
videndus super *sirpiculis* Jos. Scaliger in Var-
ron. L. 4. de L. L. quem sequitur Passeratius.

41. DE QUO MIHI MAXIMA FAMA EST]
in nostro primo, & Borrichiano, ac Gro-
ningano legitur *maxima cura est*; quod mul-
to videtur aptius, propter uxorem Pomo-
nam, cui, ut par erat, plurimum obsequi
volebat Vertumnus. ita ipse apud Nasonem
L. 14. Metam.

nec toto passim vagus erras in orbe:
Haec loca sola colis. nec, nisi pars magna pro-
corum,

Quam modo vidit, amat. Tu primus & ul-
timus illi

Ardor eris; solique suos tibi devoves annos.

42. HORTORUM IN MANIBUS DONA PRO-
BATA MEIS] nempe olera, non tantum foe-
tus arbutei. hinc ab olitoribus ac hortulanis
cultum fuisse Vertumnum observavit Turne-
bus L. 23. Adv. C. 6. quod firmat Ovidius
L. 14. Metam.

Sed neque jam foetus desideras arbore demtos,
Nec quas hortus alis cum succia misibus har-
bas;

Nec quidquam, nisi te:

50. UNDE HODIE VICUS NOMINA TUSCUS
HABET] noster primus cum Borrichiano le-
git u. h. *Tuscus n. vicus h.* quod tamen non
est magni momenti. Propertii tempore ma-
le audiebat hic vicus, & sola se vetustatis
fama tueri poterat. Horatius L. 2. Sat. 3.

Hic simul accepit patrimonii mille talenta.

Edicit, piscator uti, pomarius, auceps;
Unguentarius, ac Tusci turba impia vici,
Cum scurris factor, cum Velabro omne macel-
lum,
Mane domum venians. quid sum? venero fre-
quentes.

Verba facit leno. &c.

ecce non pauca collegia artificum honestissi-
mosum: nec tamen nova, quippe quae jam
inde a Plauti aetate istic quotidie suppullu-
labant. de origine istius vici aliquid habet
Servius, quod & huc faciat, ad L. 5. Aen.
v. 560. postea dictus fuit *Turarius*, tradente
Helenio Acrone. habebat autem istic aedem
suam Vertumnus, ipse Tuscus. Porphyrio in
Horat. L. 2. epist. 20. *Vertumnus deus est prae-*
ses vendendarum rerum, hoc est, emendarum ac
vendendarum, qui in vico Turario sacellum ha-
buit. Alconius in Accus. 1. in Verr. C. 59.
Signum Vertummi in ultimo vico Turario est, sub
basilicae angulo flectentibus se ad postremam dex-
teram partem. Vertumnus autem deus inveniend-
arum rerum est, id est mercaturae. in hoc ipso
vico Tusco, anno MDCLIX. basis praegrandis
marmorea effossa est, ante aedificium illud
quadratum quod Statoris putant, cum hac
epigraphæ,

VORTVMNVS
TEMPORIBVS
DIOCLETIANI. ET
MAXIMINIANI

ita legitur in codice Stephani Vinandi Pighii
manu scripto: rectius autem MAXIMIANI
apud Gruterum xcvi. 3.

51. TEMPORE QUO SOCIIS VENIT LUCO-
MEDIUS

V V 3

- Vidi ego labentes acies, & tela caduca,
 Atque hostes turpi terga dedisse fugae.
 55 Sed facias divum sator, ut Romana per aevdm
 Transeat ante meos turba togata pedes.
 Sex superant versus. te, qui ad vadimonia curris,
 Non motor. haec spatii ultima meta meis.
 60 *Stipes acernus eram properanti falce dolatus,*
Ante Mamam grata pauper in urbe Deus.
At tibi, Mamuri, formae caelator. abenae,
Tellus artifices ne terat Osea manus:
Qui me tam dociles potuisti fundere in usus.
Unum opus est, operi non datur unus honos.

[MEDIUS ARMIS] noster secundus habet *Lycodemus*; quod non nihil firmat Joannis Goropii emendationem, *Lucummonius* restituentis. est enim is ipse, qui supra *Lucmo*, sive *Lucamo*, nuncupabatur. ad eam formam dicebant *Tiberis*, *Tiberinus*; *Anien*, *Anienus*; *Icarus*, *Icarinus*. & quae id genus sunt plura. vide Servium, loco proxime laudato, & Lucium Joannem Schoppam L. 1. Collectan. C. 18.

[58. HAEC SPATIIIS ULTIMA CRETA MEIS] *creta* ex suo libro dedit Scaliger. & sanè ita habent plures scripti. ego autem Gronianum illum libentius sequor, in quo *meta*. quomodo fere solent poetae. Ovidius L. 3. Amor. Eleg. 2.

Me miserum! metam spatioſo circumſ orbe.

L. 1. Art. Amat.

Hic modus; haec nostro ſignabitur area curru:

Haec erit admiſſa meta tenenda roma.

L. 4. Trist. Eleg. 8.

Nec procul a metis, quas paene tenere videbar,

Curriculo gravis eſt facta ruina meo.

Virgilius L. 3. Geor.

Hic vel ad Elei metas & maxima campi

Sudabit ſpatia, & ſpumas ager ore cruentum.

& L. 5. Aen.

ſanque propinquabans ſcopulo, metamque tenebant.

noster hujus libri Eleg. 1.

Has meus ad metas ſuadet oportet equus.

& L. 1. Eleg. 3.

Ille fuit lacrimis ultima meta meis.

L. 3. Eleg. 12.

Pubercentaque ad extremas ſtat ſemina metas.

in his certè qui ad *cretam* confugerit, ne ille laboraverit incaſſum.

[61. AT TIBI MAMURI] Ovidius secundam in *Mamuri* corripit L. 3. Fastor. & quidem tribus locis: ne quis putet vitium esse scribae librarii.

III.

HAEC ARETHUSA SUO MITTIT MANDATA LYCOTAE,
Quum toties absis, si potes esse meus.

Si

I. HAEC ARETHUSA SUO MITTIT MANDATA LYCOTAE] Epistola est Laeliae Gallae ad Postumum, scripta ad imitationem Heroidum Ovidianarum, ut recte observavit Nic. Hein- sius. neque enim dubitari potest quin inci- dat in idem tempus, quo Naso Artes suas elucubrabat, teste hoc loco ex L. 1.

*Ecce parat Caesar demisso quod desuit orbi
Addere, nunc oriens ultima noster eris.*

Tunc vero jam vulgati erant & libri Amo- rum, & Heroidum Epistolae. sic enim ipse L. 3. Art. Amat.

Dêve tribus libris, titulus quos signat Amo- rum,

Elige, quod docili mollior ore legas.

Vel tibi composita cantetur Epistola voce:

Ignotum hoc aliis ille novavit opus.

placuit amoenissimi inventi felix successus, & aliorum quoque ingenia excitavit. Aulus Sabinus ad multas Ovidianas respondit, in- dice ipso Ovidio L. 2. Amor. Eleg. 18. quam- quam, quae istis memorantur, omnes inte- rierunt. tentavit & noster hac ipsa, quae nunc prae manibus est, elegia. cuiusmodi utinam plures edidisset. Mandata esse absen- tium ad absentes, recte docet Passeratus. e- rant tamen praesentium quoque ad praesen- tes. Ovidius Epist. Sapphus:

Non tecum lacrimas, non oscula summa tu- listi.

Denique non timui, quod dolitura fui.

Non mandata dedi. neque enim mandata de- dissem

Ulla, nisi ut nollas immemor esse mei.

verbum suo, sic solum, plus aliquid est, quam si addidisset marito. noster L. 3. Eleg. 12.

Et licet in triviis ad latus esse suae.

eleganter id expressit Vir undequaue sum- mus, Balthasar Castilionus, in Episto- la illa multo pulcherrima, quam sub nomi- ne Hippolytae Taurellae uxoris suae ipse con- scripsit:

Hippolyte mittit mandata haec Castilioni,

*Addideram imprudens, tui mihi, paene
Suo.*

priorem versum perperam produxit Paulus Colomesius Cimel. Liber. Cap. 26.

Hippolyte in partem jam dicit Castilioni.

ubi etiam credere videtur, ipsam Hippoly- tam esse auctorem nitidissimi carminis: in quo vehementer errat. ea enim nihil in li- teras misit. Barbarae quidem Taurellae nota sunt carmina, sed vulgari Italorum conscri- pta idiomate, non autem Romano. deinde, tamquam pro cimelio huc usque inviso quod habuerit, in eo quoque frustra est: quum jam pridem lectum fuerit in Carminibus quinque poetarum illustrium Italorum, in- que Deliciis Italicis Jo. Matthaei Toscani; unde postea transit in collectionem Gru- teri. sed Colomesium, ut erat poësis indi- gentior, in hunc errorem induxit auctori- ritas Caelii Secundi Curionis, qui primus ausus fuit hanc elegiam sub nomine Hippo- lytae Taurellae in lucem proferre, una cum monumentis ingenii clarissimae feminae O- lympiae Fulviae Moratae, Basileae A. 1562. quid igitur in causa esse dicemus, cur tam ingrato silentio Hippolytae nomen praeterie- rint illi, qui mulierum eruditione illustrium praeconia in literas miserunt? quid denique movisse maritum ipsum, ut ne in epitaphio quidem, quod uxori posuit, tam rarae lau- dis voluerit meminisse? ita enim habet: si quis tamen & haec videre desiderat:

HIPPOLYTAE. TAURELLAE

VXORI. DULCISSIMAE. QVAE

IN. AMBIGVO. RELIQUIT

VTRVM. PVLCRIOR. AN. CA-

STIOR. FVERIT. PRIMOS. IVVENTAE

ANNOS. VIX. INGRESSAE

BALTHASAR. CASTILIONIVS

INCREDBILITER. MOERENS

P

MDXXV.

Sed neque in Italia super auctore hujus carmi- nis ulla umquam controversia fuit. Gaspar fane Schoppius (id quod Colomesius non debuit

Si qua tamen tibi lecturo pars oblita deerit,
Hæc erit e lacrimis facta litura meis.

- 5 Aut si qua incerto faller te litera tractu,
Signa meae dextrae jam morientis erunt.
Te modo viderunt iteratos Bactra per ortus;
Te modo munito Sericus hostis equo;
Hibernique Getae; pictoque Britannia curru;
10 Ustus & Eoo decolor Indus equo.

Haec-

debut ignorare) in Paradoxis Literariis ita loquitur, Epist. 5. in *Balthazaris Castilionis summi poetae elegia*, plorantibus opinor Musis, rideo prima correpta profertur hoc versu:

Huic ego delicias facio, arrideoque, jocoque. & nobilissimus tam sanguine quam ingenio Douza nostras in Echo:

Scin, quibus est odio Joviani carmen, & A-

611, Sordet & Hippolyte Castilionis? v. 1015.

voluit opinor Caelius gentibus exteris ostentare excellentiam ingeniorum Italicorum, ipse Italus, productis ex uno opido duabus mulieribus tam inusitatae eruditionis.

4. HÆC ERIT E LACRIMIS FACTA LITURA MEIS] Cicero L. 14. ad famil. epist. 3. Accepi ab Aristocrito tris epistolas, quas ego lacrimis prope deleui. hae erant legentis. cum scribente Arethusa facit Sappho:

Scribimus, & lacrimis oculi rorantur abortis.

Aspice, quam sit in hoc multa litura loco. aliquanto ominosius Canace:

Si qua tamen caecis errabunt scripta lituris,
Oblatus a dominae caede libellus erit.

5. AUT SI QUAE] Gebhardi libb. At si qua.

6. DEXTRAE JAM MORIENTIS ERUNT] Groningan. erant.

8. MUNITO BETICUS HOSTIS EQUO] valde hic turbant libri. quorum tamen pars potior Hericus habet, haud dubie mutandum in Sericus. id quod jam olim indicavit Beroaldus. v. Beticus Scaligeri nusquam comparere. neque Persicus, aut Parthicus Douzae F. admitti potest, ex Modiano Duricus: quum in Modiano (is est Groninganus) legatur Euricus, quod ex Hericus manavit. Seres & Bactra etiam apud Horatium junguntur L. 3. Od. 29.

Tu civitatem quis decent status

Curas: & Urbi sollicitus times,

Quid Seres, & regnata Cyro

Bactra parent, Tannisque discors.

& L. 4. Od. 15.

Non Seres, infidrive Persas,
Non Tanaïm prope flumen orti.

& L. 1. Od. 12.

seu Parthos Latio imminentes

Egeris iusto dormitos triumpho,

Seve subiectos Orientis oris

Seras & Indos.

adposite Lucanus L. 1.

Sub juga jam Seres, jam barbarus issat Araxes.

nam ejus fluminis mentio fiet paucis abhinc versibus. Mela L. 1. C. 2. in ea primos hominum accepimus ab oriente, Indos, Seres, & Scythas.

10. USTUS ET EOA DISCOLOR INDUS AQUA] Gebhardus, tamquam rem magnam ostensurus, Passeratium ignorantiae postulat, eò quod nescierit vi aquarum homines plurimum ferè colorari. miror. nam illud ipsum ex Strabone jam docuerat Passeratius, firmandae lectioni receptae; quum tamen ipse mallet Eois equis. Indi utrum aqua sua inficiantur & colorentur, an vero aestu solis propinquioris, disquirant philosophi. nobis res est cum poeta, poetice explicando. veteres illi omnes causam nigri in Indis coloris semper soli dederunt, aquae numquam. Tibullus L. 4.

Et quasvisque niger rubro de lisore conchas

Proximus Eois colligit Indus equis.

& L. 2. Eleg. 6.

Illi sint comites fuscæ, quos India torret,

Solis & admotis inficit ignis equis.

nosser L. 3. Eleg. 11.

Felix Eois lex funeris una maritis,

Quos Aurora suis rubra colorat equis.

Lucretius L. 6. quo loco de Nilo agit:

Ille ex aestifera parti venit amnis ab austro,

Inter nigra virum percoctaque saecula calore.

Seneca

Haecne marita fides, hae pactae sunt mihi noctes,

Quum rudis urgenti brachia victa dedi?

Quae mihi deductae fax omen praetulit, illa

Traxit ab everso lumina nigra rogo.

15 Et Stygio sum sparsa lacu, nec recta capillis

Vitta data est: nupsi non comitante Deo.

Omnibus heu portis pendent mea noxia vota.

Textitur haec castris quarta lacerna tuis.

Occi-

Seneca Oedip. §. 120.

*Promis hic ortus, aperisque lucem
Phoebus, & flamma propiora nudos
nfcis ludes.*

Ovidius L. 2. Metam. ubi incendium a Phaethonte:

Sanguine tum credens in corpora summa vocata

Aethiopum populos nigrum traxisse colorem.

quae singula fortiter militans contra Gebhardum; quamquam plura etiam in medium adferri possunt. itaque omnino recipienda videtur Passeratii emendatio: nisi malis Eo equo, ut fiat hypallage numerorum. porro decolor legendum est, pro discolor, cum eodem viro magno. exemplis ab eo adductis conferre potes quae Jac. Nicolaus Loënsis L. 8. Epiphyl. Miscell. C. 10, observavit. non quo ea probent decolor esse idem quod niger; sed quia decolor dicitur de colore vitato, & perditio, ac deformato.

II. HAECNE MARITA FIDES, ET PACTAE JAM MIHI NOCTES] legendum e vestigiis meliorum codicum, hae pactae sunt mihi noctes? quomodo Beroaldus ediderat. Ovidius Epist. Hypsipyl.

Hae, ubi pacta fides? ubi connubialis jura?

13. QUAE MIHI DEDUCTAE FAX OMEN PRAETULIT] integrum hunc locum luculenter illustravit M. Ant. Delrius Comment. in Senecae Medeam §. 17. alioqui Furiis adfignabant deducendi officium in nuptiis parum auspiciatis. Ovidius L. 6. Metam. de nuptiis Tereti & Procnes:

*non promuba Juno,
Non Hymenaeus adest, non illi Gratia laeta.
Eumenides tenuere facces de funere raptas,
Eumenides struere torum: tectoque profanus
Incubuit bubo, thalamique in culmine sedis.*

14. TRAXIT AB EVERSO LUMINA NIGRA ROGO] Ovidius Epist. Phyllidis:

Adfuit Alesto brevibus torquata colubris;

Suntque sepulchrali lamina mota facae.

Valerius Maximus L. 9. C. 1. de L. Catilina: *filium suum, quem & solum & aetate jam puberem habebat, veneno sustulit: protinusque ex rogo ejus maritalam facem accendit.* pulcre autem noster lamina dixit nigra. sic & Horatius L. 4. Od. 12. *Nigrorumque memor, dum licet, ignium.* Virgilius L. 4. Aen. *sequar astris ignibus absens.* Ovidius L. 4. Fastor.

Conde tuas Hymenaeae facies, & ab ignibus astris

Aufer: habent alias moesta sepulchra facies.

15. ET STYGIO SUM SPARSA LACU] non erat ullum omen infelicitus. Servius in L. 4. Aen. §. 167. *Varro dicit, Aqua & igni mariti uxores ducebant. Unde hodieque & facies praelucent, & aqua petita per felicitissimum purum aliquem, aut puellam, de puro fonte, inserere nuptiis, de qua nubentibus sciebant pedes lavari.* hic pro puro fonte est obscoena Stygis aqua. ita & Ovidius Ibin suum lavari facit, jam primulum natum:

Qui simul impura matris prolapsus ab alvo

Cinyphiam foedo corpore pressit humum;

Protinus Eumenides lavre palustribus ulvis;

Qua curva de Stygiis fluxerat unda vadis.

17. OMNIBUS HEU PORTIS PENDENT MEA NOXIA VOTA] noster secundus habet, mea maxima vota. Passeratius de suo libro promittit, mea pendent anxiosa vota. sed nihil est mutandum. tantum abesse dicit, ut vota sua pro reditu Lycotae aliquod juvent & profint, ut prius noceant ac laedant. cur autem vota apud portas suspendit? credo vel in portis, vel prope portas urbium, fuisse signa Larium Vialium, quae salutarint & qui proficiscerentur peregre, & qui peregre redibant. Plautus Merc. Act. 5. Sc. 2. *invoco Vos Lares Viales, ut me bene tueris.* in Bacchidibus, Chrysalus redux Act. 2. Sc. 1.

Fertilis patria salve! quam ego biennio,

xx

Poß

- Occidat, immerita qui carpsit ab arbore vallum,
 20 Et struxit querulas rauca per ossa tubas:
 Dignior obliquo funem qui torqueat Ocnō:
 Aeternusque tuam pascat, aselle, famem.
 Dic mihi, num teneros urit lorica lacertos?
 Num gravis imbelles atterit hasta manus?
 25 Haec noceant potius, quam dentibus ulla puella
 Det mihi plorandas per tua colla notas.
 Diceris & macie vultum tenuasse: sed opto,
 E desiderio sit color ille meo.

Postquam hinc in Ephesum abii, conspicio lumbens.

Salvo te, vicine Apollo, qui aedibus Propinquus nostris accolis.

de his Larium signis capiendus opinor Lucretius L. 1.

*Sitaeque jam vulgi pedibus destita viarum
 Saxea conspiciamus: sum portas propter, athena*

*Signa manus dexteras ostendunt attenuari,
 Saepe salutantum tactu, praeterque meanturum.*

quos versus multo aliter, nescio an multo melius, exposuit Andreas Alciatus L. 8. Parerg. Juris C. 10. quae Turnebus illustrando huic nostri loco attulit L. 23. Advers. C. 6, ea se tueri debent scribentis auctoritate.

23. DIC MIHI] artificiose exponit sollicitudinem amantis puellae. sic supra L. 3. Eleg. 4.

*Dic mihi de nostra, quae sentis, vera puella:
 Sic tibi sint dominae, Lygdama, demta juga.*

in re hilaritatis Martialis L. 9. Epigr. 94.

Nunc mihi dic, quis eris, cui te, Calocisse, Deorum

Sex jubeo cyathos sunder? Caesar eris.

Claudianus, Laude Serenae Reginae:

Dic mihi, Calliope, cur tanto tempore differis

Pierio meritam serio redimire Serenam?

Virgilius Ecl. 3.

Dic mihi, Damoeta, cujum pecus? an Meliboei?

ex quo Virgillii loco quam vere collegerit

Donatus, & dicit mihi semper esse injuriosum, ego quidem dispicere non possum: quamquam video omnes poetae interpretes hoc horribile arcanum certatim transcripsisse ex Commentario in Terent. Andr. Act. 4. Sc. 1. Melius idem ille magister (si tamen est idem) tradit, verbum esse instantis audire, & curiosius interrogantis, in Hecyr. Act. 3. Sc. 2. quod repetitur ferme in Phorm. Act. 2. Sc. 3.

28. E DESIDERIO SIT COLOR ISTE MEO] color ille, Vaticanus Livin. quod non displicet. Ovidius L. 1. Trist. Eleg. 1.

Nec te purpureo velant vaccinia fuso:

Non est conveniens luctibus ille color.

tum & mei, praec meo, poterat rectius videri. Cicero L. 7. ad famil. Epist. 18. *Quae ego paullisper in te ita desideravi, non imbecillitate animi tui, sed magis ut desiderio nostri te aestuare putarem.* L. 16. Epist. 1. *Paullo facilius putavi posse me ferre desiderium tui, sed plane non fero.* L. 1. ad Attic. Epist. 3. *Aviam tuam scito desiderio tui mortuam esse. quamquam non est cur vulgatam omnino deseramus: nam & Terentius ita locutus est Heaut; Act. 2. Sc. 3.*

mulier telam deserit

Consilio, & lacrimis opplet os totum sibi:

Ut facile scires desiderio id fieri tuo.

& Phorm. Act. 5. Sc. 8.

Nam neque negligentia tua, neque odio id fecit tuo.

& Cicero orat. pro Muren. C. 9. *sed tamen ego mei satietatem magno meo labore superavi, & tu idem fortasse: verumtamen utrique nostrum desiderium nihil obvisset.*

At mihi quum noctes induxit vesper amaras,
 30 Si qua relicta jacent, osculor arma tua.
 Tum queror, in toto non fidere pallia lecto;
 Lucis & auctores non dare carmen aves.
 Ne tibus hibernis castrensia pensa laboro,
 Et Tyria in radios vellera ducta suos.

35 Co-

29. QUUM NOCTES INDUXIT VESPER & MARAS] Gebhardus e membranis Palatinis reponit *reduxit*, motus lotio paullo post excutiendo, qui est Eleg. 8.

Recidis inque suos mensa supina pedes.
 non ignoro *re* in compositis esse anceps, ob eamque rationem admitti posse *re* *reduxit*: id vero quo minus faciam, in causa est Ovidii locum petissimus, in quo ejusdem verbi idem usus, L. 5. Fastor.

At simul inducens obscura crepuscula noctem;
Pars Hyndum toto de gregis nulla latet.
 & L. 2. Metam.

summam patitur arduus arcem;
Unde solet laevis nubes inducere terris:
 A *Unde moros tonitruum, vibrataque submina jactat.*
Sed neque, quas posses terris inducere, nubes
Tunc habuit: nec, quos coelo dimitteret, imbres.

tum post aliquod spatium:
Talia dicentem circumstant omnia Solem
Numina; neve velis tenebras inducere rebus,
Supplice voce rogit.

ad eam faciem verbo *infundere* utitur Maro L. 9. Aen.

Jam sola infuso, jam rebus luce relictis,
Turnus in arma virbe, armis circumdatus ipsa,
Suscitat.

32. LUCIS ET AUCTORES NON DARE CARMEN] Galli gallinaeci dicuntur *lucis auctores*; non quia ipsi lucem producant, sed quia canes suo praenuntiant. sic graculum *pluviae auctorem* vocat Ovidius L. 2. Amor. Eleg. 6.

Vrui edax vultur, ducensque per aera gyros
Avilinus, & pluviae graculus auctor a-
quas.

ubi cur Nit. Heinusus augur maluerit, causam nulla fuit.

34. ET TYRIA IN GLABIOS VELLERA SECTA] Passeratius e suis libris reponit,

Et Tyria in duros. quod quomodo procedat, non video. Beroaldus exponit de vestimento virgato, quod intextis quasi gladiolis videbatur. Eam sententiam (si tamen *re* gladios verum est) juvare poterant, opinor, ista Apuleji L. 8. Metam: *Quidam tunicas albas, in modum lanciolarum quoqueversum fluente purpura depictas, cingulo subligati, pedes luteis induti calceis.* &c. sed obstat mos Romanae militiae, ubi nullus usus vestium virgatarum. itaque Lipsium audio & sequor, *in radios* feliciter emendantem L. 5. Ant. Lect. C. 10, ex libro Farnesiano, ubi *in gradios*. quo loco geminum errorem eluit in versu Ennii, quem producit Nonius in *Gracilentum*:

Deducunt habiles radios filo gracilento.
 ibi quoque *gladios* legitur vulgo. quamquam totus ille Ennii versus (quod obiter moneo) praetermissus est in editione Merceri; aut, quod credere malo, excidit potius incuria operarum. sane *pensa & radios*, itidem ut hic noster, etiam Maro conjunxit L. 9. Aen. ubi de matre Euryali:

at subitis miserae calor ossa reliquit.
Excussi manibus radii, revolutaque pensa.
 & Claudianus L. 3. de R. P.

Attritoque manu radios, projectaque pensa,
Cunctaque virgineo sparsa oblectamina ludo,
Ceu natam, pressas gremio.

tum hos secutus nobilis cumprimis scriptor, & ab eloquentia & ab eruditione commendatissimus, Caelius Calcagninus, in Notis Penelopeis:

De agite, o radii, textumque retexite pensum,

Ut fiant nostrae tempora longa morae.
 sed *re* *secta* quid fiet? id non dubito quin fuerit *secta*, corruptum olim ex *ducta*. proprium huic rei hoc verbum. Ovidius L. 4. Metam.

Mimyeides intus
Ant ducunt lanas, aut flamina pollice ver-
sant,

Xx 2

Ant

- 35 Cogor & e tabula pictos ediscere mundos,
Qualis & haec docti sit positura Dei.
Et disco, qua parte fluat vincendus Araxes,
Quot sine aqua Parthus millia currat eques.
Quae tellus sit lenta gelu, quae putris ab aestu,
40 Ventus in Italiam qui bene vela ferat.
Assidet una soror curis; & callida nutrix
Deierat hiberni temporis esse moras.
Felix Hippolyte! nuda rulit arma papilla,
Et texit galea barbara molle caput.
45 Romanis utinam patuissent castra puellis:
Essem militiae sarcina fida tuae.

Nec

Aut haerent telae, famulaeque laboribus urgent.

firmat & pater Ennius, loco jam laudato, & plures alii passim reperiundi.

35. E TABULA PICTOS EDISCERE MUNDOS] tabularum geographicarum institutum longe est antiquissimum, utpote quarum inventarum gloria Anaximandro Milefio datur, qui claruit Olympiade 58. vide quae doctissimus medicus Marfilius Cagnatus notavit L. 4. Var. Observ. C. 5. quaeque Vir supra laudem Ger. Jo. Vossius lib. de Philolog. C. 11. quibus adde Agathemerem Orthonis F. cujus Expositiones Geographiae compendiariae in lucem publicam prodierunt cura Sam. Tennulii.

36. QUALIS ET HAEC DOCTI SIT POSITURA DEI] non est valde frequens istud positura; tamen probum. Lucretius L. 1.

*sunt quaedam corpora, quorum
Concursus, motus, ordo, positura, figurae
Efficiunt igneis; mutatoque ordine mutant
Naturam.*

& L. 2.

Propterea, magni quod refert, semina quaeque

Cum quibus, & quali positura contineantur.

qui versus paullo post iterum repetitur; & bis positus est libro primo. Gellius L. 5. C. 3. ubi de rudimentis studiorum Protagorae: *prope accedit, & vincituram posituramque ligni scite perisque factam considerat, petisque ut paululum acquiescat.* & L. 14. C. 1. *coepa fieri observatio est, ut animadverteretur quo habitu,*

quaque forma, quaque positura stellarum aliquis nasceretur.

37. ET DISCO QUA PARTE] hoc distichon male occupaverat sedem superiorem, nimium ante illud, *Cogor & e tabula.* itaque huc revocavi. neque aliter sentiet, qui expendere voluerit.

38. QUOT SINE AQUA PARTHUS MILLIA CURRAT EQUES] nescio quare hic *equus* malint. nam profecto plerique veteres & hominem equo insidentem, & equum qui insideretur, *equitem* dixerunt. Virgilius L. 3. Georg.

*Fraena Pelethronii Lapishae gyroque dedit
Impositi dorso, atque equitem docuere sub armis*

Insultare solo, & grossus glemerare superbos.
Junius Philargyrius: *Hic EQUITEM sine dubio equum dicit, maxime cum inferat, insultare solo.* Ennius *Annal.* VII.

Denique vi magna quadrupes eques atque elephanti

Prociunt sese.

Minucius Felix, scriptor castigatissimus: *Totus & Curtius, qui equis sui vel mole vel ore huius profundae voraginis conaequavit.* consulendus Noctium Atticarum luculentus auctor L. 18. C. 5. & , qui eum exscripsit, Macrobius L. 6. Saturn. C. 9.

41. PALLIDA NUTRIX] proba est ac vera emendatio Nic. Heinii, *callida*, Not. in Ovid. L. 6. Metam. 576. *vatra illa anus tuas moras imputat tempestatibus hibernis, per quas integrum non sibi iter facere. propegerat, quod est in versu sequente, malebat*

Liv.

- Nec me tardarent Scythiae iuga, quum pater, altas
Africus in glaciem frigore necit aquas.
Omnis amor magnus; sed aperto in conjuge major.
50 Hanc Venus, ut vivat, ventilat ipsa facem.
Nam mihi quo, Poenis si purpura fulgeat ostris,
CrySTALLUSQUE suas ornet aquosa manus?
Omnia surda tacent: raris assueta Kalendis.
Vix aperit clausos una puella iares.
55 Glaucidos & carulae vox est mihi grata querentis:
Illa tui partem vindicat una tori.
Flore sacella tego, verbenis compita velo,
Et crepat ad veteres herba Sabina focos.

Sive

Livineus *dejerat*. amplector ego, & sequor.
neque enim satis decore dicat Arethusa, nu-
tricem suam desiderium languentis dominae
perjurio solari consueville. Est autem *deje-
rare* sancte jurare. Terentius Eunuch. Act.
2. Sc. 3.

*Illum liquet mihi dejerare his mensibus
Sex septem prorsum non vidisse proximis,
Nisi nunc, cum minime vellem.*

& Hecyr. Act. 5. Sc. 2.

Phidippe, Bacchis *dejerat* persancte.

respondet Phidippus:

*Nec pol istae metuent Deos: neque has respi-
cere Deos opinor.*

Suetonius Caligula, C. 24. neque unquam post-
ea quantiscumque de rebus, ne pro concione qui-
dem populi, aut apud milites, nisi per numen
Drusillae *dejeravit*.

51. NAM MIHI, QUO POENIS] monstro-
sissime haec Galli interpretes expoluerunt,
Marollius puta ac Silvius. neque mirum:
quum ipsum Passeratium, quem isti sequun-
tur ubi adsequi possunt, deceperit corrupta
lectio, ita restituenda,

*Nam mihi quo, Poenis si purpura fulgeat o-
stris,*

CrySTALLUSQUE suas ornet aquosa manus?

hoc sensu: Quid enim mihi prodest, quod
ostrinis tunicis conspicua pilam crystallinam
delicata manu verso, quum interea cogor
sola dormire, & carere tuo amore? omnia
mihi domus nihil nisi solitudo est mera. &c.
si Nic. Heinssio debemus, Viro unice ad

salutem poetarum Latinorum nato: quem
etiam videre debes super elegante usu parti-
culae *quo* Not. ad Ovid. Epist. Phyllid. 7.
53: & doctissimum Gronovium ad Senec. L.
1. Nat. Quaest. C. 16. & L. 1. Controv. 2.
ex *tuas* levi mutatione ego *suas* feci. elegan-
ter ni fallor, & poetice. Ovidius Epist. Hy-
permnestrae:

*Haec ego: dumquo queror, lacrimae sua ver-
ba sequuntur.*

& Epist. Medae:

*Aufus es, o iusto desunt sua verba dolori,
Aufus es, Aesoniam, dicere, cede domo.*

& L. 10. Metam.

*Tendis orius matrem: nec habent sua verba
dolores.*

de crystallo dictum est aliquid ad L. 2. E-
leg. 18.

53. RARIS ADSUETA CALENDIS] omnes
libri *rarisque*. quod non erat valde necessa-
rium. *Kalendis* habent Groninganus ac noster
secundus, proba & prisca scriptura.

56. ILLA TUI PARTEM VINDICAT UNA TO-
RI] libri fere *toro*. unde Gebhardus faciebat

Illam tuam partem vindicat una toro:

quod tamen eodem redit. lectus autem prae
ceteris debebat Arethusam sui conjugis ad-
monere. L. 11. Metam.

*Ut nec vela videt; vacuum petis anxia le-
ctum:*

*Seque toro ponit: renovat lectusque locusque
Haleynae lacrimas: Et quae pars admonet
absit.*

- Stve in finitimo gemit stans noctua tigno.
 60 Seu voluit tangi parca lucerna mero;
 Illa dies hornis caedem demuntiat agnis;
 Succinctique valent ad nova lucra popae.
 Ne precor, adscensis tanti sit gloria Baetris;
 Raptare odoros carbasa lana duci;
 65 Plumbea quum tortae sparguntur pondera fundae,
 Subdolis & versis in crepat arcus equis;
 Sed (tua sic domitis Parthae telluris alumnis
 Pura triumphantes hasta sequatur equos)
 Incorrupta mei conserva foedera lecti.
 70 Hac ego te sola lege redisse velim.
 Armaque quum tulero portae votiva Capenae
 Subscribam, Salvo grata puella viro.

60. SEU VOLUIT TANGI PARCA LUCERNA MERO] perperam Beroaldus & Passeratius, *tangi* malebant, pro *tangi*, quod est in omnibus libris. Ovidius L. 5. Fast.

Rursus aqua tangit, Temeaeaque concrepat aera.

Virgilius L. 3. Georg.

Aur consumm tristi contingunt corpus amurca.

Martialis L. 6. Epigr. 74.

Medio recumbis imus ille qui lecto,

Calvum trifidem semitactus unguento.

Arnobius L. 3. *Quisquamne est hominum rationis alicujus sapore contactus, qui pilos & laminae credat in Deorum corporibus nasci?* vide Turnebum L. 15. Adv. C. 17. Gitanium Ind. Lucret. in *coningere*.

63. NE PRECOR ADSCENSIS TANTI SIT GLORIA BAETRIS] Gebhardus reponit *accensis*, i. e. inflammatis. non erat opus, monet Arcthusa maritum suum ne primus velit adscendere hostiles muros, & gloriae simul avidus & praedae. Virgilius L. 9. Aen.

Quaerunt pars aditum, & sculis ascendere muros.

67. SED TUA SIC DOMITIS, &c.] laborabant hi versus a prava distinctione; quam tu ita corrige;

*Sed (tua sic domitis Parthae telluris alumnis
Pura triumphantes hasta sequatur equos)*

Incorrupta mei conserva foedera lecti.

mirum est, quomodo interpretes potuerint explicare quae non intelligebant. bene jam olim exposuerat Beroaldus: sed cum nemo audivit.

71. ARMAQUE QUUM TULERO PORTAE VOTIVA CAPENAE] intellige templum Martis extra portam Capenam. intra portam aedes erat Camoenarum cum Iuco. mendosus est in hac voce Servius, ad L. 7. Aen. v. 697. LUCOSQUE CAPENOS. Hos dicit Caro Veientum condidisse auxilio regis Propertii, qui eos Capenam, cum adolevisset, miserat. Unde & porta Capena, quae juxta Capenos est, nomen accepit. rectius legebatur in editione Georgii Fabricii, viri accuratissimi, quae juxta Camoenas est. ita & P. Victor locat in prima regione, & Juvenalis initio Sat. 3.

TArpejum nemus, & Tarpejae turpe sepulcrum
Fabor, & antiqui limina capta Jovis.

Lucus erat felix hederoso confitus antro,

Multaque nativis obstrepit arbor aquis:

5 Silvani ramosa domus, quo dulcis ab aestu

Fistula poturas ire jubebat oves,

Hunc Tatijs fontem vallo praecingit acerno,

Fidaque suggesta castra coronat humo.

Quid tum Roma fuit, tubicen vicina Curetis

10 Quum quateret lento murmure saxa Jovis?

Atque ubi nunc terris dicuntur jura subactis,

Stabant Romano pila Sabina Foro?

Murus crant montes: ubi nunc est curia septa,

Bellicus ex illo fonte bibebat equus.

15 Hinc

I. TARPEJAE TURPE SEPULCRUM] Dan. Heintius emendabat, *Tarpejae rupe sepulcrum*; Not. ad L. 1. Silii Italici. Sane istic fuisse sepulcrum constat. Varro L. 4. de L. L. *Capitolium dictum, quod tunc cum fundamenna foderetur aedis Jovis, caput humanum invenitum dicitur. Hic mons ante Tarpejum dictus a virgine Vestali Tarpeja, quae ibi a Sabinis necata dormis*; *¶ Joppita: ejus nominis monumentum reliatum, quod etiam nunc ejus rupes Tarpejum appellatur* saxum paria tradit Servius ad L. 8. Aen. v. 347. & Sext. Pomp. Festus auctor est, Tarpejae imaginem existisse in aede Jovis Metellina. umce cum summi Viri lectionem firmare posset Dionysius Halicarnass. Ant. Rom. L. 2. ubi refert ex L. Pifone Censorio, sepulcri honore dignatam fuisse eo quo cecidit loco, & quotannis ei Romanos reddere inferias: quorum neutrum consecuturam fuisse credibile sit, si fuisset patriae proditrix. Verum quum ibidem faretur Dionysius, Fabium & Cincium nihil tale reliquisse; & constet nobis in omnia alia discedere gravissimum virum Plutarchum; cur non licuerit Propertio seorsum ire a L. Pifone, aliosque sequi auctores? *malam profecto vocat, & proditricem*: quo nomine sepul-

crum ejus merito *turpe* audit. neque ullus liber ab hac scriptura dissentit.

3. EDEROSO CONDITUS ANTRO] scribe *hederoso* cum nostris libris; & *confitus*, cum Gulielmo Cantero. *lucus confitus prope antrum multa hedera vestitum. Serreri & Canteri propterea in his rebus verba. nofter L. 1. Eleg. 14:*

Ut nemus omne satas intendat vertice silvae.

Horatius L. 3. Od. 10.

Audis, quo strepitu janua, quo nomas

Inter pulchra satum scilicet remugias

Venis?

ita enim istic meliores membranæ; non *fitum*. Seneca Epist. 123. *Non vivunt contra naturam qui potant in summis turribus servus, quorum silvae in testis domorum ac fastigiis mutant, inde ortis radicibus, quo improbe cacumina egissent? saepe in his vocibus librarii errant. sic vidi in priscis quibusdam Tibulli codicibus*

Et tu, Bacche tener, jucundas conditor uvae, pro quo confitor habent emendationes.

13. MURUS ERANT MONTES. UBI NUNC EST CURIA SEPTA, &c.] Dan. Heintius legebat,

Adurus erat montes, ubi nunc est curia, septem. Passic.

- 15 Hinc Tarpeja Deae fontem libavit: at illi
Urgebat medium fœtalis urna caput.
Vidit arenosis Tatium proludere campis,
Pictaque per flavas arma levare jubas.
Obstupuit regis facie, & regalibus armis,
20 Interque oblitras excidit urna manus.

Saepe

Passeratus, *Purus erat fons hic* (qua ratione in tribus versibus ter habebimus eandem vocem, quod est valde absonum) deinde *curiam septam* exponit muro & pariete munitam, qualis conspiciebatur ætate Propertii: nam sub Romulo senarum haberi solere in pratis. Josephus autem Castalio legit, *ubi nunc est curia, septa*. i. e. ubi hodie est curia, ibi tunc erant septa, sive castra & munitiones Sabinorum. vide ipsum, si lubet, Decade 2. Observ. C. 8. ubi simul videbis Schoppilii immutationem prioris hemistichii, bene Schoppianam, *Mirus erat fons hic*. mihi sic visum erat: *mirus erant montes*, asperum Tarpejae saxum erat loco murorum. *ubi nunc est curia septa*, ubi nunc conspicitur curia Hostilia, muro ac pariete clausa, prope lacum Juturnae & Forum Romanum, ibi tunc aquarum ibant equites Sabinorum. certe haec loca ita commemorantur in regione urbis octava apud P. Victorem. quod si Curia Hostilia longinquior alicui videbitur; ei integrum erit Pilam Horatiam intelligere, quae propius aberat a Juturnae lacu. ita enim Victor:

Pila Horatia, ubi trophaea locata, munemparatur Curia.

Templum Castorum ad lacum Juturnae.

haec opinor interpretatio ceteris minus est incommoda, minusque difficilis. quam tamen nemo accipere debet tamquam a teste jurato. certiora qui me docuerit, ei memores & gratas habebuntur gratiae.

19. OBSTUPUIT REGIS FACIE] cave cum Passeratio faciem hic capias pro vultu formoso. facies est totius corporis filum atque habitus. quam in rem ut multa veterum loca congeramus nihil est necesse. unus Gellius pro multis esto L. 13. C. 29. *quidam faciem esse hominis putant os tantum & oculos & genas*, quod Graeci *πρόσωπον* dicunt: quando facies sit forma omnis & modus & factura quaedam corporis totius, a faciendo dicta ut ab a-

specu species, & a fingenda figura. itaque Passerius in tragedia, quae Niptra inscribitur, faciem dixit hominis pro corporis longitudine.

Ætate (inquit) integra, feroci ingenio, facie procera virum.

Ecce autem id quoque in mentem venit, quod etiam Plautus in Poenulo faciem pro totius corporis coloris quo habitu dixit. verba Plauti haec sunt:

Sed earum nutrix qua sit facie, mihi expedit.

Statura haud magna, corpore aquilo sit ipsa ca sit.

Specie venusta, ore parvo, atque oculis pernigris.

Formam quidem hercle verbis depinxit probe.

Praeterea memini Quadrigarium in undecimo faciem pro statura totiusque corporis figuram dixisse. &c. Haec est illa rege digna facies, in qua stupuit Tarpeja: idcirco paulo post formosum vocat. quod iterum ad vultum referri nequaquam debet. Forma enim, quae in specie decora & in apta partium omnium compositione consistit, non est semper idem quod pulchritudo. id quod perspicuum sit ex verbis Ciceronis L. 9. ad famil. Epist. 14. Nam cum te semper tantum dilexerim, quantum tu intelligere posuisti: tum his tuis factis sic incensus sum, ut nihil unquam in amore fueris ardentius. nihil est enim (mihi crede) virtutis formosius, nihil pulchrius, nihil amabilius. Corn. Nepos Iphicr. C. 3. *Fuit autem & animo magnus, & corpore, imperatoriaque forma*, ut ipso aspectu cuiusvis injiceret admirationem sui. atque hac ratione potuit Tatius formosus dici, quamquam senex. nam senem facit Virgilius L. 8. Aen.

Nec procul hinc Romam, & raptas sine more Sabinas

Concessu carere, magnis Circensibus actis, Addiderat subitoque novum conjungere bellum. Romulidus, Tatiusque seni, Curibusque sororis.

certe

Saepe illa immeritae caussata est omina Lunae:

Et sibi tinguendas dixit in amne comas.

Saepe tulit blandis argentea lilia Nymphis;

Romula ne faciem laederet hasta Titi.

25 Dumque subit primo Capitolia nubila fumo,

Retulit hirsutis brachia secta rubis,

Et

certe non valde juvenem fuisse, etiam Livius innuere videtur L. 1. C. 10. Jam admodum mitigati animi raptis erant. ut raptarum parentes tum maxime sordida veste, lacrimisque & querelis civitates concitabant. nec domi tantum indignationes continebant, sed congregabantur undique ad Titum Tatium regem Sabinorum: & legationes eo, quod maximum Tatii nomen in his regionibus erat, conveniebant.

21. IMMERITAE CAUSSATA EST OMINA LUNAE] unus Gebhardi, cum Groningano, lumina lunae. male. omina poetis dicuntur visa nocturna: lunam autem pro nocte nofter posuit. omina noctis vocavit Tibullus L. 3. Eleg. 4. ad Passeratii Commentarios; & libr. Conjectur. C. 1. ubi multa eruditio poetica. totum vero hoc distichon abest ab uno Regio: neque tamen debebat abesse. audi nunc Marollii ingeniosam versionem: pour expier quelques prodiges, qu'elle feignoit que la Lune lui avoit fait paroître. adeo verum est illud R. P. Buhurii effatum: On diroit que sous l'esprit & toute la science du monde soit maintenant parmi nous, que tous les autres peuples soient barbares en comparaison des François. Ce n'est pas un avantage & un mérite en France que d'avoir de l'esprit, parce que tout le monde en a. Entret. sur le Bel Esprit. quam insolenter hic Thrafo pullatus reddidit Vellejum (nam Vellejo sublegit hanc gemmulam) L. 1. C. 18. Una urbs Attica pluribus annis eloquentia, quam universa Græcia, uberiorque floruit: adeo ut corpora gentis illius separata sint in alias civitates, ingenia vero solis Atheniensium muris clausa existimes. non addit prudentissimus scriptor, nullum interea hominem vixisse Athenis, qui non esset disertus & ingeniosus.

22. ET SIBI TINGUENDAS DIXIT IN AMNE COMAS] quaesita occasione, quod saepius Tatium videret. ablutione autem expiabant mala somnia. Papinius Theb. L. 9.

Tristibus interea somnum turbata figuris

Torva sagittiferi mater Tegydis ephobi,
Crine dato passim, planisque ex more solatis,
Ante diem gelidas ibat Lulonis ad undas,
Purgatura malum fluvio rufiente soporem.

& paullo post:

Ergo ut in amne nefas merso ter crine piavit,
Verbaque sollicitas matrum solansia curas
Addidit.

sed & bona quoque somnia ritu eodem. Virgilius L. 8. Aen.

nox Aeneas somnusque reliquit.

Surgit, & aetherii spectans orientia solis
Lumina, rise caruis undam de flumine palmis
Sustulit.

Servius: quia dicitur nox etiam solo somno pollueretur. Apulejus L. 11. Metam. confestim discussa pigra quiete, alacer exsurgit, meque protinus, purificandi studio, marino lavacro trado. pessime haec ceperant primi illi Enarratores. Volscus de morbo comitiali exponit, cui maxime prodesse ex Cornelio Celso docet, si caput frigida perfundatur. Beroaldus vero ait, Tarpejam fuxisse se a luna vexari. credas sensisse, lunaticam fuisse Tarpejam. id adeo iis accidit, quia quid sint lunae omina non intellexerunt. est autem Luna idem quod Nox numen, Nox idem quod Luna.

26. HIRSUTIS BRACHIA SECTA RUBIS] ridicule ex Palatinis Gebhardus septa rubis reponit, quasi rubis circumdata & plena, undique vepribus induta. idque probare contendit loco mutilato Ciceronis, nihil omnino huc faciente. quem ecce tibi integrum e L. 5. Tusculan. ex eadem urbe humilem homunculum apulvere & radio excitabo, qui multis annis post fuit, Archimidem: cujus ego Quaestor ignoratum ab Syracusanis, cum esse omnino negarent, septum undique & vestitum vepribus & dumetis indagavi sepulcrum. vulgata lectio recta est ac proba. Tibullus L. 4.

Quidve juvenis furtim latebras intrare ferarum,

Candidaque hamatis crura notare rubis?

Yy

Ovi.

Et sua Tarpeja refidens ita fleuit ab arce

Vulnera, vicino non patienda Jovis:

Ignes castrorum, & Tatiæ prætorii turmas,

30 Et formosa oculis arma Sabina meis;

Quatinam ad vestros sedeam captiva penates,

Dum captiva mei conspicer ora Tati.

Romani montes, & montibus addita Roma,

Et valeat probro Vesta pudenda meo.

35 Ille equus ille meos in castra reportet amores,

Cui Tatius dextras collocat ipse jubar.

Quid mirum, in patrios Scyllam saevisse capillos?

Candidaque in saevos inguina versa canes?

Prodita quid mirum fraterni cornua monstri,

40 Quum paruit lecto stamine torta via?

Quantum ego sum Aufoniis crimen factura puellis,

Improba virgineo lecta ministra foco!

Pal-

Ovidius L. 1. Metam.

*Me miserum, ne prona cadas, indignave
laedi*

Crura notent senes.

Virgilius L. 3. Georg.

*vel cum tonsis inlolus adhaesit
Sudor, & hirsuti secernunt corpora vepres.*

& Eclog. 10.

At tibi ne teneras glacies secos aspera plantant

T. Calpurnius Eclog. 3.

duris ego perditæ rursus

*Jam dudum, nullis dubitavi crura ruboris
Scindere.*

32. DUM CAPTIVA MEI CONSPICER ESSE
TATI] in Vaticano Livineji, uno Gebhardi,
Borrichiano, Groningano, unoque nostro
legitur *conspicer arma Tati*. quae lectio vali-
dissime firmat elegantem Viri doctissimi J. F.
Gronovii emendationem, *ora Tati* restituen-
tis L. 4. Obs. C. 6. dum vel sic, captiva, &
in vinculis, propius spectem vultus illos re-
gales Tati mei. ita supra L. 3. Eleg. 11,

Gallica Parnasi sparsis in ora nives,
in Groningano codice legitur: pro quo alii
in arma, vel *in arma*, habent. Tu vide
(nam tanti est) notam ad L. 1. Eleg. 3. y.

16. Nic. Heinſius Titi malebat, ne Tati no-

men toties repetitum, parum concinne ite-
rums repetatur.

35. ILLE MEOS IN CASTRA REPONET A-
MORES] Douza P. malebat *reportet*; quod e
membris etiam Passeratius adfert. Virgilius
L. 9. Aen.

manus quem Thracius albis

*Portat equus, cristaeque regis galea aurea ru-
bra.*

Horatius L. 1. Epist. 17.

rectius hoc, &

*Splendidus multo est, equus ut me portet, a-
las rex.*

Cicero Orat. post redit. in senatu, C. 11.
*itaque P. Lentulus beneficio excellenti, atque di-
vino, non reducti sumus in patriam, sicut non-
nulli clarissimi civis; sed equis insignibus &
curru murato reportati.* id si non recipimus,
oportebit certe reponas legamus. sed melius
est *reportet*. exponunt vulgo, ille equus in-
columnem sistet in castris eum quem ego a-
mo. male. Utinam, inquit Tarpeja, (nam
ista *in x*) repetenda e superioribus) utinam
equus ille, tam carus Tatio, posset secum
in castra me, amantem. nam id optaverat
modò:

O utinam ad vestros sedeam captiva penates.

7d

- Pallados extinctos liquis mirabitur ignes,
 Ignoscat: lacrimis spargitur ara meis.
 45 Oras, ut rumor ait, tota pugnabitur urbe:
 Tu cave spinosi rotida terga jugi.
 Lubrica tota via est, & perfida: quippe tacentes
 Fallaci celat limite semper aquas.
 O utinam magicæ nossem cantamina Musæ!
 50 Haec quoque formoso lingua tulisset opem.
 Te toga picta decet: non quem sine matris honore
 Nutrit inhumanae dura papilla lupae.
 Sic hospes, pariamne tua regina sub aula,
 Dos tibi non humilis prodita Roma venit.
 55 Sin minus; at raptæ ne sint impune Sabinae,
 Me rapo, & altera lege repende vices.
 Commillas acies ego possum solvere: nuptæ,
 Vos medium palla foedus inite mea.

Adde

ad mei amorem tantumdem valet atque ego a-
 more percita. Theocritus idyll. 7.

Epizelus pater Epuræ interpres.
 Catullus Carm. 65.

Sed cum: alius amor barastro fide alter illo.
 43. PALLADIS EXTINGUOS] libri melio-
 res Pallados, usum poetis flexione. Lipsius
 adolescens tentaverat Pallidus, L. 2. Var. Lect.
 C. 8. quem foetum quamvis deinde ipse ab-
 jecerit, atque exposuerit; non potuit tamen
 evitare larratus imbellium canicularum. at-
 qui vir factus mutavit mentem, & hunc
 ipsum locum recte atque erudite exposuit
 C. 9, laudatissimi Syntagmatis de Vestæ &
 Vestalibus. hoc vero mussant dicere, & factum
 nollent. Palladis nomine hic Vestam appel-
 lari ait Passeratus. cui faver illustris Span-
 hemius Obs. in Callimach. p. 588. atque huc
 etiam Lipsius ibat: & omnium primus Be-
 roaldus.

44. LACRIMIS SPARGITUR ARA MEIS]
 hanc gemmulam Ciceroni noster debere vi-
 deri potest. Sic enim ille pro Fontejo C.
 17. Nolite patres, iudices, iras Deorum immor-
 talium, Vestæque matris, quotidianis virginis
 lamentationibus de vestro iudicio commoveri. Pro-
 spicite, ne ille ignis æternus, nocturnis Fontæ-
 jae laboribus vigiliisque servatus, sacerdotis ve-
 stræ lacrimis extinctus esse dicatur.

46. TU CAPE SPINOSI ROTIDA TERGA
 JUGI] bono iudicio Passeratus, & Nic. Hein-
 sius restituunt Tu cave: & evincunt sequen-
 tia. quibus ista Jani adde, apud Nasociam
 L. 1. Pastor.

Inde, velut nunc est, per quem descenditis,
 inquit,

Ardus in valles & fora clivus eras.

Et iam contigeras portam: Saturnia coeques
 Demorat appositæ insidiosa seras.

Cum tanto coritus committore munimo pa-
 gniam,

Ipse meo movi callidus artis opus.

Oraque, qua pollens ope sum, fontana reclusi;
 Sumque repentinis ejaculatus aquas.

Ante tamen gelidis subjeci sulphura venis:

Clauderet ut Tatius fervidus humor iter.

eam fabellam paullo uberius legere licet sub
 finem L. 14. Metam. Etiam Servius retulit,
 sed sine Jani nomine aut mentione, ad L. 1.
 Aen. 9. 295. deinde rotida terga habent no-
 stri duo, & Groninganus, cum Borrichiano,
 unoque Colbertino.

53. PARIAMNE TUA REGINA SUB AULA]
 aulam pro regia non nisi nove dici putat Bac-
 thius XVI. Adv. 24. in quo fallitur plus quam
 dici potest. in promptu exempla sunt Virgi-
 lii, Horatii, Ovidii, Ciceronis.

55. SI MINUS] lege cum Gryphiana Sin-
 minus,

Yy 2

Adde Hymenaeae modos : tubicen fera murrina conde :

60 Credite, vestra meus molliet arma torus.

Et jam quarta canit venturam buccina lucem ;

Ipsaque in Oceanum sidera lassa cadunt

Experiar somnum : de te mihi somnia quaeram :

Fac venias oculis umbra benigna meis.

65 Dixit, & incerto permisit brachia somno,

Nescia ne furiis atcubuisse novis.

Nam Vesta, Iliacae, felix tutela favillae,

Culpam alit, & plures condit in ossa faces.

Illae ruit, qualis celerem prope Thermodonta

70 Strymonis abscissos fertur aperta sinus.

Urbi festus erat, dixere Parilia patres.

Hic primus coepit moenibus esse dies,

An-

minus. ultimam literam absorberat sequentis vocalae prima.

62. IPSAQVE IN OCEANUM SIDERA LAPSA CADUNT] pariter L. 1. Eleg. 3.

Dam me iucundis lapsam sopor impulit alis.

Ovidius L. 1. Fastor.

Lapsaque sub terras, ortaque signa caecam.

Statius L. 1. Achill.

ubi litora summa.

*Oceani, & genitor tepet illabentibus astris
Pontus.*

Minucius Felix, Suada illa Christiana : Sol demergit, & nascitur ; astra labuntur, & redeunt ; flores occidunt, & reviviscunt. haec militant pro lectione vulgata. Verum quum astra dicantur excubare, apud poetas, & stationes obire ; non multum aberraturum ab vero duxerim, qui hic lassa legerit, id quod exstat in Borrichiano. Seneca certe ita loquitur Hercule in Oeta, §. 1520. de luna :

*O decus mundi, radiare Titan,
Cujus ad primos Hecate vapores
Lassa nocturnae levat ora bigae.*

& in eodem dramate §. 781. de sale :

*Euripus undas flectit instabilis vagas,
Septemque cursus voluit, & totidem refert,
Dum lassa Titan mergas Oceano iuga.*

& ipse etiam Papinius L. 2. Theb. ubi de Malca :

*Stat sublimis apex, ventos quo imbresque serenat
Despicit, & tantum sessis insiditur astris.*

Lutatius : Super ipsum sessa astra considunt. id est, per eminentiam sui sedem praestant astris,

rapido cursu fatigatis. altitudinem voluit exprimere, quasi illic astra requiem sumant. accedit quod haec voces, lapsa & lassa, saepe confunduntur a librariis, apud eundem Papinium libro eodem male legebatur,

hinc lapsa mutata Pyracmone temnens

Fulmina.

id quod ostensum pridem viris doctis, & lassa repositum meritissimo jure.

63. DE TE MIHI SOMNIA QUARAM] Heliodorus L. 3. Aethiop. Haec dixit, statimque bychnus accensus ab ancilla senis jussu inferebatur : & libationem faciebat, cum alios Deos, tum post ceteros Mercurium invocans : ac petebat felicem insomniis noctem : & ut sibi apparerent carissimi in somnis, suppliciter orabat. expressit in re minus laeta mellitissimus Lotichius L. 3. Eleg. 3.

*Tu quoque, si veterum memor est & pulvis
amorum,*

Occurras oculis saepe videntia meis.

Saepe in somno redeat tua dulcis imago,

Fidaque tangendas praebas umbra manus.

70. STRYMONIS ABSISSO FERTUR APER-
TA SINU] noli dubitare quin poeta scripserit abscissos fertur aperta sinus, familiari & sibi & aliis Graecismo. Virgilius L. 11. Aen.

At medias inter caedes exultat Amazon,

Unum exserta latus pugnae.

ubi latus exserta idem est quod nostri sinus aperta.

71. DIXERE PARILIA PATRES] veteres magistri

- Annua pastorum convivium, lusus in urbe,
 Quum pagana madent fercula deliciis.
 75 Quumque super raros foeni flammantis acervos
 Trajicit immundos ebria turba pedes.
 Romulus excubias decrevit in otia solvi,
 Atque intermissa castra silere tuba.
 Hoc Tarpeja suum tempus rata, convenit hostem.
 80 Pacta ligat, pactis ipsa futura comes.
 Mons erat adscensu dubius, festoque remissus.
 Nec mora, vocales occupat ense canes.
 Omnia praebebant somnos. sed Jupiter unus
 Decrevit poenis invigilare suis.
 85 Prodiderat portaeque fidem, patriamque jacentem:
 Nubendique petit, quem velit ipsa, diem.
 At Tatus, neque enim sceleri dedit hostis honorem,
 Nube ait, & regni scande cubile mei.

Di-

gistris scribunt *Parilia*. Sospiter Charisius L. 1. *Palilia dicuntur. Pales enim dea pastoralis est, cujus dies festus. nisi quod quidam a partu illae Parilia dicere maluerunt.* Marius Victorinus L. 1. Art. Gram. capite de Orthogr. *Parilia dicuntur, non Palilia: non a Pale dea, sed quod eo tempore omnia farta, arboresque & herbae parvumque.* Probus in Virgil. L. 3. Geor. v. 1. *Pales dea est pastorum, cui diem sacrum appellant Parilia, transposita litera; quas si suo loco esset, Palilia potius dicerentur. qui dies natalis est urbis Romae, quas a pastoribus est condita.* & sic ple- rasque membranas veteres Ovidii habere te- status est Nic. Heinsius. nostri libri hic *Pa- lilia* exhibebant.

74. QUUM PAGANA MADENT FERULA DI- VITIIS] Beroaldus dicit, in quibusdam se codicibus invenisse *deliciis*. recte. nam istas Parilium delicias opponit ferculis quotidianis hominum rusticorum, duris, atque inopia horrentibus. deinde, unde agrestibus istis *divitiis*, urbe vix nascente? etiam Passeratius *deliciis* malebat: quem tandem aliquan- do intellexit Philippus ille Silvius, Buhur- sianae propaginis aureus termes.

76. TRAJICIT IMMUNDAS EBRIA TURBA DAPES] legendum esse *imundos pedes*, pri- dem ostenderunt viri docti; Jo. Passeratius

hoc loco; & Jos. Castalio Dec. 2. Observ. C. 8. qui tamen ne tralatitio quidem nomi- nandi honore dignatus est Passerarium, au- ctore Schoppio (hunc enim auctorem vocat) contentus. meliore fide egit Nic. Heinsius Not. in Ovid. L. 4. Fastor. v. 781. Non se- mel *dapes* & *pedes* commutarunt. Pomponius Placenta:

Rustici edunt

Libenter pedibus tristis atros insybo.
 ita quidem apud Nonium legitur in *insyba* ubi recte *dapibus* emendavit Mercerus.

78. INTERMISSA CASTRA. SILERE TUBA] Papinius L. 7. Theb.

dum castra silent, suspensaue bellum

Horrescit pietas.

id exponit vetus Scholiastes Barthii, *nendum nos oppugnans*. Erant itaque induciae, secun- dum nostrum, Romanos inter ac Sabinos. quod nescio an alibi legas.

85. PRODIDERAT PORTAEQUE FIDEM] clamculum ac furtive aperuerat, nullo stre- pitu, ita ut nemo sentiret. quod deinceps ne fieri posset, a patribus provisum fuit. Ser- vius ad L. 1. Aen. v. 453: *Cautum fuerat, post proditum hostibus a Tarpeja virgine Capito- lium, ut aerei cardines fierent, quo stridor pos- set aperta ostia omnibus indicare.*

Dixit, & ingestis comitum superobruit armis.
 90 Haec, virgo, officiis dos erat apta tuis.
 Et satis una malae potuit mors esse puellae,
 Quae voluit flammis fallere, Vesta, tuas?
 A duce Tarpejo mons est cognomen adeptus.
 O vigil, injustae praemia fortis habes.

89. INGESTIS COMITUM SUPER OBRUIT ARMIS] ita rem exhibet nummus L. Tituri. Plutarchus autem, in Romulo, tradit Tatium iussisse suis, ut conventorum memores, quae sinistris ferrent, omnia congererent in illam. ipsum ante alios detraxisse manui armillam, unaque cum hac scutum ei injectisse. Quum idem facerent omnes, auro illam injecto scutisque obrutam esse, & numero ac pondere oppressam, digna proditiōnis mercede. haud absimile est exemplum, quod refert Parthenius Nicaeensis Erot. C. 21. Achillem enim Methymnam Lesbii obfidētem, quum ei acriter resisterent incolae, fuisse consilii inopem, ac de urbe capiēda desperasse ait. ibi tum Pisidicem, regis Methymneorum filiam, Achillem de nau-ro conspexisse; & mox, amore incensam, misisse ad eum nutricem, quae polliceretur tradituram se illi urbem, si quidem ipsam velit habere pro uxore. id promississe Achillem. postquam vero urbem in suam potestatem rede-gisset, commotum indignitate facti, exhortatum fuisse milites, ut puellam lapidibus obruerent. parem deinde historiam de Cyro ac Nanide Croesi filia subnequit capite insequente. de Scylla & Minōe omnia sunt nota.

91. ET SATIS UNA MALAE] huc revocavi hos duos versus; qui loco valde alieno legēbantur sub ipsum Elegiae initium; nec putō invitis elegantioribus ingeniis.

94. O VIGIL, INJUSTAE PRAEMIA SORTIS HABES] admodum hic aestuat Passeratius, fassus tandem, locum esse valde obscurum. ceteri nihil adtulerunt. mihi videtur sermo

esse de canibus Capitolii custodibus, quos Tarpeja omnes ferro necaverat, ne hostem proderent latratu. Id sane canibus tum quidē nequiter expetivit: quamquam pejore etiam sorte fuerunt post urbem a Gallis Senonibus direptam, defensumque a Manlio Capitolium. Plinius L. 29. C. 4. *de anserum honore, quem meruere Gallorum in Capitolium ascensu deprehensio, dicimus. Eadem de causa supplicia annua canes pendunt inter aedem Junventatis & Summani, vivi in furca sambuceae arbore fixi.* Servius ad L. 8. Aen. v. 652. *Manlius custos Capitolii Gallos deiecit ex arce, clamore anseris excitatus, quem privatus quidam dono Junoni dederat. Qua causa postea eo die, quo hoc factum est, canes, qui tunc dormientes non senserant, cruci suffragantur: anseres auro & purpura exornati in lecticis gestabantur.* dices, Quid ista canum contumelia ad canes Tarpejae? nihil sane. Videtur tamen noster duas istas historias confudisse & canum annua supplicia ex ipsis urbis primordiis deduxisse; quae instituta demum fuerunt post celebre illud facinus M. Manlii Capitolini. Pari certe errore poeta Simulus (cujus versus nobis Plutarchus servavit in vita Romuli) Tarpejam non Sabinis, sed Gallis prodidisse Capitolium, in literas misit. & noster, paulo altius, Scyllarum duarum historiarum uno disticho commiscuit. haec ego sic mecum cogitabam, non ut pro certis adstruerem, sed ut elicerem meliores doctiorum hominum sententias. si tamen ad has minutias descendere dignabuntur quidam eruditionis non minus profundae, quam fuit olim Democriti puteus, in quo latere Veritas credebatur.

V.

Terra tuum spinis obducatur, lēna, sepulcrum,
 Et tua, quod non vis, sentiat umbra sitim:
 Nec sedeant cineri manes, & Cerberus ultor
 Turpia jejuno terreat ossa sono:
 5 Docta vel Hippolytum Veneri mollire negantem,
 Concordique toro pessima semper avis.
 Penelopen quoque neglecto rumore mariti
 Nubere lascivo cogeret Antinoo.
 Illa velit, poterit magnes non ducere ferrum.
 10 Et volucris nidis esse noverca suis.

Quip-

2. ET TUA, QUOD NON VIS, SENTIAT
 UMBRA SITIM] o lēna, sitias aeternum apud
 inferos, quae nunc tam inlibenter sitis. talis
 propemodum est Nafonis in lenam aniculam
 imprecatio L. 1. Amor. Eleg. 8.

Dū sibi dant nulloque lares, inopemque sen-
ctam,

Et longas hiemes, perperamque sissim.

nihil hoc loco mutant libri: tamen istud
 quod non vis nescio quo modo suspectum est
 mihi. ex literarum vestigiis, & ductu, con-
 jici posse videtur, olim scriptum fuisse quod
 motus, id deinde corruptum in quod nevis,
 concianavie nobis frigidum istud quod non
 vis. quare vix est ut dubitem locum fore fa-
 ctum, si legeris, pauxilla immutatione,

Et tua, quam meruit, sentiat umbra sitim.
 vides, quam non coacte elementa in suam
 singula revocentur sedem, sensumque faciant
 non commodum modo, sed & concinnum,
 & argutum. nam anicula merobiba non po-
 terat gravius puniri apud inferos, quam si
 semper sitiret, eam ob causam videlicet quod
 apud superos semper bibisset. ingeniosior est
 Nic. Heinsii lectio, Not. in Ovid. L. 2. Fa-
 stor. §. 572:

Et vetula invisam sentiat umbra sitim.

verum quum paullo licentius abeat a mem-
 branis, promiserique Vir summus dicturum
 uberius ad ipsum Propertium; sustinebimus
 ad sensum, cum voto ut quamprimum in
 lucem ac manus studioforum hominum ve-

niat desideratissimus sagacis ingenii labor. in-
 terea neque nostram conjecturam tam cupi-
 de amamus, ut nolimus de via decedere me-
 liora ac certiora adferenti.

7. NEGLECTO RUMORE MARITI] male Pas-
 seratius marito supponit, vel maritiae, h. e. fa-
 ma pudicitiae conjugalis. rumor mariti est fama
 de marito sparsa in vulgus. Cicero L. 3. ad
 Quintum & Epist. 8. Rumor dictatoris inju-
 cundus bonis: mihi etiam magis quae loquun-
 tur. rumor de dictatura Pompejo deferenda.
 Ovidius L. 6. Metam.

Lydia tota fremit: Phrygiaeque per oppida
facti

Rumor it, & magnum sermonibus occupat
orbem.

rumor de Arachne in araneam mutata. Pe-
 nelope autem procorum nulli omnino nube-
 re volebat, quia rumor erat Ulixem vivere
 etiamnum, neque in mari periisse. Lucilius,
 apud Priscianum L. 9.

Nuptiarum te nupta negas, quia vivere Uli-
xem

Speras.

8. NUBERE LASCIVO COGERET ANTINOO]
 invidiose augeat aniculae noxiam scientiam,
 a re scilicet quam nullo modo fieri posse ipse
 statuebat. apud Homerum dicit Penelope,
 omnes sibi procos odio esse atque execratio-
 ni; Antinoum vero ante omnes: neque se
 minus reformidare eum, quam nigrum mor-
 tem, L. 17. Odyss. §. 497.

II. Col.

Quippe & Collinas ad fossam moverit herbas,
 Stantia currenti diluerentur aqua.
 Audax cantatae leges imponere Lunae,
 Et sua nocturno fallere terga lupo.

15 Pos-

II. COLLINAS AD FOSSAM MOVERIT HERBAS] intra portam Collinam, ubi Sceleratus Campus. Festus: *Sceleratus campus appellatur prope portam Collinam, in quo virgines Vestales, quae incestum fecerunt, defossae sunt vivae.* talibus locis gaudebant tales aniculae. Papinius L. 4. Theb.

Strygiis accommoda quippe

Terra sacris, multoque placent sola pinguis tabo.

Lucanus L. 6. in re pari:

vanum saevumque furorem

Adjuvat ipse locus, vicinaque moenia castris Aemonidum.

hodie quoque sacra fere sua facere dicuntur circa cruces, & patibula, & sepulcra facinororum. ejus moris antiqui exemplum valde ridiculum narrabit tibi hortorum custos apud Horatium L. 1. Sat. 8. non inultus testis, dimissis prae terrore ficulis natibus. Erat & templum Veneris Erycinæ prope Collinam portam, ubi Lethaeus Amor, auctore Ovidio Remed. Amor. & L. 4. Fastor. ista autem Venus fere a meretricibus professis colebatur. itaque non sine delectu bono haec anicula coram Diis praefidibus artes suas exercebat, quibus hominum mentes aut illaquearet in amorem, aut solveret. Fossam hic capiunt pro ea qua defodiebantur Vestales. male. de scrobe magica accipiendum recte Scaliger monebat. Ovidius L. 7. Metam.

*Haud procul egesta scrobibus tellure duabus
 Sacra facit: cultroque in guttura velleris atri*

Conjicit; & pasulas perfundit sanguine fossas.

Horatius Epod. 5.

Abacta nulla Veja conscientia

Ligonibus duris humum

Exhaesiebat, ingemens laboribus.

ita etiam exposuit Delrius L. 2. Disquisit. magic. Quaest. 11. & nunc quoque mentio frequens est talium scrobium in quaestionibus sagarum. *Stantia* sunt segetes, frutices, arbores, & quidquid supra terram exstat ac prominet. haec enim praecipue subitis im-

bribus ad interitum dare, aut etiam letali grandine converberare dicuntur maleficae mulieres. interpres Parisinus, homo quantivis pretii, hunc locum esse valde obscurum pronuntiat: deinde, post missa in compendium verba Passeratii, prudenter sibi ac verecunde silendum judicavit. Marollius admodum signanter verterat: *Si elle jette dans une fosse les herbes qui croissent sur les collines.* Ite nunc, juvenus nostra, & legendis Scriptorum Latinorum versionibus Gallicis liberale otium vestrum oblectate.

14. ET SUA NOCTURNO FALLERE TERGA LUPO] nihil hac fabella decantatius: & posset facile grandis aliquis liber expleri foliis nominibus eorum, qui rem ultro citroque discusserunt. pro eo tibi ego aliquid dabo, unde Servium expleas, in libris vulgatis hac parte mutilum, ad L. 1. Geor. y. 16. **SALTUSQUE LYCAEI.** *Montis Arcadiae.* addit liber scriptus: *λύκος Graece dicitur Lupus, unde in Lycaeo quibusdam sacris degustatis vertebantur in lupos, & post decem annos revertebantur in pristinum statum, si hominum carnibus non vescerentur.* aliquanto explicatius Pausanias, de quo Servius hausisse videtur, initio Arcadicorum, sive L. 8. ubi de Lycaone: *at hic ad Jovis Lycae aram infante mactato, humanum sanguinem libavit: quare inter ipsa sacra in lupum mutatum tradunt.* cui certe sanne facile possum assensiri. ----- Nam & post Lycaonem, in iisdem Lycae Jovis sacris, alium quemdam fuisse ex homine lupum factum tradunt: non tamen in reliquum omne vitae tempus; sed decimo tandem anno, si interea humana carne abstinuisset, pristinam hominis figuram recepisse: sin hominis carnes gustasset, lupum esse nunquam desisse. sacrorum degustatio, quam Servius tangit, apud Platonem est, sub finem L. 8. de Rep. nimirum apud templum Lycae Jovis in Arcadia, quisquis humana viscera cum aliarum victimarum visceribus incisa atque commixta forte gustasset, eum coactum fuisse lupum fieri. tempus alii uno anno coarctarunt: nempe ut novem annos essent lupi, decimo humanae figurae restituerent.

15 Possit ut intentos astu caecare maritos ,
Cornicum emeritas eruit ungue genas.
Consuluitque striges nostro de sanguine , & in me
Hippomanes foetae femina legit equae.

Exor.

ruerentur. sic Euanthos apud Plinium L. 8. C. 22. sic Varro apud Augustinum L. 18. de Civit. Dei C. 17. Nostrates hoc versipelle hominum genus elegante vocabulo *weerwolven* vocant, quasi qui vicissim nunc homines sint, nunc iterum lupi. & sane ita loquitur Pomponius Mela L. 2. C. 1. *Neuris statum singulus tempus est, quo, si velint, in lupos, iterumque in eos qui fuerint, mutantur.*

15. POSSET ET INTENTOS] sententia exigit, *Possit ut intentos.*

15. ASTU CAECARE MARITOS] ut ne viderent quae videbant. Tibullus L. 1. Eleg. 2. *Haec mihi composuisti cantus, quis fallere posses.*

Ter cane, ter dictis despicue carminibus.

Ille nihil poteris de nobis credere cuiquam:

Non sibi, si in molli videris ipse toro.

addit vero non sine lepore, & ut amatorem in rem suam callidum decebat,

Tu tamen abstineas aliis. nam cetera cernes

Omnia: de me uno sentiet esse nihil.

tale pharmacum, sine ulla incantatione, invenerunt feminae Lusitanae in herba *Dutroa*. super qua videndus Linschotanus noster, & rerum Indicarum Scriptores.

16. CORNICUM IMMERITAS ERUIT UNGUE GENAS] recte dixit *ungue*. solebant enim saeuae unguis nutrire quam longissimos. Horatius Epod. 5.

Hic insectum sacra dente livido

Canidia rodens pollicem.

& L. 1. Sat. 8.

scalpere terram

Unguibus, & pullam dirvellere mordicus agnam

Coeperrunt.

hanc porro aniculam cornicibus oculos effodere, non re vera, sed allegorice dictum exponit Beroaldus; eumque secutus Passeratius; & qui utrumque inclementissime expilavit, Philippus Silvius T. E. C. P. ut adludatur proverbium *cornicum oculos configere*. quod si verum est; vellem ostendisset nobis Hercules

iste Celta in sua, quam vocat, interpretatione, quem sensum hoc loco faciat id proverbium. magnis istis nominibus ignosco: patimur enim quisque suos manes: huic fuco inerti non possum, exscribenti passim quae numquam intellexit. imo vero ipsissimos cornicum oculos effodiebat anicula, non allegorice, sed re vera. insignis eorum usus in rebus magicis; sed praecipue si exenti essent atque eruti cornicibus quam maxime vetulis. auctorem do Nafonem L. 7. Metam.

nec defuit illic

Squamea Cinyphii tenuis membrana chebydri,

Vivacisque jecur cervi: quibus insuper addit

Ora capisque novem cornicis fascicula passae.

unde simul observabis legendum videri apud Nostrium *emeritas genas*, i. e. veteres vetustas, ut Plautus loquitur, annosas, ac cariosas, jam innumerorum annorum stipendiis functas, ducta a re castrensi translatione. quales poetis creberrimae in hac ipsa voce. vide quasdam insigniores apud J. F. Gronovium L. 4. Observ. C. 19. apud Nic. Heinsum Not. in L. 15. Metam. §. 186. noster quoque, eleg. ult. *emeritum rogam* vocat, qui defuit ardere. istud *im* ex syllaba ultima voculae proxime praecedentis enatum fuit, quo errore nihil popularius apud librariorum nationem. Cornicem inter aves mali auspicii ponit Plinius L. 10. C. 12. & Prudentius

Cur Cremerae in campis cornice vel oscinae parra

Nemo Deum monuit perituros Marte sinistro

Ter centum Fabios?

& Servius ad Eclog. 9. §. 15. recte igitur in apparatu magico. neque tamen soli istis oculi cornicum: suos ipsi quoque dracones largiri perhibebantur. Lucanus L. 6.

non spuma canum quibus unda timori est;

Viscera non lyncis, non dirae nodus bryanae

Defuit, & cervi pasti serpente medulla;

Non puppim retinens, Euro tendente rudem;

tes,

In medijs echeneis aquis, oculique draconum.

- Exornabat opus verbis, ceu blanda perurat,
 20 Saxosamque terat sedula culpa viam:
 Si te Eoa, Doroxanium, juvat aurea ripa,
 Et quae sub Tyria concha superbit aqua:
 Eurypylique placet Coae textura Minervae,
 Sectaque ab Attalicis putria signa toris:
 25 Seu quae palmiferae mittunt venalia Thebae,
 Murreaque in Parthis pocula cocta focis:
 Sperne fidem, provolve Deos, mendacia vincant,
 Frange & damnosae jura pudicitiae.
 Et simulare virum, precium facit. utere caussis:
 30 Major dilata nocte recurret amor.
 Si tibi forte comas vexaverit utilis ira,
 Post modo mercata pace premendus erit.

De-

19. EXORNAVAT OPUS VERBIS] libri fere *exorabat* habent, quod non est nauci. Plinius L. 1. Epist. 8. ii. *vero qui benefacta sua verbis adornant, non ideo praedicare, quia fecerint; sed ut praedicarent, fecisse creduntur.* Quintilianus L. 4. C. 2. *Ego vero narrationem, ut si ullam partem orationis, omni qua potest gratia & venere exornandam puto.*

20. SAXOSAMQUE TERAT SEDULA CULPA VIAM] aliud agunt qui haec capiunt de via sacra. Tu refer ad callidam industriam ancillulae, corruptentis sedula vafricie simplicem puellae animum. quod erat initio difficile, & laboris plenum. Et recte Scaliger vidit esse proverbii speciem, *terere saxosam viam*, pro eo quod est in difficultatibus versari. Festus: *Scrupi dicuntur saxa aspera & difficilia atrectatu. unde & scrupulosam rem dicimus, quae aliquid in se habet asperi.* Cicero Divinat. in Q. Caecil. C. 11. *intelligo, quam scopuloso difficilique in loco verser.* talia autem loca longo attritu fiunt planiora, & laeviora. ad coenam asperam minusque mollem Plautus transtulit Capt. Act. 1. Sc. 2.

I modo, venare leporem: nunc erim tenes.

Nam meus scrupulosam victus commeat viam. utitur hac ipsa locutione purissimi oris scriptor M. Minucius Felix: *igitur ut qui viam terit, eo felicitior, qui levior incedit: ita beavior in hoc itinere vivendi, qui paupertate se suble-*

vat, non sub divitiarum onere suspirat. ceterum *sedula lymphae* legitur in nostro primo, inque Borrichiano. quod non debet attendi.

21. DORIXANTUM] ita Scaliger. mirifice hic turbant libri. Turnebus legebat *Doroxanium*, L. 21. C. 17. quod ego verum esse puto. certe in Groningano perspicue exstat,

Si te Eoa Doroxantum juvat aurea ripa.

ubi si t mutaveris in i, habebis rem factam. ceteras membranarum hallucinationes non libet memorare, ita extra oleas spatiantur.

28. FRANGE ET DAMNOSAE JURA PUDICITIAE] in vulgatis esse *Cedant damnosae*. unde falso Passeratius credidit *ro frange* esse glossema *ro cedant*. omnes libri huc adludunt, & vel *frangent* habent, vel *franger*. in Groningano claris literis legitur *Frange & damnosae*. quo modo jam olim emendaverat acutissimus Lipsius L. 2. Ant. Lect. C. 20. admodum jucundus est Gebhardi conatus refigentis,

Caede & damnosae dura pudicitiae.

ut dicat poeta: Duram pudicitiam, quae damnosa est, concide ac demolire. talium ingeniorum labor debebat consistere intra diligentiam contendendi inter se membranas vetustas, neque pennas extendere majores nido. nocent enim, dum volunt juvare. *frangere leges, frangere foedus, frangere fidem*, & talia multa, passim apud Ciceronem leguntur.

Denique ubi amplexu Venerem promiferis emto;
Fac simules puros Ifidis esse dies.

- 35 Ingerat Apriles Iole tibi: tundat Amycle,
Natalem Majis idibus esse tuum.
Supplex ille sedet: posita tu scribe cathedra
Quidlibet. has artes si pavet ille, tenes.
Semper habe morsus circa tua colla recentes;
40 Litibus alternis quos putet esse datos.
Nec te Medeae delectent probra sequacis:
Nempe tulit fastus ausa rogare prior.
Sed potius mundi Thais pretiosa Menandri,
Quum ferit astutos comica moecha Getas.

45 In

34. FAC SIMULES PUROS ISIDIS ESSE DIES]
omnes membranae, quasi olearii in Velabro,
habent

Fac similes puros sideris esse dies.
unde Volscus notavit, translationem esse a
fereno sole. primus Beroaldus verum vidit.
qua cum laude minime fraudare debemus.
de Casto Ifidis omnia hodie nota: tum tem-
poris non item.

41. NON TE MEDEAE] magis placet Gro-
ningani scriptio, *Nec te Medene.*

43. MUNDI THAIS PRETIOSA MENANDRI]
blandi habet unus Regius, pro mundi. male.
mundus hic valet elegans, cultus, totus a
pyxide & speculo. talis autem erat Menan-
der. Phaedrus L. 5. Carm. 2.

*In quis Menander, nobilis comoediis;
Quas, ipsum ignorans, legerat Demetrius,
Et admiratus fuerat ingenium Viri;
Unguento delibutus, vestium adfluens,
Veniebat gressu delicato & languido.*

ita in Vertumno habuimus modo mundum in-
fiorem. recte porro ac conveniente epithe-
to dicitur Thais pretiosa, quae noctem suam
magno vendit, quae care habetur. ita supra
L. 3. Eleg. 11.

*Quaeritis unde avidis nox sit pretiosa puel-
lis.*

Beroaldi praedosa non placet: minus multo
Gebhardi spatiosa. poterat eos expedire Cli-
tipho ille Terentianus, Heaut. Act. 2. Sc. 1.

*Nam hic Clinia, etsi is quoque suarum re-
rum sagax, tamen*

*Habet bene ac pudice eductam, ignaram artis
meretriciae.*

*Men 'si potens, procer, magnifica, summosa,
nobilis.*

adde, si voles, J. F. Gronovium Observ. in
Script. Eccles. C. 2. & scito, nos in octo li-
bris pretiosa invenisse. quae vocula non tan-
tum de ea dicitur, quae gaudia suis ekocan-
dis pretium ipsa ponit, sed & de illo qui da-
mnosa mercede conducit. Horatius L. 3. Od. 6.

Sed iussa coram non sine consilio

Surgis maris, seu vocat insitor;

Seu navis Hispaniae magister

Dedecorum pretiosus emtor.

44. QUUM FERIT ASTUTOS COMICA MOE-
CHA GETAS] quum servum aliquem, va-
frum & fraudulentum ipsa fraudulentior fal-
lit, ac bolo opimo emungit: Translatio de lu-
do gladiatorio ducta, qualis illa L. 3. Eleg. 2.

Ut per te clausas sciat excantare puellas,

Qui voles austeros arte ferire viros.

praeceperat Terentius Phorm. Act. 1. Sc. 1.

porro autem Getas

Ferietur alio mungere, ubi era pepererit:

Porro autem alio, ubieris puero natalis dies:

Ubi initiabunt: omne hoc mater auferet,

Puer causa erit missundi.

pulcre Epicharmus ille Umber Trinum. Act.

2. Sc. 1.

qui ab eo quod amat

*Quam extemplo saviis sagittatis percussus est,
illico res foras*

*Labitur, liquitur. Da mihi hoc, mel meum,
si me amas, si audes.*

Ibi ille cuculus; Ocelle mi, fias! & istuc,

& si amplius vis dari,

Dabitur! ibi illa pendentem feris.

Z z 2

Marol.

- 45 In morēs te verte viri: si brachia jactat,
I comes, & voces ebria junge tuas.
Janitor ad dantes vigilet: si pulset inanis,
Surdus in obductam somniet usque feram.
Nec tibi displiceat miles non factus amori,
50 Nauta nec attrita, si ferat aera, manu.
Aut quorum titulus per barbara colla pependit,
Cretati medio quum saliere foro,

Au-

Marollium audi: *quand cette courtisane, personnage de tant de comedies, fait donner force coups de baston à des Geta rufes. qui poterat festivius?*

45. IN MORES TE VERTE VIRI] expressit hanc locutionem Papinius L. 5. Theb.

Ut fera, quae placido rabiem desueta magistro
Tardius arma movet, stimulisque & verberibus crebro

In morēs negat ira suos.

45. SI CANTICA JACTAT] ita omnes libri: neque obstat Latinitatis ratio. nam jacere & jactare vocem, maledicta, convicia, consumelias, injuriam, & plurima id genus, apud optimum quemque scriptorem reperiuntur. tamen verior mihi lectio videtur, quam reponit Nic. Heinſius Not. ad Ovid. Remed. Amor. 7. 334, si brachia jactas. h. e. si saltat. nam manuum magis & brachiorum motu, quam pedum, se commendabant veterum saltationes. vide quae istuc & commode & copiose ex poetis Latinis adducuntur exempla. Lucretius L. 4.

Quod superest, non est mirum, simulacra moveri,

Brachiaque in numerum jactare, & cetera membra.

tum paullo post:

Quid porro, in numerum procedere quom simulacra

Cernimus in somnis, & mollia membra movere,

Mollia mobiliter quom alternis brachia mittunt?

Et repetunt oculis gestum pede convenienti?
valide etiam juvat id quod statim sequitur, voces ebria junge tuas. neque enim saltatio apud veteres erat hominum bene sobriorum; neque in eo pretio, quo est hodie apud gentes cultiores. Horatius L. 2. Sat. 1.

ſaltas Milonius, ut ſemel iſto

Accessit fervor capiti, numerusque lucernis.

Cicero Orat. pro Murena C. 6. Saltatorem appellat L. Murenam Cato. Maledictum est, si vera obicitur, vehementius accusatoris: sin falso, maledicti conviciatoris. Quare cum ista sis auctoritate, non debes, M. Cato, arripere maledictum ex irivio, aut ex scurrarum aliquo convicio, neque tamen consularem populi Romani SALTATOREM iocari: sed conspiciere, quibus praeterea vitiis affectum esse necesse sit eum, cui vere istud obijci possit. Nemo enim fere saltat sobrius, nisi forte insanit: neque in solitudine, neque in convivio moderato, atque honesto. Tempestivi convivii, amoeni loci, multarum deliciarum comes est extrema saltatio. Tu mihi arripis id, quod necesse est omnium vitiorum esse postremum: relinquis illa, quibus remotis hoc vitium omnino esse non potest. his recte perpenſis, non possum quin ambabus manibus amplectar beluissimam. Viri magni emendationem.

49. MILES NON FACTUS AMORI] Passeratius e suis profert, miles modo factus amori: quae etiam lectio est codicis Groningani, ac Borrichiani. non displicet vulgata. tamen & istam tueri possis collatione loci Ovidiani L. 3. Amor. Eleg. 8.

Ecce recens dives, parto per vulnera censu,
Praefertur nobis sanguine passus eques.

52. CAELATI MEDIO CUM SALIERE FORO] Cretatis conjiciebat Passeratius, quia fervorum venalium pedes gypso notati, & figillo, vel heri, vel reipublicae, signati. ante Passeratium id quoque in mentem venerat Jano Durantio Casellio L. 1. Variar. C. 10. omnino recte. alii gypsatos dixerunt, quod tantumdem valet. Tibullus L. 2. Eleg. 6.

regnum ipse tenes, quem saepe coëgit
Barbara gypsatos ferre catasta pedes.

Ovi

Aurum spectato, non quae manus afferat aurum.

Versibus auditis quid, nisi verba, feres?

55 Qui versus, Coae dederit nec munera vestis,

Istius tibi sit surda sine aere lyra.

Dum vernat sanguis, dum rugis integer annus,

Uttere, ne quid cras libet ab ore dies.

Vidi

Ovidius L. 1. Amor. Eleg. 8.

Nec tu, si quis erit capitis mercede redemptus,

Despice gypsati nomen inane pedis.

Juvenalis Sat. 1.

Vincant divitiae: sacro nec cedat honori,

Nuper in hanc urbem pedibus qui venerat albis.
Plinius L. 35. C. 17. *Est & vilissima [creta] qua Circum praeducere ad victoriae notam, pedesque venalitorum trans mare advectorum de notare instituerunt majores. & C. 18. ejusdem libri: Hoc est insigne venalitiiis gregibus, opprobriumque insolentis fortunae: quos & nos adeo potiri verum vidimus, ut Praetoria quoque ornamenta decerni a Senatu, jubente Agrippina Cl. Caesaris, viderimus libertis, tantumque non cum laureatis fascibus remisit illo, unda creatis pedibus advenissent. qui locus unice facit ad tuendam ac probandam hujus versiculi emendationem. cui alicubi calculum suum adjecisse scio doctissimum Gronovium. Joannes Rhodius caelatos exponit, cauterio inustos, Not. ad Scribon. Larg. p. 310. quod huic loco bene ut conveniat, vix mihi patior persuaderi.*

55. QUI VERSUS, COAE DEDERIT NEC MUNERA VESTIS] legendum opinor *vesti*. qui versus tibi dederit, non addito auro, unde ematur vestis Coa. ellipsis est, bonis scriptoribus frequens. Ovidius L. 1. Art. Amat.

Quid, quasi natali quum poscis munera libo, Et quoties opus est, nascitur ipsa sibi?

Martialis L. 11. Epigr. 27.

Vel, quum perficis frontem, posuisti quid pro-

Succida palliolo vellera quinque rogas.

Apulejus Apolog. *nam petisse eum a me aliquid tersui dentium, versus testantur. & mox: sunt enim similiter etiam in ista vitae humanae tempestate leviter sustulimus, graviter demersui. vide notata doctissimo Gronovio ad Senec. L. 2. de Ira C. 25. tamen vulgata ferri potest, neque est sine exemplo. Corn. Nepos Phocion. C. 1. Hic cum a rege Philippo munera*

magnas pecuniae repudiaret. Ovidius L. 14. Metam.

Addo, quod est juvenis: quod naturale decoris

Munus habet: formaque apte fingetur in omnes.

56. IPSIUS TIBI SIT SURDA SINE ARTE LYRA] melius liber Groninganus, *Istius tibi sit surda sine aere lyra*. istius lyra, inops, & ab aere destituta, murum tibi tinniat. atque ita etiam in suis invenerant Volscus, Passeratus, Gebhardus. neque Scaligero displicebat. Anicula alia apud Ovidium in eodem negotio eadem monet, L. 1. Amor. Eleg. 8.

Ecce, quid iste tuus, praeter nova carmina, vates

Donas? amatoris millia multa leges.

Qui dabit, ille tibi magno sit major Homero.

Crede mihi: res est ingeniosa dare.

57. DUM RUGIS INTEGER ANNUS] minus recte haec Tibullo dedit J. F. Gronovius Diatr. Statian. C. 51.

58. NE QUIS SAT LIBER AMORE DIES] haec verba ut ut sentum faciunt non omnino malum, & ferri posse videntur; tamen sunt spuria ac suppositicia. unde noster? inquires. nam si in iis libris, quos tu consulisti, non exstant; potuerunt sane existisse in aliis, quorum ad te usus non pervenit. Ita est. Verum ego te ad ipsum manganii cubile ducam. Antonius Volscus, qui omnium primus ausus est. manum admove re poetae nostro, saepe interpolatricem, his vel ter salutariferam, sic notatum reliquit in commentario suo: Ita scriptum in vetustis codicibus. obferuimus, Ne quid cras libet ab ore dies: sed absonum adeo atque salebrosum videtur, ut relictis legi videatur, Ne quis eat liber amore dies. Ea fuit istorum temporum libertas, an licentia, ut mutarent audacter quidquid non intelligebant; & explerent de suo si quam offendissent lacunam. Cujus rei testes ante alios idonei nobis esse possunt Lucretius, & Catul-

- Vidi ego odorati victura rosaria Paesti.
 60 Sub matutino cocta jacere Noo.
 His animum nostrae dum versat Acanthis amicae,
 * * *
 Sed cape torquatae, Venus o regina, columbae
 Ob meritum ante tuos guttura secta focos.
 65 Vidi ego rugoso tussim concrefcere collo,
 Sputaque per dentes ire cruenta cavos:
 Atque animam in tegetes putrem exsputare paternas.
 Horruit argenti tegula curta foco.

Ex-

lus: qui quum manibus multorum tereretur, experti sunt non perfunctorie malas multorum manus: ne quid nunc addam de aliorum scriptorum pari fato. nos itaque profligatis Volsci affaniis eò unde infelicem pedem attulerant, jure postliminii in sedem suam reponamus genuina poëtae nostri verba, addicentibus octo libris vetustis. Hanc tam elegantem tamque bellam lectionem quum ad oram sui codicis notasset Marcellus Cervinus, multorum olim MSS. librorum possessor; postea eam quasi pro conjectura Cervini examinandam eruditus obtulit Roberti Titii stupor L. 2. Locor. Controv. C. 8. pessima porro anicula firmat sententiam suam exemplo rosarum. neque poterat aptius. formae enim par est admodum ac similis cum eo flore brevitatis.

perennis hodie, nisi mane legantur.
 pulcre Seneca Hippolyt. v. 764. quo loco & lectio simul nostra corroboratur.

Anceps forma bonum moralibus
 Exiguus donum breve temporis,
 Ut velox celeris pede laberis!
 Non sic prae nova vere decencia
 Aestatis calidae despoliat vapor:
 Saevius solstitio cum medius dies,
 Et noctem brevibus praecipitat rotis,
 Languescens folio lilia pallido,
 Et gratiae capiti deficiunt rosae:
 Ut fulgor teneris qui radiat genis
 Momento rapitur, nullaque non dies
 Formosi spoliurn corporis abstulit.

& sapiens est effatum mali Imperatoris: Scias nec gratius quidquam decore, nec brevius.

63. VENUS O REGINA] ut reges dicebantur omnes Dii, ita Deae omnes reginae, saepe vel rei vel loci nomine adjecto, saepe omisso. Horatius L. 1. Od. 30.

O Venus regina Cnidi Paphique,
 Sperne delectam Cyprum.

L. 3. Od. 26.

O quae beatam diva tenes Cyprum, &
 Memphis carentem Sishonia nive,
 Regina, sublimi flagello

Tange Chloëa semel arrogantem.
 sic Juno regina passim legitur in utroque opere Homeri. Virgilius L. 1. Aen.

Ast ego, quae divam incedo regina, Jovis-
 que

Et soror & conjux.

L. 7.

Nec minus interea extremam Saturnia bello
 Inponit regina manum.

Cicero Accus. 5. in Verr. C. 72. teque, Juno regina, cujus duo fana duabus in insulis posita sociorum, Melitae, & Sami, sanctissima & antiquissima, simili scelero idem iste omnibus donis ornamentisque nudavit. templum dictator Camillus Junoni reginae vovit, & Vejis captis in Aventino dedicavit, signo cum celeberrima pompa Romam translato. quod opereose describit Livius L. 5. C. 21. 22. & Plutarchus in vita Camilli. erat & alterum templum Junonis reginae in Capitolio, a M. Aemilio votum praelio ultimo, quo cum Liguribus signis collaris conflixit. ejus templi meminit idem Livius L. 39. C. 2. & Cicero orat. pro domo sua C. 57. plurima mentio est Junonis reginae in antiquis inscriptionibus apud Boissardum, Manutium, Gruterum, Reinesium; uti & Isidis reginae. nam & haec Juno credita est. in gemma vetere Stephani Vinandi Pighii legebatur ISI. REGINA. AD. IWA. ME. Ejus gemmae apophragisma erat cornu copiae, sceptrum, malum punicum, temo, globus.

67. ANIMAM IN TEGETES PUTREM EXSPI-
 RARE

Exsequiae fuerunt rari furtiva capilli
 70 Vincula, & immundo pallida mitra situ,
 Et canis in nostros nimis expectata dolores,
 Quum fallenda meo pollice claustra forent.
 Sit tumulus lenae curto vetus amphora collo:
 Urgeat hanc supra vis, caprifice, tua.

Quif-

RARE PATERNAS] non displicet Gebhardi ex-
 spectare: ut de anicula contemptissima maxime
 contemptibilia usurpet verba. Seneca Troad.
 7. 1169.

quo meas lacrimas feram?

Ubi hanc anicula exspectam leti moram?

& L. 3. de Ira C. 43. jam ipsum spiritum ex-
 spectamus: interim dum trahimus, dum inter
 homines sumus, colamus humanitatem. plura
 subijciat Justus Zinzerlingus Promuls. Crit.
 C. 14. unde discas, certam esse Gebhardi
 conjecturam, non arbitrariam. Ceterum te-
 getes paternas valde mordaciter dixit poeta,
 obijciens lenae mendicitatem haeredita-
 riam. Beroaldus & Passeratus proferunt e
 libb. tegetes patenses, i. e. undique apertas &
 rimosas. in nostris nihil tale offenditur. &
 friger sane, ac languet, ad acrimoniam vocis
 receptae.

68. HORRUIT ARGENTI PERGULA CURTA
 FOCO] mirifice hic turbant libri, in quibus
 pergula curta, vel percula, nonnumquam po-
 cula, & parvula, curva quoque legitur. est
 autem omnino restituendum, cum Salmasio
 & Nic. Heinso, tegula curta. tegulis sive
 testis ignem sibi petebant homines pauper-
 culi. Auctor Rhetor. ad Herennium L. 4. C. 6.
 Si Prometheus, cum mortalibus ignem dividere
 vellet, ipse a vicinis cum testa ambulans, car-
 bunculos corrogaret, non ridiculus videretur?
 haec autem anicula tam erat egens, ut ne
 regulam quidem haberet integram; sed curta
 & confracta uti cogeretur. qualis Anciopes
 aut Chiones calix apud Martialem. Est etiam
 illud extremae egestatis, non habere ignem,
 & algore exstingui. talem Catullus Furium
 describit Carm. 20.

Furi, cui neque servus est, neque arca,
 Nec cimet, nec araneus, neque ignis.
 nec recusat Tibullus pauper esse, id est, for-
 tis valde modicae, dum tamen habeat focum
 luculentum, L. 1. Eleg. 1.

Me mea paupertas vitae traducat inerti,
 Dum meus assiduo luceat igne focus.

& Martialis inter vitae beatioris commoda
 numerat focum perennem.

69. EXSEQUIAE FUERANT] reponere cum
 Passeratio fuerunt: nam istorum praeteri-
 torum credibile est ancipitem apud veteres
 modulationem fuisse. videlicet Oberti
 Gifanii Conlectanea ad Lucretium, in Prae-
 terita in Erunt, & Nic. Heinso Notam ad
 Ovid. Epist. Didus 7. 166.

70. IMMUNDO PALLIDA MITRA SITU] No-
 nius: PALLOREM, vetustatem, & negli-
 gentiam Lucilius libro xxx. voluit dici posse:

Lanae opus omne peris, pallor, tinea omnia
 caedunt.

hic autem proprie mitra dicitur pallida, quae
 ex longo situ colorem amiserat, horridum-
 que induerat lurorem. nam mitrae istae cro-
 co inficiebantur. Prudentius Psychomach.

Ubi mitra, caesariem cobibens aurata viri-
 lem,
 Combibat infusam croceo religamine nar-
 dum.

72. QUUM FALLENDAM NEO POLLICE CLAU-
 STRA FORENT] libri fere cultra forent, vel
 coltra forent. unde Scaliger faciebat claustra.
 non male: nam claustra sunt in foribus ac
 portis. Catullus Hymenaeo Juliae:

Claustra pandite januae.

Virgo adest.

Apulejus L. 4. Metam. Tunc itaque sublimis
 illa vexillarius noster Lamachus, spectata virtu-
 tis suae fiducia, qua clavi immitiendae foramen
 patebat sensum immissa manu, claustrum evelle-
 re gestiebat. Virgilius L. 2.

Inclusos utero Danaos, & pinea forsim
 Laxat claustra Sinon.

Cicero orat. 1. contra Rullum C. 7. nos caput
 patrimonii publici, pulcherrimam populi Romani
 possessionem, subsidium annonas, horreum belli,
 sub signoque claustrisque reip. positum vestigal ser-
 vare non potuisse. Beroaldus mutaverat in claustra.
 atque eo ducere videntur unus Regius, in quo
 cultra legitur; unusque Colbertinus, qui claustra
 habet. id negat Caper grammaticus claustra
 dici,

75 Quisquis amas, scabris hoc bustum caedite faxis,
Mixtaque cum faxis addite verba mala.

dici, & *claros* tantum agnoscit, in libello de verbis dubiis.

75. QUISQUIS AMAS, SCABRIS HOC BUSTUM CAEDITO SAXIS] Livinejus malebat *caedite*. quod verum est. nam nomina singularia collectiva, ut grammatici vocant, & partitiva, eleganter cum verbo plurali ponuntur. Ovidius L. I. Art. Amat.

Quisquis ubique viri, dociles advertite mentes;

Pollicitisque favens vulgus adeste meis.
& Remed. Amor.

Publicus adsertor dominis oppressa levabo

Pectora: vindictae quisque favere suae.

Minucius Felix, aureus Scriptor: *dum unusquisque vestrum non cogitat, prius se debere Deum nosse, quam colere: dum inconsulte gestiant parentibus obedire: dum fieri malunt alieni erroris accessio, quam sibi credere, &c.* inscriptio vetus Romae in hortis Julii tertii P. M.

HAC. LEGE. UT

QUOTIENS. QUIS. EORUM. SUIS. CORONAS.
PONENT

ARAM. NOSTRAM. KORONENT.

de lapidatione sepulcrorum vide Scaligeri no-

tam. pro turpi feritate merito traduxit Ovidius L. 3. Trist. Eleg. II.

Quid inanem proteris umbram?

Quid cinerem faxis bustaque nostra petis?
Sed hic de lena agitur, adolescentium peste, ac perniciē communi.

76. MIXTAQUE CUM SAXIS ADJICE VERBA MALA] correctiunculam in superiore versu firmant duo codices Gebhardi, qui hic habent, *addite verba mala*. quod & Livinejus coniecerat. ista autem mala verba valde exhorrescebant veteres, & in sepulcrorum inscriptionibus non raro deprecabantur. testis lapis Romanus, quem Joannes Pierius Valerianus publicavit:

APUSULENA. GERIA. VIXI. ANN. XXII.

QUOT. QUISQUE. VESTRUM. OPTAVERIT.

MIHI

ILLI. SEMPER. EVENIAT. VIVO. ET. MORTUO.

itemque alter apud Janum Jacobum Boissardum:

QUICQUID. MIHI. FECERIS. IDEM. TIBI. SPERES

V I.

SAcra facit vates, sint ora faventia sacris;
Et cadat ante meos ic̄ta juvenca focos.
Serta Phileteis certent Romana corymbis,
Et Cyrenaeas urna ministret aquas.

5 Costum

3. CERA PHILETABIS CERTET ROMANA CORYMBIS] libri omnes scripti *Philippeis* habent: quem errorem feliciter emendavit Antonius Volscus, minime privandus sua laude: quamquam hanc laureolam sibi vindicavit Philippus Beroaldus. itaque profecto, si standum erit fide M. Antonii Sabellici in Dialogo de Latinae Linguae reparatione. *Acutior*, inquit ille, [quam Petrus Marsus] in *Poëtiis explicandis, cultiorque*, meo iudicio, *Antonius*

Volscus, & ipse Pomponii auditor, diligens in Nasonis Heroidibus, sed in Propertio diligentior.
- - - - - *Sunt qui Philippum Beroaldum Beroaldensem & ipsum in Propertium Commentarios elegantissime conscriptos aut jam edidisse dicant, aut non multo post etiam editurum: sed de his, quae nondum videmus, quid dicam, nihil habeo. vides Beroaldum fuisse tempore posteriore. itaque si Volsci laborem non viderat, potuit certe vidisse. pro Cera legendum omni-*

nine

5 Costum molle date, & blandi mihi turis honores,
Terque focum circa laneus orbis eat.

Spar-

nino cum Scaligero *Serta*. nam *cera* quidem nullo modo poni potest cum *corymbis*; *serta* verò potest optime. Passeratus e veteri libro profert *Edra*, pro edera. eam ego *adram* veteri isti libro libens redonata volo. *certes* etiam legitur in nostro primo, non *certes*. quamquam neque hoc damnandum, quum *serta* feminino genere recte dicatur, & noster ita extulerit L. 2. Eleg. 24. sed licuit, opinor, nonnumquam variare orationem. plene Lucanus L. 10.

*Accipiunt seras nardo florentes coronas,
Et numquam fugientes rosa.*

quinimo & *sertos* dicebant. quod itidem plene extulit Apulejus L. 4. *Metam. in matutino progressu virginis*, *victimis* & *epulis Veneris absentis numen propitiatur. jamque per plateas commanentem populi frequenter floribus sertis, & solutis adprecantur.* super quibus locutionibus consuli potest Servius ad L. 1. Aen. v. 421.

5. COSTUM MOLLE DATE] proprie: est enim *dare* verbum sacrorum: Tibullus L. 3. Eleg. 3.

*Quid prodest coelum votis implere, Neera,
Blandaque cum multa iura dedisse prece?*
Ovidius L. 1. Art. Amat.

Expediit esse Deos: & ut expedit, esse putamus.

Dentur in antiquos iura merumque focos.
Virgilius L. 8. Aen.

*Una omnes juvenum primi, pauperque senatus
Iura dabant.*

Servius: DABANT, verbo sacrorum usus est. nam *dice* solebas in sacris, DA QUOD DEBES DE MANU DEXTRA ARIS. hinc intelligendus Phaedrus L. 4. Carm. 19.

*Tibi dico, avarae, gaudium haeredis tui,
Qui iure superos, ipsum te fraudas cibo.*
tus autem nostro blandum dicitur, non (ut volunt) quod eo facile Dii persuadentur & exorantur, sed vero propter suavissimam odoris fragrantiam. nam est haec notio vocis blandus in re odorum. Lucretius L. 2.

*Sicut amaracini blandum stactaeque liquorem,
Et nardi florem, nectar qui naribus halant,
Cum facere instituas.*

6. TERQUE FOCUM CIRCA LANEUS ORBIS EAT] nescio quos lemniscos hic intellexit Beroaldus; & ante cum Hermolaus Barbarus

ad L. 16. Plinii C. 14. quos sequitur, nec tamen nominatos, Aegidius Menagius in expositione Italica Sonetti septimi Franc. Petrarchae, quam subiecit Historiae suae Mulierum Philosopharum: & quod nimis est mirificum, colligit poetas solere coronari laneis coronis. Passeratus vittam laneam in orbem circumactam exponit, qua ara fuerit circumcincta. Scaliger hunc sibi ritum esse penitus incognitum ultro fatetur. Habent itaque in quo dilucidando sese exercent ingenia cruditorum: neque enim nihil restat inquirendum ac sedulo excutiendum in nostro poeta, saepe parum claro, sive id legentium vitio accidit, sive longa temporum injuria. Ego sane, ubicumque mihi aqua haeret, numquam erubescam fateri inopiam meam; meritis etiam gratias publice agere paratus, si quis comiter viam erranti monstrare dignatus fuerit. male consulunt rei literariae, qui in levioribus occupati, locos difficiles uno saltu transmittunt, ac si nihil esset istic quod quemquam remorari magnopere posset. Sed jam pridem talium heroum artes in vulgus innotuerunt. pergamus ad alia. pro *circa* legebat Demsterus *circum*, ut sit tmesis *tau circum*eat: quomodo alibi recto ordine dixit poeta,

Cujus non hederæ circumire caput.
haec ille, Paralip. ad Ant. Rom. Rosini L. 4. C. 9. Scio grammaticos statuere *circum* esse loci, *circa* autem temporis. verum istam legem passim migrant poetae. Virgilius Culice:

Quem circa passim sessae cubuere capellae.
Horatius L. 1. Od. 3.

*Illi robur & aes triplex
Circa pectus erat, qui fragilem truci
Commisit pelago ratem*
Primus.

Seneca Herc. Fur. v. 149.

*Pendet summo stridula ramo,
Pennasque novo tradere soli
Gessit querulos inter nidos
Thrax pellex; turbaque circa
Confusa sonat, murmure misto
Testata diem.*

quare mutationis non necessariae gratiam faciamus Demstero. cujus expositionem orbis lanei (nam & hoc erat indicandum) tam simili-

A a a

lem

Spargite me lymphis, carmenque recentibus aris
Tibia Mygdoniis libet eburna Cadis.

Ite procul fraudes: alio sint aëre noxae:

10 Pura novum vati laurea mollit iter.

Musa, Palatini referamus Apollinis aedem:

Res est, Calliope, digna favore tuo.

Caesaris in nomen ducuntur carmina: Caesar

Dum canitur, quaeso, Jupiter, ipse vaces.

15 Est Phoebi fugiens Athamana ad litora portus,

Qua sinus Ioniae murmura condit aquae,

Aetia Julaeae pelagus monumenta carinae,

Nautarum votis non operosa via.

Huc mundi coiere manus. stetit aequore moles

20 Pineae, nec remis aequa favebat avis.

Altera classis erat tenero damnata Quirino,

Pilaeque feminea turpiter apta manu.

Hinc

lem invenies Passeratianae,

Ut sit tam similis sibi nec ipsa.

8. TIBIA MYGDONIIS LIBET EBURNA CADIS] gravis est lapsus viri doctissimi Hieronymi Magii L. 1. Miscell. C. 13. ibi enim postquam ex antiquis scriptoribus ostendit, tibarum funebrium originem Phrygibus deberi; & siticines usos Phrygio modo, apto ad evocationem animarum, quem Pelops Phrygius invenerit; addit, eas tibias ex ebore fieri consuevisse, inque eam rem ita laudat verbum Propertii,

Tibia Mygdoniis luxet eburna sonis.

non potuisset haec & tam male legere, & tam perverse intelligere homo plurimarum literarum, si vel obiter inspexisset librum auctoris laudandi. adeo labilis res est memoria.

11. PALATINI REFERAMUS APOLLINIS AEDEM] templum Apollinis Aetii in Palatio. videlicet Maronem L. 8. Aen. v. 720. & quae inibi Servius notavit: quaeque Alconius Pedianus in Ciceronis orationem contra C. Antonium & L. Catilinam.

13. CAESARIS IN NOMEN DICUNTUR CARMINA] libri omnes *ducuntur*; quod verum est. dictum, ni fallor, alibi.

19. STETIT AEQUORE MOLES PINEAE] intellige de classe Antonii & Cleopatrae; nam

Augusti naves multo minus spatiosae erant. Florus L. 4. C. 11. *a senis in novenos remorum ordinibus, ad hoc turribus atque tabulatis allevis: ae, castellorum & urbium specie, non sine gemitu maris, & labore ventorum ferebantur. Quae quidem ipsa moles exitio fuit. ille gemitus maris & labor ventorum*, quos in aliquo declamatore vix ferremus, nescio cur tanto opere placere potuerint eminentissimo Guidoni Cardinali Bentivolo, ut etiam voluerit imitari. sic enim scribit parte secunda Histor. Belgic. L. 4. *con tal ordine si dispose l'armata. Veniva con sardo moto, quando anchora portava le vele piene: e quasi pareva che gemesse l'onde, e si stancassero i venti nel reggerne il peso.* tantum iudicii deliquim miror, imo indignor, in viro alias judiciosissimo. melius haec & sanius suo ipse ore extulisset.

21. ALTERA CLASSIS ERAT TENERO DAMNATA QUIRINO] in MSS. est *tenero Quirino*; unde Beroaldus bono iudicio fecit *tenero*. eundem errorem observavi in antiquo codice Virgilii, alias valde boni commatis, quem ego beneficio P. Francii, viri praestantissimi, contendi olim cum vulgaris. locus est L. 11. Aen. ubi de Metabo & Camilla:

Hic natam in durnis, interque horrentia lustra,

Armentalis equae mammis & lacto sermo

Nu-

Hinc Augusta ratis plenis Jovis omine velis,
Signaque jam patriae vincere docta suae.

25 Tandem acies geminos Nereus lunarat in arcus:
Armorum radiis picta tremebat aqua.

Quum

Nutribat, tenoris immulgens ubera labris.
membranae habent *teucris labris*. cujus vitii medicina quum nemini non sit in promptu, frustra plura dixerō. *tener Quirinus* (hoc etiam Beroaldus monuerat) est mollis atque effeminatus in Cleopatrae sinu Antonius. pariratione C. Julium Caesarem Carullus infamaverat Carm. 26.

Cinaede Romule, haec videbis, & feres
& Syllam Salustius vocat *saevum istum Romulum*, apud Servium ad Eclog. 3. Aeneas rex Iarbas *Parin*, Aen. L. 4. Domitianum Juvenalis *calvum Neronem* nominat Sat. 4. non potest ferri eorum hominum stupor, qui hunc *Teucrum* (si Diis placet) *Quirinum* volunt esse Octavianum Augustum, & *damnatam* classē exponunt, additam jam & adjudicatam Quirino Teucro. nemo ita loqui potest, qui quidem Latine vollet loqui. & convincere eos debuerat ipse Propertius L. 2. Eleg. 13.

Cerne ducem, modo qui fremitu compleris inani

Actia damnatis aequora militibus.

nam Antonius bello Perusino totius Senatus suffragiis judicatus fuit hostis. non erat animus insistere in his frivolis, & lubens percussam memoriae Viri magni, turpiter hic (quod nollem) offendentis; nisi me movisset interpretis Parisini supina simplicitas, qui maluit alieni erroris accessio fieri, id quod semper facit, quam suo Marte investigare sensum scriptoris, quem temere explicandum suscepit. Quod nisi tales librorum pestes excutiantur de manibus juventutis, brevi futurum video ut in antiquam revolvamur barbariem.

22. PIAQUE FEMINEA TURPITER APTA MANU] Groninganus ac Borrichianus habent *acta manu*, quod & Passeratius ex aliis libris protulit. non accedo. infectatur enim mollem istam manum eunuchorum ac spadonum in armis stantium, & hostem opperientium; nondum tamen pugnantium. Horatius Epod. 9.

Romanus (eheu, posteri, negabitis)

Emancipatus feminas

Fert vallum & arma miles, & spadonibus Servire rugosis potest.
apta hic valet *aptata*: ut saepe alias apud optimos scriptores.

24. SIGNAQUE JAM PATRIAE VINCERE DOCTA SUAE] Jam adfusa & vetus victoriarum de perduellibus, qui sub signis Romanis bellum inferebant Reipublicae. Antonium intellige, bello Mutinensi & deinde Perusino profligatum; Cassium & Brutum caesos; exutum trecentarum quinquaginta navium classe Sextum Pompejum. *Signa patriae* paulo clarius expressit Lucanus L. 1.

infestis obvia signis

Signa, pares aquilas, & pila minantia pilis. pessime hic Passeratius: PATRIAE SUAE. quasi non sibi, sed suis civibus, & imperii dignitati victoriam quaereret. Marcellus ita vertit, ut ipsummet appareat mentem suam non cepisse: *le ravire d'Auguste avoit Jupiter favorable, qui lui donnoit un bon vent dans les voiles, signes assésurés qu'il devoit vaincre pour la patrie, comme il en avoit eu l'expérience.* Haec quum Philippo Silvio T. E. C. P. obscura viderentur, ipsum Propertii versiculum sicco pede transmisit, neque sua interpretatione clariorem reddere dignatus est, neque in Notis illustravit. Sed & Beroaldus nihil dixerat. hinc illud silentium.

25. TANDEM ACIES] aciem habet Groninganus, nostri duo, unus Colbertinus.

26. ARMORUM ET RADII PICTA TREMEBAT AQUA] eleganter, & tamquam in re praesente. pariter L. Attius Epinaufimache, apud Nonium:

Ab classe ad urbem tendunt, neque quisquam potest

Fulgentium armum armatus ardorem obtui. illustriore facundia Papinius L. 2. Theb.
Cooperat humenti Phoebum subtexere palla
Nox, & coeruleam terris insuderat tenebram.
Ille propinquabat silvis, & ab aggere cello
Scuta virum cristasque videt rustilare comatas,
Qua laxant rami nemus, adversaque sub umbra

Aaa 2

Flam.

Quum Phoebus linquens stantem se vindice Delon,
(Nam tulit iratos mobilis ante Notos)

Adstitit Augusti puppem super: & nova flamma

30 Luxit in obliquam ter sinuata facem.

Nom

Flammeus aeratis Lunae tremor errat in armis.
idem grandis poeta L. 5.

*tellus jam pulvere primo
Crescit, & armorum transmittunt fulgura
silvae.*

& L. 9.

stupet hospita belli

*Unda viros, claraque armorum incenditur
umbra.*

quae omnia Virgilio suo debet, ex L. 7. Aen.

non jam certamine agresti

*Stipitibus duris agitur, sudibusque praenstis;
Sed ferro ancipiti decernunt, atraque lato
Horrescit strictis seges ensibus, aeraque fulgens
Sole laevisita, & lucem sub nubila jactans.*

ceterum *et* in hoc ipso nostri vericulo
non agnoscunt meliores libri; etiam ii qui-
bus usus olim Gebhardus. Venustius sane
abest, ac rotundius.

27. STANTEM SE VINDICE DELON] Sta-
tius L. 7. Theb. (est autem Bacchi ad Jovem
oratio)

potit Latonia frater

*Saxa (nec irvideo) defigere Delon, & imis
Commendare fretis.*

Lutatius: Apollinem dicit, qui Delon insulam
in honorem materni partus stabilem fecit. Sed
cui non dictus Hylas? tu e plurimis Servium
consulto in L. 3. Aen. v. 73.

28. NAM TULIT IRATOS MOBILIS UNA
NOTOS] quid ego audio? una igitur ac sola
Delos mobilis fuit, ventisque huc illuc agi-
tata fluctuavit? nullae praeter Delon insulae?
atqui multas tales facto catalogo enumerat
Seneca L. 3. Quaest. Nat. C. 25. & Plinius
L. 2. C. 95. multo etiam plures Claudius
Dausquejus in *Terra & Aqua*. librorum scri-
ptorum lectio est *mobilis unda*: quam, male
corruptam, pejus deinde habuit Antonii
Volsi finistrum acumen. ita enim ille in
Commentario: UNDA. emenda una: nam
una Delos passa est ventorum injuriam. utinam
tu, Antoni, altum stertere maluisses, quam
impendere lucubrations tuas deturpandis
bonis auctoribus! in *et unda*, laet vera le-
ctio, quae est ante. fundum hujus mutatio-

nis do tibi Maronem L. 3. Aen.

Sacra mari colitur medio gratissima tellus

Nereidum matris, & Neptuno Aegeo:

Quam prius Arciensem oras & litora circum

Errantem Gyaro celsa Myconoque revinxit,

Immotamque coli dedit, & contemere ventos.

ecce, prius istud exprimit nostrum ante.
Dices, ibi vulgo legi prius *Archiensem*. fateor,
sed vulgo. nam & ego in antiquis membra-
nis prius inveni; & in multis aliis invenit Jo.
Pierius Valerianus; & ipse denique Servius
sua aetate consuevisse ita legi liquido testa-
tur. libro quoque 3. Aen. idem vitium fuit,
jam inde ab aliquot saeculis, hoc versu:

Multaque praeterea vatum praedicta priorum.

nam & iste *piorum* interpolaverant, eodem
Servio teste. juvat etiam nos Ovidius Epist.
Cydippes:

Inque meis oculis candida Delos erat.

*Quam procul us vidi, Quid me fugis, insu-
la, dixi?*

*Laberis in magno numquid, ut ANTE,
mari?*

& poeta vetus (Petronium faciunt) in colle-
ctione Pithocana:

Delos, jam stabili revincta terra,

Olim purpureo mari natabat,

Et mox levis hinc & inde venso

Ibat fluctibus iniqueta summis.

vide Callimachum Hymn. in Delum v. 190.

29. ADSTITIT AUGUSTI PUPPEM SUPER] Apollo simul Delon linquens simul super na-
vem Augusti adstitit. magnae id fuit celerita-
tis, qualem in Diis suis agnoscunt poetae,
& poetas ubique sequens Apulejus L. 4. Me-
tam. de Venere: *Sic effata, & oculis hianti-
bus filium diu ac pressile saevius, proximas oras
refluis litoris petis, plantisque roseis vibrantium
fluctuum summum rorem calcavis. Ecce jam pro-
fundi maris udo resecidis vertice: & ipsum,
quod incipit velle, statim, quasi pridem praecep-
sit, non moratur marinum obsequium.* expref-
sit autem Nasonem L. 8. Metam.

Immensa est, fixemque potentia coeli

*Non habet: & quidquid Superi voluere, per-
actum est.*

cccc

- Non ille attulerat crines in colla solutos,
 Aut testudineae carmen inerme lyrae.
 Sed quali adspexit Pelopeum Agamemnona vultu,
 Egessitque avidis Dorica castra rogis:
 35 Aut qualis flexos solvit Pythona per orbes
 Serpentem, imbelles quem timuere lyrae.
 Mox ait, O longa mundi servator ab Alba.
 Auguste, Hectoreis cognite major avis,
 Vince mari: jam terra tua est: tibi militat arcus,
 40 Et favet ex humeris hoc onus omne meis.
 Solve metu patriam, quae nunc te vindice freta
 Imposuit prorae publica vota tuae.
 Quam nisi defendes, murorum Romulus augur
 Ire Palatinas non bene vidit aves.

45 Et

ceterum *puppim* habent nostri libri cum Groningano, non *puppem*.

34. EGESSITQUE AVIDIS DORICA CASTRA ROGIS] exhaustit Graecorum exercitum crebris funeribus. Statius L. 1. Theb.

tumulisque carentia Regum

Funera, & egestas alternis moribus urbes.
 Sed hoc jam video Gebhardo monitum.

36. IMBELLES QUEM TIMUERE LYRAE] imbelles lyrae, bello contrariae, paci aptae, & ipso actu pacem praeferebant. Horatius L. 1. Od. 15.

*Nequiquam Venaris praesidio ferrox
 Pettes caesariem, grataque feminis
 Imbelli cithara carmina divides.*

& libri ejusdem Od. 6.

dum pudor,

*Imbellisque lyrae Musa potens vetat
 Laudes egregii Caesaris, & tuas,
 Culpa deterere ingeni.*

eodem ratione Tarentum vocat imbellem, L. 1. Epist. 7. urbem scilicet deliciis factam & quieti:

mibi jam non regia Roma;

Sed vacuum Tibur placet, aut imbellis Tarentum.

& Valerio Flacco imbellis dicitur olea, i. e. pacem portans, L. 5.

*Non tibi ab hoste minae, nec vis, ait, ulla
 propinquat,*

Nec metus; externo jam flamma murice cerno

*Tegmina; jam vietas, fremdemque imbellis
 olivae.*

37. LONGA MUNDI SERVATOR AB ALBA] venusta locutio, neque infrequens optimis scriptoribus. notat autem originem generis; non locum, unde aliquis venerit. Virgilius L. 7. Aen.

*Primus init bellum Tyrrhenis asper ab oris
 Contemtor divum Mezentius.*

Servius: oriundo Tuscius, non qui nunc de Tuscia venit, quem antea pulsus a civibus constat. atque ita capiendus Seneca Hippol. 7. 753.

Et tu thyrsigera Liber ab India,

Intonsa juvenis perpetuum coma.

nam Bacchum apud se & natum & educatum Indi gloriabantur. Mela L. 3. C. 7. Urbium quas incolunt (sunt autem plurimae) Nysa est clarissima & maxima: montium Meros, Jovi sacer. Famam hinc praecipuam habens, quod in illa genitum, in hujus specu Liberum patrem arbitrantur esse nutritum. unde Graecis auctoribus, ut seniori Jovis insutum dicerent, aut materia ingessu, aut error. male Senecae verba trahunt interpretes ad expeditionem Indicam Bacchi Thebani.

43. MURORUM ROMULUS AUGUR] auctor est in uno Regio: sed praepollet vulgata. Cicero L. 1. de Divinat. C. 2. hujus urbis parens Romulus, non solum auspicio urbem condidisse, sed ipse etiam optimus augur fuisse traditur. Romulus autem hic murorum augur dicitur eadem

Aaa 3

dem

- 45 Et nimium remis audent, proh turpe, Latinis,
 Principe te, fluctus regia vela pati.
 Nec te, quod classis centenis remiget alis,
 Terreat: invito labitur illa mari.
 Quodque vehunt prorae Centauros saxa minantes:
 50 Tigna cava, & pictos experiere metus.
 Frangit, & attollit vires in milite caussa:
 Quae nisi iusta subest, excutit arma pudor.
 Tempus adest: committe rates: ego temporis auctor
 Ducam laurigera Julia rostra manu.

55 Di-

dem ratione, qua paullo post Apollo se ipse vocat temporis auctorem.

49. QUODQUE VEHUNT PRORAE CENTAURICA SAXA MINANTES] videtur noster, per enallagen numeri, loqui de nave regia, quae habuerit depictum in prora Centaurum, ingens saxum minantem, quales olim isti semiferi steterant contra Lapithas. inde colligo, legendum esse, *Centauros saxa minantes*. quod, ni fallor, etiam Guyeto placebat. juvat nos Poeta princeps L. 10. Aen.

*Filius, aequales comitatus classe catervae,
 Ingentem remis Centaurum promouet: ille
 Inestas aquae, saxumque undis immane minatur*

Ardeus, & longa sulcat maria alta carina.
 hanc imaginem noster contemtim pictos metus vocat versu sequente: ac si omnis ab Antonio terror constiterit intra minacem apparatum. est apud Maronem in eodem libro etiam altera imago, quae hac facit:

Aeneia puppis

Prima tenet, rostro Phrygids subjuncta leones:

Immines Ida super, profugis gratissima Teucriis.

vulgata lectio si recta esset, certe prorae omnino dici deberent minaces, non minantes.

50. PICTOS EXPERIARE METUS] nostri libri, & Groninganus, *experire*. recte, & vere: senties, & re ipsa cognosces, terribiles istas navium moles esse tantum cava tigna, & cassas formidines.

51. FRANGIT ET ATTOLLIT VIRES IN MILITE CAUSSA] Ovidium horum versuum auctorem facit politissimus Menagius in egregio commentario, quo Franc. Malherbac

poëmata illustravit. adeo res est fragilis memoria. cujus tamen virtute ac beneficio ille ipse Menagius non leviter jactare se solebat. Secutus est noster suum Ciceronem, Catilin. 2. C. 11. *si his rebus omissis, ipsas causas, quae inter se confligunt, contendere velimus, ex eo ipso, quam valde illi jaceant, intelligere possumus*. &c. locum ipsum dilatavit Papinius L. 4. Theb.

*At parte ex alia Cadmi Marvortia plebes
 Moeſta ducis furiis, nec molli terribi fama,
 (Quando his vulgatum descendere viribus Argos)*

*Tardius illa quidem, regis caussaeque pudore,
 Verum bella movet. nulli destringere ferrum
 Imperus, aus humeros clypeo clausisse paterno
 Dulce, nec alipadum juga comere, qualia
 vulgi*

*Gaudia. dejecti trepidas sine mente, sine ira,
 Promisera manus.*

plura alii constiparunt super hujus effati veritate. sed viderint politici. sane mihi admodum sapienter Cicero, vir negotiorum reipublicae suae prudentissimus, scripsisse videtur ad M. Marcellum, L. 4. Epist. 7. *Ego eum te esse qui horum malorum initia multo ante videris, consulatum magnificentiſſime atque optime gesseris, praecclare memini: sed idem etiam illa vidi, neque te consilium civilis belli ita gerendi, neque copias Cn. Pompeji, nec genus exercitus probare, semperque summe diffidere. Itaque neque tu multum interfuisti rebus gerendis: & ego id semper egi ne interessem. Non enim iis rebus pugnavimus, quibus valere poteramus, consilio, auctoritate, caussa, quae erant in nobis superiora: sed laceris, & viribus quibus pares non eramus. Victi sumus igitur: aut, si vinci dignitas non potest, fracti certe, & abjecti.*

55. PHA-

- 55 Dixerat, & pharetræ pondus consumit in arcus.
 Proxima post arcus Caesaris hasta furit.
 Vincit Roma fide Phoebi, dat femina poenâs.
 Sceptra per Ionias fracta vehuntur aquas.
 At pater Idalio miratus Caesar ab astro,
 60 Sum deus; en nostri sanguinis ista fides.

Pro-

55. PHARETRÆ PONDUS CONSUMIT IN ARCUS] grandius hoc & sonoriùs, quam si dixisset in arcum. quamquam ista enallage numeri non nisi unum arcum notat. ita Statius, qui omnia magna amat dicere, L. 2. Silv. 1. de puero formoso:

*Hunc nec sacra viro posuisset carpere Procne:
 Nec fera crudeles Colchis durasset in iras,
 Edius Aeolia nec si foret iste Creusa.
 Torvus ad hunc Athamas insanos flecteret ar-*
cus.

& L. 1. Theb.

*Unde graves irae cognata in moenia Baccho:
 Quod sacrae Junonis opus: cui sumserit ar-*
cus

Infelix Athamas.

aliter, in re dissimili, Horatius L. 3. Od. 8.

*Servit Hispanae vetus hostis orae
 Cantaber, sera domus catena:
 Jam Scythae laxo meditantur arcu
 Cedere campis.*

56. PROXIMA POST ARCUS CAESARIS HASTA FUIT] ingeniosa est & capitalis Nic. Heinsii emendatio, Not. in Ovid. L. 2. Fa- stor. 751, *Caesaris hasta furit.* proprium in pugnis verbum est *furere*. Virgilius L. 9. Aen.

*Nec minor Euryali caedes. incensus & ipse
 Persurit.*

& L. 7.

*Pars pedes ire parat campis: pars arduus al-
 tis
 Pulverulentus equis furis: omnes arma requi-
 runt.*

Valerius Flaccus L. 1.

*versam proles tua pandes Idumen,
 (Namque potest) Solymo nigrantem pulvere
 fratrem,
 Spargentemque faces, & in omni turre furem-*
tem.

57. VINCIT ROMA FIDE PHOEBI] transi- tio admodum artificiosa. de praelio nihil: statim ad victoriam. duxit autem hunc colo- rem a summo magistro L. 4. Aen.

*Dixerat. atque illam media inter talia ferro
 Conlapsam aspiciunt comites, ensisque cruore
 Spumantem, sparsaque manus.*

& observarunt illic artificium Servius ac Do- natus. recte vero noster victoriam adscribit numini ita pollicito, atque ab Augusti parti- bus stanti tamquam a causa meliore. Cicero Catilin. 2. C. 11. in huiusmodi certamine ac praelio, *nonne etiam si hominum studia defi- ciant, Diis ipsi immortales cogens ab his praecla- rissimis virtutibus tot & tanta vitia superari?*

59. AT PATER IDALIO MIRATUS CAESAR. AB ASTRO] Virgilius Ecl. 9.

Ecce Dionaei processu Caesaris astrum.

ipsius Augusti verba super hoc negotio Pli- nius nobis servavit L. 2. C. 25. iis ipsis ludo- rum meorum diebus, sidus crinitum per septem dies in regione coeli, quae sub septentrionibus est, conspectum. Id oriebatur circa undecimam ho- ram diei, clarumque & omnibus e terris conspicium fuit. Eo sidere significari vulgus credi- dit, Caesaris animam inter Deorum immorta- lium numina receptam: quo nomine id insigne simulacro capitis ejus, quod mox in foro conse- cravimus, adjectum est. quae secutus Suetoni- us Jul. C. 88. in Deorum numerum relatus est, non ore modo decernentium, sed & persua- sione vulgi. siquidem ludis, quos primo ei conse- cratos heres Augustus edebat, stella crinita per septem dies continuos fulsit, exorients circa undeci- mam horam, creditumque est animam esse Cae- saris in coelum recepti, & hac de causa simu- lacro ejus in vertice additur stella. patra Ser- vius habet ad L. 8. Aen. 7. 681. ubi pro per- triduum emendari debet per septem dies; ut ex Plinio jam vidimus, ac Suetonio. Baebii Macri locum valde insignem videre debes apud eundem doctissimum grammaticum ad Eclog. 9. 7. 47. ubi similiter de aurea stella super caput Julii posita. talis annulus apud Gortaeum conspicitur, Daëtylioth. n. 3. ibi- dem quoque exhibetur, in gemma cyanea, columna cum insidente aquila & duabus hinc inde stellis, adscripto JULIUS CAESAR. hanc

- Prosequitur cantu Triton, omnesque marinae
 Plauserunt circa libera signa Deae.
 Illa petit Nilum cymba male nixa fugaci,
 Hoc unum jussu non moritura die.
- 65 Dii melius! quantus mulier foret una triumphus,
 Ductus erat per quas ante Jugurtha vias.
 Actius hinc traxit Phoebus monumenta, quod ejus
 Una decem vicit missa sagitta rates.
 Bella satis cecini: citharam jam poscit Apollo
- 70 Victor, & ad placidos exiit arma choros.
 Candida nunc molli subeant convivia luctu,
 Blanditaeque fluant per mea colla rosae.
 • Vinaque fundantur praelis elisa Falernis,
 Terque lavet nostras spica Cilissa comas.
- 75 Ingenium potis irritat Musa poetis.
 Bacche, soles Phoebo fertilis esse tuo.
 Ille paludosos memoret servire Sicambros:
 Cepheam hic Meroën fuscaque regna canat.
 Hic referat sero confessum foedere Parthum:
- 80 Reddat signa Remi, mox dabit ipse sua.
 Sive aliquid pharetris Augustus parcat Eois,
 Differat in pueros ista tropaea suos.
 • Gaude, Crasse, nigras si quid sapis inter arenas:
 Ire per Euphraten ad tua busta licet.
- 85 Sic noctem patera, sic ducam carmine, donec
 Injiciat radios in mea vina dies.

hanc occiso Caesari plebs Romana posuerat, commemorante Suetonio C. 85. *solidam columnam prope viginti pedum lapidis Numidici in foro statuit, scripsitque, PARENTI PATRIAE.* Apud eam longo tempore sacrificare, vota suscipere, controversias quasdam interposito per Caesarem jurejurando distrabere perseveravit. ea columna est n. 135. tertius annulus, qui est apud eundem Goriacum n. 157, aquilam habet fulmen pedibus tenentem, cum stella ante rostrum, & a cervice JULIUS.

in nummis etiam frequens est Caesaris caput cum adjuncta stella.

60. ET NOSTRI SANGUINIS ISTA FIDES] fortius eriges sententiam, si legeris, quo modo sane legendum arbitror, & in Pall. invenisse testatur Gebhardus, *en, nostri sanguinis ista fides.*

65. DII MELIUS] formula deprecandi atque averruncandi res malas. noster hic in voto usurpat. quod notandum: neque mihi alibi lectum.

VII.

Sunt aliquid manes: letum non omnia finit:
 Luridaque evictos effugit umbra rogos.
 Cynthia namque meo visa est incumbere fulcro,
 Murmur ad extremæ nuper humata viae:
 5 Quum mihi somnus ab exsequiis penderet amaris,
 Et quereretur lecti frigida regna mei.

Eof-

1. SUNT ALIQUID MANES] noster hic multa de Homero mutuatus est, L. 23. Iliad. prope ab initio, ubi Patrocli anima de nocte apparet Achilli dormienti. singula conferre, non otiosæ voluptatis fuerit legenti, & diligentius aestimanti. utrumque secutus est, sed generosè ac suo more, nobilissimus & vir & poëta Balthasar Castilionus in propopoeia Ludovici Pici Mirandulani, digna auctore elegia.

2. LURIDAEQUE EVICTOS EFFUGIT UMBRA ROGOS] libri omnes, cum editionibus melioribus habent *lurida*: aptum & proprium epithetum umbrarum, a pallore cadaverum. Festus: *Luridi*, *supra modum pallidi*. vim vocis pulcre exprimit Lucretius L. 4.

*Lurida præterea sunt quaecumque tuentur
 Arqueis: quia luvoris de corpore eorum
 Semina multa flumini simulacris obvia rerum;
 Multaque sunt oculis in eorum denique mista,
 Quæ contagæ sua palloribus omnia pinguis.*

Apulejus L. 1. Metam. Ecce Socratem contubernalem conspicio. humi sedebat, scissis palliastro semiarmictus, paene alius luvore, ac misera macie deformatus. ab eo pallore ac macie larvarum quæfivit jocum vetus poëta in Priapeis:

*Uvis aridior puella passis
 Ad me nocte solet venire, & adfert
 Pallorem maciemque larvalem.*

nihil autem huc facere potest illud Statii, Lucanus natali suo evocantis, L. 2. Silv. 7.

*Adis lucidus, & vocante Polla
 Unum quæso diem Deos silentium
 Exores.*

quare non est inde defendendus vulgatæ lectionis error, quamvis antiquus, quippe qui Venetam anni 1475, editionem jam insederat. evicti rogi plane victi, extincti, mortui. Virgilius L. 2. Aen.

Vulneritus donec paullatim evicta supremum

Congemuit.

Valerius Flaccus L. 2.

*Illicet arrectas mentes, evictaque matrum
 Corda sacer Veneris gemitus rapit.*

4. MARMOR AD EXTREMÆ NUPER HUMATA VIÆ] istud *marmor* est ab adolescente Lipsio, & ab Aurato, contra omnes libros. nam ii *murmur* habent. sepulta fuit Cynthia via Tiburtina, quod in fine elegiæ habebimus, ad ripam fluminis Anienis murmurantis & cum fragore labentis. inscriptio vetus in ponte Salario super Anienem:

CALCAMUS. RAPIDAS. SUBIECTI. GURGITIS.
 UNDAE

ET. LICET. IRATAE. CERNERE. MVR.
 MVR. AQVÆ

decore & venuste ea vox aquis datur. noster elegia superiore:

Quæ sinus Ioniæ murmurat condit aquas.

Virgilius L. 10. Aen.

laterum tenuis hispida nansi

*Frons hominem præfert, in pristini desinit
 alvus;*

Spumea semifero sub pectore murmurat unda.
 Papinius L. 2. Silv. 7.

*Sic ripis ego murmurantis Hebri,
 Non mutum caput Orpheos sequetur.*

pulcre Hier. Fracastorius (nam & illum jure optimo veteribus accensemus). Syphil. L. 1.

ereptum Musarum e dulcibus ulnis

*Te miserum ante diem crudeli funero, MAR-
 CE*

*ANTONI, ætatis primo sub flore cadentem
 Vidimus extrema positum Benacida ripa,
 Quam media inter saxa sonans Sarca abluat
 unda.*

Passeratius e veteri libro profert, *Margine* in extr. n. b. v.

5. QUUM MIHI AB EXSEQUIIS SOMNUS
 PENDERET AMARIS] amoris habent libri. quod
 Bbb expo.

Eosdem habuit secum, quibus est elata, capillos,
 Eosdem oculos: lateri vestis adusta fuit.
 Et solitum digito beryllon adederat ignis,
 10 Summaque Lethaeus triverat ora liquor.
 Spirantisque animos, & vocem misit: at illi
 Pollicibus fragiles increpuere manus:
 Perfide, nec cuiquam melior sperande puellae,
 In te jam vires somnus habere potest?

15 Jam

exponunt, quum mihi a funere Cynthiae
 meae, quae meus erat amor, dubius foret
 & incertus foratus. primus Livinejus redu-
 xit lectionem veram, quae est *amaris*, cu-
 jus ecce momenta. noster L. 1. Eleg. 1.

In tua nostra Venus noctes exerceat amaras.

& L. 2. Eleg. 14.

Nec tibi clamaras somnus amarus eris.

nam hujus libri Eleg. 3.

*Ad mihi quum noctes inducit vespas ama-
 ras.*

Ovidius Epist. Medae:

*Nam mihi grata quies: noctes vigilantur a-
 marae.*

& dicitur sane *amarum* bonis scriptoribus,
 quidquid est adversum animo ac sensibus,
 ubiis passim exemplis. tamen hac fine non
 stetit corruptio hujus versiculi. alium enim
 verborum ordinem, numero magis artificio-
 so magisque adeo Propertiano, servant alter
 Colbertinus & noster secundus:

*Cum mihi somnus ab exsequiis penderet amo-
 ris.*

ad quum durum atque insolens caderet ad
 aures hominum hujus musicae imperitorum,
 trajectis vocibus has salebras (sic ipsis vi-
 sum) emolliunt, ignari quantum facinus
 facerent. tam verum est illud J. C. Scalige-
 ri, Paucis mortalibus datas esse aures poeti-
 cas.

7. EOSDEM HABUIT SECUM] in sex libris
 Hosdem reperitur. quae scriptura Lipsio
 quondam familiaris, & vera ac vetus aesti-
 mata. aliis potius placet, esse *crasin*; qualis
 illa Virgilii L. 12. Aen.

*Quas & Tartaream Nox intempesta Megae-
 ram*

Uno eodemque tulit pariu.

9. BERYLLON ADEDERAT IGNI] Passera-
 ti libri *abedemas*: Auratus *obedemas*. sed nihil
 mutandum. Virgilius L. 4. Georg.

Jaeps favos ignotus adedit

Stellio.

& L. 9. Aen.

*Princeps ardentem coniecit lampada Thurnus,
 Et flammam adfixit lateri: quas plurima
 vento*

Corripuit tabulas, & postibus haesit adestis.

Petronius:

*Quod summum formae decus est, cecidere ca-
 pilli,*

Vernantesque comas tristis adedit hiems.

Cicero pro P. Quintio C. 12. *Quis tam perditus
 ac profusus nepos, non adest jam, sed abundanti
 etiam pecunia, sic dissolutus fuisset, ut fuit Sext.
 Naevius?*

12. POLLICIBUS FRAGILES INCREPUERE
 MANUS] Scaliger dicit, esse gestum compo-
 nentis se ad dicendum. Potius est, ut dicas
 esse gestum mulieris iratae: nam id poeta jam
 insinuerat,

Spirantisque animos & vocem misit.

i. e. animose atque iracunde locuta est, ut
 solebat viva ac spirans. solent autem irati
 manus complodere, articulos confringere.
 Seneca L. 1. de Ira C. 1. *articulorum se ipsos
 torquentium sonus, gemitus, mugitusque, &
 parum explanatis vocibus sermo praeruptus, &
 complosae saepius manus, & pulsata humus pe-
 dibus.* & L. 3. C. 4. *adice articulorum crepi-
 tum, cum se ipsae manus frangunt, & pulsa-
 tum saepius pedibus, anhelitus crebras, &c.* Pe-
 tronius: *retexit superbum pallio caput, & ma-
 nibus inter se usque ad articulorum strepitum
 contriis, Quenam est, inquit, haec audacia?
 aut ubi & tabulas antecessura latrocinia didici-
 stis? quo loco hunc etiam nostri bene inlu-
 stravit magnum inter prima gentis nostrae
 nomina decus Janus Douza L. 1. Praecidan.
 C. 8.*

15. V8

- 15 Jam ne tibi exciderunt vigilacis furta Suburæ;
 Et mea nocturnis trita fenestra dolis?
 Per quam demisso quoties tibi fune pependi,
 Alterna veniens in tua colla manu.
 Saepe Venus trivio commissa, & pectore mixto
 20 Fecerunt tepidas pallia nostra vias.
 Nec crepuit fissa, me propter, arundine custos:
 Laesit & objectum tegula curta caput.

Foe-

15. VIGILANTIS TECTA SUBURAE] meliores libri, *vigilacis furta*. optime. *furtivox*, ut in bello, ita quoque in re amoris valde propria est & signans. *vigilacis* jam erat a Scaligero vindicatum. Columella L. 7. C. 12. *maxime autem debent in custodia vigilantes conspici, nec erronei, sed assidui, & circumspecti magis quam temerarii*. Aufonius Ephem.

Jam strepit sectis vigilas hauriendo.

peffime hunc nostri locum cepit Janus Durantius Casellius L. 1. Variar. C. 5. ait enim, ea de causa Propertio Suburam dici *vigilacem*, quia ibi occidente sole rerum furtivarum mercatus inciperet. hoc erat tantumdem, ac si diceret, Propertium cum sua sibi Cyrrha vespere suo vixisse.

19. SAEPE VENUS TRIVIO COMMISTA EST PECTORE MIXTO] bene Groninganus *commissa*, quod & Modio notatum Novantiq. Epist. 18. elegans tralatio ab arena ad Veneris bella incruenta. quid sit *commistere* in ludis veterum, pauci hodie ignoravit. itaque miror exstitisse quibus hoc legitimum non videbatur. deinde legendum *& pectore mixto Fecerunt tepidas pallia nostra vias*. quo modo recte emendatum Nic. Heinio. colorem hinc duxit Papinius L. 5. Theb.

cui comminatio vincula,

Aut thalamis secretus homo? quod conjugo pectus

Interius?

21. NEC CREPUIT FIXA ME PROPTER ARUNDINE CUSTOS] Regii *fissa*, quod & in aliis libris alii invenerunt. admodum mirifice exponunt hunc versum interpretes. Bezaealdus custodem cadaveris intelligit, qui arundine, i. e. fistula, insonare soleat, ut sit excitator ad vigiliam. Passeratius putat janitorem Cythrae innui, qui debuerit in funere dominae vapulare. Scaliger exponit,

Non id evenisse, quod alias solet, ut janitor ex insidiis vulneratus sit a Propertio. id eo legebat *fixa*. Torrentius cepit de sepulchri custode in funere tenuiore, quum apud lautiores tubae ac cornua usurparentur, Comment. in Horat. L. 1. Sat. 6. v. 44. & sic ferre Livinjanus. Parisinus Aristarchus: *Locum hunc valde quidem obscurum varie exponitur ab eruditissimis interpretibus*. &c. haec enim istius est Latinitas. Horum nihil verum est. solus Janus Douza, aeternus Plindi Baravici honos, vidit hic agi de virga ostiarii, L. 2. Praeacid. pro Petron. C. 4. quam negat Cynthia Propertium suum, prae animi impotentia ac fervore, in cella pendentem arripuisse, eaque ipsa invisi janitoris caput ac lumbos liberaliter dedolasse. Seneca lib. de Constant. Sapient. C. 14. *consumeliam vocant ostiarii difficultatem*. — — — *illo pusilli animi est, qui sibi placet, quod ostiario libere respondit, quod virgam ejus frogis: quod ad dominum accessit, & petiit corium*. vides, non vane hic legi *fissa arundine*. Petronius: *arundinem ad ostio rapuit, iterumque nihil respondentem mulcavit. ac nisi primo ictu arundo quassata verberantis impetum minuisse, forsitan etiam brachia mea caputque frogisset*. idem mendum e Virgilio eluerunt viri docti, L. 9. Aen.

hastula volans noctis disrumpat umbras; Et venit adversi in tergum Sulmonis, ibique Frangitur, ac fissa transiit praecordia ligno.

nam & istic *fixo* legebatur. ad fissam arundinem pulcre jungitur *crepandi* verbum, proprium in verberibus & plagis. Cicero Accus. 5. in Verr. C. 62. *cum interea nullus gemitus, nulla vox alia istius miseri, inter dolore crepitumque plagarum audiebatur, nisi haec, Cuius Romanus sum*. Virgilius L. 5. Aen.

pectore vastos Dant sonitus, errantque auris & tempora circum
 Bbb 2 Crea

Foederis heu taciti, cujus fallacia verba
Non audituri diripuerunt Noti.

- 25 At mihi non oculos quisquam inclinavit hiantes.
Unum impetrassem te revocante diem.
Denique quis nostro furvum te funere vidit?
Atram quis lacrimis incaluisse togam?

Si

*Cerebra manus: duro crepitant sub vulnere
malae.*

Seneca Epist. 56. audio crepitum illius manus
humeris; quae prout plana pervenit, aut con-
cava, ita sonum mutas. reddenda vox sua Ju-
venali, Sat. 14.

*qui gaudet acerbo
Plagarum crepitum, & nullam Sirena flagellis
Comparas.*

nam vulgo strepitum legitur. ipse tamen Cice-
ronem ante oculos habebat.

22. LAESIT ET OBJECTUM TEGULA CURTA
CAPUT] neque vicissim, Propertius, tegulas
aliquis de tectis nostris in caput tuum devol-
vit. ita recte Scaliger. unde sit ut mirer po-
tuisse Passeratio praeplicare jejunum commen-
tum Beroaldi, somniantis Cynthiam conqueri
sibi defunctae tegulam fractam mutilatamque
sub capite fuisse suppositam, quum debuerit
suus amator pulvillos molles delicatosque
subjicere. id quod in fraudem traxit homi-
nem acutum Philippum Silvium T. E. C. P.
cui religio est quidquam adferre, quod non
sit ex horum duorum sacrario prolatum. de
testis & tegulis desuper in homines impor-
tunos dejectis capiendus Lucillii locus L. 27.
quem Nonius servavit in deicero:

*Has e fenestris in caput
Deiciam, qui prope ad osium aspiraverim.
videtur serino vel janitoris, vel aniculae le-
nae, scortillum custodientis. Juvenalis Sat. 3.*

*Quod spatium testis sublimibus! unde cere-
brum*

*Testa seris, quoties rimosa & curta fenestris
Vasa cadunt.*

infignis est locus quem ex Conlectaneis Atci
Capitonis commemorat Gellius L. 4. C. 14.
A. Hostilius Mancinus aedilis curulis fuit. is
Mamiliae meretrici diem ad populum dixit, quod
de tabulato ejus noctu lapide ictus esset, vulnus-
que ex lapide ostendebat. Mamiliam ad tribunos
plebei provocavit. apud eos dixit, commissatorem
Mancinum ad aedes suas venisse; eum sibi reci-
pere non fuisse in aedes suas; sed quum vi ir-

rumperet, lapidibus depulsam. tribunum decreve-
runt, aedilem ex eo loco jure dejectum, quo eum
venire cum coronario non decuisset. haec, opi-
nor, melius faciunt ad mentem poetae,
quam pulvilli Beroaldini.

25. AT MIHI NON OCULOS QUISQUAM IN-
CLAMAVIT BUNTES] euntis habent omnes li-
bri, in multis quoque inclamavit reperitur.
sed rectius Regii, Groninganus, noster se-
cundus, & primae editiones inclinavit ha-
bent. non possum non assentiri Viris sum-
mis Casp. Barthio & Nic. Heinsio, qui bo-
no cum judicio restituerunt finguli,

*At mihi non oculos quisquam inclinavit hian-
tes.*

illum sis consule Animadv. ad Stat. Papin.
L. 8. Theb. 7. 653. hunc vero Not. in Ovid.
L. 7. Metam. 7. 155. quae alia multa huc at-
tulerunt homines docti firmandae lectioni vul-
gatae, si verum amamus, multum extra oleas
spatiantur, nec quidquam ad Bacchum. de
conclamatione scimus quod satis sit: nunc vero
de inclamatione oculorum docendi eramus.

26. UNUM IMPETRASSEM TE REVOCANTE
DIEM] notus mos revocandi ad vitam mori-
bundos. Lucretius L. 3.

*gravi lethargo fertur in altum
Aeternumque soporem, oculis, nutuque ca-
denti.*

*Unde neque exaudis voces, neque noscere voluit
illorum potis est, ad vitam qui revocantes
Circumstant, lacrimis vorantes ora genasque.*
Quintilianus Declam. 8. dum frigentia mem-
bra continuis oculis & spiritu trepidae matris
animamus, dum labentes oculi ad nostras exclama-
tiones nostrosque placentis admissa paulatim luce
laxantur. hoc tantum miraculum amoris impu-
tare solet noster poeta. supra L. 2. Eleg. 20.

*Jam licet & Strygia sedant sub arundine re-
mex;*

*Cernas & infernae tristitia vela ratis;
Si modo clamantis revocaverit auxa puellae;
Concessum nulla lege redibit iter.*

27. CURVUM TE FUNERE VIDIT] scribe
fur.

- Si piguit portas ultra procedere; at illud
 30 Jussisses, lectum lentius ire meum.
 Cur ventos non ipse rogis, ingrater, petisti?
 Cur nardo flammae non-olueret meae?
 Hoc etiam grave erat, nulla mercede hyacinthos
 Injicere, & fracto busta piare cado.
 35 Quae modo per viles inspecta est publica noctes,
 Haec nunc aurata cyclade signat humum.
 Et graviora rependit iniquis pensa quasillis,
 Garrula de facie si qua locuta mea est.
 Nostraque quod Petale tulit ad monumenta coronas,
 40 Codicis immundi vincula sentit anus.

Cae-

furum, cum Passeratius, & Nic. Heinſio Not.
 in L. 3. Metam. §. 272.

28. LACRIMIS INCALUISE TOGAM] ANTONIUS BENDINELLUS reponerebat *immaculasse*, quod & Realino suo persuadere potuit. atqui omnes libri constanter habent *incaluisse*; etiam editiones antiquae; quod indicat affectum multo ardentiorum, neque debet mutari. Tibullus L. 2. Eleg.

Es simulacra Deum lacrimas fuisse tepentes. de lacrimis calidis vide sis Homerum L. 7. Iliad. §. 426. L. 18. §. 17. 236. & L. 4. Odyss. §. 523. L. 19. §. 362. L. 24. §. 46. Aelianum L. 14. Var. Hist. C. 22. Galli quoque hodie in dolore magno dicunt, *pleurer à chaudes larmes*.

31. CUR VENTOS] illustrarunt hunc morem Scaliger ac Passeratius; & ante utrumque Bernardinus Realinus Var. Annot. C. 10. ceterum noster secundus *ventum* habet. quod tamen non debet attendi. dixit autem *ventos*, ut tanto acrius perfringeret sordes amatoris ingrati: neque enim istae preces sine pollicitatione sacrificii.

33. NULLA MERCEDE HYACINTHOS INJICERE] viles, & nullo pretio, exponit Passeratius, ut Cicero *homo nullo numero*. male. grave tibi fuit, inquit Cynthia, hyacinthos meos in rogum meum injicere, ut cremarentur mecum. utpote quorum pretium, id si fecisses, periisset tibi, nullo inde ad te emolumento reddituro. hic est verus sensus *teū mercede*. Horatius L. 2. Sat. 2.

videas metato in agello,
Cum pecore, Et gnatis, forsitem mercede solo-
nium.

L. 1. Epist. 18.

ad imam

Thrax eris, aut olitoris aget mercede cabul-
lum.

& L. 1. Od. 27:

Cessat voluntas? non alia bibam
Mercede.

Cicero L. 1. famil. epist. 9. Te autem etsi malem in meis rebus expertum, quam etiam in tuis, tamen in molestia gaudeo eam fidem cognosse hominum, non ita magna mercede, quam ego maximo dolore cognoram. Phaedrus L. 4. Carm. 1. Hoc ne locutus sine mercede existimer. Sallustius, five Marius, Jugurth. C. 85. Quas ante vestra beneficia gratus faciebam, ea uti accepta mercede deseram, non est consilium, Quirites. Lucanus L. 6. ubi Erichtho saga umbram suscitavit militis interfecti:

dic, inquit Thessala, magna

Quod jubeo, mercede mihi: nam vera lae-
tum

Immunem toto mundi praestabimus auro
Artibus Aemoniis: soli sua membra sepulcro;
Talibus exuram Stygio cum carmine sitis,

Ut nullos cantata magos exaudiat umbra.

haec erat merces misero iterum reviviscendi.

39. TULIT AD MONUMENTA COROLLAS] coronas habent omnes libri, cum editionibus primis. lapis antiquus apud Janum Jacobum Boissardum:

HOC. SOLATIVM. MECVM. ERIT. CIRCA.
 ARAM: LIB

ERTIS. LIBERTABVSQ. POSTERISQ. EORVM
 ET. QVIBVS. PERMISERINT. HAC. LEGE. VT

Bbb 3

QVO.

Caeditur & Lalage tortis suspensa capillis,
 Per nomen quoniam est ausa rogare meum.
 Lygdamus uratur. candescat lamina vernae.
 (Sensi ego, quum infidiis pallida vina bibi.)

- 45 Aut Nomas arcanas tollat versuta salivas.
 Ducet damnatas ignea testa manus.
 Te patiente meae conflavit imaginis aurum.
 Ardeat e nostro dotem habitura rogo.
 Non tamen insector, quamvis mereare, Properti:
 50 Longa mea in libris regna fuere tuis.
 Juro ego fatorum nulli revolubile stamen,
 Tergeminumque canem: sic mihi molle sonet:

Me

QVOTIENS. QVIS. EORVM. SVIS. CORONAS.
 PONENT
 ARAM. NOSTRAM. CORONENT

istud coronare in eodem negotio legitur apud Gruterum DIX. 5. & MLXXXI. 1. r^o corollas primum comparuit in exemplaribus Aldinis. quod tamen ipsum non est malum. & habuit fortasse ille idoneos libros, quos auctores sequeretur. sed nos, quamvis in re pusilla, veterem lectionem maluimus revocare.

40. CODICIS IMMUNDI VINCLA] exposuit primus Janus Parthasius Epist. 22. cui adjunges non inutiliter doctissimum Turnebum L. 23. Advers. C. 21.

44. PALLIDA VINA] de vino inferio intelligit Saaliger. rectius opinor de veneno Cynthiae dato Passeratius; & Martinus de Roa L. 6. Singular. C. 8.

49. NON TAMEN INSECTOR] validi significatus verbum. Cicero pro Fontejo C. 1. insector ultro, atque insto accusatori, judices: insector, inquam, ac flagito testes.

51. FATORUM NULLI REVOCABILE CARMEN] ita Groninganus: alii sex, cum tribus Gebhardianis, revolubile carmen. quod & primae editiones agnoscunt. Passeratii vetus codex pro carmen habebat stamen. Nicolaus quoque Heinsius corrigebat revolubile stamen, Not. ad L. 2. Metam. 5. 654. cujus rationes, bonas sane ac rectas, istic videre debes. Tibullus L. 1. Eleg. 8.

Hunc cecinere diem Parcae fatalia mentes
 Stamina, non ulli dissoluenda Deo.
 Papinius L. 6. Theb.

solatur Adrastus
 Alloquius genitorem ultro: nunc facta recensens,
 Resque hominum datas, & inexorabile possum.
 & L. 7.
Vincimur. immites scis nulla revolvare Parcas
 Stamina.
 & L. 9.

evasurumque relicto
 Anne Linon, ni fata vetent, & flammam primo
 Ablatum tellure mori.
 Iosephus Iscanus L. 6.
Venerat extremi revoluto flamine pensum
 Fatorum promissa dies.
 Apulejus L. 11. Metam. nec dies, nec quies ulla; ac ne momentum quidem tenue, tuis transcurrit beneficiis otiosum; quin mari terraque protegas homines, & depulsis vitae procellis salutare porrigas dexteram, qua Fatorum etiam inextricabiliter contorta retrahat licia.

52. TERGEMINUSQUE CANIS] dixerat versu superiore Juro ego, &c. ideo amplector correctionem Nic. Heinsii, legentis Tergeminumque canem.

52. SIC MIHI MOLLE SONET] immanem illum orci janitorem supra modum horrebant veteres illi. qui tamen remittere aliquid nonnumquam de suo furore; & gratiam facere credebatur Manibus piorum. Statius L. 2. Silv. 1.

ades hinc emissus ab atro
 Limine, cui soli cuncta impetrare facultas
 Glau-

Me servasse fidem. si fallo, vipera nostris
Sibilet in tumulis, & super ossa cubet.

55 Nam gemina est sedes turpem sortita per amnem,
Turbaque diversa remigat omnis aqua.

Una

*Glauca: nam infentes animas nec portitor ar-
cat,*

Nec trimas canis ille ferat.

& L. 5. Silv. 1.

*Nempe times, ne Cerbereos Priscilla tremi-
scat*

*Lastratus? tacet ille piis. ne tardior adsit
Drausta, proturbataque vadis? vobis ille me-
rentes*

*Protinus, & manes placidos locat hospite
cymba.*

rum Silv. 3. ejusdem libri:

*At vos umbrarum reges, Eumenae Jumo,
(Si laudanda precor) taedas auferite, comas-
que*

Eumenidum: nullo sonet asper janitor ore.

Martialis L. 5. Epigr. 35.

*Pallida ne nigras horrefcat Erosion umbras,
Oraque Tartarei prodigiosa canis.*

Apulejus L. 6. Metam. Canis praegrandis, tri-
jugo & satis amplo capite praeditus, immanis
& formidabilis, tonantibus oblatrans faucibus,
mortuos, quibus jam nil mali potest facere, fru-
stra territando, ante ipsum limen & atra atria
Proserpinas superexcubans, servas vacuum Ditis
domum. Hunc offrenatum unius offulae praeda
facile praeteribis; ad ipsamque protinus Prose-
pinam introibis. accedat priscis illis nulla me-
ritorum parte minor M. Ant. Flaminius, te-
nerimi oris poeta, Carm. L. 4.

*Cum misera ante diem, fida comitata ca-
pella,*

*Iret ad infernas candida Hyella domos;
Ille malus saevus redimitus colla colubris
Cerberus, irruis qui cubas ante fores,
Non pavida horribili tremescit voce puel-
lam,*

*Nec ravidis illam dentibus appetiit:
Sed tremulo blandas gemitu vocis adulans,
Et lingua lambens crura pedesque fera,
Aetherias voluisset eam remeare sub auras,
Et tam formosae virginis ire comes.*

*Quaeque tot Heronum magnas lastraverat um-
bras,*

Optavit parvi nunc gregis esse canis.

53. ME SERVASSE FIDEM] Virgilius L. 2.
Aen.

*Tu modo promissis maneat, servataque serves
Troja fidem.*

& L. 4.

Nam servata fides, cinari promissa Sichaeo.

Prudentius, canorus ille Christi olor, Ca-
them. Hym. 1.

Fluvius negator denique

Ex ore prolapsus nefas:

Cum mens maneret innocens,

Animusque servaret fidem.

55. SEDES TURPEM SORTITA PER AMNEM]
quaesita per amnem nostri libri habent, &
Groninganus, cum Borrichiano. quae lectio
non est insuper habenda: quum sedes quae-
rere pure dicatur ac Romane. sed & illud
sortita ferri potest. Virgilius L. 6. Aen.

*Nec vero haec sine sorte datae, sine iudice,
sedes.*

*Quaestor Minos urnam movet: ille silentum
Conciliumque vocat, viasque & crimina
discit.*

Passeratius partita profert, nescio an aucto-
ribus libris. tamen neque hoc abludit a ve-
terum consuetudine loquendi. Livius Aegi-
stho:

nam ut Pergama

*Accensa, & praeda per participes aequiter
Partita est.*

si cui tamen quaesita melius placet, is a se habet
M. Terent. Varronem L. 5. de L. L. *Acquire-
re est ab Ad & Quærere: ipsum Quærere, ab
eo quod, quae res ut recuperaretur, datur ope-
ra. de gemina sede inferorum pulcre Sopho-
cles,*

Avarus Orcus semitas binas habet,

Unam bonis, sed alteram partem malis.

56. TURBAQUE DIVERSA REMIGAT OMNIS
AQUA] navigat est in omnibus membran-
is, tamen remigat habent primae editiones, non-
dum passae correctorum malas manus. ego
sane hoc malim prae illo: nam ipsae animae
sedebant ad remos; Charon autem clavum
regebat, & velis ministrabat. Virgilius L. 6.
Aen.

Ipsa ratem conto subigit, velisque ministras,

Et ferruginea subvehiat corpora cymba.

tum paullo post:

quid

Una Clytemnestrae stuprum vehit, unaque Cressae
Portat mentitae lignea monstra bovis.

Ecce coronato pars altera vecta phaselo,

60 Mulcet ubi Elyfias aura beata rosas.

Qua numerosa fides, quaque aera rotunda Cybebes,
Mitratisque sonant Lydia plectra choris.

Andromedaeque, & Hypermnestre sine fraude maritae
Narrant historiae pectora nota suae.

65 Haec sua maternis queritur vivere catenis
Brachia, nec meritas frigida saxa manus.

Nar-

*quid vult concursus ad amnem?
Quidve petunt animae? vel quo discrimine
ripas.*

Haec linquunt, illae remis vada livida ver-
runt?

eximius lapis in praestantissimo Inscriptio-
num Gruteri corpore, MCXXIII. 7.

NON. EGO. TARTAREAS. PENETRABO. TRI-
STIS. AD. VNDAS. NON. ACHERONTEIS.
TRANSVEHAR. VMBRA. VADIS

NON. EGO. CAERVLEAM. REMO. SVLCABO.
CARINAM. NEC. TE. TERRIBLEM. FRON-
TE. TIMEBO. CHARON

plura Lucianus in dialogis mortuorum. bene
autem noster & proprie *diversa aqua* hanc om-
nem turbam ferri dixit. M. Porcius Cato a-
pud Sallustium Catilin. C. 52: *Bene & co-*
piose C. Caesar paullo ante in hoc ordine de viis
& morte disseruit, credo falsa ea existumans,
quae de inferis memorantur; Diverso itinere ma-
los a bonis loca tetra, inculta, foeda, atque
formidolosa habere. cuius loci partem ultimam
laudat Nonius in *Habere*.

57. ALTERA CRESSAE] istud altera huc
irrepsit e disticho sequente. viri docti quum
viderent sententiam pravo talo fultam clau-
dicare, supposuerunt pars *atraque*, pars *al-*
baque; & medicina intempestiva perfecerunt
ut ne plaga haberet melius. legendum omni-
no cum Livinejo *unaque Cressae*. eadem cym-
ba portat Clytemnestram, eademque Pasi-
phaen vehit. nihil simplicius, nihil verius.
neque encliticon *que* frustra additur: nam
sic ostendit poeta plures alias adulteras eadem
ista via deportari. quem particulae usum be-
ne observavit doctissimus Servius ad L. 8.
Aen.

Fecerat & viridi foetam Marvortis in antro

Procurbuisse lupam.

dicendo, inquit, ET ostendit multa alia esse
depicta.

59. PARS ALTERA PARTA PHASELO] *vestis*
unus Regius; unus Colbertinus; Groninga-
nus; noster secundus. neque aliter editiones
sinceriores. *inventa* est quorundam hominum
in fovendis erroribus pertinacia. sed licet
illis per nos impleri glandibus ad saturita-
tem.

63. HYPERMNESTRE] nostri, & Gronin-
ganus, semper scribunt *Hypermestres*, de cu-
jus scripturae ratione alibi dictum est. *Hyper-*
mestre scribit etiam vetus Horatii interpres He-
lenius Acro ad L. 3. Od. 11. & Servius ad
L. 7. Aen. 5. 631. ex Cassio Hemina.

64. HISTORIAE CORPORA NOTA SUAE]
haec est lectio Scaligeri, cuius liber *pectora*
habebat. sane *pectora* est in Regg. Colbertt.
Groningano, ac nostris. Livinejus malebat
pignora, quod & Schotto placuit L. 2. Ob-
serv. C. 57. mihi videtur sana esse membra-
narum scriptura. *pectora historiae suae nota*
sunt affectus sui, sui mariti, celebres illi &
toto orbe noti. Haec de Lynceo suo narrat,
illa de suo Perseo. certe *pectus* ea notione
non infrequens est bonis scriptoribus. Vir-
gilius L. 2. Aen.

juvenes fortissima frustra

Pectora.

Martialis L. 9. Epigr. 15.

Hunc, quem coena tibi, quem mensa paravit
amicum,

Esse putas fidei pectus amicitiae?

65. HAEC SUA MATERNIS] ita conjecerant
olim Liphius, & Scaliger, viri incomparabi-
les, ex vitiosa scriptura *Haec summa aeternis*.
eorum divinationem firmat bonus ille codex
Gronin-

Groninganus; in quo plane ita perscriptum est. & merito recepit Gebhardus. catenas maternas noster vocat, in quas fuerat inclusa filia propter impotentiam linguae maternae. Caesar Germanicus in Cassiopea:

*ipsa horrida vulsu,
Sic tendit palmas cum sit planctura relictam
Andromedam, meritis non iusta piacula matris.*

imitatus est noster Aurelius suum Ciceronem, Accus. 5. in Verr. C. 42. veniunt Syracusas parentes propinque miseriorum adolescentium, hoc repentino calamitatis suae commoti nuntio: vinctos adspiciunt catenis liberos suos, cum istius avaritiae poenam collo & cervicibus suis sustinerent. Huius naturae epitheta gaudent usu quodam singulari, & sic quasi in utramque partem ponuntur. ita Sui Theſeis Virgilio in Ciri dicitur ius illa Cromyonia a Theſeo occisa:

*Præterit abruptas Scironis protinus arcas,
Inſeſtumque Suis dirae Theſeidis exit
Spelæum, multoque cruentas hoſpiti cautes.
& ſerpentes Herculei Statio L. 9. Theb. interfecti ab Hercule apud Lernam:*

*non hæc foecunda veneno
Lerna, nec Herculeis hæuſtæ ſerpentibus undæ.*

quem locum firmando huic nostro Gebhardus adduxit. sic uxorius imber eidem poetæ, lacrimæ quas marito eliciebat recordatio amiffæ uxoris, L. 4. Silv. 1:

Nunc etiam ad planctus reſugit. jam plana cicatrix,

Dum canimus, gravibusque oculis uxorius inſtat

Imber. habentne pios etiamnum hæc lumina fletus?

Crimen Lampsacenum, malum facinus in opido Lamplaci a C. Verre perpetratum. Cicero Accus. 1. in Verr. C. 34. magnum hoc Lampsacenum crimen est libidinis atque improbiſſimæ cupiditatis. ibidem periculum Lampsacenum, quo Verrem perterrefaciebant cives Lamplaceni, C. 36. Excipitur ab omnibus ejusmodi clamore, ut ei Lampsaceni periculi ſimilitudo verſaretur ante oculos. Caſtricianum vulnus, dolor ex pecunia Caſtricio diu debita ac tandem perſoluta ab invitis Trallianis. Cicero pro L. Flacco C. 23. Quo cum veniſſet Laſtius ad iratos, & illud Caſtricianum vulnus dicendo refricuſſet; exſiluerunt principes, neque in illa concione adſuerunt, neque ipſius decreti ac teſtimonii auctores eſſe voluerunt. Noſtrum vulnus, quod a nobis inlatum eſt. Virgilius

L. 12. Aen.

Et nos tela, pater, ferrumque hæud debile dextra

Spargimus, & noſtro ſequitur de vulnere sanguis.

noſtrum crimen, id cujus nos alterum incuſamus. Cicero Accus. 1. in Verr. C. 5. quorâ non ſolum, quemadmodum noſtro crimini, verum etiam quo pacto ſuæ conſeſſioni poſſis mœderi. ibidem C. 11. itaque non modo vos, quibus eſt judicandum, noſtra crimina tenetis: ſed etiam populus Romanus totam accuſationem cauſamque cognovit. ſic & meum crimen, cujus ego adverſarium inſumulo. Cicero Accus. 5. C. 59. meum enim crimen avaritiæ te nimis coarguit: tua deſenſio furoris cujusdam, & immanitatis, & inauditiæ crudelitatis, & pœne novæ proſcriptionis. Crimen Aſinianum, cædes Aſinii, ſuaſu ac conſilio Oppianici ab Avilio perpetrata. Cicero Orat. pro Cluentio C. 13. Ac cum in Oppianici cauſa crimen hoc Aſinianum cum teſtibus multis, tum verò iudicio Avilii probatur. crimen Falcidianum, quo Falcidius onerabat L. Flaccum prætorem. Cicero pro L. Flacco C. 36. At Falcidianum crimen eſt ingens. talenta quinquaginta ſe Flacco dedit. Audiamus hominem. Meum pretium, æſtimatio a me facta. Terentius Hecyr. prologo ſecundo:

Ut libeat ſcribere aliis, mihi que ut diſcere

Novas expedias poſthac, pretio emias meo.

nimirum emerant ædiles, quanti L. Ambivius æſtimaverat. pari ratione L. Attio in Trachiniis Deianira dicitur Oenei partu edita; quam pepererat Oenei uxor Althea:

Nec mihi Junonis terror implacabilis,

Nec tantum invexiſt triftis Euryſtheus mali,

Quantum una vecors Oenei partu edita.

videndus Servius in L. 4. Geor. 7. 238. fa-teor eſſe hæc puſilla & minuta; quæ tamen non animadverſa magnos quoque viros duxerunt in errorem. Ciceronis locus eſt Accus. 1. in Verr. C. 61. Nam de ſubſortitione illa Juniana iudicium nihil dico. ibi Aſconius dicit, prætorem urbanum C. Verrem, reſe-ctione utrimque facta, ſubſortitum eſſe in eorum locum alios, ut mos erat. Tamen Ciceronis mens erat, C. Junium quaſtorem in iudicio, quo Cluentius accuſabat Oppianicum, fuiſſe condemnatum eo nomine, quod ejus ſubſortitionem non habebat Verres in ſuo codice, quem falſum proferebat. Id clarum eſt ex Orat. pro Cluentio C. 33. Multam petivit. Qua lege? quod in legem non juraſſet: quæ res nemini unquam fraudi fuiſt:

C c c

Et

Narrat Hypermnestrē magnum ausas esse sorores:

In scelus hoc animum non valuisse suum.

Sic mortis lacrimis vitae solamur amores.

70 Celo ego perfidiae crimina multa tuae.

Sed

¶ quod C. Verres, praetor urbanus, homo sanctus & diligens, subfortitionem ejus in eo codice non habere, qui tum insertus proferebatur. & C. 35. Ab illo enim, siue quod in legem non jurasset, siue quod ex lege subfortitus judicem non esset, multa petita esse dicitur. Est igitur subfortitio Juniana, ea quam fecit vel facere debuit C. Junius in judicio Oppianici, non autem C. Verres in quaestione Juniana. atque hoc monere non neglexit vir perspicacissimus Paullus Manutius.

67. MAGNUM AUSAS ESSE SORORES] vulgo traditur solam ex istis quinquaginta sororibus Hypermnestram, servasse maritum suum Lynceum. Verum Eustathius in Comment. ad Dionysii Perieg. v. 805. hujus gloriae confortem facit Bebrycam, alteram sororem, a cujus nomine Bebrycia terra dicta est. tamen una Hypermnestre famam accepit tam nobilis facti, & quidem magna mercede, pro numine, posteris culta una cum Lynceo marito. Hyginus Fab. 68. impetratas sorores patruelas acceperunt ucores, quae patris jussu viros suos interfecerunt. Sola Hypermestra Lynceum servavit. ob id ceterae dicuntur apud inferos in dolium persusum aquam ingerere. Hypermastrae & Lynceo sanum factum est. Statuarum Hypermnestrae & Lynceo erectarum meminit in Phocidis Pausanias.

68. IN SCELUS HOC ANIMUM NON VALUISSE SUUM] non fuisse parem facinori tam nefario. Papinius L. 5. Theb.

Quatuor hos una, decus & solatia patris,
Transadigam ferro, saniemque & vulnera fratrum

Miscebo, patremque super spirantibus addam.

Ecqua tot in caedes animum promittis?

69. VITAE SANAMUS AMORES] hoc sane falsum est, secundum theologiam poëticam. neque enim amoris curae sanantur ab ipsa morte, quae tamen medelam adferre dicitur aliis omnibus aegrimoniis. Virgilius L. 6. Aen.

Nec procul hinc partem fusi monstrantur in omnem

Lugentes campi, sic illos nomina dicunt.

Hic, quos durus amor crudeli tate peredit,
Secreti colant calles, & myrtea circum
Silva tegit. Curae non ipsa in morte relinquunt.

noli dubitare quin legendum sit solamur, verbo poëtis in hac re proprio ac solenni, quodque se Passeratius in quibusdam libris reperisse testatur. nam Gebhardi *suavissimus* alienum est a Cynthiae mente. Virgilius Ecl. 6.

Et fortunatam, si numquam armenta suis-

sent,
Pasiphaën nivei solatur amore juvenci.

& L. 4. Georg.

Ipsa cava solans aegrum testudine amorem,
Te, dulcis conjux, te solo in litore secum,
Te veniente die, te decedente canebat.

& L. 10. Aen.

Populeas inter frondis umbramque sororum
Dum canis, & moestum Musa solatur amo-

Ovidius L. 9. Metam. de Byblide:

Saepe etiam Nymphae teneris Lelegeides ul-

nis,
Tollere conantur: saepe, ut moderetur a-

mori,
Praecipitans; surdaeque adhibens solatia

menti.

Papinius L. 5. Theb.

sub nocte dieque
Affidais aegrae in lacrimis solantia miscens
Colloquia.

& deinde:

Talia Lernaëis iterat dum regibus exsul
Lemnias, & longa solatur damna querela.

& L. 1. Achill.

astontam vario oblectamine malcens
Elicit extremo chelyn, & solantia curas
Fila movet.

tum hos duces secutus suavissimus Lotichius
L. 3. eleg. 8.

Interea veteres cantu solatur amores

Candidus arguto cum Corydonē Mycon.
tamen vulgata defendi posse videtur ipso mo-

stro auctore L. 1. Eleg. 10.

Et possum alterius curas sanare recentes.

Et

Sed tibi nunc mandata damus, si forte moveris,

Si te non totum Doridos herba tenet.

Nutrix in tremulis ne quid desideret annis.

Parthenie: patuit, nec tibi avara fuit.

75 Delitiaeque meae Latris, cui nomen ab usu,

Ne speculum dominae porrigat illa novae.

Et

Et Tibullo L. 3. Eleg. 3.

Nec potuit curas sanare salubribus herbis.
quamquam hos ego locos de nascente priu-
lum amore capiendos puto: quem haud dif-
ficulter opprimi, atque adeo sanari, ostendit
ejus artis consultissimus Naso. ceterum de
Maribus longe alia est ratio. neque solum in
negotio amoris, sed & in meditatione re-
rum bellicarum suae semper manent curae
heroibus atque heroïnis defunctis. Virgilius
L. 6. Aen.

Arma procul, curruisque virtutem miratur ina-
nis.

Stant terrae desitae hastae, passimque solati
Per campos pascuntur equi. quae gratia cur-
rum.

Armorumque suis vivis, quae cura nitentis
Pascere equos, eandem sequitur sellae repo-
siti.

72. SI TE NON TOTUM CHLORIDOS HER-
BA TENET] Si te non omnino dementant
pellicis meae veneficia. pariter L. 3. Eleg. 4.
Non me moribus illa, sed herbis improba vi-
ci.

& L. 1. Eleg. 18.

an me Deus obruit? an quae

Laeta Prometheis dividit herba jugis?

Thom. Demsterus, rem magnam facturum,
emendare sibi vixus est hunc locum, dum
substituit Colchidos herba, & ad Medeam re-
fert, incantatricem, ac veneficam. Verum
enim vero si est laus aliqua expectanda ab
inepta immutatione vocis, & ab interpreta-
tione multo etiam inceptiore, ea profecto de-
betur primo auctori: accipe igitur quid hic
dixerit Beroaldus: *potes legere Colchidos, pro-*
pter Medeam, a qua herbae Medoides dicuntur.
Sed & is ipse aliena aravit vitula: nam Vol-
scus jam ante eum scripserat: *Chloridos] emen-*
da Colchidos. Medeam intelligit, quam venefi-
cii rationem tenuisse diximus. potuit virum mi-
nime malum decepisse Pedonis Albinovani
retens fortasse lectio, qui, ubi meminisset

recocti a Medea Asconio, exclamatur:

His te, Maecenas, juremere posse decobat.

Haec utinam nobis Colchidos herba foret!
emendasset itaque rectius Demsterus Doridos,
quod in nostro primo legitur, & in Gronin-
gano. Doridis nomen ancillulis dabatur, &
meretriculis. Petronius: *Jam mentum, jam*
tervix, jam manus, jam pedum candor intra
aurei gracile vinculum positus, Parium marmor
extinxerat. itaque tunc primum Dorida vetus a-
mator contempsit. Juvenalis Sat. 3.

an melior, cum Thaida sustinet, aut cum

Uxorem comcedat agit, vel Dorida nullo

Cultam palliolo?

vetus marmor apud Boissardum:

AELIAE. DIVAE. AUG. LIB. DORIDI. ET ATT-
METO

FECIT. MEROPE

aliud apud Gruterum: JULIAN. DORIDI. SEX-
RESTIANUS. CLU. JUSTUS. CONJUG. CARIS-
SIMAE.

74. PATUIT] tralatio a locis amicis, ad
quae accessus est nobis & facilis semper & tu-
tus. Cicero Accus. 5. in Verr. C. 65. *jam*
omnes provincias, jam omnia regna, jam omnes
liberas civitates, jam omnem orbem terrarum;
qui semper nostris hominibus maximo patuit, ci-
vibus Romanis ista defensione praecclusus. L. 13.
ad famul. Epist. 29. *in omni genere* & honorum
& laborum meorum, & animus, & opera, &
auctoritas, & gratia, etiam res familiaris C.
Capitonis praesto fuit, & patuit & temporibus
& fortunae meae. minus recte exposuerat Pas-
seratius: minus etiam patuit.

75. DELICIAEQUE MEAE LATRIS] crebrum
hoc apud veteres. Lapis Romanus in magno
corpore Gruteri, DCLXIII. 5.

V. SALVIDIENA. Q. L. HILARA. SIBI. ET
SUAE

LIBERTAE. SALVIDIENAE. FAUSTILLAE

DELICIAE. SUAE. ERUDITAE. OMNIBUS

ARTIBUS. REQUISTI. MAMMAE. TUAE

CCC 2

GE.

Et quoscumque meo fecisti nomine versus,
Ure mihi. laudes define habere meas.

Pelle hederam tumulo, mihi quae pugnante corymbo

80 Mollia contortis alligat ossa comis.

Pomosis Anio qua spumifer incubat arvis,

Et numquam Herculeo numine pallet ebur,

Hoc

GEMENTEM. PLANGENTEM. FLORANTEM.

alter itidem Romae, DCLXI. 13.

POSTUMIA. A. D. L.

SECUNDA

V. A. VIII

ANIMA DULCISSIMA

HIC. SITA. EST

PECIT

M. SEPTIMIUS. FAUSTUS

ET. POSTUMIA. HILARA.

DELICIO. SUO

DIGNISSIMO

sed & plura passim talia reperire est, etiam extra inscriptiones.

75. CUI NOMEN AB USU EST] deleatur est istud inficiorum, saepe intrusum a librariis ubi minime oportebat.

79. PELLE HEDERAM TUMULO] Passeratius malebat *Vella*.

81. RAMOSIS ANIO QUA POMIFER INCUBAT ARVIS] versus sonorus & magnificus, quique rem ipsam pulcre praepingit; sed nonnihil corruptus. pro *Ramosis* scribi omnino debet *Pomosis*. Junius Columella ejus mihi correctionis fundus est, L. 10.

Et Turni lacus, & pomosi Tiburis arva.
Tibullus L. 1. Eleg. 1.

Pomosisque ruber custos ponatur in hortis.
Peto Albinovanus in obitu Maecenatis, sive is poeta alius fuit a Pedone:

Maluit umbrosam quercum, Nymphasque canentes,

Paucaque pomosi jugera certa soli.

ramosa arva quis veterum dixerit, quaero qui me doceat. quamquam Persii istud non ignoro,

Diducit trepidas ramosa in compita mentes.
sed & res ibi alia est, & alia metaphorae forma. quae nihil huc facit. deinde pro *pomifer* legendum opinor *spumifer*, ita volente ipsius

annis natura, per saxa & praecipitia voluti.
Horatius L. 1. Od. 7.

Et praecipit Anio, & Tiburni lacus, & ada Mobilibus pomaria rivis.

Acro: *praecipit* per *deveixa* cadens, & *rapidus*.
Statius L. 1. Silv. 3.

Ipse Anian (miranda fides) infraque superque Saxeus hic umidam rabiem spumosaque pomis Murmura, seu placidi veritus turbato Vopisci Pierioque dies, & aventes carmina somnos.

Ovidius L. 3. Amor. Eleg. 6.

Nec se praetereo, qui per cava saxa volutans Tiburis Argei spumifer arva rigas.

quamquam ibi *pomifer* legunt Passeratius & Nic. Heinsius. quod profecto factum non oportuit. est enim argumentum elegiae, maximos quosque & rapidissimos fluvios succubuisse amori, neque ipsis quidquam profuisse quod vehementes fluere ac rapaces. in iis numerat poeta Inachum, Alpheum, Aetopum, Acheloum, & Nilum: quibus addit comitem Anienem. cujus epitheton *pomifer* (si tamen verum est) isto quidem loco valde est debile, neque multum ad rem facit.

82. ET NUMQUAM HERCULEO NUMINE PALLEY EBUR.] ubi ebur numquam sit luteo colore, neque flavescit. haec est elegans notio *eo pallet*, super qua videndus Gifanius Ind. Lucret. in *Lucridus*. antiqui ebur ostro tinguebant, ne palleret. Ovidius L. 2. Amor. Eleg. 5.

Aut quod, ne longis flavescere possis ab annis,
Maeonis Assyrium femina sinxit ebur.

Virgilius L. 12. Aen.

Indum sanguineo veluti violaveris ostro.

Si quis ebur.

Claudianus L. 1. de raptu Proserpinae:
non sic decus ardet eburnum

Lydia Maeoniam quod femina tinxeris ostro.

Tibure vero ebur ajunt semper candidum manere, neque umquam pallefcere, beneficio aeris, & erumpentis aurae ex calidis & sulphureis Albulis, ipsoque Aniene. Silius L. 12.

Quale

- Hoc carmen media dignum me scribe columna,
Sed breve, quod currens vector ab urbe legat:
- 85 *Hic Tiburtina jacet aurea Cynthia terra.*
Accessit ripae laus, Aniene, tuae.
Nec tu sperne piis venientia somnia portis.
Quum pia venerunt somnia, pondus habent.
Nocte vagae ferimur. Nox clausas liberat umbras,
- 90 Errat & abjecta Cerberus ipse sera.
Luce jubent leges Lethaea ad stagna reverti.
Nos vehimur: vectum nauta recenset onus.
Nunc te possideant aliae: mox sola tenebo.
Mecum cris, & mixtis ossibus ossa teram.
- 95 Haec postquam querula mecum sub lite peregit,
Inter complexus excidit umbra meos.

Qualis micat, semperque novum est, quod Tiburis aura

Pascit ebur.

noſter numini Herculeo imputare maluit, quia Herculi ſacrum Tibur. jocus non inconcinnum hinc quaefivit Martialis L. 4. Epigr. 62.

Tibur in Herculeum migravit nigra Lycoris, Omnia dum fieri candida credit. ibi.

& L. 7. Epigr. 12.

Dum Tiburtinis albescere ſolibus audit Antiqui dentis ſuſca Lycoris ebior, Venit in Herculeos collas. quid Tiburis alii Aura valet! parvo tempore nigra redit.

87. NEC TU SPERNE PIIS VENIENTIA SOMNIA PORTIS] recte, & ex diſciplina antiquae oncirocritices. neque enim improbis hominibus contingere credebant veritatem ſomniorum. pulcre Lutatius ad L. 5. Theb. Statii] NEC IMAGO QUIETIS VANA MEAE] Confirmat audaciam ſuam Deos adiuvare ſomni expoſitione. Eſt ratio philoſophica, cur quae futura ſint ſanctis mortalibus, praefagiis ſomniorum demonſtrentur. Sed de multis paululum dicam. Natura Deorum, ex qua homines mixti ſunt, affectus ſuos ſilere non patiſtur. & cur per ipſam eſſentiam corporis ſentire permittat, eſt animae divina providentia. quae quamvis caeco carcere & tenebris clauſa tenetur, quid e contra ratio naturae ſactura ſit ſomniorum vaticinatione denuntiat.

89. NOCTE VAGAE FERIMUR] omnem hunc locum commodè illuſtravit Mart. An-

tonius Delſius Comment. in Senecae Herc. Fur. 7. 123. alioqui mero quoque meridie vagabantur manes; ſed noxii illi & mali. Papinius L. 11. Theb.

Ipo quoque Ogygios monſtra ad gentilia manes Tartareus rector porta ſubet ire recluſa.

Montibus infidunt patriis, triſtique corona Infecere diem, & vinci ſua crimina gaudent.

& L. 4.

ingentes infelix terra tumultus Lucis adhuc medio, ſolaque in nocte per umbras Exſpirat, nigri cum vana in praelia ſurgunt Terrigenae.

95. SUB VOCE PEREGIT] omnes omnium libri, cum editionibus primis, ſub lite. quod verum erat, nec debuit mutari. prima labes ab editione Beroaldina eſt. auctor Culicis, ad Danaidas:

Otia quaerentes fruſtra ſub lite puellae

ſit, quibus taedas accendit triſtis Erinys.

neque fruſtra hanc litem noſter querulam vocat. ſunt enim & aliae lites amantium, haud ſane querulae. ſupra Eleg. 5.

Semper habe morſus circa tua colla recentes,

Liſibus alternis quos puer eſſe datos.

Ovidius L. 1. Amor. Eleg. 8.

Ille viri toto videat veſtigia leſto,

Factaque laſcivis livida colla notis.

Horatius L. 1. Od. 13.

Uror, ſeu tibi candidos

Turparunt humeros immodicae mero

Rixae: ſive puer ſirens

Impreſſit memorem dente labris notam.

Ccc. 3

VIII.

VIII.

Disce, quid Esquilias hac nocte fugarit aquosas,
 Quum vicina novis turba cucurrit agris.
 Lanuvium annosi vetus est tutela Draconis,
 Hic ubi tam raræ non perit hora moræ.
 5 Qua sacer abripitur caeco descensus hiatu,
 Qua penetral, (virgo, tale iter omne cave.)
 Jejuni serpentis honos, quum pabula poscit
 Annua, & ex ima sibila torquet humo.
 Talia demissæ pallent ad sacra puellæ:
 10 Quum tenera anguino creditur ore manus.

Ille

2. QUUM VICINA MEIS AURA CUCURRIT AGRIS] recte Scaliger rō novis reduxit, quod agnoscunt omnes libri: quamquam nec istud meis recens est, quum in primis editionibus legatur. Poëta verò novos vocat agros Esquilinos, a Maecenatē tum primum ad culturam & habitatiōem redactos. Horatius L. 1. Sat. 8.

Nunc licet Esquilias habitare salubribus, atque

Aggere in aprico spatium: quo modo tristis
 Albis informem spectabant ossibus agrum.

paullo ante novos hortos dixerat, quos noster agros appellat. istic autem domum suam habebat noster Aurelius, ut videre est L. 3. Eleg. 22. deinde turba legi debet, non aura, quod in nullo libro reperitur. vicina turba recte dicuntur vicini de nocte exciti, & festinanter procurrentes ad aedes poetæ, restincturi, ut quidem putabant, incendium repente coortum. ignis enim Romæ quavis formidatus, tamen valde frequens. testes Martialis, Juvenalis, Tacitus. hinc illa turba & confusio nocturna, uti mox videbimus. pessime Passeratius hæc cepit de prædiis Propertii Lanuvinis. sed erat aliquid dicendum, ne Scaligero non adversaretur.

3. LANUVIUM] non libet repetere quæ super hujus municipii nomine varie agitata sunt inter viros doctos. Tu, si me audis, a Caroli Sigonii sententia non recedes. quem vide sis Scholiis in librum octavum T. Livii; & Claudium Dausquejum ad L. 13. Silii Italici v. 359. qui ita rem suam agit, ut non

inmerito exscripsisse Sigonium videri possit. sed tutemet arbitreris. Ant. Mancinellus contendit scribendum esse Lanivium, & producit lapidem antiquum, qui sua tempestate in eo ipso oppido visebatur, in quo scriptum erat S. P. Q. LANIVINUS; Comment. in Horat. L. 3. Od. 27. immemor elementa I & V in lapidibus quasi promiscua haberi, & commutari frequentissime inter semet. etiam apud Gruterum, CCCLXXXI. I. legitur CUR. RP. LANIVINOR. sed hæc non sunt tanti, ut immorari debeamus.

3. VETUS EST TUTELA DRACONIS] res est apud Aelianum L. 11. Hist. Anim. cap. 16. ubi tamen perperam Lanivium legitur pro Lanuvio. quod ab aliis pridem est notatum.

4. HIC UBI TARTARAB] hanc lectionem nobis procedit Beroaldi benignitas, statuentis in eo antro esse descensum ad inferos, ibique nullam cessare horam qua non animæ aliquot se penetrarent ad Tartara. Sed profecto poteramus esse contenti lectione veterum membranarum, Hic ubi tam raræ. quam & Veneta editio servavit, & illa quæ Venetam anno uno præcesserat. Hora tam raræ moræ, cujus copia semel dumtaxat fit in anno, non perit, avide arripitur a spectatoribus. quid poterat simplicius?

10. QUUM TENERA ANGUINO] libri Quum temere. melius Scaligeri liber tenera. quod tamen Gebhardo non potuit placere, repenti ex Comelini membranis tremura, i. e. tremens. certe in nostro primo legitur Quum

176700-

- Ille sibi admotas a virgine corripit escas:
 Virginis in palmis ipsa canistra tremunt.
 Si fuerint castae, redeunt in colla parentum;
 Clamantque agricolae, Fertilis annus erit.
 15 Huc mea detonsis aucta est Cynthia mannis:
 Causa fuit Juno, sed mage causa Venus.
 Appia dic, quaeso, quantum te teste triumphum
 Egerit, effusis per tua saxa rotis,

Tur-

tremere. inde Gebhardo suppetias ferat, si quis amat reconditarum vocum foetores. mihi certum est, Propertium fuisse unum ex iis, qui scribebant ut intelligerentur. deinde pro *anguineo* in nostris codicibus, inque Groningano est *anguino*. quod verum puto, & video expressum in Veneta, Aldina, Colinaeana. Pacuvius apud Ciceronem L. 2. de Divinat.

Quadrupes, sardigrada, agrestis, humilis, aspera,

Capitis brevis, cervice anguina, adpectu truci.
 Catullus:

*Eumenides, quibus anguino radimisa capillo
 Frons expirantis praeporatas pectoris iras.*

Plinius L. 30. C. 3. *Anguinum cor si mordetur, aut alligetur, efficax habetur.* -----
Anguinæ vernationis membrana, cum oleo tædæque resina calefacta. Junius Philargyrius in L. 3. Geor. v. 113. *de hoc Erichthio alibi satis dictum, qui anguinis pedibus fuisse memoratur.* sane ab *anguis* non potest *anguineus* formari, ut *sanguineus* a *sanguis*. quamquam ANGUINEA CIRCULATUM VERTUGINE legitur in Gruteri spuris xxiv. 6. sed, ut dixi, in spuris. vide sis If. Vossium Observ. ad Catull. p. 215.

16. CAUSA FUIT JUNO] Junonis Sospitæ; five Sispitæ, festo annuo iter suum Cynthia prætexebat: quamvis re ipsa cum isto suo volso nepote, Veneri pervigilium solutura, Lanuvium proficisceretur. Erat huic municipio vetus sacri Junonii communio cum populo Romano. originem tradit Livius L. 8. C. 14. *Lanuvini civitas data: sacraque sua reddita cum eo, ut aedes lucisque Sospitæ Junonis communis Lanuvini municipibus cum populo Romano esset.* id factum est L. Furio Camillo, C. Maenio Coss. Exinde consules Romani quotannis Junoni Sospitæ sa-

cra faciebant reipublicae causa. Cicero Orat. pro L. Murena C. 41. *date hoc ipsius pudori, date patri mortuo, date generi & familiae, date etiam Lanuvio, municipio honestissimo, quod in hac tota causa frequens moestumque vidistis. nolite a sacris patriis Junonis Sospitæ, cui omnes consules facere necesse est, domesticum & suum consulem potissimum avellere.* itaque discere nobis licet, ex hoc Propertii loco, spectaculum draconis Lanuvini incidisse in festum Sospitæ Junonis, cujus ipse in luco stabulabatur, ut tradidit Aelianus. utrumque celebrari solere opinor mense Junio. Sic enim Juno apud Nasonem L. 6. Fastor.

Nec tamen hunc nobis tantummodo praestas honorem

*Roma: suburbani dant mihi manus idem:
 Inspice, quos habeas memorialis Aricia sacros;
 Et populus Laurentis, Lanuviumque meum:
 Est illic mensis Junoneus. inspicite Tibur,
 Et Praenestinae moenia sacra Dene;*

Junonale leges tempus.

priscam Deam fuisse, & prisco simplici cultu gavissam, ostendit descriptio simulacri ejus apud Ciceronem L. 1. de Nat. Deor. C. 29. *Quid igitur censet? Apertum illum, sanctum Aegyptiorum bovem, nonne deum videri Aegyptiis? tam hercle, quam tibi illam nostram Sospitam, quam tu nunquam ne in somnis quidem vides, nisi cum pelle caprina, cum hasta, cum calceolis repandis. At non est talis Argiva, nec Romana Juno. ergo alia species Junonis Argivæ, alia Lanuvini.*

17. APPIA DIC QUÆSO] exprobratio amarulenta ad exaggerandam Cynthiae lasciviam. tale est illud Juvenalis Sat. 6.

*Sed jacet in servi complexibus, aut equitis, dic,
 Dic aliquem, fodes, dic, Quinsiliane, colorem.*
 Claudianus L. 1. in Conf. Stilich. quamquam in re minus ludicra:

V6:

Turpis in arcana sonuit quum rixa taberna:

20 Si sine me, famae non sine labe meae.

Spectaclum ipsa sedens primo temone pendit,

Ausa per impuros frena movere locos.

Serica nam taceo volsi carpenta nepotis,

Atque armillatos colla Molossa canes,

25 Qui

*Vos Haemi gelidas valles, quas saepe cruentis
Stragibus aequavit Stilicho, vos Thracia testor
Flumina, quae largo mutastis sanguine flu-
ctus.*

*Dicite Bisaliae, vel qui Pangaea iuvenis
Scinditis, offenso quantas sub vomere putres
Diffiliant glebis galeae, vel qualia rastris
Ossa peremptorum resonant immania Regum.*

23. STRIGA, NAM RAPTO] haec ita nobis concinnavit Scaliger; & ex parte Turnebus; ut sit mimesis ex persona Cynthiae. quod sane omnem orationis seriem interturbat: nam poeta solus loquitur per totam elegiam. id autem statim videbimus, ubi veram prius lectionem eruerimus. libri multum variant. noster primus, *Striga non tacto*: secundus, *Siriga nam capto*: Groninganus, *Serica nam capto*: Borrichianus, *Siriga non tacto*: unus Regius, unusque Colbertinus, *Siriga nam capto*; hic tamen in margine habebat, *Serica non taceo*: tandem alter Regius *Serica nam taceo*. haec est vera lectio; quam a Beroaldo feliciter restitutam (licet ex solo ingenio) pro nugaci commento Scaliger habuit, & sequaces invenit multos. describit Propertius joculari quoddam facinus suum, quod tamen nequiter & ipsi expetivit, & ambobus simul scortillis. Profecta, inquit, Lanuvium Cynthia, ad festum Junonis Argolidis, ipsa per summam lasciviam voluit aurigae munus obire, idque in via Appia, frequentissima illa ac celeberrima, scilicet ne deesset viatoribus benigna seges mordacium jocorum. Deflexit inde ad famosam tabernam, sive ganeum potius, ubi rixa turpi inter prostitutas mulieres omnia perfonuerunt. Hic ego, quamvis absens, omni contumeliae genere haud perfunctorie proscindebar. Taceo nunc glabrum illum Ganymedem, cujus carpento sericis velis obducto vehebatur; taceo canes illos ingentes, quorum colla per insignem nequitiam suis ipsa armillis Cynthia redimiverat. Haec in-

quam & talia quum fierent quotidie fere, vilum & mihi fuit tandem castra movere, atque in duobus lepidis mercimoniis animum oblectare. &c. Itaque puto sic satis commode cohaerent, clareque evincunt duas quas vulgo faciunt elegias non nisi unam esse. quod & Gronovius monuit in Observationibus. istud nam taceo longum figit aculeum in animo auditoris. eadem paralepsi usus est festivissimus Lucilius apud Julium Rufinianum lib. de Schematis Lexeos:

Non tango quod avarus homo est, quodque improbus misto.

Cicero Accusat. 1. in Verr. C. 12. omne illud tempus, quod fuit antequam iste ad magistratus remque publicam accessit, habeat per me solutum ac liberum. sleatur de nocturnis ejus bacchationibus ac vigiliis; lenonium, aleatorum, perduktorum nulla mentio fiat; damna, dedecora, quae res ejus, aetas ipsius pertulit, praetereantur: lucretur indicia veteris infamiae, patiasur ejus vita reliqua me hanc tantam jacturam criminum facere. Accus. 4. C. 17. Non tibi obicio, quod hominem dignissimum tuis moribus, Apollonium, Niconis filium, Drepanitanum, qui nunc A. Clodius vocatur, omni argento optime facto spoliasti ac depeculatus es. taceo: non enim putat ille sibi injuriam factam. insigne hujus schematis exemplum est Orat. pro Lege Manil. C. 20. & pro Cluentio C. 36. ac 66. tu vide eximii Viri Ger. 30. Vossii librum 5. Instit. Orat. C. 6. sect. 6. Praeteream 20 *Striga* hoc loco peccare contra leges metricas, quum primam non producat. id verò jam pridem monuit Salmastius Exercitat. Plinian. p. 40. ubi legi jubet, *Syrica nam taceo*, intelligitur carpenta miniata, & Syrico inducta. miror. nam Plinius Syricum habet inter colores ignobiles L. 35. C. 6. e vilioribus ochra, cerussa ulla, sandaracha, sandyx, Syricum, aramentum. sane carpentum tam frugale non debebat notari tamquam instrumentum diffuentis nequitiae.

24. AR-

- 25 Qui dabit immundae venalia fata faginae,
 Vincet ubi erasas barba pudenda genas.
 Quum fieret nostro toties injuria lecto,
 Murato volui castra movere toro.
 Phyllis Aventinae quaedam est vicina Dianae,
 30 Sobria grata parum: quum bibit, omne decet.

Al-

24. ARMILLATOS COLLA MOLOSSA CANES] millum hic, five collare intelligunt, si diis placet. Verum dicant mihi, estne haec res nova, si canis gestat millum? quaeve hic luxuria est, quaeve nequitia, quam poeta tam acriter insectetur? aut quis armillam umquam posuit pro collari canino? Tu ita cape; Cynthia, detractis millis, canibus istis aprasse demtas e brachiis suis armillas, ludens scilicet & lasciviens. ideo dicit colla Mollosa, quibus vix est ut conveniant armillae puellares. Eodem ferme animo Herculem cultu suo instruxit Omphale, abjectis leonis exuviis. Ovidius L. 2. Fastor.

tunicarum vincla relaxat,

Ut possit vastas exseruisse manus.

Fraxerat armillas non illa ad brachia factas.
 & quid mirum tantopere, canis armillatus, quum & muraenae gestaverint inares? Plinius L. 9. C. 55: *in eadem villa*, [Bajana Hortensii oratoris] *Antonia Drusi, muraenae, quam diligebat, in aures addidit: cujus propter famam non nulli Baulos videra captiverunt.* vidimus & nos aliquando feles damnofo isto stultarum dominarum choragio ridicule exornatas. necum facere video elegantissimi ingenii virum Janum Vlitium in notis ad Gratium.

25. IMMUNDAE VENALIA FATA FAGINAE] fata habent omnes libri. atque ita jam olim legerunt Beroaldus, Turnebus, Scaliger, Passeratius; & quis non? tamen in tanta luce caecutire maluit nuperus interpres, *farta* retinens, & exponens, *qui sarcinina ac miscellanea ad impariam saginam praebent.* unde huic misero mens tam laeva? a Marolio suo accepit, qui ita verterat: *il se fera Charcutier, & vendra des saucissons, & des viandes hachées aux vilaines penes qui ne se veulent remplit que de bons morceaux.* o interpretem laboriosum! tanti erat exscribere Beroaldum, neque tamen intelligere. locum sis vide.

28. MULCTATO VOLUI] in Groningano

est *mutato*, quod rectum videtur. Quum mihi Cynthia toties injuriam faceret, volui ipse quoque castra movere, & torum mutare. Cicero Accus. 4. in Verr. C. 19. *Conquiri Diadorum tota provincia jubet. ille ex Sicilia jam castra moveras, & vasa collegeras.* propius autem ad nostri aestiva idem ille Deus Eloquentiae Romanae Accus. 5. C. 37. *Ac primo ad illa aestiva praetoris accedens, ipsam illam ad partem litoris, ubi iste per eos dies, tabernaculus positis, castra luxuriae collocaras. quum posteaquam inanem locum offenderunt, & praetorem commoverisse ex eo loco castra sanserunt:* &c. ibid. C. 40. *ubi fides? ubi exsecrationes? ubi dextrae complexusque? ubi illud consuburnium muliebris militiae in illo delicatissimo litore?*

30. QUUM BIBIT, OMNE DECEBT.] M. Ant. Bonciarius, non indignus doctore Mureto discipulus, in epistola ad Jac. Sensium, duram censet hanc locutionem, & inusitatam; ac rō omne, numero singulari, adjectivum semper esse, numquam substantivum, pronuntiat. Veteribus secus visum fuit. Plautus Epid. Act. 5. Sc. 2.

Apaga illum a me, nam ille quidem Vulcani irati est filius:

Quaqua tangit, omne amburit.

idem Amphitr. Act. 2. Sc. 1.

Ordine omne uti quidque actum est, dum apud hostes sedimus,

Edisseravit.

Cicero pro Roscio comoedo C. 13. *Quid vero Flavius tibi daturus est, qui Roscio omne, quod debuit, dissolvit?* & Accus. 3. in Verr. C. 10. *Ego tantum dem, quantum illo poposcit? poscet omne, quantum ex arvero. Quid omne? imo plus etiam, inquit, si volet.* ibid. C. 77. *unum, inquam, da mihi ex illis aratoribus, qui tibi vel ad statuum pecuniam comulerunt, qui sibi dicat pro frumento omne esse, quod oportuerit, solum.* L. 16. ad famil. Epist. 24. *a Flamma si non potes omne, partem*

Ddd

ali-

- Altera Tarpejos est inter Teia lucos,
Candida; sed potae non satis unus erit.
His ego constitui noctem lenire vocatis,
Et Venere ignota furta novare mea.
- 35 Unus erat tribus in secreta lectulus herba.
Quaeris concubitus? inter utramque fui.
Lygdamus ad cyathos, vitrique aestiva supellex,
Et Methymnaei Graja saliva meri.
Nilotes tibicen erat, crotalifstria Philis,
40 Et facilis spargi munda sine arte rosa.
Nanus & ipse suos breviter concretus in artus
Jactabat truncas ad cava buxa manus.

Sed

aliquam velim extorqueas. Terentius Adelph.
Act. 2. Sc. 4.

Syr. reddetur, ne time.

Sa. At ut omne reddat. Syr. omne reddet,
saepe modo, ac sequere hac.

Pedo Albinovanus in obit. Maecenas.

Viscera defecti mutavis in arietis agnum
Aetis succis omne perita suis.

Lucanus L. 9.

princeps facis omne timendum

Victor, Et in nulla non creditur esse carina.

Prudentius Pitychomach.

Desine grande loqui: frangit Deus omne su-
perbum.

neque damnavit imitatione sua Jacobus Mi-
cyllus, vir multorum in literas meritum:

Nunc pudet esse homo, nunc est male vivere
virtus,

Nunc quidquid facias turpius, omne de-
cet.

31. TARPEJOS EST INTER TEIA LUCOS]
inter Capitolium & Campum, apud asylum
ac templum Vejovis. Cicero L. 4. ad Artic.
epist. 3. Metellus cum prima luce furtim in
Campum itineribus prope devius currebat: asse-
quitur inter lucos hominem Milo; obmurmurat.
vide Alex. Donati Romam L. 2. C. 10.

39. PHILIS] ita noster secundus, ne api-
ce quidem uno mutaro. quod firmat Scali-
geri emendationem, atque expositionem sa-
ne quam veram.

41. NANUS ET IPSE SUOS BREVITER CUR-
VATUS IN ARTUS] omnes libri, miro con-
sensu, Magnus Et ipse. ac si pumilio iste per

derisum vocatus fuerit Magnus: uti alius qui-
dam Atlas, apud Juvenalem Sat. 8.

nanum cujusdam, Atlantis vocamus:
Aethiopem, Cycnum: parvam extortamque
puellam,

Europen.

primus autem Beroaldus bono judicio resti-
tuit Nanus. de quo verbo consuli debet eru-
ditissimus scriptor Noctium Atticarum L. 19.
C. 13. qui tamen Laberium, eo quod nanum
in Anna Perenna pro pumilione dixerat,
tamquam nove & ex sordido vulgi usu lo-
quentem notavit, L. 16. C. 7. nimis opinor
rigide atque praefraete. neque enim Labe-
rius minus venuste ad hominem transfudit
parva nimium statura, quam ad maulos aut
equuleos humiliores Helvius Cinna. magna
Scaligero, curvatus reponenti pro vulgato
concretus, non facile assentior. quamquam
locus ei Longini, qui legitur sectione 43,
huc facere mirum in modum videbatur. Me-
minit quidem istic istius mangonii Longinus:
sed dubitat valde de rei veritate. ego in octo
codicibus concretus reperi. quam elegantem
lectionem validis rationibus defendit capi-
talis ille cruditionis antiquae vindex Jo.
Fred. Gronovius Observ. in Script. Eccles.
C. 19. Barthio in Animadversionibus ad Pa-
pinium scribendum videbatur,

Nanus Et insuetos breviter concretus in artus.
sed quomodo Romae insueti breves artus na-
norum? quorum brevi post totos greges a-
luerunt Imperatores in oblectationem are-
nae? erant autem nani, ut hic vides, in de-
liciiis

- Sed neque suppletis constabat flamma lucernis;
 Recidit inque suos mensa supina pedes.
 45 Me quoque per talos Venerem quaerente secundos;
 Semper damnosi subfiluere canes.
 Cantabant furdo, nudabant pectora caeco.
 Lanuvii ad portas heu mihi solus eram:
 Quum subito rauci sonuerunt cardine postes,
 50 Et levia ad primos murmura facta lares.
 Nec mora, quum totas resupinat Cynthia valvas,
 Non operosa comas, sed furibunda decens,

Pocu-

licii mensarum, & musica instrumenta fere
 edocti. pulcherrima nani figura est apud Boi-
 sardum, crasso capite, cruribus distortis,
 binas tibias manibus tenentis, cum hac epi-
 graphæ,

Θ Κ.
 ΜΥΡΙΠΝΟΙ. ΝΑΝΟΙ
 ΧΟΡΑΥΑΗ

his monstris non parum delectabatur infan-
 dum monstrum Tiberius Nero. Suetonius
 C. 61. *Annalibus suis vir consularis infernis,
 frequenti quondam convivio, cui & ipse assue-
 ris, interrogatum eum subito & clare a quo-
 dam nano adstante mensæ inter copreas, cur
 Paconius, majestatis reus, tam diu viveret. a-
 liter Augustus, prodente eodem scriptore
 C. 83. pumilos, atque distortos, & omnes ge-
 neris ejusdem, ut ludæbria naturæ malique omni-
 nis, abhorrebat.*

44. DECIDIT INQUE SUOS] nostri libri, &
 Groninganus, *Recidit.* quod verum est, ac
 jam olim monitum Georgio Fabricio notis in
 prologum Hecyrae. corruerunt homines
 insciti, quos fellebat ad re in compositis esse
 anceps. Lucretius L. 5.

*Haud igitur cessat gigni de rebus, & in res
 Recidit assidue, quoniam fluere omnia con-
 fiat.*

& L. 1.

*At neque recidere ad nihilum res posse, neque
 autem*

Crescere de nihilo.

est apud eundem locus notabilis, ubi in eo-
 dem versu & correptum vides, & productum,
 L. 3.

Unde homines, dum se falso terrore coacti

Refugisse volunt longe, longaque recessu.
 Ovidius L. 10. Metam.

*o possi sub terra numina mundi,
 In quem recidimus quicquid mortale creamur.*
 Phaedrus L. 3. Carm. 19.

*Noli adfectare, quod tibi non est datum,
 Delusa ne spes ad quorundam recidas.*
 Juvenalis Sat. 12.

*tunc adversis urgentibus, illuc
 Recidit, ut malum ferro summitteret.*

plura qui volet, adeat ille Gifanium Indice
 Lucretiano in *Recidere*; & inprimis Nic. Hein-
 sium Not. in Claudian. Bell. Gildon. 7. 45.
 & in Ovid. Epist. Hyperm. 7. 46. tum do-
 ctissimum Pierium Castig. in L. 1. Aen. 7. 30.

48. LANUVII AD PORTAS] non libet re-
 coquere immemorabiles ac spurcificas inter-
 pretum naenias, quibus hæc verba propu-
 diose collutularunt. dicit poeta, puellas omnia
 fecisse quo languentem in eo cupidinem ex-
 citarent: se autem tota cogitatione fuisse de-
 fixum in sua Cynthia, Lanuvii tum quidem
 (ita credebatur) agente. similiter Cicero L. 5.
 ad Attic. epist. 10. *eram autem totus, crede mihi,
 tecum: & quamquam sine his per me ipse,
 tamen acrius vestigiis tuis monitus de te cogita-
 bam. quid quaeris? non mehercule alius ullus
 sermo nisi de te. verum hunc sensum ante me
 viderunt Beroaldus, Jos. Scaliger, pater Dou-
 za, & J. F. Gronovius L. 3. Obs. C. 17.
 primus, opinor, cui tam flagitiose nugari li-
 buit, Ludovicus fuit Caelius L. 4. Ant. Lect.
 C. 7. quem secutus est Andreas Tiracquellus
 in quartam leg. connub. gloss. 1. part. 4. re-
 prehenso simul Beroaldo: tum Simeo Bosius
 Animadv. in Cicer. L. 15. ad Attic. Epist. 9.*

52. NON OPEROSA COMIS] scribendum vi-
 detur *comas*, solenni poetis Latinis Græcissimo.

D d d 2

53. Po-

Pocula mi digitos inter cecidere remissos,
Palluerunt ipso labra soluta mero.

55 Fulminat illa oculis, & quantum femina saevit,
Spectaculum capta nec minus urbe fuit.

Phyllidos iratos in vultum conjicit ungues.

Territa vicinas Teſa clamat aquas.

Lumina sopitos turbant elata Quirites:

60 Omnis & infana semita nocte sonat.

Illas direptisque comis, tunicisque solutis

Excipit obscurae prima taberna viae.

Cynthia gaudet in exuviis, victrixque recurrit.

Et mea perversa sauciat ora manu:

65 Imponitque notam collo, morſuque cruentat:

Præcipueque oculos, qui meruere, ferit.

Atque

53. POCULA MI DIGITOS INTER CECIDERE REMISSOS] ex Homero habet L. 16. Odyſſ. v. 13.

54. PALLUERANTQUE IPSO] hæc sunt interpolata. recte olim Livinejus, *Palluerunt ipſo*. quod & Douza F. in ſua editione expreſſit. videlicet penultimam in his præteritis corripere neſas eſſe credebant homines religioſi.

57. IRATOS IN VULTUM CONJICIT IGNES] ita fere libri; atque ita maluerunt Scaliger & Lipſius. tamen in Groningano, in uno Colbertino, & Palatinis Gebhardi membranis *ungues* erat. quod non ſine ratione malebat Paſſeratiuſ; productis e poëta noſtro exemplis. certe *ungues* iratae mulieris præcipua ſemper arma, & ſemper parata. Martialis *iracundos* dixit, quos noſter *iratos* vocat, L. 11. Epigr. 85.

Hæc quaecumque meo numeratis ſignata mento,

In vetuli picta qualia fronte ſedent,

Non iracundis facit gravis unguibus uxor.

60. INSANA SEMITA NOCTE SONAT] Paſſeratiuſ legit, *voce ſonat*. nihil erat neceſſe. *Nox infana* valet, mulieres per noctem infantes. Martialis L. 10. Epigr. 47.

Nox non ebria, ſed ſoluta curis.

63. CYNTHIA IN EXUVIIS GAUDET] magis artiſcioſum, & quantum ego arbitrari poſſum, magis Propertianum numerum ſervavit nobis Groningani codicis fides,

Cynthia gaudet in exuviis.

vides exultantis præ lætitiâ & ferocientis a vindictâ mulieris curſum, ipſa verborum collocatione tantum non prædictum. Hæc quum non caperent librarij, verſum ut emolirent, languidum fecerunt atque elumbem. non abſimili venuſtate auctor Culicis:

*Phrygiæ paſſim vaga præda peractas
Fluctuat omnis in æquoreo jam nauſraga ſpectu.*

66. PRÆCIPUEQUE OCULOS, QUI MERUERET, FERIT:] hoc tibi exponet Donatus ad illud Eunuch. Act. 4. Sc. 6. *Atqui ſi illam digito adigeris uno, oculi illico effodientur.* tum ad Adelph. Act. 3. Sc. 2. *Adoleſcenti ipſi eriperem oculos: poſt hæc præcipuem darem.* & omnibus Donatis luculentius ille Hiſtoriae Italicae incomparabilis conditor Franciſcus Guicciardini, ipſo fine libri 6. *accendo* [in Ferrara] *alla fine del anno un atto tragico, ſimile a quelli degli antichi Thebani, ma per cagione più leggiere, ſe più leggiere è l'impero ſſrenato dell'amore, che l'ambitione ardente del regnare: perche, eſſendo Ippolito da Eſte Cardinale innamorato ardentemente d'una giovane ſua congiunta, la quale con non minor ardore amava Don Giulio fraſel naturale d'Ippolito, & conſeſſando ella medeſima ad Ippolito tirar la ſopra tutte l'altre coſe a ſi caldo amore la bellezza degli occhi di Don Giulio; il Cardinale infuriato, aſpettato il tempo commodo, che Giulio fuſſe a caccia fuori della città, lo circondò in campagna; & ſuſtolo ſcandore*

- Atque ubi jam nostris lassavit brachia plagis,
 Lygdamus ad plutei fulcra sinistra latens
 Exiit, geniumque meum prostratus adorat.
 70 Lygdame, nil potui: tecum ego captus eram.
 Supplicibus palmis tum demum ad foedera veni,
 Quum vix tangendos praebeuit illa pedes.
 Atque ait, Admissae si vis me ignoscere culpae,
 Accipe, quae nostrae formula legis erit.
 75 Tu neque Pompeja spatia bere cultus in umbra,
 Nec quum lascivum sternet arena forum.
 Colla cave inflectas ad summum obliqua theatrum,
 Aut lectica tuae fidat aperta morae.
 Lygdamus in primis omnis mihi causa querelae.
 80 Veneat, & pedibus vincula bina trahat.
 Indixit leges. respondi, Ego legibus utar.
 Riserat imperio facta superba dato.
 Dein quemcumque locum externae tetigere puellae,
 Sufficit, & pura limina tergit aqua.

85 Im-

dere da cavallo, gli fece da alcuni suoi staffieri, bastandogli l'animo a star presente a tanta sceleratezza, cavare gli occhi, come concorrenti del suo amore. ipsis viri gravissimi verbis referri oportebat dirissimum scelus, quod alii tamquam ex alio fonte ortum emollire nonnihil voluerunt, alii venali silentio praeterierunt.

68. AD PLUTEI FULCRA SINISTRA JACENS] latens nostri; Groninganus; & Gebhardi libri. recte puto: nimirum si qua elabi posset herilis lasciviae administer, antequam a bacchante Cynthia conspiceretur.

78. AUT LECTICA TUAE SUDET APERTA MORAE] multum hic sudant interpretes. Lippius legebat, L. I. Elect. C. 19, sis ad aperta morae. id quod sensum facit vix intelligendum. Palmerius autem, fidat aperta. rectum hoc & probum, modo scribas cum nostris & Borrichiano, opera. Neque lectica aliqua clausa, in qua vehatur tuarum amicarum una, fidat aut deponatur humi, interjungentibus nonnihil lecticariis, ut tu habeas moram ac spatium cum ipsa garriendi. Cicero L. 9. ad Attic. epist. 11. cum e viatore quodam esset

audisum, qui se diceret cum in Appia, cum is paululum lecticam aperuisset, cognosse. nempe in aperta, ut moris erat, vehabatur. unde notatur Antonii impudentia ibidem L. 10. epist. 10. Hic tamen Cytheridem secum dum lectica aperta portat, altera uxorem: septem praeterea conjunctas lecticae amicarum sunt, an amicarum? & Philipp. 2. lectores laureati antecederant, inter quos aperta lectica mimae portabatur. Ceterum vehentes in lectica puellas salutare atque alloqui, familiare tunc Romae. Ovidius L. 1. Art. Amat.

Interea frus illa toro resupina feratur,

Lecticam dominae dissimulante adi.

Neve aliquis verbis odiosas offerat aures,

Quam potes, ambigus callidus abda notis.

83. DEIN QUaecumque LOCUM] melius, quemcumque locum; quod est in omnibus scriptis.

84. SUFFOCAT, ET PURA LIMINA TERGIT AQUA] libri fere Sufficiat pura. alii, quos editiones primae sunt secutae, Sufficit & pura. unde Beroaldus sagaciter correxit Sufficit, quod ipsum legitur in utroque Colbertino.

D d d 3 inque

85 Imperat & totas iterum mutare lacernas,
Terque meum tetigit sulfuris igne caput.
Atque ita mutato per singula pallia lecto,
Et sponda & toto movimus arma toro.

Inque uno Regio. nam alter *Sufficit* habebat. Volscus invenerat *Suffocat*, quod immutavit in *Sufficit*. Hoc est, inquit, expiat, quo verbo saepius utitur Plinius. apparet tum temporis *sufficere* in Plinio scriptum fuisse pro *suffice*. sed optime Beroaldus. quem, ut dixi, juvant libri antiqui. Lucretius L. 2.

Quis pariter coelos omneis convertere, & igneis

Ignibus aetheris terras suffire feracius?

ac L. 4:

Et miseram totis se suffire odoribus ipsa.

Virgilius L. 4. Georg.

At suffire thymo, corasque recidere inanis

Quis dubites?

nempe Cynthia amatorem suum habebat pro polluto, & cui funerea purgatione opus foret. talis enim haec fere erat. Festus in *Aqua*: *a funere redeuntes ignem supergrediebantur, aqua adpersi. quod purgationis genus vocabant SUFFITIONEM.* sed & ipsa loca expiabantur, in quibus monstrum aliquod aut inauspicatum animal visum fuisset. quod hic in scortillis Cynthia observat. adludit Cicero Orat. pro Cluent. C. 68. ubi de Saffia, Cluentii matre, Larino Romam profecta ut filio ultimum exitium crearet: *Nemo erat illorum paene dicam, quum expiandum illam locum esse arbitramur, quacumque illa iter fecisset: nemo, quin terram ipsam violari, quae mater est omnium, vestigiis consceleratae matris putaret.* id hodie Indi idololatras faciunt aqua, in qua sterus bubulum est dilutum, recte egregio scriptore Petro della Valle, parte quarta Itiner. Epist. 6. *ad suffoco*, media brevi, qui defendunt, nulla se alia auctoritate tuentur, nisi huius ipsius loci, ut quidem cum Scalliger legi voluit. aliis tibicnibus opus erit verbo tam novo, priusquam ejus gratia alterum vetus & probum ejiciatur. super quo

videre potes Priscianum L. 10. & Valerium Probum in Catholicis.

86. TERQUE MEUM TETIGIT SULFURIS IGNE CAPUT] mira vis sulfuris, si etiam amoris furta potuerit expiare. totum istud lustrationis sulfurae negotium magnifica, ut solet, pompa describit Claudianus, in VI. Conf. Honor.

*Lustralem sic rite facem, cui lumen odorum
Sulfure caeruleo nigroque bisumine fumat,
Circum membra rotas doctus purganda sacer-*

*dos,
Rore pio spargens, & dira fugantibus herbis
Numina, purificumque Jovem Triviamque
precatus,*

Trans caput aversis manibus jaculatur in Aus-

*strum
Secum rapturas cantata piacula saedas.*
aliter hunc nostri versiculum, nimirum

Terque meum tetigit sulfure & igne caput,
profert Marcellus Donatus Dilucidat. in Sueton. Neron. C. 6. quod unde habuerit, non possum divinare. tamen si in aliquo vetere libro reperiretur, ego facile praeferebam lectioni vulgatae.

88. RESPONDI, ET TOTO SOLVIMUS ARMA TORO] istud *respondi* omnino hic est supervacuum, nec quidquam ad rem facit. tum vero, *solvere arma*, pro ponere inimicitias, pugnam & rixam dirimere, utrum Latine dici possit, ego quidem ignoro. quare exostulor felicissimam Nic. Heinsii restitutionem, Not. in Ovid. Epist. Didus §. 5.

Et sponda & toto movimus arma toro.
nimirum post expletionem cubiculi, lecti, ipsiusque capitis sui, receperat poeta suos nervos: & jam alacri motu reviviscebatur pars illa, quae in meretricularum complexu funerata videbatur.

IX.

A Mphitryoniades qua tempestate juvencos
 Egerat a stabulis o Erythea tuis,
 Venit ad invictos nemorosa Palatia montes,
 Et statuit fessos fessus & ipse boves,
 5 Qua Velabra suo stagnabant flumine, quaque
 Nauta per urbanas velificabat aquas.
 Sed non infido manserunt hospite Caco
 Incolumes : furto polluit ille Jovem.
 Incola Cacus erat, metuendo raptor ab antro,
 10 Per tria partitos qui dabat ora focos.
 Hic, ne certa forent manifestae signa rapinae,
 Aversos cauda traxit in antra boves.
 Nec sine teste Deo. furem sonuere juvenci:
 Furis & implacidas diruit ira fores.

15 Mac-

3. PECOROSA PALATIA] *nemorosa palatia*,
 noster primus. recte. & sic etiam Borrichia-
 nus. quomodo enim mons ille *pecorosus*, in
 quo abactor Cacus stabulabatur? at *nemus* il-
 lic etiam Maro commemorat, in hac ipsa hi-
 storia, L. 8. Aen.

*Discessu mugire boves, atque omne querelis
 Impleri nemus, & colles clamore relinqui.*

7. HOSPITE CACO] *cacempharon* fordi-
 dum in re non inhonesta. prudentior Maro
 L. 8. Aen.

Huic monstro Vulcanus erat pater.

Servius : *prudenter vitavit casum in quo inerat
 turpis significatio verbi, ne diceret Huic Caco.*
 vide Ciceronem L. 9. ad famil. Epist. 22. ac
 Fabium L. 8. C. 3.

8. FURTO POLLUIT ILLE JOVEM] *ira pro
 nugace vocula locum, bene restituit Scaliger.*
Jovem quoque habent uterque Regius, no-
stri duo, & Groninganus. id quod omnium
eruditorum consensu jam est receptum.

10. PER TRIA PARTITOS QUI DABAT ORA
 SONOS] *melius in Groningano focos legitur.*
quod & Palmerius observavit. Virgilius. L. 8.
Aen.

Huic monstro Vulcanus erat pater : illius a-
trox

Ore vomens ignis magna se mole ferebat.
 & deinde :

*Ille autem (nequo enim fuga jam super ulla
 periculi)*

*Faucibus ingentem fumum (mirabile dictu)
 Evomit, involvisque domum caligine caeca,
 Prospettum eripiens oculis ; glomeratque sub
 antro*

Fumiferam noctem commixtis igno tenebris.
 Ovidius L. 1. Fastor. in hac ipsa re :

patrias male fors ad artas

Confugit, & flammis ore sonante vomit.

*Quas quoties prostat, spirare Typhoea credas,
 Et rapidum Aetnaeo fulgur ab igne jaci.*

Sed haec satis sunt nota. ego vero cum Pas-
 seratio miror Cacum a nostro factum fuisse
 trifaucem ac tripitem.

13. FUREM SONUERE JUVENCI] *nihil po-*
terat dicere atrocius, si temporum illorum
integritatem spectes. eopse epitheto utitur
Virgilius, libro laudato :

At furis Caci mens essera.

Servius : *pro ingenti scelere furis nomen posuit.*
Capitale enim crimen apud majores fuit ante
poenam quadrupli. non me fallit, vulgo nunc
legi furiis : sed video Servium contra stantem.
 Pierius quoque Valerianus testis est, in ve-
 teri

- 15 Maenalia jacuit pulsus tria tempora ramo
 Cacus : & Alcides sic ait, Ite boves,
 Herculis ite boves, nostrae labor ultime clavae;
 Bis mihi quaesitae, his mea praeda boves:
 Arvaque mugitu sancite boaria longo.
 20 Nobile erit Romae pascua vestra forum.
 Dixerat, & sicco torret sitis ora palato,
 Terraque non ullas foeta ministrat aquas.

Sed

terrims quibusque exemplaribus suis haberi. id quod ego etiam inveni in membranarum antiquis, ac bonae notae, viri praecleari P. Francii.

15. MAENALIO JACUIT] non est contemtim praetereunda Servii nota ad L. 8. Aen. v. 203. Sane de Caco interempto ab Hercule tunc Graeci quam Romani consensuerunt. solus Verrius Flaccus dicit, Garatum fuisse pastorem magnarum virium qui Cacum adfixit: omnes autem magnarum virium apud veteres HERCULES dictos.

20. PASCUA NOSTRA] vestra, unus Regius; unus Colbetti; Geonin; ambo nostri. vestra, Borrichianus. In illo foro boario aedem habebat Hercules, cujus miraculum Plinius commemorat L. 10. C. 29. Romae in aedem Hercules in foro boario, nec muscae, nec canes intrant. neque aedem solum, sed & statuam, ab ipso, ut volebant, Euandro sacratam; eodem auctore L. 34. C. 7. Fuisse autem statuariam artem familiarem Italiae quoque & vetustam, indicant, Hercules ab Euandro sacratus, ut ferunt, in foro boario, qui Triumphalis vocatur, atque per triumphos vestitus habitu triumphali; &c. apud P. Victorem in regione undecima ponitur Templum Herculis Victoris in foro boario. unde colligas, Herculem Triumphalem eundem fuisse qui Victor Hercules. erat & altera aedes Herculis Victoris ad portam trigeminam, indicante Macrobio L. 3. Saturn. C. 6. Sane Victoris Herculis multa mentio est in lapidibus. unum e Grutero produxisse satis fuerit, qui est p. L. 3.

HERCVLI. VICTORI
 POLLENTI. POTENTI
 INVICTO. D. D. I. M.
 C. VLPIVS. BRONTO

VIATOR. Q.
 DEDIC. ILL. K. IUL.
 L. VETTIO. PAVLLO CoS
 T. EVNIO. MONTANO

apparet autem, Victoris titulum reportasse ex hac ipsa de Caco victoria. Virgilius L. 8. in egregio illo Saliorum Pacane:

*Talia carminibus celebrant: super omnia Caci
 Speluncam adjuvant, spirantemque ignibus
 ipsum.*

21. SICCO TORRET SITIS ORA PALATO] Gebhardus in duobus libris torquet invenerat; quod etiam legitur in nostris duobus. atque ita loquitur Papinius L. 4. Theb.

*Ergo, nec ardentis clypeos vestire, nec ar-
 ficos.*

*Thoracum nexu (tantum sitis horrida tor-
 quet)
 sufficiens.*

& Phaedrus L. 1. Carm. 26. de ciconia vulpem revocante:

*intrito cibo
 Plenam lagonam posuit: hinc rostrum infor-
 rens*

*Satiatur ipsa, torquet convivam fame.
 sed torret, quod habent alii sex codices, a-
 ptius huic loco videtur. fere enim sitis verbis
 & epithetis ab igne ductis insignitur. Virgilius
 L. 3. Geor.*

*ignem venis
 Omnibus acta suis miseros adduxerat artus.
 Seneca Agamemn. v. 19.*

*Et inter undas fervida exustus sit
 Aquas fugaces ora decapo apposit.*

Ovidius Remed. Amor.

*Explenda est sitis ista tibi, qua perditus ar-
 des.*

Phaedrus L. 3. Carm. 16.

*illa, quae ardebat siti
 Simul*

Sed procul inclusas audit ridere puellas.

Lucus ab umbroso fecerat orbe nemus,

25 Feminæ loca clausa Deæ, fontesque piandos,
Impune & nullis sacra resecta viris.

Devia puniceæ velabant limina vittæ:

Putris odorato luxerat igne casa.

Populus & longis ornabat frondibus aedem:

30 Multaque cantantes umbra tegebat aves.

Huc ruit in siccam congesto pulvere barbam,

Et jacit ante fores verba minora Deo:

Vos precor o luci sacro quæ luditis antro,

Pandite defessis hospita fana viris.

35 Fon-

*Simul cognovis vocem laudari suam,
Cupido advolavit.*

Statius L. 4. Theb.

Dixit, & orantis media inter anhelitus ar-
dens

Verba rapit, carisque animæ labat arida lin-
gua.

Claudianus L. 1. in Rufin.

*Non Tartæsiacis illum satiavit arenis
Tempestas pretio'sa Tægi, non stagna rubentis
Aurea Pætolî: totumque exhausit Herminum,
Ardebit majore siti.*

hinc torrida dicuntur, & torrere, quæ sitim
faciunt. noster L. 2. Eleg. 21.

*Venis enim tem'us, quo torridus aestuat aer,
Incipit & sicco fervere terra Came.*

Horatius L. 1. Sat. 5.

*Incipit ex illo montes Appulia notos
Ostendere mihi, quos torres Atabulus.*

Acro: TORRET. incendit. quia nimio calore
flans ventus illam regionem exsiccât. idem poë-
ta Epod. 3.

*Nec tantus umquam siderum insedis vapor
Siticulosæ Apulias.*

& Epod. 16.

*Nulla nocens pecori contagia: nullius astri
Gregem aestuosa torret impotentia.*

25. FEMINÆ LOCUS CLAUSA DEÆ] Bonæ
Deæ. eam verò signanter femineam vocat.
Macrobius L. 1. Saturn. C. 12. Haec apud
Græcos & Ædæ γυναικεία dicitur. ----- Her-
culi, cum boves Geryonis per agros Italiae du-
ceret, sitiens respondit mulier, aquam se non

posse præstare, quod feminarum Deæ celebrari-
tur dies, nec ex eo apparatu viris gustare fas
esset.

31. CONGESTO PULVERE] quidam libri
habent *congesta*; quod eodem reddit. in prio-
re Palatino erat *conesto pulvere*, quod Geb-
hardo mirifice placuit. Nam ora, inquit,
ita erant squalida sordibus, quasi ipsum pul-
verem comedisset.

Ridete quidquid est domi cachinnorum.
saltem cogitasset primam in *conesto* non pos-
se produci. quid attinebat locum bene sa-
num critico ferro tam crudeliter mutilare?

34. HOSPITA FANA] quidam libri *ostia vo-*
stra, quidam *hospita vestra*. Sed non est sol-
licitanda Scaligeri emendatio: nam & Li-
ppius *hospita vana* invenerat in vetustis mem-
branis. & excerpta Borrichiana idem peccant
in eadem voce, supra L. 2. Eleg. 15.

Vanaque peccatis plurima causa suis.
ut solent sæpe confundi hæc duo elementa.
qui malunt *hospita tesca*, solent hæc Varro-
nis adducere: *Loca quaedam agrestia*, quod
alicujus Dei sunt, dicuntur *tesca*. & ista Festi,
sive Paullipotius: *Tesca*, loca augurio designa-
ta. Cicero aspera ais esse, & difficilia. Sed
non amat noster vocabulis uti rancidis atque
obsoletis. Et quis illis dixit, loca agrestia,
quæ alicujus Dei sint, non appellari *fana*?
certe *sacellum* habuimus L. 2. Eleg. 14.

Atque ibi rara feres inculto terra sacello,
Haedus ubi agrestes corrui ante focos.

qui minus hic *sannum*, quam utrobique *aray*
E c c 35. CIR-

- 35 Fontis egens erro, circoque sonantia lymphis.
 Et cava suscepto flumine palma sat est.
 Audistisne aliquem, tergo qui sustulit orbem?
 Ille ego sum: Alciden terra recepta vocat.
 Quis facta Herculeae non audit fortia clavae?
 40 Et numquam ad notas irrita tela feras?
 Atque uni Stygias hominum luxisse tenebras?

* * *

- Quod si Junoni sacrum faceretis amarae,
 Non clausisset aquas ipsa noverca suas.
 45 Sin aliquam vultusque meus, setaeque leonis.
 Terrent, & Libyco sole perusta coma:
 Idem ego Sidonia feci servilia palla
 Officia, & Lyda pensa diurna colu.

Mol-

35. CIRCAQUE SONANTIA LYPHIS] Livinejus legebat,

Fontis egens erro circa resonantia lymphis.
 quod multis poetarum locis, qui pari ratione corrupti antea circumferebantur, stabilire conatur, & vero admodum simile facit. Sed & illud circo, a Scaligero postliminii iure in Latium reductum, vehementer placet. Glossis antiquis ibi laudatis nihil est apertius, nihil simplicius. & juvat plurimum Fl. Vegetius L. 3. C. 8. *A tubicinis omnes vigilias commisituntur: Et finitis, a cornicibus revocantur. idoneos tamen tribuni Et probatissimos eligunt, qui vigilias circumdant, Et renuntiens, si qua emergerit culpa, quas circumtores appellabant.* Nunc militum factus est gradus, Et circumtores vocantur. ita enim legendum istuc esse, e vetustissimis membranarum docuit eruditissimus Stewechius. adde luculentum Ammiani Marcellini locum, unde totum negotium conficitur, & verbo *circare* sua aluitur probitas. is est L. 31. C. 2. ubi de Alanis: *Gladius barbarico ritu homini figitur nudus, eumque ut Martem, regnum quas circumcircant praesulem, verendumque colunt.* utitur & Servius grammaticus in L. 10. Aen. v. 885. LAEVOS EQUITAVIT IN ORBES. *Secundum artem militum. nam eques stans facillime superatur a pedite. in laevam partem autem ideo circabat, ut Aeneae dextram circumveniret, quae utique nuda erat.* ita liber MS. in vulgatis est *circumibat*.

38. ALCIDEN TERRA RECEPTA VOCAT] bene. *Alcides* enim dictus est, dum agebat

inter homines: *Hercules*, factus jam Deus. vide notam doctissimi Jesuitae Joannis Ludovici de la Cerda ad ista Maronis L. 8. Aen.

*maximus ulsor,
 Tergemini mox Geryonae spoliisque superbus;
 Alcides adorat.*

Groninganus liber habet *Alcidem*, Latino more.

40. AD NATAS IRRITA TELA FERAS] quae sunt *natae feras*, quum utique omnes nascantur? legendum *notas*, auctore Horatio L. 2. Epist. 1.

*divam qui comeditis hydrum,
 Notaeque fatali portenta labore subegit,
 Compertis invidiam supremo sine domari.*

vides quam commodè nota Horatii portenta exponant *notas* nostri *feras*, quum in eodem uterque campo decurrat. idem mendum, nisi me animus fallit, Julium Obsequentem infedit C. 56. in *Umbria seminas duodecim ferme annorum natas, aruspicumque iussu vocatus.* quomodo *natus*, qui jam ferme duodecim annos vixerat? puto reponendum *notus*; & intelligo, eo utique occultatur naturae nefas tum demum Aedilibus innouisse.

48. LYDA PENSE DIURNA COLU] in uno Regio, Borrichiano, Groningano, & duobus nostris legitur *Lydo colo.* sic & apud Tibullum L. 1. Eleg. 3, vidi in libro MS.

Deducas pleno stamina longa colo.
 quod etiam e iusto libro Scaliger proferebat; pariter in scriptis Carulli codicibus legitur:

Laeva colum molli lana resinebat amictum.
 quomodo & primae istae editiones. Videre potes,

Mollis & hirsutum cepit mihi fascia pectus,

50

Et manibus duris apta puella fui.

Ta-

potes, si tanti est, Reinesii & Daumii super genere colus amoebaeas Epist. 47. 48. 49. & Passeratium ad L. 4. nostri poetae Eleg. 1. v. 74. sed litem omnem dirimit optimus arbiter in hoc negotio Priscianus L. 6. *Alia omnia ejusdem generis, id est feminini, in us correptam desinentia, quatuor sunt declinationis; ut, haec natus huius natus, haec tribus huius tribus, haec manus huius manus. - - - excipitur haec alvus huius alvi - - - humus humi - - - domus huius domus, & domus huius domi. Terentius in Eunuch: domi socique sac vicissim ut memineris. Virgilius in sexto:*

Hic labor ille domus, & inextricabilis error. Ovidius in quarto Metam.

domus communis utriusque.

& colus coli, & colus: Virgilius in octavo: Cui tolerare colo vitam tenuissimae Minerva. Statius in sexto Thebaid.

sed huius

Extrema jam fila colus: datur ordo semelatae. haftenus insignis ille Grammaticus. cuius verba male intellecta fraudi fuerunt Antonio Parthenio, notanti ad modo laudatum Catulli locum: COLUM] antiqui, teste Prisciano, indifferenter protulerunt hic & haec colus. unde Catullus amictum participium masculino genere apposuit. huius modi quid etiam in Daumii epistolis reperies. igitur maneat hic Lyda colus, neque de sexu suo remittat quidquam.

50. ET MANIBUS DURIS APTA PUELLA FUI] Nic. Heinsius Not. in Ovid. L. 1. Art. Amat. v. 163. legit,

Et manibus duris apta tabella fuit. exponiturque de flabello, e tenuioribus tabulis compacto, quo moto Hercules ventulum fecerit Omphalae. id vero ut stabiliat, adducit locum ex L. 2. Fastor.

Aurea pellebant rapidos umbracula soles,

Quae tamen Herculeae suscinuere manus. ignoscant mihi Manes viri summi, cuius defuncti memoria non minus mihi sancta est, quam fuerat grata familiaritas viventis: umbracula ista huc non pertinent, neque sunt idem quod flabella. illa erant arcendo soli: haec autem vento ciendo. de umbellis istis clare Naso L. 2. Art. Amat.

Ipsa tene distenta suis umbracula virgis:

Ipsa face in turba, qua venit illa, locum. etiam hodie utuntur mulieres, & parasols vocant. deinde manus Herculis duras nihil obstabant quo minus posset umbellam gestare, aut flabello ventulum arcescere: impediabant autem plurimum, ut ne scire posset atque apte lanam trahere, propter hoc ipsum quod erant duras ac minime puellares. atque hoc est illud quod in decantato isto Alcidae lanificio omnes poetae deriserunt; quum de flabello loquatur nemo. Terentius Eunuch. Act. Sc. 6.

Gn. Quid coepias, Thrase?

Thr. Egone? ut Thaidi me dedam, & faciam quod iubeat. Gn. quid est?

Thr. Quid minus quam Hercules servivisti Omphalae.

Donatus: Omphale Lydiae regina fuit, quae Herculem sibi servientem etiam ad lanificium compulsi: quum ipsa calathum & colum, cultusque femineos, sagittis & clava, loonisque regimine mutasset. noster L. 3. Eleg. 9.

Omphale in tantum formae processu bonorem, Lydia Gygaeo sancta puella lacu, Ut, qui pacato statuisset in orbe columbas, Tam dura traheret mollia pensa manu.

Ovidius Epist. Deianirae:

Ab quoties digitis dum torques flamina duris, Praevalidae fusos comminuere manus.

Pedo Albinovanus in obit. Maecenat.

Percussit crebros te propter Lydia nodos, Te propter dura flamina rupta manu.

Papinius L. 10. Thebaid.

Lydia conjux

Amphitryoniadem exutum horrentia terga

Perdere Sidenios-humeris ridebat amictus,

Es turbare colus, & tympana rumpere dextra.

vetus Scholiastes Barthii: cum non nosset trahere fusos crassius suis manibus. iterum Papinius L. 1. Achill.

Lydia dura

Pensa manu, mollesque tulit Tirynthius hastas.

& mox eopse libro:

Ipsa quoque & validos proferre modestius artus,

Et tenuare rudes astrito pollice lanas

Ecc 2

De

Talibus Alcides: at talibus alma sacerdos.

Punico canas flamine vineta comas:

Parce oculis, hospes, lucoque age cede verendo;

Cede agedum, & tuta limina linque fuga.

55 Interdicta viris metuenda lege piatur;

Quae se summota vindicat ara casa.

Magno Tiresias adspexit Pallada vates,

Fortia dum posita Gorgone membra lavat.

Dii

*Demonstrat, resciscitque colos, & perdit adura
Pensa manu.*

Seneca Hippolyto:

Natus Alcmena posuit pharetram,

Et minax vasti spoliū leonis;

Passus aptari digitis zmaragdus,

Et dari legem rucibus capillis:

Crura distincto religavit auro.

Luteo plantas cohibente focco.

Et manu, clavam modo qua gerebat,

Fila deduxit properante fuso.

Fabius L. 3. C. 7. *Quaedam vero etiam in defensionis speciem cadant: ut si in laude Herculis permixtum cum regina Lydiae habitum, & imperata, ut traditur, pensa orator excuset. paullo plenius haec adstruere debui, ut videres duras istas manus semper referri ad colum & lanam, numquam ad stabellum: ideoque nihil hic fuisse mutandum. nam qui dicunt, rō apta sic solum non posse stare, quum ea vox requirat aliam, cui jungatur; meminisse debebant, factam modo mentionem colus & pensī, hisque se officiis aptam puellam fuisse nunc proferri magnanimum Jovis genus, quamvis manibus longo labore callosis. neque tamen nusquam inveniuntur exempla, ubi haec vocula eodem quo apud nostrum modo sola stat. Ecce apud Nasonem est, L. 2. Art. Amar.*

Verba vadum tentent adiegnis scripta tabellis.

Accipiat missas apta ministra notas.

& paullo post:

Ancillae puerive manus ferat apta tabellas:

Pignora nec juveni creditis vestra novo.

L. 1. Amor. Eleg. 6.

Longus amor tales corpus tenuavit in usus;

Aptaque subducto pondere membra dedit.

initio Remediorum:

Sed propera: nec te venturas differ in horas.

Qui non est hodie, cras minus aptus erit.

L. 9. Metam.

apta minister

Tempora nastus adis; tradisque latentia verba.

53. LUOCOQUE ABSCUDE VERENDO] legendum videtur,

Parce oculis, hospes, lucoque age cede verendo,

Cede agedum,

repetitione concinna, & quae festinationem valde urgeret. quo pulcre facit exemplum Tiresiae, magno luentis vitam Minervam lavantem. Terentius Heaut. Act. 4. Sc. 3.

CL. Age, age, traducatur Bacchis. S. optimum ipsa exit foras.

belle vero repetit nostra anicula agedum. sic idem ille Afer Eunuch. Act. 4. Sc. 4.

agedum, hoc mihi expedi

Primum: istam, quam habes, unde habes vestem?

Dōnatus: AGEDUM. Dum, παράλαος est, & adjungit ex animo loquentem. ita sane Catullus Carm. 64.

Dic agedum nobis, quare mutata feraris

In dominum veterem deseruisse fidem.

ad januam loquitur, quam laudat a fideli obsequio erga heros priores; atque ideo vix persuadere sibi potest esse immutatam, atque ab officio descivisse.

56. QUAE SE SUMMOTA VINDICAT ARA CASA] quae in devia aedicula longe arcet conspectus viriles. Virgilius L. 8. Aen.

Hic spelunca fuit vasto summota recessu.

Nic. Heinsius legebat:

Quae sese admota vindicat ara fera.

viderint doctiores. mihi praeplacet vulgata: nam supra quoque junguntur & ara & casa,

Devia puniceae velabant limina vistae,

Purris odorato luxerat igne casa.

tum etiam paullo post sequitur *avia lympha*; & limes secretus.

57. MAGNAM TIRESIAS] testes sunt Passeratus ac Gebhardus, in vetustis libris legi

Magna

- Dii tibi dent alios fontes: haec lymph a puellis
 60 Avia secreti limitis una fluit.
 Sic anus: ille humeris postes concussit opacos,
 Nec tulit iratam janua clausa sitim.
 At postquam exhausto jam flumine vicerat aestum;
 Ponit vix ficcis tristia jura labris.
 65 Angulus hic mundi nunc me mea fata trahentem
 Accipit: haec fesso vix mihi terra patet.
 Maxima quae gregibus devota est Ara repertis,
 Ara per has, inquit, Maxima facta manus,
 Haec nullis umquam pateat temeranda puellis,
 70 Herculis eximii ne sit inulta sitis.

Sancte

Magno, videlicet magno (ut Catullus loquitur) cum pretio atque malo suo. nam oculis orbatus est, & factus caecus. veram lectionem sagaciter jam olim restituerunt magnus Lipsius, & Douza P. apud Callimachum dicit Pallas, sibi non esse jucundum auferre pueris oculos; sed legibus Saturni sancitum esse, ut quicumque Deum invitum cernat, magna mercede cernat, *μισθὸν μεγάλην*. Angelus Politianus vertit,

Nam pueris auferre oculos haud dulce Minervae,

Verum Saturni legibus haec rasta sunt,

*Ut quicumque Deum aspiciat, nisi iussus ipse,
 Mercede ingenti scilicet aspiciat.*

Ptolomaei Hephæstionis fide narrat Photius, codice 190, Erymanthum Apollinis filium pariter excaecatam, quod post congressum cum Adonide lavantem Venerem vidisset. Huc ibat Quartilla apud Arbitrum: *misereor medius fidius vestri: neque enim impune quisquam, quod non licuit, aspexit. usique nostra regio tam praesentibus plena est numinibus, ut facilius possis Deum, quam hominem, invenire.* sed de tota hac re supra quam dici potest erudite atque diligenter egit Vir illustri Spanhemius in Observationibus ad Callimachi Lavacrum Palladis. ubi compluria itidem hujus elegiae loca insigni luce perfunduntur, & theologiae poëticae mysteria ex penitissimis suis fontibus nova quadam ratione recluduntur. operae erit huc adscribere Passeratii verba super Tiresiae excaecatione. *Callimachus id [artem augurandi cum maxima longaevis] a Pallade accepisse narrat. Ovidius ergo & alii Latini oculis privatum a Ju-*

none scribunt: hic noster secutus est Callimachum hymno qui inscribitur αἱ λαύτρα τῆς Παλλὰδος. Parisinus interpres, qui Passerarium semper exscribit, non semper intelligit, voluit hic sapere supra magistrum suum, quem ita nobis interpretatur: *Unus Propertius inter Latinos scriptores unum inter Graecos secutus Callimachum, dixit Tiresiam fuisse excaecatam a Pallade.* Reliqui namque omnes tum Graeci, tum Latini auctores Tiresiam oculis orbatum fuisse dicunt a Junone. quae quam sint vera, illustribus documentis ostendit idem ille Vir incomparabilis ad v. 82. hymni laudati.

60. SECRETI LIMINIS UNA FUIT] *limitis* duo Regii, nostri duo, Groninganus, unusque Palatinus Gebhardi, cum primis editionibus. *limes* est alveus, rivus, aut via aquae. noster supra Eleg. 4.

Lubrica tota via est, & perfida. quippe tacentes

Fallaci celat limite semper aquas.

deinde fluit legendum est, pro suis, monente acutissimo Fruterio L. 1. Verisimil. C. 14.

61. SIC ANUS] noster primus, *Haec anus.*

61. ILLE HUMERIS POSTES CONCUSSIT OPACOS] ita totos montes prorucere solebat. Seneca Herc. Fur. immani sane hyperbole: *dirutis qualis jugis*

Praecepto citato flumini quaerens iter,

Quondam stetit; scissa cum vasto impetu.

Patuere Tempe. pectore impulsus tuo

Huc mons & illuc cecidit, & rupto aggere

Novus cucurrit Thebalus torrens via.

69. HAEC NULLIS UMQUAM PATEAT TEMERANDA PUELLIS] nullae umquam mulieres

Ecc 3

ad

Sancte pater salve, cui jam favet aspera Juno:

Sancte, velis libro dexter inesse meo.

Nunc quoniam manibus purgatum sanxerat orbem:

Sic Sancum Tatii compofuere Cures.

ad hanc aram accedant venerandi caussa. *venari aram* Virgilius dixit L. 12. Aca.

incessu tacito progressus, & aram

Suppliciter venerans demisso lumine Turnus.

& *templa venerari* L. 3. Aca.

Templa Dei saxo venerabar structa vetusto.

Servius: quod VENERA BAR ait, ostendit se precatum. sed non possum non amplecti palmariam correctionem Nic. Heinii,

Haec nullis umquam pateat terrenda puellis.

Vide sis Notam magni Viri ad Ovid. L. 2. Pont. Epist. 2. §. 27.

70. HERCULES EXIMI NE SIT INULTA SITIS] qui tam severe ultus fit in feminis sitim, eum fuisse oportet egregie siticulosum. quocirca paene adducor ut credam Herculem fuisse Scythici sanguinis: nam & validus potator erat, & sitim supra quam dici potest ferebat impatienter, haud quaquam ignoturus si quis poscenti negasset. id vero accidit plus semel, & fere mulierum culpa, eo quod erant paullo ad rem attentiores, praecipue ubi de vino agebatur. vinum autem quam aquam monstrorum ille domitor libentius bibebat, sapientissimo iudicio. id quod aliquando cum magno suo malo experta est muliercula ista importuna, cujusavaritiam atque inhospitalitatem insigni prodigio ultus est iratus Alcmenae filius, narrante Athenaeo L. 10. C. 11. Alcimus Siculus in eo libro quem ITALICUM inscripsit, omnes in Italia mulieres abstinere vino ideo refert, quod Hercules, cum in Crotoniatarum agrum pervenisset, domum quamdam viae propinquam sitibundus accessit, & ingressus poposcit quod biberet. Earum aedium domini uxor, quae clamantem vini dolium subitus aperuerat, virum monuit, imprudenter facturum, si hospitii causa dolium illi referaret: satis esse aquam bibendam asserere. Hercules pro foribus cum illa exaudisset, ejus virum multum laudavit, introque reverti iussit, ac dolium intueri. Paruit ille, & cum domum subisset, saxum invenit. tam severam

iracundiam in animo coelesti vix est ut probemus, praesertim ob rem leviculam. & quid attinebat, virum innocentem plecti longa siccitate propter commissum merobibae mulierculae?

71. SANCTE PATER SALVE] omnes Dii dicebantur sancti: erat tamen id Herculi proprium ac peculiare. Varro lib. 4. L. L. Aelius Gallus Diem Fidium dicebat Diouis filium, ut Graeci Διόκωπον Castorem: & putabat hunc esse Sanctum ab Sabina lingua, & Herculem ab Graeca. Phaedrus L. 5. Carm. 5.

Quidam immolasset verram quam Sancto Herculi.

marmorum antiquorum fidem huc advocare supervacuum fuerit. complura reperire est apud Mazochium, Boissardum, Gruterum, Reinesium, ubi SANCTUS, & SANCTISIMUS, dicitur Hercules.

73. NUNC QUONIAM] Hunc Groninganus, & unus Colbertinus. sed nunc potest idem valere quod ergo, sive igitur. supra L. 2. Eleg. 7.

Nunc, quoniam ista tibi placuit sententia, cedam.
vidit & Passeratius.

73. PURGATUM SANXERAT ORBEM] ita praeclare correxit Beroaldus, quum prius nullo sensu legeretur *semperas*. & stabiliunt eam emendationem sex libri scripti. quare desinant vellicare doctissimi viri manes, qui, ut suas tueantur opiniones, non verentur defendere corruptos bonorum scriptorum locos, etiam contra animi sui sententiam.

74. SIC SANCTUM] lege Sancum. nam & Sanctus dicebatur Hercules, & Sancus. tum simul consule Passeratium; Jos. Castalionem Dec. 3. Observ. C. 10. Muretum L. 3. Epist. 81. Raderum in lib. Spectac. Epigr. 8. Carolum Neapolim, & Nic. Heinium ad Ovid. L. 6. Fastor. §. 213. Vossium de Idololatr. gent. L. 1. C. 12. quos exscribere nihil erat necesse.

X.

Nunc Jovis incipiam caussas aperire Feretri,
 Armaque de ducibus trina recepta tribus.
 Magnum iter adscendo, sed dat mihi gloria vires.
 Non juvat ex facili lecta corona jugo.
 5 Imbuis exemplum primæ tu, Romule, palmar
 Hujus, & exuviis plenus ab hoste redis.
 Tempore quo portas Caeninum Acronta petentem
 Victor in eversum cuspide fundis equum.

Acron

1. JOVIS FERETRI] festivissime augustum hoc nomen ad Cupidinem transtulit vetus poeta apud Terentianum Maurum:

*Optima adposui senex
 Amori arma Feretrio.*

3. MAGNUM ITER ASCENDO] expressit Petrus Michaëlius, Nobilis Venetus, in Guidone Silvestri, cantu 1.

*Sè, che difficil via calcar io sento,
 Per cui gir non si può senza fastidio:
 Ma per desio di gloria a l'ardimento
 Egual forse darà forza, ed ingegno.
 Huom, che non suda a fatti excelsi inteso,
 Non è giamai di vera laude degno.
 Sempre a grand'opra gran fatica è mista;
 E grand'humor con gran sudor s'acquista.*

6. HUIUS ET EXUVIIS PLENUS AB HOSTE REDIS] in quinque libris *Huius* & *eximio* p. a. b. r. legitur. id esset, Huius palmar plenus ab hoste *eximio* victor redis. auget sane Romuli gloriam caesi Acronis virtus *eximia*. & videtur haec lectio vulgatae praefrenda. etiam Passeratus in suis invenerat *exuvio*, quod quam proxime accedit ad nostras membranas. neque abeunt editiones antiquae. tamen si quis in recepta lectione malit acquiescere, ei ego litteram nullam movebo. sane apud Ciceronem, in oratione pro P. Sulla, ubi legitur cap. 18. Tu ornatus *exuviis* huius venis ad eam lacerandam, quem interemisti: ibi se in libro scripto ornatus *eximius* reperisse testatur est elegantissimi & ingenii vir & iudicii Philippus Rubenius L. 1. Elect. C. 9. tale quid & hic potuisse accidere non est extra omnem aleam.

7. CAENINUM ACRONTA] scribendum est

Caeninum, id est Caeninensem. nam Stephanus ipsam urbem *Caenina* vocat. deinde *Acronta* legunt nostri libri, & Borrichianus, & Groninganus. quod & Passeratus, & Scaliger, ac Gebhardus in suis habebant. ita *dracontem* Attius dixit in Philocteta, a nominativo *dracon*, auctore Fl. Charisio L. 1. etiam in Phoenissis dixerat idem poeta:

Ab dracontis stirpe armata exorsus, genere antiquior.

quem locum servavit Nonius Marcellus. sic & *Cotisonis* habent optimae membranæ Horatii L. 3. Od. 8:

Occidit Daci Cotisonis agmen.

ubi hodie edunt *Cotisonis*. Audiamus virum sua tempestate longe eruditissimum Joannem Jovianum Pontanum, in dialogo Actio: Oblatus est mihi diebus his libellus sane perverus, in quo scriptum erat, *Rhinoceronis*: *vetustis enim in codicibus dictiones has Rhinoceronis & Aegoceronis ubique invenias* N litteram retinere: quam quidem litteram a grammatis nescio quo, quod Graecum inodoratus aliquantulum esset, a tramento oblitam animadverti, videlicet quod recentiores Graeci, quique Attice loquuntur, *Aegoceros Aegocerotis*, & *Rhinoceros Rhinocerotis* annuntiant. Neque tamen argutus hic id animi pendis, quin ignorare se confessus est, e Graeca fuisse olim gente, ut Siculos, Italianam nationem, ut Calabros, qui dicerent *Aegoceron*, & *Rhinoceron*, & *Minon*, atque huius modi alia, indeque esse *Rhinoceronis*, *Aegoceronis*, & *Minonis*, quod Cicero etiam ipse protulit. Accepta igitur a praeiis Latinis terminatio haec *Sicula* mansit apud nostros: nec est cur accusetur, si quis morem tot seculorum servatum

- Acron Herculeus Caenina ductor ab arce,
 10 Roma, tuis quondam finibus horror erat.
 Hic spolia ex humeris ausus sperare Quirinis
 Ipse dedit, sed non sanguine sicca tuo.
 Hunc videt ante cavas vibrantem spicula turres
 Romulus, & votis occupat ante ratis.
 15 Jupiter, haec hodie tibi victima corruet Acron.
 Voverat, & spoliū corrui ille Jovi.

Ur-

in maximis auctoribus & ipse servauerit, quando cognitum accertum est, Graecos quoque auctores, Sículos scilicet ac Brutios, ita esse locutos. Cum etiam abunde notum sit, quanta inter Graecos sit ipsos varietas & terminandorum & flectendorum nominum. haec ille saeculi sui Varro. ad eam faciem Christophorus Longolius, ne scilicet parum esset reverens antiquitatis, LEONEM decimum Pont. Max. a quo benignissime fovebatur, semper LEONTEM vocavit. quae flexio quo modo hodie cadat ad aures delicatas, ego quidem non dicam. certe Charisius jam rejecerat sua aetate. vide tamen Priscianum L. 6. ubi Leontem Megarentem laudat ex Ciceronis Verrinis. sane *Acronia* nostri poetae non possum non probare, antiquam videlicet declinationem in nomine antiquissimi regis.

II. EX HUMERIS AUSUS SPERARE QUIRINIS] in quibusdam libris *Quirini* legitur. sed figuratius illud, & magis poeticum. Horatius L. 1. Od. 2.

Serus in coelum redeas, dinque

Laeus inter sis populo Quirino.

fic enim istic meliores membranae. ita & *Phasis Colchus*, *Cokha venena*, *aquae Bajae*, alibi leguntur.

13. VIBRANTEM SPICULA] Groninganus *librantem*, & duo Gebhardi. probum utrumque verbum; neque multum hic refert quod cui praeferas. quamquam *vibrantem* gestum praepingit obequitantis Caeninenſium ducis, atque arma ostentantis; qui est mos laceſſentium aliquid ex agmine hostili ad singulare certamen, etiam hodie usitatus. ejus rei luculentissimam imaginem vides apud Maronem L. 11. Aen. loco mirifice huc faciente:

*At manus interea muris Trojana propinquat,
 Etruscique duces, equitumque exercitus omnis;
 Compositi numero in turmas, fremitu nequore toto*

*Insultans sonipes, & pressis pugnat habenis
 Huc obversus & huc. tum lae ferrens hastas
 Horres ager, campique armis sublimibus ardent.*

*Nec non Messapus contra, celerisque Latini,
 Et cum fratre Coras, & virginis ala Camillae,*

*Adversi campo apparent, hastasque reductas
 Protendunt longe dextris, & spicula vibrant.*

Talis hic Acron, siquidem nostro poetae fides. nam aliter Livius L. 1. C. 10. *Nec Crustumini quidem atque Antennates, pro ardore iraque Caeninenſium, satis se impigre movent. ita per se ipsum nomen Caeninum in agrum Romanum impetum facit. Sed effuse vastantibus sit obvius cum exercitu Romulus, levique certamine docet, vanam sine viribus iram esse: exercitum funditis fugasque: suum persequitur: regem in praelio obruant, & spoliat. ducem hostium occiso, urbem primo impetu capis.* Propertio autem accedit Valerius Maximus, alios opinor auctores secutus, L. 3. C. 2. *Radeo ad Romulum, qui ab Atrone Caeninenſium rege ad dimicandum provocatus, quamquam & numero & fortitudine militum superiorem se crederet, tutiusque erat, toto cum exercitu, quam solum in aciem descendere, sua potissimum dextra omen victoriae rapuit: nec incepto ejus fortuna defuit. occiso enim Atrone, fusiſque hostibus, optima de eo spolia Jovi Feretrio retulit.*

15. HAEC HODIE] legendum videtur hic, ita sententia postulante. nam protensa dextera Romulus designabat ipsum Acronem, eumque Jovi hostiam vovebat. deinde *corrues*, auctoribus libris, pro *corrui*. tamen istud haec firmat Livius L. 1. C. 19. ubi Coſſus, viſo Tolumnio rege, *Hicne est, inquit, raptor foederis humani, violatorque gentium juris? Jam ego hanc maculatam victimam, si modo sanctiquidquam in terris esse Diu volunt, legatorum*

- Urbis, virtutisque parens sic vincere suevit,
 Qui tulit aprico frigida castra lare.
 Idem eques & frenis, idem fuit aptus aratris,
 20 Et galea hirsuta comta lupina juba.
 Picta nec inducto fulgebat parma pyropo:
 Praebabant caesi baltea lenta boves.
 Nec dum ultra Tiberim belli sonus: ultima praeda
 Nomentum, & captae jugera pauca Corae.
 25 Cossus at insequitur Vejentis caede Tolumni,
 Vincere quum Vejos posse laboris erat.

Et

torum Manibus dabo. Messapus apud Virgilium
 L. 12. Aen. occiso rege Aulente:

Hoc habet: haec melior magnis data victima
 divis.

17. URBIS VIRTUTISQUE PARENS] ita Romani censebant. sed audi Minucium Felicem, illum omnium disertissimum vindicem disciplinae Christianae: *Afryo prima plebs congregata est. confluxerant perditii, facinorosi, incesti, sicarii, proditores. Et ut ipse Romulus, imperator & rector, populum suum facinore praecellaret, parricidium fecit. Haec prima sunt auspicia religiosas civitatis. mox alienas virgines jam desponsatas, jam destinatas, & non nullas de matrimonio mulierculas sine more rapuisti, violavisti, illustis: & cum eorum parentibus, id est, cum saceris suis, bellum miscuisti, propinquum sanguinem fudit. Quid irreligiosus, quid audacius, quid ipsa sceleris confidentia tuius? Jam finitimos agro peltore, civitates proximas evertere cum templis & altaribus: captos cogere: damnis alienis, & suis sceleribus adolescere cum Romulo, regibus ceteris, & postremis ducibus disciplina communis est. neque multo clementius Mithridates apud Justinum L. 38. C. 6. Hanc illos regibus omnibus legem odiorum dixisse, scilicet quia ipsi tales reges habuerint, quorum etiam nominibus erubescant, aut pastores Aboriginum, aut aruspices Sabinorum, aut exules Corinthiorum, aut servos vernaesque Tuscorum, aut, quod honoratissimum nomen fuit inter haec, Superbos: atque ut ipsi ferunt, conditores suos lupae uberibus alios, sic omnem illum populum luporum animos, inexplebiles sanguinis atque imperii, divitiarumque avidos ac jejunos habere. Vide is ejusdem regis praecaram epistolam ad regem Arsacem, quae legitur in fragmentis Historiarum Sallustii.*

18. QUI TULIT APRICO FRIGIDA CASTRA
 LARE] varie Passeratius haec torfit, & versavit. Guyetus ad oram notaverat: *aprico, id est, aperto. ab aperio, aperitus, apritus, & rponu apricus. habitatio subdivalis in castris frigidis. vel, frigida habitatio in castris subdivalibus. locus apricus, soli expositus.*

20. ET GALEA HIRSUTA COMTA LUPINA
 JUBA] Passeratii liber, Cui galea. deinde Groninganus, hirsutis jubis. sed tamen vastus ille sonus repetiti toties a, in cultu itidem agresti, neutiquam potest displicere.

21. PICTA NEC] neque, Groninganus.

24. CAPTAE JUGERA TERNA CORAE] ita Lippius, & Scaliger: eo quod libri fere tria, vel terra habent. sunt autem alii, in quibus parva, sunt in quibus pauca legitur. quam supremam scripturam non video cur rejicere debeamus. dicit enim poeta, torum Corae territorium fuisse admodum exile, atque intra pauca aliquot terrae jugera constitisse. quod ipsum & Ovidius de prima illa Romuli ditione pronuntiat L. 2. Fastor. quo loco comparisonem instituit Romulum inter atque Caesarem Augustum:

*Romule, concedas. facis hic tua magna tuendo
 Moenia: tu dederas transfilienda Remo.*

*Te Tatius, parvique Cures, Caeninaque sensit:
 Hoc Duce Romanum est Solis utrumque latens.*

Tu breve nescio quid victae telluris habebas:

Quodcumque est alto sub Jove, Caesar habet.
 horum porro versuum ordinem loco vere suo digessit Passeratius, rationibus eorum temporum historia petitis.

26. VINCERE QUUM VEJOS POSSE LABORIS ERAT] & quidem ingentis, nec facile credibilis. S. Aur. Victor: *Furius Camillus Vejos decem obsidio domuit, deque his triumphavit.*

Fff

phavit.

Et Veji veteres & vos tum regna fuistis,

Et vestro posita est aurea sella foro.

Nunc intra muros pastoris buccina lenti

30 Cantat, & in vestris ossibus arva metuat.

Forte super portae dux Veius adstixit arcem,

Colloquiumque sua fretus ab urbe dedit.

Dumque aries murum cornu pulsabat abeno,

Virieaque inductum longa tangebatur opus,

35 Cossus ait, Forti melius concurrere campo.

Nec mora fit, plano sistit uterque gradum.

Dii

phavit. Livius L. 5. c. 22. *Hic Vejorum occasus fuit, urbis opulentissimae Etrusci nominis; magnitudinem suam vel ultima clade indicantis: quod decem aestates hiemesque continuas circumfessa, quum plus aliquanto cladum intrudisset quam accepisset, postremo jam, fato tum denique urgente, operibus tamen, non vi, expugnata est.* Florus L. 1. C. 12. *Vejentium quantia res fuerit, indicat decennis obsidio. Tunc primum hibernam sub pellibus: taxata stipendio hiberna: adactus miles sua sponte iurejurando, nisi capta urbe remearet. Spolia de Larte Tolomio ad Feretrium reportata.* --- *Hoc tunc Veji fuerunt: nunc fuisse quis meminit? quae reliquiae? quod vestigium? laborat annalium fides, ut Vejos fuisse credamus.* Lucanus L. 7.

Fabula nomen erit. Gabios, Vejosque, Carumque

Pulvere vix testae poterant monstrare ruinas.

27. ET VOS TUM PRAEDA FUISTIS] ita Groninganus. Lipsius e Vaticano libro legit, *Et Volscum regna fuistis*, L. 2. Ant. Lect. C. 20. quod posset facile admitti, si qua exstaret memoria vel regni vel regum Volscorum. Sed reducenda est in suum locum certissima Beoaldi emendatio, haudquaquam arbitraria,

Et Veji veteres & vos tum regna fuistis.

eam firmant libri Regii, & Colbertini; duo Gebhardi, ac noster secundus; exhibente primo, *vos cum regna*; quod etiam in Borrichiano est. repetitionem, si de una Vejorum urbe sit sermo, quare Lipsius *indecentem* vocet, non video. magis puto compositam ad commiserationem. Et vos, o nobiles Veji, & vos tum fuistis regna, qui nunc boum pascua. credas huc spectasse Florum, atque etiam Lucanum.

29. PASTORIS BUCCINA LENTI] qua gre-

gem emitteret, ac rursus sub vesperam cogeret domum. nam buccina a primis fere initiis in pastoralis instrumento. Varro L. 2. de R. R. cap. 4. *Subulcus debet consuefacere, omnia ut faciant ad bucinam. Primo cum inclusoramus, cum bucinatum est, aperimus, ut exire possint in eum locum, ubi ordinem suum in longitudine.* & L. 3. C. 13. *quem suadum in Tusculano emis hic Varro a M. Pupio Pisone, vidisti ad bucinam inflatam certo tempore apros & capreos convocare ad pabulam.* Columella L. 6. C. 23. *ipsis corporibus [vaccarum] affert sabatrisatam iuxta consuetum facis & canalicibus (vel superjectus, ad quem saturnus pabulo libenter vocaverunt, cum pastoralis signo quasi recepturi emittitur. Nam id quoque semper crepusculo fieri debet, ut ad sonum buccinae pecus, si quod in silvis subsisterit, septa repetere consuefacias. sic enim recognoscis greces poteris, si volueris ex militari disciplina intra stabularii castra manserint.* Maternem suam ante oculos habebat castillimus scriptor, L. 7. Aen.

At sacra e speculis tempus dea nocte nocendi, Ardens testis petis stabuli; & de culmine summo

Pastorale omnis figent, cornuque vocaturo Tartaream intendis vocem.

30. IN VESTRIS OSSIBUS ARVA METUNT] consequens pro antecedente. arant & consequuntur ea arva, in quibus sparsa olim ac disiecta vestra ossa. sunt qui arma legant: quod sane ferri non potest. videndus Maro sine L. 1. Georg. & Lucanus sine L. 7. Ovidius Epist. Penelopae:

Jam seges est ubi Troja fuit, resacandaque falco

• Luxuriae Phrygio sanguine pinguis humus.

36. PLANO SISTIT UTERQUE GRADU] Lipsius

Dii Latias juvere manus. defecta Tolumni
 Cervix Romanos sanguine lavit equos.
 Claudius Eridanum trajectos arcuit hostes,
 40 Belgica cui vasti parma relata ducis
 Viridumari. genus hic Rheno jactabat ab ipso.
 Nobilis e tectis fundere gesa rotis.

III

Lipſius legebat *pleno gradu*, phraſi & more militari. quo modo ſaepe Livius, & alii. Trebonius Ciceroni L. 12. ad famil. Epift. 16. *Nam illum paratum, ut video, & ingreſſum pleno gradu, cohortari non intermiſimus.* ubi vide quae Paullus Manutius notavit: pulcre etiam illuſtrant hanc locutionem. Quintilianus Declam. 3. *Si forſ ita tulerit, ibit ad poenam pleno gradu; tam paratus mori pro pudicitia, quam occidere.* Claudianus de bello Getico:

*Nec non & Stilicho pugnam poſcentia movit
 Pleno caſtra gradu.*

Lucius Septimius L. 2. C. 40. *Jam uterque pleno gradu advorſum incedens intra jaſtum teli pervenerant.* Verum tamen, quum in omnibus libris legatur *plano*, & Lipſius ac Paſſeratus in ſuis habuerint *gradum*: aequum eſt, ut hoc recipiatur, neque illud mutetur. Coſſus ac Tolumnius in plano campo ſiſtebant *gradum*, poſtquam Tolumnius de arce portae deſcendiſſet. J. F. Gronovius legebat, *plano ſiſtit uterque gradu*: i. e. *ſiſtitur*: ad Livium IV. 12. quem videre potes. ſic etiam Beroaldus.

39. CLAUDIUS A RHENO] Paſſeratus malebat, *Claudius Eridano*, quia res ipſa ad Clauſtadium geſta, quod oppidum alluit Padus. Guyetus *Eridanum* legebat. quam ego emendationem non ambigo eſſe veriſſimam. Vide preſtantiſſimi Cluverii Italiam antiquam L. 1. C. 10. atque inibi locum inſignem Polybii, unde Guyeti emendatio valde firmatur.

40. BELLIGERANS. VASTI PARMA RELATA DUCIS] omnes libri habent, *Belgica cum vaſti*: quod Paſſeratus male mutavit in *Bellica*. deinde cui, cum Barthio, legendum videtur: nam ipſius Belgici regis ſpolia Claudio adſcribit, Jovi Feretrio referenda. *vaſtus dux* cur dicatur Viridumarus, docet Plutarchus in Marcello: qui eum ait proceritate inter omnes Gallos eminuiſſe, armisque ex auro & argento fabrefactis, & varia picturatis tinctura, inſtar fulguris cujuſdam inſignis radiaviſſe. *palma* eſt in Groningano, & in noſtro utroque, pro

parma, vetere ſcriptura. ita & codex Borrichianus exaratum habet L. 2. Eleg. 19.

Et vetus in templo bellica palma vacat.
 tum hac ipſa Elegia:

Piſta nec induito fulgebat palma pyropo.
 Tibullus L. 1. Eleg. 10.

Venerique merenti:

Fixa notet caſus aurea palma meos.
 laminam ibi ſignari puto in modum exiguae parmae formatam. de ea ſcribendi ratione videndus inſignis Turnebus L. 3. Adverſ. C. 7. *relata*, quod Scaligero placebat, agnoſcunt omnes membranae. Ducem ipſum *Viridumarum* appellat Servius in L. 6. Aen. v. 855. Feſti autem ſchedae *Viridumarum*: quo modo & Faſti Capitolini, apud Gruter.

M. CLAVDIVS M. F. M. N. MARCELLVS. AN. DXXXI
 COS. DE. GALLEIS. INSVBRIBVS. ET. GERMAN
 K. MART. ISQVE. SPOLIA. OPIMA. RETVLIT
 DVCE. HOSTIVM. VIRDVMARO. AD. CLASTIDIVM
 INTERFECTO.

neque aliter ſcribitur apud Caefarem bel. Gall. L. 7.

41. GENUS HIC RHENO JACTABAT AB IPſO] Paſſeratii liber, *genus hic Brenno*. in ceteris nihil tale. & ſane potius eſt, ut Viridumarus confidens & jactabundus originem ſuam referat ad nobiliſſimum flumen; quae ipſa ſemper pro Diis colebantur, quam ad regem Brennum, funeſto vitae exitu quam nobili aliquo facinore celebriorem; adde quod in eo exercitu, extra Gallos, magna erant agmina Germanorum, quibus ſanctiſſimum Rheni nomen.

42. NOBILIS ERECTIS FUNDERE GESA ROTIS] bene Lipſius & Livinejus reſtituerunt *e tectis rotis*. eſſeda deſcribit, ſuperne tecta, e quibus pugnabant Galli, & Belgae, ac Britannii. Florus L. 3. C. 2. *Nihil tam conſpicuum in triumpho, quam rex ipſe Bituitus, diſcoloribus in armis, argenteoque carpento, qualis pugnaverat.* Luculenter eum pugnandi modum

Fff 2 dc.

Illi virgatis jaculantis ab agmine braccis

Torquis ab incisa decedit unca gula.

45 Nunc spolia in templo tria condita. caussa Feretri,

Omne quod certo dux ferit ense ducem.

Seu quia victa suis humeris huc arma ferebant,

Hinc Feretri dicta est ara superba Jovis.

describit Caesar L. 4. Bel. Gall. C. 33. Britanni autem a Gallis habebant. Mela L. 3. C. 6. *Dimicant non equitatu modo aut pedite, verum & bigis & curribus, Gallice armati: cavinus vocant, quorum falcatis axibus utuntur. non tamen erant penitus idem vehiculi genus essedum & cavinus. potuisse autem Viridumarum pugnare e curru contexto, nemo mirabitur, qui quidem meminerit essedarios istos in temone vel in iugo consistentes solitos fuisse jaculari ac tela conicere, inde se recipere in currum tamquam in aliquam arcem. Caesar, loco modo laudato, & aurigae & ipsius propugnatoris, sive essedarii, artificium ita describit: *Tantum usu quotidiano & exercitatione efficiunt, ut in declivi ac praecipiti loco incisatos equos sustinere, & brevi moderari ac flectere, & per temonem percurrere, & in iugo insistere, & inde se in curru celsissimo recipere consueverint. non te movere debet regis Bituiti carpentum. essedum erat. & Florus sic iterum vocat L. 3. C. 10. Classe igitur comparata, Britanniam transis, ----- Plena erant tumultu hostico litora, & trepidantia ad conspectum rei novae carpenta volabant. Hi sunt Melae cavinii.**

43. JACULANTIS AB INGUINE] noster primus, Borrichianus, & Groninganus, *ab agmine*. quod placuisse video eruditis. & Plutarchus auctor est, ante signa versatum fuisse ipsum Regem.

44. TORQUIS AB INCISA DECIDIT UNCA GULA] dilatavit hunc locum, nec sine decore, Papinius L. 10. Theb.

promas tendentis Amyntoris ulnas, Evadensque procer, penitus cervice recisa, Verba solo vulnereque cadens: colloque decorus Torquis in hostiles cecidit per vulnus arenas.

45. NUNC SPOLIA IN TEMPLO TRIA CONDITA] legendus Servius ad L. 6. Aen.

Tertiaque arma patri suspendet capta Quirino. & Festus in *opima spolia*. praecipue autem vir laudatissimus Carolus Sigonius commentario in Fastos & Triumphos Roman.

46. OMINE QUOD CERTO DUX FERIT ENSE DUCEM] tamen Varro, in loco Festi laudato, ait opima spolia esse etiam si manipularis miles detraxerit, dummodo duci hostium. aliter Livius, qui secundum nostrum pronuntiat L. 4. C. 20. vide sis illustrem virum Janum Rutgersium L. 4. Var. Lect. C. 7. porro istud ense, quod Scaliger pro vulgato *ense* reposuit, firmant libri scripti. & sane bene. noster modo dixerat, de Cossio agens, *defecta Tolumni*

Cervix Romanos sanguine lavit equos. de eodem Livius L. 4. C. 19. *tum exsanguis detracta spolia, capusque abscessum victor spiculo gerens, terrore caesi regis, hostes fundit.*

47. SUIS HUMERIS HAEC ARMA FEREBANT] scripserat opinor poeta, *huc arma ferebant*. nempe, in aedem Jovis Feretrii. Livius L. 1. C. 10. de Romulo: *Inde exercitus victore reducto, ipse cum sacris vir magnificus, tum factorum ostentator haud minor, spolia ducis hostium caesi suspensa, fabricato ad id apte ferulo gerens, in Capitolium ascendit. noster quum huc dicit, loquitur de Capitolio, tamquam in re praesente.*

XI.

Desine, Paulle, meum lacrimis urgere sepulcrum.

Panditur ad nullas janua nigra preces.

Te licet orantem furvae Deus audiat aulae,

Nempe tuas lacrimas litora furda bibent.

Quum semel infernas intrarunt funera leges,

Non exorato stant adamante viae.

Vota

1. DESINE PAULLE] ut recte tibi constet quae fuerit Cornelia, quis item Paullus Aemilius Lepidus, Corneliae maritus, bonam fidelemque operam navavit Christophorus Adamus Rupertus, probi commatis scriptor, in epistola ad Thom. Reinesium, quae est inter amoebaeas istas sexagesima. meliorem etiam ac fideliozem (neque enim hoc negari potest) Vir Clarissimus Jacobus Perizonius Animadv. Histor. C. 3. quo praeclaro opere luculenter ostendit, quantum sperare debeamus de Valerio Maximo a manu tam accurata recensito: cui ut tandem colophonem imponat, sedulo cohortatur.

3. TE LICET ORANTEM] mota erant loco suo haec disticha: neque enim, si vulgatum ordinem servas, quintus versus satis recte excipit quartum; neque id dicit, quod dici debebat. camus per singula. Parce, o Paulle, lacrimis tuis, ad sepulcrum meum ubertim fufis, meum ipsius moerorem augere. Orci janua ad nullas preces panditur. Et quamvis te supplicem audiat ipse ille saevus Pluto; tamen frustra stetus tuos perdes in ingrata ac furda arena. Ubi semel inferorum leges subierunt animae, non est ut reditum ad superos sperare possis, oclusa penitus via. Vota si quid valent, apud Deos coelestes valent. &c. debeo hanc observationem, perspicuam ut puto & veram, Petro Francio, viro in his nostris sacris cum laude summa versato. tamen (neque enim est dissimulandum) eandem & Barthio mentem fuisse, ante nos natos, postea didicimus ex ejus Adversariis, L. 44. C. 26. quamquam exinde nihil decedit acumini Franciano. communis est haec silva, in quam singuli lignatum imus. & saepe numero ante nos alii nostra dixerunt.

3. FUSCAE DEUS AUDIAT AULAE] legendum, opinor, FURVAE AULAE. quod & Nic. Heinsio visum in Nafonjanis, & certissimis rationibus stabilitum. crebra haec vox, & quasi propria poetis, ubi sermo est de rebus inferorum. Horatius L. 2. Od. 13.

*Quam paene furvae regna Proserpinae,
Et judicantem vidimus Aëacum.*

Papinius L. 4. Silv. 1.

*Quid probitas, aut casta fides, quid numina
profunt*

*Culta Deum? furvae miseram circum undi-
que leti*

Vallaverit plagae.

& L. 8. Theb.

*Necdum illum aut. trunca lustraverat obruta
tæxo*

*Eumenis, aut furvo Proserpinae postea notaras
Coetibus adsumtum suæctis.*

qui locus obiter illustrandus docta Lutatii nota, *Afferunt poetæ, scribentis, mortuorum capita Furiarum lumbade lustrari, & eorum nomina a Proserpina in inferorum posse conscribi.* est autem *furvum*, docentē L. 1. C. 18. A. Gellio, id quod veteres pro nigro sive atro dicebant. Arnobius L. 7. *Nihil quidem aliud scribitur missum ab Atialo regi, nisi lapsi quidam non magnus, ferri manu hominis sine ulla impressione qui posset, coloris furvi atque atri.* Apulejus L. 6. Metam. *Canis praegrandis ante ipsum limen & atra atria Proserpinae superexcubans, servat vacuum Diis domum.* qui atra sua atria videri potest debere Papinio L. 2. Silv. 1.

ades huc emissus ab atro

*Limine, cui soli cuncta impetrare potestas
Glaucia.*

sed voluit lascivire in similitudine soni vocis utriusque, more illo suo Africano.

Fff 3

Ubi

Vota movent superos. ubi portitor aera recepit,
Obferat herbosos lurida porta rogos.

Sic moestae cecinere tubae, quum subdita nostrum

10. Detraheret lecto fax inimica caput.

Quid mihi conjugium Pauli; quid currus avorum

Profuit? aut famae pignora tanta meae?

Num minus immites habui Cornelia Parcas?

En sum quod digitis quinque levatur onus.

15 Damna-

7. UBI PORTITOR AERA RECEPIT] transit
istā muneris appellatio in nomen quasi pro-
prium seni Charonti. lapis antiquus, quem
ex Appiano, & Amantio, ac Vellero, Grate-
rus depromsit, DCCXCIII. 1.

D. M.
PORTITORI. PLVTD
EN. ET. PROSERPIN

male autem Charontem volumus portitorem di-
ci, eo quod trajicit & portat animas mortuo-
rum. cui expositioni ansam dedisse Servius
videri potest in L. 6. Aen. §. 298. Portitor has
horrendas aquas] proprie, qui portat; abusive
etiam qui portatur, portitor dicitur, sicut vector.
male, inquam. & locutus est Servius ex mo-
re suae tempestatis. nam portitor & portorium,
non a portando, sed a portu deducuntur. Re-
ctius Donatus ad locum eundem Maronis:
Portitores dicuntur, qui portus observant idcirco,
ut sine ipsorum jussu nullus transeat in alienas
regiones. His igitur aquis tam gravibus odore,
tam horrendis aspectu, praeceras sordibus par, &
nulla ex parte dissimilis, loco & regionibus terris
apte conveniens, visu quoque terribilis Charon.
Plautus Afin. Act. 1. Sc. 3.

CL. Remigio veloque, quantum poteris, festi-
na, & fuge.

Quam magis te in altam capeffis, tam
aestus te in portum refert.

AR. Ego pol istum portitorem privato por-
torio.

Cicero Agrar. 2. C. 23. Sin est iniquum, Quiri-
tes, si turpe, si intolerandum, hos decemviros,
portitores omnibus pecuniis constitui, qui
non modo reges, atque exterarum nationum ho-
mines, sed etiam imperatores nostros excutiant:
non mihi videtur honoris causa excipere Pompe-
iam. plura Nonius in Portitores, & Porto-
rium. tetigerat & Jo. Baptista Pius Annot.

poster. C. 48. 163. luculentius autem, ut
omnia, ac plenius Jo. Fred. Gronovius, num-
quam sine laude nominandus, L. 3. Obs.
C. 20. Hac igitur ratione portitor dictus est
Charon, quod a mortuis portorium exige-
ret. neque aliam ob causam avarus audit Pe-
dori Albinovano:

Fata manent omnes: omnes expectat avarus
Portitor.

atque Apulejo L. 6. Metam. Nec mora, cum
ad flumen mortuum venies, cui praefectus Cha-
ron protinus expetens portorium, sic ad ripam ul-
teriore cymba deducet committentes. Ergo
& inter mortuos avaritia vivit? nec Charon il-
le, Ditis pater, tantus Dens, quidquam grati-
to facis? & pauper moriens viaticum debet qua-
rere? & aes si forte prae manu non fueris, ne-
mo eum respirare patietur? abiit deinde portito-
ris vocabulum, uti modo ex Servio vidimus,
ad bajulos, & eos qui quoquo modo aliquid
portarent, quasi a portando dictum foret.
Consulendus doctissimus Savaro ad Sidon.
Apollinar. L. 6. Epist. 4. & Beroaldus ad Apu-
lejum loco modo laudato; ac Nic. Erythraeus
in Indice Virgiliano.

14. ET SUM QUOD DIGITIS QUINQUE LE-
VATUR ONUS] auro contra non cara est lectio
codicis Groningani, En sum quod digitis q. l. o.
ita etiam olim ediderunt Othoelmus Canterus,
& Douza F. legiturque ita in nitida illa Planti-
ni editione A. 1560. viderat quoque Passera-
tius, quamquam non constans sibi. quid nunc
restat de tanta modo Cornelia? Ecce, pulvis
ac cinis sum paucillius, vix exiguum implens
urnulam, quae facile una manu gesserit in
conditorium. valde inepta est Gebhardi inter-
polatio, legentis

Num minus immites habui Cornelia Parcas

Ipsum, quod digitis quinque levatur, onus?
neque enim hic de offilegio cogitavit poeta.
Joannes quoque Meursius, quod cum pace di-
xerim

15 Damnae noctes. & vos vada lenta paludes,
Et quaecumque meos implicat unda pedes,
Immatura licet, tamen huc non noxia veni.
Det pater huic umbrae mollia jura meae

Aut

xerim Marium viri magni, minus recte haec
traxit ad ritum gestandi manibus muliebri fu-
nus, lib. de Funere C. 21. *Haerens* (haec
ejus verba) *offerebat sibi virile funus. Sed sibi viri-
liebre, manibus ferebatur: quippe esse supra se
illum sexum, ne mortuum quidem volebant, quem
sciebant submitti sibi debere. omnino de urna lo-
quitur noster; neutquam de feretro. Briseis
supra L. 2. Elcg. 7.*

*Et dominum laevis moerens capere armentum
Appositum fluvio in Sisyphoea vadis.
Eoderis quo coram, & tanti corpus Achilli
Maximaque in parva substulsi ossa manu.*
figanter Natio L. 12. Metam.

*Jam timor ille Phrygum, decus & tela
Pelagii
Nominis Aeacides, caput insuperabile bello,
Arserat; armarat Deus idem, idemque cre-
marat.
Jam cinis est; & de tam magno restat Achille
Nescio quid, parvam quod non bene completis
urnam.*

erant autem urnae istae satis exiles & parvae,
ut constet ex monumentis antiquis, ipsique
etiam nunc supersticiis urnis. talem nobis
eam, quae sacros Ciceronis cineres in oppido
Zacynthio servabat, praepinxit Hugo Favo-
lius, poeta non proletarius, Hodoepor. By-
zant. L. 3. quem virum miror tama esse tam
obscura, etiam apud nostrates, qui propius
noctie debebant. fuit enim Zelandus, ortu
Middelburgenfis, medicus urbis Antuerpianae,
in qua obiit A. 1585.

17. IMMATURA LICET, TAMEN HUC NON
NOXIA VENI] credebant enim mortem prae-
cocem a Diis immitti propter commissum ali-
quod singulare. eam suspicionem quantum
potest a se amollit Cornelia. memorabilis
est locus Suetonii in Tito, C. 10. *Ad pri-
mam statim mansionem sebrim nactus, cum inde
lectica transferretur, suspexisse dicitur dimotis pla-
gulis coelum, multumque conquisitus, Eripi sibi
vitam immerenti: neque enim exstare ullum
suum factum poenitendum, excepto dumtaxat uno.* Lapis Romanus apud Gruterum

act. ex. 1. in quo duae manus in coelum sub-
latae:

PROCOPE. MANY
LEBO. CONTRA
EBVM. QVI
ME. INNOCEN
TEM. SVSTVLIT
QVAE. VIXI
ANN. XX

hinc juniorum funera vocabant *fatorem cri-
men*, *Deorum invidiam*, *scelus Parcarum*.
Martialis L. 5. Epigr. 38.

*Adhuc recenti tepet Erotion busto,
Quam pessimorum lex avara fatorum
Sexa peragit hieine, nec tamen tota,
Nostros amores, gaudiumque, lasque.*
L. 10. Epigr. 61.

*Hic festinata requiescit Erotion urna,
Crimine quam sati sexta peremit hiems.*
Papinius L. 2. Silv. 1. epicedio pueri duode-
cennis:

*Ipse etenim tecum nigrae solatia pompae
Spectatumque urbi scelus, & puerile feratrum
Produxi: & saevos damnae turis acervos,
Plorantemque animam supra sua funera vidi:
tum utroque potior divinus Maro Eclog. 5.
Cum complexa sui corpus miserabile gnati
Atque Deos atque astra vocas crudelia mater.*

18. DET PATER HUIC UMBRAE] pater, Pluto,
qui judicium exercet. cujus judicii descriptio-
nem luculentam videre est apud Papinium ini-
tio L. 8. Theb. pro huic malebat pater Douza
hinc, i. e. hac de causa, quia nullius crimi-
nis sum rea, quamvis immature extincta.
Etiam Barthius hinc legebat. qui tamen Dou-
zicam correctionem oculis numquam usurpa-
vit. Eam Vir summus notaverat in margine
libri olim domestici, qui nunc est meus, Ca-
sparis Brantii, viri probi dum viveret ac do-
cti, comitate. in primis editionibus hic exa-
ratum est. sed huic legitur in membran. *mollia jura sunt aqua, justa, quaeque intra
rigorem consistunt. Erat autem Pluto severus
atque inlacrimabilis, &, Papinio interprete,*

N

- Aut si quis posita iudex sedet Aeacus urna,
 20 In mea sortita vindicet ossa pila.
 Assideant fratres. juxta Minoia fella, &
 Eumenidum intento turba severa foro.
 Sisyphæ mole vaces. taceant Ixionis orbes.
 Fallax Tantaleo corripere liquor.
 25 Cerberus & nullas hodie petat improbus umbras,
 Et jaceat tacita lapsa catena sera.
 Ipsa loquor pro me. si fallo, poena sororum
 Infelix humeros urgeat urna meos.

Si

Nil hominum miserans, iratusque omnibus
 umbris.
 emollicebant vero animum inclementem non-
 nihil fratres Diſtæci, Minos ac Rhædamantus.
 Papinius loco laudaro:

juxta Minos cum fratre verendo
 Jura bonus meliora mones, regemque cruentum
 Temperat.
 paullo alia hujus judicii facies est apud confide-
 rantissimum poetam L. 6. Aen.

20. IN MEA SORTITA JUDICET OSSA PI-
 LA] non satis scio, si Latine dici possit judi-
 care in ossa. sed noster primus *vedicat* habet,
 leviter corruptum ex *vindices*; quod integrum
 legitur in Groningano, & in Borrichiano. id
 Palmerius ac Passeratius jure vulgatae praetu-
 lerunt. est autem saepenumero corruptum in
 optimis scriptoribus. Coelius L. 8. ad famil.
 Epist. 14. *video magnas impendere discordias:*
quas ferrum & vis judicabit. in Sigonii libro
 erat *vindicavit*; rectius in alio Manutii, *vin-*
dicabit. Cicero pro Caccina C. 2. *Nam ut quae-*
que res est turpissima, sic maxime & maturissi-
me judicanda est. codex Erphurdienſis, *vin-*
dicanda est; merito probantibus Grutero ac
 Graevio, Viris clarissimis. ibidem C. 23. *fa-*
teor, me homines coëgiſſe, fateor armaſſe, fa-
teor tibi mortem eſſe minitatum, fateor hoc in-
terdicto praetoris vindicari. male suum violari
 substituit Octavius Pantagathus. auctor Cu-
 liciſ:

nec faciles Diſtæo iudice sedes,
 Iudice, qui vitae post mortem vindicat acta.
 & hic iudicat legebatur ante vindicem Scalige-
 rum. Valerius Maximus L. 3. C. 2. *cum Ful-*
vius Flaccus Campanam perſidiam, principes ci-
vitatis ante tribunal suum capitali supplicio af-
ſiſſendo, vindicaret. ita enim feliciter hunc lo-

cum reſtituit J. F. Gronovius, vir omni lau-
 de dignissimus. Hinc *vindicas* dicti judi-
 ces qui in caussa sedebant. Cicero Accuſ. 5.
 in Verr. C. 48. *facilis est causa populi. Legem enim*
ſe ſociorum cauſa juſſiſſe, & vos ei legi cuſtodes
ac vindices praepoſuiſſe dicat. de pila videndus
 Alconius in argumento Miloniana. videtur
 autem dicere Cornelia, tres iſtos judices in-
 fernos inter ſe ſuper ordine ſeſſionis debuiffe
 ſortiri; ſi forte ipſe Pluto quaſitor eſſe no-
 luiſſet.

22. EUMENIDUM INTENTO TURBA SEVE-
 RA FORO] Furiae apparent iudicibus, tam-
 quam liſtores, aut carniſices. vides hinc hau-
 ſiſſe Papinium L. 8. Theb.

Stant Furiae circum, variaeque ex ordine
Mortes,

Saevaeque multiſonae exercet Poena catenas.
 tractum a judiciis Romanis. Cicero orat. pro
 Cluent. C. 53. *quid ſibi auſem illi ſcribae, quid*
liſtores, quid ceteri, quos apparere huic quaſtio-
ni video, volunt?

24. TANTALEO CORRIPIARE LIQUOR] id
 aliquando factum fuiſſe docent poetae. Clau-
 dianus L. 2. de R. P.

Non rota ſuſpenſum praecipit Ixiona torquet:

Non aqua Tantaleis ſubducitur invida labris.
 qui totus locus, quamquam longiusculus, cum
 hoc ipſo noſtri vatis contendere debet. eſt autem
 miris verborum luminibus illuſtratus a ſacun-
 diſſimo Claudiano. Auratus hic legebat, indi-
 cante Douza,

Tantaleo corripere ore liquor.

argute potius, quam vere. Antiqui dicebant
Tantaleus, *Tyndareus*, pro *Tantalus*, *Tyn-*
dareus. quod monuit Scaliger. M. Pacuvius Her-
 miona:

Tyn-

- Si cui fama fuit per avita tropaea decori,
 30 Afra Numantinòs regna loquuntur avos.
 Altera maternos exaequat turba Libones.
 Et domus est titulis utraque fulta suis.
 Mox ubi jam facibus cessit praetexta maritis,
 Vinxit & asperfas altera vitta comas:
 35 Jungor, Paulle, tuo, sic discessura, cubili.
 In lapide hoc uni nupta fuisse legar.
 Testor majorum cineres tibi, Roma, colendos,
 Sub quorum titulis Africa tonsa jaces:

Et

Tyndareo fieri consummatam, cuius a te veretur maximo.

L. Attius Telepho:

Quantam Tyndareo gnata, & Menelai domus Molem excelsioris belli, pastorque Ilius.

29. PER AVITA-DECORA TROPAEI] melius Groninganus, cum uno Gebhardi, per avita tropaea decori. quo modo etiam Beroaldus ediderat. Barthius legebat, proavis decorata tropaeis. mihi non est animus abire ab iis, quos indicavi, libris. neque scio si tropaea satis recte proavis dici possint. nostram lectionem Passeratius ac Beroaldus bene exposuerunt. Nec tamen cepit Parisinus.

30. AFRA NUMANTINOS] variant libri. sed meliores Aera habent: quod minimum abit ab Afra, uti recte a Scaligero est restitutum. Cicero Catilin. 4. C. 10. ornetur aliter excimia laude Africanus, qui duas urbes huic imperio infestissimas, Karthaginem, Numantiamque delevis. pro Murena C. 28. bis consul fueras P. Africanus, & duos terrores huius imperii, Karthaginem, Numantiamque deleveras.

34. VINXIT ET ACCEPTAS ALTERA VITTA COMAS] altera vitta est matronalis, diversa a virginali. nam & virgines vittatae. docuit Turnebus L. 23. Adv. C. 5. & Livinejus ad nostrum. tum utroque uberius & doctius illustris Spanhemius Observ. in Callimach. p. 661. pro acceptas, reposuit Lipsius e libro vetere asperfas, ex ritu illo nuptiis solenni, aqua spargendicrines. supra nolter,

Et Stygio sum sparsa lacu, nec recta capillis

Vitta data est.

vide magni Viri excursus in Tacit. L. 3. Annal. ipso fine.

36. IN LAPIDE HOC UNI NUPTA FUISSE LEGAR] summa castimoniae laus, in uno tan-

tum fuisse matrimonio. Valerius Maximus L. 2. C. 1. Quae uno contentae matrimonio fuerant, corona pudicitiae honorabantur. Existimabant enim cum praecipue matronae sincera fide incorruptum esse animum, qui depositae virginis atque cubile pudicum egredi nesciret: multorum matrimoniorum experientiam, quasi legitimae conjugum intemperantiae signum esse credentes. inde etiam tituli superbia, sepulcro inscripti. lapis vetus apud Georgium Fabricium:

RENATVS

VOLVSIAE. IVSTAE

MATRI. CARISSIMAE

OMNIVM. FEMINAE

SANCTIORI. VNIVIRAE

alter apud Reinesium:

D. M.

RELIANTIAE. C. F.

MAECIANAE. CONI. INCOMPARABILI

VNIVIRAE. ET. CASTISSIMAE

37. CINERES TIBI ROMA COLENDOS] venerandos est in Groningano; unoque Colbertino, pro diversa lectione. sed praeplacet vulgata. Cicero Agrar. 2. C. 35. Haec qui prospexerint, majores nostros dico, Quiritis, non eos in Deorum immortalium numero venerandos a nobis & colendos putatis?

38. AFRICA TANTA] ita Scaligori liber. quod firmari potest auctoritate Ciceronis, Accus. 2. in Verr. C. 1. itaque maioribus nostris in Africam ex hac provincia gradus imperis factus est. neque enim tam facile opes Karthaginis tantis concidissent, nisi illud & rei frumentariae subsidium, & receptaculum classis nostris pateret.

Ggg

tamen

Et Persen proavi simulantem pectus Achillis,
 Quique tuas proavus fregit, Achille, domos:
 40 Me neque censurae legem moluisse, nec ulla
 Labe mea vestros erubuisse focos.

Non

tamen aliud suadent membranae. *tonsa* est in duobus Regiis, & in nostro primo. quod sequuntur veteres editiones: & Beroaldus pro comminuta, fracta; ac lacerata exponit. ita etiam legit, & imitatione comprobavit, Bernardus Bauhusius, non pessimus inter Jesuitas poeta, L. 2. Epigr. 15.

Scipio major, de clypeis.

*Nil mihi vobiscum est: ignavus hinc cedit
 lamina:*

Ita alio clypei: vos levis Afer erat.

*Mars ego Romanus; tinsa hac jacet Africa
 dextra;*

Scuta gerat laeva, dextera laeva cui est.
 sed vera scriptura est *tonsa*: quae exstat in altero Colbertino, in nostro secundo, in Groningano, ac Borrichiano. tondebantur captivi, more Romano. Ovidius L. 1. Amor. Eleg. 14.

*Jam tibi captivos mittet Germania crines:
 Culta triumphatae munere gentis eris.*

& L. 1. Fastor.

*Causa recem melior. passus Germania crines
 Porrigit auspiciis, dux venerande, tuis.*
 etiam Barthius *tonsa* legebat L. 44. Advers. C. 18. ubi perperam est editum

Quorum sub pedibus Africa tinsa jacet.
 & Gebhardus *tonsa* recepit: qui tamen, ubi *tonsam Africam* exponit pro depopulata, magnas nugae egit. magis etiam majores Robertius Titius L. 6. Locor. contr. C. 25. & nunc nuper Philippus Silvius, omnis munditiae medulla, ita est interpretatus: *sub quorum titulis, o Africa, prostrata fractaque jaces.* qua nova notione verbi *tondere* vir elegans locupletare poterit suum Calepinum.

39. PROAVI SIMULANTEM PECTUS ACHILLIS] sic Groninganus, unus Regius, unus Colbertinus. tamen hanc lectionem tamquam frivolum, dignam auctore Beroaldo, (ita loquitur) satis procaciter traduxit Gebhardus: legendumque contendit *stimulantem*. Nos autem jam plus semel vidimus, Beroaldi commenta, quae vocant isti censors, exstare in membranis, quibus veteriores adhuc non sunt inventae. nocuit viro multorum in literas meritorum, quod Scaligerum exper-

tus sit iniquiorem. Rex ille Perses, timidissimus atque ignavissimus, simulatione virtutis dignus haberi volebat proavo Achille, ad quem genus suum referebant Macedonum reges. Falso tamen ingentes istos animos prae se ferre videbatur, quum Martem expertus adversum, in vincula sese, mox etiam in triumphum duci a Romanis sit passus. signanter Livius L. 44. C. 4. *Ventum quidem erat eo, ut, si hostem similem antiquis Macedonum regibus habuisset Consul, magna clades accipi potuisset.* Sed quum ad Diuum per litora cum equis ibus vagaretur rex, & ab duodecim millibus prope clamorem & strepitum pugnantium audiret: nec auxilii copias, integros fessu submittendo: neque ipse, quod plurimum intoreras, certamine affinis. quum Romanus imperator, major sexaginta annis, & praegravis corpore, omnia militaria munera ipse impigre obires. Haec ad rem ipsam. nunc verbo *stimulantem* idoneum vadem accipe Horatium L. 1. Epist. 19.

Quid, si quis vultu torvo ferus, & pede mudo,

Exiguasque togas simulat tectore Catonem;

Virtutemque repraesentet moresque Catonis?

istud porro *stimulantem*, quod in nonnullis libris reperiri non inficior, quamvis defende- rint, Justus Lipsius ad L. 1. Velleji C. 6. & Franc. Modius Novantiq. Epist. 18. tamen nemini persulerunt. Longius multo abit elegantissimi Colvii conjectura infelix, legentis Not. in Apulej. L. 11. Metam.

Et Persen proavo simulantem pectus Achille.

stimulantem pectus, inquit, id est tumefaci- entem, *origentem*, ut *falsuasi* solent. quae noster hic ad Achillem, ea ad Alexandrum retulit Justinus L. 33. C. 1. *Perses, praeter Macedonicum invictae opinionis exercitum, decennis belli summas, a patre paratus, in thesaurois & horreis erat: quibus rebus inflatus, oblitus fortunae paternae, veterem Alexandri gloriam considerare suos jubebat.* haec ille omnia statim secunda congressione amisit, Achilli & Alexandro valde dispar.

40. QUIQUE TUAS PROAVUS] & hic *proavo* reponunt, ex libris. ego librum sequor Groninganium, in quo *proavus*. dixerat de rege Perle,

Non erat exuviis tantis Cornelia damnum:
Quin erat & magnae pars imitanda domus.

45 Nec mea mutata est aetas : sine crimine tota est:

Viximus insignes inter utramque facem.

Mi natura dedit leges a sanguine ductas:

Nec possum melior iudicis esse metu.

Quaelibet austeras de me ferat urna tabellas;

50 Turpior adfessu non erit ulla meo.

Vel tu, quae tardam movisti fune Cybebem,

Claudia, turritae cara ministra Deae.

Vel cui, commissos quum Vesta reposceret ignes,

Exhibuit vivos carbasus alba focos.

55 Nec

Perle, ferociam mentito proavi Achilles : nunc venit ad suum proavum L. Aemilium Paulum, qui totam Acacidarum domum fregit, atque excidit. Vellejus L. 1. C. 9. *Tum senatus populusque Romanus L. Aemilium Paulum, qui & praetor & Cos. triumphaverat, virum in tantum laudandum, in quantum intelligi virtus potest, Cos. creavit. is Persen ingeni paelio, apud urbem nomine Pydnam in Macedonia, fufum fugatumque castris exiit, delatisque ejus copiis, destitutum omni spe coegit e Macedonia profugere. quam ille linquens, in insulam Samothraciam profugit, templique se religioni supplicem credidit. Ad eum C. Octavius praetor, qui classi praefectus, pervenit; & ratione magis quam vi persuasit, ut se Romanorum fidei committeret. Ita Paulus maximum nobilissimumque regem in triumpho duxit. quibus paria apud Livium, Justinum, Plutarchum leges.*

44. QUIN ET ERAT MAGNAE] Groninganus, *Quin erat & magnae.* id quod mihi concinnius sonat.

47. MI NATURA DEDIT LEGES] quum aliae sint bonae legum metu, sibi pro omnibus legibus ait esse solam naturam. pari ratione Metellum laudat Cicero L. 2. ad Attic. epist. 1. *praeclare Metellus impedit, & impedit. quid quaeris? est consul φιλόματρος, & ut semper judicavi, natura bonus.*

47. A SANGUINE DUCTAS] dictas habet Groninganus. & sic legendum sciscit etiam Nic. Heinsius Nor. in Ovid. Epist. Medae v. 39. *dicere leges saepe occurrit apud optimum quemque scriptorem. inde foedus dicere,*

id est, certis legibus constituere, apud Papinium legitur L. 2. Theb.

Si tibi plena fides, si dicti cura maneres Foederis, ad fratrem completo justius anno Legatos hinc ire sinit.

tamen *in ductas non videtur mutandum:* quum Cicero dixerit L. 3. de Off. C. 17. *Nec vero in praediis solum jus civile, ductum a natura, malitiam fraudemque vindicat. &c.*

48. NEC POSSIM MELIOR] variant libri. sed legendum videtur ex superioribus, *Nec possum.* in me id praestat naturae bonitas, quod vix metus legum in aliis facit.

50. TURPIOR ASSENSU] bene Passeratius; *Turpior affessu.* nulla femina, sive nupta, sive virgo, inhonestior erit propterea quod mihi adfederit. adludit morem Romanum, quo in iudiciis amici adfidebant reis. ideo sub finem dicit:

Causa perorata est: stantes me surgite sestes. etiam hic expressit Tullium suum, orat. pro P. Sulla C. 2. *An vero, in quibus subfelliis haec ornamenta ac lumina reipublicae viderem, in his me apparere nollem?*

52. TURRITAE RARA MINISTRA DEAE] Nic. Heinsius malebat, *cara ministra.* probat, & res ipsa probat. sic Diana L. 11. Aen.

Gradietur bellum ad crudele Camilla,

O virgo, & nostris nequiquam cingitur armis, Cara mihi ante alias.

sic Venus ad Violantillam, L. 1. Silv. 2. Papinii:

Non ideo tibi tale decus, vultusque superbos, Maque dedi, viduos ut transmittare per annos Gen non cara mihi.

Ggg 2

opor:

- 55 Nec te, dulce caput, mater Scribonia, laesi.
 In me mutatum quid, nisi fata, velis?
 Maternis laudor lacrimis, urbisque querelis:
 Defensa & gemitu Caesaris ossa mea.
 Ille sua nata dignam vixisse sororem
- 60 Increpat: & lacrimas vidimus ire Deo.
 Et tamen emerui generosos vestis honores.
 Nec mea de sterili facta rapina domo.
 Tu, Lepide, & tu, Paulle, meum post fata levamen.
 Conditae sunt vestro lumina nostra sinu.

65 Vidi-

oportet profecto egregie caram fuisse Matri Deum, in cuius gratiam ederet tam insigne miraculum, cuiusque pudicitiam falso suspectam ipsa tueretur. Suetonius Tiber. C. 2. *navem cum sacris Matris Deum Idaee obhaerentem Tiberino vado extraxit, precata propalam, ut ita demum se sequeretur, si sibi pudicitia constaret.* Ovidius L. 4. Fastor. ipsam inducit precantem: *Supplicis, alma, tuae, genatrix foecunda Deorum,*

*Accipe sub certa condicione preces.
 Casta negor. si tu damnas; meruisse fatebor.
 Morte luam poenas iudice victa Dea.
 Sed, si crimen abest, tu nostrae pignora vitae
 Re dabis: Et castas casta sequere manus.
 Mota Dea est; sequiturque ducem, laudatque sequendo.*

Minucius Felix: Testis mater Idaea, quae adveniens suo & probavit matronae castitatem, & urbem metu hostili liberavit. ceterum matronam vocant, quotquot hujus historiae meminerunt: & quis non meminit? Papinius autem virginem dixit L. 1. Silv. 2.

non Claudin talis

Respexit populos mota jam virgo carina. nimirum ex usu sermonis Romani, quo virgines dicuntur & mulieres nuptae, etiam quae pepererunt. Virgilius Ecl. 6. de Pasiphae:

Ab virgo infelix, quae se dementia cepit?

Servius: VIRGO a viridiorae aetate: nam jam mater fuerat Phaedrae, Ariadnes, & Androgei. Calvus in 1o:

Ab virgo infelix, herbis pasceris amaris.

sic Astynomen, Chrysi filiam, L. Septimius virginem vocat L. 2. C. 30. quam paullo ante dixerat denuptam regi Eetoni. est itaque saepe actatis nomen, non integritatis. neque

tamen semper procedit regula Junii Phylargyrii, scilicet ad Eclog. 3, *virginem* dici etiam quae peperit, usque ad secundum partum; postmodum mulierem perhiberi. aliter jam a Servio edocti sumus.

58. DEFENSA ET GEMITU] male hic *Defensa* habent vulgatae. *Defensa* est in octo libris calamo exaratis, & in primis editionibus. quod bene exposuit Scaliger. veterem scripturam ejecit Volscus: neque diffitetur.

61. GENEROSOS VESTIS HONORES] ex hoc loco colligebat Scaliger, ornamentis consularibus elatas fuisse matronas, quarum filii magistratus curules gessissent: & Scaligeri fidem secutus Johannes Kirchmannus L. 1. de Funer. Rom. C. 10. id si vel maxime verum foret, nihil tamen faceret ad hanc nostram; quae rapta admodum adolescens duos reliquit filios; sed pueros, & qui per aetatem nullum gessisse poterant magistratum curulem. Veterior itaque est expositio Beroaldi, referentis honores vestis ad foecunditatem; idque vel lege vel more datum matronis plurium liberorum matribus, ut veste quam ceterae honoratiore efferrentur. vide Turnebum L. 23. Advers. C. 7. Behotium L. 1. Apophor. C. 14.

63. TE LEPIDE, ET TE PAULLE] ita haec distinxit Scaliger, ut regi debeant a verbo sequente *vidimus*. aliter autem Groninganus, & meo animo rectius:

Tu, Lepide, & tu Paulle, meum post fata levamen.

Conditae sunt vestro lumina nostra sinu.

Tu, o Lepide, tuque, o Paulle, filii mei, solatium estis mortis meae immarurae. in vestro complexu, in vestro sinu, oculos mihi

- 65 Vidimus & fratrem fellam geminasse curulem:
 Consule quo facto tempore rapta soror.
 Et bene habet. numquam mater lugubria sumfi.
 Venit in exsequias tota caterva meas.
 Nunc tibi commendo communia pignora natos.
- 70 Haec cura & cineri spirat inusta meo.
 Fungere maternis vicibus, pater. illa meorum
 Omnis erit collo turba ferenda tuo.
 Oscula quum dederis tua flentibus, adjice matris.
 Tota domus coepit nunc onus esse tuum.
- 75 Et si quid doliturus eris, sine testibus illis.
 Quum venient, ficcis oscula falle genis.
 Sat tibi sint noctes, quas de me, Paulle, fatiges:
 Somniaque in faciem credita saepe meam.
 Atque ubi secreto nostra ad simulacra loqueris,
- 80 Ut responsurae singula verba jace.
 Seu tamen adversum mutarit janua lectum,
 Sederit & nostro cauta noverca toro:
 Conjugium, pueri, laudate & ferte paternum.
 Capta dabit vestris moribus illa manus.
- 85 Nec matrem laudate nimis. collata priori
 Vertet in offensas libera verba suas.
 Seu memor ille mea contentus manserit umbra,,
 Et tanti cineres duxerit esse meos:

Discite

mihi meos clausistis, supremo pietatis officio
 erga matrem: in minore versu Nic. Heinsius
 legebat,

Condita sunt vestra lumina nostra manu.
 sed non addicunt libri; qui omnes, magno
 consensu, vestro sinu habent. & sane bene.
 Virgilius L. 4. Aen.

*Semianimemque sinu germaniam amplexa te-
 nebat*

Cum gemitu.

Pedo Albinovanus:

*At miserranda parens suprema nec oscula fixit,
 Frigida nec fovit membra tremante sinu.*

70. HAEC CURA ET CINERI SPIRAT IN-
 USTA MEO] Cicero Accus. I. in Verr. C. 44.
 homo importunissime, cur tantam injuriam P. An-

nio mortuo fecisti? cur hunc dolorem cineri ejus
 atque ossibus inuissisti? Accus. 5. C. 49. Non ex
 litibus aestimatis tuis pecuniam domum, sed ex
 tua calamitate cineri atque ossibus filii sui sola-
 tium vult aliquod reportare. Catilin. 2. C. 9.
 tantus illorum temporum dolor inuissus est civita-
 ti; ut jam ista non modo homines, sed ne pecu-
 des quidem mihi passurae esse videantur.

73. ADJICE MATRIS] quum tu, o Paulle,
 tamquam pater osculatus fueris liberos no-
 stros communes, meam quoque vicem fun-
 gere, & matris loco iterum osculare. in no-
 stris duobus est, adjice matrem. qua forma
 locutionis valde gaudebant seculorum tem-
 porum scriptores, jam inde a Tiberii princi-
 paru.

- Discite venturam jam nunc sentire senectam,
 90 Coelibis ad curas nec vacet ulla via.
 Quod mihi detractum est, vestros accedat ad annos.
 Prole mea Paullum sic juvet esse senem.
 Filia tu specimen censurae nata paternae
 Fac tentas unum; nos imitata, virum.
 Et seris fulcite genus. mihi cymba volenti
 95 Solvitur aucturis tot mea fata malis.
 Haec est feminei merces extrema triumpho,
 Laudat ubi emeritum libera fama rogam.
 Causa perorata est. flentes me surgite testes,
 100 Dum precium vitae grata rependit humus.

Mori-

92. SIC JUVAT] omnes libri, sic juvet. quod rectum est.

93. FILIA TU SPECIEM CENSURAE NACTA PATERNAE] felicissima est sagacissimi Lipsii correctio, L. 4. Ant. Lect. C. 1. & verissima,

tu specimen censurae nata paternae. quo plane modo legitur in Vaticano Livineji, Palatinis Gebhardi, Borrichiano, uno Colbertino, Groningano, & binis nostris. Tu, o filia, quae ita sancte nata es, ut censuram patris tui tuis exprimas moribus, imitare matrem tuam, & in uno solo matrimonio aetatem tuam exigit. Vox specimen notione eadem apud Tacitum legitur L. 3. Ann. C. 4. Nihil Tiberium magis penetravit, quam stulticia hominum accensa in Agrippinam; cum decus patriae, solum Augusti sanguinem, unicum antiquitatis specimen appellarent. nec semel Cicero ita locutus est, ac Plinius Caecilius. decore ex persona Corneliae conjugis noster poeta effert laudibus censuram mariti Paulli; quamquam in alia omnia discedunt historiarum monumenta. Vellejus L. 2. C. 95. Censura Planci & Paulli, acta inter discordiam, neque ipsis honori, neque reip. usui fuit: cum alteri vis censoris, alteri vita deesset: Paullus vix posset implere censorem, Plancius timere deberet, ne quidquam obicere posset adolescentibus, aut objicientes audire: quod non agnosceret senex. adde Dionem initio libri §4.

95. SERIE FULCITE GENUS] Lucretius L. 4.

Et quibus ante domi foecundae saepe nequissens

Uxores parere, inventa est illis quoque compars Natura, ut possent gnatis munire senectam.

100. DUM PRECIUM VITAE GRATA REPENDIT HUMUS] dum judicio inferno vita mea antea comprobatur. precium vitae vocat mercedem morum & sanctitatis ac pudicitiae, apud inferos sibi repensam, quorum integritatem in vindicando neque odium neque gratia obcaecat. humus sunt ipsi inferi. noster alibi terras appellat. sic L. 2. Eleg. 5.

Ah gemas in terris, ista qui protulit arte Jurgia sub tacita condita laetitia.

tum Eleg. 14.

illi sub terris sunt mala multa puellae, Quae mensita suas vertit inepta comas.

L. 3. Eleg. 3.

Sub terris si jura deum, & tormenta gigantes,

Tisiphone atro si furit angue caput.

Juvenalis dixit regna subterranea, Sat. 2. v. 149. loco alibi, nil fallor, producto. Cicero L. 1. Tusc. Quae. C. 16. in terram cadentibus corporibus, hisque humo testis, e quo dictum est humari, sub terra censabant reliquam vitam agi mortuorum. verum hujus versiculi sensum habemus. quem quam bene ad laudationem funebrem, atque ad honorem sepulturae, humi voce pro patria & civibus sumpta, detorserint interpretes, jam cuius, ut arbitror, liquidum est. priorum sententiarum in qualecumque compendium missis album calculum

Moribus & coelum patuit: sim digna merendo,
-Cujus honoratis ossa vehantur avis.

culum nuper adjecit Philippus Silvius, magnarius ille glandis negotiator.

102. CUJUS HONORATIS OSSA VEHANTUR AVIS] potior pars librorum *aquis* habet. eas *aquas honoratas* volunt esse, per quas Charon honoratas & honestas matronas vehit in Elysium. Scaliger, cui *aquis* placuit, de sepultura Consulari exponit. quo etiam Turnebus ire videtur L. 23. Advers. C. 7. horum neutrum mihi persuaderi potest: neque enim *ad honoratis* vel hic vel illic satis digne collocatur. memini Nic. Heinsum, virum acutissimum, olim mihi in familiari sermone indicasse, videri sibi legendum,

Cujus honoratis ossa ferantur avis.

i. e. *cujus ossa inferantur tumulis illustrium avorum.* ut *ferri* pro *inferri* noster dixerit, more suo solenni. Ea res multis ex antiquitate auctoritatibus fuscari posset, si ageretur nunc de reliquiis hujus matronae tumulo majorem inferendis. quod profecto nunquam in mentem fuit Propertio. Tota haec scena agitur apud iudices inferorum, quibus se purgat Cornelia de nescio cuius culpa suspitione. fuisse enim aliquo rumore perstrictam, non obscure colligas ex superioribus. diluto isto crimine, & vindicata morum suorum sanctitate, concludit, quum sibi vel ipsa coeli regio patere debuerit propter virtutis merita, jus & fas esse ut manes sui vehantur in Elysium apud suos avos, Scipiones & Libones, claros illos atque honoratos viros. quae

quum recte se habeant, quam minima mutatione scribendum arbitror,

Cujus honoratis ossa vehantur avis.

simile negotium iisdem prope verbis extrulit Peto Albinovanus, ejusdem aetatis poeta, in funere Drusi Neronis:

*Ille pio, si non temere haec creduntur, in arvo
Inter honoratos excipietur avos.*

porro *ossa*, ne quem id moveat, hic notant ipsos manes. ita paullo ante habuimus,

In mea sortita vindicet ossa pila.

& supra Eleg. 5.

Cerberus ulsor

Turpia jejuno terreat ossa sano.

nam Cerberum latratu trifauci appetere exsanguis umbras, notius est quam ut debeat multis probari. Horatius Epod. 5.

Quin, ubi perire jussus exspiravero,

Nocturnus occurrat furor,

Petamque vultus umbra corpis unguibus,

Quae vis Deorum est Manium.

Ovidius Diris in Ibin:

*Tum quoque factorum veniam memor umbra
torum,*

Insequar & vultus ossa larva tuos.

Seneca Epist. 24. nemo tam puer est, ut Cerberum timeat, & tenebras, & larvalem habitum nudis ossibus cohaerentium. & Cynthia, hoc ipso libro, Eleg. 7.

Nunc se possideam aliae, mox sola tenebo:

Mactum eris, & mixtis ossibus ossa toram.

FINIS.

JOANNIS PIERII VALERIANI

in Sex. Propertii antiquum caput.

Ergo haec illa boni facies veneranda Propertii?
Illa oculis facies semper amanda meis?
At non artificum ingenio, aut mortalibus ausis
Facta haec effigies : munus opusque deum est:
Sive Amor hanc, sive alma Venus, seu docta Minerva
Rarum a Vulcano pignus amoris habent.
Qua super, ut quondam de malo, (ita dicitur Apollo)
Certavere diu Cypria, Pallas, Amor.
At modus est pugnae impositus Jove iudice tandem,
Si rarum hoc vates Fuscus haberet opus.
Adsensere igitur : neque enim in mortalibus ullus,
Cui tantum adspirent Cypria, Pallas, Amor.

GUIDI POSTHUMI.

Pallida quod nimium male finxerit ora Propertii,
Ne precor artificem carpite : talis eram.
Finxit enim durae moerentem facta puellae:
Aruerat sanguis, fugerat ore color.
Hac ego marmoreos sumsi de Gorgone vultus:
Hujus eram vivus, mortuus hujus ero.
Vfus abest vitae tantum : verum hunc quoque & olim,
Alterius vivens pectore, non habui.

I N D E X I.

Omniū Verborū quæ habent Libri IV. Elegiarum P R O P E R T I I.

Ex numeris , Romani sive majores notant libros ; ex minoribus, illi qui comma (,) post se habent, Elegiam ; reliqui puncto (.) stipati , ejus Elegiæ versum. Ita ut I. 2, 3. 15. 20. 22. &c. significet illud verbum extare libro primo , elegia secunda , versibus tertio , decimo quinto , vigesimo & vigesimo secundo, &c.

- A.**
- a** I. 10, 9. 19, 22. II. 1, 72. 17, 13. 20, 69. 23, 2. 25, 14. 50. III. 1, 9. 2, 38. 51. 7, 59. 17, 1. 18, 2. 8. 33. IV. 1, 80. 4, 93. 8, 11. 9, 2. 11, 47.
- ab** I. 12, 19. 13, 24. 20, 50. 21, 2. II. 13, 1. 62. 15, 16. 19, 10. 45. 24, 13. 25, 70. III. 1, 24. 60. 63. 3, 20. 36. 39. 4, 7. 7, 53. 9, 13. 24. 16, 1. 32. 21, 23. 25. 23, 25. 26. IV. 1, 104. 126. 2, 10. 48. 3, 14. 19. 39. 4, 5. 27. 5, 24. 58. 6, 37. 59. 7, 5. 75. 84. 9, 9. 24. 10, 6. 9. 32. 41. 43. 44.
- abacta** III. 13, 30.
- abditā** II. 24, 12.
- abduci** I. 13, 28.
- abducta** II. 16, 1.
- abesse** II. 13, 32.
- abfuerit** II. 4, 10.
- abjecta** IV. 7, 90.
- abjectus** I. 14, 1.
- abiegnæ** III. 17, 12.
- abiegni** IV. 1, 42.
- abiegnō** III. 1, 25.
- abiere** II. 13, 33.
- abire** I. 4, 2. 5, 20. 13, 8.
- abit** II. 9, 12.
- abjunctos** II. 14, 12.
- abluit** II. 15, 26.
- abrepta** II. 7, 17.
- abrepto** I. 13, 2.
- abripitur** IV. 8, 5.
- abscissos** III. 9, 65. IV. 4, 70.
- absentes** II. 24, 43. III. 21, 31.
- absenti** I. 17, 5. II. 15, 32.
- absis** IV. 3, 2.
- absumtum** III. 8, 10.
- abstrahat** I. 19, 22.
- abstulit** III. 5, 65. IV. 1, 130.
- ac** II. 2, 11. 12, 51. III. 4, 13. 22. 8, 13. 13, 31.
- Acanthis** IV. 5, 61.
- acanthus** III. 7, 14.
- Acca** I. 21, 6.
- accedat** IV. 11, 91.
- accedere** I. 9, 19.
- accensæ** I. 20, 45.
- accensas** III. 14, 16.
- accensis** II. 23, 39.
- accessio** IV. 1, 19.
- accepere** III. 9, 52.
- accepta** I. 4, 16.
- accepti** I. 6, 34.
- acceptius** II. 7, 93.
- accepto** III. 11, 55.
- accessit** IV. 7, 86.
- accipe** I. 10, 12. II. 10, 18.
- accipit** I. 8, 20. II. 10, 32.
- accipit** IV. 9, 66.
- accubuisse** III. 13, 12. IV. 4, 66.
- accubuit** I. 3, 3. II. 23, 32.
- accumbes** II. 2, 40.
- accusent** II. 23, 81.
- acer** II. 18, 45. 23, 61.
- acerbac** II. 7, 3.
- acerno** IV. 4, 7.
- acernus** IV. 3, 59.
- acervos** IV. 4, 75.
- Achaemænis** II. 10, 1.
- Achaia** II. 21, 53.
- Acheloi** II. 25, 33.
- Acherontis** III. 3, 35.
- Achille** IV. 11, 40.
- Achillei** II. 7, 41.
- Achillem** III. 16, 27.
- Achillen** II. 7, 47.
- Achilleo** II. 25, 41.
- Achilles** II. 1, 37. 2, 49. 7, 17. 18, 29.
- Achillis** IV. 11, 39.
- Achivos** II. 7, 19.
- acies** III. 9, 69. IV. 2, 53. 4, 57. 6, 25.
- acrius** I. 9, 26. II. 1, 50.
- Acron** IV. 10, 9. 15.
- Acrona** IV. 10, 7.
- acta**, II. 10, 18. III. 5, 42.
- Actia** II. 1, 34. 13, 38. 25, 61. IV. 6, 17.
- Actiacum** II. 12, 44.

Hhh

Actius

I N D E X

- Astus** IV. 6, 67.
acuta II. 7, 76.
acutis III. 5, 15.
ad I. 3, 16. 5, 13. 18, 30. II. 1, 7. 2, 12. 45, 59. 5, 2. 6, 18. 7, 9. 67. 8, 7. 10, 15. 39. 40. 42. 11, 29. 12, 33. 13, 21. 61. 14, 13. 16, 7. 13, 47. 18, 16. 20. 27. 19, 9. 21, 40. 22, 20. 23, 20. 54. 68. 73. 29, 6. 38. 42. 53. 60. III. 1, 14. 46. 57. 2, 10. 14. 40. 47. 3, 1. 14. 35. 4, 14. 5, 5. 23. 6, 1. 7, 19. 27. 9, 62. 12, 7. 9. 22. 14, 24. 15, 36. 17, 6. 20, 1. 21, 41. 23, 18. IV. 1, 13. 24. 52. 70. 87. 110. 119. 2, 29. 39. 57. 3, 58. 62. 4, 31. 5, 11. 47. 6, 15. 70. 84. 74. 39. 91. 8, 9. 37. 42. 48. 50. 68. 71. 77. 9, 3. 40. 11, 2. 79. 90. 91.
adacta III. 21, 14.
adamanes IV. 11, 6.
adamantina III. 9, 9.
adcauillo II. 23, 92.
adde IV. 4, 59.
addeat III. 1, 15.
addictos III. 9, 32.
addictum III. 9, 2.
addidit II. 9, 5.
addita III. 7, 13. IV. 4, 33.
addite IV. 5, 76.
adcederas IV. 7, 9.
adco I. 19, 5. III. 14, 14.
adeptrus IV. 4, 93.
aderant III. 13, 23.
aderat I. 2, 21. II. 7, 53.
aderit I. 14, 29.
adefse III. 14, 2. IV. 1, 120.
adest IV. 6, 53.
adferat I. 6, 24.
adferet III. 14, 23.
adfigar III. 5, 15.
adjecimus III. 5, 43.
adjice IV. 11, 73.
adjiciam IV. 2, 41.
adimant III. 8, 25.
adimus III. 5, 2.
adire I. 3, 12. 20, 14. II. 18, 72. 25, 26. III. 20, 18.
adiffe III. 10, 34.
aditura II. 30, 60.
adligat I. 5, 12.
Admeti II. 5, 15.
admirante II. 13, 67.
admirantur II. 20, 21.
admirare II. 13, 63.
admissae I. 15, 38. IV. 8, 73.
admisso II. 22, 38. III. 2, 64.
admittit I. 16, 19.
admittit III. 20, 7.
admitto II. 25, 16.
admittor II. 13, 68.
admoram III. 2, 5.
admorfa III. 2, 53.
admota I. 3, 16.
admotas IV. 8, 11.
Adonem II. 10, 53.
adoperta II. 21, 45.
adoras IV. 8, 69.
adoro I. 4, 27.
adplicuisse I. 20, 20.
Adrasti II. 25, 37.
adscendo IV. 10, 3.
adscensis IV. 3, 63.
adscensu IV. 4, 81.
adstint II. 10, 23.
adspersa III. 12, 13.
adspexit IV. 6, 33. 9, 57.
adspice I. 2, 9. 15, 3. II. 17, 5. 22, 37. 25, 55.
adspiciam III. 8, 7.
adspicias II. 23, 17.
adspicienda IV. 1, 103.
adstituto II. 2, 12.
adsumis II. 19, 61.
adstant III. 5, 27.
adstitit IV. 6, 29. 10, 31.
adstrictus II. 18, 74.
adstringant II. 16, 9.
adtrulimus III. 5, 14.
advena IV. 1, 8.
adverso I. 14, 15.
adversos I. 1, 8. III. 13, 32.
adversum II. 7, 12. III. 9, 23. IV. 11, 81.
adverterit I. 1, 37.
advolvimur III. 15, 1.
adulter II. 25, 7.
adulterio II. 22, 38.
adunca III. 12, 6.
adulta II. 21, 36. IV. 7, 8.
Aeace II. 16, 30.
Aeacus IV. 11, 9.
Aeacae III. 10, 31.
Aeaci II. 23, 42.
aedem II. 11, 27. IV. 6, 11. 9, 29.
aedes II. 5, 1.
Aegaea III. 23, 12.
Aegaci III. 5, 11.
Aegaeo I. 6, 2.
aeger II. 1, 77.
aegra II. 17, 20.
Aegyptum II. 1, 37.
Aegyptus II. 24, 15.
Aelia III. 10, 38.
Aemilia III. 2, 8.
Aemonia II. 1, 65.
Aemonius II. 7, 26.
Aemonio I. 13, 21. 15, 20. II. 8, 4. III. 1, 26.
aenulor II. 25, 19.
aena II. 1, 56.
Aenea III. 3, 20.
Aeneae II. 25, 63.
Aeneam IV. 1, 2.
Aecolio II. 2, 29.
aequa II. 2, 14. IV. 6, 20.
aequabunt III. 7, 31.
aequaevis II. 2, 32.
aequales III. 6, 21.
aequant III. 1, 91.
aeque III. 6, 35.
aequo III. 7, 8.
aequor III. 3, 59. 7, 3.
aequora I. 11, 4. II. 13, 38. III. 5, 11. 13, 31. 20, 11.
aequore IV. 6, 19.
aequorcae I. 17, 25. III. 5, 33.
aequoribus I. 8, 20. 14, 12. 15, 10.
aequoris III. 20, 17.
acquis III. 17, 28. IV. 1, 120.
aer II. 21, 5.
aera III. 3, 28. IV. 5, 50. 7, 61. 11, 7.
acratas II. 16, 11.
acratia II. 16, 9.
acrato II. 23, 115.
acre III. 12, 12. 16, 25. 20, 30. IV. 5, 56.
aere II. 23, 55. III. 8, 5. IV. 6, 9.
Aefonias III. 9, 12.
Aefoniden I. 15, 17.
aestimer IV. 1, 66.
aestiva IV. 8, 37.
aestivis IV. 1, 124.
aestivo IV. 2, 16.
aestivos III. 19, 3.
aetna

aetna

I N D E X - I.

- aestu III. 23, 17. IV. 3, 39.
     45.
 aestuat II. 21, 5.
 aestum IV. 9, 63.
 aestus II. 24, 43. III. 5, 17.
 actas I. 4, 7. 6, 21. II. 4, 27.
     8, 11. 14, 7. 19, 19. 24,
     33. III. 3, 45. 23, 31. IV.
     11, 45.
 acetate II. 7, 79. 21, 21. IV. 12,
     127.
 acetatem III. 5, 21.
 actatis I. 7, 8.
 acterna I. 16, 48.
 aeterno I. 7, 18.
 aeternum II. 21, 57. III. 6,
     8. 21, 24.
 aeternus IV. 3, 22.
 aetherea II. 13, 50.
 Aetna III. 1, 45.
 Actnaeo III. 15, 21.
 Aetoli II. 25, 33.
 aevo III. 1, 63. 5, 7.
 aevum III. 3, 19. IV. 2, 55.
 affectae II. 21, 1.
 affectat IV. 5, 53.
 affixis III. 2, 27.
 afflabunt II. 22, 17.
 affueram I. 10, 2.
 Afra IV. 11, 30.
 Africa III. 18, 4. IV. 11, 38.
 Africus IV. 3, 48.
 Agamemnona IV. 6, 33.
 Agamemnoniae IV. 1, 111.
 Agamemnonias III. 5, 51.
 Aganippeae II. 2, 30.
 agat II. 20, 36.
 age IV. 9, 53.
 agedum I. 1, 21. IV. 9, 54.
 ager I. 13, 28. II. 2, 68. 20,
     30.
 aggere III. 9, 22.
 aggeribus I. 21, 2. II. 10, 48.
 agis II. 23, 69.
 agitabit II. 12, 32.
 agnatus I. 7, 5.
 agitat II. 13, 27.
 agitata III. 1, 43.
 agitatam II. 20, 5.
 agite III. 3, 7. 20, 11.
 agmina I. 7, 17.
 agmine IV. 10, 43.
 agnis IV. 3, 61.
 agor II. 23, 24.
 agrestem II. 24, 13.
- agrestes II. 15, 14, 22.
 agrestum III. 11, 25.
 agricolae II. 15, 8. 25, 74.
     IV. 8, 14.
 agris II. 15, 3. IV. 8, 2.
 agros II. 21, 25. III. 5, 67.
     11, 41.
 ah I. 5, 13. 6, 12. 11, 5, 30.
     15, 27. 16, 14. 17, 13. 18,
     21. 20, 12, 32. II. 5, 23.
     6, 11. 13, 4, 35. 17, 15.
     18, 63, 68. 23, 53. 24, 11.
     27. III. 1, 7. 5, 15. 13, 13.
     15. IV. 1, 74.
 ahenae IV. 2, 61.
 aheni III. 23, 13. IV. 10, 33.
 ah I. 3, 34. II. 22, 31. III. 2,
     14. IV. 4, 45. 88. 6, 37.
     8, 73. 9, 16. 10, 35.
 ajunt II. 13, 35. 23, 113.
     IV. 2, 7.
 ala I. 20, 29. II. 23, 56.
 alas I. 9, 23. II. 9, 5. IV. 1,
     101.
 alba II. 2, 20. III. 3, 46. IV.
     11, 54.
 Alba III. 2, 3. IV. 1, 35. 6, 37.
 albae IV. 1, 35.
 Albanus III. 21, 25.
 albos III. 23, 33. IV. 1, 32.
 Alcidae II. 19, 20.
 Alciden IV. 9, 38.
 Alcides I. 20, 49. IV. 9, 16.
     51.
 Alcinou I. 14, 24.
 Alcmenae II. 18, 25.
 Alcmaconiae III. 3, 63.
 Alcyonas I. 17, 2.
 Alcyonum III. 5, 15. 8, 9.
 Alexandria III. 9, 33.
 Alexin II. 25, 73.
 Argenti IV. 5, 68.
 alia III. 10, 16.
 aliae IV. 7, 93.
 aliam I. 12, 19. II. 8, 14. 18,
     40.
 alias I. 4, 21. II. 13, 10.
 aliena I. 8, 18. 15, 32.
 alienum III. 2, 47.
 alii II. 8, 31. 11, 21. 22, 5.
 aliis II. 8, 5.
 alimenta III. 20, 4.
 alio I. 9, 28. 13, 34. II. 9,
     18. 23, 51. III. 18, 6. IV.
     6, 9.
- alios IV. 9, 59.
 aliqua II. 11, 31. III. 22, 23.
 aliquam IV. 9, 45.
 aliquem IV. 9, 37.
 aliquid I. 7, 6. II. 3, 2. 4, 15.
     15, 27. 18, 11. 18. 25, 53.
     III. 10, 13. IV. 6, 81. 7, 1.
 aliquis II. 4, 25. 18, 5, 15.
     III. 22, 19.
 alis I. 3, 45. IV. 6, 47.
 alit II. 18, 42. IV. 4, 68.
 alitibus I. 16, 46.
 alitis II. 23, 23.
 aliud II. 17, 9.
 alius IV. 2, 19.
 alligat IV. 7, 80.
 alloquor I. 17, 2.
 alma IV. 9, 51.
 Alphesiboea I. 15, 15.
 alta II. 7, 30. 20, 52. 23,
     58, 106. III. 9, 57. 11, 36.
     IV. 1, 11.
 altae II. 1, 23.
 altas I. 3, 47.
 alter I. 5, 30. II. 1, 50. 2, 4.
     3, 13. 7, 8, 34. 17, 17. 22,
     11. III. 2, 23. 10, 23.
 altera I. 18, 11. II. 1, 47. 3,
     14. 11, 10. 18, 37. 38.
     19, 3. 23, 13. 14, 79. IV. 6,
     21. 7, 59. 8, 31. 11, 31.
     34.
 alterius I. 3, 36. 5, 30. 10,
     17. 11, 13. 16, 33. II. 7,
     5. 18, 53.
 alterna I. 9, 24. 20, 28. II.
     9, 7. 23, 67. IV. 4, 56.
     7, 18.
 alternae I. 11, 12.
 alternas II. 20, 54. III. 10,
     28.
 alternis I. 10, 10. IV. 5, 40.
 alterno IV. 2, 36.
 altricem IV. 1, 38.
 alrum III. 3, 59.
 alveus III. 5, 32.
 alumnis II. 24, 15. IV. 2, 9.
     3, 67.
 alumnus IV. 1, 37.
 ambulet III. 14, 13.
 amans II. 11, 28. 20, 69.
 amante II. 13, 65.
 amantem II. 13, 57.
 amantes I. 2, 23. 10, 15. 13,
     25. 15, 41. 16, 45. 18, 7.
     Hhh 2   19,

INDEX I.

- 19,25. II. 4,13. 6,3. 9,3.
 11,19. 12,53. 13,47. 20,
 33. 24,5. 43. III. 2,47.
 3,23. 11,35. 12,21. 14,
 11. 15,5. 11.
 amanti I. 5,23. 8,41. 20,3.
 II. 18,45. 79. 23,59.
 amantis I. 16,47. III. 14, 19.
 amantum III. 14,27.
 amara I. 19,20. II. 24,6.
 III. 10,10.
 amarae IV. 9,43.
 amaras I. 1,33. II. 13,59.
 IV. 3,19.
 amare I. 6,12. 12,8. 19. 13,
 32. II. 10,53. 18,18. 80.
 19,8. 20,28. 23,30. 25,
 24.
 amaris II. 13,29. IV. 7,55.
 amarus II. 15,6. 24,30.
 amas IV. 5,75.
 amasse II. 23,91.
 amat I. 2,8. II. 1,60. 5,16.
 amata II. 4,8.
 amator I. 7,13. II. 2,26. 16,
 35. 17,4. III. 12,32. 14,13.
 amatorem II. 17,14.
 amatorum II. 13,12.
 Amazonidum III. 12,15.
 ambo II. 16,18.
 ambular II. 1,79.
 amem III. 13,46.
 amens I. 1,11.
 amet II. 3,9. III. 19,20.
 amica I. 6,10. 18,20. II. 5,
 12. 6,21. 22. 13,26. 17;
 2. 23,25. 24,34. III. 6,
 40.
 amicae II. 13,21. 22,31.
 IV. 5,61.
 amice I. 10,14. 13,18. II. 7,
 2. 25,16.
 amici I. 1,25. II. 1,79. 7,
 65. III. 20,15. 23,9.
 amicis I. 11,25.
 amicitia I. 22,2.
 amico II. 10,51.
 amicos II. 25,5.
 amicta III. 20,8.
 amictu II. 1,13. 18,69. 19,
 81. 22,21. III. 13,3.
 amicus I. 13,12. II. 3,10.
 III. 18,9.
 amisso II. 10,51. 14,18.
 III. 5,53.
 amne IV. 2,10. 4,22.
 amnem IV. 7,55.
 amnes I. 1,23.
 amo I. 8,42. II. 7,36.
 Amor I. 1,4. 17,34. 2,8. 3,
 14. 7,20. 26. 9,12. 23,28.
 10,20. 12,16. 14,8. 15,
 16. 17,27. 19,22. II. 1,
 60. 2,6. 34. 7,16. 28. 8,
 30. 10,2. 22,18. 23,54.
 59. 24,42. III. 3,23. 14,
 16. 17,24. 19,9. 20,4. 10.
 22,16.
 amor I. 5,24. 11,18. 12,12.
 13,23. 19,12. 26. 20,12.
 II. 1,50. 80. 2,10. 4,10.
 6,20. 7,8. 12,30. 13,36.
 39. 18,14. 28,84. 19,6.
 57. III. 13,9. 117,18. 21,
 42. 23,36. IV. 3,49. 5,
 30.
 amore I. 1,16. 32,36. 3,44.
 4,26. 5,29. 6,27. 9,58.
 34. 11,6. 13,26. 22,33.
 14,10. 15. 17,20. 18,8.
 19,36. 20,1. II. 1,47. 48.
 2,13. 4,16. 6,6. 8. 7,24.
 32,98. 11,18. 12,12. 23.
 27. 19,3. 45. 61. 67. 71.
 20,27. 46. 23,87. 25,3.
 30. 34. 82. III. 4,38. 6,
 10. 18. 23. 13,1. 18,6.
 19,6. 17. 20,2. 33.
 Amore I. 9,11.
 Amorem II. 9,1.
 amorem II. 13,15. 19,17.
 amores I. 4,15. 7,5. 8,45.
 9,1. 12,5. 13,11. 15,19.
 16,19. 18,19. 20,51.
 II. 1,1. 7,31. 19,75. 21,
 39. 22,19. 25,25. 49. 71.
 IV. 4,24. 7,69.
 Amores III. 1,11.
 amori I. 6,21. 27. II. 25,1.
 amori I. 10,1. 14,7. II. 20,
 45. IV. 5,49.
 amoribus II. 24,7.
 amoris I. 11,30. II. 7,3. 12,
 29. 22,41. 23,26. 51. III.
 19,20.
 Amoris II. 10,36. III. 13,4.
 amoto I. 11,15.
 Amphiaracae II. 25,39.
 Amphiarus III. 11,58.
 Amphion III. 13,42.
 Amphionia III. 13,29.
 Amphioniae I. 9,10.
 Amphitryoniades IV. 9,1.
 amphora IV. 5,73.
 ampla I. 2,24. III. 4,32. 22,
 41.
 amplectens II. 7,47.
 amplexa II. 14,13.
 amplexo III. 16,12.
 amplexu I. 12,5. II. 12,7.
 20,49. IV. 5,33.
 Amycle IV. 5,35.
 Amymone II. 20,47.
 Amythaonia II. 2,18.
 an I. 6,13. 8,2. 11,9. 21,
 12,9. 17,11. 18,10. 17,
 23. II. 7,39. 11,30. 13,
 32. 14,27. 19,63. 21,13.
 23,97. 24,13. 15,26. III.
 3,67. 22,13. IV. 1,122.
 anchora III. 5,45. 23,16.
 Androgeona II. 1,64.
 Andromacha II. 16,2.
 Andromachae II. 18,38.
 Andromede III. 21,29.
 Andromede I. 3,4. II. 21,23.
 IV. 7,63.
 angue III. 3,62.
 anguiferae II. 2,60.
 anguino IV. 8,10.
 angulus IV. 9,65.
 angusta III. 12,30.
 angusto I. 8,33. II. 1,40. 45.
 25,43.
 Aniena I. 20,8. III. 14,4.
 Aniene IV. 7,86.
 anima H. 8,15.
 animae III. 16,30.
 animam I. 6,26. 13,17. II.
 10,43. IV. 5,67.
 animarum III. 10,33.
 animi II. 16,26. III. 3,32.
 6,17. IV. 1,45.
 animis I. 5,12. II. 4,18. 25,
 83. III. 4,35.
 animo I. 20,2. II. 12,17.
 III. 15,6. 20,10.
 animos II. 1,23. III. 13,5.
 16,17. IV. 7,11.
 animosa III. 7,9. IV. 1,107.
 animus III. 15,12. 20,25.
 IV. 5,61. 7,68.
 Anio III. 21,23. IV. 7,81.
 annalibus I. 1,15.
 anne II. 6,9.

anni

I N D E X I.

- anni IV. 2, 11.
 annis II. 14, 7. III. 23, 31.
     IV. 7, 73.
 anno I. 1, 7. II. 18, 67.
 annorum III. 1, 62. 10, 25.
     20, 31.
 annos II. 7, 37, 41, 97. 21,
     19. III. 5, 13. 21, 1. 23,
     23. IV. 11, 91.
 annosi IV. 8, 3.
 annosus II. 19, 41.
 annua III. 8, 31. IV. 1, 19.
     473. 8, 8.
 annuit I. 1, 31.
 annum III. 14, 9.
 annus I. 15, 30. II. 12, 38.
     19, 16. III. 3, 60. 13, 7.
     16, 15. IV. 5, 57. 8, 14.
 anfa IV. 1, 142.
 anferis II. 2, 584. III. 2, 12.
 Antaei III. 21, 10.
 ante I. 1, 2. 8, 36. 9, 29. 15,
     30. 16, 43. II. 8, 26. 9, 11.
     11, 17, 27, 32. 14, 6. 15, 5.
     14. 19, 66. 20, 18. 21, 9.
     45. 61. 23, 101. 25, 47.
     50. III. 2, 6. 3, 12. 4, 32.
     5, 69, 72. 6, 12. 8, 2. 14,
     16. 15, 37. 19, 7. IV. 1,
     2, 92, 132. 2, 46, 56, 60. 5,
     64. 6, 2, 28, 66. 9, 32. 10,
     13, 14.
 anteire I. 6, 19. II. 2, 51.
 Antigonaë II. 7, 83.
 Antilochi II. 10, 49.
 Antimacho II. 25, 45.
 Antinoo IV. 5, 8.
 Antiopae I. 4, 5. III. 13, 19.
 Antiope III. 13, 22, 39.
 Antiope III. 13, 12.
 antiqua IV. 1, 121.
 antiquae II. 1, 29. 2, 31.
 antiquam I. 19, 10.
 antiquas II. 23, 110.
 antiqui II. 23, 18. IV. 4, 2.
 antiquis II. 19, 47. 23, 83.
 antiquo II. 25, 56.
 antistitis III. 15, 37.
 Antoni III. 7, 56.
 antra II. 23, 28. III. 1, 52. 2,
     14. 11, 35. IV. 9, 12.
 antris I. 1, 11. 2, 11.
 antro II. 23, 95. III. 1, 5.
     IV. 4, 3. 9, 33.
 antrum III. 3, 65. IV. 1, 99.
 Anubin III. 9, 41.
 anum II. 23, 44.
 anus II. 3, 8. 7, 46. 14, 22.
     III. 23, 36. IV. 7, 40. 9,
     61.
 anxia I. 15, 17. II. 16, 2. 18,
     42.
 Aonium I. 2, 28.
 Aonium III. 2, 42.
 Apelleis I. 2, 28.
 Apelles III. 7, 11.
 aper II. 2, 8. 10, 54.
 aperire I. 10, 16. IV. 10, 1.
 aperit IV. 3, 54.
 aperta II. 7, 92. 23, 2. IV. 4,
     70.
 aperto IV. 3, 49.
 apertos II. 1, 75.
 apertus IV. 1, 42.
 Apidano I. 3, 6.
 Apolline III. 1, 47.
 Apollinis III. 7, 39. IV. 6,
     11.
 Apollo I. 8, 41. II. 1, 3. III.
     9, 69. IV. 1, 75, 133. 6, 69.
 apparent II. 22, 35.
 Appia II. 23, 44. IV. 8, 17.
 apposita II. 12, 9.
 appositum II. 7, 50.
 aprico IV. 10, 18.
 Apriles IV. 5, 35.
 apta III. 3, 40. 7, 47. 21, 19.
     IV. 4, 90. 6, 22. 9, 50.
 aptat III. 2, 36.
 aptissima III. 9, 33.
 aptus III. 21, 42. IV. 10, 19.
 apud II. 21, 49.
 aqua I. 11, 10. II. 1, 70. 13,
     46. 18, 12, 52. 20, 8, 32.
     25, 92. III. 2, 46, 52. 3, 52.
     4, 10. 5, 52. 16, 8. 20, 20.
     21, 2. 23, 12. IV. 1, 108.
     3, 38. 5, 12, 22. 6, 26. 7,
     56. 8, 84.
 aquae I. 11, 30. II. 7, 64. 23,
     109. III. 16, 2. IV. 6, 16.
 aquam I. 9, 16. 20, 24. II.
     23, 50. III. 1, 66. 10, 8.
     13, 18.
 aquas II. 20, 50, 54. 23, 110.
     24, 28. III. 2, 23. 3, 54, 64.
     10, 28. IV. 3, 48. 4, 48. 6,
     4, 58. 8, 58. 9, 62, 44.
 aquilae IV. 1, 92.
 Aquilo II. 4, 4. III. 5, 29, 71.
 Aquilonia I. 20, 25.
 Aquilonibus II. 4, 11.
 aquis II. 1, 32. III. 12, 16.
     IV. 1, 102, 124. 4, 4.
 aquosa IV. 3, 52.
 aquosus IV. 8, 1.
 aquosus II. 13, 51.
 ara IV. 4, 44. 9, 56. 67, 68.
     10, 48.
 Arabiac II. 8, 20.
 Arabio II. 2, 25.
 Arabium I. 14, 19.
 Arabs III. 11, 8.
 Arabum II. 22, 17.
 Aracynthe III. 13, 42.
 aram II. 23, 7.
 aranea II. 5, 27. III. 4, 33.
 arantes II. 12, 31. 15, 11.
 aras I. 4, 23. II. 2, 59. III. 8
     19. 19, 15.
 arata I. 6, 32. IV. 1, 78.
 arator II. 1, 43. IV. 1, 25.
 aratra II. 19, 42.
 aratris IV. 10, 19.
 aratro II. 2, 11. 25, 47. III.
     7, 41.
 aratur III. 3, 27.
 Araxes IV. 3, 37.
 Araxis III. 10, 8.
 arbiter III. 17, 27.
 arbitrio IV. 1, 143.
 arbor I. 18, 19. II. 20, 32.
     III. 11, 26. IV. 4, 4.
 arbore III. 2, 13. 21, 33. IV.
     3, 19.
 arborea III. 14, 28.
 arboreas III. 21, 37.
 arboribus I. 14, 6. 20, 36.
 arboris III. 17, 16.
 arbutus I. 2, 11.
 Arcadiis I. 1, 14.
 Arcadio I. 18, 20.
 Arcadios II. 21, 25.
 arcana IV. 8, 19.
 arcana IV. 7, 45.
 arce IV. 4, 27. 10, 9.
 arcem III. 7, 37. IV. 10, 31.
 arces III. 1, 25. 3, 53. 9, 25.
     13, 25. IV. 1, 65.
 arceffitus III. 15, 14.
 arcet III. 20, 22.
 arcis III. 7, 42. IV. 1, 125.
 Archemori II. 25, 38.
 Architae IV. 1, 79.
 arctos II. 18, 25.
Hhh 3   arcu

I N D E X I.

- arcu I. 7, 15.
 arcuit IV. 10, 39.
 arcum I. 9, 21.
 arcus III. 3, 17, 54. 10, 35.
     IV. 3, 66. 6, 25. 39, 55.
     56.
 ardeat IV. 7, 48.
 ardor I. 10, 10. 13, 28. 20,
     6. II. 10, 31.
 ardore I. 3, 13.
 ardoris I. 7, 24. II. 21, 7.
 arena I. 8, 11. 17, 8. II. 2, 7.
     7, 21. 19, 43. III. 5, 38. 9,
     35. 16, 3. IV. 8, 76.
 arenae III. 13, 33. 14, 29.
 arenas III. 2, 23. IV. 6, 83.
 arenis III. 12, 17.
 arenosis IV. 4, 17.
 arenosum IV. 1, 99.
 arentes II. 12, 51.
 arenti II. 13, 62.
 Arethusa IV. 3, 1.
 Arganthi I. 20, 33.
 argentea IV. 4, 23.
 Argiva II. 19, 79.
 Argivae I. 15, 22.
 Argivis I. 19, 14.
 Argo I. 20, 17.
 Argoa III. 21, 13.
 argumenta III. 7, 13.
 Argus I. 3, 20. II. 20, 39.
 arguta I. 16, 16.
 argutae III. 19, 18.
 argutas I. 18, 30.
 argutat I. 6, 7.
 arguto I. 18, 26.
 argutum II. 2, 34.
 Argyni III. 5, 52.
 Ariadna II. 2, 28. III. 15, 8.
 aries III. 11, 40. IV. 10, 33.
 aridus II. 12, 34.
 Arion II. 25, 37.
 Arioniam II. 20, 18.
 aris III. 15, 1. IV. 6, 7.
 aristas III. 17, 5.
 arma I. 7, 2. II. 1, 18. 7, 18.
     56. 13, 42. 20, 70. 23, 23.
     25, 6. 63. III. 2, 40. 3, 1.
     18, 34. 69. 6, 29. 33. 7, 26.
     47. 9, 46. 10, 6. 11, 9.
     12, 19. 15, 22. 19, 8. 20,
     27. IV. 1, 46. 47, 54. 86. 2,
     27, 52. 3, 30. 43. 71. 4, 18.
     30, 60. 6, 52. 70. 8, 88.
     10, 2. 47.
 armantur II. 10, 1.
 armata II. 9, 9.
 armatae I. 6, 22.
 armatis IV. 1, 148.
 armato III. 10, 12.
 Armenias I. 9, 19.
 armenta II. 23, 7.
 armigera III. 9, 10.
 armigeri III. 3, 8.
 armillatos IV. 8, 24.
 armis I. 6, 29. II. 1, 35. 6, 5.
     7, 27. 8, 1. 19, 41. III. 1,
     7, 29. 3, 34. 7, 19. 9, 29.
     21, 19. IV. 1, 27. 137. 2, 51.
     4, 19. 89.
 armorum IV. 6, 26.
 Arria IV. 1, 85.
 arripite II. 22, 8.
 arserit II. 13, 30.
 arserunt III. 21, 31.
 arte I. 2, 14. II. 1, 10. 46.
     2, 52. 5, 23. 10, 8. 19, 7.
     III. 2, 50. 3, 31. 48. 5, 44.
     7, 12. 23, 25. IV. 1, 6. 8,
     40.
 artem III. 1, 43.
 artes I. 1, 17. III. 7, 39. 18,
     7. IV. 5, 38.
 artibus I. 4, 13.
 articulis II. 25, 80.
 artificem I. 2, 8. II. 1, 60.
 artifices II. 23, 8. IV. 2, 62.
 artus II. 18, 21. IV. 8, 41.
 arva II. 2, 12. IV. 9, 19. 10, 30.
 arvis II. 20, 47. IV. 7, 81.
 arundine II. 20, 71. IV. 2,
     33. 7, 21.
 arundinibus II. 25, 68.
 aruspex III. 6, 17. 11, 59.
 Ascanio I. 20, 16.
 Ascanius I. 20, 4.
 Ascraci II. 25, 77.
 Ascracos II. 8, 29.
 Ascracum II. 10, 4.
 aselle IV. 3, 22.
 asellis IV. 1, 21.
 Asiae I. 6, 14. II. 2, 46.
 Asopi III. 13, 27.
 aspera I. 18, 43. II. 7, 11.
     IV. 9, 71.
 aspergat II. 18, 83.
 aspernata II. 10, 41.
 asperfas IV. 11, 34.
 asperfis I. 12, 16.
 asperxit II. 11, 5.
- aspicere I. 17, 6. II. 13, 29. 18,
     35.
 aspicias III. 21, 7.
 asseflu IV. 11, 50.
 assideant IV. 11, 21.
 assidet IV. 3, 41.
 assidua II. 1, 70. 15, 31.
 assiduae II. 14, 1.
 assiduas I. 8, 28. 9, 30.
 assidue I. 7, 13. II. 15, 11.
     III. 20, 3.
 assiduis I. 3, 5. 19, 24. II. 13,
     14.
 assiduo III. 9, 56. 14, 26.
 assiduos II. 24, 44.
 assiduus II. 9, 16.
 assuescent III. 3, 6.
 assueta IV. 3, 53.
 assueto I. 1, 36.
 astu IV. 5, 15.
 astutos IV. 5, 44.
 astrae II. 23, 106. III. 14, 15,
     16, 32. IV. 1, 103. 119.
 astris III. 15, 7.
 astro IV. 6, 59.
 astutiae III. 7, 54.
 at I. 1, 19. 5, 10. 6, 22. 31.
     10, 27. 13, 3. 15, 9. 16,
     34. 41. 17, 25. 20, 23. II.
     2, 6. 4, 17. 6, 5. 7, 25. 57.
     11, 11. 13, 13. 14, 9. 21.
     17, 1. 19, 19. 45. 57. 20,
     11. 49. 59. 22, 14. 24. 24,
     21. III. 1, 21. 53. 63. 5, 17.
     70. 71. 6, 37. 7, 14. 21. 9,
     71. 111, 47. 53. 12, 29. 13,
     43. 14, 7. 16, 7. 29. 17,
     25. 18, 5. 20, 6. 21, 27.
     23, 31. IV. 1, 91. 135. 2, 9.
     29. 47. 61. 3, 29. 4, 15. 55.
     87. 6, 59. 7, 11. 25. 29. 9,
     51. 63. 10, 25.
 Athamana IV. 6, 15.
 Athamantidos I. 20, 19. III.
     21, 5.
 Athenas I. 6, 13. III. 20, 1.
 Atlanta III. 21, 7.
 atque I. 6, 14. 7, 3. 6. 8, 15.
     9, 8. 11, 9. II. 2, 46. 7, 77.
     97. 10, 43. 11, 15. 12, 25.
     13, 19. 22. 15, 13. 16, 31.
     19, 82. 20, 8. 22, 16. 21.
     23, 7. 92. 24, 3. 25, 35.
     III. 3, 34. 45. 7, 26. 11, 59.
     15, 42. 16, 19. 20, 34.
     IV. 1,

I N D E X I.

IV. 3, 2. 2, 24. 52. 94. 4, 11.
78. 5, 67. 8, 24. 67. 73. 87.
9, 41. 11, 79.
atra II. 4, 12. 8, 34.
Attracis I. 8, 25.
atram IV. 7, 28.
atratis III. 3, 6.
Atrida II. 11, 1.
Atridae II. 7, 8.
Atrides III. 5, 53. IV. 1, 112.
atro III. 3, 62.
Attalicas III. 16, 19.
Attalidis II. 23, 46. IV. 5,
24.
Attalico II. 10, 22.
atterit IV. 3, 24.
Aueica II. 16, 6.
attigit I. 9, 29. 17, 27.
attingere I. 19, 9.
attollere I. 15, 37.
attollit IV. 6, 51.
attrita IV. 5, 50.
attritis II. 25, 68.
attulerat IV. 6, 31.
attulerint I. 11, 20.
avara I. 8, 38. IV. 7, 74.
avarac IV. 1, 93.
avari II. 18, 65. III. 10, 5.
avaris III. 5, 47.
avarus II. 21, 56. III. 22, 19.
auctor II. 7, 13. IV. 6, 53.
auctores IV. 3, 32.
auctoribus IV. 1, 77.
aucturis IV. 11, 96.
aucupio IV. 2, 34.
audaces II. 15, 20. III. 14, 6.
audaci III. 5, 40.
audacia II. 8, 9. 15, 23.
audax I. 15, 27. III. 6, 5. IV.
5, 13.
audent IV. 6, 45.
audet II. 7, 16.
audiat IV. 11, 3.
audire I. 8, 5. 11, 23. III. 9,
61. 6, 23.
audis II. 24, 23.
audistis IV. 9, 37.
audit IV. 9, 23. 9, 39.
audita II. 18, 49.
auditis IV. 5, 54.
auditos IV. 2, 8.
audituri IV. 7, 24.
ave IV. 1, 40.
avecta I. 2, 20. IV. 8, 15.
avelli IV. 1, 118.

avem II. 1, 72. 15, 24. III.
11, 32. 44.
avenam II. 25, 75.
Aventinae IV. 8, 29.
Aventino IV. 1, 50.
Avernalis IV. 1, 49.
Averno III. 16, 1.
aversa IV. 2, 75.
averfos IV. 9, 12.
aversus IV. 1, 75.
avertere II. 15, 29. III. 23, 9.
avertit III. 14, 17.
aves I. 18, 30. II. 19, 54. IV.
3, 32. 6, 44. 9, 30.
auferet I. 8, 16. II. 8, 34. 16,
18.
auretur I. 13, 5.
augur II. 17, 3. IV. 6, 43.
augure I. 13, 13.
auguror III. 1, 36.
Augusta IV. 6, 23.
Auguste II. 8, 19. IV. 6, 38.
Augusti III. 10, 2. IV. 6, 29.
Augusto III. 9, 50.
Augustus IV. 6, 81.
avi II. 25, 56.
avia IV. 9, 60.
avidis III. 11, 1. IV. 6, 34.
avis II. 21, 38. 23, 29. IV. 1,
68. 5, 6. 6, 20. 38. 11,
102.
avita IV. 11, 29.
avito II. 19, 23.
aula IV. 4, 53.
aulae IV. 11, 3.
aulacis II. 23, 46.
aulam III. 11, 39.
Aulide IV. 1, 109.
avo III. 18, 8.
avorum IV. 11, 11.
avos II. 1, 42. 10, 10. IV. 11,
30.
aura I. 8, 12. 16, 24. 17, 6.
18, 20. 50. II. 1, 78. 9, 8.
20, 30. 73. III. 20, 14. IV.
7, 60.
aurae II. 23, 57.
aurata III. 2, 14. IV. 7, 36.
auratas III. 1, 59.
auratis II. 1, 33.
aurato II. 24, 40.
auratos III. 11, 57.
aure I. 12, 6. II. 13, 48. 19,
58.
aurca II. 20, 6. 50. 23, 1.

III. 9, 12. 15. IV. 1, 5. 13, 17.
5, 21. 7, 85. 28.
aurem II. 17, 15.
aures I. 1, 37. II. 10, 15. 16,
13. 23, 73. 83. III. 13, 45.
aureus II. 2, 34.
auribus I. 12, 14. II. 10, 12.
13, 36. III. 4, 8.
auriculas I. 16, 28.
aurigae IV. 2, 35.
auro I. 8, 39. II. 23, 11. III.
3, 25. 11, 49. 55. 15, 37.
22, 21. IV. 1, 83.
Aurora II. 14, 9. III. 11, 16.
aurum III. 11, 5. 48. 50. 22,
7. IV. 5, 53. 7, 47.
ausa II. 21, 14. III. 9, 13. 41.
IV. 5, 42. 7, 42. 8, 22.
ausas IV. 7, 67.
ausim II. 4, 24. 15, 21.
ausis I. 5, 9.
Ausonias III. 21, 30.
Ausoniis I. 20, 12. II. 24, 4.
III. 3, 5. IV. 4, 41.
auspicio I. 3, 28.
auster II. 13, 56.
Auster II. 20, 36.
austeras IV. 11, 49.
austeri III. 12, 24.
austeros III. 2, 50.
aufus I. 3, 17. IV. 10, 11.
aut I. 2, 3. 5, 18. 22. 9, 10.
11, 11. 22. 12, 17. II. 1, 23.
27. 28. 31. 33. 49. 2, 9. 59.
7, 32. 68. 10, 6. 50. 13, 72.
14, 4. 15, 22. 18, 39. 43. 84.
19, 3. 65. 21, 14. 57. 58. 23,
79. 24, 19. 25, 28. 29. 40.
III. 1, 61. 62. 2, 43. 45. 3,
55. 63. 5, 31. 63. 6, 23. 26.
33. 11, 14. 32. 12, 23. 14,
29. 16, 11. 13. 28. 20, 7.
26. 27. 29. 31. 21, 36. 22,
15. 23, 10. IV. 1, 51. 77.
100. 101. 3, 5. 5, 51. 6,
32. 35. 74. 5. 8, 78. 11, 12.
19.
autem II. 23, 79.
autumnalia IV. 2, 15.
auxilia I. 1, 26.
auxilium III. 20, 9.
auximus III. 5, 44.
axe III. 3, 13. 9, 24.

B. Ba-

I N D E X I.

B.

Babylona III. 9, 21.
 Babylonius IV. 1, 79.
 Bacchae III. 21, 33.
 baccharo III. 15, 2.
 Bacche III. 15, 1. 6. 13. 20.
 IV. 1, 62. 6, 76.
 Baccho I. 3, 9. III. 1, 47.
 Bacchus II. 23, 34.
 Baetra III. 1, 16. 9, 26. IV.
 3, 7.
 Baetris IV. 3, 63.
 baculum IV. 2, 39.
 Bajae I. 11, 30. III. 16, 7.
 Bajarum III. 16, 2.
 Bajas I. 11, 27.
 Bajis I. 11, 1.
 baltea IV. 10, 22.
 barba IV. 8, 26.
 barbam IV. 9, 31.
 barbara IV. 3, 44. 5, 51.
 barbarus II. 13, 27. III. 2, 45.
 6, 31. 14, 14.
 Baridos III. 9, 44.
 Bassaricas III. 15, 30.
 Basse I. 4, 1. 12.
 beata II. 5, 6. 21, 28. IV. 7,
 60.
 beate II. 12, 2.
 beatis II. 16, 25. 19, 33.
 beatos II. 20, 25.
 Belgica IV. 10, 40.
 Belgicus II. 14, 30.
 bella II. 1, 25. 28. 8, 12. 9,
 16. 18, 32. III. 6, 32. IV.
 6, 69.
 belli II. 2, 45. 50. III. 9, 70,
 IV. 10, 23.
 bellica II. 12, 43. 19, 44. III.
 12, 15.
 bellicus IV. 4, 14.
 Bellerophon III. 2, 2.
 bello III. 3, 7. 4, 41.
 bene I. 1, 16. II. 22, 8. 25, 6.
 III. 22, 14. 23, 28. IV. 1,
 41. 90. 110. 141. 3, 40. 6,
 44. 11, 67.
 benefacta II. 1, 24.
 beneolenti III. 15, 27.
 benigna I. 10, 24. IV. 4, 64.
 beryllon IV. 7, 9.
 bibam III. 4, 8.
 bibas I. 14, 2.
 bibe II. 24, 36.

bibebat IV. 4, 14.
 bibemus II. 20, 32.
 bibent IV. 11, 4.
 bibere I. 5, 6.
 bibi IV. 7, 44.
 bibis II. 24, 25.
 bibistis III. 1, 6.
 bibit II. 21, 20. III. 2, 6. 3,
 26. 54. IV. 8, 30.
 bina II. 1, 22. IV. 8, 80.
 bis II. 7, 41. 16, 7. 18, 26.
 III. 1, 32. 4, 40. IV. 9, 18.
 Bistonius II. 23, 32.
 blanda IV. 5, 19.
 blandi I. 8, 40. IV. 6, 5.
 blandior I. 13, 31.
 blandis I. 20, 42. III. 22, 18.
 IV. 2, 137. 4, 23.
 blanditia I. 16, 16.
 blanditiae IV. 6, 72.
 blanditias I. 9, 30.
 blanditiis I. 15, 42. II. 15, 4.
 III. 11, 33.
 blandos I. 11, 13.
 blandus II. 2, 26.
 boaria IV. 9, 19.
 Boebeidos II. 2, 63.
 Boecorius II. 7, 83.
 bombyce II. 2, 25.
 bona II. 2, 38. 9, 4. 14, 28.
 III. 12, 2. 16, 16. 17, 7.
 22, 2.
 Bona III. 23, 19.
 bonae II. 17, 16.
 bonas II. 10, 15. 24, 28.
 bonis I. 2, 6. III. 11, 60.
 bono I. 10, 28. III. 12, 34.
 bonos II. 21, 14. III. 22, 10.
 bonum II. 25, 24.
 bonus II. 14, 6. 23, 74.
 Bootes III. 3, 57.
 Boreae II. 20, 70.
 Boream II. 20, 51.
 Borysthenidas II. 6, 18.
 Bospora III. 9, 60.
 bove III. 5, 67. 21, 36.
 boves II. 2, 16. 15, 26. 19,
 42. 23, 8. 24, 24. III. 3,
 57. IV. 1, 4. 22. 9, 4. 12.
 16. 17. 18. 10, 22.
 Bovillae IV. 1, 33.
 bovis II. 23, 114. III. 13, 38.
 17, 12. IV. 7, 58.
 braccati III. 3, 17.
 braccis IV. 10, 43.

brachia II. 1, 72. 12, 7. 203
 13, 24. 16, 9. 18, 6. 15.
 III. 5, 35. 9, 53. 12, 5. 9.
 20, 24. IV. 3, 12. 4, 26. 65.
 5, 45. 7, 66. 8, 67.
 braccia IV. 2, 44.
 Brennum III. 1, 51.
 breve II. 1, 82. IV. 7, 84.
 breviter IV. 8, 41.
 Brimo II. 2, 64.
 Bryseida II. 7, 23.
 Bryseide II. 16, 1.
 Briseidos II. 18, 29.
 Briseis II. 7, 47.
 Britanna II. 1, 86.
 Britannia IV. 3, 9.
 Britannos II. 14, 25. 20, 63.
 brumae L. 8, 9.
 Bruti I. 1, 45.
 bubus IV. 1, 8.
 buccina IV. 1, 13. 4, 61. 10,
 29.
 bulla IV. 1, 131.
 busta II. 1, 27. 10, 38. 16, 7.
 III. 4, 29. 14, 24. IV. 1,
 88. 6, 84. 7, 34.
 busto I. 19, 21. II. 1, 85. 10,
 33.
 bustum IV. 5, 75.
 buxa IV. 8, 47.
 buxo III. 22, 8.

C.

Caco IV. 9, 7.
 cacumina III. 3, 55.
 Cacus IV. 9, 9. 16.
 cadam II. 21, 42.
 cadant I. 10, 24.
 cadat IV. 6, 2.
 cadebat II. 18, 12. III. 4, 10.
 cadent I. 5, 14.
 cadentes I. 19, 23.
 caderent II. 11, 2.
 cades IV. 1, 71.
 cadet II. 21, 42. IV. 1, 144.
 Cadis IV. 6, 8.
 cadit II. 13, 52. III. 13, 34.
 14, 4.
 Cadmea III. 11, 7.
 Cadmeae I. 7, 1.
 Cadmi III. 7, 38.
 cado IV. 7, 34.
 caduca II. 23, 96. IV. 2, 53.
 cadunt I. 16, 34. 17, 4. II. 23,
 48.

I N D E X

48. III. 5, 24. IV. 4, 62.
caeca II. 1, 76. 20, 64.
caecare IV. 5, 15.
caecis I. 19, 8. II. 11, 17.
caeco II. 12, 11. IV. 8, 5.
 47.
caecum III. 12, 32.
caecus II. 18, 20.
caede II. 7, 22. 23, 67. III. 10,
 11. 17, 18. IV. 10, 25.
caedem IV. 3, 61.
caedite IV. 5, 75.
caeditur II. 18, 16. IV. 7, 41.
caelatis II. 1, 86.
caelestem I. 13, 23.
caelestia II. 2, 35.
caeli II. 1, 78. 21, 7. IV. 1,
 103.
caelo II. 1, 20. 13, 49. 18,
 35. 20, 61. 21, 37. 23, 90.
 III. 7, 47.
caelum II. 18, 26. III. 1, 58.
 15, 8. 21, 7.
Caenina IV. 10, 9.
Caeninum IV. 10, 7.
caerula II. 7, 53. 14, 28. 20,
 16. 21, 40.
caeruleo II. 14, 27. III. 5, 16.
caeruleus IV. 2, 43.
Caesar II. 6, 5. III. 3, 1. 7,
 27. 16, 32. IV. 6, 13. 59.
Caesare II. 1, 26. 23, 2. III.
 9, 68.
Caesaris I. 21, 7. II. 1, 25. 42.
 13, 41. 25, 62. III. 3, 13.
 7, 33. 9, 72. 16, 12. IV. 1,
 46. 6, 13. 56. 11, 58.
caesi IV. 10, 22.
caeso III. 7, 50.
Calais I. 20, 26.
calami III. 2, 30.
Calamis III. 7, 10.
calamo II. 15, 24. III. 11, 46.
 15, 34. IV. 2, 37.
calamos IV. 1, 24.
calathis II. 12, 52.
calathos III. 11, 30.
calcet II. 7, 82.
Calchas IV. 1, 109.
calent IV. 3, 62.
calice II. 24, 40.
callida IV. 3, 41.
Callimachi II. 25, 32. III. 1,
 1. 7, 43. IV. 1, 64.
Callimachus II. 1, 40.

Calliope II. 1, 3. III. 2, 51.
 IV. 6, 12.
Calliopea I. 2, 28. III. 1, 54.
 2, 38.
Callisto II. 21, 25.
calore I. 18, 17.
calores I. 12, 17. II. 12, 35.
caloris III. 6, 9.
Calpe III. 10, 25.
Calve II. 19, 40.
Calvi II. 25, 89.
Calypso I. 15, 9. II. 17, 13.
Cambysae II. 20, 23.
camera III. 1, 50.
Camilli III. 9, 59.
Camillos III. 7, 31.
Camoenae III. 8, 1.
Campania III. 3, 27.
campi II. 13, 34.
campis III. 2, 43. IV. 4, 17.
campo I. 22, 9. II. 18, 56.
 25, 35. 78. III. 9, 37. IV. 1,
 123. 10, 35.
campos III. 1, 28.
campum II. 8, 6.
cana II. 10, 40. 13, 22.
canac II. 14, 20.
canani II. 8, 12. III. 7, 47.
 IV. 1, 69. 72.
canant I. 2, 14.
canas IV. 9, 52.
canat II. 8, 11. 25, 72. IV. 6,
 78.
cancri IV. 1, 150.
candescat IV. 7, 43.
candida I. 17, 26. 20, 38. II.
 2, 19. 7, 48. 12, 1. 13, 24.
 18, 5. 8. 20, 16. 21, 51.
 22, 30. 23, 114. III. 9, 16.
 14, 3. 15, 29. IV. 1, 67. 74.
 4, 38. 6, 71. 8, 32.
candor III. 23, 8.
candore I. 2, 19. 20, 45. II.
 19, 77.
canc I. 9, 14. II. 21, 6. III. 11,
 46.
cancbar III. 13, 41.
canem IV. 7, 52.
canendo II. 8, 23.
canent III. 1, 16. 15, 34.
canere II. 23, 18.
canerem II. 1, 19. 28, 31.
caneret II. 14, 7. 25, 90.
cances II. 15, 20. III. 2, 48. 12,
 14. IV. 4, 38. 82. 8, 24. 46.

canis II. 14, 7. 25, 67. 77. III.
 16, 23. IV. 5, 71.
canistra III. 11, 28. IV. 8, 12.
canit II. 9, 24. IV. 4, 61.
canitiem I. 8, 46.
canitur IV. 6, 14.
Cannensem III. 2, 10.
cano III. 3, 9.
Canopi III. 9, 39.
canorus II. 25, 83.
canunt III. 4, 31.
cantabant IV. 8, 47.
cantamina IV. 4, 49.
cantantes IV. 9, 30.
cantantur II. 25, 87.
cantas IV. 1, 75.
cantat II. 1, 3. III. 17, 5. IV.
 10, 30.
cantatae IV. 5, 13.
cantet II. 9, 21. IV. 1, 68.
cantoris II. 18, 19.
cantu IV. 6, 61.
canum III. 14, 17.
Capanci II. 25, 40.
cape III. 7, 57. 9, 49. IV. 5, 63.
Capenae IV. 3, 71.
capere III. 12, 19.
Capharea III. 5, 55.
capiant II. 18, 78.
capient III. 20, 23. 20, 29.
capilli IV. 5, 69.
capillis I. 15, 11. II. 3, 5. III.
 4, 9. IV. 3, 15. 7, 41.
capillo I. 2, 1.
capillos I. 3, 23. II. 1, 7. III. 6,
 5. 13, 13. 23, 33. IV. 4, 37.
 7, 7.
capite II. 7, 64. III. 5, 4.
capiti II. 20, 65. 23, 35. III.
 1, 20. 7, 5. IV. 2, 30.
capitis III. 9, 3.
Capitolia IV. 4, 25.
Capricornus IV. 1, 108.
caprifice IV. 5, 74.
capripedes III. 15, 34.
capra II. 1, 30. 7, 62. 8, 22.
 23, 62. III. 1, 32. 3, 16. 9,
 60. 13, 6. IV. 4, 2. 8, 56.
 11, 84.
caprae III. 17, 4. IV. 10, 24.
captare II. 15, 19.
capte III. 3, 38.
capter III. 3, 31.
captiva II. 7, 25. 49. 16, 2.
 IV. 4, 31. 32.
 III capti-

I N D E X I.

- captivis* II. 1,32.
captorum I. 16,4.
capto III. 3,18.
captus II. 18,66. III. 23,25.
     IV. 8,70.
caput I. 1,4. 3,8. II. 1,36.
     4,26. 6,7. 7,40. 8,25. 9,
     23. 11,22. 12,33. 14,26.
     18,86. 21,19. 23,59. III.
     3,20. 44,62. 5,12. 64, 8,
     16,18. 9,26. 12,12. 13,
     16. 15,42. 16,26. 17,6.
     19,18. 21,31. IV. 1,52.
     106. 2,31. 3,44. 4,16.
     7,22. 8,86. 11,10. 55.
cara I. 19,18. II. 7,1. III. 1,
     53. 5,21. 8,11. IV. 11,
     52.
carac I. 11,21. II. 11,4. III.
     3,15.
caras III. 22,7.
carbata IV. 3,64.
carbafus IV. 11,54.
cardine IV. 8,49.
cardinibus I. 16,26.
care II. 18,67.
careat I. 19,3.
cari I. 15,16.
carina I. 3,1. II. 19,31. 64.
     20,1. III. 5,31. 49. 7,35.
carinae III. 23,15. IV. 6,17.
carinam I. 17,3.
carinis II. 13,39.
carior II. 7,34. III. 12,34.
carissima I. 8,31.
carius II. 23,10.
carmen I. 9,9. II. 1,9. 8,27.
     11,26. 23,6. 25,79. III.
     1,5. IV. 3,32. 6,7. 32. 7,
     83.
carmina I. 2,27. 7,20. 25.
     9,12. 16,16. 41. II. 2,29.
     32. 7,35. 8,29. 20,26.
     23,16. 24,38. 25,29. III.
     1,46. 53. 56. 2,35. IV. 1,
     51. 6,13.
carmine I. 3,42. II. 4,6. 8,
     15. 21,35. 43. 25,84. IV.
     1,133. 6,85.
carminibus I. 1,24. 7,4. II,
     8. 16,10.
carminis I. 7,10. 8,40. III. 1,
     39. 2,16.
caros I. 17,21.
carpant III. 15,16.
Carpathiae II. 4,11.
Carpathium III. 5,28.
carpe II. 13,8.
carpebant III. 4,16.
carpenta IV. 8,23.
carpere I. 6,33. 20,27. II. 4,
     23. 25,74.
carpitur III. 3,25.
carpsit IV. 3,19.
Carthaginis II. 1,23.
carus I. 4,22. 8,31.
cafa II. 13,20. 18,66. IV. 1,
     6. 9,28. 56.
caffibus IV. 2,33.
caffida III. 9,15.
Cafllope I. 17,3.
caffa II. 5,20. 23,116. III.
     10,15. 37.
caffae II. 22,27. III. 18,7.
     IV. 8,13.
Caftalia III. 2,13.
caffas I. 1,5.
caffis I. 11,29. II. 15,33.
Caftor III. 12,17.
Caftora I. 2,15.
Caftore II. 20,9.
Caftoris II. 6,16.
caffra I. 7,17. II. 6,15. 7,
     20. 8,8. 23. III. 10,25.
     IV. 1,135. 3,45. 4,8. 35.
     78. 6,34. 8,28. 10,18.
caffrenfia IV. 3,33.
caffrenfibus III. 7,19.
cafftris IV. 1,91. 3,18.
caffrorum IV. 4,29.
cafu I. 13,1.
cafum I. 21,1.
cafus III. 1,33. 14,21.
cataphraetus II. 10,12.
catena II. 12,25. III. 13,20.
     IV. 11,26.
catenae III. 21,29.
catenas II. 16,11.
catenis II. 1,33. IV. 7,65.
caterva IV. 11,68.
cathedra IV. 5,37.
catulae IV. 3,55.
Catulle II. 19,40.
Catulli II. 25,87.
cava I. 16,27. IV. 6,50. 8,
     42. 9,36.
avas IV. 10,13.
Caucafea II. 1,71.
Caucafias II. 19,54.
Caucafus I. 14,6.
cauda IV. 9,12.
caudae II. 18,59.
cave I. 7,25. 10,21. II. 10,
     41. IV. 4,46. 8,6. 77.
cavebo II. 13,73.
cavenda I. 10,20. III. 12,24.
cavere II. 17,18.
cavis I. 3,24. III. 2,28. 11,
     5.
cavit IV. 1,90.
cavo III. 12,12. IV. 1,15.
     12,149.
cavos IV. 5,66.
cauffa I. 11,26. 16,35. 18,
     10. II. 2,46. 50. 7,74.
     15,10. 18,90. 25,21. III.
     5,1. 11,3. IV. 6,51. 8,
     16. 79. 10,45. 11,99.
cauffas II. 1,12. 75. III. 5,41.
     IV. 10,1.
cauffata IV. 4,21.
cauffis IV. 5,29.
cauta IV. 11,82.
cauti III. 3,30.
cautibus I. 3,4.
cautus III. 16,25.
Cayftri III. 21,15.
cedidere II. 7,29. 8,1. 25,
     10. III. 10,14. IV. 8,53.
cecidiffe II. 16,4.
cecidit II. 2,2.
cecinere IV. 11,9.
cecini IV. 6,69.
ceciniffe III. 7,44.
cecinic III. 2,7. 23,37.
Cecropiis II. 16,6. 24,29.
cedam II. 7,75.
cedant III. 19,7.
cedat I. 9,28.
cede IV. 9,53. 54.
cedent III. 21,17.
cedente I. 3,1.
cedere I. 5,24. 9,31. 11,12.
     14,8.
cedite II. 2,65. 25,65.
celat I. 13,18. IV. 4,48.
celatis III. 23,31.
celator IV. 2,61.
celebrare IV. 1,19.
celebrarunt I. 16,3.
celebrata III. 1,55.
celer II. 15,22.
celerem IV. 4,69.
celeres I. 14,3. III. 7,18.
celo IV. 7,79.

celſa

I N D E X I.

caesa III. 7, 49.
cenſurae IV. 11, 41, 93.
cenſus III. 11, 11.
Centaure II. 24, 31.
Centaurs II. 2, 62.
Centauros II. 7, 11. IV. 6, 49.
centenis IV. 6, 47.
centum III. 5, 33. IV. 1, 14.
Cepheam IV. 6, 78.
Cephcia I. 3, 3.
cepiſſe II. 12, 15.
cepiſti III. 8, 15.
cepit I. 1, 1. II. 2, 19. IV. 1, 48. 9, 49.
cera III. 12, 8.
cerafos IV. 2, 15.
cerafſtae III. 21, 27.
Ceraunia I. 8, 19.
Cerauno II. 13, 3.
Cerberus III. 3, 66. IV. 5, 3. 7, 90. 11, 25.
cernat II. 20, 72.
cerne II. 13, 37.
cernere I. 6, 14. 17, 18. II. 18, 65.
cernet IV. 1, 65.
cernimus II. 1, 75. 9, 11.
cernis III. 3, 20. IV. 2, 16.
certa I. 19, 24. II. 25, 11. III. 6, 19. 11, 3, 61. 14, 21. IV. 1, 77. 9, 11.
certantes II. 7, 77.
certas III. 6, 18.
certamen III. 11, 19.
certatis III. 1, 13.
certe I. 18, 1. II. 6, 1. 7, 31. 8, 9. 9, 14. 12, 47. 13, 35. 14, 33. 20, 43. 23, 102. 24, 7. III. 20, 29.
certent IV. 6, 3.
certet II. 2, 21.
certis I. 3, 8. IV. 1, 77.
certo I. 7, 15. III. 19, 11. IV. 10, 46.
certos I. 8, 45. II. 22, 19.
cerrus I. 6, 36. 13, 6. II. 19, 22. 23. 25, 60.
cerva III. 21, 34.
cervice IV. 1, 43. III.
cervicibus II. 11, 11.
osryx III. 15, 31. IV. 10, 38.
ceſſabimus III. 22, 15.
ceſſant III. 11, 47.
ceſſantem I. 11, 1.

ceſſare II. 7, 18.
ceſſas I. 12, 1.
ceſſat I. 4, 26. 20, 31.
ceſſavit I. 6, 21.
ceſſit II. 25, 84. III. 16, 32. IV. 11, 33.
ceſſuros I. 14, 13.
ceſtum III. 12, 9.
cetera IV. 1, 136.
ceu IV. 5, 19.
chalybe I. 16, 30.
Chaoniae I. 9, 5.
Charifin IV. 1, 75.
Charybdis II. 20, 54. III. 10, 28.
Chiron II. 1, 62.
choreae II. 23, 33.
choreas II. 15, 15.
choreis I. 3, 5. II. 8, 5. III. 8, 23.
chori II. 23, 94.
choris III. 1, 54. 3, 42. 15, 22. IV. 7, 62.
choro I. 17, 26.
choros I. 20, 46. II. 2, 28. 21, 60. 25, 42. III. 1, 4. 15, 36. 21, 10. IV. 6, 70.
chorus I. 19, 13. II. 23, 30. III. 3, 58.
chryſolithos II. 13, 44.
Ciconum III. 10, 25.
Cibiſſa IV. 6, 74.
Cimbrorum II. 1, 24.
Cinarac IV. 1, 95.
cinerem II. 10, 31.
cineres III. 1, 36. 7, 37. IV. 11, 37. 88.
cineri II. 11, 16. IV. 1, 54. 53. 11, 70.
cingat IV. 1, 61.
cinge IV. 2, 31.
cingere III. 2, 42.
cinget III. 15, 30.
cinis II. 8, 36. 10, 46. 16, 16.
cinnamon III. 11, 8.
circa IV. 5, 39. 6, 62.
Circae III. 10, 27.
Circao II. 1, 55.
circo IV. 9, 35.
circuere II. 4, 26.
circum I. 4, 21. II. 12, 45. 23, 7.
circumdabat III. 11, 37.
circumdata I. 17, 17. II. 1,

33. 23, 115. III. 12, 29.
circumrigo I. 20, 37.
circumſtaremus II. 7, 65.
ciratos I. 8, 23.
Cithaeronis III. 1, 43.
citharam II. 8, 14. IV. 6, 69.
citius II. 6, 7. 12, 32. III. 17, 5.
cito I. 5, 26. II. 7, 73. 16, 36. 19, 6.
cive III. 9, 55.
cives I. 22, 5. III. 21, 41. IV. 1, 67.
civilia II. 1, 27.
clade III. 3, 28. 7, 38.
clades III. 3, 9.
clamabis IV. 2, 30.
clamant IV. 8, 14.
clamantis II. 20, 73.
clamaſſet I. 17, 23.
clamat I. 18, 18. IV. 8, 58.
clamate II. 15, 6.
clament III. 7, 46.
Clario II. 23, 9.
claffe II. 20, 63. III. 3, 2.
clafſem III. 5, 53.
clafſes II. 18, 33. III. 9, 59.
clafſica II. 1, 28. III. 2, 41.
clafſis IV. 6, 21. 47.
clavae IV. 9, 17. 39.
clauderet III. 5, 10.
claudet II. 10, 17.
Claudia IV. 11, 52.
Claudius III. 16, 31. IV. 10, 39.
clavis III. 12, 6.
clauſa I. 8, 24. 16, 18. II. 6, 9. 18, 68. 19, 70. III. 4, 14. IV. 9, 25. 62.
clauſae III. 12, 23.
clauſam I. 11, 11.
clauſas III. 2, 49. 11, 9. IV. 7, 89.
clauſis I. 3, 36.
clauſiſſet IV. 9, 44.
clauſit III. 9, 11. 16, 16.
clauſos IV. 3, 54.
clauſtra III. 7, 55. IV. 3, 72.
elementia II. 21, 47.
Clitumnus II. 15, 25. III. 2, 1. 23.
Clytemneſtrae III. 17, 19. IV. 7, 57.
Coa I. 2, 2. II. 1, 6.
coactis III. 3, 49.
 Iii 2   *coactus*

I N D E X I.

- coactus III. 23, 11.
 Coae IV. 5, 23, 55.
 cocleitis III. 9, 65.
 cocta II. 1, 74. IV. 5, 26.
     60.
 cocto III. 9, 22.
 codicis IV. 7, 40.
 coegit II. 2, 17.
 coelibis IV. 11, 90.
 coelo I. 10, 8.
 coelum IV. 11, 101.
 coepit IV. 4, 72. 11, 74.
 coeptrae III. 7, 57.
 Coeum III. 7, 48.
 cogar III. 20, 18.
 cogat I. 13, 32. 19, 23. II. 24,
     42.
 cogebat I. 15, 39. IV. 1, 13.
 cogemur I. 5, 29.
 cogere I. 5, 19. III. 9, 42.
 cogeret I. 3, 30. IV. 5, 8.
 cogeris IV. 1, 128.
 cogis I. 4, 2.
 cogitat I. 1, 17.
 cogitet II. 20, 29.
 cognatos II. 25, 5. III. 5,
     26.
 cognita I. 7, 14. 11, 17. 18,
     24.
 cognite IV. 6, 38.
 cognitus II. 2, 16. 22, 33.
     III. 13, 35.
 cognomen III. 9, 66. IV. 4,
     93.
 cognomina IV. 1, 69.
 cognosce III. 13, 39.
 cognoscere I. 6, 13. 12, 13.
 cogor I. 1, 8. 7, 8. 12, 14.
     16, 13. 18, 8, 30. III. 7, 22.
     20, 1. IV. 3, 35.
 cohibe II. 19, 70.
 Coi III. 1, 1.
 coiere III. 5, 60. 23, 18. IV.
     6, 19.
 Cois II. 1, 5. IV. 2, 23.
 coisse II. 1, 22. III. 1, 44.
     13, 8.
 coit III. 3, 58.
 Colchida II. 17, 11.
 Colchis II. 1, 56. 25, 8. III.
     9, 9.
 Colchum III. 21, 11.
 colendos IV. 11, 37.
 colis II. 15, 2.
 colit II. 20, 26. III. 1, 48.
 colla II. 1, 33. 70. 2, 23. 4,
     14. 8, 19. 23, 60. III. 9,
     38. 15, 29. 16, 23. IV. 3,
     26. 5, 39. 51. 6, 31. 72. 7,
     18. 8, 13. 24. 77.
 collata I. 4, 9. IV. 11, 85.
 collatam II. 2, 11.
 collatus III. 23, 7.
 collegi II. 1, 9.
 colles III. 15, 15.
 colligis III. 7, 29.
 Collinas IV. 5, 11.
 collis IV. 1, 2.
 collo I. 13, 15. II. 6, 7. 22,
     10. III. 6, 21. 10, 22. 13,
     10. IV. 1, 131. 5, 65. 73.
     8, 65. 11, 72.
 collocat IV. 4, 36.
 colloquium IV. 10, 32.
 colo IV. 1, 74.
 coloni IV. 1, 31.
 colonis II. 24, 29.
 color I. 2, 22. II. 14, 30. 19,
     78. III. 23, 7. IV. 3, 28.
 colorat III. 11, 16.
 colore I. 6, 6.
 colores I. 2, 9. 15, 39. III.
     11, 7.
 colu IV. 9, 48.
 colubris III. 9, 53.
 coluisse III. 3, 41.
 columba II. 20, 40. III. 21,
     13.
 columbae I. 9, 5. II. 12, 27.
     III. 2, 31. IV. 5, 63.
 columna II. 11, 25. III. 22,
     23. IV. 7, 83.
 columnas III. 9, 19.
 columnis II. 23, 345. III. 1,
     49.
 colunt III. 11, 48.
 coma II. 2, 57. 10, 56. III.
     14, 28. 17, 22. IV. 2, 14.
     9, 46.
 comae II. 2, 23. 14, 20. III.
     12, 28.
 comas II. 7, 22. 51. 14, 32.
     15, 12. 20, 4. III. 3, 46.
     8, 14. 15, 30. IV. 4, 22.
     5, 31. 6, 74. 8, 52. 9, 52.
     11, 34.
 combustus II. 23, 19.
 comes I. 20, 23. III. 14, 20.
     IV. 4, 80. 5, 46.
 comica IV. 5, 44.
 cominus II. 15, 22. III. 1, 26.
 comis II. 1, 8. 2, 60. 19, 36.
     III. 11, 18. IV. 7, 80. 8,
     61.
 comitante IV. 3, 16.
 comitarent II. 6, 15.
 comitem III. 11, 45.
 comites III. 1, 53.
 comitum IV. 4, 89.
 commendo IV. 11, 69.
 commiscuit II. 7, 85.
 commissa IV. 7, 19.
 commissae I. 10, 12.
 commissas IV. 4, 57.
 commissos IV. 1, 100. 11, 53.
 committam III. 14, 5.
 committe IV. 6, 53.
 committere II. 14, 37. III.
     7, 5.
 committet I. 4, 19.
 committit II. 2, 31.
 commoda II. 20, 62. III. 21,
     19.
 communes I. 11, 16. II. 23,
     67.
 communia IV. 11, 69.
 communis II. 23, 24.
 compesce I. 5, 1.
 compscere I. 16, 31. III.
     15, 1.
 compscet I. 13, 11.
 compita II. 16, 22. 18, 3. IV.
     1, 23. 3, 57.
 complebant II. 5, 1.
 complevit II. 13, 37.
 complexa I. 10, 5.
 complexae I. 6, 5.
 complexu II. 18, 29.
 complexus I. 43, 19. IV. 7,
     96.
 compone I. 9, 13.
 componere I. 7, 19. 15, 5.
     II. 5, 5. 7, 69. 20, 33. 25,
     41. III. 11, 63.
 compones II. 19, 21.
 componis II. 23, 69.
 composita I. 20, 22. II. 2, 6.
 compositam I. 11, 14.
 compositos I. 3, 33.
 composuere IV. 9, 74.
 composuisse II. 2, 64.
 compressa II. 20, 48. 23, 31.
 comprime IV. 2, 25.
 comta IV. 10, 20.
 conabar II. 20, 19.

conar.

I N D E X I.

conabere II. 15, 27.
 cenare I. 6, 19.
 concedere II. 12, 37.
 concedis III. 7, 59.
 concessa I. 16, 21.
 concessit IV. 2, 9.
 concessum II. 20, 74.
 concha III. 11, 6. IV. 5, 22.
 conchis I. 8, 39.
 concidit I. 3, 6. IV. 1, 92.
 concinit II. 21, 38.
 concita III. 1, 41.
 conciter III. 13, 45. 19, 8.
 concordēs II. 25, 6.
 concordī IV. 5, 6.
 concordia III. 4, 41.
 concedere I. 10, 11.
 concrepuere III. 16, 6.
 concreſcere IV. 5, 65.
 concretus IV. 8, 41.
 concubitus IV. 8, 36.
 concubuisse II. 12, 16.
 concurrere IV. 10, 35.
 concurrīt III. 7, 17.
 concuſſerit I. 7, 5.
 concuſſit IV. 9, 61.
 concuſſus III. 11, 53.
 cōdar III. 5, 72.
 cōdar III. 16, 25.
 cōde IV. 4, 59.
 cōdere II. 1, 42.
 cōdiderunt III. 9, 67.
 cōdidit II. 13, 42. III. 9, 25.
 cōdimus II. 1, 14.
 cōdit IV. 4, 68. 6, 16.
 cōdita II. 5, 24. 16, 10. III.
 17, 16. IV. 10, 45. 11, 64.
 cōditio II. 11, 16.
 cōditione III. 1, 60.
 cōdo III. 23, 19.
 cōferre II. 19, 33.
 cōfella II. 25, 89.
 cōfessum IV. 6, 79.
 cōfissa I. 11, 9.
 cōflavit IV. 7, 47.
 cōfusa II. 10, 13.
 cōgesto IV. 9, 31.
 cōjicit IV. 8, 57.
 cōjuge I. 15, 15. II. 7, 17.
 III. 10, 16. 23. IV. 3, 49.
 cōjugii III. 9, 31.
 cōjugis I. 15, 21. 19, 7. III.
 21, 42.
 cōjugium II. 7, 43. 12, 28.
 III. 11, 20. IV. 11, 11. 83.

conjungere I. 10, 15.
 conjunx II. 5, 15.
 conjux II. 21, 3. 48.
 conlata I. 5, 7.
 connexos II. 4, 23.
 Conone IV. 1, 80.
 conopea III. 9, 45.
 conor I. 3, 12. IV. 1, 57.
 conquire I. 2, 23.
 conruet II. 15, 14.
 conruit II. 7, 84.
 conscendens II. 14, 15.
 conscendere I. 6, 3. II. 8, 27.
 conscia I. 12, 2. 15, 14. 38.
 II. 10, 42. III. 13, 55.
 conscius I. 10, 2.
 consenuit III. 5, 50.
 conserva IV. 3, 69.
 confidat I. 8, 25.
 consilio I. 1, 6.
 consimili III. 4, 39.
 consitus IV. 4, 3.
 consortem I. 21, 1.
 conspicer IV. 4, 32.
 constabar IV. 8, 43.
 constans II. 25, 11.
 constantia II. 20, 27.
 constantis I. 1, 3.
 constat II. 7, 73.
 constitit I. 15, 18. 20, 21. III.
 16, 8.
 constitui IV. 8, 33.
 constringet III. 19, 9.
 consuemus I. 7, 5.
 consuetos I. 12, 5.
 consuevi I. 18, 25.
 consule III. 3, 38. IV. 11, 66.
 consulite III. 3, 10.
 consulto II. 25, 54.
 consuluit IV. 5, 17.
 consumit IV. 6, 55.
 consumpti I. 3, 37.
 consumta II. 23, 80.
 consumto II. 13, 9.
 consurgit IV. 1, 125.
 contactum I. 1, 2.
 contegis I. 22, 8.
 contemnas I. 7, 25.
 contemnens II. 8, 35.
 contemnere II. 10, 3.
 contemnet I. 4, 23.
 contemnis II. 4, 29.
 contemnitur I. 10, 25.
 contemta II. 21, 13.
 contemti I. 13, 9. III. 17, 3.

contempto I. 19, 21. III. 1, 37.
 contemptus I. 5, 13. II. 19, 59.
 contendat II. 19, 7.
 contendere I. 14, 7.
 contendis I. 4, 15. 7, 3.
 contendite II. 11, 19.
 contentum II. 23, 25.
 contentus III. 2, 39. 5, 67.
 IV. 11, 87.
 conterat II. 1, 46.
 conteritur I. 7, 9. II. 18, 71.
 contexeret II. 1, 35.
 contigerint II. 10, 13.
 contigit I. 12, 8. III. 2, 37.
 IV. 1, 94.
 contineant III. 19, 14.
 contingens I. 22, 9.
 contingere I. 8, 43.
 continuo I. 20, 1.
 contis III. 9, 44.
 contortis IV. 7, 80.
 contra I. 11, 25. 15, 37. II.
 1, 45. 18, 69. 23, 100. III.
 9, 13.
 contrahe III. 19, 4.
 contraria I. 5, 9.
 contudit I. 1, 10. IV. 2, 52.
 contulerunt II. 2, 35.
 conveniens III. 23, 28.
 convenit IV. 4, 79.
 conveniunt II. 1, 41.
 converte I. 17, 9.
 convertere I. 15, 23.
 convertite I. 1, 21.
 convicia I. 6, 15. III. 6, 11.
 conviva II. 25, 57. III. 5, 69.
 convivia II. 13, 5. 23, 81.
 III. 8, 25. 23, 21. IV. 4, 73.
 6, 71.
 copia I. 9, 15. II. 16, 24. 24,
 44. III. 6, 39.
 Corae IV. 10, 24.
 corbis IV. 2, 28.
 corda IV. 1, 12.
 corde II. 9, 6.
 Corinnae II. 2, 31.
 Corinthe III. 3, 28.
 Cornelia IV. 11, 13. 43.
 cornibus I. 3, 20. II. 4, 19.
 III. 3, 50.
 cornicis IV. 1, 101.
 cornicum IV. 5, 16.
 corniger III. 11, 39.
 cornu III. 2, 41. IV. 10, 33.
 cornua II. 15, 20. 24, 9. 18.
 Iii 3 25,

I N D E X I

- 25,48. III. 15,19. 17,12.
 21,35. IV. 4,39.
 corollae I. 16,7.
 corollas I. 3,21. II. 12,51.
 corollis II. 25,59.
 corona II. 8,26. III. 1,20.
 19,10. IV. 1,61. 2,17,29.
 10,4.
 coronas IV. 7,39.
 coronat IV. 4,8.
 coronatae III. 23,15.
 coronatas III. 8,19.
 coronatis III. 1,10. IV. 1,
 21.
 coronato IV. 7,59.
 coronatos III. 2,47.
 corpora III. 2,46. 3,31. 15,
 25.
 corpore I. 5,22. 20,48. II.
 2,58. 4,21. 20,57. 22,
 37. III. 12,3. 13,23. IV.
 2,1.
 corporis II. 25,15.
 corpus II. 7,51. 10,49. 13,
 69. III. 5,37. 16,30.
 correptum I. 3,13.
 correptus III. 23,13.
 corripere IV. 11,24.
 corripit IV. 8,11.
 corrui IV. 10,15.
 corruit IV. 10,16.
 corrumpas II. 3,3.
 corrumpere I. 8,21. II. 12,
 11. 15,9. 25,69.
 corrumpit III. 13,20.
 corrumpitur II. 24,33.
 corrupt II. 5,21. 23,114.
 24,28.
 corrupta II. 23,89.
 corruptas I. 11,27.
 corruptor II. 15,3.
 corticibus I. 18,22.
 cortina IV. 1,49.
 corvus III. 9,66.
 Corydon II. 25,73.
 corymbis III. 15, 29. IV.
 6,3.
 corymbo IV. 7,79.
 corymbos II. 23,35.
 Cossus IV. 10,25,35.
 costum IV. 6,5.
 cothurno II. 25,41. III. 15,
 39.
 cras IV. 4,45. 5,58.
 Crassæ IV. 6,83.
- Crassi III. 3,70.
 Crassos II. 8,18. III. 3,9.
 crastina II. 12,54.
 crater III. 15,37.
 creat IV. 1,79.
 creato II. 18,17.
 creber II. 23,47.
 crebro III. 6,15.
 credam II. 14,37.
 credat II. 25,1.
 crede I. 2,7. II. 4,10,29. 8,
 33. 20,53. 24,18. III. 7,
 31. 17,2. IV. 2,20.
 credebat III. 13,28.
 credere I. 15,42. 20,52. II.
 23,38,75. III. 4,4.
 credet II. 21,30.
 crediderim I. 1,23.
 credis III. 18,1.
 credita I. 15,34. IV. 1,91.
 11,78.
 credite IV. 4,60.
 creditur IV. 2,12. 8,10.
 credo II. 19,27,28.
 credula I. 17,6.
 credule II. 19,62.
 credulus I. 3,28.
 crepat IV. 3,58.
 crepitanti III. 9,43.
 crepitantibus II. 23,49.
 crepitem II. 3,4.
 crepuere III. 8,4.
 crepuit IV. 7,21.
 crescere III. 1,34.
 crescit III. 7,52.
 crescit III. 20,3.
 Creffæ IV. 7,57.
 Creffis II. 1,63.
 Cretaea III. 17,26.
 Cretæi III. 17,11.
 cretati IV. 5,52.
 creverat III. 11,36.
 crevere IV. 1,5.
 creverunt IV. 1,56.
 Creula II. 13,30. 17,12.
 crimen I. 11,30. 12,1. II.
 21,2. 23,26. III. 17,15.
 IV. 4,41.
 crimina I. 18,9. II. 21,7.
 23,22,80. 25,21. III. 9,3.
 22,14. IV. 7,70.
 crimine II. 5,26. III. 9,27.
 13,11. 16,7. IV. 11,45.
 criminis I. 4,20. II. 7,13.
 crines I. 2,3. 15,5. 17,
21. II. 4,23. 12,46. 18,
 9. III. 12,13. IV. 6,31.
 crySTALLUS IV. 3,52.
 crocino III. 8,22.
 crocos IV. 1,16.
 Croesi II. 20,23.
 Croesum III. 16,28.
 Croesus III. 3,39.
 crotaliftria IV. 8,39.
 cruces III. 21,37.
 cruciat II. 19,76.
 crudele II. 12,43.
 crudelem I. 8,14. II. 20,51.
 crudelia III. 5,3.
 crudelior I. 16,17.
 crudelis I. 20,4. II. 20,45.
 cruenta II. 10,38. III. 9,34.
 IV. 1,92. 11,2. 5,66.
 cruentantur III. 13,41.
 cruentar IV. 8,65.
 cruentum II. 7,49.
 cruor II. 7,88.
 crura II. 1,61.
 cubaris II. 12,17. 13,23.
 cubet IV. 7,54.
 cubile II. 20,34. III. 13,26.
 IV. 4,88.
 cubili I. 14,21. IV. 11,35.
 cubilia II. 2,41.
 cubitum I. 3,34.
 cucumis IV. 2,43.
 cucurbita IV. 2,43.
 cucurrit IV. 8,2.
 cui I. 20,49. II. 3,7. 14,6.
 17. 18,51,71,83. 25,55.
 III. 5,46,58. 6,39. 9,15.
 66. IV. 4,36. 7,75. 9,71.
 10,40. 11,29,53.
 cuiquam I. 9,23. 12,7. II.
 21,57. III. 21,31. IV. 7,
 13.
 cuique II. 19,71.
 cuius II. 5,18. 19,84.
 cujus I. 16,3. 20,45. II. 4,
 26. 5,2. 11,6. IV. 7,23.
 11,102.
 culmina III. 14,33.
 culpa I. 11,20. II. 11,31. 21,
 7. IV. 5,20.
 culpae I. 5,25. II. 23,24.
 IV. 8,73.
 culpam IV. 4,68.
 culpare II. 15,1.
 culta I. 2,26. II. 18,22.
 cultris II. 18,15.

cultu

I N D E X .

cultu I. 2, 5, 16.
 cultus IV. 8, 75.
 cum I. 4, 26. 6, 3. II. 5, 12.
     7, 85. 14, 19. 20, 9. 23,
     95. 112. 24, 20. III. 2, 15.
     3, 24-37. 38. 4, 37. 6, 33.
     16, 7. IV. 5, 76.
 Cumacae II. 2, 68.
 cunabula III. 1, 27.
 cuncta III. 13, 9.
 cuncti II. 12, 41.
 cunctis III. 16, 22. IV. 2, 21.
 cunis II. 5, 10. 10, 43.
 cupere I. 13, 17.
 cupias I. 10, 21.
 cupidus I. 20, 11.
 Cupidinibus I. 1, 2.
 cupidis II. 18, 37.
 cupido I. 2, 17.
 Cupido II. 14, 5.
 cupidos II. 24, 5.
 cupidus I. 8, 29. 19, 9.
 cupies I. 7, 19. 9, 19. III. 23,
     33.
 cupiet II. 23, 22.
 cupio I. 7, 10.
 cupis III. 7, 2.
 cupit II. 18, 61.
 cur I. 5, 22. II. 7, 13. 10, 50.
     18, 13. 15. 23, 1. 24, 44. 98.
     24, 16. 25, 1. 52. III. 2, 21.
     3, 54-55. 57. 58. IV. 7, 31.
     32.
 cura I. 1, 36. 6, 22. 8, 1. 11,
     5, 22. 15, 31. II. 1, 26. 13,
     2, 33. 19, 37. III. 12, 28.
     20, 33. IV. 1, 17. 2, 41. 11,
     70.
 curae I. 20, 35.
 curam II. 14, 5. 25, 9.
 curare IV. 2, 39.
 curarum I. 5, 10. III. 5, 4.
     15, 4.
 curas I. 10, 17. 18, 23. III. 5,
     51. IV. 11, 90.
 curent III. 7, 45.
 Cures IV. 9, 74.
 Curetis IV. 4, 9.
 curia IV. 1, 11. 4, 13.
 Curios III. 2, 7.
 curis I. 13, 7. II. 9, 4. IV. 3,
     41.
 currat III. 8, 21. IV. 3, 38.
 curre III. 4, 36. 18, 10.
 currens IV. 7, 84.

currenti IV. 5, 12.
 currere I. 2, 12. 14, 3. II. 1,
     34. 20, 17. 23, 39. III. 1, 14.
 curres I. 5, 13.
 curris IV. 2, 57.
 currit III. 13, 25.
 curru III. 1, 11. IV. 3, 9.
 currum II. 14, 15.
 currus I. 16, 3. II. 11, 24. 23,
     11. III. 7, 53. 9, 23. IV.
     11, 11.
 cursu I. 5, 2. II. 19, 65.
 cursus III. 17, 9.
 curta IV. 5, 68. 7, 22.
 Curtius III. 9, 63.
 curto IV. 1, 20. 5, 73.
 curva II. 14, 22. III. 15, 25.
 curvare III. 21, 35.
 curvas III. 5, 41.
 curvatas III. 21, 38.
 curve II. 23, 43. III. 3, 59.
 curulem IV. 11, 65.
 cuspidi II. 1, 65. 66. 23, 34.
     IV. 10, 8.
 custode I. 11, 15.
 custodes II. 5, 29.
 custodia I. 11, 21. II. 5, 31.
     14, 35.
 custodis II. 18, 65. 25, 61.
     III. 9, 11.
 custodit III. 3, 65. 15, 9.
 custodum II. 18, 70. III. 6,
     13.
 custos II. 22, 41. 23, 61. III.
     14, 24. IV. 7, 21.
 cyathos IV. 8, 37.
 Cybeae III. 21, 3.
 Cybebe III. 15, 35.
 Cybebem IV. 11, 51.
 Cybebes IV. 7, 61.
 cyclade IV. 7, 36.
 cynis III. 2, 39.
 Cydonia III. 11, 27.
 cymba I. 11, 10. II. 3, 11.
     III. 2, 22. 16, 24. IV. 6, 63.
     11, 95.
 cymbala III. 15, 36. 16, 6.
 cymbia III. 6, 4.
 Cymothoe II. 20, 16.
 Cynthia I. 1, 1. 3, 8. 22. 4, 8.
     19, 25. 5, 31. 6, 16. 8, 8.
     30, 42. 11, 1. 8, 23. 26. 12,
     6, 20. 15, 2. 26. 17, 5. 18,
     5, 6. 22. 31. 19, 1. 15. 21.
     II. 4, 1. 4, 28. 30. 5, 32. 6, 1.

19, 10, 7. 57. 13, 1. 11. 15,
 1. 7. 18, 82. 85. 22, 24.
 23, 27. 38. 41. 24, 2. 25,
 93. III. 20, 9. 23, 3. 26.
 IV. 7, 3. 85. 8, 15. 51. 63.
 Cynthus II. 5, 80.
 Cyrenaeas IV. 6, 4.
 Cytaeacis I. 1, 24.
 Cytaeis II. 1, 73.
 Cythaeon III. 13, 25.
 Cytherea II. 11, 25.
 Cyzicus III. 21, 1.

D.

da III. 7, 58. 15, 2. IV. 2,
     25.
 dabam I. 3, 24.
 dabat IV. 1, 86. 9, 10.
 dabis II. 4, 3. 12, 50. III. 16,
     20. IV. 2, 32.
 dabit I. 5, 10. II. 12, 39. IV.
     1, 54. 6, 80. 8, 25. 11, 84.
 dabitur II. 10, 30.
 dabunt I. 11, 28.
 Daedaleum II. 11, 8.
 damna III. 11, 2.
 damnata II. 23, 77. IV. 6,
     21.
 damnatae IV. 11, 15.
 damnatas IV. 7, 46.
 damnatis II. 13, 38.
 damnes II. 16, 30.
 damno I. 4, 25. II. 21, 43.
 damnosae IV. 5, 28.
 damnosus IV. 8, 46.
 damnum IV. 11, 43.
 damus I. 18, 17. II. 8, 28.
     IV. 7, 71.
 Danaas III. 21, 34.
 Danae II. 23, 115.
 Danaes II. 16, 19. 12.
 Danai II. 23, 4. III. 6, 31.
     IV. 1, 53. 113.
 Danaum II. 20, 38. III. 7, 40.
     9, 14.
 dandi III. 11, 13.
 dantes IV. 5, 47.
 dantur III. 6, 9.
 dapes III. 21, 30.
 Daphnin II. 25, 68.
 Dardana I. 19, 14. IV. 1, 40.
 Dardanio II. 11, 1.
 dare II. 8, 6. 13, 39. 20, 28.
     III. 5, 25. 7, 6. 9, 46. 11,
     28.

I N D E X I.

28. 18, 2. IV. 3, 32.
 darem II. 1, 34. 18, 88.
 daret I. 8, 37.
 das I. 18, 6.
 dat II. 8, 19. 18, 53. IV. 6, 57. 10, 3.
 data III. 6, 39. 13, 4. 19, 1. IV. 1, 98. 3, 16.
 date III. 1, 19. 3, 7. IV. 1, 67. 6, 5.
 datis III. 13, 6.
 dato IV. 8, 82.
 datos IV. 5, 40.
 datur I. 18, 28. II. 1, 47. 11, 16. III. 1, 14. IV. 2, 64.
 daturus I. 8, 37. III. 9, 38.
 de I. 3, 21. 26. 5, 26. 8, 17. II. 1, 16. 43, 71. 2, 4. 23, 26. 4, 21. 6, 14. 7, 28. 60. 8, 31. 9, 15. 10, 43. 13, 52. 14, 33. 16, 3. 14, 22. 17, 1. 9. 18, 12. 19, 14. 20, 24. 22, 17. 23, 71. 73. III. 1, 3. 17. 4, 1. 5, 4. 18. 7, 1. 10, 13. 11, 45. 12, 25. 13, 45. 22, 14. 23, 22. IV. 1, 7. 65. 133. 2, 20. 41. 4, 63. 5, 17. 7, 38. 10, 2. 11, 49. 62. 77.
 Dea II. 20, 10. 21, 12. 20. 23, 112. 24, 5. 14. III. 15, 35. 23, 19.
 deae II. 12, 16. III. 11, 41.
 Deae II. 23, 40. III. 19, 10. IV. 4, 15. 6, 62. 9, 25. 11, 52.
 Deam II. 23, 92.
 deas III. 11, 38.
 debes II. 23, 75.
 debet I. 18, 13. III. 4, 5.
 debilis II. 1, 32.
 debita I. 6, 17. 16, 44. 19, 2. 20, 35. II. 21, 60. III. 5, 25.
 debuit III. 3, 32.
 decedens II. 14, 11.
 decem I. 2, 38. 21, 62. 24, 2. 25, 69. III. 10, 25. 13, 8. IV. 6, 68.
 decens IV. 8, 52.
 decenter IV. 2, 45.
 deceptit II. 17, 11.
 deceptis I. 13, 5.
 deceptus II. 13, 54.
 decerpens I. 20, 39.
 decerpta III. 7, 49.
 decet IV. 4, 51. 8, 30.
 decidit IV. 10, 44.
 decies II. 3, 8.
 Decii IV. 1, 45.
 decimo II. 13, 68.
 decipiat I. 9, 25.
 decipit II. 25, 36.
 Decius III. 9, 64.
 declinat II. 1, 11.
 decolor IV. 3, 10.
 decori IV. 11, 29.
 decorus IV. 2, 22.
 decreto II. 23, 88.
 decrevit IV. 4, 77. 84.
 decuit III. 5, 35.
 decurrere II. 12, 41.
 decus I. 2, 5. 4, 13. III. 1, 64.
 decussa III. 11, 27.
 decusseris IV. 1, 141.
 dedecorare III. 21, 36.
 dedere III. 11, 34.
 dederis I. 5, 25. II. 12, 50. IV. 11, 73.
 dederit IV. 5, 55.
 dedi I. 16, 42. II. 7, 35. IV. 3, 12.
 dedisse II. 2, 36. 18, 74. IV. 2, 54.
 dedissent II. 1, 17.
 dedit I. 19, 14. II. 5, 11. 13, 44. 14, 29. 18, 17. 18. 21, 16. 23, 98. III. 5, 9. 6, 40. 9, 66. 13, 10. IV. 1, 112. 2, 48. 4, 87. 10, 12. 32. 11, 47.
 deducet II. 19, 45.
 deducit II. 18, 5.
 deducitur II. 16, 21.
 deducta I. 6, 15. II. 24, 38.
 deductae I. 1, 19. IV. 3, 13.
 deduxi I. 16, 41.
 deerit IV. 3, 3.
 defende I. 20, 11.
 defendere I. 16, 9.
 defendes IV. 6, 43.
 defendunt II. 18, 41.
 defensa IV. 11, 58.
 defessa III. 1, 54.
 defessus IV. 9, 34.
 deficient II. 8, 9.
 deficiet I. 8, 23.
 deficit I. 1, 7. III. 3, 49.
 deficiunt II. 21, 35.
 defit I. 1, 34.
 defixum I. 8, 13.
 deflere I. 16, 13.
 defluat I. 20, 2.
 degenerasse IV. 1, 81.
 degravat III. 5, 12.
 dehinc II. 2, 14.
 Dei III. 1, 32. 11, 52. IV. 2, 2. 3, 36.
 Deidamia II. 7, 54.
 deiecit I. 1, 3.
 deiectos II. 23, 13.
 deiecit IV. 3, 42.
 dein III. 8, 15. IV. 8, 83.
 deinde I. 13, 18. II. 10, 31. 13, 9. 18, 57. 23, 15. III. 20, 19.
 Deiphobum III. 1, 29.
 Deis IV. 1, 5.
 delectent IV. 5, 41.
 delectas II. 5, 5.
 deleverit II. 4, 27.
 delictis II. 12, 2. IV. 4, 74.
 delicta II. 3, 1.
 deligere II. 23, 106.
 Delon IV. 6, 27.
 delitiae IV. 7, 75.
 delicias II. 25, 74.
 delphinum II. 20, 17. III. 15, 25.
 deludet II. 12, 31.
 demens I. 8, 1. 13, 20. II. 14, 25. 23, 52. 53. III. 2, 15.
 dementia II. 7, 11. III. 6, 15.
 demere II. 1, 67.
 demersit III. 16, 9.
 deminuo II. 14, 5.
 demissa II. 21, 59. 22, 29.
 demissae II. 24, 37. IV. 8, 9.
 demissis I. 20, 43. II. 11, 11. 19, 36. IV. 2, 38.
 demisso IV. 7, 17.
 demonstrant III. 14, 15.
 Demophoon II. 18, 2. 13. 19, 30.
 Demosthenis III. 20, 27.
 demta III. 4, 2.
 demum III. 23, 17. IV. 8, 71.
 denegar I. 6, 9.
 denegit II. 19, 12.
 denique II. 23, 20. IV. 5, 33. 7, 27.
 denos II. 7, 41.
 dent I. 2, 13. IV. 9, 59.
 dentes IV. 5, 66.

deni

I N D E X I

- Septibus* II. 3,3. IV. 3,25.
dentis II. 23,12.
denuntiat IV. 3,61.
Deo I. 18, 20. II. 23, 112.
     III. 1,38. 5,16. 16,6. 17,
     14. IV. 1,86. 2,20. 3,16.
     9,13. 32. 11,60.
deos I. 1,8. 6,8. 7,16. II,
     16. II. 25,46.
Deos I. 15,26. II. 5,28. 12,
     48. 14,15. 16,3. 21,8.
     22,12. 25,26. III. 2,10.
     5,22. 8,12. 11,66. 12,
     20. 18,5. 19,12. 20,18.
     IV. 1,48. 83. 100. 132. 5,
     27.
deperditus I. 3,11. II. 23,
     19.
depinxit II. 5,19.
depluit II. 16,8.
deponat I. 8,29.
deponere I. 13,17.
deportant II. 23,43.
deposcit II. 19,65.
depositis II. 19,41.
deprecor II. 25,17.
deprenso II. 23,77.
descendere II. 21,37.
descendis II. 3,11.
descensus IV. 8,5.
describere IV. 1,57.
defecta IV. 10,37.
desere I. 11,27. II. 12,49.
     13,7.
deserta I. 3,43. 18,1,32.
desertae II. 17,16.
desertas I. 17,2.
desertis I. 3,2. 15,10. 20,
     36. III. 11,47.
desertos II. 5,28.
desertum II. 14,10.
desertus II. 7,17. 13,59.
deseruisse IV. 2,4.
desideret IV. 7,73.
desiderio III. 21,6. IV. 3,
     28.
desidia I. 15,6.
desidiae I. 12,1.
desiluiffe III. 15,26.
desine I. 5,31. 15,25. II.
     25, 41. 42. IV. 7, 78.
     11, 1.
definit III. 13,32.
desint II. 5,8.
desisto II. 16,36.
desit I. 2,29. II. 10,23. 20,
     41.
despectus I. 12,17.
despicere I. 14,24.
despicit II. 25,46.
desponderat III. 17,23.
desistit I. 8,30.
desistueret I. 20,46.
desunt I. 16,7.
det III. 7,27. IV. 3,26. 11,
     18.
detinuiffe III. 1,42.
detonsis IV. 8,15.
detrahat II. 2,11.
detrahit IV. 11,97.
detraheret IV. 11,10.
detraxerit III. 1,21.
detraxit II. 24,13. III. 9,35.
detriverat III. 22,3.
detrito III. 5,24.
detulit III. 1,18.
Deucalionis II. 23,109. 110.
devchor IV. 1,119.
devia II. 15,2. III. 14,28.
     IV. 9,27.
devictae II. 6,6.
devictis II. 11,23.
Deum II. 9,6. III. 3,61. 7,
     46.
devota II. 21,23. IV. 9,67.
devotam II. 23,39.
Deus I. 1,31. 3,14. 4,28.
     12,9. 13,22. II. 12,40.
     13,54. 20,49. 52. 21,34.
     23,15. 63. 25,5. 60. III. 3,
     1. 23. 48. 13,21. 16,8. IV.
     2,10. 34. 60. 11,3.
deus II. 1,63. IV. 6,60.
dexter IV. 9,72.
dextera III. 7,58. IV. 1,68.
dextra II. 22,39. III. 16,5.
     IV. 1,74.
dextrae IV. 3,6.
dextras IV. 4,36.
dextro III. 1,47.
Di I. 18,27. III. 5,11.
Dianae II. 15,17. 21,60.
     IV. 8,29.
dic II. 13,10. 23,111. III. 4,
     1. IV. 3,23. 8,17.
dicam I. 8,25. 11,26. III.
     15,21. IV. 1,71.
dicar I. 9,8. 19,11. II. 20,
     22.
dicas III. 5,46.
dicat I. 6,17. II. 20,24. 23,
     91. III. 5,40.
dicebam I. 9,1.
dicebar II. 11,12.
dicebas II. 2,1.
dicere I. 9,6. 34. 16,38. 18,
     30. II. 8,8. 18,50. 25,
     28. 62. III. 4,7. 22. IV. 1,
     73.
diceret II. 18,86.
diceret II. 10,50.
diceris II. 10,56. IV. 3,27.
dices II. 19,21.
dicet II. 8,36. 18,75.
dicetur II. 7,6.
dicit II. 17,8. 18,57. 20,
     25.
dicite I. 8,24. III. 1,5.
dicitur I. 8,32. II. 12,16.
     16,13.
dico II. 25,3.
dicor II. 19,4. IV. 2,10.
dicta II. 7,6. IV. 1,61. 10,
     48.
dictat IV. 1,133.
dicunt III. 1,41.
dicuntur IV. 4,11.
didici I. 10,13. III. 6,18.
didicit II. 7,70. III. 9,6.
diducar IV. 1,149.
diducere I. 13,19. II. 6,3.
die II. 13,68. 14,22. 19,34.
     21,18. III. 3,40. 10,21.
     IV. 2,16. 6,64.
diebus II. 2,33.
diem I. 14,10. II. 1,46. 7,
     58. 8,24. III. 1,36. 9,50.
     IV. 4,86. 7,26.
dies I. 8,44. 13,25. 15,11.
     II. 8,34. 12,24. 26,54. 13,
     33. 14,14. 16,18. 19,20.
     21,34. III. 3,12. 53. 4,40.
     5,20. 8,5. 9,36. 70. 10,
     32. 16,16. 20,34. IV. 1,
     69. 3,61. 4,72. 5,34. 58.
     6,86.
differat IV. 6,82.
differet I. 4,22. II. 18,73.
differor I. 16,48.
differre II. 7,43.
differitur II. 2,10.
difficile II. 13,64.
digesta II. 23,3.
digitis II. 1,9. III. 6,26. IV.
     11,14.
Xkk digi-

I N D E X I.

digito IV. 7,9.
 digitos II. 9,23. IV. 8,53.
 digitum III. 12,30.
 digna I. 13,29. II. 2,44,58.
 7,42. III. 21,40. IV. 6,12.
 11,101.
 dignam IV. 11,59.
 digne III. 13,36.
 dignior IV. 3,21.
 dignum IV. 7,83.
 dignus I. 13,34. III. 10,16.
 digressu I. 15,9.
 Dui II. 7,62. 66. III. 9,67. 11,
 41. 14,25. IV. 1,81. 6,
 65. 9,59. 10,37.
 dilapsus III. 11,58.
 dilata IV. 5,30.
 dilexit II. 19,29.
 diligit II. 19,69.
 dilige IV. 1,117.
 diluc III. 15,6.
 diluerentur IV. 5,12.
 dimissa IV. 1,131.
 Dindymus III. 21,3.
 dira II. 23,68.
 diras III. 11,53. 23,37.
 Dircaeae III. 15,33.
 Dirce III. 13,11,39.
 Diroen III. 13,58.
 directis IV. 8,61.
 diripere IV. 7,24.
 diris II. 8,1.
 diruit IV. 9,14.
 diruta II. 21,54. IV. 2,113.
 discat II. 19,8.
 discere II. 22,22. III. 9,8. 23,
 38. IV. 8,1.
 discedens III. 23,27.
 discedere I. 12,19. II. 4,9.
 6,7.
 discedis II. 15,1.
 discere I. 5,20.
 discessura IV. 11,35.
 disci III. 12,10.
 discite II. 17,16. IV. 21,89.
 disco IV. 3,37.
 discordia I. 2,17. 22,54.
 discuffit II. 20,20.
 discute III. 8,13.
 diserta III. 22,6.
 dispar I. 20,5.
 dispendia II. 18,63.
 dispeream II. 17,9.
 dispersa I. 21,9.
 displicat IV. 5,49.

disponens III. 3,31.
 dissidet I. 12,4.
 dissidium I. 11,28. II. 19,
 16.
 dissiluisse II. 13,50.
 distat III. 3,39.
 distulero III. 14,7.
 dities III. 3,1.
 Ditis III. 21,4.
 dia I. 10,22. 13,16. II. 4,2.
 6,2. 19,62. 74.
 diva II. 11,27.
 Divae II. 2,65.
 divae II. 21,61.
 diversa IV. 7,56.
 diversae III. 2,33.
 diversas I. 3,31.
 diversos I. 10,15.
 dives II. 13,19. 19,24. 23,
 98. III. 1,59.
 divi II. 2,35.
 divideret II. 6,3.
 dividit I. 12,10.
 divinas II. 20,50.
 divisa I. 12,3.
 divisit II. 24,5.
 divite III. 3,16.
 divitiae III. 11,26.
 divitias I. 6,14.
 divitiis I. 14,8. 15. III. 2,23.
 22.
 divos III. 9,27. IV. 2,17.
 diurna II. 7,44. IV. 9,48.
 divum IV. 2,55.
 dixerat III. 2,25. IV. 6,55.
 9,21.
 dixere IV. 4,71.
 dixerat I. 20,4.
 dixerunt II. 22,21.
 dixi IV. 1,81. 97.
 dixit II. 7,36. 12,6. 14,15.
 22,10. 39. III. 11,64. 22,
 15. IV. 1,50. 40. 22,65.
 89.
 doceat III. 6,22.
 docet II. 8,14.
 dociles IV. 2,63.
 docta II. 2,30. 8,36. 19,12.
 21,30. 23,84. 25,79. IV.
 5,5. 6,24.
 doctae I. 7,11. II. 10,11.
 III. 22,1.
 doctas I. 6,13. III. 20,1.
 docte III. 20,28.
 docti II. 25,89. IV. 3,36.

docto II. 23,70. III. 18,2.
 doctus I. 13,13.
 docuisti II. 7,15.
 docuit I. 1,5. 10,19.
 Dodona II. 17,3.
 dolatus IV. 2,59.
 dolebat I. 15,13.
 dolebis II. 4,15.
 dolentem III. 6,23.
 dolentes III. 8,7.
 dolere II. 14,4. III. 6,23.
 doleres III. 6,55.
 dolet I. 16,24. II. 8,18. III.
 6,10.
 doli III. 5,58.
 dolia II. 1,69. III. 15,17.
 dolis III. 9,33. 22,18. IV.
 7,16.
 dolitura I. 15,27.
 doliturus IV. 11,75.
 dolo II. 7,44.
 dolor I. 9,7. 14,18. 18,13.
 20,32. 22,6. II. 4,10. 7,
 24. 13,32. 18,45. 19,
 76.
 dolore I. 1,38. 18,26. III.
 5,34.
 dolorem I. 17,19.
 dolores I. 10,13. 18,3. II.
 1,59. III. 19,17. IV. 1,
 95. 5,71.
 dolori I. 7,7. 16,21. II. 13,
 23. 19,37. 24,21.
 doloris I. 13,9. 16,35.
 doluit II. 14,4. 21,11.
 domandus II. 25,50.
 domat II. 20,52.
 domet I. 9,5.
 domi II. 17,8. 22,22. 25,
 55. III. 10,37.
 domibus II. 20,67.
 domina I. 4,2. 16,17. II. 2,
 20. 7,95. 10,14. 25,14.
 III. 3,24.
 dominae I. 1,21. 3,17. 10,
 16. 16,9. 28,47. 17,15.
 H. 3,1. 4,17. 18,54. 64.
 19,57. 25,1. III. 2,32.
 4,2. 5,72. 13,28. 14,1.
 19,19. IV. 7,76.
 dominam I. 7,6. II. 2,52.
 11,21. 13,73.
 dominas III. 7,23.
 domini II. 25,74.
 dominum II. 7,49. 25,26.
 III. 22,

I N D E X I

III. 22, 24;
domiti II. 2, 14.
domitis IV. 3, 67.
domo II. 1, 58. 24, 18. 5, 20.
13, 22, 50. 14, 10. 16, 10.
17, 12. 19, 8. III. 4, 22. 8,
20. IV. 11, 62.
domos I. 6, 44. III. 9, 12. 10,
33. IV. 11, 40.
domuisse I. 1, 19.
domum I. 5, 20. 19, 20. II.
7, 38. 86. 16, 12. 22, 20.
23, 88. III. 3, 48. 70. 7, 26.
9, 28.
domus I. 11, 23. 20, 34. II.
8, 20. III. 1, 49. 58. 4, 15.
6, 38. 17, 20. 18, 9. IV. 1,
9, 80. 4, 5. II. 3, 24. 44. 74.
dona II. 2, 37. 10, 26. 11,
25. 13, 4. 18, 62. III.
2, 34. IV. 2, 42.
donabitur III. 12, 11.
donasset I. 17, 21.
donec I. 1, 5. 3, 31. 9, 29.
IV. 6, 85.
donet I. 2, 27.
donis II. 13, 29. III. 15, 13.
Dore II. 7, 44.
Dorica II. 7, 20. IV. 6, 34.
Doride I. 17, 25.
Doridos IV. 7, 72.
dormiet III. 4, 34.
dormire II. 14, 19. 24, 17.
dormit II. 5, 12. III. 10, 8.
Doroxanum IV. 5, 21.
dorso II. 23, 55.
dos IV. 4, 14. 90.
dotatae I. 8, 35.
dotem III. 17, 23. IV. 7, 48.
dracone II. 19, 10.
Draconis IV. 8, 3.
Dryades I. 20, 45.
Dryas II. 12, 12.
dubiae II. 10, 47.
dubias II. 20, 66. 23, 41.
dubio II. 3, 4. 4, 12.
dubita II. 16, 14.
dubius IV. 4, 81.
ducam IV. 6, 14. 85.
duce II. 11, 8. III. 7, 47. IV.
4, 93.
ducebant IV. 2, 23.
ducem II. 13, 37. IV. 10, 46.
ducentur II. 1, 58.
ducere I. 2, 24. 4, 14. 6, 2.

9, 9. 10, 6. 11, 5. 15, 40.
II. 1, 18. 10, 6. 13, 57. 19,
42. IV. 5, 9.
duceret II. 22, 2.
duces II. 7, 29. 8, 2. 12, 12.
III. 3, 18.
ducet I. 5, 16. II. 1, 85. 6,
21. III. 2, 40. IV. 7, 44.
duci IV. 3, 64.
ducibus IV. 10, 2.
ducis II. 8, 8. III. 9, 56. IV.
10, 40.
ducit I. 14, 10. II. 23, 44.
ducite III. 3, 8. 20, 13.
ducitur III. 4, 26. 7, 8. 13, 7.
40. 22, 18.
ducta IV. 1, 40. 80. 3, 34.
ductas IV. 11, 47.
ducti III. 1, 57.
ductor IV. 10, 9.
ductus IV. 6, 66.
ducuntur I. 7, 1. IV. 6, 13.
dulce IV. 11, 55.
dulces IV. 2, 15.
dulcia I. 8, 32. II. 4, 17. 23,
18. III. 8, 25. 13, 10. 19,
8.
dulcior III. 6, 29.
dulcis I. 12, 6. II. 18, 52. 19,
78. III. 5, 69. 6, 1. IV.
4, 5.
dulcius I. 2, 14.
Dulichiae II. 11, 4.
Dulichias II. 2, 59.
Dulichio II. 17, 13. III. 3,
39.
dum I. 2, 32. 3, 45. 4, 9. 7,
1. 9, 17. 13, 5. 14, 14. 23.
19, 25. II. 4, 14. 11, 11.
12, 23. 49. III. 5, 7. 6, 3.
31. 11, 52. IV. 1, 89. 91.
4, 25. 32. 5, 57. 61. 6, 14.
9, 58. 10, 23. 33. 11, 100.
dummodo III. 25, 17.
duo I. 20, 25. II. 10, 39. 18,
41. 20, 39. III. 9, 23. IV.
1, 88. 93.
duorum II. 21, 41.
duos II. 6, 4. 20, 30. 33. 22,
36.
duplicentur I. 8, 9.
duplici I. 3, 13. III. 1, 22.
dura I. 7, 8. 8, 6. 15, 1. 17,
16. 18, 28. II. 1, 88. 18,
11. 43. 60. 19, 17. 23, 65.

III. 1, 20. 3, 24. 9, 20. 13,
16. 20. IV. 2, 23. 4, 52.
durac I. 1, 10.
duram I. 7, 6.
durare I. 6, 11.
duras II. 23, 103. III. 12, 20.
dure II. 25, 44.
duri II. 23, 81.
durior I. 16, 30. 19, 4.
duris I. 3, 4. 14, 18. 16, 18.
22, 4. II. 4, 7. 24. IV. 9,
50.
duritiae III. 10, 20.
durius I. 6, 18. 15, 28. II.
13, 65.
duro I. 4, 10. 6, 36. II. 1, 41.
7, 14. 13, 62. 19, 51. 24, 10.
III. 5, 62. 12, 8.
duros I. 20, 13. II. 25, 49.
durum III. 13, 29.
durus I. 3, 14. II. 10, 54. 25,
34. III. 18, 32.
dux II. 2, 28. 19, 20. 20, 40.
III. 11, 40. 20, 26. IV. 10,
31. 46.
duxerit I. 15, 30. IV. 11, 88.
duxisse III. 1, 41.
duxisset III. 9, 68.
duxisti II. 7, 59.
duxit II. 12, 4. III. 9, 25.
duxti. I. 3, 27.

E.

e I. 3, 36. 5, 6. 11, 8. 21, 6.
II. 1, 6. 4, 5. 12, 14. 13,
69. 16, 8. 18, 29. 24, 19.
III. 2, 37. 3, 26. 11, 6. IV.
1, 59. 3, 4. 28. 35. 71, 48.
10, 42.
ea II. 1, 46. 7, 74.
eadem II. 7, 11. 21, 24. 23,
101. III. 4, 36.
eam III. 4, 29.
eas II. 3, 2. III. 10, 19. IV.
1, 148.
eat I. 4, 10. II. 5, 30. III. 1,
8. 3, 60. IV. 6, 6.
ebibar II. 19, 11.
ebore III. 20, 30.
ebria I. 3, 9. III. 2, 48. IV. 4,
76. 5, 46.
ebur IV. 7, 82.
eburna III. 1, 50. IV. 6, 8.
eburnis II. 1, 9.

Kkk 2   ebur

I N D E X I.

eburno II. 10, 21. III. 2, 25.
 7, 15. IV. 2, 5.
 eburnos II. 18, 61.
 ecce I. 9, 3. II. 22, 20. III.
 23, 15. IV. 7, 59.
 ecquando II. 7, 39.
 ecquid I. 11, 1. II. 18, 58.
 ecquis I. 11, 6.
 edicta II. 6, 2.
 edificare IV. 3, 35.
 edit IV. 1, 121.
 edita III. 8, 11.
 Edonis I. 3, 5.
 eductos. III. 7, 51.
 eduximus II. 7, 97.
 effecerat III. 22, 7.
 effectu I. 10, 28.
 effectum III. 7, 27.
 effectus III. 22, 10.
 effingere III. 7, 9.
 effuge I. 9, 30.
 effugere I. 21, 8.
 effugies II. 7, 87.
 effugit IV. 7, 2.
 effulto III. 5, 64.
 effusa II. 10, 56.
 effusus IV. 8, 18.
 effuso II. 24, 39.
 egens III. 19, 20. IV. 9, 35.
 egerat IV. 9, 2.
 egerit IV. 8, 18.
 egeffit IV. 6, 34.
 eget II. 1, 77.
 egit I. 10, 20. 22, 5. II. 2,
 28. III. 3, 30. 9, 10. IV. 1,
 32.
 ego I. 1, 23. 2, 25. 3, 11. 5,
 27. 6, 1. 11, 29. 7, 22. 8,
 22, 31. 39, 42. 10, 15. 12,
 11. 13, 14. 15, 19. 15, 1.
 41. 16, 5. 47. 17, 2. 19, 1.
 21, 4. II. 1, 19. 2, 9. 26. 3,
 7. 6, 9. 7, 5. 33. 8, 4. 23.
 9, 20. 10, 8. 9, 16. 26. 11, 9.
 25. 13, 59. 68. 14, 5. 24. 37.
 15, 17. 31. 16, 11. 28. 32.
 18, 34. 86. 19, 25. 26. 27.
 28. 46. 48. 20, 9. 19. 21,
 44. 22, 33. 41. 25, 18. 58.
 III. 1, 3. 6, 17. 27. 7, 35.
 9, 7. 27. 13, 1. 15, 21. 39.
 20, 17. 24. 23, 11. 27. IV.
 1, 77. 85. 95. 2, 3. 41. 53.
 3, 70. 44. 57. 55, 59. 65.
 65, 53. 74. 45. 170. 8, 33.

70, 81. 9, 38. 47.
 egressam I. 20, 18.
 cheu II. 19, 23.
 ejecto II. 7, 34.
 epus IV. 2, 35. 6, 67.
 Elaeae III. 7, 17.
 Elaci III. 1, 58.
 elata I. 15, 21. IV. 7, 7. 8, 59.
 electa II. 17, 12.
 Electre II. 11, 5.
 elegos IV. 1, 135.
 Eleis I. 8, 26.
 elevat II. 24, 44.
 elevet I. 8, 12.
 elevor II. 25, 58.
 Elis I. 8, 36.
 elisa IV. 6, 73.
 eloquium III. 21, 41.
 eluder IV. 1, 140.
 eluere III. 23, 10.
 elusa II. 17, 13.
 Elyfias IV. 7, 60.
 emenda III. 14, 22.
 emendare III. 20, 25.
 emeritas IV. 5, 16.
 emeritum IV. 11, 98.
 emerui IV. 11, 61.
 emta I. 9, 4. II. 16, 25. III.
 11, 34.
 emto IV. 5, 33.
 en I. 1, 21. IV. 6, 60. II,
 14.
 Enceladi II. 1, 39.
 Endymion II. 12, 15.
 enim II. 21, 5. 23, 73. III. 4,
 5. 14, 19. 15, 7. 11. 20, 3.
 IV. 4, 87.
 Enipeo III. 17, 13.
 Ennius III. 2, 6. IV. 1, 61.
 ense II. 7, 84. III. 12, 11. IV.
 4, 82. 10, 46.
 entes I. 21, 7.
 enumerat II. 1, 44.
 Eoa II. 14, 10. IV. 5, 21.
 eodem II. 7, 88.
 Eois I. 15, 7. II. 2, 53. III.
 11, 15. IV. 6, 81.
 Eoo I. 16, 24. III. 23, 7. IV.
 3, 10.
 Eoos II. 2, 54.
 eos II. 17, 7.
 eodcm IV. 7, 78.
 ephemeridas III. 22, 20.
 Ephyrae II. 5, 1.
 Epicure III. 20, 26.

Epidaurius II. 1, 63.
 epistola III. 14, 1.
 equae IV. 5, 18.
 eques III. 7, 1. IV. 3, 38. 10,
 19.
 equi III. 2, 2. 40. 3, 8. 17.
 IV. 1, 42.
 equidem II. 23, 5.
 equis I. 8, 36. 10, 8. II. 7, 26.
 25, 52. III. 1, 10. 3, 56. 7,
 10. 11, 16. 58. 12, 11. 18.
 14, 15. IV. 3, 66.
 equitem II. 8, 17.
 equo II. 8, 6. III. 1, 25. 9,
 13. 64. 10, 12. 21, 26. IV.
 1, 20. 90. 2, 36. 3, 8. 10.
 equos II. 12, 32. 14, 12. III.
 1, 46. 3, 14. 21, 4. IV. 1,
 32. 3, 68. 10, 38.
 equum III. 11, 64. IV. 1, 53.
 10, 8.
 equus II. 6, 16. 25, 38. III.
 7, 42. IV. 1, 70. 4, 14. 35.
 enam I. 3, 17. 12, 7. II. 2, 5.
 16, 26. III. 2, 1. 23, 14. 21.
 IV. 2, 28. 59. 8, 48. 70.
 crana III. 11, 26. IV. 1, 14.
 4, 13.
 cras I. 13, 34. II. 2, 48. 19,
 22. 23. 24. III. 9, 38. 10, 16.
 crasas IV. 8, 26.
 erat I. 10, 10. 13, 20. 20, 33.
 II. 9, 26. 8, 16. 10, 36.
 14, 18. 19, 1. 20, 40.
 21, 24. 55. 22, 9. 10. 23.
 23, 3. 11. III. 2, 27. 4, 15.
 6, 29. 13, 26. 17, 28. IV.
 1, 8. 10. 30. 36. 4, 3. 71. 81.
 90. 6, 21. 66. 7, 33. 8, 35.
 39. 9, 9. 10, 10. 26. 11, 43.
 44.
 crepta II. 25, 2.
 crepto. II. 1, 13. II. 7, 24.
 creptum I. 21, 7.
 ergo I. 1, 15. II. 7, 37. 13,
 15. 23. 21. III. 2, 29. 5, 1.
 19, 15. 20, 17. 22, 1.
 Erichthonius II. 5, 4.
 Eridano I. 12, 4.
 Eridanum IV. 10, 39.
 erimus II. 19, 35.
 Eriphyla II. 13, 29. III. 11, 57.
 eripit II. 18, 28.
 eripitur II. 7, 1.
 cris I. 2, 31. 4, 22. 5, 26. 6,
 34.

I N D E X I

34.36. 13,12. II. 6,22. 7,
94. 15,7. 23,78. 25,50.
III. 2,24. 4,42. IV. 1,138.
7,94. 11,75.
erit I. 4,18. 20. 8,27. 10,
30. 31,20. 12,20. 13,9
16,21. 22. II. 1,6. 2,4. 3,
9. 10. 14. 4,430. 6,14. 20.
7,34. 78. 8,10. 9,21. 11,
10. 26. 12,34. 38. 13,56.
58. 15,3. 6. 16,34. 18,
80. 19,9. 14. 16. 20,31. 34.
56. 58. 21,2. 32. 22,33.
23,26. 34. 72. 25,82. III.
3,22. 4,32. 5,18. 7,43.
10,20. 23. 13,11. 14,13.
15,14. 20,9. 34. IV. 1,109.
142. 3,4. 5,32. 8,14. 32.
74. 9,20. 11,50. 72.
critis I. 18,19.
cro I. 11,26. 19,11. II. 2,
82. 7,4. 96. 8,24. 10,14.
11,10. 12,36. 18,20. 19,
46. III. 18,10. IV. 2,22.
errabant II. 25,22.
errabat I. 1,11.
errant II. 18,9.
errantia III. 12,27.
errare II. 1,7.
errat II. 12,29. 25,36. III.
16,10. IV. 7,90.
estrata I. 9,33.
ernaverat II. 21,25.
erro IV. 9,35.
error I. 13,35. 20,15. III.
13,35.
errore II. 11,3.
errorem I. 20,42.
erroris III. 10,36.
erubuisse III. 12,20. IV. 11,
42.
eruit IV. 5,16.
erunt II. 11,24. 20,55. 24,
18. III. 15,6. 6,34. 7,34.
IV. 3,6.
Erycina III. 11,6.
Erynnies II. 16,29.
Erythea IV. 9,2.
es I. 9,30. 10,11. 11,17.
13,33. 18,31. 22,7. II. 2,
39. 14,34. 17,7. 18,43.
21,59. 23,117. 24,14. 21.
36. III. 1,55. 5,1. 13,21.
22,12. 23,19.
escas III. 5,8.

escas IV. 8,11.
escendit III. 3,67.
Esquilias IV. 8,1.
effe I. 3,30. 6,8. 18. 8,34.
12,14. 14,18. 19,8. 21,
10. II. 2,32. 5,14. 18. 22.
7,96. 11,12. 12,40. 13,
36. 66. 74. 14,6. 15,4.
17,16. 18,38. 40. 64. 72.
86. 19,2. 4. 12. 26. 74. 20,
65. 21,48. 22,12. 32. 34.
23,64. 25,15. III. 3,32.
68. 4,5. 38. 40. 5,40. 48.
6,28. 7,2. 9,47. 12,22.
14,14. 15,7. 16,12. 23,4. 6.
22. IV. 1,38. 82. 2,12. 24.
3,2. 42. 4,72. 91. 5,10. 34.
36. 40. 6,76. 7,67. 11,
48. 74. 88. 92.
effeda II. 1,86. 23,43.
effem II. 19,48. IV. 3,46.
effent II. 13,21.
effes II. 20,14. III. 12,34.
23,6.
effet I. 9,15. II. 1,20. 22,
43. 13,19.
est I. 1,19. 2,7. 22. 26. 4,11.
5,7. 9. 7,9. 8,3. 24. 26. 42.
44. 9,18. 26. 33. 10,14.
18. 12,3. 19. 13,27. 15,
15. 34. 19,4. 26. 20,5. 12.
II. 1,15. 57. 76. 80. 2,15.
57. 4,1. 9. 16. 5,32. 6,
1. 7,6. 9. 25. 32. 33. 69. 89.
8,10. 12. 25. 9,9. 18. 22.
10,25. 46. 52. 11,1. 12,3.
13,41. 65. 14,10. 14. 28.
16,25. 35. 17,12. 13. 18,
22. 23. 36. 45. 52. 19,3. 17.
31. 82. 21,7. 12. 21. 51. 57.
22,6. 23,19. 53. 63. 73. 77.
80. 84. 102. 24,2. 15. 26.
35. 42. 25,2. 3. 8. 19. 21. 88.
89. III. 1,38. 49. 2,15. 17.
2,22. 24. 26. 3,23. 4,19.
20,35. 5,16. 22. 46. 49. 54.
56. 6,19. 35. 39. 7,5. 9. 17.
18. 36. 59. 9,66. 10,5.
12,4. 13. 14. 17. 20. 41. 58.
66. 12,23. 28. 30. 13,7.
17. 30. 35. 14,11. 18. 16,
22. 24. 18,7. 21,15. 39.
22,13. 23,1. 7. 16. IV. 1,
1. 40. 44. 98. 103. 131. 146.
2,6. 21. 29. 35. 41. 64. 3,16.

55. 4,13. 21. 47. 93. 6,12.
15. 39. 7,3. 7. 35. 38. 42.
55. 8,3. 15. 29. 31. 9,36.
67. 10,28. 48. 11,32. 45.
91. 97. 99.
et I. 1,4. 6. 7. 12. 16. 20. 22.
23. 25. 27. 32. 34. 2,2. 10.
11. 12. 14. 17. 3,3. 10. 13.
21. 23. 27. 4,5. 7. 13. 15. 18.
21. 24. 5,2. 5. 6. 15. 16. 17.
20. 6,8. 16. 18. 20. 23. 24.
34. 7,8. 12. 14. 19. 8,3. 6.
10. 13. 25. 26. 32. 34. 36. 9,
4. 7. 13. 14. 20. 22. 31. 10. 6.
8. 16. 17. 27. 11,3. 4. 12,
14. 13. 6. 8. 16. 17. 18. 29.
30. 31. 36. 14,3. 4. 5. 12. 21.
15,5. 6. 13. 16. 26. 30. 37. 40.
16,7. 8. 12. 22. 29. 30. 32. 45.
46. 47. 17,1. 10. 13. 14. 18.
20,22. 18,1. 2. 5. 18. 20.
22. 27. 28. 29. 19,12. 16.
23. 20,13. 19. 26. 28. 30.
37. 41. 44. 21,9. 22,1. 11.
1,22. 24. 25. 40. 31. 36. 52.
63. 65. 72. 78. 79. 82. 84. 2,
4. 5. 14. 29. 31. 47. 54. 57. 58.
61. 63. 68. 33,4. 6. 42. 4.
7. 5,10. 12. 14. 15. 16. 20.
28. 6,20. 22. 7,2. 20. 22.
30. 45. 49. 51. 56. 60. 65. 69.
81. 82. 85. 91. 92. 8,6. 7. 8.
10. 18. 20. 21. 35. 9,4. 6. 9.
10. 13. 23. 24. 10,4. 12. 33.
35. 12,1. 6. 15. 16. 28. 32.
34. 38. 42. 13,8. 18. 19. 18.
30. 40. 41. 48. 54. 70. 14,8.
16. 20. 24. 26. 38. 15,7. 8.
12. 15. 18. 19. 20. 24. 26.
16,11. 15. 29. 17,7. 18,
16. 26. 42. 49. 55. 56. 59. 60.
61. 66. 70. 77. 82. 88. 19,4.
5. 7. 10. 11. 12. 18. 21. 24. 32.
43. 44. 47. 52. 53. 55. 56. 58.
59. 84. 20,3. 15. 22. 23.
28. 30. 32. 33. 37. 38. 39. 48.
51. 52. 56. 60. 61. 64. 65. 69.
71. 72. 21,4. 6. 10. 30. 31.
34. 36. 37. 53. 54. 55. 62.
22,10. 11. 20. 22. 23. 27. 39.
23,10. 12. 18. 21. 34. 40. 47.
49. 60. 61. 63. 66. 67. 68. 74.
88. 93. 94. 101. 105. 109.
110. 24,10. 23. 38. 40. 25,
6. 8. 11. 23. 36. 37. 42. 46. 56.
Kkk 3 62.

I N D E X I.

- 62.68.70.91. III. 1, 1. 9.
 11. 29. 31. 41. 47. 53. 54. 2,
 3. 7. 10. 12. 25. 29. 30. 31. 36.
 44. 3, 2. 4. 5. 8. 10. 11. 16.
 17. 18. 33. 43. 44. 46. 52. 56.
 57. 60. 61. 66. 68. 4, 15. 16.
 18. 28. 29. 33. 37. 40. 5, 8.
 12. 25. 34. 40. 41. 50. 62. 66.
 6, 2. 3. 6. 12. 7, 6. 22. 24. 27.
 29. 32. 33. 39. 40. 44. 46. 48.
 50. 52. 53. 59. 8, 4. 6. 8. 12.
 14. 17. 20. 22. 24. 27. 30. 9,
 2. 10. 23. 25. 26. 30. 32. 34.
 42. 44. 46. 50. 54. 60. 61.
 10, 2. 6. 25. 27. 28. 31. 35.
 11, 2. 3. 6. 7. 8. 12. 19. 21. 26.
 28. 31. 37. 43. 44. 45. 12. 6.
 8. 13. 17. 22. 13, 4. 16. 26.
 29. 14, 1. 4. 9. 15, 18. 19.
 27. 32. 16, 3. 4. 10. 12. 14.
 15. 17. 21. 25. 31. 17, 7. 10.
 15. 19. 6. 13. 18. 20, 15. 18.
 31. 21, 3. 9. 15. 16. 24. 37.
 38. 42. 22, 6. 10. 17. 20. 23.
 24. 23, 7. 11. 18. 22. 32. 34.
 36. IV. 1. 2. 8. 24. 34. 35.
 44. 46. 54. 68. 69. 71. 72. 80.
 83. 96. 104. 106. 108. 112.
 114. 116. 117. 124. 128. 132.
 134. 138. 141. 2, 7. 14. 16.
 25. 27. 35. 37. 44. 49. 53. 3,
 10. 15. 20. 27. 32. 34. 35. 36.
 37. 41. 44. 55. 58. 66. 4, 1.
 2. 19. 22. 27. 29. 30. 33. 34.
 47. 56. 61. 65. 68. 88. 89. 91.
 5, 2. 3. 10. 11. 14. 17. 22. 28.
 29. 46. 70. 71. 6, 2. 4. 5. 29.
 40. 45. 50. 51. 55. 70. 7, 6.
 9. 11. 16. 19. 22. 34. 37. 41.
 54. 63. 77. 82. 90. 94. 8, 8.
 34. 38. 40. 41. 50. 55. 60. 64.
 80. 84. 85. 88. 9, 4. 14. 16.
 21. 26. 29. 32. 36. 40. 46. 48.
 49. 50. 54. 10, 6. 14. 16. 19.
 20. 24. 27. 28. 30. 11, 15.
 16. 21. 25. 26. 32. 34. 39. 44.
 58. 60. 61. 63. 65. 67. 70. 75.
 82. 83. 88. 95. 101.
 etenim II. 6, 17.
 etiam I. 1, 13. 3, 11. 9, 17.
 14, 18. 17, 5. II. 4, 20. 5,
 7. 7, 17. 56. 61. 8, 29. 12,
 19. 14, 21. 25. 18, 36. 19,
 54. 21, 21. 61. 22, 6. 25,
 35. 89. III. 11, 9. IV. 2,
 35. 7, 33.
 Etrusca I. 22, 6.
 Etruscae II. 1, 29.
 Etruscis I. 21, 2. 10.
 Etrusco III. 7, 1.
 ethi II. 15, 1.
 evadere I. 21, 1.
 Euadne I. 15, 21. III. 11, 24.
 Evandri IV. 1, 4.
 evantes II. 2, 28.
 Euboico II. 20, 38.
 Euboicos IV. 1, 114.
 evecta III. 2, 21.
 evehar III. 5, 17.
 Eueni I. 2, 18.
 eveniat III. 6, 20.
 eventu IV. 2, 48.
 eventum III. 23, 38.
 everfo IV. 3, 14.
 everfos II. 1, 29.
 everfum IV. 10, 8.
 Eufratem III. 9, 25.
 Eufraten IV. 6, 84.
 evictos IV. 7, 2.
 eum II. 22, 8. III. 18, 1.
 Eumenidum IV. 11, 22.
 euntem. III. 6, 13.
 evolar II. 9, 15.
 evoluisse I. 7, 16.
 Euphraten IV. 6, 84.
 Euphrates II. 8, 17. 18, 77.
 III. 3, 4.
 Europae II. 2, 46.
 Europe II. 21, 52.
 Eurotae III. 12, 17.
 Eurus II. 20, 35. III. 3, 52.
 13, 32.
 Eurypyli IV. 5, 23.
 Eurytion II. 24, 31.
 ex I. 4, 28. 20, 2. II. 1, 52.
 58. 8, 15. 9, 10. 12. 13,
 18. 18, 45. 20, 32. 22, 42.
 III. 2, 13. 4, 10. 5, 30. 7,
 8. 51. 15, 6. 15. 20, 6. IV.
 1, 62. 144. 4, 14. 6, 40. 8,
 8. 10, 4. 11.
 exacta III. 8, 29.
 exactae III. 20, 30.
 exactis I. 3, 38. III. 7, 10.
 exacto II. 11, 3.
 exactus III. 1, 8.
 exaequat IV. 11, 31.
 exagitet II. 7, 81.
 examine II. 23, 97.
 exanimum II. 7, 47.
 excantare III. 2, 49.
 excepi II. 20, 10.
 excepta I. 15, 2.
 exciderent I. 15, 36. IV. 7,
 15.
 exciderint III. 23, 20.
 excidet III. 1, 64.
 excidit III. 5, 7. IV. 4, 20;
 7, 96.
 excipere II. 15, 24.
 excipiens II. 23, 96.
 excipit IV. 8, 62.
 excludi II. 19, 38.
 excludor II. 22, 41.
 exclusa III. 23, 35.
 exclusi I. 16, 8.
 exclusis III. 14, 20.
 exclusum I. 5, 20.
 excubat II. 23, 61.
 excubiae IV. 1, 145.
 excubias I. 16, 14. II. 21, 61;
 IV. 4, 77.
 excultas IV. 1, 130.
 excussis II. 13, 27.
 excutit IV. 6, 52.
 exeat III. 3, 59.
 exemit III. 16, 27.
 exempla II. 7, 13.
 exemplis III. 7, 22.
 exemplo II. 2, 52. 12, 27;
 III. 9, 8. IV. 1, 136.
 exemplum IV. 1, 109. 10, 5.
 exequiis I. 19, 4. III. 1, 24.
 exercent III. 2, 34.
 exercet I. 1, 33. III. 12, 3.
 exhaustae III. 11, 2.
 exhausto IV. 9, 63.
 exhibuit IV. 11, 54.
 exigit I. 13, 10.
 exigis III. 19, 3.
 exiguo I. 12, 12. II. 1, 82.
 10, 33. III. 1, 31. 7, 36.
 IV. 1, 59.
 exiguum III. 7, 14.
 exiles II. 18, 21.
 eximii IV. 9, 70.
 exitum II. 18, 4. III. 21, 32.
 exitus II. 20, 58. III. 3, 69.
 exorabilis II. 23, 63.
 exoranda III. 16, 23.
 exorato IV. 11, 6.
 exoriens III. 3, 49.
 exornabat IV. 5, 19.
 expenso II. 3, 6.
 experiar IV. 4, 63.

expe:

I N D E X I.

experire II. 19, 13.
 experire II. 12, 18. IV. 6, 50.
 experrecta IV. 5, 71.
 experta II. 17, 18. 18, 23. III. 11, 66. 13, 30.
 expertae I. 3, 18. III. 3, 7.
 expertos I. 20, 14.
 expertus II. 25, 33.
 expletis III. 9, 63.
 explevi II. 13, 60.
 explicat IV. 1, 99.
 expugnant III. 11, 9.
 expulit I. 3, 36.
 exquiliis III. 22, 24.
 exsecris III. 4, 28.
 exsequiae II. 10, 24 IV. 5, 69.
 exsequias IV. 11, 68.
 exsequiis IV. 7, 5.
 exserto I. 20, 44.
 expectando II. 7, 46.
 expectans III. 2, 20.
 expectat II. 22, 13.
 exputare IV. 5, 67.
 extat II. 23, 23.
 extincti II. 16, 34.
 extincto II. 21, 36.
 extinctos IV. 4, 43.
 extiterat III. 4, 42.
 exta IV. 1, 24.
 externae IV. 8, 83.
 externis I. 2, 20.
 externo I. 3, 44. II. 14, 26. 15, 16. 23, 87.
 externos IV. 1, 17.
 extinctum II. 1, 63.
 extollens II. 20, 11.
 extrema I. 4, 11. 20, 29. II. 8, 11. III. 1, 60. IV. 11, 97.
 extremae I. 6, 26. IV. 7, 4.
 extremas I. 1, 29. II. 16, 17. III. 8, 1. 14, 7.
 extremi II. 8, 34.
 extremis I. 20, 50. II. 8, 21. III. 5, 9.
 extremo I. 11, 6. 17, 23. 19, 2. II. 13, 40. 19, 34. 21, 18. III. 20, 8, 13.
 excelatus III. 13, 3.
 exuit IV. 6, 70.
 exuitur IV. 8, 69.
 exurere III. 6, 7.
 exustac III. 10, 26.

exuvias II. 11, 28.
 exuviis IV. 1, 116. 8, 63. 10, 6. 11, 43.

F.

Fabii III. 2, 9.
 Fabius IV. 1, 26.
 fabor IV. 4, 2.
 fabricata III. 21, 3.
 fabula II. 10, 14. 18, 81. 23, 76. III. 3, 67. 13, 45.
 fac III. 6, 8. IV. 4, 64. 5, 34. 11, 94.
 face II. 7, 20.
 facem I. 3, 10. IV. 3, 50. 6, 30. 11, 46.
 faces I. 13, 26. 16, 8. II. 2, 24. 6, 8. III. 14, 16. IV. 4, 68.
 facere II. 23, 107.
 faceres III. 10, 4.
 facerent IV. 1, 96.
 faceret II. 6, 11. 14, 8. 23, 86.
 faceretis IV. 9, 43.
 faciam III. 14, 5.
 faciant II. 7, 62. III. 14, 25.
 facias IV. 2, 55.
 faciat I. 6, 15. 12, 2.
 facibus IV. 11, 33.
 facie III. 2, 38. IV. 4, 19. 7, 38.
 faciebat IV. 2, 7.
 faciem I. 15, 6. II. 2, 67. 25, 1. III. 21, 14, 36. IV. 4, 24. 11, 78.
 facies I. 2, 21. II. 2, 19, 42, 55. III. 12, 31. 16, 27.
 faciet III. 1, 20. 10, 17.
 facile II. 4, 13. 7, 69.
 faciles I. 9, 23. II. 1, 10. 27, 15. 25, 76. III. 7, 28.
 facili I. 1, 31. 13, 22. 14, 10. 20, 47. IV. 10, 4.
 facilis I. 9, 15. 11, 12. 18, 85. 22, 33. IV. 8, 40.
 facis II. 25, 79.
 facit II. 2, 4. 23, 100. III. 14, 26. IV. 5, 29. 6, 1.
 facite I. 1, 22. IV. 1, 27.
 faciunt II. 13, 51.
 facta I. 1, 16. II. 5, 6. 7, 46. 16, 24. 18, 39. 20, 14. 24, 14. III. 2, 3, 26. 11, 4. 23,

2, 36. IV. 1, 6, 73. 3, 4. 8, 50. 82. 9, 39, 68. 11, 62.
 facte II. 12, 2.
 facti II. 23, 22.
 facto III. 4, 21. IV. 11, 66.
 faculas II. 23, 5.
 factura IV. 4, 41.
 factus IV. 5, 49.
 fagus I. 18, 20.
 falce II. 15, 12. IV. 2, 59.
 falcem IV. 2, 25.
 Falernis IV. 6, 73.
 Falerno II. 24, 39.
 fallacem III. 11, 64.
 fallaci II. 3, 7. 18, 64. IV. 4, 48.
 fallacia I. 1, 19. IV. 7, 23.
 fallacibus II. 4, 5.
 fallar II. 13, 62.
 fallax II. 25, 35. IV. 1, 135. 11, 24.
 falle IV. 11, 76.
 fallebam I. 3, 41.
 fallenda IV. 5, 72.
 fallere I. 13, 4. IV. 1, 146. 4, 92. 5, 14.
 falleris II. 18, 22. 23, 51.
 faller II. 25, 23. IV. 3, 5.
 fallis III. 4, 3.
 fallit I. 4, 16. III. 5, 50. 12, 5.
 fallitur IV. 1, 83.
 fallo II. 16, 16. IV. 7, 53. 11, 27.
 fallunt III. 12, 27.
 falsa I. 8, 29. II. 7, 43. 11, 6. III. 17, 12. 23, 1.
 falsis I. 19, 9.
 falso I. 2, 19. II. 12, 31.
 falsos II. 5, 7.
 fama II. 25, 94. III. 1, 9.
 fama I. 7, 9. 11, 17. 13, 5. 15, 22. II. 2, 5. 7, 9. 10, 37. 18, 57. 23, 77. III. 2, 17. 7, 8. 10, 9. 18, 8. IV. 2, 19. 11, 29, 98.
 famae I. 16, 11. II. 4, 29. 14, 37. 23, 71. III. 7, 33. IV. 8, 20. 11, 12.
 famam III. 21, 20.
 famem IV. 3, 22.
 famulam III. 13, 15.
 famulos III. 9, 30.
 fama II. 15, 10. IV. 9, 34.
 famulum III. 5, 19.

fa.

I N D E X . I.

Sanum II. 5, 27.
fas I. 12, 19. II. 10, 52. III. 10, 5.
fasces II. 13, 11.
fascia IV. 9, 49.
fastigia II. 23, 11.
fastu I. 7, 25.
fastus I. 1, 3. 13, 27. 18, 5. II. 11, 13. 19, 61. III. 11, 10. 15, 3. 17, 11. 23, 35. IV. 5, 42.
fata I. 6, 30. 7, 4. 14, 14. 17, 11, 19. 19, 2, 17. II. 1, 17. 81. 8, 24. 10, 39. 47, 12. 23, 54. 18, 19. 21, 27, 28. 25, 39. III. 7, 56. 10, 21. 21, 38. IV. 8, 25. 9, 65. 11, 56. 63, 96.
fatalis III. 23, 37. IV. 1, 93.
fatalia III. 3, 11.
fatebar III. 23, 12.
fatere I. 9, 33.
fatari II. 20, 3.
fatur I. 19, 59.
fati I. 19, 12. II. 10, 20. 21, 39.
fatigas II. 16, 3.
fatigari II. 18, 49.
fatiges IV. 11, 77.
fatidis III. 5, 43.
fato II. 21, 33.
fatorum IV. 7, 51.
fatum II. 1, 88. III. 11, 63.
faucibus III. 3, 65.
fave IV. 1, 67.
favebar IV. 6, 20.
faventia IV. 6, 1.
favet IV. 6, 40. 9, 71.
favilla I. 9, 18. 19, 19.
favillae II. 1, 87. IV. 4, 67.
Faunus IV. 2, 34.
favore IV. 6, 12.
fausta III. 3, 9.
faustos III. 8, 4.
fautor III. 7, 57.
fax III. 11, 17. IV. 3, 13. 11, 10.
fecerat IV. 9, 24.
fecere I. 9, 7. IV. 1, 83.
fecerit II. 10, 31.
fecerunt IV. 7, 20.
feci II. 7, 35. IV. 9, 47.
fecisti III. 23, 36. IV. 7, 77.
fecit I. 17, 14. 20, 48. II. 1, 15, 9, 6. 22, 18. 23, 101.

fefellit II. 2, 6.
felicem II. 12, 1. 13, 67. 23, 99.
felices I. 18, 7. IV. 1, 105.
felici I. 8, 19. 16, 33. 17, 26.
felicia III. 20, 13.
felicibus III. 8, 11.
felicior II. 24, 43.
felicus III. 17, 25.
felix I. 7, 3. 10, 29. 12, 15. 13, 35. II. 5, 15. 7, 46. 13, 28. 22, 42. 25, 71. 73. III. 4, 41. 10, 15. 11, 15. 25. IV. 1, 48. 3, 43. 4, 3. 67.
femina I. 1, 30. II. 1, 57. 5, 16. 7, 42. 70. 10, 10. 12, 28. 14, 2. 19, 62. 84. 23, 4. III. 6, 10. 9, 1. 30. 12, 7. 13, 9. IV. 6, 57. 8, 55.
feminea II. 7, 73. IV. 6, 22.
femineae IV. 9, 25.
femineas III. 9, 58.
feminei IV. 11, 97.
fenestra IV. 7, 16.
fenestras III. 19, 19.
fenestras I. 3, 31. II. 15, 5.
fera III. 1, 45. IV. 4, 59.
ferae III. 15, 16.
feram II. 10, 26. IV. 1, 77.
ferant II. 5, 8. III. 7, 46.
ferar III. 7, 60. 15, 20.
feras I. 1, 12. II. 10, 6. 15, 19. III. 1, 41. IV. 9, 40.
ferat II. 18, 54. 19, 10. 20, 44. IV. 3, 40. 5, 50. 11, 49.
fercula IV. 4, 74.
ferrebant II. 13, 67. IV. 10, 47.
ferenda IV. 11, 72.
feres I. 4, 17. II. 15, 13. IV. 5, 54.
Feretri IV. 10, 1. 45, 48.
feri IV. 2, 52.
feries III. 15, 32.
ferimur IV. 7, 89.
ferire I. 1, 12. III. 2, 50.
ferit II. 9, 11. IV. 5, 44. 8, 66. 10, 46.
feroces II. 2, 13.
feros I. 5, 12. III. 9, 11.
ferox III. 9, 13.
ferratam II. 16, 12.

ferre I. 5, 5, 27. 8, 8. 20, 28. II. 10, 16. 13, 45. 14, 20. 19, 26. 23, 40. 68. 25, 18. III. 1, 4. 6, 30. 9, 42. IV. 2, 40.
ferrea II. 7, 36.
ferret II. 20, 47.
ferreus II. 19, 56. III. 10, 12.
ferri II. 4, 1. III. 5, 59.
ferro I. 16, 30. II. 7, 88. 25, 13. III. 7, 55. 16, 25. 21, 21. 23, 11.
ferrum I. 1, 27. II. 12, 43. IV. 1, 111. 5, 9.
ferre I. 1, 29. IV. 11, 83.
fertilis I. 22, 10. IV. 6, 76. 8, 14.
fertur II. 2, 63. 12, 13. III. 12, 20. IV. 4, 70.
fervere II. 7, 20. 21, 6.
fervida III. 15, 13.
ferunt I. 20, 17. II. 2, 14. III. 1, 44.
ferus II. 18, 31. 34.
fessa I. 3, 5, 42. III. 20, 19.
fessi III. 23, 17.
fessum IV. 9, 66.
fessos IV. 9, 4.
fessus III. 10, 8. IV. 9, 4. 1.
festo IV. 4, 81.
festus IV. 4, 71.
fiam II. 12, 39. IV. 2, 23.
fiant II. 14, 31.
fiat II. 7, 98. 13, 46. III. 10, 10.
fibra IV. 1, 100.
ficta I. 18, 26. III. 3, 67. 22, 14.
fictilibus IV. 1, 5.
fictilis III. 2, 30. IV. 4, 16.
fida III. 11, 24. IV. 3, 46. 4, 8.
fide I. 4, 16. 10, 14. 12, 8. IV. 1, 82. 6, 57.
fidele II. 1, 36.
fideles III. 22, 9.
fidelis II. 25, 3.
fideliter III. 23, 23.
fidem I. 18, 4. II. 13, 74. 16, 4. 19, 28. III. 4, 6. 20. 5, 50. 10, 38. 19, 14. 22, 4. 23, 24. IV. 1, 88. 4, 85. 5, 27. 7, 53.
Fidenas IV. 1, 36.

fides

I N D E X I.

- fidēs* I. 18, 19. II. 16, 18, 34.
 20, 27. III. 6, 19. 7, 34.
 11, 49, 61. IV. 1, 94, 104.
 3, 11. 6, 60. 7, 61.
fido III. 10, 6.
fidus II. 20, 30.
fiducia III. 13, 1.
fidus III. 18, 9, 10.
fieres I. 15, 24.
feret II. 13, 22. IV. 8, 27.
feri II. 4, 6.
fet II. 19, 39.
figam II. 11, 25.
figere II. 15, 24.
figite II. 7, 77.
figura II. 14, 29. 19, 27, 79.
 23, 31. III. 17, 21. 23, 5.
figurac I. 2, 7. III. 18, 1.
figura II. 24, 13.
figuris I. 4, 9. II. 5, 25. IV.
 2, 21.
fila IV. 1, 74.
filia I. 2, 18. III. 10, 30. IV.
 11, 93.
filius II. 14, 23, 24.
findere III. 3, 2.
findo III. 7, 35.
finem II. 12, 29. III. 1, 16.
fines II. 15, 8. III. 3, 59.
finge III. 8, 14. 16, 17. IV.
 1, 135.
ingere I. 12, 1.
ingenti III. 3, 29.
ingis II. 5, 7. III. 9, 3. 18, 5.
ingit II. 19, 17. III. 1, 23.
inibus II. 1, 49. IV. 10, 10.
inis I. 12, 20. 16, 21.
inut IV. 7, 1.
inutimo IV. 3, 59.
inutit II. 17, 1.
irma III. 7, 50.
irmant IV. 1, 88.
iffa IV. 7, 21.
iffula IV. 4, 6.
ir III. 14, 20. 15, 4. IV. 10,
 36.
irunt II. 13, 5.
fixa I. 3, 34. III. 7, 26.
fixit II. 10, 2. III. 13, 14.
fixum III. 22, 7. IV. 1, 141.
fixus I. 3, 19.
flabella II. 18, 59.
flabra II. 20, 70.
flagitio II. 25, 12.
flagrans I. 13, 23. III. 17, 13.
flagrantes III. 9, 9.
flagret II. 2, 43.
flamine II. 7, 71. III. 3, 51.
flamma II. 25, 86. III. 1, 61.
 6, 7. 8, 20. 17, 5. IV. 1, 44.
 6, 29. 8, 43.
flammae III. 11, 21. IV. 7,
 32.
flammam II. 20, 67.
flammantis IV. 4, 75.
flammis IV. 4, 92.
flare III. 2, 42.
flatus II. 19, 67.
flavas IV. 4, 18.
flavis II. 7, 50.
flavo II. 13, 44.
flabis I. 7, 18. II. 4, 8. 10,
 51.
flabit II. 13, 74.
flabo III. 7, 37. 23, 27.
flactant II. 24, 24.
flactere I. 8, 39.
flactit III. 7, 14.
flactitur I. 19, 24.
flamus II. 6, 2.
flendi I. 18, 6.
flendo I. 18, 15.
flendum III. 10, 13.
flens III. 5, 9.
flentes II. 7, 65. IV. 11, 99.
flenti III. 19, 19.
flentibus IV. 11, 73.
flentis III. 10, 31.
flēs II. 16, 1.
flere I. 5, 30. 9, 10. 12, 15.
 13, 16. III. 4, 9. 5, 70. 23,
 26.
fleret II. 20, 8.
flētibus I. 4, 23. 5, 15. 16,
 48.
flētis II. 20, 65.
flētum I. 15, 40. III. 23, 27.
 IV. 1, 113.
flētus II. 13, 31. III. 14, 8.
flēverat I. 15, 10. 20, 16. II.
 11, 6.
flēvit II. 13, 54. III. 5, 57.
 IV. 4, 27.
flēxit III. 1, 46.
flexos IV. 6, 35.
flōre III. 8, 16. IV. 3, 57.
flōrem I. 20, 40.
flōs IV. 2, 45.
fluant IV. 6, 72.
fluat IV. 3, 37.
fluctibus II. 20, 5.
fluctus II. 23, 105. III. 5, 19.
 65. IV. 6, 46.
fluent III. 3, 4.
fluente III. 15, 32.
fluentes II. 2, 23.
fluentis III. 13, 27.
fluis III. 21, 23.
fluit II. 22, 26. III. 2, 2. 21,
 2. IV. 9, 60.
fluitantia III. 16, 13.
flumina I. 15, 29. 20, 7. 43.
 II. 12, 33. 13, 61. 15, 25.
 30. 20, 23. 21, 20. 23, 48.
 III. 1, 26, 42. 9, 51. 17, 6.
flumine I. 9, 16. II. 3, 11. 8,
 30. III. 2, 15. 7, 36. 15,
 27. IV. 9, 5. 36, 63.
fluminis I. 20, 10.
fluxere II. 23, 109.
fluxerit IV. 1, 60.
focis I. 1, 20. II. 1, 56. 64.
 III. 11, 42. IV. 5, 26.
foco II. 21, 36. III. 4, 16. IV.
 4, 42. 5, 68.
focos II. 1, 29. 15, 14. III.
 16, 12. IV. 2, 4. 3, 58. 5,
 64. 6, 2. 9, 10. 11, 42. 54.
focum IV. 6, 6.
focus IV. 1, 10.
foeda III. 9, 45.
foedavit II. 7, 51.
foedera III. 19, 5. IV. 3, 69.
 8, 71.
foedere III. 19, 11. 15. IV. 6,
 79.
foederis IV. 7, 23.
foedo II. 13, 24.
foedus II. 7, 73. IV. 4, 58.
foeni IV. 4, 75.
foeno IV. 1, 19. IV. 2, 25.
foenore I. 7, 26. III. 1, 22.
foeta IV. 9, 22.
foetac IV. 5, 18.
folia II. 2, 22. 7, 72. 11, 51.
 IV. 1, 62.
foliis II. 16, 6.
fonte III. 1, 3. II. 5, 1. IV. 4,
 14.
fontem IV. 4, 7. 15.
fontes I. 18, 27. II. 8, 29. IV.
 9, 25. 59.
fontibus I. 20, 50. III. 2, 5.
fontis I. 20, 24. III. 17, 6.
 IV. 9, 35.

I N D E X I.

- fore* I. 9, 2.
forent I. 10, 20. II. 19, 47.
     22, 28. IV. 5, 72. 9, 11.
fores I. 10, 16. II. 1, 26. 4.
     22. 5, 2. 13, 72. III. 1, 31.
     5, 72. 12, 33. 15, 37. IV.
     9, 14, 32.
foret I. 17, 24. II. 12, 46. III.
     6, 36. 23, 8. IV. 6, 65.
foribus I. 3, 36. 16, 18. 18,
     24.
foris I. 6, 20. II. 22, 14.
foro III. 7, 24. IV. 1, 134.
     10, 28.
forma I. 2, 24. 4, 11. 19, 15.
     II. 2, 42. 4, 28. 14, 28. 16,
     19. 19, 39, 80. 21, 16, 57.
     22, 30. 23, 114. 24, 33.
     III. 8, 17. 9, 16. 18, 7.
formae I. 2, 8. II. 10, 9. III.
     1, 56. 7, 13. 9, 17. 23, 1.
     32, 38. IV. 2, 61.
formam I. 4, 5.
formare I. 3, 23.
formas II. 21, 53. IV. 2, 1, 47.
formica III. 11, 5.
formosa I. 2, 9. 15, 8. 17, 25.
     II. 2, 17. 14, 33, 34. 15,
     25. 21, 2, 29. 24, 36. 25,
     91. III. 6, 35. IV. 4, 30.
formosae I. 19, 13. II. 21, 15.
formosam II. 7, 23. 19, 2, 26.
     25, 4.
formosarum II. 21, 49.
formosas II. 18, 20.
formosae II. 2, 27.
formosi I. 4, 7.
formosior II. 22, 25. III. 22,
     13.
formosis I. 20, 41. II. 13, 26.
     21, 12. 23, 76. III. 6, 6.
formosius I. 2, 11.
formoso IV. 4, 50.
formosos I. 18, 12.
formosum I. 20, 52. II. 10,
     55.
formula IV. 8, 74.
foro II. 18, 82. IV. 4, 12. 5,
     52. 11, 22.
fors & II. 7, 33.
forfit *ibid.*
forfitan II. 7, 60. 12, 54. III.
     18, 6. 22, 11.
forte I. 5, 9. 15, 28. 19, 3.
     II. 1, 85. 2, 36. 7, 97. 10,
     15. 11, 31. 13, 35. 14, 4.
     18, 11. 39. 20, 7. 13. 21, 27.
     III. 11, 44. 21, 5. IV. 5, 32.
     7, 71. 10, 31.
fortem II. 7, 26.
fortes II. 8, 7. 25, 62.
forti IV. 10, 35.
fortia I. 5, 14. III. 10, 2. IV.
     9, 39, 58.
fortis I. 8, 6. III. 2, 40.
fortiter I. 1, 27.
Fortuna I. 6, 25. 15, 3. III.
     5, 47.
fortuna I. 17, 7. 20, 3. II.
     21, 57. 25, 55. III. 1, 59.
fortunam III. 7, 2.
fortunata III. 1, 55. 18, 9.
forum IV. 2, 6. 8, 76. 9, 20.
fossam IV. 5, 114.
foveat II. 18, 37.
fovit II. 14, 11.
fracta II. 19, 64. 20, 1. III.
     5, 31. 9, 62. 23, 30. IV. 6,
     58.
fractas III. 9, 47.
fracto III. 9, 4. IV. 7, 34.
fractos II. 7, 19.
fractus II. 13, 60. 25, 34. III.
     20, 33.
frange IV. 5, 28.
frangere II. 7, 12. 24, 25. III.
     17, 10.
fragiles IV. 7, 12.
frangit IV. 6, 51.
frangitur II. 14, 2. 21, 4. III.
     11, 60.
frater II. 14, 23, 24.
fraternae I. 7, 2.
fraterni IV. 4, 39.
fraternis II. 25, 52.
fratrem IV. 11, 65.
fratres I. 15, 15. 20, 25. II.
     22, 19. III. 2, 7. 12, 20. IV.
     11, 21.
fratri II. 20, 9, 46.
fratrum IV. 1, 10.
fraudate III. 6, 39.
fraude II. 16, 3. III. 17, 24.
     IV. 7, 63.
fraudes II. 7, 69. III. 4, 38.
     10, 27. IV. 6, 9.
fregere III. 5, 55.
fregit II. 4, 22.
fregit IV. 11, 40.
frenitu II. 13, 37.
frena III. 17, 3. IV. 8, 22.
frenis IV. 10, 19.
frequenti III. 14, 25.
freta III. 3, 2. 5, 14. IV. 6,
     41.
fretus I. 8, 42. IV. 10, 32.
frigida I. 16, 24. 18, 27. II.
     18, 12. III. 21, 1. IV. 7, 6.
     66. 10, 18.
frigidus II. 20, 36.
figore IV. 3, 48.
frigus II. 18, 60.
fronde I. 20, 22.
frondes III. 17, 16.
frondibus II. 24, 11. III. 18,
     32. IV. 9, 29.
fronte I. 3, 21. 10, 23. II. 14,
     36. 18, 12.
frontem II. 1, 7. III. 9, 15.
     IV. 2, 25.
fronti IV. 2, 46.
frontibus II. 18, 9.
fruar II. 1, 48.
fruare I. 10, 28. II. 7, 62.
fructu III. 19, 20.
fructum II. 12, 49. IV. 2, 11.
fruge IV. 2, 14.
frui II. 1, 48.
frustra I. 7, 19. II. 9, 5. 10,
     57. 11, 21. 18, 3. III. 13,
     13. 10, 37.
fuat II. 24, 20.
fucio II. 14, 27.
fucram I. 12, 11. 16, 1.
fuerant II. 10, 38. 22, 7. III.
     22, 11.
fueras II. 20, 3.
fuerat II. 2, 44. 5, 3. 21, 23.
     III. 5, 43. 6, 1. 11, 38.
fueri II. 7, 60. III. 5, 30. IV.
     1, 52. 7, 50.
fuerint IV. 8, 13.
fueris II. 10, 28.
fuerit I. 4, 9. 19, 15. II. 25,
     37. III. 8, 29.
fuerunt I. 11, 29. IV. 5, 69.
fuga I. 20, 28. II. 23, 53. IV.
     9, 54.
fugabimus II. 24, 19.
fugae II. 1, 28. III. 2, 48. 7,
     54. IV. 2, 54.
fugaci IV. 6, 63.
fugacis III. 3, 17.
fugam II. 13, 40.
fugantes II. 2, 11.

fuga

I N D E X

fugari III. 20, 5.
 fugarit IV. 8, 1.
 fugas II. 7, 19.
 fugata III. 15, 22.
 fugare III. 21, 30.
 fugere II. 18, 30.
 fugiam II. 8, 4.
 fugias II. 23, 54.
 fugienda II. 18, 51.
 fugiendo I. 1, 9.
 fugiens IV. 6, 15.
 fugient I. 5, 17.
 fugis II. 23, 52, 53.
 fugisse I. 17, 1. III. 10, 31.
 fugisti III. 9, 51.
 fugit I. 8, 38. 12, 12.
 fui II. 7, 33. IV. 8, 36. 9, 50.
 fuimus I. 12, 9.
 fuisse II. 17, 8. III. 2, 12. 7, 60. IV. 11, 36.
 fuisses I. 15, 35.
 fuisset II. 11, 15. 25, 11.
 fuisti II. 2, 47.
 fuistis IV. 10, 27.
 fuit I. 3, 46. 6, 22. 11, 26. 12, 20. 17, 15. 16. II. 1, 88. 2, 46. 50. 7, 30. 66. 8, 36. 9, 1. 12, 10. 13, 26. 14, 6. 18, 26. 51. 19, 51. 53. 22, 24. 42. 23, 2. 74. 76. 90. 108. 24, 6. III. 2, 38. 5, 20. 9, 49. 55. 10, 3. 11, 27. 65. 17, 15. 28. 18, 4. 21, 18. 22, 8. IV. 1, 2. 6. 17. 49. 7, 8. 74. 8, 16. 56. 10, 19. 11, 29.
 fulcire I. 8, 7.
 fulcite IV. 11, 95.
 fulcra IV. 8, 68.
 fulcro II. 10, 21. IV. 7, 3.
 fulgeat IV. 3, 51.
 fulgebat IV. 10, 21.
 fulgentem II. 1, 5.
 fulmina II. 13, 50. 18, 27. 25. 54.
 fulminat IV. 8, 55.
 fulmine III. 15, 21.
 fulminis II. 13, 52.
 fulta III. 1, 49. IV. 11, 32.
 fulva II. 2, 57.
 fumida III. 16, 2.
 fumo IV. 4, 25.
 fundae IV. 3, 65.
 fundantur IV. 6, 73.
 fundens III. 15, 38.

fundere II. 7, 2. IV. 2, 63. 10, 42.
 fundis IV. 10, 8.
 fune III. 5, 24. 62. IV. 7, 17. 11, 51.
 funem IV. 3, 21.
 funera I. 22, 4. II. 1, 58. 7, 10. 23, 14. 25, 38. 90. III. 9, 37. 14, 21. 15, 10. 24. IV. 1, 93. 11, 5.
 funere I. 17, 21. IV. 7, 27.
 funeris II. 8, 34. 10, 18. 24. 34. 20, 59. III. 11, 15. 13, 46.
 funesta II. 6, 12. 16, 5.
 funesto III. 4, 30.
 funestum II. 21, 38.
 fungere IV. 11, 71.
 funibus I. 14, 4.
 funis I. 8, 11.
 funus I. 17, 8. 19, 3. II. 1, 79.
 furabor IV. 2, 31. 32.
 furem IV. 9, 13.
 furiae III. 3, 63.
 furibunda III. 6, 3. IV. 8, 52.
 furiis IV. 4, 66.
 furis IV. 9, 14.
 furit III. 3, 62. 21, 28. IV. 6, 56.
 furor I. 1, 7. 13, 20. 18, 15. III. 11, 65.
 furores I. 5, 3.
 furoris I. 4, 11.
 furta II. 2, 56. 18, 78. 23, 18. IV. 7, 15. 8, 34.
 furtim II. 7, 92.
 furtiva I. 3, 24. III. 18, 33. IV. 5, 69.
 furtivas I. 16, 20.
 furto IV. 8, 8.
 furtum II. 23, 51.
 furvae IV. 11, 3.
 furvum IV. 7, 27.
 fusa II. 15, 24. 15, 30.
 fusca IV. 6, 78.
 fuscina III. 5, 16.
 fuscis II. 24, 15.
 tusco II. 19, 78.
 futura I. 8, 26. 19, 18. II. 2, 18. 7, 89. 14, 22. III. 1, 16. IV. 4, 80.
 futururus III. 12, 18.

G.

Gabii IV. 1, 34.
 Galatea I. 8, 18. III. 1, 45.
 galca II. 10, 8. IV. 3, 44. 10, 20.
 galeritus IV. 1, 29.
 Galefi II. 25, 67.
 Galla III. 10, 4. 15, 22. 38.
 Gallam III. 10, 1. 19.
 Calle I. 5, 31. 10, 5. 13, 21. 4. 16. 20, 1. 14. 51.
 Gallica III. 11, 54.
 Gallicus II. 10, 48.
 Gallos II. 23, 13.
 Gallum I. 21, 7.
 Gallus II. 25, 91. IV. 1, 91.
 garula II. 18, 73. III. 22, 18. IV. 7, 38.
 gaude III. 6, 35. IV. 6, 83.
 gaudeat II. 3, 10. 7, 80. III. 1, 40.
 gaudebam I. 3, 23.
 gaudebat II. 7, 55. IV. 1, 21.
 gaudent III. 11, 21. 1.
 gaudentia III. 12, 9.
 gaudere I. 21, 5. II. 19, 1.
 gaudes III. 5, 31.
 gaudet I. 12, 16. 14, 15. II. 1, 8. III. 4, 23. IV. 8, 63.
 gaudia I. 4, 14. 8, 29. 12, 18. 13, 24. 14, 13. 19, 9. II. 11, 9. 14, 17. 19, 70. III. 6, 30.
 gavisia II. 6, 1.
 gavisus II. 11, 1.
 gelida I. 8, 2.
 gelidis II. 10, 29.
 gelu I. 16, 24. III. 13, 26. IV. 3, 39.
 gemat II. 5, 23.
 gemere II. 19, 52.
 gemina IV. 7, 55.
 geminae II. 2, 24.
 geminas II. 18, 25. III. 14, 3.
 geminasse IV. 11, 65.
 geminos II. 18, 42. IV. 1, 85. 6, 25.
 gemitu I. 21, 3. IV. 11, 58.
 gemma I. 14, 12. II. 18, 10. III. 3, 26. 4, 12.
 gemmas II. 13, 17.
 gemmea III. 16, 20.
 L 11 2   gem-

I N D E X I

gemmiferi III. 3, 2.
 gemmis I. 2, 21.
 gemuit IV. 3, 59.
 genae III. 10, 26.
 genas II. 14, 8. IV. 5, 26. 8, 26.
 generi III. 14, 18.
 generosos IV. 11, 61.
 genis IV. 11, 76.
 genitore III. 5, 33.
 genium IV. 8, 69.
 genus I. 20, 31. III. 16, 11.
 gente III. 21, 40.
 gentes I. 1, 29. II. 6, 6. III. 3, 67.
 gentis II. 1, 29.
 genu III. 7, 6. 13, 34.
 genuit I. 22, 10.
 genus I. 22, 1. II. 2, 61. III. 11, 23. IV. 10, 41. 11, 95.
 geram II. 16, 32.
 gere II. 21, 33.
 gerentem III. 21, 7.
 gereres III. 11, 57.
 Gerionae III. 21, 9.
 gerit II. 9, 16. III. 6, 32.
 gesta IV. 10, 42.
 gesta III. 16, 14.
 gestu II. 18, 5.
 Getae IV. 3, 9.
 Getas IV. 5, 44.
 Gigantea I. 20, 9.
 Gigantum III. 3, 62.
 glaciem IV. 3, 48.
 glaucidos IV. 3, 55.
 Glaucus II. 20, 13.
 gloria I. 8, 46. II. 1, 84. 2, 39. 6, 17. 18. 9, 22. 13, 41. 17, 9. III. 7, 9. 18. 9, 62. 10, 3. 13, 39. IV. 3, 63. 10, 3.
 gnati IV. 1, 43.
 gnatos II. 6, 13.
 Gnosia I. 3, 2. II. 9, 10.
 Gorgone IV. 9, 58.
 Gorgonco III. 2, 32.
 Gorgonis II. 2, 60. 19, 53.
 graciles II. 10, 3.
 gradibus I. 16, 42. IV. 1, 9.
 gradu I. 13, 8. II. 3, 6.
 gradum IV. 10, 36.
 Graecia II. 5, 2. 7, 55. III. 5, 56. IV. 1, 116.
 Graja III. 6, 29. IV. 8, 38.
 Grajas II. 23, 117.

Graji II. 25, 65.
 Grajis III. 21, 37.
 Grajo III. 7, 41.
 Grajos III. 1, 4.
 Grajum II. 7, 13.
 gramina II. 1, 74. IV. 2, 26.
 gramine II. 1, 55. 22, 17.
 grandaevi II. 19, 42.
 grandia III. 7, 4.
 grata I. 20, 34. II. 2, 62. 19, 47. 25, 40. III. 3, 70. 15, 24. IV. 2, 60. 3, 55. 72. 8, 30. 11, 100.
 gratia I. 2, 29. II. 16, 26. 24, 20.
 gratior I. 13, 30. 19, 16.
 gratissima I. 2, 31.
 gratus I. 12, 7.
 gravanda III. 2, 22.
 gravare III. 5, 36.
 grave I. 5, 19. 9, 9. IV. 1, 106. 109. 7, 33.
 graventur, H. 1, 70.
 graves I. 6, 6. II. 20, 4. 22, 16. III. 7, 56.
 gravi III. 6, 10. 20, 2.
 gravibus I. 16, 13. III. 8, 28.
 gravior II. 8, 13.
 graviora IV. 7, 37.
 gravis I. 12, 14. II. 7, 74. 14, 18. 16, 16. 19, 4. 23, 60. 25, 47. III. 3, 45. 12, 24. 23, 31. IV. 3, 24.
 gravitate II. 16, 14.
 graviter I. 3, 43.
 gravius I. 4, 25. II. 16, 1.
 greges III. 15, 24.
 gregibus III. 6, 13. IV. 9, 67.
 gremio II. 10, 11. III. 6, 32.
 gula IV. 10, 44.
 gurgite I. 17, 14. II. 12, 34. 20, 11. III. 5, 37.
 gutta IV. 1, 144.
 guttura IV. 5, 64.
 Gygaec III. 9, 18.
 gymnastii III. 12, 2.
 gyros III. 2, 24.
 gyrum III. 12, 11.

H.

habe IV. 5, 39.
 habenda III. 11, 62.
 habenis III. 1, 13.

habent III. 11, 19. IV. 7, 88.
 habentis III. 15, 19.
 habere I. 1, 8. 3, 40. 4, 81. 18, 8. II. 12, 30. 13, 58. 18, 60. 24, 9. III. 3, 43. 4, 6. 22. 5, 68. 9, 6. 66. 14, 30. 17, 4. 22, 4. IV. 7, 14. 78.
 haberet II. 20, 7.
 habes II. 18, 58. IV. 4, 94.
 habet I. 18, 19. II. 17, 4. 10. 18, 14. 19, 62. 74. 21, 56. 23, 22. III. 5, 22. 14, 10. 19, 12. IV. 1, 26. 37. 25, 50. 11, 67.
 habetur II. 1, 80.
 habitare II. 9, 17. 10, 4. 13, 20. III. 13, 17. 22, 24.
 habitura III. 13, 40. IV. 7, 48.
 habui IV. 11, 13.
 habuisse II. 9, 2. 19, 28. 21, 8. III. 6, 22.
 habuit II. 11, 22. IV. 1, 12. 7, 7.
 hac I. 3, 14. 11, 18. 12, 19. 19, 2. II. 1, 58. 66. 2, 43. 44. III. 4, 36. IV. 1, 36. 2, 7. 3, 70. 8, 1.
 haecenus IV. 1, 119.
 Hadriaci III. 20, 17.
 Hadriac I. 6, 1.
 hac IV. 3, 11.
 haec I. 4, 11. 17. 19. 7, 9. 13. 9, 18. 13, 9. 11. 13. 16, 13. 45. 18, 1. 21, 6. 10. II. 1, 3. 2, 14. 35. 36. 42. 55. 4, 3. 25. 7, 32. 63. 8, 23. 9, 22. 10, 13. 37. 11, 23. 24. 12, 39. 47. 13, 41. 45. 51. 15, 23. 18, 51. 73. 19, 22. 82. 21, 24. 26. 47. 22, 13. 23, 98. 101. 25, 81. 85. 87. 89. III. 2, 35. 3, 21. 4, 4. 19. 5, 9. 19. 7, 45. 9, 55. 67. 10, 10. 11, 9. 14, 7. 15, 39. 19, 9. 21, 39. 22, 11. 23. 23, 11. IV. 1, 5. 102. 135. 25, 58. 3, 14. 11. 18. 25. 36. 45. 50. 90. 7, 36. 65. 95. 9, 59. 66. 69. 10, 15. 11, 70. 97.
 haecine I. 17, 8.
 haecudo II. 15, 14. 25, 70.
 Haecus II. 20, 56.

Hae-

I N D E X I.

- Haemon II. 7, 83.
 haerebam I. 3, 19.
 haerentes II. 12, 25. IV. 1, 110.
 haerere II. 23, 17.
 haeserit II. 25, 48.
 haesisti II. 2, 2.
 haesit I. 19, 5.
 Hamadryadas II. 25, 76.
 Hamadryadum II. 23, 93.
 Hamadryasin I. 20, 32.
 hamatis II. 9, 9.
 hanc I. 3, 11. 6, 26. 30. 8, 39. II. 2, 67. 7, 77. 20, 30. 21, 22. III. 3, 48. 9, 36. 17, 23. IV. 3, 50. 5, 74.
 Hannibalem III. 2, 11.
 Hannibalis III. 9, 61.
 harum II. 25, 51.
 has II. 11, 27. 17, 10. 21, 56. III. 6, 18. 22, 3. 23, 37. IV. 1, 70. 5, 38. 9, 68.
 hasta IV. 3, 24. 68. 4, 24. 6, 56.
 haud II. 14, 22. 18, 22. III. 3, 35. 68. 5, 49. 13, 7.
 hautire I. 20, 43.
 Heben I. 13, 23.
 Hector II. 18, 31. 34. III. 6, 31.
 Hectora II. 7, 26. III. 1, 28.
 Hectorca II. 7, 20.
 Hecstoreis IV. 6, 38.
 hederæ IV. 1, 62.
 hederæ I. 2, 10. II. 4, 26.
 hederam IV. 7, 79.
 hederas III. 2, 35.
 hederoso IV. 4, 3.
 hei I. 3, 38. IV. 1, 58.
 Helena II. 1, 52. 25, 88.
 Helenæ III. 6, 32.
 Helenam II. 2, 42.
 Helene III. 12, 19.
 Helenum III. 1, 29.
 Heliconæ II. 8, 5. III. 3, 42.
 Heliconis III. 2, 1.
 Hellen II. 20, 5.
 Helles III. 21, 5.
 herba I. 12, 10. II. 1, 73. 5, 28. III. 11, 36. IV. 1, 2. 3, 58. 7, 72. 8, 35.
 herbae III. 10, 27.
 herbas IV. 5, 11.
 herbis II. 1, 63. III. 4, 25.
 herbofo I. 3, 6.
 herbofos IV. 11, 8.
 Herculeæ IV. 9, 39.
 Herculeis I. 11, 2.
 Herculeo III. 16, 4. IV. 7, 82.
 Hercules IV. 10, 9.
 Herculeum II. 23, 43.
 Herculis I. 13, 23. 20, 16. II. 18, 58. III. 21, 10. IV. 9, 17. 70.
 here II. 18, 1.
 heri II. 11, 26. III. 22, 12.
 Hermionem I. 4, 6.
 heroes II. 1, 18. III. 9, 27.
 heroi III. 2, 16.
 Heroidas II. 21, 31.
 heroinæ I. 19, 13. II. 2, 61.
 Heroinis I. 13, 31.
 heros I. 19, 7.
 heroum I. 14, 17. 20, 22.
 Hesperia IV. 1, 108.
 Hesperidum III. 21, 10.
 Hesperis II. 2, 53.
 Hesperio II. 19, 10.
 Hesperios II. 2, 54.
 hesternæ II. 22, 1.
 hesternis II. 25, 59.
 hesternos I. 15, 5.
 heu I. 1, 38. 4, 22. II. 4, 8. 9, 15. 16, 16. 22, 30. III. 13, 6. IV. 1, 90. 3, 17. 7, 23. 8, 48.
 hiantæ III. 15, 34.
 hiantes III. 14, 17. IV. 7, 25.
 hiare II. 23, 6.
 hiat IV. 2, 45.
 hiatu IV. 1, 149. 8, 5.
 hiatus III. 5, 66. 9, 11.
 hibernæ I. 8, 9.
 hiberni IV. 3, 9. 42.
 hibernis IV. 3, 33.
 hiberno II. 7, 72.
 hibernos II. 6, 18.
 Hiberno II. 2, 21.
 hic I. 1, 7. 7, 9. 15. 8, 27. 18, 31. 19, 4. 20, 33. II. 1, 38. 73. 2, 52. 4, 30. 6, 20. 7, 61. 66. 8, 26. 36. 9, 3. 10, 3. 36. 13, 32. 18, 34. 45. 20, 52. 58. 70. 22, 9. 11. 23, 5. 30. 33. 84. 104. 108. III. 3, 69. 7, 19. 8, 5. 11, 23. 12, 18. 16, 5. 21, 18. 23, 29. 40. 41. IV. 2, 15. 17. 4, 72. 6, 78. 72. 7, 85. 8, 4. 9, 11. 65. 10, 11. 41.
 hicmis III. 10, 32.
 Hilaira I. 2, 16.
 hinc I. 7, 10. II. 6, 17. 22, 27. III. 2, 17. IV. 1, 31. 32. 4, 15. 6, 23. 67. 10, 48.
 hinulei III. 11, 35.
 Hippodamia I. 2, 20.
 Hippodamiae I. 8, 35.
 Hippolyte IV. 3, 43.
 Hippolytum IV. 5, 5.
 Hippomanes IV. 5, 18.
 hirsuta IV. 1, 61. 10, 20.
 hirsutas I. 1, 12.
 hirsutis IV. 4, 26.
 hirsutum IV. 9, 49.
 his I. 2, 31. 6, 11. 20, 51. II. 1, 49. 7, 9. 10. 18, 83. 24, 22. 25, 83. III. 6, 17. 10, 16. 11, 33. 14, 12. 16, 9. 22, 19. IV. 5, 61. 8, 33.
 hiscere III. 2, 4.
 historia I. 15, 24. II. 1, 16.
 historiae III. 3, 10. 19, 18. 21, 20. IV. 1, 119. 7, 64.
 hoc I. 1, 35. 4, 4. 16. 10, 28. 19, 16. 20, 1. II. 1, 6. 67. 4, 1. 6, 7. 7, 34. 64. 70. 88. 10, 40. 11, 19. 12, 22. 13, 58. 16, 26. 35. 19, 1. 21, 3. 9. 16. 23, 26. 37. 93. 25, 58. III. 1, 17. 3, 19. 5, 18. 53. 7, 59. 12, 34. 15, 9. 42. IV. 1, 1. 60. 99. 142. 2, 37. 4, 79. 5, 75. 6, 40. 7, 33. 68. 83. 11, 36.
 hodie II. 11, 20. 18, 76. III. 22, 15. IV. 2, 50. 10, 15. 11, 25.
 hodierna III. 8, 7.
 Homeri II. 1, 21.
 Homero I. 7, 3. 9, 11. II. 25, 45.
 Homerus III. 1, 33.
 homini II. 20, 62.
 hominum III. 5, 3. 16, 29. IV. 9, 41.
 honesta II. 23, 90. III. 20, 34.
 honestæ II. 10, 9.
 honoratis IV. 11, 102.
 honore III. 7, 23. IV. 4, 51.
 honorem II. 19, 15. III. 9, 17. IV. 4, 87.
 III 3   No.

I N D E X I.

- honores II. 13, 11. III. 1, 61.
 IV. 6, 5. II. 61.
 honos III. 1, 22. 21, 40. IV.
 2, 64. 8, 7.
 hora I. 6, 35. II. 7, 33. 21,
 18. III. 8, 29. 22, 18. IV.
 8, 4.
 horae II. 10, 45. III. 19, 7.
 horam I. 6, 11. II. 20, 59.
 horas II. 22, 13.
 Horatia III. 2, 7.
 hornis IV. 3, 61.
 Horos IV. 1, 79. 80.
 horrida II. 10, 35.
 horror I. 5, 15. IV. 10, 10.
 horruit IV. 5, 68.
 hortis III. 20, 26.
 hortorum IV. 2, 42.
 horum II. 13, 59.
 hos I. 15, 35. 37. II. 22, 4. 25,
 *94. III. 10, 30.
 hospes II. 17, 11. 19, 30. 25,
 7. III. 11, 43. 20, 17. IV.
 1, 1. 4, 53. 9, 53.
 hospita III. 21, 37. IV. 9, 34.
 hospite IV. 9, 7.
 hospitio I. 15, 20. 20, 10. III.
 11, 56. 17, 8.
 hospitium II. 25, 7. III. 22,
 16.
 hoste III. 14, 8. 17, 28. IV.
 10, 6.
 hostem II. 4, 19. 9, 11. III.
 3, 33. IV. 4, 79.
 hostes III. 7, 25. IV. 2, 54.
 10, 39.
 hosti III. 17, 23.
 hostibus III. 6, 20.
 hostis I. 4, 18. 11, 7. II. 3, 9.
 7, 4. III. 16, 8. IV. 1, 138.
 148. 3, 8. 4, 87.
 huc III. 14, 23. 16, 21. 30.
 IV. 1, 39. 6, 19. 8, 15. 9,
 31. 10, 47. 11, 17.
 huic I. 20, 7. II. 1, 78. 88.
 14, 6. 25, 72. III. 5, 61. 85.
 14, 18. IV. 1, 54. 11, 18.
 huius II. 12, 36. IV. 10, 6.
 humana II. 2, 55. III. 16,
 32.
 humanas III. 5, 42.
 humani II. 2, 37.
 humano II. 9, 6.
 humanos I. 16, 25. II. 1, 59.
 humare III. 5, 26.
 humata IV. 7, 4.
 humati II. 10, 49.
 humeris IV. 6, 40. 9, 61. 10,
 11, 47.
 humero I. 20, 44. II. 9, 10.
 humeros IV. 1, 44. 11, 28.
 humet III. 14, 29.
 humida I. 16, 4. 20, 34. III.
 4, 17.
 humilem I. 7, 21. III. 7, 29.
 humiles III. 15, 1.
 humili II. 8, 15. III. 15, 39.
 humilis I. 10, 27. IV. 4, 54.
 humo II. 8, 32. 23, 62. III.
 5, 37. 9, 10. 13, 16. IV. 4,
 8. 8, 8.
 humor III. 2, 2. 18, 28. 23,
 24.
 humore II. 20, 4.
 humum IV. 7, 36.
 humus I. 2, 9. III. 1, 30. IV.
 11, 100.
 hunc I. 20, 25. 26. II. 8, 24.
 9, 2. 12, 49. 13, 39. 22, 8.
 9. III. 5, 59. IV. 4, 7. 10,
 13.
 hyacinthos IV. 7, 33.
 hydras II. 19, 9.
 Hylae I. 20, 6.
 Hylaei I. 1, 13.
 Hylan I. 20, 52.
 Hylas I. 20, 32. 48.
 Hymenae IV. 4, 59.
 Hypanis I. 12, 4.
 Hypermetre IV. 7, 63. 67.
 Hypsipyle I. 15, 18. 19.
 Hyrcani II. 23, 66.
 I.
 i I. 9, 13. II. 22, 22. III. 16,
 17. 22, 23. IV. 5, 46.
 Iacchi IV. 2, 31.
 Iaccho II. 2, 27.
 iace II. 1, 87. IV. 11, 80.
 iaceam II. 11, 32.
 iaceat IV. 11, 26.
 iacent IV. 3, 30.
 iacentem I. 16, 23. IV. 4, 85.
 iacencia III. 4, 29.
 iacere I. 6, 25. 7, 18. 8, 6.
 18, 8. II. 7, 22. 12, 42. 13,
 69. 14, 10. III. 4, 14. IV.
 5, 60.
 iacts I. 7, 24. 9, 3. II. 12, 6.
 17, 6. IV. 11, 38.
 jacet I. 11, 2. 16, 33. II. 9,
 10. 10, 35. III. 16, 3. IV.
 7, 85.
 jacies II. 7, 40.
 jacies III. 22, 14.
 jacit IV. 9, 32.
 jacuit II. 5, 2.
 jacta II. 23, 85. 25, 64. III.
 11, 17. 23, 16.
 jactabat IV. 8, 42. 10, 41.
 jactabimur II. 20, 43.
 jactamur II. 9, 7. III. 3, 33.
 jactando II. 19, 15.
 jactat II. 10, 10. III. 6, 11.
 7, 10. IV. 5, 45.
 jactavi III. 9, 7.
 jactetur III. 2, 19.
 jactu II. 25, 60. III. 8, 27.
 12, 5.
 jactura II. 23, 71.
 jacturam III. 5, 57.
 jacuisse II. 10, 55. 22, 36.
 jacuit I. 3, 1. IV. 9, 15.
 jaculantur IV. 10, 43.
 jam I. 1, 7. 3, 4. 5, 11. 21. 6,
 9. 8, 3. 15, 25. 20, 29. 31.
 II. 1, 49. 2, 1. 4. 65. 7, 1.
 64. 8, 6. 7. 15. 17. 11, 13.
 12, 22. 13, 33. 14, 7. 15,
 19. 16, 21. 17, 3. 17. 18,
 64. 75. 79. 81. 19, 4. 14. 31.
 20, 4. 12. 19. 49. 71. 21, 37.
 22, 19. 20. 23, 63. 65. 24,
 1. 2. 23. 36. 25, 1. 24. 43.
 III. 3, 45. 11, 48. 13, 1.
 18, 1. 20, 14. 22, 5. 23,
 29. IV. 1, 41. 3, 6. 4, 61.
 6, 24. 39. 69. 7, 14. 15. 8,
 67. 9, 63. 71. 11, 33. 89.
 janitor IV. 5, 47.
 janua I. 16, 2. 17. 36. II. 7, 92.
 13, 6. 16, 23. 18, 68. III.
 23, 30. IV. 9, 62. 11, 2. 81.
 Iasidos I. 1, 10.
 Iason II. 17, 11.
 Iafone II. 25, 85.
 Iafonia II. 19, 31.
 ibam II. 11, 11.
 ibat I. 1, 12. 20, 32. II. 1, 32.
 3, 6. 22, 27.
 ibi II. 15, 13.
 ibis I. 6, 34. II. 25, 45.
 ibit III. 20, 10.
 ibo IV. 2, 37.

Ica-

I N D E X I.

Icare II. 24, 29.
 Icarii II. 24, 24.
 Icarioni III. 11, 10.
 iceta III. 6, 14. IV. 6, 2.
 icetu III. 1, 62.
 icetus II. 1, 75.
 id I. 20, 2.
 Ida II. 23, 91.
 Idae I. 2, 17.
 Idaci III. 11, 39.
 Idacis II. 2, 66.
 Idaco H. 23, 95.
 Idacos III. 15, 36.
 Idacum III. 1, 27.
 Idalio II. 10, 54. IV. 6, 59.
 idcirco II. 14, 28. 18, 27. 24,
 14.
 idem II. 1, 69, 71. 9, 5. IV.
 1, 95. III. 2, 39. 9, 47. 10,
 19.
 idibus IV. 5, 36.
 idoneus I. 6, 29.
 jejuna III. 13, 18.
 jejuni IV. 8, 7.
 jejunia III. 3, 63.
 jejuno IV. 5, 4.
 igitur I. 8, 1. 41. 11, 19. II.
 1, 81. 4, 27. 5, 29. 7, 55.
 79. 10, 17. 15, 23. III. 12,
 21. 17, 23.
 ignaros II. 7, 7.
 ignavi III. 9, 3.
 igne III. 23, 11. IV. 8, 86.
 9, 28.
 ignea IV. 7, 46.
 ignes I. 1, 27. 5, 5. 6, 7. 15,
 21. II. 25, 44. III. 15, 9.
 19, 3. 21, 31. IV. 1, 115.
 4, 29. 43. 11, 53.
 igni I. 9, 17. II. 4, 39.
 ignibus I. 11, 7. III. 16, 20.
 ignis II. 21, 56. III. 6, 29. IV.
 7, 9.
 ignoro II. 2, 56.
 ignoscat IV. 4, 44.
 ignosce II. 5, 13.
 ignoscere II. 21, 3. IV. 8, 73.
 ignoscet I. 11, 19.
 ignota II. 4, 2. 8, 31. IV. 8,
 34.
 ignotae III. 14, 29.
 ignotas I. 21, 8.
 ignotis I. 3, 20. 17, 17. 20,
 15.
 ignoto II. 20, 40.

ignotos I. 5, 5.
 ignotum II. 25, 8.
 ii II. 19, 35.
 iisdem II. 20, 43.
 illa III. 11, 61. IV. 1, 53.
 Iliacae IV. 4, 67.
 Iliacis II. 10, 48.
 Iliada II. 1, 52.
 Iliadas II. 1, 14.
 Iliade II. 25, 66.
 Iliion III. 1, 31.
 illa I. 1, 22. 3, 46. 4, 20. 23.
 28. 5, 7. 8. 11. 12. 32. 6, 7.
 9. 8, 26. 28. 33. 38. 44. 9,
 25. 26. 10, 4. 25. 12, 3. 13,
 26. 31. 32. 14, 9. 17. 18. 19.
 15, 11. 14. 16, 11. 29. 31.
 17, 21. 23. II. 1, 51. 5, 21.
 6, 12. 7, 36. 80. 8, 22. 12,
 5. 38. 13, 12. 42. 14, 15.
 18, 48. 56. 19, 69. 81. 82.
 20, 41. 21, 11. 28. 30. 42.
 45. 22, 16. 23, 25. 24, 6.
 25, 11. III. 2, 36. 3, 12. 4,
 25. 6, 40. 10, 9. 20. 13, 5.
 14, 10. 17, 15. 20, 34. IV.
 1, 86. 98. 127. 3, 13. 56. 61.
 4, 21. 69. 5, 9. 6, 48. 63. 7,
 76. 8, 55. 72. 11, 71. 84.
 illae III. 22, 5.
 illam II. 1, 5. 2, 53. 18, 55.
 23, 101. III. 13, 17. IV. 1,
 41.
 illarum I. 13, 9.
 illas I. 4, 8. III. 22, 7. IV. 8,
 61.
 ille I. 1, 12. 13. 9, 24. 16, 15.
 45. 20, 29. H. 1, 38. 69.
 3, 2. 3, 9. 7, 17. 19. 98. 9,
 1. 14. 10, 49. 13, 53. 17, 4.
 7, 10. 18, 33. 19, 6. 20. 23,
 61. 63. 25, 5. 75. III. 1, 33.
 3, 30. 4, 21. 26. 5, 32. 36.
 6, 32. 8, 28. 11, 65. 12, 18.
 16, 10. 25. 18, 61. 20, 6. IV.
 1, 66. 110. 126. 2, 9. 45. 3,
 28. 4, 35. 5, 37. 38. 6, 31.
 77. 8, 11. 9, 8. 38. 61. 10,
 16. 11, 59. 87.
 illi I. 7, 14. 8, 31. 20, 49. II.
 14, 31. 17, 2. 20, 49. III.
 10, 24. 16, 11. 19, 17. IV.
 1, 14. 4, 15. 7, 11. 10, 43.
 illic I. 17, 19. 19, 7. 11.
 13. II. 15, 9. 11. 23, 17.

III. 20, 25.
 illis I. 2, 23. 24. 9, 31. II. 1,
 35. 10, 55. III. 1, 61. 3,
 21. 10, 14. 11, 27. 22, 11.
 IV. 2, 27. 11, 75.
 illius III. 4, 10. IV. 1, 143.
 illo I. 12, 7. II. 9, 12. 22, 42.
 III. 5, 30. IV. 4, 14.
 illorum II. 23, 83. III. 4, 34.
 illos I. 15, 19.
 illuc II. 10, 55.
 illud IV. 7, 29.
 illum II. 7, 26. 46. 14, 11. 13,
 18, 47. III. 1, 36. 4, 27.
 illustres II. 10, 10.
 Illyria I. 8, 2.
 Illyrias II. 13, 10.
 Illyricis II. 13, 1.
 ima IV. 8, 8.
 imagine II. 10, 19.
 imaginibus I. 5, 24. 20, 42.
 imaginis IV. 7, 47.
 imago I. 19, 11. II. 9, 13. III.
 2, 29.
 imbelles IV. 3, 24. 6, 36.
 imber III. 1, 61.
 imbre III. 3, 58.
 imbuis IV. 10, 5.
 imbuat III. 13, 6.
 imitabere II. 15, 15.
 imitator I. 13, 3.
 imitanda IV. 11, 44.
 imitare II. 14, 25.
 imitata II. 23, 117. III. 1, 58.
 12, 33. IV. 11, 94.
 imitere II. 25, 31.
 immatura IV. 11, 17.
 immaturum III. 5, 2.
 immemor I. 19, 8.
 immerita II. 19, 58. IV. 3,
 19.
 immeritae IV. 4, 21.
 immerito II. 5, 27. III. 17,
 27.
 immeritos II. 3, 3.
 immisi III. 9, 23.
 immisiss III. 7, 58.
 immixtes III. 13, 14. IV. 11,
 13.
 immortalis II. 11, 10. 12,
 39.
 immunda II. 18, 66.
 immundae IV. 8, 25.
 immundi IV. 7, 40.
 immundis III. 13, 17.

im

I N D E X . I .

immundo II. 18, 71. IV. 5, 70.
 immundos IV. 4, 76.
 imos II. 8, 26.
 imperat I. 9, 4. III. 17, 2. IV. 8, 85.
 impetii L. 6, 34. III. 1, 16.
 imperio II. 1, 22. III. 9, 26. IV. 8, 82.
 impetrabile IV. 1, 97.
 impetrabilem IV. 7, 26.
 impia II. 7, 58. 13, 69.
 implacidas IV. 9, 14.
 implicat IV. 11, 16.
 implicuisse III. 3, 42.
 implorat II. 21, 22.
 imponere IV. 5, 13.
 imponit IV. 8, 65.
 imponunt III. 11, 22.
 impositis I. 1, 4. II. 25, 80. IV. 2, 33.
 imposito IV. 2, 28.
 impositum I. 1, 20. III. 4, 39.
 imposuit III. 19, 13. IV. 6, 42.
 impositus IV. 2, 46.
 imposta IV. 2, 29.
 impressa III. 4, 17.
 impressis I. 16, 42. II. 25, 70.
 impresso I. 3, 12.
 improba II. 7, 38. III. 4, 25. 5, 59. IV. 4, 42.
 improbe I. 3, 39.
 improbus I. 1, 6. III. 14, 20. IV. 11, 25.
 imprudens IV. 1, 73.
 imprudenti I. 2, 3.
 impulsi I. 3, 45.
 impune I. 4, 17. 5, 32. 18, 3. II. 7, 15. 23, 101. IV. 4, 55. 9, 26.
 impuros IV. 8, 22.
 in I. 1, 12. 16. 17. 20. 32. 33. 2, 6. 11. 22. 3, 6. 34. 44. 5, 16. 30. 6, 27. 28. 7, 6. 18. 8, 6. 13. 25. 9, 5. 11. 34. 10, 2. 10. 14. 18. 11, 6. 11. 14. 18. 12, 6. 12. 13, 6. 7. 15, 4. 18. 16, 22. 28. 32. 17, 9. 18, 8. 18. 20, 15. II. 1, 2. 18. 31. 34. 42. 46. 47. 82. 2, 13. 52. 55. 3, 10. 4, 16. 5, 4. 10. 14. 23. 6, 5. 6. 7, 5. 12. 18. 19. 24. 32. 33. 40. 50. 52. 68. 73. 93. 98. 8, 10. 25.

9, 7. 13. 10, 11. 22. 29. 33. 48. 11, 18. 12, 11. 12. 39. 13, 17. 40. 45. 65. 70. 71. 74. 14, 2. 11. 15, 3. 31. 16, 6. 11. 17, 18. 18, 4. 9. 13. 21. 44. 67. 19, 1. 3. 8. 13. 15. 43. 44. 52. 63. 64. 67. 70. 71. 75. 20, 1. 3. 22. 27. 36. 46. 47. 21, 50. 55. 22, 10. 11. 13. 24. 26. 37. 40. 23, 3. 16. 33. 40. 43. 55. 69. 74. 84. 90. 97. 104. 24, 7. 37. 40. 43. 25, 3. 7. 12. 30. 44. 48. 78. 82. III. 1, 2. 5. 7. 11. 13. 24. 39. 44. 2, 1. 19. 34. 35. 43. 3, 15. 19. 31. 33. 41. 43. 50. 52. 60. 67. 4, 33. 38. 5, 14. 16. 22. 37. 58. 70. 6, 3. 16. 18. 23. 28. 32. 34. 7, 3. 11. 18. 23. 29. 32. 37. 56. 60. 8, 6. 18. 9, 17. 19. 23. 27. 51. 72. 10, 13. 15. 11, 39. 54. 56. 12, 10. 22. 13, 1. 14. 16. 23. 25. 32. 40. 14, 4. 6. 9. 10. 30. 15, 7. 8. 9. 14. 23. 24. 26. 38. 16, 8. 9. 10. 16. 18. 32. 17, 16. 28. 18, 4. 10. 19, 2. 6. 15. 17. 20, 11. 21, 9. 14. 31. 33. 35. 38. 23, 8. 14. 19. 35. IV. 1, 14. 27. 43. 58. 82. 91. 106. 128. 147. 2, 1. 22. 27. 28. 38. 42. 47. 60. 63. 3, 31. 34. 40. 48. 49. 59. 4, 22. 35. 37. 38. 62. 68. 73. 77. 5, 17. 26. 45. 48. 67. 71. 6, 13. 25. 30. 31. 51. 55. 82. 86. 7, 14. 18. 50. 54. 68. 73. 8, 12. 13. 19. 35. 41. 44. 57. 63. 75. 79. 9, 12. 31. 10, 8. 30. 45. 11, 20. 36. 56. 68. 78. 86.

Inachidos I. 3, 20.
 Inachiis I. 13, 31.
 Inachio II. 10, 8.
 Inachis II. 24, 4.
 inane III. 16, 30.
 inanes II. 23, 69.
 inani II. 13, 37. III. 4, 3. 10. 9.
 inania III. 18, 5.
 inanis IV. 5, 47.
 inaurati I. 16, 3.
 incaluisse IV. 7, 28.
 incautum II. 1, 80.
 incedere II. 1, 5.
 incedit II. 2, 58. III. 11, 11.

incendat II. 20, 42.
 incensas III. 17, 5.
 inceptis IV. 1, 68.
 incertam II. 20, 59.
 incerto II. 7, 71. IV. 3, 5. 42. 65.
 incertum II. 20, 36.
 incesi III. 9, 39.
 inciderit I. 15, 28.
 incidit I. 13, 35.
 incinit II. 18, 6.
 incipe II. 25, 43. III. 4, 8. IV. 1, 20.
 incipiam II. 15, 19. III. 3, 16. 20, 26. IV. 10, 1.
 incipient II. 12, 33.
 incipio II. 16, 36.
 incipis I. 13, 8.
 incipit II. 21, 6.
 incisa IV. 10, 44.
 inclinatae II. 12, 21.
 inclinavit IV. 7, 25.
 includere II. 25, 43.
 includit II. 12, 54.
 inclusas IV. 9, 23.
 inclusum III. 16, 26.
 incolae IV. 9, 9.
 incolumen II. 11, 7.
 incolumes IV. 9, 8.
 incomtis I. 15, 11. III. 4, 9.
 incorrupta IV. 3, 69.
 iacrepit I. 17, 6. III. 12, 6.
 IV. 3, 66. 11, 60.
 increpet III. 8, 10.
 increpitante III. 23, 34.
 increpitarent II. 20, 15.
 increpuere IV. 7, 12.
 incubat IV. 7, 81.
 inculto I. 18, 28. II. 15, 13.
 incumbens I. 20, 41. III. 11, 37.
 37.
 incumbere IV. 7, 3.
 Inda III. 11, 5.
 inde III. 8, 19. 13, 25. 16, 26. 20, 23.
 index IV. 2, 19.
 India II. 8, 19.
 Indica II. 18, 10. III. 15, 22.
 indicet III. 1, 37.
 indigna II. 13, 16.
 indignis I. 16, 6.
 Indis I. 8, 39. III. 3, 37.
 indixit IV. 8, 81.
 indociles I. 2, 12.
 indocto II. 18, 51. 25, 84.

I N D E X . I.

Indas II. 7, 67. 14, 13. III.
3, 1.
indomito I. 20, 16.
inducto IV. 10, 21.
inductum IV. 10, 34.
induc III. 8, 16. IV. 2, 33.
induit III. 7, 12.
Indus IV. 3, 10.
indura III. 11, 11.
induxit IV. 3, 29.
inepta II. 14, 32.
inepte II. 23, 14.
inermis IV. 6, 32.
inermis IV. 1, 148.
iners I. 8, 10. II. 23, 70. III.
5, 72.
inest IV. 9, 72.
infamant II. 18, 90.
infamantur III. 14, 27.
infamar III. 9, 28.
infames III. 12, 3.
infamis I. 16, 9. II. 13, 39.
18, 87. III. 17, 20.
infestas II. 13, 58.
infecto II. 19, 65.
infectos II. 14, 25.
infelix I. 5, 4. II. 2, 3. 18,
76. III. 3, 29. 5, 29. IV.
11, 28.
inferior I. 4, 10. II. 7, 27.
inferna II. 25, 92. III. 3,
36.
infernae I. 9, 20. II. 20, 72.
infernas IV. 11, 59.
infernis II. 1, 37.
inferno II. 46, 30.
inferre II. 21, 40. 21, 49.
infernum III. 3, 69.
infesta I. 8, 14.
infestis IV. 1, 27.
infido I. 6, 18.
infidum III. 11, 23.
inflati II. 25, 32.
inflectas IV. 8, 77.
inflexo III. 7, 64. 23, 34.
informem I. 5, 56. II. 7, 21.
infra I. 20, 5.
infringere I. 14, 17.
ingemuit I. 1, 14.
ingenii III. 2, 22.
ingeniis I. 7, 22.
ingenio I. 2, 7. II. 19, 7. 25,
58. III. 1, 63. 64. IV. 1, 66.
126.
ingenium II. 1, 4. 23, 36.

III. 7, 52. IV. 6, 75.
ingenti III. 18, 29.
ingenuos II. 5, 21.
ingenuus I. 4, 13. II. 18, 53. 84.
ingerat IV. 5, 55.
ingestis IV. 4, 89.
ingrata I. 10, 23. III. 25, 81.
ingratis II. 25, 72. IV. 7, 35.
ingratis I. 3, 25. 4, 20. 17, 4.
ingratos III. 8, 25.
ingredior III. 1, 3.
ingressi III. 1, 6.
inguina IV. 4, 38.
inhonesta II. 7, 89. 90.
inhonestus II. 20, 58.
inhumanas IV. 4, 52.
injecta III. 10, 71.
injectis I. 13, 16.
injecto II. 22, 21.
inpicere IV. 7, 34.
inpicar IV. 6, 86.
inimica I. 8, 12. 12, 29. II.
7, 94. IV. 11, 10.
inimicae II. 23, 75.
inimicitiae II. 7, 3.
inimicitias II. 10, 16.
inimicus II. 5, 30.
iniqua I. 17, 10. II. 2, 14.
iniqui I. 8, 27.
iniquis III. 13, 15. IV. 7, 37.
iniquos II. 11, 13. 14, 15.
iniquus I. 19, 22.
inire II. 24, 8.
inire IV. 4, 58.
injuria I. 3, 35. 18, 23. II.
13, 31. 19, 25. III. 6, 19.
23, 27. IV. 8, 27.
injustas IV. 4, 94.
injustas I. 7, 12.
injusto I. 15, 12. II. 4, 14.
inlaetmans II. 1, 87.
inmemor I. 6, 35.
inmorsio III. 6, 21.
innuptae III. 17, 25.
Ino II. 21, 21.
inopes II. 8, 27.
inquirer III. 15, 18.
inquit II. 22, 2. IV. 9, 68.
inrisor I. 9, 1.
insana I. 4, 17. II. 16, 3. III.
64. IV. 8, 61.
insanas III. 6, 2. 15, 3.
insane I. 5, 3.
insanis I. 6, 16.
insanix II. 25, 25.

insano II. 11, 18. III. 5, 6.
IV. 1, 134.
insanos II. 18, 16.
insanus I. 9, 16.
insector IV. 7, 49.
insequitur IV. 10, 25.
inseruisse III. 12, 30.
insidias I. 20, 30. II. 23, 69.
III. 5, 47.
insidias III. 23, 24. IV. 7, 44.
insignem III. 23, 4.
insignes IV. 13, 46.
insinuentur III. 7, 28.
insitor IV. 2, 47.
insolitas I. 8, 8.
insolitos I. 3, 29.
insomnia II. 19, 83.
inspecta IV. 7, 35.
instabant I. 20, 27.
instanti II. 4, 20.
instar II. 23, 59.
institor IV. 2, 38.
instituer III. 8, 30.
insulter II. 4, 7. 7, 82. III. 4,
24.
intacta III. 1, 18.
intactas II. 7, 15.
intactos II. 9, 19.
intactum II. 25, 73.
integer III. 4, 40. IV. 5, 57.
integrit II. 15, 26. 18, 56.
intendat I. 14, 5.
intentis I. 3, 19.
intento IV. 11, 22.
intentos IV. 5, 15.
intepet IV. 1, 144.
inter I. 13, 20. 16, 13. 18, 27.
19, 25. II. 7, 56. 16, 31.
17, 7. 21, 31. 23, 4. 25, 92.
25, 57. 76. 94. III. 1, 35. 50.
3, 64. 5, 26. 7, 43. 8, 21. 9,
30. 46. 12, 4. 19. 21, 13. 22,
20. 23, 21. IV. 1, 30. 2,
3. 4, 20. 6, 83. 7, 96. 8,
31. 36. 53. 11, 46.
intercepit III. 3, 45.
interdicta IV. 9, 55.
interdum II. 12, 4.
interca I. 3, 43. II. 10, 41.
16, 23. 18, 7. 19, 69. III.
1, 39. 10, 9.
intercat II. 22, 12.
interitu II. 7, 80.
internissa IV. 4, 78.
interpretare III. 8, 27.
M m m inter.

I N D E X I

- intervalla* III. 20,31.
intonet II. 1,40.
intonsi III. 11,52.
intra III. 7,2. IV. 10,29.
intrarunt IV. 11,5.
intraffe III. 10,39.
intrulit I. 18,12.
invade III. 6,9.
invenerit I. 21,9.
inveniam I. 4,28. II. 4,5.
invenias III. 12,32.
invenio II. 1,12.
invenit II. 13,29.
inventa II. 20,61.
invenitae III. 4,29.
inverfas I. 15,30.
invicti I. 20,23.
invictos IV. 9,23.
invida III. 1,21.
invide I. 5,1. II. 18,20.
invidia I. 16,48. II. 13,67, 20,15.
invidiac I. 12,9.
invidiam II. 19,74.
invidiosa II. 1,83. 21,12. 23, 102.
invigilare IV. 4,84.
inviolae III. 16,7.
inviso III. 3,29.
invita IV. 1,76.
invitae II. 5,31.
invitam I. 3,30. 19,23. III. 5,66.
invitis I. 15,40. 16,32. II. 19,60.
invito I. 17,14. II. 15,1. 17, 8. IV. 1,94. 2,18. 6,42.
invitos II. 6,4.
invitum II. 14,16.
invulsa IV. 9,70.
invocet III. 13,22.
inusta III. 9,40. IV. 11,70.
io II. 21,19. 23,19. 24,7.
jocum I. 18,64.
jolciacis II. 1,56.
jole II. 21,51. IV. 5,35.
jona II. 21,53.
Ionia I. 6,31.
Ioniae IV. 6,16.
Ionias IV. 6,58.
Ionii II. 20,14.
Ionio II. 20,2. III. 9,72.
Ionium III. 20,19.
Jove I. 13,29. II. 2,58.
Jovem I. 13,32. II. 21,44. 25,18. III. 2,12. 9,68. 13, 22,39. IV. 9,8.
Jovi II. 20,46. 23,116. 25, 40. III. 3,6. 9,41. 23,20. IV. 4,28. 10,16.
Jovis II. 1,39. 10,16. 23,18. 24,7. III. 1,27. 58. 7,47. 13,36. IV. 1,99. 105. 4,2. 10. 6,23. 10,1. 48. #
Iphicli II. 2,16.
Iphigenia III. 5,54.
ipfa I. 16,17. II. 1,4. 66. 13, 18. 14,22. 18,52. 20,55. 21,45. 23,89. 25,36. 88. III. 3,19. 4,16. 34. 11,60. 14,20. 25,11. IV. 1,46. 3,50. 4,62. 80. 86. 8,12. 21. 9,44. 11,27.
ipfe I. 12,14. 13,3. II. 6,4. 7,61. 84. 12,13. 13,19. 54. 14,35. 15,17. 20. 18, 28. 19,60. 20,42. 21,34. 22,18. 23,15. 60. 94. 25, 19. 25. 72. III. 1,36. 5, 50. 7,30. 60. 8,8. 11,40. 12,26. 14,16. 15,15. 19, 9. 20,4. 21,12. IV. 1,128. 4,36. 6,14. 80. 7,31. 90. 8,41. 9,4. 10,12.
ipfis I. 19,4.
ipfo II. 3,14. 7,34. 23,5. IV. 8,54. 10,41.
ipsum II. 7,4.
ira I. 1,28. 18,14. II. 3,4. 4,9. 22. 7,73. 12,19. 13, 52. 44. III. 21,22. IV. 5,31. 9,74.
iram III. 4,28. 17,18.
irasci I. 5,8.
irascor III. 22,12.
irata I. 4,21. II. 18,39. 22, 9. III. 6,28. 23,30.
iratae I. 9,22.
iratum IV. 9,62.
irati II. 4,13.
iratos IV. 6,28. 8,57.
iratum II. 18,61.
iratus I. 16,38. II. 4,23.
ire I. 1,18. 5,2. 7,10. 8,4. 30. 14,4. 15,8. II. 1,8. 7,86. 9,24. 15,22. 19,50. 73. 20,29. 23,65. III. 1, 2. 7,25. 13,32. 14,12. 23, 28. IV. 1,36. 4,6. 5,26. 6,44. 84. 7,30. 11,60.
iret II. 6,16. 12,29. III. 9, 12.
Iro III. 3,39.
irrita I. 10,25. III. 11,66. IV. 9,40.
irritat IV. 6,75.
is I. 10,29. II. 23,21.
Isidis IV. 5,34.
Ischomache II. 2,61.
Isimara III. 10,25.
Isimaria II. 10,6.
Isimario II. 24,32.
isse I. 20,18. II. 10,56. III. 1,26.
istene III. 9,37.
ista I. 8,46. 11,28. 14,7. II. 2,38. 5,23. 7,75. 89. 18, 63. 19,27. 39. 49. 23,51. 81. III. 4,8. 5,42. 7,31. 9,7. 11,14. 16,20. 22. 17, 2. 23,1. 25. IV. 1,9. 94. 6,60. 82.
iste I. 6,23. 8,3. 9,32. II. 7, 33. 19,14.
Isthmos III. 20,22. 21,2.
isti I. 15,33.
istis I. 2,25. II. 5,25.
istius IV. 5,56.
isto II. 7,62. 9,19.
istos I. 9,15. 13,11.
ita II. 7,3. 9,23. 18,14. 19,16. II. 4,11. 5,1. 11,1. 13,73. 19, 24. 22,21. IV. 4,27. 8,87.
Itala III. 2,4. 21,28.
Italica I. 2,24. III. 5,17.
Italian IV. 3,40.
ita III. 3,7. 10. 5,41. IV. 6,9. 9,16. 17.
iter I. 1,30. 17,14. II. 1,20. 11,8. 20,74. 23,82. 24, 22. III. 5,2. 7,14. 8,32. 9,54. 12,32. 13,47. 14,26. 19,4. 20,1. 14. 21,12. IV. 2,7. 6,10. 8,6. 10,3.
iterat I. 20,46.
iterata IV. 1,84.
iteratos IV. 3,7.
itere II. 10,40.
iterum I. 10,15. II. 13,30. 14,14. 24,1. IV. 8,85.
Ithaci I. 15,2.
Ithacis III. 10,29.
Iryn III. 8,10.
juba IV. 10,20.
jubae IV. 4,18. 36.

jubei

I N D E X

jubebas II. 19,7.
 jubebat IV. 4,6.
 jubeat IV. 7,91.
 juberent I. 3,13.
 jubes I. 3,40.
 jubet II. 13,18. 18,50. 22, 11.
 jucunda L. 10,1. 3.
 jucundae I. 19,7.
 jucundis I. 2,29. 3,45.
 jucundum II. 9,17.
 judex IV. 11,19.
 iudice I. 4,10. II. 10,14.
 iudicia III. 7,32.
 iudicio II. 16,30. 23,118.
 iudicis IV. 11,48.
 iuga III. 4,2. 9,9. 12,14. IV. 3,47.
 jugera III. 3,66. IV. 10,24.
 jugi IV. 4,46.
 jugis I. 12,10. 13,24. II. 1, 86. 15,30. 23,28. III. 3, 27. 7,48. 9,57.
 iugo II. 2,12. 4,14. 25,78.
 III. 7,8. 9,4. IV. 10,4.
 jugula II. 7,4.
 jugulate II. 24,29.
 jugum III. 23,28.
 Jugurtha III. 3,38. IV. 6,66.
 Julacae IV. 6,17.
 Iule IV. 1,48.
 Julia IV. 6,54.
 ianco IV. 2,44.
 juncta III. 7,33.
 junge IV. 5,46.
 jungite III. 20,13.
 jungor IV. 11,35.
 junguntur III. 15,5.
 iuno II. 21,3. 4. 249. III. 21,35. IV. 8,16. 9,71.
 iunoni IV. 1,97. 9,43.
 iunonis II. 4,17. 21,13.
 Jupiter II. 2,56. 6,4. 13,16. 48. 18,25. 20,42. 21,1. 24,14. III. 7,15. 9,28. 13, 19. IV. 1,54. 84. 4,83. 6,14. 10,15.
 iura I. 6,20. 9,3. II. 4,17. III. 3,4. 61. 7,24. 9,246. 11,49. 12,33. 19,5. IV. 4, 11. 5,28. 9,64. 11,18.
 iurabas I. 15,35.
 iurabis IV. 2,26.
 iurabo III. 4,40.
 iurarunt II. 21,10.

jura I. 8,27.
 iuro II. 5,8. 7,28. 23,85. III. 6,36. 12,1.
 iurgia II. 5,24. III. 4,18.
 iuro II. 16,25. IV. 7,51.
 ius II. 16,35.
 iussa I. 18,26. III. 7,52. IV. 1,144.
 iustificas IV. 7,30.
 iustificet II. 10,44.
 iussit II. 7,11. 10,4. 13,40. 24,9. III. 2,16. 9,26. 13, 16. 14,2. 22,4.
 iusso IV. 6,64.
 iusta I. 19,16. II. 1,84. III. 5,25. 8,12. IV. 6,52.
 iustas I. 10,26.
 iuvabunt IV. 1,145.
 iuvant III. 21,5.
 iuvat I. 2,1. 4,12. II. 10,11. 12,11. 13,34. 69. 15,18. 18,44. 68. 25,30. III. 3, 41. 43. 9,47. 14,30. IV. 2,5. 5,21. 10,4.
 iuvenca III. 21,3. IV. 6,2.
 iuvencae II. 21,61.
 iuvenaci III. 17,21. IV. 1, 129. 9,13.
 iuvencos III. 10,29. IV. 9,1.
 juvene II. 17,13. III. 5,53.
 juvenem I. 14,21. II. 14,21.
 juvenes I. 7,23. 9,6. II. 2, 13.
 juvenis I. 20,23. II. 1,65. 15,3.
 juvent III. 16,18.
 juventa III. 3,41. 9,7.
 juventae II. 1,83. III. 7,57.
 juvenis II. 2,43. III. 11, 25.
 iuvchum II. 5,9.
 juvere IV. 10,37.
 juvet II. 25,59. IV. 11,92.
 iuxta III. 15,35. IV. 11,21.
 Ixioniden II. 1,38.
 Ixionis IV. 11,23.

K.

Kalendis IV. 3,53.

L.

labantur I. 15,29.
 labe IV. 8,20. 11,42.

labellis II. 10,29.
 labens L. 17,27. II. 20,8.
 labentem L. 20,19.
 labentes I. 10,7. IV. 2,53.
 labi I. 11,15.
 labitur IV. 6,48.
 labor I. 1,20. II. 19,20. IV. 9,17.
 labore II. 16,32. 18,22. III. 16,4. IV. 1,139.
 laborecm III. 20,21.
 labores I. 1,9. 6,23. 25. 2, 13,63. 18,57. 19,13. III. 3,21.
 laboret II. 25,52.
 laboris IV. 10,26.
 laboro IV. 3,33.
 labra IV. 8,54.
 labris I. 13,17. II. 12,8. 20, 68. IV. 9,64.
 labuntur III. 12,27.
 Lacaena II. 12,13.
 lacerata II. 10,27.
 lacerna III. 10,7. IV. 3,18. 8,85.
 lacertis II. 18,37. III. 4,13.
 lacerto I. 3,15. 16,33. II. 7,5.
 lacertos III. 11,57. IV. 3, 23.
 Laconum III. 12,33.
 lacrimantia III. 23,29.
 lacrimas I. 19,13. II. 7,2. 16, 8. III. 6,24. 8,8. IV. 11,4.
 lacrimis L. 3,46. 6,24. 10,2. 12,16. 16,4. 32. 18,16. 19,18. 21,6. III. 4,37. 13, 29. 23,25. IV. 1,120. 3, 4. 4,44. 7,28. 79. 11,1. 57,60.
 lacrymac L. 9,7.
 lacte II. 2,22. 7,14. IV. 1, 56.
 lactenti IV. 2,14.
 lacte II. 11,12. 18,52. III. 2, 32. 9,18. 16,10. IV. 3, 15.
 lacum III. 9,63.
 lacus I. 20,14. II. 21,40. III. 14,4. 21,25. IV. 1,124.
 laedat III. 14,11.
 laedent II. 5,13.
 laedere II. 4,24. III. 5,42.
 laederet IV. 4,24.
 laedit II. 5,11. 23,73.
 lac.

- laedunt II. 5,9.
 laeti I. 10,26. II. 4,20. 12,20.
 laecerat IV. 1,42.
 laecerunt II. 12,48.
 laeti IV. 11,55.
 laestiti II. 24,11.
 laetit I. 16,37. IV. 7,22.
 laetus II. 19,60.
 laetabere I. 13,1.
 lactatus II. 11,3.
 lactemur I. 19,25.
 lactentur III. 10,11.
 lactitia II. 5,24. III. 4,3.
 lactitiae I. 10,12. 11,24. 15,14.
 lactor II. 15,2. 25,26. IV. 2,5.
 lactus I. 11,25. IV. 1,108.
 laevia II. 2,23.
 laevis III. 15,31.
 laidos II. 5,1.
 lalage IV. 7,41.
 lamina IV. 7,43.
 Lampetie III. 10,30.
 Lampetis III. 10,29.
 lana III. 4,17. 9,12.
 lancibus II. 10,23.
 lanca III. 4,30.
 lanceus IV. 6,6.
 langucat IV. 2,46.
 languens II. 18,27.
 languere II. 25,59.
 languescere I. 13,15.
 languida I. 3,2. II. 14,8.
 languidus I. 3,38.
 laniat II. 18,15.
 laugimis III. 5,13.
 Lanuvii IV. 8,48.
 Lanuvium IV. 8,3.
 Laomedontis II. 11,2.
 lapide IV. 15,36.
 lapides II. 10,40.
 lapillis I. 15,7. III. 2,27.
 lapillos I. 4,13.
 lapis I. 4,24. 17,20. II. 7,98. III. 1,37. 7,16. 8,8.
 Lapithae II. 2,61.
 lapsa III. 15,34. IV. 11,26.
 lapsam I. 3,45.
 lapsos I. 3,23. II. 12,5.
 lapsum I. 1,25.
 lapsus I. 13,8.
 laqueis II. 25,48.
 lare IV. 10,18.
 lares II. 23,68. IV. 3,54. 8,50.
 Lares III. 2,11. IV. 1,128.
 largibar I. 3,25.
 largius II. 24,39.
 largivi II. 25,87.
 lascivior II. 22,7.
 lascivo IV. 5,8.
 lascivum IV. 8,76.
 lassia II. 10,28. 12,46. 24,26.
 IV. 4,62.
 lassavit IV. 8,67.
 lassas II. 10,2.
 lassio III. 5,35.
 lassus II. 25,75.
 lara II. 6,18. III. 1,14.
 latus III. 11,37.
 latens IV. 8,68.
 latere II. 18,66.
 latcri IV. 7,8.
 Latias IV. 10,37.
 latices II. 20,47.
 Latinis IV. 6,45.
 Larinas II. 23,117.
 Latio III. 3,6.
 latrantem III. 9,41.
 latrantia III. 16,23.
 Latris IV. 7,75.
 latus II. 2,64. 7,84. III. 9,24. 10,34. 12,11. 22.
 lavar IV. 9,58.
 lavatur III. 12,16.
 laudabar IV. 2,27.
 laudabas II. 19,5.
 laudabit III. 1,35.
 laudando I. 4,1.
 laudare II. 12,47.
 laudat IV. 11,98.
 laudata II. 25,93.
 laudate IV. 11,83. 85.
 laudatis II. 1,8.
 laudatur II. 25,76.
 laudavi III. 23,5.
 laudent I. 7,11.
 laudes II. 17,10. III. 1,15.
 23,3. IV. 7,78.
 laudet II. 8,32.
 laudi I. 6,29.
 laudibus I. 4,6.
 laudis II. 8,27. III. 7,59.
 laudor IV. 11,57.
 lavet IV. 6,74.
 Lavinis II. 25,64.
 lavit II. 7,49. 8,30. 14,32. 25,92. IV. 10,38.
 laurca IV. 6,10.
 laurigera IV. 6,57.
 laurigero III. 11,53.
 laurus II. 10,33. 21,36.
 laus II. 1,47. 8,10. IV. 7,86.
 laxa II. 22,40.
 laxaris III. 15,29.
 Lechaeo III. 20,19.
 lecta I. 12,10. II. 18,82. 25,29. III. 4,28. IV. 4,42. 10,4.
 lecti II. 16,24. III. 4,14. 5,41. IV. 3,69. 7,6.
 lectica IV. 8,78.
 lectis II. 1,77.
 lecto I. 3,35. 8,33. 12,3. II. 1,45. 2,5. 7,95. 8,33. 18,31. 47. 19,4. 22,24. 24,41. 25,17. III. 4,11. 23,33. 6,37. 11,17. 18,2. IV. 3,31. 4,40. 8,27. 87. 11,10.
 lectule II. 12,2.
 lectulus IV. 8,35.
 lectum II. 7,65. 23,111. IV. 7,30. 11,81.
 lecturo IV. 3,3.
 lectus II. 5,15. 10,21. 14,35. III. 19,11.
 Ledae I. 13,29. 30.
 legam III. 3,16.
 legar IV. 11,36.
 legas III. 1,17. 21,32.
 legat I. 7,13. II. 19,34. III. 2,20. IV. 7,84.
 lege II. 20,74. III. 11,50. IV. 3,70. 4,56. 9,55.
 legebas II. 19,5.
 legem II. 6,1. IV. 11,41.
 legenda II. 1,127.
 legenti II. 25,81. III. 1,53.
 leges I. 20,7. IV. 5,13. 7,91. 8,81. 11,5. 47.
 legibus II. 23,83. IV. 8,81.
 legis II. 24,38. IV. 8,74.
 legisse II. 10,11.
 legisti II. 23,95. IV. 1,127.
 legit III. 2,35. IV. 5,18.
 legitur I. 14,12.
 lena IV. 5,1.
 lenae IV. 5,73.
 lenia I. 9,12.
 lenibunt III. 20,32.
 lenior II. 7,4.
 lenire IV. 8,33.
 lenta I. 15,4. II. 11,14. 22,24. 25. III. 6,20. IV. 1,96. 3,39. 10,22. 11,15.
 lente

I N D E X I.

lente II. 12,6. III. 22,12.
lenti IV. 10,29.
lentius IV. 7,30.
lento IV. 4,10.
lentus I. 6,12. II. 2,48.
leones II. 15,21.
Leonis IV. 1,107.
leonis IV. 9,45.
Lepide IV. 11,63.
leporum III. 11,43.
lepores II. 15,23.
Lernaeas II. 19,9.
Lerne II. 20,48.
Lesbia I. 14,2. II. 23,101.
25,88.
Lethaea IV. 7,91.
Lethaeus IV. 7,10.
leti III. 11,19.
leto III. 10,35.
letum IV. 7,1.
levamen IV. 11,63.
levare IV. 4,18.
levat I. 9,34. III. 1,9.
levatur IV. 11,14.
leve II. 4,16. IV. 2,36.
levem II. 19,2.
leves II. 1,51.
levi IV. 2,44.
levia IV. 5,50.
levibus I. 3,33. 4,9. II. 9,4.
levis I. 9,32. 10,18. 18,11.
II. 4,28. 7,74. 9,22. 18,
90.
levitas II. 13,26.
levitatis I. 15,1.
leviter I. 3,15. 19,5. 20,47.
II. 23,49.
Leucadiae II. 25,86.
Leucadius III. 9,69.
Leucippis I. 2,15.
Leucothecē II. 20,10.
Leucothecēn II. 21,22.
lex III. 11,15. 50. 12,21.
19,6.
libarum III. 15,38.
libavit IV. 4,15.
libeat II. 23,27. III. 3,47.
libelli I. 11,19. II. 10,25.
libellis II. 19,39.
libello III. 1,55.
libellos I. 9,13. III. 7,43.
libellus III. 2,19.
libens I. 2,28. II. 19,11.
libenter I. 6,27. II. 24,41.
Liber I. 3,14.

liber I. 10,30. II. 1,2. 2,4.
5. 7,39. 17,6. 18,80. III.
4,42.
libera I. 3,4. 9,2. II. 18,69.
23,60. 118. III. 8,24. 11,
4. IV. 1,132. 6,62. 11,86.
98.
liberat IV. 7,89.
liberras I. 1,28. II. 18,79.
III. 13,4.
libet I. 4,14. II. 8,7. IV. 5,
58. 6,8.
libidine II. 23,89.
libidinibus II. 13,14.
libido III. 17,1. 19,13.
libitum II. 19,9.
Libones IV. 11,31.
libris II. 25,27. IV. 1,63.
82,98. 7,50.
libro II. 18,81. IV. 9,72.
librorum III. 20,28.
Liburna III. 9,44.
Libyae IV. 1,99.
Libyci II. 23,12.
Libyco IV. 9,46.
licear I. 9,27. II. 8,3. III. 7,
24.
licebit II. 8,31. 25,15.
licens IV. 1,26.
licet I. 4,5. 8,25. 26. 29. 43.
14,1. 16,29. 30. 18,3. 19,
25. II. 4,14. 5,18. 7,96.
12,49. 13,63. 71. 16,9. 18,
19. 23. 20,35. 42. 44. 71.
21,50. 23,53. 81. 25,33.
72. III. 6,36. 12,22. 14,
12. 13. 16,25. 21,7. IV.
1,148. 6,84. 11,3. 17.
licuisse III. 11,20.
ligamina II. 22,15.
ligat III. 12,9. IV. 4,80.
ligata III. 5,23.
ligna III. 22,22.
lignea IV. 7,58.
ligneus III. 7,42.
lignis III. 13,46.
ligno III. 5,59.
lilia I. 20,37. II. 2,20. III.
11,30. IV. 4,23.
limen I. 14,19. II. 5,16. III.
2,47.
limina I. 5,13. 16,3. II. 5,
29. 6,9. III. 11,51. 23,29.
IV. 1,146. 4,2. 8,84. 9,27.
54.

limine I. 4,22. 8,22. 13,34.
16,22. 18,12.
limite IV. 4,48.
limitis IV. 9,60.
lima IV. 3,64.
lingua II. 15,31. 21,16. III.
6,11. 9,56. 11,66. IV. 2,
48. 4,50.
linguae I. 16,37. II. 23,75.
III. 20,27.
Lino II. 10,8.
lino II. 11,8.
linque IV. 9,54.
linquens IV. 6,27.
linquere III. 4,21. 10,1.
linques III. 9,71.
lincea III. 3,7. 5,5. 20,13.
23.
lintres I. 14,3.
liquere II. 12,51.
liquido III. 17,14.
liquidum III. 20,14.
liquor I. 6,32. II. 13,62. 25,
34. III. 1,52. 5,10. IV.
7,10. 11,24.
liquore I. 20,47. II. 19,56.
liquores I. 14,11. II. 12,33.
litabat IV. 1,24.
lite IV. 7,95.
litera IV. 3,5.
lites IV. 2,29.
litibus IV. 5,40.
litora I. 2,13. 11,28. 29. 17,
17. 19,12. 20,22. II. 1,
30. 11,4. 20,39. 23,66.
25,61. III. 5,51. 17,7.
IV. 6,15. 11,4.
litore I. 11,14. 17,4. II. 7,
19. 11,29. 20,38. III. 7,
53. 13,33.
litoribus I. 2,18. 3,2. 11,2.
17,28. II. 25,64.
litoris I. 20,9. II. 3,12.
litura IV. 3,4.
litus II. 10,31.
liventibus IV. 2,13.
livere IV. 7,65.
livor I. 8,29. III. 6,22.
loca I. 18,1. IV. 9,25.
locavit II. 22,9.
locet III. 14,25.
locis I. 19,8. II. 9,8. 21,50.
III. 10,14. 13,40.
loco I. 16,38. 19,20. II. 2,
40. 17,19. 23,37.
M m m 3 loco

I N D E X I.

- locorum IV. 1,69.
 locos IV. 8,22.
 locum I. 1,36. II. 10,34. 18,38. III. 7,12. IV. 8,83.
 locus I. 11,6. II. 21,32. 23,84.
 locuta I. 15,12. II. 1,15. IV. 1,100. 7,38.
 longa I. 3,37. 10,6. 12,11. 15,6. 16,39. II. 10,19. 12,24. 14,22. 21,46. 23,16. 24,16. 44. III. 12,14. 20,2. 24,31. IV. 1,72. 6,37. 7,50. 10,34.
 longae I. 15,14. 19,17. II. 2,57. III. 10,24. 12,26.
 longaeuae II. 10,47.
 longaeuum IV. 1,52.
 longam III. 9,50.
 longas I. 3,44. 12,13. 16,14. II. 1,14. III. 5,14.
 longe I. 7,17. 20,18. IV. 1,36.
 longinquis III. 5,8.
 longinquo I. 6,27.
 longinquos II. 7,67.
 longis IV. 9,29.
 longius II. 21,58. III. 19,2.
 longo II. 23,79. IV. 9,19.
 longum II. 20,29.
 longus I. 19,26. II. 12,38.
 loquaris III. 12,25.
 loquax III. 23,22.
 loqueris II. 18,81. IV. 11,79.
 loqui I. 1,28. 10,22. II. 10,58. 18,44. III. 22,6.
 loquor III. 11,61. IV. 11,27.
 loquuntur IV. 11,30.
 lora III. 7,57.
 lorica IV. 3,23.
 loris III. 12,9.
 lotos III. 10,27.
 lubrica IV. 4,47.
 luce, III. 8,7. IV. 7,91.
 lucebat II. 11,17.
 lucem IV. 1,142. 4,61.
 Luceres IV. 1,31.
 lucerna II. 12,9. IV. 3,60.
 lucernas III. 6,1.
 lucernis IV. 8,43.
 lucet II. 2,25.
 luci IV. 9,33.
 lucida III. 11,30.
 luciferis II. 15,28.
 Lucina IV. 1,95.
 lucis III. 11,47. 19,4. IV. 3,32.
 Lucmo IV. 1,29.
 luco II. 15,25. IV. 6,71. 9,53.
 Lucomedius IV. 2,51.
 lucos IV. 8,31.
 lucra II. 2,17. IV. 3,62.
 Lucreti II. 25,29.
 Luerina I. 11,10.
 lucris III. 18,4.
 lucro III. 18,3.
 lucentes III. 12,4.
 lucentum III. 21,9.
 lucenta II. 12,3.
 lucentur II. 1,13.
 lucentur IV. 1,147.
 lucus II. 7,7. 14,18.
 lucus IV. 4,3. 9,14.
 ludebat II. 25,85.
 ludere II. 2,30. 12,21. 24,23.
 ludi II. 15,9.
 ludis II. 14,26. III. 16,20.
 ludit III. 16,1.
 luditis IV. 9,33.
 ludos III. 12,3.
 ludunt II. 19,67.
 lugubria IV. 11,67.
 lumbis II. 13,27.
 lumen II. 23,22.
 lumina I. 1,3. 18,16. 21,3. II. 1,62. 9,23. 19,76. 23,40. 52,62. III. 3,11. 4,17. 12,27. 20,29. IV. 3,14. 8,59. 11,64.
 lumine II. 12,10. 13,44.
 luminibus I. 3,32. 15,40. II. 6,10.
 Luna I. 3,31. 32. 10,8. II. 13,71. 18,35. 21,37. 25,52. III. 3,50. 14,15. 19,2.
 Lunae I. 1,19. II. 16,21. IV. 4,21. 5,13.
 lunarat IV. 6,25.
 Lupa IV. 1,55.
 lupae II. 7,14. IV. 4,52.
 lupam IV. 1,38.
 Lupercus IV. 1,26. 89.
 lupina IV. 10,20.
 lupo IV. 5,14.
 lurida IV. 7,2. 11,8.
 lufit II. 5,4.
 lustra IV. 1,20.
 lustrabant IV. 1,23.
 lustrantur II. 18,3.
 lustrare II. 8,5.
 lusu I. 10,9. II. 23,79.
 lusus IV. 4,73.
 lux II. 11,29. 21,59. 22,1.
 luxerat IV. 9,28.
 luxerit II. 25,34. III. 3,56. 8,20.
 luxisse IV. 9,41.
 luxit IV. 6,30.
 luxuria I. 16,12.
 luxuriae I. 2,32. III. 10,18. 11,4.
 Lyaco II. 24,35. III. 3,43.
 Lycinna III. 13,6.
 Lycinnam III. 13,43.
 Lycio III. 1,38.
 Lyco III. 1,12.
 Lycoride II. 25,91.
 Lycotae IV. 3,1.
 Lycurgum III. 15,23.
 Lyda IV. 9,48.
 Lydia I. 6,32. III. 9,18. 15,30. IV. 7,62.
 Lydus III. 33,39.
 Lygdame III. 4,2. 11. 19,24. 31. 36,42. IV. 8,70.
 Lygdamus IV. 7,43. 8,37. 68,79.
 lymphae I. 2,12. 11,12. III. 8,13. IV. 9,59.
 lymphis III. 2,51. IV. 6,7. 9,35.
 Lynceus II. 25,9.
 Lynceus II. 25,25.
 lyncibus III. 15,8.
 lyra II. 23,6. III. 1,42. 2,14. IV. 1,76. 5,56.
 lyrae I. 3,42. 9,10. II. 1,9. 2,30. IV. 6,32. 36.
 lyram I. 2,28. II. 20,18.
 Lyfippo III. 7,9.

M.

Machaon II. 1,61.
 macie IV. 3,27.
 macrae IV. 1,22.
 macrata III. 5,54.
 maculasse III. 1,28.
 madear II. 24,39.
 madent IV. 4,74.
 Macandri II. 23,85.

Macan-

INDEX

- Maeandria* II. 25, 35.
Maccenas II. 1, 17, 83. III. 7, 1. 21, 59.
Maccenatis III. 7, 34.
Maenalis IV. 9, 15.
Maenas III. 6, 14.
Maenias II. 21, 31.
Maecotica II. 2, 21.
Maecotis III. 9, 14.
mage I. 11, 9. III. 12, 2. IV. 8, 16.
magicæ IV. 4, 49.
magicis I. 1, 10. IV. 1, 102.
magico II. 21, 35.
magis I. 1, 22. 4, 4. 15. 16. 9. 19. 20. 10, 27. 28. II. 2, 17. 20. 7, 76. 8, 1. 10, 7. 11, 19. III. 3, 70. 7, 13. 17, 2. III. 20, 30. 21, 19.
magistra III. 10, 18.
magna I. 8, 37. II. 9, 4. 22. 10, 25. 11, 25. 16, 26. 19, 68. III. 3, 3. 15, 35. IV. 1, 30.
magnæ II. 11, 2. III. 6, 12. IV. 11, 44.
magnas I. 14, 17.
magne I. 7, 24.
magnes IV. 5, 9.
magni II. 7, 29. 8, 16. 23, 113.
magnis I. 14, 8. 16, 1. II. 8, 10. 25. III. 2, 5. 16, 19.
magno I. 7, 26. II. 1, 26. 7, 8. 21, 59. 23, 2. 116. 25, 30. 34. 40. III. 16, 7. IV. 9, 77.
magnos II. 25, 46. III. 7, 31. 13, 31.
magnus I. 15, 37. II. 12, 53. 21, 44. III. 20, 1. IV. 7, 67. 10, 3.
magnus I. 19, 12. II. 6, 5. 16. 8, 24. IV. 3, 49.
Majis IV. 5, 36.
major I. 11, 21. IV. 3, 49. 5, 30. 6, 38.
majora I. 4, 12. 8, 37. II. 14, 17. III. 1, 23.
majorena III. 4, 6.
majorum IV. 11, 37.
majus I. 10, 14. II. 25, 66. III. 1, 24.
maia I. 5, 4. 7, 14. II. 1, 76. 5, 28. 7, 60. 14, 31. 18, 2. 19, 10. 84. 20, 62. 25, 69. III. 5, 60. 13, 20. 16, 22. IV. 2, 18. 5, 76.
malæ IV. 4, 91.
male IV. 1, 53. 6, 63.
Malca III. 17, 8.
maledicta III. 6, 2.
mali I. 5, 28. 9, 18. II. 19, 82.
malis II. 13, 30. III. 11, 62. IV. 11, 96.
malo I. 13, 13. II. 21, 30. III. 9, 34. 20, 13.
maluk I. 8, 34.
malum I. 1, 35. II. 4, 16. III. 15, 10.
malus II. 14, 6. 19, 30.
mammæ II. 12, 21.
mammis III. 12, 15.
Mamuri IV. 2, 61.
manabit III. 15, 31.
mandata III. 4, 37. 5, 9. 14, 7. 22, 11. IV. 3, 1. 7, 71.
mandaram II. 22, 20.
mane II. 22, 23. III. 8, 1.
maneat I. 14, 14.
maneat I. 4, 27. II. 21, 47.
manent II. 9, 13.
manere II. 7, 58. 22, 22.
manes I. 19, 1. II. 7, 81. 10, 32. 57. III. 1, 1. IV. 5, 3. 7, 1.
manet I. 8, 27. II. 9, 13. 21, 58.
manibus I. 3, 8. 24. 6, 16. 13, 16. 15, 5. 36. 16, 6. 44. II. 18, 60. 22, 18. III. 8, 4. 22, 3. IV. 2, 42. 9, 50. 73.
manicas III. 13, 24.
manifesta III. 11, 3.
manifestæ IV. 9, 11.
mannis IV. 8, 15.
mansere III. 22, 9.
manserit IV. 11, 87.
manserunt IV. 9, 7.
mansisti II. 24, 12.
mansuetas III. 14, 10.
mansuetis I. 17, 28.
mansuetus I. 9, 12.
mansurum II. 16, 17.
manu I. 3, 16. 8, 14. 9, 24. 11, 12. II. 1, 68. 74. 7, 48. 52. 13, 42. 23, 96. 106. III. 2, 36. 6, 4. 9, 20. 60. 11, 29. 13, 24. 21, 8. 23, 30. IV. 2, 26. 5, 50. 6, 22. 54. 7, 18. 8, 64.
manus I. 9, 29. 20, 21. 21, 8. II. 1, 10. 18. 2, 57. 5, 19. 8, 22. 9, 2. 9. 12, 18. 13, 58. 70. 20, 2. 66. 22, 2. 23, 78. 24, 26. 25, 10. III. 2, 34. 3, 42. 4, 12. 5, 14. 36. 42. 62. 7, 56. 9, 52. 13, 14. 20. 14, 6. 10. 16, 14. 20, 30. 21, 22. 23, 14. IV. 2, 62. 3, 24. 52. 4, 20. 5, 53. 6, 19. 7, 12. 46. 66. 8, 10. 42. 9, 68. 10, 37. 11, 84.
Marcus III. 1, 52. 21, 24.
mare I. 6, 1. II. 12, 44. 20, 7. 29. III. 5, 28. 58. 7, 35. 20, 22.
Mari II. 1, 24. III. 9, 46.
mar II. 20, 40. III. 2, 24. 5, 6. 23, 10. IV. 6, 39. 48.
maria II. 14, 38. 20, 52.
Mariano III. 1, 52. 21, 24.
marinæ III. 5, 27. IV. 6, 61.
marinis II. 21, 23.
marinos II. 23, 105.
Mario III. 3, 38.
maris II. 20, 14. 64. 23, 66. III. 5, 2. 33. 5, 11. IV. 1, 72.
marita III. 19, 16. IV. 3, 11.
maritæ IV. 7, 63.
mariti IV. 5, 7.
maritis III. 11, 15. IV. 11, 33.
maritos IV. 5, 15.
maritum I. 2, 19.
maritus II. 6, 9. 17, 10.
marmore II. 1, 82. 23, 9.
marmorcus II. 23, 6.
Marone II. 23, 48.
Mars III. 3, 11.
Marte II. 25, 56. III. 2, 42. 9, 58.
Martia IV. 1, 55.
Martis II. 23, 89. IV. 1, 105.
maulculus II. 12, 28.
mauer II. 5, 11. 7, 53. 18, 42. III. 5, 22. 25. 8, 10. 13. 30. 16, 12. IV. 11, 55. 67.
maternas III. 16, 14.
maternis IV. 7, 65. 11, 57. 71.
materno III. 5, 34.
maternos III. 15, 21. IV. 11, 31.

ma-

I N D E X . I.

- matre II. 7, 27. 8, 2. III. 6, 38. 21, 29. 32.
 matrem II. 2, 36. 23, 15. III. 13, 37. IV. 11, 85.
 matri II. 12, 20.
 matris I. 11, 21. II. 16, 15. III. 5, 18. 17, 17. IV. 1, 93. 132. 4, 51. 11, 73.
 matrona III. 11, 11.
 matronis II. 24, 4.
 maturos II. 14, 14.
 matutina II. 7, 91.
 matutinis I. 16, 46.
 matutino IV. 5, 60.
 matutinus II. 22, 31.
 Mavors II. 20, 66.
 Mausolei III. 1, 59.
 maxima I. 16, 35. II. 1, 16. 2, 57. 7, 52. 78. 10, 26. 13, 2. 19, 71. 25, 86. III. 2, 24. 6, 32. 20, 4. IV. 1, 1. 10, 34. 2, 41. 9, 67. 68.
 me I. 1, 1. 5. 17, 33. 3, 40. 45. 43, 19. 6, 5. 25. 28. 30. 36. 7, 11. 13. 21. 8, 4. 13. 17. 21. 23. 31. 32. 9, 5. 7. 10. 19. 12, 9. 13, 14. 14, 14. 15, 3. 16, 23. 24. 39. 43. II. 2, 6. 19. 5, 9. 10. 11, 12. 13. 6, 21. 7, 2. 4. 28. 60. 8, 14. 9, 13. 10, 3. 11. 31. 43. 12, 1. 19. 13, 5. 6. 17. 33. 74. 14, 21. 33. 15, 1. 2. 17. 28. 29. 16, 9. 17. 19. 22. 27. 29. 33. 17, 1. 18, 19. 37. 61. 63. 78. 89. 19, 1. 5. 19. 25. 35. 45. 20, 3. 19. 44. 21, 43. 22, 2. 4. 32. 23, 25. 33. 38. 69. 71. 73. 80. 24. 35. 25, 23. 55. 59. 94. III. 1, 2. 9. 13. 35. 2, 13. 37. 3. 41. 43. 43. 4. 21. 23. 25. 39. 42. 5, 16. 18. 6, 3. 22. 7, 3. 46. 11, 45. 14, 2. 5. 10. 28. 15, 16. 41. 20, 2. 6. 22. 5. 6. 19. 23. 19. 22. IV. 1. 79. 2, 5. 23. 44. 63. 3, 47. 4, 56. 5, 17. 6, 7. 7, 21. 53. 83. 8, 20. 45. 73. 9, 65. 11. 27. 41. 49. 56. 77. 99.
 mea I. 1, 38. 4, 2. 5, 13. 31. 7, 9. 8, 1. 24. 26. 34. 42. 44. 14, 13. 16, 27. 34. 17, 11. 18, 5. 14. 21. 19, 1. 19. 21. 10. II. 1, 35. 41. 81. 2, 20. 33. 3, 8. 4, 22. 6, 11. 15. 17. 7, 6. 68. 82. 8, 12. 14. 29. 9, 22. 10, 5. 12. 19. 22. 25. 58. 11, 29. 13, 28. 34. 14, 7. 16, 3. 10. 11. 14. 31. 34. 18, 40. 19, 2. 38. 20. 1. 25. 29. 21, 59. 22, 1. 24. 23. 38. 25, 2. 14. III. 1, 37. 48. 51. 2, 31. 3, 24. 4, 24. 31. 37. 5, 68. 71. 6, 6. 8. 21. 14. 6. 24. 25. 15, 14. 20, 23. 29. 23, 14. 18. 20. 37. IV. 2, 21. 3, 17. 4, 5. 8. 6, 72. 86. 7, 16. 38. 50. 8. 15. 34. 64. 9, 18. 65. 11. 20. 42. 45. 58. 62. 87. 92. 96.
 meae I. 3, 37. 11, 22. 16, 37. 18, 29. II. 1, 84. III. 7, 4. IV. 1, 60. 2, 46. 3, 6. 7, 32. 47. 75. 8, 20. 11, 12. 18.
 meam I. 6, 9. 8, 46. II. 2, 52. 25, 9. III. 6, 22. 9, 1. 23. 24. IV. 1, 88. 11, 78.
 meas I. 8, 12. II. 12, 18. 25. 19. III. 1, 12. 6, 24. IV. 2, 1. 7, 78. 11, 68.
 mecum I. 3, 43. 8, 33. 14, 9. II. 1, 13. 2, 41. 7, 87. 11. 22. 12, 3. 19, 7. 23, 27. III. 1, 11. 6, 22. IV. 7, 94. 95.
 Medae III. 10, 11.
 Medea II. 19, 31.
 Medeae III. 17, 17. IV. 5, 41.
 media II. 8, 2. III. 14, 1. 14. 30. IV. 7, 83.
 mediae I. 16, 23. II. 24, 25.
 mediam III. 15, 27.
 medias III. 6, 14. 14, 12.
 medicina I. 2, 7. 5, 28. 10. 18. II. 1, 59. 11, 16. III. 15, 4.
 medicis II. 1, 77.
 mediis I. 10, 8. 11, 1. II. 11, 30. 19, 63. IV. 1, 147.
 medio I. 9, 16. II. 1, 72. 2. 62. 7, 98. 18, 10. III. 2, 24. 4, 16. 7, 24. IV. 2, 40. 5. 52.
 medios I. 21, 7.
 meditatur III. 3, 1.
 medium II. 22, 11. 23, 9. III. 9, 25. IV. 4, 16. 58.
 medius II. 23, 34.
 Medorum III. 7, 25.
 medullis I. 9, 21. II. 9, 17.
 mei I. 4, 11. 5, 28. 6, 35. 7. 10. 16, 35. 22, 7. II. 8, 8. 9, 20. 10, 18. 20. IV. 3, 69. 4, 32. 88. 7, 6.
 meis I. 3, 46. 6, 24. 10, 4. 18. 12, 14. 16, 36. 19, 18. II. 3, 5. 12, 2. 18, 3. 19, 39. 20, 41. 25, 16. III. 1, 54. 2, 4. 6, 20. 19, 7. 23, 2. 4. IV. 1, 82. 98. 2, 42. 49. 58. 3, 4. 43, 0. 44. 64. 6, 40.
 Melampus II. 2, 15.
 melior IV. 7, 13. 11, 48.
 meliorem II. 25, 31.
 melius I. 2, 10. 17, 9. 15. II. 18, 41. III. 9, 5. 37. IV. 1. 39. 6, 65. 10, 35.
 membra I. 2, 6. 22, 7. II. 12. 42. 13, 14. 16, 10. 25, 42. III. 1, 44. 9, 54. 14, 6. IV. 9, 58.
 memento II. 10, 39. 15, 27. 19, 73.
 memini II. 1, 51. III. 13, 8. IV. 2, 27.
 meminisse I. 10, 3. 11, 16. II. 16, 28. III. 18, 1.
 meminisset II. 10, 47.
 meminit I. 1, 18. 10, 26.
 Memnone II. 14, 18.
 Memnonias I. 6, 4.
 memor I. 4, 20. III. 9, 72. 10, 20. IV. 11, 87.
 memorabit IV. 9, 69.
 memores I. 11, 5.
 memoranda III. 15, 39.
 memorare II. 8, 7.
 memorarem II. 1, 25.
 memorator III. 1, 33.
 memoret IV. 6, 77.
 Memphi III. 9, 34.
 Menandre III. 20, 28.
 Menandreae II. 5, 3.
 Menandri IV. 5, 43.
 mendaces II. 19, 67.
 mendacia IV. 5, 27.
 mendax IV. 2, 19.
 Menelae II. 2, 47.
 Menelao II. 12, 14.
 Menelao II. 25, 7.
 Menoetiaden II. 1, 38.
 mens III. 23, 19.
 mensa II. 13, 5. 24, 39. IV. 8, 44.
 men-

I N D E X I.

- mensae* III. 8, 21.
mensam III. 6, 3.
mensam II. 2, 3.
mensas II. 2, 38.
mensis III. 23, 21.
menstrua III. 3, 50.
mentem I. 1, 21. III. 3, 31.
     43.
mentibus I. 14, 18.
mentior IV. 1, 122.
mentiri II. 13, 57.
mentis III. 7, 4.
mentita I. 15, 35. II. 14, 32.
     20, 3.
menstrae IV. 7, 58.
mento III. 5, 35. IV. 1, 141.
Mentorco I. 14, 2.
Mentoris III. 7, 13.
meo I. 1, 22. 12, 3. 14, 7. 17,
     21. 18, 18. II. 1, 48. 85.
     7, 95. 9, 16. 18, 39. 19, 37.
     23, 118. III. 1, 20. 55. 4, 38.
     9, 8. 11, 44. 13, 10. 15, 6.
     21, 6. IV. 1, 66. 2, 30. 3,
     28. 4, 34. 5, 72. 7, 37. 7, 9,
     72. 11, 50. 70.
meorum IV. 11, 71.
meos I. 5, 3. 8, 38. 13, 18.
     16, 15. 19. II. 1, 57. 10, 32.
     40. 12, 5. 19, 49. III. 3, 12.
     4, 32. 14, 21. IV. 2, 56. 4,
     35. 6, 2. 7, 96. 11, 16. 28.
     88.
meracae II. 24, 27.
mercari II. 25, 71.
mercata IV. 5, 32.
mercato I. 2, 5.
mercatur II. 13, 15.
merce II. 13, 16.
mercede IV. 7, 33.
merces III. 3, 3. 4, 19. IV.
     11, 97.
Mercurii II. 23, 58.
Mercurio II. 2, 63.
mercare IV. 7, 49.
merendo IV. 11, 101.
mereris I. 8, 17. II. 23, 72.
meretrix III. 9, 39.
meri IV. 8, 38.
meritam III. 13, 43.
meritas I. 6, 19. IV. 7, 66.
merito I. 9, 7. 17, 1. 18, 15.
     II. 9, 9. 12, 47. 24, 29.
meritum II. 22, 13. III. 5, 46.
     IV. 5, 64.
mero II. 2, 62. 12, 42. 24,
     32. 25, 22. III. 6, 3. 9, 56.
     15, 4. IV. 3, 60. 8, 54.
Meroen IV. 6, 78.
meruere III. 3, 21. IV. 8, 66.
merui I. 18, 9. II. 4, 3.
meruit II. 6, 17.
merum III. 15, 28. 38.
messes II. 13, 7.
messis III. 11, 26.
messor IV. 2, 28.
meta I. 3, 46. IV. 2, 58.
metallis III. 11, 5.
metram II. 19, 66.
metas III. 12, 7. IV. 1, 70.
Metonymiaci IV. 8, 38.
metu III. 4, 6. IV. 6, 41. 11,
     48.
metuenda IV. 9, 55.
metuendo IV. 9, 9.
metuens I. 3, 18.
metuit I. 14, 19.
metunt IV. 10, 30.
metus II. 20, 20. IV. 6, 50.
Mevania IV. 1, 123.
meum I. 1, 30. 17, 8. 19, 23.
     II. 10, 28. 18, 4. 24. 20, 12.
     III. 5, 12. 7, 52. 8, 2. 18.
     15, 12. IV. 7, 30. 42. 8, 69.
     86. 11, 1. 63.
meus I. 13, 18. 18, 13. 19, 6.
     II. 1, 2. 7, 78. 25, 25. IV.
     1, 70. 3, 2. 4, 60. 9, 45.
mi I. 12, 19. II. 14, 33. 34.
     18, 1. 18. 22, 21. 23, 27.
     III. 3, 22. IV. 1, 62. 8, 53.
     11, 47.
mibi I. 1, 3. 7. 2, 7. 25. 3, 7.
     38. 4, 1. 5, 28. 6, 7. 9. 13.
     15. 7, 9. 8, 43. 45. 10, 3. 7.
     11, 17. 21. 23. 12, 1. 5. 14,
     11. 13. 16. 23. 15, 33. 34. 16,
     7. 18. 17, 3. 24. 18, 6. 9. 11.
     31. 19, 3. 15. 20. 22, 1. 6.
     II. 1, 1. 3. 17. 49. 53. 55. 67.
     43. 7. 29. 6, 13. 16. 19. 22.
     7, 63. 77. 89. 92. 94. 8, 3. 24.
     33. 10, 21. 23. 50. 11, 13.
     14. 15. 23. 24. 12, 1. 37. 13,
     2. 15, 23. 16, 13. 16. 25. 35.
     18, 2. 18. 52. 76. 77. 19, 22.
     20, 20. 21. 34. 53. 57. 21, 62.
     22, 3. 6. 10. 25. 28. 29. 33. 37.
     42. 23. 5. 70. 111. 24, 18.
     25, 2. 13. III. 1, 21. 49. 2,
     25. 3. 24. 25. 27. 47. 69. 4,
     1. 7. 19. 41. 6, 1. 9. 33. 34. 40.
     7, 10. 31. 46. 58. 59. 8, 11.
     9, 3. 12, 34. 13, 2. 3. 14, 1.
     8. 22. 23. 15, 2. 9. 17. 17, 1. 2.
     19, 1. 6. 20, 5. 16. 34. 22, 9.
     21. 23, 9. 16. IV. 1, 58. 81.
     2, 43. 19. 25. 41. 47. 3, 11.
     13. 23. 26. 29. 51. 55. 4, 63.
     6, 5. 7, 5. 25. 52. 78. 79. 8,
     48. 79. 9, 18. 49. 66. 10, 3.
     11, 11. 91.
Milanion I. 1, 9.
miles I. 24, 2. II. 1, 44. 6, 14.
     7, 67. 10, 48. 19, 41. III. 9,
     6. 10, 2. IV. 1, 27. 5, 49.
milis II. 21, 49.
militat IV. 6, 39.
milite I. 6, 51.
militiae I. 7, 2. 21, 4. IV. 3,
     46.
militiam I. 6, 30. IV. 1, 137.
militibus II. 13, 38.
militis III. 3, 17.
mille II. 1, 12. 20, 38. III. 3,
     27. IV. 1, 145.
millia I. 5, 10. 12, 3. IV. 3, 38.
Mimnermi I. 9, 11.
minantem III. 7, 47.
minantes IV. 6, 49.
minas I. 7, 12. 10, 26. 17, 6.
     II. 1, 24. 19, 58. III. 8, 6.
     9, 42. 58.
minarur I. 6, 9.
Minerva I. 2, 30. II. 7, 43.
     IV. 1, 118.
Minervae IV. 5, 23.
minio II. 2, 21.
minis I. 19, 24.
ministra III. 8, 30. IV. 4, 42.
     11, 52.
ministrae III. 4, 15.
ministrae III. 14, 15. IV. 9,
     22.
ministret II. 18, 35. IV. 6, 4.
ministro II. 18, 39.
minitiae III. 6, 7.
Minoa III. 17, 21.
Minoia IV. 11, 21.
Minoia II. 19, 29.
Minois II. 11, 7. 23, 113.
minor I. 20, 12. II. 25, 83.
minora IV. 9, 32.
minores II. 12, 47.
Minos III. 17, 27.
     Nna
     mi-

I N D E X I.

- minus I. 3,5. 15,7. II. 10,
 37. 13,66. 18,30. 23,71.
 90. 102. 115. III. 13,7. IV.
 1,33. 4,55. 8,56. 11,13.
 minuta II. 10,58. 22,3.
 minutis I. 11,9.
 Minyis I. 20,4.
 mirabar II. 2,45. III. 8,1.
 mirabere I. 5,21. 7,21.
 mirabitur IV. 4,43.
 miracula II. 21,17.
 miramur II. 1,10. III. 32,1.
 miremur III. 1,47.
 miranda III. 10,23.
 mirantem I. 11,3.
 mirantur II. 1,79.
 mirare III. 9,1. IV. 2,1.
 miras II. 9,2.
 miratae I. 20,46.
 mirator II. 10,9.
 miratus IV. 6,59.
 mirer II. 2,43.
 mireris I. 14,3.
 mirum I. 13,29. II. 7,28. 18,
 89. IV. 4,37-39.
 miscabant IV. 1,28.
 miscbimur III. 3,37.
 miscet II. 20,66.
 Misenis I. 11,4.
 Misenus III. 16,3.
 miser I. 5,5. 18. 7,17. 20,
 15. II. 5,14. 19,12. 21,22.
 III. 3,28. 5,7. 15.
 miserae I. 2,32. II. 7,85. 25,
 72. 25,90.
 miseram I. 3,40. III. 4,21.
 6,16.
 miseris I. 13,10. II. 21,9. III.
 3,67.
 miserata I. 16,25.
 misere III. 8,3.
 miserere II. 21,1. 41.
 miseri I. 5,29. 16,45. 22,8.
 misero I. 9,9. II. 1,88. 7,92.
 III. 16,35.
 miseros III. 5,13.
 miserum I. 1,1. 14,21. II. 20,
 37. 24,35. III. 22,19.
 missilent III. 8,1.
 missiti IV. 1,39.
 missi II. 18,77. 24,4. IV. 7,11.
 missa II. 20,40. 25,54. IV.
 6,68.
 missile III. 12,10.
 missis III. 1,13.
 missus II. 25,70.
 mista I. 20,38. III. 11,29.
 mistas II. 25,57.
 mite II. 16,20.
 mitefcet II. 20,53.
 mitra III. 15,30. IV. 2,31.
 5,70.
 mitrac II. 22,15.
 mitratis IV. 7,62.
 mittere II. 13,72. 20,19. 24,26.
 mittis III. 7,3.
 mittit II. 13,17. III. 11,5.
 IV. 3,1.
 mittunt IV. 5,25.
 mixta IV. 5,76.
 mixtam III. 23,5.
 mixtis IV. 7,94.
 mixto IV. 7,19.
 mixtus I. 13,21.
 mobilis IV. 6,28.
 modis III. 7,44.
 modo I. 1,11. 28. 3,21. 23.
 41. 7,4. 8,17. 34. 9,4. 11,
 3. 4. 27. 14,3. 4. 18,4. 7.
 20,39. 41. II. 7,6. 8,30.
 12,3. 49. 13,1. 37. 66. 67.
 14,34. 15,16. 16,14. 18,
 35. 59. 19,5. 32. 20,44. 73.
 23,64. 82. 25,14. 91. III.
 5,18. 9,29. 60. 12,13. 15,
 41. 16,13. 18,9. IV. 1,49.
 2,20. 32. 3,7. 8. 5,32. 7,35.
 modos II. 18,6. IV. 4,52.
 modum II. 12,30. III. 9,6.
 10,36. 17,4.
 modus I. 7,9.
 moecha IV. 5,44.
 moenia I. 9,10. II. 23,42.
 25,64. III. 7,41. 50. 9,23.
 32. 67. IV. 1,56. 57.
 moenibus IV. 4,72.
 moerebat II. 23,14.
 moerens II. 7,49.
 moerenti III. 2,46.
 moesta I. 15,11.
 moestae IV. 11,9.
 moestam III. 4,13.
 moestis I. 5,15.
 mole IV. 11,23.
 moles IV. 6,19.
 molestia III. 12,28.
 molestas I. 5,1.
 molle IV. 3,44. 6,5. 7,52.
 molleml. 3,7. 7,19. III. 13,29.
 molles II. 15,23. 25,42.
 molli I. 3,34. II. 18,5. 20,
 6. III. 2,1. IV. 6,71.
 mollia I. 7,4. 20,22. III. 1,
 19. 2,18. 7,57. 9,20. 13,
 14. 15,33. IV. 7,80. 11,18.
 mollibus II. 1,77.
 molliet IV. 4,60.
 mollior II. 21,18.
 mollire IV. 5,5.
 mollis I. 6,31. II. 1,2. 2,12.
 3,14. 16,23. 18,13. IV.
 9,49.
 mollisse IV. 1,41.
 mollit IV. 6,10.
 molliter I. 3,12. 5,8. 11,14.
 14,1. 17,22. II. 9,24. III.
 8,6.
 mollius II. 24,40.
 Molossia IV. 8,24.
 monemus I. 20,1.
 monco I. 1,35.
 monere I. 15,26. II. 15,20.
 monitis I. 1,37. 20,51.
 moniturus I. 15,41.
 mons III. 10,25. 11,53. IV.
 4,81. 93.
 monstra IV. 7,58.
 monstrar II. 23,51. III. 2,
 25.
 monstri IV. 4,39.
 monstria II. 21,23.
 monte II. 13,64. III. 1,17.
 montes I. 6,3. 20,13. II. 15,
 7. IV. 4,13. 33. 9,3.
 montibus I. 21,10. IV. 4,33.
 montis I. 20,33.
 monumenta III. 1,56. 9,61.
 63. IV. 6,17. 67. 7,39.
 mora I. 10,6. III. 5,54. 7,
 36. 11,14. 14,2. IV. 2,16.
 4,83. 8,51. 10,36.
 morae III. 10,24. 12,26. IV.
 8,478.
 moram I. 12,2. 13,6. II. 12,
 4. 18,72. IV. 1,96.
 morare III. 19,2.
 moras I. 3,44. 16,40. III. 2,
 9. IV. 3,42.
 morata II. 3,6. 12,8.
 moratur I. 8,1. II. 2,55. III.
 1,7.
 moraturae III. 19,4.
 moraturis I. 3,32.
 moratus III. 22,12.
 morbi II. 1,60.

more

I N D E X I.

- more** II. 2, 23.
morem II. 21, 33.
morere II. 7, 80.
mores I. 15, 23. 17, 15. II. 19, 49. 23, 100. III. 3, 47. IV. 5, 45.
moretur I. 1, 35. 11, 10.
mori II. 1, 47. III. 11, 20.
moriar II. 1, 50. III. 20, 33.
moriaris II. 7, 87.
moribunda III. 5, 10.
moribus II. 4, 7. 22, 32. III. 4, 25. 10, 16. IV. 11, 84. 101.
morientem I. 10, 5.
morientis IV. 3, 6.
morire II. 7, 79. 90.
moritura IV. 6, 64.
moror I. 19, 20. II. 7, 89. 90. 10, 22. 50. 20, 60. 21, 58. III. 3, 40. 5, 42. 14, 22. 16, 26. IV. 4, 91.
morio III. 23, 24.
morſu IV. 8, 65.
morſus III. 14, 17. IV. 5, 39.
morſales II. 20, 59. III. 16, 5.
mortali II. 23, 106.
morte II. 8, 4. 20, 70. III. 1, 64. 4, 24.
mortem II. 8, 4. III. 13, 40. 14, 27.
morti II. 1, 84.
mortifero III. 11, 17.
mortis III. 1, 60. 5, 2. 20, 34. IV. 7, 69.
mortua II. 21, 2. IV. 1, 102.
mortuus II. 11, 32. 12, 36. 25, 92.
mos II. 23, 108.
mota I. 15, 9. 16, 20.
motas IV. 1, 101.
moto II. 13, 49.
motu I. 3, 27. II. 12, 11.
motus III. 13, 31.
moveant IV. 1, 107.
moveare II. 13, 61.
movebat IV. 1, 25.
moveor III. 23, 25.
movent II. 18, 63. 23, 80. IV. 11, 7.
movente III. 21, 32.
movere I. 2, 2. III. 21, 6. IV. 1, 78. 8, 22. 28.
moveris II. 23, 29. IV. 7, 71.
moverit II. 22, 16. 23, 56. IV. 5, 11.
movet II. 18, 56. III. 6, 16.
movimus IV. 8, 88.
moviſti IV. 11, 51.
moviſtiſ II. 20, 39.
mox II. 2, 12. 18. III. 7, 6. 10, 26. 11, 50. 19, 13. IV. 1, 131. 6, 37. 80. 7, 93. 11, 33.
muco II. 19, 55.
mugiffe III. 10, 29.
mugitu IV. 9, 19.
mugiverat, II. 21, 19.
mulcet IV. 7, 60.
mulier II. 22, 9. III. 6, 11. 9, 49. 23, 1. IV. 6, 65.
multa I. 12, 3. 15, 1. 12. 18. 13. II. 3, 1. 5, 11. 7, 21. 12, 9. 14, 31. 18, 2. 19, 84. 20, 28. 21, 17. 25, 91. III. 4, 10. 10, 4. 12, 1. IV. 4, 4. 7, 70. 9, 30.
multae III. 19, 7.
multarum I. 13, 10.
multas I. 4, 1. II. 12, 39. 18. 1. 24, 8.
multi I. 6, 27. II. 16, 27. III. 1, 15. 11, 8. IV. 1, 129.
multis I. 4, 13. 11, 28. II. 4, 5. 5, 6. 7, 42. 14, 1. 19, 17. III. 4, 37. 8, 29. 13, 40.
multo I. 3, 9. II. 7, 27. 59. 12, 42. 24, 35. 25, 22. III. 3, 43. 13, 7.
multos I. 15, 11. 39. II. 7, 37. 19, 28. 75. III. 21, 1.
multum II. 20, 27.
munda IV. 8, 40.
mundi II. 25, 51. III. 3, 48. 53. IV. 5, 43. 6, 19. 37. 9, 65.
mundos IV. 3, 35.
mundus IV. 2, 38.
munera I. 3, 25. 26. 10, 12. 14, 24. II. 2, 35. 7, 35. 8, 33. 18, 53. 21, 60. III. 10, 19. IV. 5, 55.
munere II. 10, 30. 11, 26. 13, 9.
muneribus I. 2, 4. 16, 36. II. 13, 15. 16, 25.
muneris II. 18, 58.
munita III. 10, 17.
munito IV. 3, 8.
munus II. 13, 21. III. 3, 8.
muri III. 1, 44.
murmur IV. 7, 4.
murmura I. 8, 5. II. 4, 29. IV. 4, 59. 6, 16. 8, 50.
murmure IV. 4, 10.
muro II. 23, 115.
murorum IV. 6, 43.
muros II. 18, 33. IV. 1, 66. 10, 29.
murus IV. 1, 125. 126. 4, 13.
murrea IV. 5, 26.
murrheus III. 8, 22.
murum IV. 10, 33.
Muſa II. 1, 35. 8, 14. 9, 22. 13, 34. III. 1, 10. IV. 6, 11. 75.
Muſae 1, 8, 41. III. 15, 53. IV. 4, 49.
Muſarum III. 2, 29. 3, 42.
Muſas II. 10, 3. III. 1, 14.
Muſis II. 2, 531.
muſcoſis II. 15, 30. 23, 18.
muſcoſo III. 2, 26.
muſto III. 15, 17.
mura I. 15, 29.
mutae II. 1, 87.
mutabere II. 11, 31.
mutabit II. 19, 19.
mutabunt II. 19, 49.
mutamus II. 12, 7.
mutant I. 18, 9.
mutantur II. 4, 13. 7, 71.
mutare I. 12, 17. II. 2, 67. 13, 73. III. 18, 3. IV. 8, 85.
mutarit IV. 11, 81.
mutat I. 12, 11. II. 3, 13. 19, 25.
mutata II. 24, 35. IV. 11, 45.
mutatis III. 20, 9.
mutato I. 6, 6. 18, 17. IV. 8, 28. 87.
mutatum I. 4, 2. IV. 11, 56.
mutavit II. 23, 87.
mutem II. 15, 31.
muser I. 1, 36.
mutetur I. 15, 31.
Mutinam II. 1, 27.
mutos II. 10, 57.
mutua I. 5, 30. 16, 26.
Mycenaeae II. 18, 32.
Mycenis III. 17, 19.
Mygdoniis IV. 6, 8.
Myos III. 7, 14.
Myronis II. 23, 7.
Nna 2   myr.

myrrha L.2,3.
Myrrha III. 17,16.
Myforum I. 20,20.
Mylus II. 1,65.

N.

Nai II. 23,96.
nam I. 1,11. 3,41. 6,21. 8,
21. 13,26. 14,9-15. II. 1,
27. 3,7. 5,31. 6,7. 10,
14. 45,58. 12,3. 18,41.
20,25. 22,8. 23,36. 41.
III. 1,25,57. 5,7,23. 6,10.
9,27. 10,21. 17,17. 21,
21. IV. 1,129. 139. 2,41.
3,51. 4,67. 6,28. 7,55.
8,23.
Nanque I. 3,37. 20,17. II.
17,12. 19,71. III. 11,17.
19,1. IV. 1,57. 109. 7,3.
nanus IV. 8,41.
nardo IV. 7,32.
nares III. 8,22.
narrabis II. 21,29.
narrabit II. 21,46.
narramus II. 12,9.
narrant IV. 7,64.
narranti II. 14,37. IV. 2,20.
narrare I. 18,29.
narrat II. 2,43. IV. 7,67.
narratum II. 22,27.
nascenti II. 2,33.
nascitur II. 1,16. 25,66.
nata II. 2,39. 18,4. 19,37.
III. 1,10. 7,18. IV. 1,35.
II. 59,93.
natae I. 17,25.
natalem IV. 5,36.
natalis III. 8,3,32.
natant II. 2,22.
natanti III. 5,21.
natantis III. 5,52.
natate II. 12,52.
natasse III. 10,32.
natasti II. 23,85.
natat III. 5,8. 21,13. IV. 1,
116.
natet II. 19,64.
natis II. 7,55. III. 13,35.
IV. 1,86.
nativis IV. 4,4.
nativo III. 11,36.
nativos I. 2,13.
naro III. 21,32.

natorum III. 17,18.
natos III. 13,36. IV. 1,85.
11,69.
natura II. 14,29. 18,17. 18.
III. 21,18. IV. 2,21. 11,
47.
naturae I. 2,5. II. 16,28. III.
3,47. 5,44. 7,20.
natus I. 6,29.
Navali IV. 1,3.
navalibus I. 20,17.
nave I. 8,6.
navem II. 18,41. 20,42. III.
20,11.
naufraga III. 5,56.
naufragus II. 19,11. III. 23,
12.
naviget II. 13,10.
navis II. 7,68. 11,29. 12,43.
19,43.
navita I. 8,10. II. 1,43. 20,
8. 21,22. III. 25,71.
Nauplius IV. 1,115.
nauta III. 5,39. 16,29. IV. 5,
50. 7,92. 9,6.
nautarum IV. 6,18.
nautas I. 8,23. III. 15,25.
nautis III. 12,7. 20,14.
Naxia III. 15,28.
Naxon III. 15,27.
ne I. 2,25. 4,9. 8,1. 5. 10,
21. 16,21. 17,7. 19,32. 1.
20,2. 13. II. 1,70. 2,36. 5,
8. 7,39. 12,94. 13,7. 31.
55. 15,32. 16,14. 17,2.
18,89. 20,7. 25,9. III.
1,37. 4,12. 9,24. 10,3. 4.
10. 14,5. 25. 18,4. IV. 2,
62. 3,11. 4,24. 53,55. 66.
5,58. 7,15. 73,76. 9,11.
37,70.
nebat III. 4,16.
nebulosa IV. 1,123.
nec I. 1,18. 2,6. 19,29. 3,5.
4,19. 28. 5,18. 21,23. 7,7.
20,23. 8,1. 11,23. 45. 9,2.
17,25. 28. 10,18. 26. 11,
16. 12,5. 6. 13,12. 23. 27.
28,29. 14,20. 24. 15,7. 17.
38. 16,9. 11. 17,3. 18,32.
19,2. II. 1,21. 41. 75. 2,8.
19,23. 25. 41. 4,7. 12. 15.
21,22. 23. 24. 5,3. 5. 7,6.
47. 53. 54. 72. 95. 8,36. 9,
22. 10,10. 19,20. 21,22. 28.

37. 11,3. 5-7. 13. 14. 129.
24. 44. 45. 13,33. 34. 52. 66.
14,23. 36. 15,6. 29. 30. 16,
7. 19. 25. 33. 36. 18,27. 72.
73. 75. 87. 19,23. 20,4. 53.
21,47. 52. 57. 22,2. 36. 23.
29,56. 115. 25,49. 52. 53.
54,83. III. 1,33. 50. 51. 58.
59. 2,40. 42. 3,26. 27. 28.
4,11. 5,26. 6,38. 7,8. 38.
39. 8,10. 16. 9,56. 10,37.
11,24. 38. 12,20. 23. 24. 30.
31. 13,2. 9. 14,11. 19,19.
21,6. 28. 30. 31. 34. 35. 23,
30. IV. 1,6. 15. 27. 113. 145.
2,3. 5. 45. 3,15. 47. 4,82.
5,3. 41. 49. 50. 55. 6,20. 47.
7,13. 21. 66. 74. 87. 8,51.
56. 76. 9,13. 62. 10,21. 23.
36. 11,41. 45. 48. 55. 62. 82.
90.
necdum II. 12,21.
necnon II. 24,32.
necare II. 24,28.
necimus III. 3,34.
necit IV. 3,48.
nedum I. 9,31.
nega II. 14,4. 18,43.
negabit II. 20,51.
negant II. 19,42.
negantem IV. 5,55.
negarat II. 18,11.
negare I. 9,22. 13,14. II. 21,
14. 23,116.
negaris I. 10,23.
negat I. 8,32. II. 8,17. 18,
46. 21,37.
negaro II. 14,3.
negavit II. 11,20. III. 13,
18. 20,7.
neget IV. 2,24.
neglecto IV. 5,7.
neglectus I. 7,13.
negligit II. 13,48.
nemo II. 11,18. 13,19. 15,
32. 23,23. 27. 25,3. III.
14,14.
Nemorensis III. 21,25.
nemorosa IV. 9,3.
nempe IV. 1,88. 5,42. 11,4.
nexus I. 14,5. 18,2. II. 10,
4. 23,40. III. 1,2. 2,42.
IV. 4,1. 9,24.
nepotes III. 1,35.
nepotis IV. 8,23.

nepo-

I N D E X I.

- nepotum III. 11, 11. 21, 41.
 Neptune II. 13, 4. III. 5, 31.
 Neptunia III. 7, 41.
 Neptuno II. 20, 9.
 Neptunus II. 20, 45, 46.
 nequa I. 3, 29.
 neque I. 1, 36. 6, 2. 8, 41.
     12, 19. 14, 19. 18, 26. 20,
     14. II. 1, 39. 12, 43. 13,
     51. 15, 5. 20, 70. 21, 7.
     22, 26. III. 1, 57. 11, 61.
     12, 28. IV. 1, 99. 102. 4,
     87. 8, 43, 75. 11, 41.
 nequeam III. 9, 4.
 nequeas III. 7, 5.
 nequeunt II. 24, 25.
 nequiquam II. 3, 5. III. 15, 23.
 nequitia II. 4, 2.
 nequitiae I. 6, 26. 15, 38. II.
     5, 22. 18, 86. III. 8, 24.
     17, 10.
 Nereides II. 20, 15.
 Nereo III. 5, 33.
 Nereus IV. 6, 25.
 nervis III. 2, 4. 2, 35.
 nescia I. 16, 20. IV. 4, 66.
 nescio I. 11, 7. II. 19, 72. 22,
     3, 14. 25, 66. III. 22, 13.
 nescis II. 12, 12.
 nescit I. 5, 24. 14, 8. II. 13,
     32. 23, 30. 24, 34. III. 13,
     44.
 nescitis III. 17, 4.
 nescius I. 20, 41. IV. 1, 78.
 Nescio II. 20, 16.
 Nestor II. 19, 46.
 Nestoris II. 10, 46.
 neu I. 10, 23. 24. II. 20, 68.
     22, 28. III. 10, 12.
 neve I. 3, 30. 8, 12. 10, 22.
     II. 22, 28. III. 10, 11, 13.
 existi III. 6, 37.
 ni I. 9, 33. II. 6, 3.
 nidis IV. 5, 10.
 niger II. 19, 20. III. 5, 10.
     66.
 nigra II. 9, 23. 20, 68. 21,
     38. IV. 3, 14. 11, 2.
 nigrantes III. 10, 33.
 nigras III. 3, 46. IV. 6, 83.
 nigros II. 12, 32.
 nihil I. 6, 18. 9, 22. 10, 20.
     12, 16. II. 5, 31. 7, 93. 10,
     42. 13, 65. 17, 5. 24, 35.
     IV. 1, 41.
 nihilo II. 1, 16. 2, 26. 13, 52.
 nil II. 6, 6. 19, 25. 23, 58. 69.
     24, 36. 25, 19. 30. 39. III.
     2, 41. 5, 70. 23, 25. IV. 1,
     37. 82. 142. 8, 70.
 Nili II. 21, 20. III. 9, 42. 51.
 Nilo II. 24, 3. 20.
 Nilotes IV. 8, 39.
 Nilum II. 1, 31. IV. 6, 63.
 nimirum III. 6, 9.
 nimis II. 14, 36. IV. 5, 71.
     11, 85.
 nimum I. 15, 27. II. 7, 37.
     17, 6. 15. 23, 99. 24, 21.
     II. 11, 4. 23, 2. IV. 6, 45.
 Niobae III. 8, 8.
 Niobe II. 16, 7.
 Nireae III. 16, 27.
 Nise III. 17, 24.
 nisi II. 7, 3. 13, 35. III. 13,
     22. IV. 1, 37. 144. 5, 54.
     6, 43. 52. 11, 56.
 nitere I. 2, 6.
 nitent II. 18, 62.
 nitet IV. 1, 11.
 nitidas III. 8, 14.
 nitore II. 14, 26.
 niveas III. 4, 12.
 niveis III. 2, 39.
 nives I. 8, 8. III. 11, 54.
 niveos II. 15, 26.
 niveum II. 10, 53. III. 12, 11.
 nix II. 2, 21.
 nixa I. 3, 8. 16, 33. 42. II.
     10, 22. 22, 40. IV. 6, 63.
 nixus I. 20, 44. III. 2, 14. 3,
     15.
 nobile II. 23, 12. IV. 9, 20.
 nobilibus I. 11, 4. II. 19, 33.
 nobilis I. 15, 24. 16, 10. II.
     19, 24. 21, 24. 23, 46. IV.
     10, 42.
 nobilitas I. 5, 23.
 nobis I. 10, 11. 14. 12, 2. 18,
     23. II. 1, 4. 3, 9. 4, 4. 7, 1.
     93. 11, 17. 31. 12, 53. 16,
     23. 18, 36. 85. 19, 13. 20,
     53. 58. 22, 9. 24, 1. 25, 50.
     III. 1, 47. 8, 27. 13, 8. 45.
     19, 8. 14. 22, 1. 14.
 noccant IV. 3, 25.
 noccat III. 14, 14.
 nocens II. 21, 16.
 nocent II. 24, 36.
 nocere II. 2, 1. 4, 18. 12, 72.
 nocet IV. 2, 19.
 nocet II. 1, 78. 3, 12.
 nocitura I. 1, 54. 22, 28.
 nocte I. 3, 10. II. 4, 15. 7, 57.
     11, 9. 28. 12, 40. 13, 6. 18.
     24. 22, 1. III. 19, 19. 22,
     16. IV. 5, 30. 7, 89. 8, 1. 60.
 noctem I. 10, 3. II. 13, 57.
     III. 9, 5. IV. 1, 115. 143. 6,
     85. 8, 33.
 noctes I. 1, 33. 3, 39. 11, 5.
     12, 13. 16, 23. II. 12, 37. 13,
     23. 60. 17, 5. 21, 62. 24, 2.
     25. IH. 10, 32. 13, 5. IV.
     3, 11. 29. 7, 35. 11, 15. 77.
 noctibus I. 6, 7. II. 24, 22.
     III. 4, 34. IV. 3, 33.
 noctis I. 3, 37. III. 6, 39. 2,
     30. 19, 1.
 noctu II. 18, 26. 22, 22.
 noctua IV. 3, 59.
 nocturna II. 1, 73. 16, 5. 21,
     26. 22, 15.
 nocturnae III. 2, 48.
 nocturnis I. 16, 5. III. 5, 23.
     8, 23. IV. 7, 16.
 nocturno I. 16, 34. II. 7, 44.
     III. 14, 8. IV. 5, 14.
 nocuere III. 10, 24.
 nocuisse II. 15, 32.
 nodis II. 16, 9.
 nodus II. 22, 10.
 noli II. 14, 37. 19, 33.
 nolim I. 7, 16. II. 18, 78.
 nolint II. 23, 107.
 nolit II. 2, 67.
 noluis II. 5, 22. 7, 86.
 Nomas IV. 7, 45.
 nomen I. 4, 8. 7, 10. 17, 23.
     20, 50. II. 1, 21. 82. 6, 17.
     10, 28. 16, 19. 20, 7. 12.
     III. 1, 24. 63. 14, 30. IV. 1,
     37. 2, 48. 6, 13. 7, 42. 75.
 nomentum IV. 10, 24.
 nomina II. 15, 31. IV. 2, 50.
 nomine I. 5, 26. 9, 28. 18, 32.
     20, 5. II. 18, 88. III. 9, 48.
     IV. 7, 77.
 nominis IV. 2, 19.
 non I. 1, 7. 17. 26. 30. 2, 78.
     15. 16. 17. 23. 25. 3, 8. 17.
     4, 3. 8. 17. 18. 25. 5, 7. 8.
     9. 11. 27. 32. 6, 1. 11. 21. 23.
     29. 35. 7, 21. 8, 15. 18. 21.
     28. 38. 39. 9, 5. 15. 24. 27.
     Nnn 3 29.

I N D E X I.

25. 10, 9, 11, 13, 20. 11, 17.
 21. 12, 1, 7, 11, 16. 13, 3, 13.
 15, 21, 26, 34. 14, 7, 23. 15,
 9. 16, 7, 31. 37. 17, 24.
 10, 11, 14, 18. 19, 1, 5, 8, 20.
 26. 20, 5, 12. 21, 8. II. 1,
 3, 19, 21, 52. 54, 60, 73, 74.
 77. 2, 17, 20. 24, 26, 32, 37.
 38. 3, 7, 8. 4, 2, 11, 15, 19.
 26. 5, 1, 25, 27. 6, 4, 16. 7,
 47. 57, 58, 71, 73, 83, 87, 96.
 8, 1, 2, 4, 25. 9, 5, 8, 20, 10,
 15, 9, 42, 49. 11, 1, 15. 12,
 11, 43. 13, 3, 11, 23. 25, 47.
 52. 14, 9, 19. 15, 4, 21. 16,
 5, 23, 24, 28. 17, 16. 18, 8.
 14, 32, 38, 43, 48, 83, 86. 19,
 2, 19, 20, 24. 25, 27, 28, 49.
 74. 20, 23, 41, 45, 58. 21, 7,
 8, 15, 32, 41. 22, 12, 13, 17.
 25, 33, 35. 23, 21, 22, 30, 36.
 52. 55, 74. 75. 77, 80, 85.
 116. 24, 15, 23. 25, 4, 11.
 18, 32, 33, 45, 47, 81. III. 1,
 14, 20, 33, 49, 52, 63. 2, 17,
 22, 25. 3, 31, 39, 59. 4, 25.
 31, 38. 5, 22, 25, 36, 45, 53.
 58, 61. 6, 19, 40. 7, 4, 7, 35.
 37. 9, 55. 10, 19, 20, 24.
 11, 20, 56. 12, 3, 27. 13, 1,
 43. 14, 10, 30. 15, 7, 39.
 16, 27. 17, 27. 19, 11, 12.
 20, 33. 21, 20, 27, 29, 33, 37.
 22, 4, 7, 14, 17. 23, 6, 9, 11.
 28. IV. 1, 16, 74, 81, 87, 90.
 127, 144. 2, 23, 58, 64. 3,
 16, 31, 32. 4, 28, 51, 54. 5,
 2, 9, 49, 53. 6, 18, 31, 44, 64.
 7, 1, 24, 25, 31, 32, 49, 68, 72.
 8, 4, 20, 32. 52. 9, 7, 22, 39.
 44. 10, 4, 12. 11, 6, 17, 43.
 50.
 nondum I. 3, 11. II. 8, 29, 19,
 3. 24, 26.
 nonne I. 17, 15. II. 9, 2, 19,
 51. 25, 8, 10.
 nonnumquam II. 10, 51.
 norant III. 22, 5.
 norim III. 13, 1.
 nōrit I. 1, 30. 8, 46.
 norma III. 10, 18.
 norunt II. 8, 29. 25, 24.
 nos I. 5, 2. 7, 5, 19, 25. II.
 1, 45. 6, 3. 8, 27. 10, 41.
 12, 23, 25. 17, 19. 19, 35.
 22, 12. 23, 82. 24, 19. IV.
 7, 92. 11, 94.
 noscere I. 6, 1. III. 13, 4.
 nosceret III. 1, 25.
 nosse I. 5, 4, 18. 9, 14, 20.
 nossem IV. 4, 49.
 nosset III. 1, 30.
 nofter III. 23, 3.
 nostri II. 24, 30.
 nostris II. 21, 15. 22, 8.
 nostra I. 1, 33. 3, 21. 7, 14.
 25. 8, 30. 12, 6. 17, 12.
 22, 2. II. 1, 58. 2, 24, 43.
 9, 8. 12, 8, 44, 48. 19, 5, 23,
 52, 104. 24, 19. III. 1, 18.
 2, 52. 3, 26. 4, 1, 18. 7, 36.
 11, 12. 12, 29. 17, 1. 20,
 32. IV. 2, 26. 7, 20, 39. 11,
 64, 79.
 nostrae I. 1, 21. 2, 31. 5, 19.
 11, 24. II. 1, 83. 23, 107.
 III. 8, 3. 14, 1. IV. 5, 61.
 8, 74. 9, 17.
 nostram II. 16, 4.
 nostras II. 13, 70. 19, 80. 23,
 73. IV. 6, 74.
 nostri I. 4, 27. 7, 24. 11, 5.
 20. II. 10, 37. 18, 7. III. 1,
 39. IV. 6, 60.
 nostriſ I. 5, 9. 11, 8. 19, 5.
 III. 9, 29. 22, 3. 23, 29. IV.
 1, 8, 63. 7, 53. 8, 67.
 nostro I. 3, 35. 7, 23. 13, 1.
 15, 4, 27, 31. 16, 21. 18, 11.
 19, 22. 21, 3. II. 4, 6. 6, 14.
 9, 15. 10, 2, 7. 11, 26. 13,
 13. 20, 24. 23, 99. 24, 21.
 III. 6, 37. 8, 31. 9, 34, 41.
 14, 7. IV. 1, 58. 5, 17. 7,
 27. 48. 8, 27. 11, 82.
 nostros I. 4, 15. 6, 23. 7, 5.
 16. II. 7, 81. 10, 17. 12, 35.
 13, 31. 21, 39. 25, 26. III.
 6, 5, 9, 62. 18, 10. IV. 5, 71.
 nostrum I. 5, 21. II. 7, 40.
 23, 36. IV. 11, 9.
 nota I. 16, 2. 22, 3. II. 4, 6.
 11, 15. 19, 31. 23, 66, 70.
 III. 6, 6. 9, 40. IV. 7, 64.
 notam I. 5, 16. 18, 8. III. 9,
 36. IV. 8, 65.
 notas I. 1, 18. III. 6, 18, 26.
 IV. 3, 26. 9, 40.
 notat III. 5, 52. 9, 48. IV. 2,
 44.
 noſceſet II. 10, 37.
 notet I. 6, 16.
 Noti IV. 7, 24.
 notior II. 10, 8, 25, 88. IV. 1,
 126.
 notis IV. 1, 121.
 notiffima II. 19, 39.
 Noto II. 4, 12. 7, 72. IV. 5,
 60.
 noto II. 18, 81.
 Notos IV. 6, 28.
 notos III. 13, 32.
 notus II. 22, 38.
 nova I. 13, 12. 18, 10. III. 2,
 26. 3, 34. 5, 8. 15, 18, 23.
 IV. 3, 62. 6, 29.
 novae III. 17, 16. 21, 14. IV.
 7, 76.
 novantur IV. 1, 20.
 novare IV. 8, 34.
 novas I. 8, 30. II. 1, 12.
 novem III. 2, 33. 3, 66.
 noverca IV. 5, 10. 9, 44. 11,
 82.
 novercae II. 1, 53.
 noverit II. 18, 48. 19, 50.
 novis III. 21, 28. IV. 1, 120.
 4, 66. 8, 2.
 noviffis I. 16, 45.
 novit II. 12, 30. 20, 69.
 novo I. 15, 8. 16, 41. III. 19,
 6, 16.
 novum IV. 6, 10.
 novus I. 13, 35.
 nox I. 8, 44. 17, 10. II. 10,
 17. 12, 1. 24. 16, 25. 18,
 67. 19, 3. 22, 42. 23, 79.
 III. 5, 59. 8, 21. 11, 1. 13,
 2, 26. 14, 1. 15, 11. 19, 1, 12.
 IV. 7, 89.
 noxae III. 21, 19. IV. 6, 9.
 noxia III. 9, 33. IV. 3, 17. 11,
 17.
 nube III. 8, 5. IV. 4, 88.
 nubendi IV. 4, 86.
 nubere IV. 5, 8.
 nubes II. 4, 12. III. 3, 52.
 nubila IV. 4, 25.
 nubilus II. 13, 56.
 nuda II. 1, 13. 12, 13. 15, 15.
 19, 36. III. 6, 8. 12, 4. IV.
 1, 7, 28. 3, 43.
 nudabant IV. 8, 47.
 nudaē II. 12, 16.
 nudas III. 11, 38.

I N D E X I.

nudatis II. 12, 3. III. 12, 15.
 nudavit III. 9, 15.
 nudi II. 20, 43. 22, 7.
 nudis III. 12, 19.
 nudos III. 15, 32.
 nudum II. 19, 27.
 nudus I. 2, 8. II. 12, 15. III.
 3, 36.
 nulla I. 2, 14. 5, 28. 14, 16.
 15, 23. 16, 22. 17, 7. 12.
 19, 15. II. 13, 31. 15, 5. 16,
 22. 18, 3. 19, 45. 62. 20,
 26. 74. 21, 32. 22, 42. 23,
 53. 24, 20. 41. 25, 51. III. 4,
 12. 22. 6, 10. 34. 35. 9, 36.
 11, 13. 23. 61. 12, 26. 13,
 45. 14, 2. IV. 7, 33.
 nullae I. 20, 35. II. 7, 33. III.
 15, 16.
 nullam II. 2, 1.
 nullas I. 4, 23. IV. 11, 2, 25.
 nulli II. 15, 9. 18, 79. IV. 1,
 17. 34. 7, 51.
 nullis I. 1, 2. 2, 21. 15, 42.
 II. 20, 55. III. 13, 6. IV. 9,
 26. 69.
 nullo I. 1, 6. 34. 4, 22. 13, 6. 22,
 8. II. 5, 26. 18, 44. 70. 19,
 57. III. 4, 21. 10, 17. 12,
 25.
 nullos I. 1, 9. 6, 8. 15, 19.
 II. 12, 48. III. 8, 7.
 nullum II. 1, 78. 12, 30. 19,
 26.
 nullus I. 5, 22. 9, 23. II. 6,
 14. 15, 3. 18, 28. 80. 22,
 37. 25, 56.
 num II. 2, 33. 18, 30. 90. 21,
 11. 23, 65. 90. III. 3, 64.
 65. 4, 3. IV. 3, 23. 24. 12,
 13.
 Numam IV. 2, 60.
 Numantinos IV. 11, 30.
 numen II. 1, 42.
 numerabar I. 18, 7.
 numerare II. 22, 4.
 numeras III. 5, 21.
 numero I. 6, 28. II. 21, 55.
 III. 2, 37.
 numeros II. 18, 16.
 numerosa IV. 7, 61.
 numina II. 5, 9.
 numine III. 1, 32. IV. 7, 82.
 numquam I. 10, 30. 13, 4. 15,
 13. 16, 15. 19. 25, 36. II. 2,

10. 4, 27. 5, 30. 6, 21. 7,
 36. 45. 12, 26. 13, 21. 16,
 23. 24. 18, 20. 73. 19, 12.
 25. 25, 23. III. 5, 71. 6,
 27. IV. 7, 82. 9, 40. 11, 67.
 nunc I. 2, 25. 3, 24. 6, 1. 8,
 43. 9, 4. 9. 15. 12, 13. 15,
 41. 16, 5. 33. 47. 17, 2. 18,
 8. 19, 1. II. 2, 43. 47. 4, 9.
 7, 16. 75. 94. 8, 13. 14. 16.
 27. 10, 35. 11, 16. 29. 12,
 53. 13, 5. 6. 13. 28. 68. 69.
 71. 14, 25. 15, 17. 17, 7.
 17. 18, 52. 55. 19, 15. 48.
 20, 21. 21, 20. 33. 61. 22, 22.
 23, 65. 25, 27. 58. 63. III.
 1, 31. 3, 33. 4, 7. 5, 27. 28.
 6, 36. 39. 9, 8. 47. 59. 11, 29.
 47. 12, 9. 10. 15, 1. 16, 7.
 17. 20, 11. 17. 18. 23, 17.
 18. IV. 1, 11. 20. 34. 38. 83.
 88. 117. 119. 147. 4, 11. 13.
 6, 41. 71. 7, 36. 71. 93. 9,
 65. 73. 10, 1. 29. 45. 11, 69.
 74. 89.
 nuper II. 23, 73. 104. IV. 7, 4.
 nupsi IV. 3, 16.
 nupta II. 2, 18. 13, 30. IV.
 11, 36.
 nuptae II. 5, 18. 6, 8. IV. 4,
 57.
 nuptarum III. 11, 23.
 nusquam II. 9, 15. 23, 65.
 III. 11, 58. 13, 19.
 nutricum IV. 1, 55.
 nutrit I. 12, 5. III. 11, 56. IV.
 4, 52.
 nutritus II. 7, 14.
 nutrix IV. 3, 41. IV. 7, 73.
 Nycteiros I. 4, 5.
 Nycteos III. 13, 12.
 Nympha III. 14, 4. 21, 26.
 Nympharum I. 20, 11.
 Nymphis I. 20, 34. 52. II.
 23, 49. IV. 4, 23.
 Nylacis III. 15, 22.

O.

O I. 3, 39. 8, 9. 10, 1. 3. 4. 15,
 42. 16, 27. 20, 91. II. 1,
 48. 10, 50. 12, 1. 13, 13.
 23, 41. 99. 24, 31. III. 3, 29.
 5, 33. 8, 11. 10, 15. 15, 1.
 17, 21. 20, 11. IV. 1, 40. 4,

31. 49. 94. 5, 63. 6, 37.
 9, 2.
 ob II. 8, 1. IV. 5, 64.
 obducere IV. 5, 1.
 obductam IV. 5, 48.
 obductis III. 14, 5.
 obdurecere II. 19, 53.
 obiectum II. 20, 65. IV. 7,
 22.
 obijciat II. 23, 27.
 obijcitur III. 17, 1.
 obiret II. 2, 49.
 obitum III. 1, 22. 23.
 obitus III. 3, 12.
 oblatas II. 13, 7.
 obliqua IV. 8, 77.
 obliquae IV. 1, 84.
 obliquam IV. 6, 30.
 obliquo IV. 3, 21.
 oblita IV. 3, 3.
 oblitas IV. 4, 20.
 oblitis I. 6, 20.
 oblito I. 19, 6.
 oblitos I. 15, 26.
 obnoxia I. 2, 21.
 obrui III. 5, 6.
 obruit I. 12, 9.
 obfcaenas II. 5, 19.
 obfcaeni III. 9, 31.
 obfcoenis I. 16, 10.
 obfcura II. 20, 55.
 obfcurae IV. 8, 62.
 obfequio I. 8, 40.
 obferat IV. 11, 8.
 obftrepit I. 16, 46. II. 16, 6.
 IV. 4, 4.
 obftupui I. 3, 28. II. 22, 25.
 obftupuit IV. 4, 19.
 obvia II. 22, 3.
 occidat IV. 3, 19.
 occideret III. 5, 60.
 occidit I. 15, 22. II. 21, 56.
 III. 16, 15.
 occultis I. 16, 44. II. 24, 7.
 occultos I. 18, 3.
 occultum III. 9, 54.
 occupat II. 5, 28. IV. 4, 82.
 10, 14.
 occurrit I. 20, 3.
 Oceano II. 7, 68.
 Oceanum II. 13, 17. IV. 4,
 62.
 ocelli I. 15, 33. II. 18, 7.
 ocellis I. 1, 1. 3, 19. 17, 12.
 19, 5. II. 19, 83. 20, 41.
 ocell

I N D E X I.

- ocellos I. 3, 33. 5, 11. 9, 27.
10, 7. 16, 31. II. 1, 11. 5,
21. 10, 17. 12, 5. 20, 13.
Ocno IV. 3, 21.
octipedis IV. 1, 150.
oculi II. 2, 24. 12, 12.
oculis III. 4, 10. 20, 10. 23,
2. IV. 1, 144. 4, 30. 64. 8,
55. 9, 53.
oculos II. 12, 23. 21, 14. 22,
16. III. 6, 7. 8, 15. IV. 7,
8. 25. 8, 66.
odi III. 6, 27.
odisse I. 1, 5. II. 20, 25.
odisti II. 14, 21.
odium II. 14, 1.
odor II. 24, 30.
odoratae III. 12, 28.
odorati IV. 5, 59.
odorato III. 15, 31. IV. 3, 64.
9, 28.
odores II. 22, 17.
odoriferis II. 10, 23.
odoris III. 11, 8.
Oeagri II. 23, 31.
Oetaci III. 1, 32.
Oetacis III. 13, 24.
offensa III. 6, 40.
offensas IV. 11, 86.
officia II. 19, 75. IV. 9, 48.
officiis IV. 4, 90.
officio I. 20, 40.
officium II. 14, 16. 18, 24.
Ollide IV. 1, 117.
olim I. 12, 7. 15, 10. 16, 1.
20, 17. II. 2, 45. 65. 5, 3. 25.
7, 7. 9. 23, 32. III. 23, 2. IV.
1, 9.
olivo III. 15, 31.
olor II. 25, 84.
olucere IV. 1, 16. 7, 32.
Olympo II. 1, 19.
omen II. 2, 34. 21, 38. IV.
3, 33.
omina III. 19, 14. IV. 1, 41.
68. 4, 21.
ominar I. 17, 4.
omine IV. 1, 35. 6, 23. 10,
46.
omne I. 14, 5. II. 4, 16. III. 5,
28. 21, 7. IV. 1, 60. 106. 6,
40. 8, 6. 30.
omnes I. 3, 11. IV. 21. 13,
25. II. 1, 59. 18, 13. 21,
31. 56. 25, 24. III. 10, 5.
11, 41. 48. 16, 21. IV. 2, 47.
6, 61.
omni II. 17, 19. III. 7, 27.
20, 6.
omnia I. 2, 30. 3, 25. 11,
24. 18, 25. II. 5, 13. 8, 23.
31. 8, 33. 12, 50. 15, 16.
18, 4. 20, 35. III. 1, 23. 3,
9. 5, 24. 7, 7. 16, 14. 19.
20, 5. 21, 17. IV. 3, 53. 4,
83. 7, 1.
omnibus II. 18, 45. III. 7, 7.
IV. 3, 17.
omnis I. 11, 18. II. 14, 29.
III. 4, 5. IV. 3, 49. 7, 56.
8, 60. 79. 11, 72.
Omphale III. 9, 17.
oncrare III. 7, 26.
oncrato III. 3, 13. 15, 29.
onerarit III. 13, 15.
onerentur 2, 23, 83.
onus II. 13, 64. 19, 26. IV.
6, 40. 7, 92. 11, 14. 74.
onusta II. 11, 30.
onyx II. 10, 30. III. 8, 22.
opacos IV. 9, 61.
opem II. 1, 66. IV. 4, 50.
operata II. 24, 2.
opere I. 14, 2.
operi IV. 2, 64.
operibat III. 11, 35.
operis III. 2, 4. 9, 70.
operosa III. 1, 52. IV. 6, 18.
8, 52.
operta II. 2, 60. 12, 4. IV. 8,
78.
opes I. 8, 36. II. 11, 2. III. 2,
44. 3, 35. 7, 28. 11, 2. 16,
28. IV. 1, 130.
oportet I. 3, 1. 7, 87. III. 5,
72. IV. 1, 70.
oppida III. 3, 16.
opponere II. 11, 13. III. 9,
41.
opportuna IV. 2, 21.
opposita II. 22, 39.
opposito I. 6, 17.
opprobria III. 9, 29.
opprobrii III. 11, 12.
opprobrio IV. 1, 6.
oppugnare III. 9, 13.
oppugnata II. 12, 45.
optatam I. 14, 9.
optatis I. 13, 17. II. 21, 43.
optatos I. 17, 18.
optima III. 3, 40. 16, 11. IV.
1, 55.
opto IV. 3, 27.
opus II. 5, 17. 7, 70. 8, 16.
23, 12. III. 1, 17. 34. 2, 16.
3, 30. 9, 22. 11, 24. IV. 1,
67. 135. 2, 64. 5, 19. 10,
34.
ora I. 3, 16. 5, 16. 6, 16. 8,
13. 20, 9. II. 1, 2. 7, 48.
23, 29. 86. 24, 11. III. 1,
24. 2, 5. 52. 5, 10. 6, 6. 7,
32. 8, 9. 26. 11, 12. 22. 54.
13, 14. 38. 21, 8. 15. IV. 1,
89. 122. 4, 32. 6, 1. 7, 10.
8, 64. 9, 10. 21.
orantem IV. 11, 3.
orbe II. 13, 40. III. 9, 19. 12,
10. 16, 16. IV. 9, 24.
orbem II. 23, 109. III. 1, 39.
IV. 9, 37. 73.
orbes IV. 6, 35. 11, 23.
orbi III. 9, 57.
orbis III. 3, 56. IV. 6, 6.
orbita II. 16, 21.
Orci III. 17, 27.
ordiar III. 7, 50.
ordine III. 15, 15.
ordo II. 10, 23. 23, 47. III.
16, 21.
ore I. 1, 22. 31. 18, 18. II. 12,
6. 13, 62. 14, 30. 18, 6.
23, 50. 24, 13. 25, 83. III.
5, 22. 15, 40. 23, 8. IV. 1,
58. 5, 58. 8, 10.
Oristen II. 11, 5.
orgia III. 1, 4.
Oriciae III. 5, 63.
Oricos I. 8, 20.
oriatur I. 5, 15. II. 15, 5.
origine III. 4, 7.
Orion II. 13, 51. 20, 56.
orior IV. 2, 3.
oris I. 8, 25. 20, 15. 21. II. 8,
16. 21. 20, 43. III. 14,
13.
Orithyia II. 20, 51.
Orithyiae I. 20, 31. III. 5,
29.
ornabat III. 4, 12. IV. 9, 29.
ornabit III. 14, 24.
ornat III. 7, 15.
ornata II. 14, 36.
ornato I. 2, 1.
ornet IV. 3, 52.

Oro-

Oromedonta III. 7, 48.
 Orontea I. 2, 3.
 Orontes II. 18, 77.
 Orpheae I. 3, 42.
 Orpheu III. 2, 41.
 ortta III. 7, 48.
 ortus IV. 3, 7.
 Ortygia II. 2, 3, 10.
 Ortygii III. 11, 15.
 Osta IV. 2, 62.
 oscula I. 3, 16. 6, 17. 16, 42.
 20, 27, 28. II. 5, 8, 11. 10,
 29. 12, 8, 50. 14, 20. III.
 11, 34. IV. 11, 73, 76.
 osculor IV. 3, 30.
 ossa I. 9, 29. 17, 12, 21. 19, 18.
 21, 9. 22, 8. II. 7, 52, 82.
 85. 8, 35. 10, 58. 11, 6.
 12, 44. 16, 15. 19, 21, 34.
 25, 60. III. 1, 37. 4, 28. 5,
 27. 14, 29. 15, 14. IV. 1,
 127. 3, 20. 4, 68. 5, 4. 7,
 4, 80, 94. 18, 20, 58, 102.
 Oflan II. 1, 19.
 ossibus III. 15, 9. IV. 7, 94.
 10, 30.
 ostendes II. 12, 20.
 ostendet II. 2, 53.
 ostendunt III. 14, 3.
 ostrina II. 2, 26.
 ostrino. I. 14, 80.
 ostris IV. 3, 51.
 otia IV. 4, 77.
 ovantes III. 7, 53.
 oves II. 1, 44. III. 11, 40. IV.
 1, 30. 4, 6.
 ovis II. 4, 20. 20, 6. IV. 1,
 34.

P

pabula III. 5, 3. IV. 8, 7.
 pacata III. 11, 25.
 pacato III. 9, 19.
 paec II. 1, 36. 2, 8. 19, 40.
 III. 1, 17. IV. 5, 32.
 pacem II. 10, 15. III. 3, 23.
 7, 19.
 pacis III. 3, 23.
 pacta IV. 4, 80.
 pactae IV. 3, 11.
 pactis IV. 4, 80.
 pacto II. 19, 25.
 Pactoli I. 6, 32. 11, 11. III.
 16, 28.

Pacana III. 13, 14.
 Pacti IV. 5, 19.
 Pacte III. 5, 21.
 Pacti III. 5, 33.
 Pacto III. 5, 20.
 Pactum III. 5, 38.
 Pactus III. 5, 60.
 pagana IV. 4, 74.
 Pagasae I. 20, 17.
 pagina II. 17, 1. 25, 89. III.
 1, 18. 2, 21. 23, 37.
 palaestrac III. 12, 1.
 palacia III. 7, 49. IV. 1, 34.
 9, 3.
 Palatinas IV. 6, 44.
 Palatini IV. 6, 11.
 palato IV. 9, 21.
 Palilia IV. 1, 19.
 palla IV. 4, 58. 9, 47.
 Pallada IV. 9, 57.
 Palladiae III. 7, 42.
 Palladis II. 21, 14. 23, 86.
 III. 18, 7.
 Pallados IV. 4, 43.
 Pallai II. 2, 59.
 pallear I. 1, 22.
 pallent IV. 8, 9.
 pallere I. 15, 39.
 palles I. 9, 17.
 pallet IV. 7, 82.
 pallia IV. 3, 31. 7, 20. 8, 87.
 pallida IV. 5, 70. 7, 44.
 pallescere I. 13, 7.
 pallidus III. 6, 28.
 palloreus I. 5, 21.
 pallori II. 4, 30.
 paluerunt IV. 8, 54.
 palma II. 7, 78. III. 7, 17. IV.
 1, 98. 9, 36.
 palmarum IV. 10, 5.
 palmas II. 20, 11. IV. 1, 140.
 palmiferae IV. 5, 25.
 palmis I. 19, 9. 20, 43. IV.
 8, 20.
 paludes IV. 1, 5.
 paludibus II. 20, 55.
 paludosos IV. 5, 77.
 palus II. 20, 48.
 pampinea III. 15, 26.
 pampineus II. 2, 30.
 Pan. II. 2, 30.
 Pana III. 11, 45.
 pancratio III. 11, 81.
 pandere II. 27, 24.
 Pandionis III. 11, 31.

pandite IV. 2, 47.
 panditur IV. 11, 24.
 Panes III. 15, 34.
 pangam III. 15, 15.
 Panhi II. 15, 11.
 Pantho II. 17, 2.
 papaveribus I. 20, 38.
 papilla IV. 3, 43. 4, 52.
 papillis II. 12, 3. III. 23, 19.
 par II. 2, 30. 20, 48.
 parare II. 19, 18. 22, 6.
 pararat I. 8, 36.
 paras II. 23, 54. III. 5, 49.
 parat I. 15, 8. 20, 45. III.
 3, 3.
 parata I. 9, 25.
 parati IV. 1, 139.
 paravit I. 17, 13. III. 22,
 16.
 parca III. 3, 40. IV. 3, 60.
 parcas III. 13, 43.
 Parcas IV. 11, 13.
 parce I. 15, 26. II. 4, 18. IV.
 9, 53.
 pancere I. 36, 11. II. 21, 15.
 parceret IV. 6, 81.
 parcis III. 7, 29.
 parcite I. 17, 28. II. 21, 19.
 parcius II. 18, 90.
 parcas II. 11, 39. IV. 10,
 17.
 parentes I. 11, 23. 21, 5.
 parenti III. 11, 64.
 parentis II. 16, 15.
 parentum IV. 8, 13.
 parces I. 15, 21. 15, 22. III. 7, 54.
 20, 12.
 Pari II. 2, 47.
 pari III. 7, 38.
 Paria III. 7, 16.
 pariam IV. 4, 53.
 Paridi III. 6, 29.
 paries II. 5, 20.
 Parilia IV. 4, 74.
 Parim II. 23, 91.
 Pariti III. 15, 04. 11, 63.
 Paris II. 12, 13.
 pariv III. 16, 28. IV. 1, 98.
 pariter I. 5, 29. II. 17, 20.
 20, 18. 20, 43. 23, 44. III.
 1, 5. 3, 37. 7, 7. 10, 52.
 2.
 parma II. 19, 44. III. 10, 22.
 40.
 Parmasi II. 23, 13.

O o o

Par-

Parnasus III. 11, 54.
 paro III. 3, 28.
 Parrhasius III. 7, 12.
 pars I. 4, 11. 6, 34. 21, 4. II.
 22, 6. IV. 1, 30. 3, 3. 7, 59.
 11, 44.
 parta II. 7, 12.
 parte I. 11, 18. II. 23, 33. IV.
 3, 37.
 partem IV. 3, 56.
 partes III. 3, 60. 7, 60.
 Partha III. 3, 6.
 Parthae IV. 3, 67.
 Parthaeic IV. 7, 74.
 Partheniis I. 1, 11.
 Parthi III. 10, 3.
 Parthis II. 11, 23. IV. 5, 26.
 Parthorum II. 8, 18. III. 7,
 54.
 Parthos II. 20, 83.
 Parthum IV. 6, 79.
 Parthus IV. 3, 38.
 partitōs IV. 9, 10.
 partu I. 13, 30. II. 12, 31.
 partus II. 2, 37. III. 15, 21.
 parva I. 5, 25. 17, 8. 18, 17.
 II. 7, 52. 23, 80. 25, 55.
 III. 2, 5. IV. 1, 3, 33.
 parvae II. 10, 24.
 parvi II. 3, 12. III. 1, 18. 27.
 parvis III. 2, 18.
 parvo II. 19, 29. 56. III. 5,
 59. 14, 19. 16, 16.
 parum II. 8, 36. III. 3, 30.
 5, 43. 46. IV. 8, 33.
 parvula I. 11, 10. II. 10, 32.
 parvus IV. 1, 58.
 pascat IV. 3, 22.
 pascua IV. 9, 26.
 Pasiphae II. 2, 52.
 passia I. 13, 27. II. 14, 20. III.
 13, 17. 17, 11.
 passim II. 12, 22.
 passus II. 7, 25. IV. 11, 11.
 pasta II. 24, 12. III. 11, 11.
 pastos II. 14, 40. 2, 69. III. 11,
 8. IV. 1, 24. 11, 11.
 pastorem II. 23, 91. IV. 9,
 39.
 pastoris II. 11, 59. IV. 10,
 22. 91. 101.
 pastorum IV. 4, 73.
 patet III. 9, 49. II. 16, 1.
 patefacta I. 16, 1.
 patefecit I. 33, 33. II. 12, 54.

patefiant III. 19, 19.
 pater II. 18, 74. 23, 94. III.
 2, 6. 3, 11. 15, 2. IV. 1, 7.
 43. 3, 47. 6, 59. 9, 71. 11,
 18, 71.
 patera IV. 6, 85.
 pateremur II. 19, 54.
 paterer II. 6, 7.
 pateris I. 4, 3.
 paternae III. 17, 22. IV. 2, 2.
 paternae IV. 11, 93.
 paternas IV. 1, 67.
 paternos III. 7, 37.
 paternum IV. 11, 83.
 patet I. 9, 29. II. 13, 6. IV. 9,
 66.
 pati IV. 6, 46.
 patiar II. 19, 25. 23, 35.
 patiare I. 16, 39. II. 4, 16.
 patiatu I. 8, 13.
 patiemur I. 1, 27.
 pacienda III. 9, 49. IV. 4, 28.
 patiente IV. 7, 47.
 patientior I. 16, 29.
 patiere III. 23, 35. IV. 1,
 137.
 patieris II. 25, 49.
 patietur II. 23, 62.
 patitur I. 16, 15. III. 12, 8.
 patres III. 9, 32. IV. 1, 12.
 4, 71.
 patria II. 23, 10. III. 17, 15.
 IV. 1, 64. 2, 48.
 patriae I. 6, 22. 22, 3. III.
 11, 59. 64, 65. IV. 1, 60. 122,
 6, 24.
 patriam II. 23, 87. IV. 4, 85.
 6, 41.
 patrii III. 23, 9.
 patriis I. 2, 18. II. 1, 64. 6,
 10.
 patrio II. 6, 20. III. 5, 67.
 IV. 1, 18.
 patrios II. 23, 68. III. 12, 14.
 IV. 1, 87. 4, 37.
 patris II. 1, 29. IV. 1, 128.
 patrium IV. 1, 37.
 Patroclon II. 7, 23.
 patru I. 6, 19.
 patuiffent IV. 3, 45.
 patuit IV. 4, 40. 7, 74. 11,
 101.
 patulos III. 14, 41.
 pauca II. 12, 50. III. 3, 66.
 IV. 1, 123. 10, 24.

paucis II. 15, 28.
 paucos II. 19, 27.
 paverat III. 10, 30.
 pavet IV. 5, 38.
 paullatim III. 5, 57.
 Paulle IV. 11, 135. 63, 77.
 Paulli IV. 11, 11.
 Paullum IV. 11, 92.
 pavonis II. 18, 59.
 pauper II. 13, 9. III. 5, 70.
 IV. 1, 21. 2, 60.
 pauperis II. 15, 8.
 pauperibus II. 8, 28.
 pax III. 6, 34.
 peccaram III. 14, 9.
 peccare II. 5, 32. 23, 107.
 peccaris II. 13, 25.
 peccasse II. 19, 59.
 peccat II. 23, 21.
 peccatis II. 15, 10.
 pecces II. 23, 63.
 peccoris II. 24, 10.
 pectora III. 6, 8. 11, 21. IV.
 7, 64. 8, 47.
 pectore I. 10, 30. 15, 31. II.
 14, 72. 9, 15. 10, 2. 18,
 8. 19, 36. IV. 1, 59. 7, 19.
 pectoris I. 12, 6. III. 3, 30.
 pectus I. 15, 7. II. 2, 60. 10,
 27. 25, 12. III. 3, 25. 5,
 61. 18, 6. IV. 9, 49. 11,
 39.
 pecudes II. 23, 92.
 pecunia III. 5, 1.
 pecus II. 13, 8. 15, 8.
 pede II. 3, 4. III. 1, 6. 13,
 25.
 pedem II. 22, 40. 23, 104. III.
 13, 44.
 pedes I. 18, 12. 20, 8. II. 8,
 26. 9, 24. 11, 17. 18, 56.
 21, 45. 23, 56. III. 4, 14.
 32. 6, 12. 7, 18. 9, 62. 13,
 28. 15, 18. 32. 20, 21. IV.
 10, 56. 11, 76. 8, 44. 72. 11,
 16.
 pedibus I. 14. 6, 33. 8, 7. II.
 19, 60. 20, 63. IV. 8, 80.
 Pegaseo II. 23, 55.
 Pegasides III. 1, 19.
 Pegē I. 20, 33.
 pelagus IV. 6, 17.
 Pelagae II. 21, 13.
 Pelici II. 7, 13.
 Reliacae III. 21, 12.

Peli.

I N D E X I.

- Pelides II. 18,34.
 Pelion II. 1,20.
 pelle IV. 7,79.
 pellere III. 9,43.
 pellet II. 1,72.
 pellice III. 21,35.
 pellis III. 11,35.
 pellitos IV. 1,12.
 pellitus IV. 1,25.
 Pelopea III. 17,20.
 Pelopeum IV. 6,33.
 Pelusi III. 7,55.
 penates I. 22,1. II. 23,67.
 III. 5,45. 69. IV. 1,39. 87.
 4,31.
 penatibus IV. 1,121.
 pendebant I. 20,35. III. 2,
 28. IV. 1,15.
 pendebit III. 10,22.
 pendens I. 20,29.
 pendens IV. 3,17.
 pendere I. 16,7. II. 23,35.
 III. 4,13.
 penderet IV. 7,55.
 pender III. 17,26.
 pendula IV. 1,18.
 pene II. 25,2.
 Penelope II. 7,41. III. 11,
 24.
 Penelopen IV. 5,7.
 Penelopes III. 10,38.
 penes III. 5,11.
 penetral IV. 8,6.
 penitus I. 16,17.
 pennas II. 9,14. 19,6.
 pennis III. 8,11. 28.
 penna III. 4,15. 9,20. IV. 3,
 33. 7,37. 9,48.
 pensis III. 13,15.
 Penthea III. 21,33.
 Pentheos III. 15,24.
 Penthesilea III. 9,14.
 pependi IV. 7,17.
 pependit IV. 1,43. 5,51. 8,
 21.
 peperere II. 2,38. 14,1.
 peperisse II. 12,22.
 peperit I. 18,23.
 per I. 1,29. 2,13. 5,55. 8,31.
 15,21. 34. 21,7. II. 2,23.
 4,17. 7,16. 41. 13,72. 16,
 15. 18,87. 20,29. 21,17.
 25,44. 22,30. 23,65. 109.
 25,49. III. 1,4. 43. 2,49.
 4,29. 42. 5,2. 42. 6,29. 7,
 25. 26. 9,23. 11,12. 30,33.
 41. 12,5. 14. 13,5. 15,5.
 13. 19. 27. 16,14. 17,5.
 20,19. IV. 1,103. 2,8. 55.
 3,7. 20. 26. 4,18. 5,51.
 66. 6,35. 58. 66. 72. 84. 7,
 17. 35. 42. 55. 8,18. 22. 45.
 87. 9,6. 10. 68. 11,29.
 peracta II. 19,3.
 peraeque II. 21,11.
 peragamus III. 8,32.
 percontare II. 18,23.
 percurrere I. 3,31.
 percussas I. 16,28.
 percussit II. 1,9. 10,53.
 percussus I. 1,13.
 perde II. 25,13.
 perdere I. 2,55. II. 6,8. 18,
 33. 24,10.
 perdideris II. 9,21.
 perdidit II. 9,14. 21,9.
 perdiscere III. 3,47.
 perdit II. 21,9.
 perditus I. 13,7.
 percam II. 18,63.
 percat I. 6,12. 17,13. II. 24,
 3. 27.
 peregit IV. 7,95.
 peregrinis I. 2,4.
 percant I. 11,30. II. 18,68.
 percas I. 9,34.
 percas III. 10,55.
 perennis II. 21,57. III. 3,52,
 8,17.
 pereco I. 15,41.
 pereundum II. 1,55.
 perfectio II. 25,85.
 perferre I. 18,25.
 perfida I. 11,16. 16,43. II.
 43. 7,66. 14,21. IV. 4,47.
 perfide I. 13,3. II. 25,10. IV.
 7,13.
 perfidia I. 15,2. 34.
 perfidiae IV. 7,70.
 perfusa II. 3,5.
 perfusus III. 2,45.
 perfundere I. 2,3.
 Pergama II. 1,21. 2,45. III.
 7,39.
 Pergameae IV. 1,51.
 Pergameis III. 11,62.
 pericla II. 20,64. 21,46.
 periculo I. 15,3. 27. II. 2,23.
 59.
 pericula II. 21,17.
 Perimedeae II. 1,74.
 Perille II. 19,52.
 periere I. 6,27. II. 17,5. III.
 22,1. 2.
 periisse II. 12,13. 19,27.
 perire I. 4,12. 14,14. II. 2,
 44. 9,4.
 peristi II. 24,31.
 perit II. 13,16. 21,4. 24,33.
 IV. 8,4.
 peritum I. 9,7.
 peritura II. 20,12.
 periturus I. 13,33. II. 20,
 69.
 peritus II. 25,82.
 perjura I. 8,17.
 perjuras II. 13,53.
 perjuria I. 15,25.
 perjuro II. 4,21.
 perjuros II. 13,47.
 permanet II. 9,8.
 Permessi II. 8,30.
 permittit IV. 4,65.
 permota III. 13,27.
 Pero II. 2,17.
 perorata IV. 11,99.
 perpeffa I. 22,7.
 perpeffus I. 20,15. II. 2,15.
 perpetiar II. 20,35.
 perpetuo I. 9,2. II. 16,35.
 Perthaei III. 3,55.
 persaepe II. 19,73.
 Persarum III. 9,21.
 Persca III. 21,8.
 perfederat III. 10,37.
 Persei II. 21,24. 23,56.
 Persen IV. 11,39.
 Persephoneae II. 10,26.
 Persephone II. 21,47.
 Persephones II. 21,48.
 persequar III. 20,27.
 persolvit II. 19,63. 20,49.
 perspecta I. 11,17.
 perstrepat III. 8,26.
 persuasae IV. 1,146.
 pertendens II. 12,17.
 pertica IV. 1,130.
 pertuleris II. 18,57.
 pertulit II. 7,18.
 perverfa IV. 8,64.
 pervigilare I. 16,40.
 pervincere I. 17,15.
 Perusina I. 22,3.
 perusta III. 11,22. IV. 9,46.
 pes II. 5,30.
 pessi-

pessima IV. 7, 35.
 Petale IV. 7, 39.
 petam III. 7, 35.
 petas III. 11, 46.
 petar IV. 11, 45.
 pete III. 8, 47.
 petenda I. 10, 19. IV. 1, 104.
 petendus III. 1, 40.
 petenere IV. 10, 7.
 petere II. 23, 66.
 peterent II. 16, 27.
 petes III. 9, 71.
 petiit I. 10, 13.
 petis II. 23, 42.
 petisti II. 16, 27. IV. 7, 31.
 petit II. 25, 34. III. 11, 52. IV. 4, 86. 6, 63.
 petita II. 18, 52. 14, 16.
 petitis III. 2, 55.
 petitur II. 7, 65.
 petulantia I. 16, 37.
 Phacacas III. 1, 51.
 Phacdrac II. 1, 53.
 pharetra II. 9, 10.
 pharetrac IV. 6, 99.
 pharetris IV. 6, 81.
 Phari II. 1, 30.
 Pharios III. 5, 55.
 phasclo IV. 7, 59.
 phascus III. 10, 30.
 Phasidos I. 20, 18.
 Phasim III. 2, 11.
 Phidacius III. 7, 15.
 Philetac III. 1, 1.
 Philetam II. 25, 31.
 Philetea II. 25, 31.
 Phileteis IV. 6, 31.
 Philippeo III. 9, 40.
 Philippos II. 1, 27.
 Philis IV. 8, 39.
 Phillyrides II. 1, 62.
 Philoctetes II. 1, 61.
 Phinci III. 3, 63.
 Phlegracis III. 7, 48.
 Phlegraeo III. 9, 37.
 Phlegraeos II. 1, 39.
 Phoebas III. 11, 62.
 Phoebe I. 2, 15. II. 23, 78. III. 19, 4. 21, 30.
 Phoebi II. 12, 15. 23, 1. 25, 61. IV. 2, 32. 6, 15. 57.
 Phocho I. 2, 17. II. 23, 5. 10. III. 10, 30. IV. 1, 3. 63. 76.
 Phoebum III. 1, 7.

Phoebus I. 2, 27. III. 2, 13. IV. 16, 27. 47. 11, 11.
 Phoenicis II. 1, 62.
 Phoenicum II. 20, 61.
 Phorcidus, III. 22, 8.
 Phrygem IV. 1, 1.
 Phryges H. 18, 30.
 Phrygae III. 1, 63.
 Phrygiac II. 23, 63.
 Phrygio II. 25, 35.
 Phrygios II. 1, 42.
 Phrygis II. 18, 16.
 Phrygium I. 2, 14.
 Phryne II. 9, 6.
 Phthii II. 10, 38.
 Phylacides I. 19, 7.
 Phyllida II. 19, 30.
 Phyllidos IV. 8, 57.
 Phyllis IV. 8, 29.
 pia III. 2, 10. 11, 18. 24. IV. 1, 110. 7, 88.
 piac III. 5, 25.
 pianda IV. 1, 50.
 piandos IV. 9, 55.
 piare I. 1, 20. IV. 7, 34.
 pias III. 16, 29.
 piate III. 3, 9.
 piatur IV. 9, 55.
 piaveris III. 8, 19.
 piavix III. 17, 18.
 picta I. 2, 13. III. 6, 16. IV. 4, 18. 51. 6, 26. 10, 21.
 pictae II. 5, 9. III. 20, 29.
 picto IV. 3, 9.
 pictos IV. 3, 35. 6, 50.
 pictus II. 5, 26.
 Pieriae II. 10, 5.
 Pierides II. 8, 16.
 pietas III. 13, 35.
 pietate III. 11, 48. 21, 21.
 pigenda IV. 1, 76.
 pignora III. 19, 9. IV. 11, 12. 69.
 piguit IV. 7, 29.
 piis IV. 7, 87.
 pila II. 18, 60. III. 2, 7. 12, 5. IV. 1, 78. 87. 4, 12. 6, 22. 11, 20.
 Pindarico III. 15, 40.
 Pindi III. 3, 55.
 pinca IV. 6, 20.
 pineta II. 25, 67.
 pinguis III. 3, 17.
 pinu II. 15, 19.
 pinus I. 18, 10. III. 11, 37. 21, 14.

pinxit II. 9, 1.
 pio III. 11, 54. IV. 2, 57.
 pios II. 7, 97. IV. 1, 44.
 Piraei III. 20, 23.
 Pirithoum II. 2, 12.
 pirus IV. 2, 18.
 Pisces IV. 1, 107.
 pisces IV. 2, 57.
 piscibus III. 5, 8.
 piscis II. 2, 7. 12, 34.
 placare III. 22, 5.
 placata I. 14, 23. II. 14, 22.
 placatae I. 17, 7.
 placam II. 6, 19.
 places *ibid.*
 placet I. 2, 26. II. 18, 70. III. 4, 24. 6, 34. IV. 5, 23.
 placida III. 20, 20.
 placidis I. 8, 20.
 placidos IV. 6, 70.
 placidum III. 17, 7.
 placidus II. 13, 47.
 placitis I. 20, 21.
 placuisse I. 7, 11. II. 18, 1. III. 7, 43.
 placuit II. 7, 75. III. 21, 1.
 plagis IV. 8, 67.
 plangas II. 19, 36.
 plano IV. 10, 36.
 planta II. 3, 6.
 plantis I. 8, 43. II. 18, 3.
 platanis II. 23, 47.
 Platonis III. 20, 25.
 plaudere III. 3, 22.
 plausum III. 16, 18.
 plausum III. 16, 18.
 plausus III. 3, 14. 16, 1.
 plaustra III. 3, 17.
 plebei II. 10, 24.
 plebeio II. 19, 81.
 plectra IV. 2, 32. 7, 62.
 plectro II. 2, 29. III. 2, 25.
 Pleiades II. 13, 51.
 Pleiadum III. 3, 58.
 plena I. 20, 44. II. 13, 5. III. 6, 4. 11, 28.
 plenae II. 16, 21.
 plenis IV. 6, 23.
 plenus II. 13, 8. 19, 61. 77. III. 16, 13.
 plenos III. 7, 30.
 plenum III. 3, 50.
 plenus II. 10, 30. III. 3, 60. IV. 10, 6.
 plorandas IV. 3, 26.

plo-

I N D E X I.

- plorantem III. 10,1.
 ploranti II. 11,14.
 ploret II. 18,74.
 pluma III. 5,64.
 plumae III. 4,29. 11,32.
 plumbeae IV. 3,65.
 plumis I. 26,27.
 plumoso IV. 2,34.
 plura II. 18,50.
 plures IV. 4,68.
 plurima II. 15,10.
 pluris II. 6,20.
 plus I. 9,11. II. 19,18.
 plutei IV. 8,68.
 pluvias III. 3,54.
 pocula II. 1,53,54. 7,12,59.
     12,48. 20,68. 24,37. III.
     8,21. IV. 5,26. 8,53.
 poena I. 13,9. II. 7,25. 16,
     31. 23,76. III. 4,32. 5,
     52. 11,38. 12,24. IV. 11,
     27.
 poenae I. 17,10. III. 4,20.
 poenas II. 4,3. IV. 6,57.
 poeta I. 7,24. II. 1,12. 20,
     24. 25,44. III. 7,44. 15,
     20.
 poetae II. 25,77. III. 1,19.
 poetam I. 7,21.
 poetis IV. 6,75.
 Poenis II. 23,3. IV. 3,51.
 poenis IV. 4,84.
 poeniter IV. 2,3.
 polles III. 8,17.
 pollice III. 8,14. IV. 5,72.
 pollicibus II. 4,24. IV. 7,12.
 Pollucem I. 2,16.
 Pollucis III. 21,26.
 polluerit III. 19,16.
 polluit II. 25,5. IV. 9,8.
 Pollux III. 12,17.
 Polydore III. 11,56.
 Polymestoris III. 11,55.
 Polypheme II. 24,32. III. 1,
     45. 10,26.
 poma I. 3,24. 20,36. II. 1,
     68. 23,95.
 pomaria III. 1,52.
 pomis II. 25,71.
 pomosa IV. 2,17.
 pomosis IV. 7,81.
 pompa II. 10,19,25. III. 11,
     27.
 Pompeja II. 23,45. III. 9,60.
     IV. 8,75.
 Pompejo III. 9,35.
 ponam II. 5,29.
 ponas II. 10,29.
 ponat II. 2,52. III. 8,6.
 pondera III. 1,62. IV. 1,96.
     3,65.
 pondere I. 17,24. II. 18,44.
     IV. 2,28.
 ponderat II. 13,12.
 pondus II. 19,62. III. 5,68.
     7,5. 12,10. IV. 2,36. 6,
     55. 7,88.
 pone III. 13,28.
 ponebam I. 3,22.
 ponenda II. 20,57. III. 19,5.
 ponere I. 10,26. II. 2,66.
     10,43. 15,12. 18. 25,94.
     III. 7,24. 13,16.
 poneret I. 17,22.
 ponet II. 7,95.
 ponit II. 8,32. III. 7,11. 22,
     20. IV. 9,64.
 ponitur II. 8,26.
 pono II. 11,27.
 pontes III. 9,65.
 ponti I. 8,5.
 Pontice I. 7,1. 12. 9,26.
 ponto I. 15,29. II. 2,8.
 pontum I. 6,33. III. 5,47.
 Pontus III. 16,1.
 ponunt III. 13,31.
 popae IV. 3,62.
 poposcit III. 9,31.
 populavit II. 7,7.
 populi II. 10,13.
 populus II. 5,4. IV. 9,29.
 porci IV. 1,23.
 porrectum II. 7,22.
 porrigat IV. 7,76.
 porrige IV. 1,62.
 porrigit IV. 1,115.
 porta IV. 11,8.
 portabat III. 5,32.
 portabis III. 3,35.
 portabit II. 21,39.
 portae IV. 3,71. 4,85. 10,
     31.
 portans IV. 1,47.
 portare III. 11,31.
 portarent I. 3,29.
 portat III. 17,24. IV. 7,29.
     8,48. 10,7.
 portat IV. 7,58.
 portent III. 16,30.
 portenta III. 4,27.
 portentis III. 21,28.
 portet II. 19,83.
 porticus II. 18,55. 23,2. 46.
 portis IV. 3,17. 7,87.
 portitor IV. 11,7.
 portu I. 8,24. II. 19,64.
 portum III. 17,7. 23,15.
 portus III. 5,5. 50. 9,71.
     20,23. IV. 6,15.
 poscebas II. 2,48.
 poscendi III. 11,13.
 poscentes II. 1,11. III. 8,
     12.
 poscere II. 18,61.
 poscet II. 18,75.
 poscit IV. 6,69. 8,7.
 poscitur IV. 1,76.
 posita II. 1,36. III. 5,37. IV.
     5,37. 9,58. 10,28. 11,
     19.
 positam I. 3,15. II. 7,5.
 positas I. 8,7.
 positis III. 8,9. 11,18. 23,
     21.
 posito I. 9,8. 17,20. II. 2,
     27.
 positum II. 11,22. 25,59.
 positura IV. 3,36.
 posuit II. 5,20. 23,104.
 posse I. 1,24. 9,22. II. 1,48.
     2,1. 20,4. 25,28,62. III.
     2,4. 3,22. 18,1. IV. 1,87.
     2,6. 10,26.
 possem II. 1,18. 2,9. 6,8.
 possent III. 9,24.
 posses II. 25,12.
 posset I. 12,8. II. 2,7. 13,
     20. 16,20.
 possideant IV. 7,93.
 possidet I. 18,2.
 possum I. 6,33. II. 10,6. 12,
     35.
 possint I. 21,5. II. 25,69.
 possis I. 9,32. 19,19. II. 18,
     65.
 possit I. 5,31. III. 17,9. 20,
     6. IV. 5,15.
 possunt I. 9,31. 18,29.
 possum I. 6,11. 10,15. 16. 17.
     16,9. II. 7,5. 10,16. 16,
     28. 25,18. IV. 2,39. 4,57.
     11,48.
 post I. 4,19. 7,13. 15,19. II.
     2,14. 42. 8,17. 10,46. 23,
     110. 25,13. III. 1,22. 23.
     O o o 3   36.

I N D E X I

36. 12,9. 14,27. IV. 5,32.
6,56. 11,63.
postteritate III. 1,34.
postes I. 16,15. 43. IV. 8,49.
9,61.
posthac I. 15,13.
postmodo II. 8,22.
postquam II. 7,25. III. 9,15.
IV. 2,9. 7,95. 9,63.
Postume III. 10,115.
Postumus III. 10,23.
posuisse II. 13,3.
posuit III. 21,18. IV. 1,29.
pota III. 21,26.
potabis III. 10,8.
potae IV. 8,32.
potant III. 15,28.
pote II. 1,46. III. 5,26.
potens II. 4,28. 20,22. III.
18,7. IV. 1,35.
potentes III. 21,21.
poterant III. 23,9.
poterat II. 7,41. 43. 18,33.
III. 5,36. 6,30. 23,22.
poterentur II. 7,64.
poteris I. 5,18. 17,11. II.
14,33. 23,105.
poterit I. 5,23. 10,29. 16,
31. II. 1,67. 68. 20,33. 21,
3. IV. 5,9.
potero I. 5,27.
poterunt I. 7,23. 8,21. II.
10,58. 12,47. 15,9. 29.
potes I. 8,6. 8. 13,14. 15,5.
37. II. 2,3. 17,18. 21,33.
III. 5,40. 15,3. IV. 3,2.
potest I. 6,12. 14,17. II. 11,
14. 12,40. 19,18. 20,28.
22,34. III. 3,68. 4,21. 5,
48. 70. IV. 7,14.
potior II. 11,23.
potis IV. 6,75.
potius II. 19,35. IV. 3,25. 5,
43.
potorum I. 16,5.
potui I. 8,40. 10,9. 13,19.
17,1. III. 23,23. IV. 8,70.
potuisse I. 21,8.
potuisti II. 7,57. 25,9. III.
10,1. IV. 2,63.
potuit I. 1,15. 12,15. 17,13.
25. 15,23. 19,8. II. 5,5.
13,3. 23,111. 116. III. 18,
3. IV. 4,91.
poturas IV. 4,6.

potus II. 22,1.
prae II. 20,15. 21,12.
praebeat III. 17,8. 19,18.
praebebant III. 11,42. IV. 4,
83. 10,22.
praeberet III. 11,21.
praeberet II. 6,13. 17,15.
praeberet III. 5,3.
praeberet III. 11,7. 20,4.
praeberet I. 9,23. IV. 8,72.
praecepimus IV. 2,11.
praecepta II. 25,77. III. 7,
21.
praecepue I. 4,27. 22,6. IV.
8,66.
praeceperit IV. 4,7.
praeclusas II. 4,22.
praecondia II. 1,41. 3,13.
praecurrere I. 13,25.
praeferat III. 14,16.
praeda I. 19,14. II. 13,2. III.
3,21. IV. 9,18. 10,23.
praedabor IV. 2,37.
praedata II. 1,57.
praefera I. 7,22.
praelia II. 1,45. 4,25. 7,9.
8,7. III. 2,43. 3,24. 7,38.
9,10. 64. IV. 1,28. 2,4.
praelis IV. 6,73.
praemia I. 14,16. II. 3,7. 19,65.
23,68. III. 11,46. IV. 2,49.
praemisso III. 12,25.
Praenestis II. 23,41.
praependit II. 24,37.
praefagit III. 9,5.
praefcriptos III. 2,21.
praefentes II. 23,64.
praefenti I. 12,15.
praefertim I. 2,27.
praefidet III. 9,57.
praeficit II. 14,16.
praefigit III. 12,12.
praefere II. 20,67.
praeferita II. 11,9. III. 9,7.
praefertis I. 20,19.
praefertitos I. 13,27. II. 10,
52.
praetexta IV. 11,33.
praetextae III. 13,3.
praetexto IV. 1,11.
praetor II. 13,1.
praetoria III. 2,41. IV. 1,29.
4,29.
praetulit I. 20,40. III. 10,6.
IV. 3,13.

praevecta I. 8,19.
prata III. 2,18. 13,41.
pratis IV. 2,45.
prato I. 20,37. IV. 1,14.
Praxitelem III. 7,16.
praeare III. 8,12. 9,50.
prece III. 20,18.
preces I. 1,16. 6,6. 8,12. 28.
16,20. II. 13,48. 23,64.
IV. 11,2.
precio III. 11,14. 14,22.
preciosa III. 11,1.
precium III. 9,31. IV. 1,83.
5,29. 11,100.
precor II. 7,76. 19,35. III.
3,12. IV. 3,63. 9,33.
premat II. 1,10.
premendus IV. 5,32.
premeret I. 10,7.
premet IV. 1,142.
premia IV. 4,94.
premit II. 10,6.
pressia IV. 1,116.
pressantes III. 15,18.
presserit I. 9,24.
pressi II. 12,42.
pressit I. 1,4. 13,22. III. 7,
41.
presso II. 22,35. III. 8,14.
pressum III. 7,6.
pressus III. 16,9.
pretiosa IV. 5,43.
Priami II. 21,54. IV. 1,52.
Priamo II. 2,50.
pridem II. 7,1. 17,17. III.
8,15.
prima I. 1,1. 9,18. 12,20.
13,24. II. 1,23. 2,40. 4,
15. 5,19. 7,79. 8,11. 16,
34. 21,21. 23,33. III. 3,
29. 41. 47. 19,1. 14. IV.
1,29. 2,13. 8,62.
primae III. 5,13. 19,1. IV.
10,5.
primas II. 20,11. III. 13,5.
primis II. 2,33. 10,43. 19,1.
8. IV. 8,79.
primo I. 3,3. 7,3. 10,1. 13,
8. II. 2,11. 13. 17,18.
III. 5,7. 19,2. IV. 4,25.
8,21.
primos II. 21,19. IV. 8,50.
primum I. 12,13. 18,5. II.
9,3. III. 3,32. 8,13.
primus I. 17,14. II. 21,22. 24,
28.

I N D E X . I.

- 28.III.1,3,16,21. IV.4,72.
 principe IV.6,46.
 principii II.7,10.
 principium I.18,6.
 prior IV.5,42.
 priori IV.11,85.
 prisca IV.1,69.
 priscis I.5,24.
 priscos IV.1,13.
 pristina II.2,56.
 privigno II.1,54.
 prius I.1,28. 15,29. II.3,1.
 7,61. 12,31. 14,12. 19,65.
 23,105. III.19,5. IV.1,82.
 pro I.10,24. 15,15. 18,27.
 20,1. 22,2. II.2,49. 7,66.
 19,12. 21,43. III.5,28.
 5,54. 6,33. 21,29,40. 22,
 22. IV.11,27.
 proavi IV.11,39.
 proavo IV.1,80.
 proavus IV.11,40.
 proba II.21,52.
 probam II.15,4.
 probanda II.2,50.
 probante III.1,38.
 probasse II.10,12.
 probat I.2,30. II.1,52.
 probata IV.2,42.
 probra IV.5,41.
 probro IV.4,34.
 procedere I.2,1. II.8,13.
 IV.7,29.
 procellae I.17,7. III.5,61.
 procellas II.13,45.
 procellis II.19,63. III.5,23.
 6,3.
 processerat I.20,23.
 processit III.9,17.
 procis II.7,42.
 procorum III.10,35.
 procubere IV.1,4.
 procurare II.13,49.
 procul I.20,49. III.20,10.
 IV.6,9. 9,23.
 proderit II.23,58. 25,28.
 prodesse II.11,19.
 prodest I.9,9. II.5,31. 20,
 27. 24,17.
 prodiderat IV.4,85.
 prodire II.19,79.
 prodit IV.1,102.
 prodita II.6,10. IV.4,39,54.
 producas I.3,39.
 produceret IV.1,85.
 proferre I.18,3.
 proficisci III.20,1.
 profudit II.20,50.
 profugae IV.1,4.
 profugos IV.1,39.
 profuit III.16,11. IV.11,12.
 profundi III.20,31.
 proh IV.6,45.
 prohibent II.12,21.
 projecta I.22,7.
 projectis III.6,4.
 prolapsio IV.1,90.
 prolapsus I.20,47.
 prole IV.11,92.
 prolem III.3,19.
 proles I.20,25.
 proloquar III.11,59.
 proludere IV.4,17.
 promeruerat III.22,10.
 Promethei II.1,71.
 Prometheis I.12,10.
 Prometheo III.3,29.
 promissa II.18,54. III.4,19.
 promiseris IV.5,33.
 promissis II.13,57.
 promitte II.7,76.
 prona I.16,23.
 prono I.3,26.
 prope IV.4,69.
 propellas III.21,11.
 propellens II.22,39.
 propellere II.22,11.
 propellite III.20,11.
 prospera II.18,75.
 prosperanti IV.2,59.
 prosperarint II.21,27.
 prosperas I.5,4. 21,1.
 prosperate III.20,21.
 Properti II.7,79. 19,21. 25,
 93. III.2,17. 8,15. IV.1,
 73. 7,49.
 Propertius II.11,27.
 propinqui I.22,7.
 propinquos II.5,7. IV.1,82.
 propius II.21,58.
 propone III.22,23.
 Propontica III.21,2.
 propositio I.20,40.
 propositum II.23,82.
 propriis I.2,6. II.12,45.
 propter II.7,23,63. III.17,
 19. IV.7,21.
 prora II.20,34.
 prorac III.3,7. 21,14. IV.
 6,42,49.
 prosequar III.7,53.
 prosequitur IV.6,61.
 proficit II.22,40.
 profint I.7,14.
 prostratus IV.8,69.
 profuit I.17,5. II.25,29.
 protegit IV.1,89.
 protervus II.19,14.
 protinus II.15,15.
 protrahit III.16,26.
 protulit II.5,23.
 provectas I.8,16.
 provexerit II.12,19.
 provincia III.3,5.
 provisum III.1,38.
 provolve IV.5,27.
 proxima I.13,29. 21,4. 22,
 9. II.1,85. IV.6,56.
 proximus I.20,6. II.19,16.
 pruina II.7,91. III.12,13.
 pruinas I.8,7.
 pruna IV.2,15.
 Ptolemaeae II.1,30.
 publica III.8,26. 16,24. IV.
 6,42. 7,35.
 pudeat II.13,35. 23,25.
 pudenda IV.4,34. 8,26.
 pudet II.5,32. 12,22. 17,5.
 18,64. 19,2. III.21,20.
 23,4. IV.1,38.
 pudica II.18,78. III.10,22.
 pudicae II.23,71.
 pudicas III.11,9.
 pudicitia I.2,24.
 pudicitiae I.15,22. 16,2. IV.
 5,28.
 Pudicitiae II.5,17.
 pudicum II.23,114.
 pudor I.9,33. 13,18. II.7,
 56. 9,18. 18,84. III.11,
 20,50. 13,3. IV.6,52.
 pudoris III.17,3.
 pudit II.14,19.
 puella I.2,26. 4,17. 8,24.
 9,6. 14. 10,5. 29. 11,15.
 13,4. 17,16. 18,10. 19,
 24. II.1,4. 88. 2,25,40.
 46. 7,1. 8,3. 12,36. 11,
 22. 13,16. 22. 18,23. 36.
 20,14. 21. 26,29. 21,4. 30.
 44,55. 23,100. 25,2. 46.
 III.1,40. 2,20. 4,1. 35,6.
 16,20. 9,18. 10,17. 11,
 23. 12,4. 13,34. 17,26.
 18,10. 20,16. 22,17. IV.
 1,149.

INDEX I.

1,140. 2,23. 3,25. 5,4. 72.
 9,50.
 puellac I. 5, 19. 6, 5. 7, 11.
 9, 3. 10, 21. 12, 15. 20, 45.
 II. 6, 15. 7, 85. 9, 23. 10,
 11. 14, 31. 17, 15. 20, 73.
 21, 1. 23, 107. III. 2, 33. 3,
 15. 5, 33. 7, 45. 8, 3. 10,
 31. 11, 33. 12, 13. 20, 3.
 IV. 1, 111. 4, 91. 7, 13. 8,
 9, 83.
 puellam I. 1, 15. 17, 1. 2, 14,
 19. 19, 77. 24, 9. 25, 69.
 III. 13, 21. 18, 3.
 puellarum II. 5, 21. III. 1, 48.
 puellas I. 1, 5. 4, 1. 21. 12,
 11. II. 1, 51. 3, 9. 13, 53.
 18, 1. 21, 9. 24, 17. 25, 57.
 III. 2, 49. 22, 5. IV. 9, 23.
 puellis I. 5, 7. 11, 29. 13, 5.
 II. 2, 39. 5, 17. 19, 47. III.
 11, 1. IV. 3, 45. 4, 41. 9, 59.
 69.
 puer I. 6, 23. 7, 15. 19, 5. II.
 5, 10. III. 8, 28. 22, 23.
 pucri I. 3, 10. 9, 21. II. 7, 76.
 22, 3. III. 7, 45. 13, 37. IV.
 1, 93. 11, 83.
 puerilis II. 9, 13.
 pucriliter I. 20, 39.
 pueris III. 13, 37. IV. 1,
 138.
 puero II. 3, 10.
 pueros IV. 6, 82.
 puerum II. 9, 1. 18, 49.
 pugnabitur IV. 4, 45.
 pugnaces III. 7, 25.
 pugnam III. 2, 9.
 pugnantem IV. 7, 79.
 pugnare I. 10, 21. II. 8, 3.
 pugnare III. 12, 33.
 pugnet II. 19, 9.
 pugnis III. 12, 18.
 pulcer II. 17, 4.
 pulcorima II. 19, 37. III. 21,
 39.
 pulchra II. 11, 50.
 pulcra II. 20, 21.
 pulcrior II. 23, 5.
 pulcrius II. 2, 44.
 pulcros III. 13, 13.
 pulpita IV. 1, 16.
 pulla II. 20, 48. III. 11, 49.
 IV. 1, 8.
 pullabant II. 11, 21.

pullabatur IV. 10, 33.
 pullabunt III. 15, 33.
 pullas III. 1, 25.
 pullat III. 12, 11.
 pullata I. 16, 6.
 pulset IV. 5, 47.
 pulsus III. 14, 9. IV. 9, 15.
 pulvere I. 17, 23. 19, 22. III.
 21, 9. IV. 2, 40. 9, 31.
 pulverulenta III. 12, 7.
 pulvis I. 19, 6. 22, 6. II. 10,
 35.
 Pulydamante III. 1, 29.
 pumice III. 1, 8.
 pumicibus III. 2, 28.
 pungunt III. 6, 27.
 punica III. 2, 32.
 puniceae IV. 9, 27.
 puniceis III. 11, 28.
 puniceo IV. 9, 52.
 puniro II. 13, 53.
 puppem IV. 6, 19.
 puppes III. 5, 55.
 puppi I. 6, 25.
 puppis II. 20, 34. IV. 1, 40.
 147.
 pura III. 8, 13. IV. 3, 68. 6,
 10. 8, 84.
 puras II. 23, 78.
 purgatum IV. 9, 73.
 puris II. 10, 12. 18, 9.
 puro II. 2, 22. III. 1, 33.
 puros IV. 5, 34.
 purpura IV. 3, 51.
 purpurea III. 17, 22.
 purpureas III. 3, 54.
 purpureis I. 20, 38. II. 20,
 5.
 purpureo I. 3, 41. III. 15, 17.
 purus II. 20, 56.
 putaret III. 23, 6.
 putas II. 9, 2. 22, 32. III.
 4, 4.
 putat II. 2, 32. 22, 12.
 putes II. 23, 6.
 putet IV. 5, 40.
 puto II. 19, 26. 20, 18.
 putrem IV. 5, 67.
 putria IV. 5, 24.
 putris II. 19, 43. III. 4, 33.
 IV. 3, 59. 9, 28.
 Pyramidum III. 1, 57.
 pyropo IV. 10, 21.
 Pythi III. 9, 62.
 Pythia III. 11, 52.

Pythius II. 23, 16.
 Pythona IV. 6, 35.

Q.

qua I. 1, 30. 2, 26. 6, 31. 35.
 9, 26. 11, 2. 17, 19. II. 1,
 46. 65. 2, 49. 3, 4. 6, 2. 7,
 86. 8, 21. 13, 42. 46. 15,
 25. 18, 46. 19, 68. 20, 60.
 69. 21, 4. 25, 21. III. 1, 55.
 2, 26. 3, 13. 49. 4, 7. 5,
 54. 6, 36. 39. 8, 15. 17. 9,
 25. 11, 14. 14, 3. 26. 16, 1.
 3, 31. 20, 21. 21, 2. 4, 13. 15,
 16. 23, 19. IV. 1, 1. 12, 3.
 3, 3. 5, 30. 37. 6, 16. 7, 38.
 61, 81. 8, 5. 9, 1. 5.
 quacumque III. 20, 5.
 quadam I. 13, 7.
 quadrigae II. 25, 39. III. 7,
 17.
 quae I. 1, 28. 3, 25. 4, 13. 6,
 10. 11, 29. 12, 9. 13, 18.
 35. 14, 14. 23. 15, 8. 16, 1.
 38. 45. 18, 9. 24. 19, 19.
 20, 15. 39. II. 3, 8. 4, 6. 5,
 5. 12. 19. 29. 30. 7, 6. 9, 23.
 10, 15. 18. 34. 12, 52. 14,
 32. 16, 34. 18, 11. 40. 50.
 69. 73. 19, 17. 20, 9. 61.
 21, 20. 22, 15. 28. 23, 85.
 102. 112. 24, 3. 5. 21. III.
 3, 40. 53. 4, 1. 4. 35. 5, 20.
 30. 52. 6, 11. 9, 29. 57. 11,
 19. 12, 31. 17, 11. 14. 22,
 13. 23, 36. IV. 1, 11. 3,
 13. 39. 4, 92. 5, 22. 25. 53.
 6, 41. 52. 7, 35. 79. 8, 74. 9,
 33. 56. 67. 11, 51.
 quacumque I. 5, 17. 10, 19.
 21, 9. II. 5, 16. 20, 3. 21,
 55. 24, 6. III. 5, 12. 13,
 23. 22, 17. IV. 11, 16.
 quaedam II. 14, 27. 23, 31.
 III. 22, 6. IV. 8, 29.
 quaelibet IV. 11, 49.
 quacnam II. 18, 55.
 quaeque I. 2, 30. 2, 6. 10, 20.
 II. 18, 61. 20, 10. 62. 23,
 48. III. 11, 10.
 quacram IV. 4, 63.
 quacrat II. 4, 25.
 quacrebam II. 2, 5. 7.
 quacrendo I. 3, 12. II. 18, 49.
 quac-

I N D E X

quaerente IV. 8, 45.
 quaerere I. 5, 32. 15, 6. 17.
 18. 20, 24. II. 13, 17, 40.
 18, 89. 24, 42. 25, 51. IV.
 1, 17.
 quaereret III. 16, 5.
 quaeret I. 4, 20.
 quacrimus I. 7, 6. III. 3, 34.
 quacris I. 9, 16. 13, 6. 22, 2.
 II. 18, 13. 14. 22, 14. 23.
 I. III. 11, 44. IV. 8, 36.
 quaerit I. 9, 12. II. 11, 13. 12.
 29. 13, 11. 18, 55. 23, 97.
 103.
 quaerite I. 1, 26.
 quaeritis II. 1, 1. 20, 60. 61.
 III. 11, 1.
 quaeritur II. 17, 10. 17.
 quacrunt II. 18, 7.
 quacitae IV. 9, 18.
 quacifitum III. 1, 63.
 quacifitus III. 23, 8.
 quacfo I. 9, 13. 13, 14. II. 18,
 75. 21, 41. III. 1, 2. IV. 6,
 14. 8, 17.
 quacvis I. 9, 14. II. 10, 44.
 quale II. 25, 79.
 qualem II. 12, 41. 20, 5. III.
 4, 22.
 qualemcumque III. 1, 30.
 quales I. 3, 40. II. 6, 11.
 qualescumque III. 22, 9.
 quali IV. 1, 40. 6, 33.
 qualia II. 7, 35. 13, 4. IV. 1,
 20, 56.
 qualis I. 2, 22. 3, 1. 3, 6. 4, 24.
 22, 1. II. 2, 61. 25, 37. III.
 12, 15. 17. 15, 40. IV. 3, 36.
 4, 69. 6, 35.
 qualiscumque I. 18, 31. III.
 20, 16.
 quam I. 4, 26. 5, 26. 8, 35. 9,
 21. 11, 13. 15, 31. 33. 17,
 6, 17. 19, 21. 20, 35. II. 4,
 13. 5, 32. 6, 8. 7, 73. 8, 3.
 9, 11. 21. 10, 38. 12, 7. 9.
 22, 35. 14, 12. 18. 17, 9. 18,
 67. 19, 66. 20, 6. 7. 21, 8.
 23, 107. 24, 30. 25, 24. 48.
 III. 1, 6. 3, 68. 6, 19. 17, 9.
 19. 19, 7. 8. 21, 19. IV. 1,
 118. 3, 25. 6, 43. 7, 17.
 quamcumque IV. 2, 22.
 quamdam II. 19, 79.
 quamprimum I. 9, 33. 11, 27.

quamve I. 15, 33.
 quamvis I. 3, 13. 8, 37. 10,
 7. 15, 13. 17, 16. 18, 13.
 19, 17. II. 2, 19. 4, 29. 6, 3.
 7, 45. 89, 94. 13, 73. 18, 88.
 19, 23. 24, 69. 73. 23, 89. 91.
 25, 75. III. 17, 28. IV. 7,
 49.
 quando I. 10, 25. 17, 27. II.
 8, 12. 10, 39. 18, 38. 20,
 69. III. 6, 25.
 quandocumque II. 1, 81. 10,
 17.
 quanta I. 5, 10. 12, 4. II. 7,
 35. 11, 9. 12, 10. 18, 47.
 23, 72.
 quantis I. 14, 6. II. 13, 30.
 quanto I. 1, 38. 15, 3.
 quantum I. 7, 7. II. 2, 27. 29.
 12, 7. 17, 1. 19, 76. 22, 30.
 III. 20, 10. 21, 21. IV. 4,
 41. 8, 17. 55.
 quantus I. 12, 12. IV. 6, 65.
 quaque IV. 9, 5.
 quare I. 5, 31. 9, 33. 19, 25.
 II. 13, 7. 55. 18, 14. 89.
 quarta IV. 3, 18. 4, 61.
 quarum I. 15, 23. 19, 15. III.
 2, 37.
 quas I. 8, 36. 19, 14. II. 2, 65.
 18, 77. 22, 14. 23, 4. III.
 16, 28. 22, 21. IV. 6, 66.
 11, 77.
 quascumque I. 4, 7. II. 13,
 43. IV. 1, 139.
 quassillis IV. 7, 37.
 quater III. 5, 6. 10, 15.
 quaterent I. 3, 10.
 quateret IV. 4, 10.
 quatuor I. 23, 8. III. 3, 60.
 IV. 1, 32.
 que I. 2, 4. 5, 28. 3, 16. 22.
 6, 4. 6, 17. 7, 2. 9, 3. 16, 24.
 42, 44. 17, 12. II. 1, 24. 25.
 29, 34. 39, 87. 2, 22. 32. 57.
 5, 22. 7, 30. 38. 51. 52. 82.
 9, 8. 16. 10, 29. 11, 21. 26.
 12, 10. 33. 13, 50. 15, 10.
 16, 12. 32. 18, 37. 19, 42.
 20, 36. 55. 21, 38. 45. 46.
 23, 15. 94. 103. 106. 24, 28.
 25, 64. 69. III. 1, 12. 26. 29.
 30, 35. 25, 8. 9. 11. 28. 33.
 48. 51. 39, 15. 42. 46. 14.
 17, 30. 56. 20. 37. 68. 7,

46. 47. 49. 51. 55. 56. 58. 8,
 11. 18. 21. 25. 32. 9, 3. 11.
 28. 43. 45. 10, 20. 26. 27. 28.
 32. 33. 36. 11, 22. 36. 41.
 12, 7. 12. 33. 13, 14. 37. 41.
 14, 23. 15, 4. 12. 15. 20. 23.
 25. 16, 18. 17, 6. 21. 18, 8.
 19, 5. 16. 20, 12. 13. 16. 28.
 21, 4. 8. 10. 11. 12. 25. 26. 37.
 23, 35. IV. 1, 7. 19. 30. 31.
 45. 69. 82. 103. 105. 107.
 125. 127. 143. 2, 43. 3, 9.
 22, 52. 62. 71. 4, 48. 18. 20.
 25. 38. 62. 75. 81. 85. 86. 5,
 6. 17. 20. 23. 24. 26. 66. 76.
 6, 6. 7. 22. 24. 34. 49. 61. 72.
 73. 74. 78. 7, 2. 10. 11. 39.
 52. 56. 57. 61. 62. 63. 75. 8,
 14. 37. 44. 61. 63. 65. 66. 69.
 86. 95. 19. 22. 25. 30. 35. 45.
 53. 102. 17. 32. 33. 34. 11,
 57. 78.
 qucant I. 18, 4.
 queat II. 6, 4.
 queis I. 8, 42.
 quem I. 6, 25. II. 2, 17. 13,
 67. 18. 48. 50. 25, 60. III.
 2, 20. 5, 45. 8, 28. 9, 48.
 13, 22. 18, 2. IV. 4, 51. 86.
 6, 36.
 quemcumque IV. 8, 83.
 quemque I. 1, 35. II. 21, 58.
 querantur III. 11, 2.
 querar I. 4, 28. 8, 22.
 queraris II. 3, 1.
 quercus I. 9, 31. II. 10, 5.
 querebar I. 3, 43.
 querela I. 16, 39. II. 10, 20.
 16, 5.
 querelae I. 18, 29. II. 14, 1.
 IV. 8, 79.
 querelas I. 17, 9.
 querelis I. 6, 11. 16, 13. III.
 5, 9. 8, 9. IV. 11, 57.
 querentis I. 5, 17. 18, 1.
 querentis IV. 3, 55.
 querere III. 23, 24.
 quererer IV. 7, 6.
 quereris II. 16, 4. III. 23, 36.
 queri I. 7, 8. 18, 26.
 queritur I. 6, 8. IV. 7, 65.
 quernis II. 24, 11.
 querior I. 16, 6. IV. 3, 31.
 querula IV. 7, 95.
 querulas IV. 3, 20.

Ppp

que.

- querelo III. 4, 28.
 quæstio II. 24, 14. III. 4, 35.
 qui I. 1, 25. 5, 18. 9, 29. 10, 20. 12, 11. 15. 18, 27. 21, 1.
 22, 1. II. 2, 1. 5, 18. 23. 7, 32. 61. 8, 32. 9, 1. 10, 35. 12, 29. 13. 13, 37. 14, 1. 17, 17. 19, 15. 34. 57. 61. 75. 20, 18. 28. 39. 22. 23. 21. 23. 103. 25. 63. 71. 73. 91. III. 1, 16. 2, 50. 5, 48. 6, 37. 7, 2. 9, 19. 10, 24. 12, 36. 14, 11. 16, 29. 18, 3. 19, 3. 15. 22, 4. IV. 1, 34. 2, 36. 57. 63. 3, 19. 21. 40. 5, 55. 8, 25. 66. 9, 10. 37. 18.
 quia I. 11, 17. 18, 17. II. 2, 48. 13, 23. 25. III. 10, 37. IV. 2, 11. 10, 47.
 quibus I. 1, 19. 31. 4, 12. II. 21, 43. 23, 95. III. 2, 43. 3, 69. 7, 17. 18. 11, 41. 19, 13. 22, 2. IV. 7, 7.
 quicquid II. 16, 26. 21, 10.
 quicumque I. 4, 24. 8, 32. 17, 13. II. 9, 1. 20, 37. 24, 27. III. 1, 7. 11, 43. 19, 27.
 quilibet III. 23, 22.
 quid I. 2, 13. 4, 13. 5, 20. 31. 9, 25. 10, 23. 11, 19. 12, 1. 14, 22. 15, 28. 16, 18. 18, 9. 11, 3. II. 3, 12. 5, 17. 7, 67. 83. 9, 17. 10, 58. 13, 29. 14, 3. 4. 7. 16, 1. 3. 4. 18, 29. 31. 44. 23, 30. 41. 42. 24, 8. 17. 25, 11. 27. 29. 46. III. 1, 13. 2, 15. 3, 51. 5, 21. 46. 7, 3. 9, 1. 27. 29. 47. 10, 17. 14, 5. 16, 11. 17, 17. 19. IV. 1, 107. 108. 2, 1. 41. 4, 9. 37. 39. 53. 54. 58. 6, 83. 7, 73. 8, 1. 11, 11. 56. 75.
 quiddam I. 10, 14. II. 24, 42.
 quidem II. 2, 49. 7, 90. III. 10, 9. 11, 3.
 quilibet II. 5, 28. 7, 16. IV. 5, 38.
 quidnam III. 5, 31. 8, 3.
 quidquam I. 4, 28. II. 17, 9.
 quidquid III. 26. 19, 11. II. 15, 80. III. 21, 18.
 quies I. 10, 1. 18, 28.
 quiesceret II. 14, 13. 22, 23.

I N D E X

95. 129. 141. 2. 28. 29. 32.
 22. 29. 47. 65. 71. 4. 10. 40.
 74. 75. 9. 44. 92. 72. 6. 27.
 75. 44. 88. 8. 2. 7. 10. 19.
 27. 30. 49. 51. 72. 76. 10. 26.
 11. 5. 9. 53. 73. 76.
 quar I. 16. 29. II. 2. 45. 55.

R

rabida III. 6. 11.
 rabidae III. 17. 10.
 rabies III. 14. 17.
 racemis IV. 2. 23.
 radat III. 2. 23.
 radiabar IV. 1. 27.
 radiare I. 25. 7.
 radicans III. 5. 65.
 radii I. 3. 33. IV. 6. 26.
 radios IV. 3. 34. 6. 86.
 rami I. 1. 13.
 Ramnes IV. 1. 32.
 ramo I. 20. 30. III. 11. 27.
 IV. 9. 15.
 ramosa IV. 4. 5.
 ranæ III. 4. 27.
 rapacis IV. 1. 105.
 rape IV. 1. 117. 4. 56.
 rapere II. 7. 15.
 rapiant II. 23. 57.
 rapiat I. 15. 3.
 rapidas II. 13. 45.
 rapieribus I. 15. 17.
 rapina II. 2. 62. IV. 11. 62.
 rapinat IV. 9. 11.
 rapinas I. 20. 11.
 rapit II. 19. 80. 21. 10.
 rapitis III. 5. 13.
 rapta II. 20. 51. IV. 3. 64. 11.
 66.
 raptæ III. 5. 29. IV. 4. 55.
 raptem III. 9. 27.
 rapto I. 4. 26. 20. 48.
 raptor IV. 9. 9.
 raptoris III. 21. 4.
 rara I. 8. 42. 17. 16. II. 15.
 17.
 rare IV. 8. 4.
 raram I. 20. 24.
 rarefcit III. 13. 33.
 rari IV. 5. 69.
 raris IV. 3. 53.
 raro I. 3. 27. II. 25. 4.
 raros IV. 4. 75.
 rata IV. 1. 51. 4. 79.

rate III. 2. 8. 3. 36. 15. 86.
 17. 26.
 ratem I. 10. 30.
 rates I. 8. 16. 54. 4. 17. 15.
 II. 18. 32. 20. 38. 25. 62.
 III. 5. 41. 7. 40. 9. 14. 21.
 34. IV. 5. 120. 6. 53. 68.
 ratio III. 8. 21.
 rationem II. 25. 51. III. 12.
 19.
 ratis II. 20. 72. 21. 39. IV. 6.
 23. 10. 14.
 sauca III. 8. 23. 15. 36. IV.
 3. 20.
 rauci IV. 8. 49.
 rauco III. 2. 41.
 raucus I. 16. 39.
 rebus II. 25. 16. III. 12. 25.
 IV. 1. 55.
 recens II. 4. 9.
 recenset IV. 7. 92.
 recentes I. 10. 17. IV. 5. 39.
 recenset II. 22. 29.
 recentibus IV. 6. 7.
 recepi III. 7. 21.
 recepit IV. 11. 7.
 recepta IV. 9. 58. 10. 2.
 receptus H. 11. 28.
 recidit IV. 8. 44.
 recipit II. 18. 48.
 recipit II. 24. 41.
 recitat II. 20. 25.
 reclufit H. 17. 24.
 recondit II. 23. 50.
 recta II. 14. 29. 25. 46. III.
 3. 32. IV. 3. 19.
 recubans III. 2. 1.
 recurret IV. 5. 30.
 recurrit IV. 8. 63.
 reddat IV. 6. 80.
 redde II. 21. 60. 61. 62.
 reddere I. 6. 26. 16. 20. II.
 15. 19.
 reddet III. 1. 22.
 reddis III. 13. 37.
 reddita II. 7. 25.
 reddite III. 5. 37.
 redeamus III. 1. 39.
 redeant II. 20. 23.
 redeunt II. 24. 1. III. 10. 14.
 IV. 8. 13.
 redibit II. 4. 10. 20. 74.
 rediere IV. 1. 113.
 redire II. 14. 14.

redis IV. 10. 6.
 redisse III. 7. 40. IV. 3. 70.
 redit II. 2. 42. 19. 80. III. 3.
 70.
 reditura II. 12. 24. III. 2. 26.
 reducta II. 23. 80.
 reduxit III. 11. 40.
 reficiamus II. 24. 22.
 referam III. 7. 39. 15. 39. 17.
 17.
 referamus IV. 6. 17.
 referas I. 4. 6. 18. 14. II. 25.
 33.
 referat IV. 6. 79.
 referatur III. 10. 13.
 referens I. 3. 35. 16. 16. III.
 4. 4.
 referet I. 1. 38.
 referre I. 6. 20. III. 11. 29.
 13. 44. IV. 1. 87.
 refert I. 20. 50.
 referte III. 3. 70.
 refringar III. 2. 44.
 refulget III. 18. 2.
 regales III. 13. 24.
 regalibus IV. 4. 19.
 regæ II. 18. 26.
 reges I. 14. 23. II. 12. 24. III.
 2. 3. 7. 51.
 regia III. 2. 8. IV. 6. 46.
 regina III. 9. 39. 13. 13. IV.
 4. 53. 5. 63.
 regionibus III. 5. 17.
 regis IV. 4. 19.
 regit II. 21. 26.
 regna I. 8. 32. 14. 24. II. 1.
 23. 2. 1. 13. 28. 21. 54. 23.
 108. III. 8. 18. 9. 32. 11.
 52. 17. 22. IV. 1. 10. 6. 78.
 7. 6. 50. 10. 27. 11. 30.
 regnem II. 25. 57.
 regni IV. 4. 88.
 regno I. 11. 3.
 regnum I. 8. 35.
 regum II. 1. 33. III. 2. 3. 7. 2.
 rejecto II. 18. 69.
 relata IV. 10. 40.
 relator III. 4. 5.
 relevant I. 14. 22.
 relicta I. 6. 8. II. 19. 32. 25.
 55. IV. 3. 30.
 relinque III. 8. 16.
 relinquet I. 5. 11.
 reliquit II. 7. 61.
 remanero I. 10. 29.

remanete I. 1,31.
 remanfit II. 7,46.
 remex II. 20,71.
 Remi II. 1,23. IV. 1,9. 6,80.
 remigat IV. 7,56.
 remige III. 10,34. 21,11.
 remiget IV. 6,47.
 remis I. 6,33. 11,9. IV. 6,
 20,45.
 remissa III. 7,54.
 remissos IV. 8,53.
 remissus IV. 4,81.
 remittent III. 10,21.
 remittis III. 6,25.
 remitto II. 25,21.
 remo I. 8,19.
 Remo III. 7,50. IV. 1,50.
 remorantur I. 6,5.
 remorentur I. 19,17.
 remorum III. 20,12. IV. 2,
 8.
 remus III. 2,23.
 renovasse III. 10,35.
 reor III. 2,38.
 repende IV. 4,56.
 rependit IV. 7,37. 11,100.
 reperit III. 22,17.
 reptis IV. 9,67.
 reptam I. 18,5.
 repleverit II. 1,69.
 reponere I. 17,11.
 reporta III. 4,37.
 reportat IV. 4,35.
 reposcent II. 1,81.
 reposceret IV. 11,53.
 repperit II. 24,27.
 reprehendere III. 17,9.
 repugnat II. 4,20.
 repulsa III. 12,26.
 repulsus II. 3,2.
 requiescant III. 8,9.
 requiescat II. 25,75.
 requiescere I. 8,33. 16,15.
 II. 2,3. 13,71.
 requiescit II. 19,43.
 requieverat II. 18,25.
 rerum III. 7,7. IV. 1,30.
 res II. 1,25. IV. 6,12.
 rescisso III. 6,8.
 reserata I. 16,19.
 residens IV. 4,27.
 resipiscimus III. 23,17.
 resistere III. 3,14.
 resolve II. 25,42.
 resonant I. 18,21. 31. III. 21,
 22.

respice IV. 1,114.
 respiciens II. 6,10.
 respondes I. 16,26.
 respondi IV. 8,81.
 responsa I. 20,49.
 responsurae IV. 11,80.
 restabit II. 13,9. 25,53.
 restat I. 11,6. II. 18,79. 19,
 58. III. 6,31.
 restet II. 17,17.
 restituit II. 1,64.
 resupinat IV. 8,51.
 resurgens IV. 1,47.
 resurges IV. 1,71.
 resecta IV. 9,26.
 retenta III. 22,22.
 retia II. 23,70. III. 6,37.
 reticendus II. 18,84.
 reticere I. 7,23. 10,13.
 retinacula II. 18,41.
 retinere II. 22,5.
 retineret II. 7,67.
 retulerit III. 22,21.
 retulit III. 4,18. IV. 4,26.
 reverentia II. 23,39. III. 11,
 13.
 reverti IV. 7,91.
 revincit III. 12,11.
 revocabis II. 10,57.
 revocante IV. 7,26.
 revocare I. 15,25. II. 12,33.
 revocatis I. 1,25. II. 19,75.
 revocatur I. 16,11.
 revocaverit II. 20,73.
 revolubile IV. 7,51.
 revomet II. 20,54.
 reus II. 23,24.
 rexit II. 11,8.
 Rheno IV. 10,41.
 Rhenus III. 2,45.
 rhombi II. 21,35. III. 4,26.
 ridere IV. 9,23.
 ridet II. 13,47.
 rigat III. 1,52.
 rigavit III. 2,52.
 rima I. 16,27. IV. 1,146.
 rimofas II. 13,72.
 ripa IV. 5,21.
 ripae IV. 7,86.
 Rhiphaeos I. 6,3.
 riserat IV. 8,82.
 risu II. 7,59.
 risus III. 23,21.
 rivalem II. 25,18.
 rivalibus III. 6,33.

rivalis I. 8,45.
 rivi IV. 1,59.
 rixa II. 12,10. 15,5. III. 6,
 1. IV. 8,19.
 rixis I. 16,5.
 robigine II. 19,55.
 rogandi III. 12,31.
 rogante III. 10,4.
 roganti I. 5,27.
 rogare IV. 5,42. 7,42.
 rogat II. 19,59.
 rogata I. 5,32.
 roges II. 3,2.
 rogitare I. 8,23.
 rogis II. 7,82. IV. 6,34. 7,
 31.
 rogo I. 19,2. IV. 3,14. 7,48.
 rogos III. 5,26. IV. 7,2. 11,
 8.
 rogom IV. 11,98.
 rogos III. 3,68.
 Roma I. 8,31. 12,2. II. 4,1.
 12,46. 15,1. 24,16. III. 1,
 15,55. 2,44. 9,36. 49,55.
 68. 11,60. 12,34. 21,20.
 IV. 1,1. 67,71. 2,49. 4,9.
 33,54. 6,57. 10,10. 11,
 37.
 Romae II. 7,16. 13,19. IV.
 9,20.
 Romam II. 23,99.
 Romana I. 22,5. II. 2,41. 8,
 8. 21,55. III. 2,11. 9,31.
 IV. 2,55. 6,3.
 Romanac III. 3,10. 20,15.
 21,17.
 Romanam III. 9,43.
 Romani II. 25,65. IV. 1,64.
 4,33.
 Romanis I. 7,22. II. 2,39.
 III. 7,49. IV. 3,45.
 Romano II. 2,40. 14,30. III.
 7,23. 55. IV. 4,12.
 Romanos IV. 10,38.
 Romanum IV. 2,6.
 Romanus IV. 1,37.
 Romula III. 9,52. IV. 4,24.
 Romule II. 7,14. IV. 10,5.
 Romulus IV. 1,32. 4,77. 6,
 43. 10,14.
 rorantes III. 1,46.
 rorat IV. 1,123.
 rore II. 20,2.
 rorida IV. 4,46.

I N D E X

- rosa I. 17, 22. III. 3, 44. IV. 8, 40.
 rosae II. 2, 22. IV. 6, 72.
 rosam III. 2, 36. IV. 2, 40.
 rosaria IV. 5, 59.
 rosas IV. 7, 60.
 roscida I. 20, 36. II. 23, 28.
 roseo III. 23, 7.
 rostra II. 1, 34. III. 2, 32. 9.
 44. IV. 1, 92. 6, 54.
 rostro IV. 1, 142.
 rota II. 7, 32. 19, 66. III. 3, 64. 4, 26.
 rotas I. 9, 20. IV. 1, 84.
 rotas III. 1, 12. 28.
 rotat III. 12, 10.
 rotis I. 2, 20. III. 2, 18. 7, 58. IV. 8, 18. 10, 42.
 rotunda IV. 7, 61.
 rubente III. 8, 2.
 rubere IV. 2, 16.
 ruberet I. 10, 8.
 rubetae III. 4, 27.
 rubis III. 11, 28. IV. 4, 26.
 rubra III. 11, 16.
 rubris I. 14, 12.
 rubro III. 11, 6.
 rudem III. 15, 7.
 rudes II. 5, 22. III. 13, 5.
 rudi IV. 1, 131.
 rudis I. 9, 8. II. 20, 39. 25, 82. III. 20, 17. 21, 13. IV. 1, 27. 3, 12.
 ruens III. 13, 44.
 ruent III. 1, 62.
 ruga II. 14, 8. 25, 23. III. 2, 33. 32.
 rugas III. 23, 34.
 rugis IV. 5, 57.
 rugoso IV. 5, 65.
 ruina II. 19, 68. 25, 40.
 ruinam II. 20, 62.
 ruinis III. 11, 3.
 rais IV. 1, 73.
 ruit IV. 4, 69. 9, 31.
 rumor I. 5, 26. II. 14, 38. 23, 74. IV. 4, 45.
 rumore I. 13, 13. IV. 5, 7.
 rumpam II. 16, 12.
 rumpantur I. 8, 27.
 rumpat II. 13, 14.
 rumpere III. 4, 20. 9, 4.
 rape II. 1, 71. III. 12, 45. 13, 42. IV. 1, 7.
 ruperit III. 19, 15.
 repes I. 18, 27.
 rupibus I. 1, 14. II. 23, 32.
 rupistis III. 17, 3.
 rupit I. 15, 16. III. 9, 64. 13, 24.
 rura II. 15, 2. III. 2, 33. IV. 1, 50. 129.
 rure II. 18, 76.
 rursum II. 18, 49.
 rursus I. 3, 42. II. 20, 65. 22, 21. 24, 18. 25, 33. III. 4, 36. IV. 2, 12.
 rustica IV. 1, 12.
 rusticus II. 4, 25.
- S.
- Sabina IV. 2, 52. 3, 58. 4, 12. 30.
 Sabinac IV. 4, 55.
 Sabinas II. 7, 15. 23, 103.
 sacella IV. 3, 57.
 sacello II. 15, 13.
 sacer I. 4, 24. IV. 8, 5.
 sacerdos III. 1, 3. IV. 9, 51.
 sacra I. 1, 20. II. 15, 17. 24, 3. III. 1, 1. 7, 46. 8, 30. 15, 38. 19, 16. IV. 1, 22. 26. 69. 6, 1. 8, 9. 9, 26.
 Sacra II. 1, 34. 18, 62. 71. III. 3, 22.
 sacrae III. 3, 11. 21, 3.
 sacraria III. 11, 47. 23, 19.
 sacrilegium III. 11, 51.
 sacris II. 8, 28. 18, 15. III. 9, 53. IV. 6, 1.
 sacro II. 21, 43. IV. 1, 18. 9, 33.
 sacros II. 23, 35. III. 14, 11.
 sacrum IV. 2, 12. 9, 43.
 saecula II. 10, 46. 19, 47.
 saeculi I. 16, 12.
 saecula II. 2, 68. 19, 49.
 saepe I. 3, 26. 44. 6, 6. 7, 12. 21, 26. 8, 14. 9, 34. 10, 28. 13, 1. 15, 1. 34. 16, 6. 41. 20, 3. II. 3, 2. 3, 13. 5, 7. 7, 29. 33. 14, 2. 5, 11. 34. 17, 8. 18, 23. 66. 71. 74. 19, 38. 56. 64. 20, 12. 32. 24, 34. 25, 20. III. 2, 19. 3, 14. 6, 18. 13, 17. 18. 27. 20, 7. 23, 5. 24. IV. 1, 14. 4, 21. 23. 7, 19. 11, 78.
 saeva I. 18, 14. II. 24, 19. III. 13, 11. 14, 17. 17, 8.
 saevae III. 21, 33.
 saevas I. 17, 6. 9.
 saeve II. 19, 52. III. 5, 71.
 saevior II. 21, 48. III. 14, 8.
 saevisse IV. 4, 37.
 saevit II. 7, 24. IV. 8, 55.
 saevitia I. 3, 18.
 saevitiam I. 1, 10.
 saevo III. 23, 13.
 saevos I. 1, 27. IV. 4, 38.
 saevus II. 20, 35.
 saga III. 23, 10.
 saginae IV. 8, 25.
 saginati IV. 1, 23.
 sagitta IV. 6, 68.
 sagittae III. 10, 11.
 sagittas II. 22, 5.
 sagittis II. 9, 10. 10, 1. III. 9, 13.
 salcbras III. 14, 15.
 sales III. 20, 28.
 saliere IV. 5, 52.
 saliva IV. 8, 38.
 salivas IV. 7, 45.
 Salmonida I. 13, 21.
 Salmonis II. 17, 13.
 salo I. 6, 2. 15, 12. III. 3, 51. 5, 56. 11, 6.
 saltat II. 2, 27.
 saltem II. 1, 49. III. 5, 17.
 salva II. 7, 41. 21, 44. III. 9, 50.
 salve IV. 9, 71.
 salvo III. 9, 68. IV. 3, 72.
 salvum II. 11, 5. III. 10, 21.
 salubris III. 21, 26.
 salutem II. 7, 63.
 sanabunt III. 15, 10.
 sanare I. 10, 17.
 sanat II. 1, 59.
 sanavit II. 1, 61.
 sancite IV. 9, 19.
 sancte II. 20, 26. IV. 9, 71. 72.
 sancti II. 22, 41.
 sanctis II. 2, 63.
 sanctos II. 21, 8. III. 5, 32.
 Sancum IV. 9, 74.
 sandicis II. 19, 81.
 sanguine II. 3, 14. 6, 14. 20, 9, 16. 13, 58. 19, 23. III. 2, 45. 7, 1. 9, 40. 14, 19. IV. 5, 17. 10, 12. 38. 11, 47.
 sanguinis I. 15, 16. IV. 1, 38. 6, 60.
 sanguis II. 7, 78. IV. 5, 57.

I N D E X . I .

- fani I. 1, 26.
 fanjem III. 2, 3, 28.
 fanus II. 9, 12.
 fanxerat IV. 9, 73.
 sapias II. 13, 66.
 sapiens II. 2, 47.
 sapientia II. 25, 27.
 sapis II. 13, 7. IV. 6, 83.
 sapit II. 10, 42.
 sarcina IV. 3, 46.
 sat I. 2, 26. 17, 10. II. 5, 32.
     6, 16. 8, 10. 10, 25. 14, 34.
     22, 33. III. 3, 22. 5, 18. 7.
     43. IV. 1, 146. 9, 36. 11,
     77.
 satas I. 14, 5.
 saticum II. 12, 23.
 satis I. 2, 24. 9, 25. 19, 26. II.
     19, 83. 24, 15. IV. 2, 6. 4,
     91. 6, 69. 8, 32.
 satius II. 9, 19. 19, 51. 53. 25,
     31.
 sator IV. 2, 55.
 saturas III. 11, 40.
 Saturni IV. 1, 106.
 Saturno II. 23, 108.
 satus III. 7, 19.
 saucia I. 16, 5. II. 2, 23. III.
     2, 46. IV. 1, 89.
 sauciat IV. 8, 64.
 saucius I. 1, 14. 21, 2. II. 7,
     84.
 saxa I. 18, 4. 32. 20, 13. II.
     16, 32. III. 1, 43. 5, 23. 55.
     21, 13. 38. IV. 1, 110. 4, 10.
     6, 49. 7, 66. 8, 18.
 faxis IV. 5, 75. 76.
 saxo I. 16, 29. II. 13, 3. 69, 20,
     19. III. 9, 45.
 saxosam IV. 5, 20.
 scabra II. 19, 55.
 scabris IV. 5, 75.
 Scacas III. 7, 39.
 scamno III. 2, 19.
 scandam III. 20, 24.
 scande IV. 4, 88.
 scandenda III. 16, 24.
 scandentes IV. 1, 65.
 scandentis IV. 1, 125.
 sceleri IV. 4, 87.
 scelus III. 11, 55. IV. 7, 68.
 scepra IV. 6, 58.
 sciat I. 2, 12. 21, 10. II. 18,
     40. III. 2, 49.
 sciet I. 4, 17. 5, 8.
 scilicet II. 9, 7. 21, 28. 29, 45.
     III. 9, 39.
 scindam II. 4, 21.
 Scipiadae III. 9, 59.
 scire II. 18, 59.
 Scironis III. 14, 12.
 scis II. 18, 12.
 scissa II. 12, 28. III. 10, 28.
 scissas II. 14, 8.
 scopuli III. 3, 64.
 scopulis I. 20, 20. II. 23, 27.
     III. 5, 15.
 scribam II. 4, 27. 21, 44.
 scribant II. 8, 31.
 scribantur II. 1, 1.
 scribat II. 18, 58. IV. 1, 136.
 scribe III. 22, 24. IV. 5, 37.
     7, 83.
 scribenda III. 19, 6.
 scribendi III. 7, 3.
 scribit III. 22, 19.
 scribitur I. 18, 22.
 scribonia IV. 11, 55.
 scrinia III. 4, 14.
 scripta II. 2, 31. 8, 12. 10, 12.
     25, 87. III. 6, 26. 7, 45.
     22, 2.
 scriptores II. 25, 65.
 scriptorum III. 1, 12.
 Scylla II. 20, 53. III. 10, 28.
     17, 21.
 Scyllam IV. 4, 37.
 Scyria II. 7, 54.
 Scythiae IV. 3, 47.
 Scythicis III. 14, 13.
 se I. 2, 13. 6, 9. II. 8, 18. 21.
     17, 8. 19, 15. 18. 20, 25.
     21, 12. 22, 30. 24, 41. 25,
     83. III. 6, 13. 7, 10. 15. 9,
     28. 16, 25. IV. 1, 9. 2, 20.
     6, 27. 9, 56.
 secedere I. 10, 9. III. 12, 21.
 secluditur I. 20, 19.
 secreta IV. 8, 35.
 secreti IV. 9, 60.
 secreto IV. 12, 79.
 secta III. 21, 8. IV. 2, 26. 4,
     26. 5, 24. 64.
 sectae II. 23, 57.
 sectati I. 20, 25.
 sectatur III. 12, 14.
 sectetur II. 7, 81.
 secubae II. 19, 41.
 secum II. 8, 33. 12, 37. IV.
     7, 7.
 secunda II. 1, 26. 2, 22. III.
     8, 20. 11, 42. 15, 2.
 secundae III. 20, 24.
 secundo II. 19, 67.
 secundos IV. 8, 41.
 secures I. 6, 19. III. 7, 23. 9,
     47. IV. 1, 45.
 securus III. 10, 19.
 secuta II. 24, 8. III. 1, 12.
 sed I. 2, 21. 3, 19. 4, 11. 5,
     29. 6, 5. 8, 17. 40. 10, 12.
     11, 18. 26, 35. 18, 31. 19,
     39. 20, 49. II. 3, 30. 5, 2. 4,
     15. 5, 27. 6, 9. 7, 33. 69.
     80, 87. 8, 5. 30. 9, 14. 20.
     10, 7. 57. 13, 25. 43. 17, 3.
     18, 21. 19, 28. 35. 55. 20,
     17. 45. 21, 7. 17. 22, 7. 18.
     23, 38. 71. 75. 24, 18. 25,
     23. 47. III. 1, 27. 4, 25. 32.
     5, 27. 63. 10, 19. 11, 61.
     12, 2. 16, 21. 22. 23, 27.
     IV. 1, 59. 9, 23. 33. 55. 32. 7.
     49. 67. 4, 83. 9, 43. 63. 6,
     33. 7, 71. 84. 8, 16. 32. 43.
     52. 9, 7. 10, 3. 12.
 sedabit II. 13, 31.
 sedaret III. 17, 5.
 sedaris III. 10, 10.
 sede III. 2, 11.
 sedeam IV. 4, 31.
 sedcant IV. 5, 3.
 sedcat II. 20, 71.
 sedebit II. 21, 45.
 sedem III. 2, 25.
 sedens II. 21, 46. III. 14, 24.
     IV. 8, 21.
 federat I. 15, 12.
 federe I. 11, 14. 14, 36. III.
     3, 18.
 federit IV. 11, 82.
 sedes III. 3, 38. 21, 39. IV.
     7, 55.
 sedet II. 18, 8. 23, 60. III.
     17, 27. IV. 5, 27. 11, 19.
 seducere I. 9, 27.
 sedula I. 3, 32. II. 14, 12. IV.
     5, 20.
 seges II. 25, 78.
 sejuncta II. 13, 23.
 sella IV. 10, 28. 11, 21.
 sellam IV. 11, 65.
 semel I. 13, 33. 15, 20. II.
     18, 67. 19, 73. 23, 62. III.
     5, 48. 14, 9. 20, 7. IV. 11, 5.
     56.

I N D E X

Semela II. 23, 29.
Semelae II. 21, 29.
Semina II. 8, 32. III. 5, 24. 7.
 20. IV. 5, 18.
Semiramis III. 9, 21.
Semita I. 1, 2. II. 11, 17. 28.
 51. III. 2, 26. 9, 65. IV. 8.
 60.
Semper I. 1, 32. 2, 31. 3, 40.
 4, 27. 6, 22. 25. 10, 19. 13.
 12. 16, 8. 47. 18, 15. 19.
 11. 20, 11. 14. 22, 2. II. 2.
 35. 2, 42. 6, 22. 7, 70. 10.
 52. 13, 12. 17, 26. 47. 14.
 3, 35. 18, 18. 19, 71. 21.
 15. 23, 59. 76, 90. 118. 24.
 6, 43. III. 2, 39. 3, 44. 6.
 28, 34. 7, 38. 8, 28. 15, 11.
 19, 20. 22, 9. 10. 23, 26.
 IV. 4, 48. 5, 6. 39. 8, 46.
Senatu IV. 1, 11.
Senatus IV. 1, 14.
Senae II. 14, 19.
Senectia III. 3, 46. 17, 15.
Senectae I. 19, 17. II. 10.
 47.
Senectam II. 14, 9. IV. 11.
 89.
Senectus II. 19, 45.
Senem IV. 11, 92.
Senes II. 23, 81. 94.
Senex II. 25, 30. III. 13, 36.
Senis II. 14, 17. 21, 54. 23.
 4. III. 16, 24.
Senserat II. 1, 66.
Senserit II. 13, 74. IV. 1, 101.
Sensu II. 11, 19. IV. 7, 44.
Sensisti II. 24, 8.
Sensit I. 13, 24. 15, 19. II. 1.
 66.
Sensu II. 9, 3.
Sensus I. 3, 11. II. 1, 57.
Sententia II. 7, 75.
Sentiat I. 21, 6. IV. 5, 2.
Sentiet II. 8, 22.
Sentire I. 5, 3. 2, 21. 29, 19.
 IV. 11, 89.
Sentit III. 1, 34. IV. 7, 40.
Sentis III. 4, 2.
Sepelissent I. 17, 19.
Sepelivit III. 13, 9.
Seposuit I. 20, 24.
Septa II. 18, 70. IV. 4, 23.
Septem I. 7, 17. II. 1, 32. III.
 25, 7.

Septenas II. 13, 23. III. 23.
 16.
Septima II. 16, 21. 29, 66.
Sepulcra IV. 1, 72.
Sepulcri II. 10, 37. III. 1, 59.
Sepulcro I. 7, 23. III. 1, 37.
Sepulcrum III. 5, 39. 14, 23.
 IV. 4, 2. 5, 1. 11, 1.
Sepulta III. 9, 56.
Sepultrae I. 22, 3.
Sepultos II. 10, 41.
Sepulturac II. 21, 28.
Sequacis IV. 5, 41.
Sequantur II. 10, 5. 18, 19.
Sequar II. 8, 23. 20, 30.
Sequare II. 10, 27.
Sequatur III. 11, 19. IV. 39.
 68.
Sequerentur III. 14, 21.
Sequetur I. 4, 3. II. 23, 54.
Sequi III. 9, 44. 10, 2.
Sequimur II. 20, 63. III. 7.
 20.
Sequitur II. 13, 11. 23, 102.
 III. 5, 7. 6, 14. 11, 50.
Sera I. 3, 10. II. 7, 25. 10, 50.
 III. 4, 32. 13, 35. IV. 7.
 90. 11, 26.
Seram III. 15, 25. IV. 5, 48.
Sereno II. 20, 61.
Seres III. 3, 5.
Serica I. 14, 22. IV. 8, 23.
Sericus IV. 3, 8.
Serie IV. 11, 95.
Sermo II. 17, 7.
Sermone III. 1, 31.
Sermonibus III. 19, 7.
Sero I. 1, 25. II. 4, 8. 11, 15.
 19, 68. IV. 1, 51. 6, 79.
Seros I. 15, 21. II. 25, 25. III.
 1, 35. 11, 66.
Serpentem IV. 6, 36.
Serpentis III. 9, 11. IV. 8, 7.
Serpere III. 11, 64.
Serta III. 1, 19. IV. 6, 3.
Sertae II. 24, 37.
Sertis III. 14, 23.
Serva III. 3, 19.
Servabis I. 20, 51.
Servant III. 9, 67.
Servare II. 23, 111. III. 23.
 21.
Servasse IV. 7, 53.
Servata II. 11, 30.
Servato I. 21, 5. II. 19, 22.

Servator IV. 6, 87.
Servent II. 8, 24.
Serves II. 10, 18.
Servetur II. 10, 45.
Serviat II. 20, 22. IV. 1, 40.
Servilia IV. 9, 47.
Servire I. 7, 7. II. 19, 51. III.
 23, 33. IV. 6, 77.
Servitio I. 4, 4. 12, 28. III.
 15, 42.
Servitium I. 5, 19. II. 16, 20.
Servo II. 18, 53. III. 4, 20.
Servorum II. 22, 2.
Serus I. 7, 20. III. 3, 57.
Servus II. 10, 36. III. 4, 6.
Serac IV. 9, 45.
Serosa IV. 1, 25.
Seu I. 6, 31. 33. 8, 44. 11, 25.
 14, 10. II. 1, 7. 11. 13, 15.
 53, 55. 18, 6. 20, 29. 34.
 63. III. 6, 13. 14, 15. 16. 9.
 71. 20, 8. 30. 33. IV. 2, 11.
 3, 60. 5, 25. 10, 47. 11, 81.
 87.
Severa IV. 11, 22.
Severae II. 25, 23.
Severis II. 2, 9.
Servit III. 9, 10.
Sex II. 16, 7. III. 4, 40. IV.
 2, 57.
Si I. 2, 26. 4, 9. 5, 25. 6, 12.
 35. 7, 15. 9, 15. 26. 10, 23.
 11, 19. 12, 17. 15, 28. 16.
 45. 17, 19. 27. 18, 4. 19.
 22, 3. II. 1, 17. 47. 85. 2, 7.
 9, 21. 43. 51. 68. 3, 9. 4, 10.
 26. 53. 21. 18. 6, 15. 7.
 28. 67. 68. 97. 8, 3. 9. 21.
 9, 18. 21. 10, 15. 25. 39.
 11, 10. 31. 12, 12. 17. 19. 22.
 37. 39. 41. 50. 13, 7. 66. 14.
 34. 7. 27. 34. 16, 16. 19. 17.
 9. 18, 11. 21. 38. 39. 43. 46.
 63. 68. 72. 80. 85. 19, 9. 47.
 54. 68. 20, 13. 23. 57. 73. 21.
 4, 27. 41. 42. 50. 22, 23. 34.
 23, 23. 26. 31. 55. 56. 57. 63.
 64. 100. 117. 25, 11. 53. 54.
 94. III. 1, 48. 55. 3, 61. 62.
 4, 7. 24. 31. 35. 41. 5, 18. 67.
 6, 25. 36. 39. 91. 38. 49. 10.
 9. 11, 14. 44. 12, 33. 13.
 21. 33. 14, 7. 21. 15, 13. 21.
 5, 15. 22. 21. 23, 19. IV. 2.
 49. 51. 23, 32. 32. 5. 30. 51.
 5, 21.

INDEX I.

- 5,21.31.38.45.47.50.6,83.
 7,29.38.53.71.72.8,13.20.
 73. 9,43. 11,19.27.29.75.
 fibi I. 4,26. 6,17. 8,35. II.
 18,7. 21,11. 22,28. 25,4.
 III. 7,11. 20,4. IV. 1,90.
 100. 4,22. 8,11.
 fibila IV. 8,8.
 fibilet IV. 7,54.
 Sibyllae II. 19,19. IV. 1,49.
 fic I. 2,15. 3,19. 34. 4,27.
 13,21.23. 15,9.17. 16,47.
 17,17. 18,11. 21,5. II. 1,
 80. 2,13. 7,71.79. 8,27.
 10,4. 11,3.5.7.20. 12,25.
 53. 13,52. 14,29. 15,29.
 16,4. 17,11.13. 18,36.87.
 19,76. 22,41. 25,2. III.
 4,2. 8,32. 10,14.36. 13,
 1.34. 14,27. IV. 3,67. 4,
 53. 6,85. 7,52.69. 9,16.
 61. 74. 10,17. 11,9. 35.
 92.
 Sicambros IV. 6,77.
 Sicano I. 16,29.
 sicca II. 2,7. 13,71. IV. 10,
 32.
 siccabat III. 4,17.
 siccam IV. 9,31.
 ficcare I. 19,23. II. 23,105.
 ficcine II. 12,6. III. 4,9.
 ficcis I. 17,11. II. 9,17. IV.
 9,64. 11,76.
 ficco II. 11,12. 12,34. 21,
 6. III. 8,6. IV. 9,21.
 Siculae II. 1,28. III. 16, 31.
 fidat II. 11,70. IV. 8,78.
 fidera I. 1,23. 8,43. 16,23.
 II. 2,24. 7,91. 20,55. 24,
 24. III. 1,57. IV. 4,62.
 fideri I. 6,36. II. 21,26. IV.
 3,31.
 fidercae III. 19,10.
 fideribus I. 3,38.
 fidisse III. 7,37.
 Sidonia II. 13,55. IV. 9, 47.
 Sidoniae II. 22,15.
 fidus IV. 1,106.
 signa I. 16,8. 18,17. H. 22,
 36. 23,8. III. 2,48. 3,70.
 6,9. 7,9. 58. 9,59. 10,2.
 21,9. IV. 1,78.84.91.107.
 2,2. 3,6. 5,24. 6,24. 62.
 80. 9,11.
 signanda -III. 19,5.
 signat IV. 7,36.
 signata IV. 1,145.
 signatas -III. 22,4.
 signis II. 8,25.
 signo III. 2,43. 7,15. 19,9.
 signum III. 8,3.
 silenda III. 6,26.
 Sileni H. 23,94. III. 2,29.
 silenum III. 10,33.
 silere IV. 4,78.
 silex II. 19,56.
 silices I. 9,31.
 Silvani IV. 4,5.
 silvis I. 17,17.
 silvac I. 18,31. 20,7. II. 15,29.
 silvas I. 14,5. III. 1,51.
 silvestri III. 7,51.
 silvicolis III. 11,34.
 sim I. 5,22. 7,3. 18,15. II.
 7,27. 10,8. 14,24. 18,13.
 III. 11,59. IV. 11,101.
 similem II. 22,32.
 similes I. 15,41.
 simili I. 12,8. III. 9,48.
 similis I. 5,7.
 Simoenta II. 7,50. III. 1,27.
 simul II. 5,12.
 simulacra IV. 11,79.
 simulantem IV. 11,39.
 simulare IV. 5,29.
 simulatis I. 11,7.
 simulatum II. 19,17.
 simules IV. 5,34.
 sin II. 18,43. 23,79. IV. 4,
 55. 9,45.
 sinat I. 19,16. II. 15,4.
 sine I. 5,2. 6,25. 8,4. 32.
 11,22. II. 5,10. 7,86. 8,
 2. 9,3. 13,5.6. 15,2. 18,
 26. 23. 36.88. III. 1,29.
 64. 4,5. 6,10.38. 8,5. 11,
 50. 13,2. 22,5.6. IV. 1,6.
 3,38. 4,51. 5,56. 7,63.
 8,20.40. 9,13. 11,45.75.
 sinere I. 2,6.
 sinet I. 4,8. 13,28.
 singula IV. 8,87. 11,80.
 singultu I. 5,14.
 sinis II. 24,23. III. 23,28.
 Sinis III. 21,37.
 sinistra III. 23,32. IV. 1,150.
 8,68.
 sinistram III. 2,9.
 sinit II. 18,38.72.
 sinice III. 1,2.
 sint I. 1,32. 7,4. 14,16. 18,
 16. 22,1. II. 1,53. 2,20.
 10,25.35. 12,27. 15,16.
 16,10. III. 4,2. 8,24. 12,
 31. 16,20.17.6.19.17. IV.
 4,55. 6,1.9. 11,77.
 sinu I. 3,26. 5,30. 17,12.
 II. 19,70. III. 3,15. 6,8.
 20,32. IV. 13,64.
 sinuata IV. 6,30.
 sinunt II. 12,23.
 sinuosa IV. 1,15.
 sinus I. 2,2. 8,38. II. 13,12.
 III. 7,30. 18,10. IV. 1,114.
 4,70. 6,16.
 Siphacis III. 9,61.
 Sipylo II. 16,8.
 siqua H. 2,25. 10,10. 11,20.
 18,8. 19,18.
 siquid I. 15,35.
 siquis I. 1,37. II. 1,49.67. 3,
 10. IV. 1,65.101. 4,43.
 Sirenum III. 10,34.
 sirpculis IV. 2,40.
 sis I. 2,25. 5,18. 10,27. 15,
 32. 22,6. II. 7,94. 8,31.
 10,41. 14,21. 16,33. 18,
 81. 21,29. III. 6,36. 9,
 72. 10,18.
 Sisyphoe IV. 11,23.
 Sisyphio II. 16,32.
 Sisyphios II. 13,63.
 sisti II. 1,86. III. 15,41.
 sistit IV. 10,36.
 sistro III. 9,43.
 sit I. 1,28. 5,20.28. 6,13. 8,
 10.18. 9,25. 11,22. 13,19.
 31.35.36. 16,29.30.19,20.
 20,13. II. 2,19. 10,22.33.
 13,55.73. 14,23.35. 15,
 23. 16,16. 17,2. 18,39.
 82.89. 19,81.84. 20,57.
 60.62. 21,50. 23,30. 24,
 83.30. 25,24. III. 2,41. 3,
 12.19.21. 6,38. 8,17.21.
 27. 11,2. 14,22. 18,9. IV.
 3,28.36.39.63. 5,56.73.
 9,70.
 sitiens III. 2,6.
 sitim II. 13,62. IV. 5,2. 9,
 62.
 sitis I. 1,32. III. 3,26.64. IV.
 9,21.70.
 situ I. 7,18. IV. 5,70.
 five I. 8,44. 14,9. 20,7. 8.9.
 10.

I N D E X I.

10. II. 1,5. 9. 15. 55. 2, 53.
 7,74. 17,20. 18,5. 9. 19,
 46. 23,117. 25,82. III. 6,
 24. 9, 71. 11, 46. 20,30.
 IV. 3,59. 6,81.
 soboles IV. 1,79.
 sobria III. 15,11. IV. 8,30.
 sobrius IV. 2,29.
 focco II. 18,71.
 focer. III. 6,38.
 focero III. 9,38.
 focii III. 20,11. 21,25.
 focius IV. 2,51.
 Socio I. 5,29. 17,28.
 socium II. 25,15.
 socium III. 5,57.
 Socraticus II. 25,27.
 Sol II. 12,32. 18,35.
 sola I. 11,23. 16,25. 35. 18,
 4. II. 6,19. 7,58. 15,7.
 17,6. 19,32. 22,23. 24. 23,
 112. 24,41. III. 2,20. 11,
 63. 13,23. IV. 3,70. 7,93.
 solae II. 15,29.
 solam III. 4,23. 13,46.
 solamur IV. 7,69.
 solaria I. 5,27.
 sole III. 8,2. IV. 9,46.
 solca II. 22,40.
 soleant II. 9,24.
 solem I. 15,37.
 solennes IV. 2,16.
 solennia II. 24,1. III. 8,31.
 solent II. 19, 72. III. 19, 17.
 soles I. 13,1. III. 23,26. IV.
 6,76.
 solet I. 6,10. 11,15. 16,38.
 II. 1,51. 13,36. 53. 14,6.
 19,74. 25,51.
 solidum III. 9,22.
 sollicitae III. 5,1.
 sollicitas I. 16,40.
 sollicito II. 16,8.
 sollicitum III. 15,42.
 solis I. 2,11. III. 3,56.
 Solis II. 23,11.
 soliti III. 5,58.
 solito I. 17,3. III. 1,40.
 solitos I. 20,46.
 solitum III. 3,8. IV. 7,9.
 solitus II. 2,8.
 solo I. 22,8. II. 23,112. III.
 2,26.
 solos II. 15,7.
 solvamus III. 8,31.
 solvat III. 20,2.
 solvatur I. 8,11.
 solve IV. 6,41.
 solvebam I. 3,21.
 solvens II. 7,44.
 solvere I. 4,15. II. 12,46. IV.
 4,57.
 solveret II. 12,26.
 solverit II. 22,16.
 solvet II. 1,71.
 solvi IV. 4,77.
 solvit II. 25,5. III. 5,53. 19,
 13. 21,34. IV. 1,109. 2,
 17. 6,35.
 solvite I. 17,26. II. 7,77.
 solvitur IV. 11,96.
 solum I. 7,11. 10,13. 18,24.
 II. 4,19. 25,17. 26.
 solus I. 12,13. 13,2. 18,30.
 II. 1,48. 60. 67. 6,19. 7,
 96. 16,35. 20,69. 25,19.
 IV. 8,48.
 soluta IV. 8,54.
 solutis IV. 8,61.
 solutos IV. 6,31.
 solvuntur III. 15,5.
 somnia II. 3,8. 22,27. 25,
 32. III. 4,31. 6,15. IV. 4,
 63. 7,87. 88. 11,78.
 somniet IV. 5,48.
 somnis II. 20,1.
 somno I. 3,25. II. 12,5. 22,
 29. IV. 4,65.
 somnos I. 5,11. II. 6,11. III.
 6,27. 8,25. IV. 4,83.
 somnum I. 3,41. II. 1,11. III.
 8,13. IV. 4,63.
 somnus I. 10,7. 16,22. II.
 15,6. III. 15,14. IV. 7,55.
 14.
 sonant IV. 7,62.
 sonantia IV. 9,35.
 sonat I. 12,6. II. 23,16. III.
 16,4. IV. 8,60.
 sonet II. 23,84.
 sonet IV. 7,52.
 sonitu III. 13,27.
 sonitum I. 20,48.
 sonitus II. 13,49. III. 13,33.
 sono II. 24,10. III. 1,40. 4,
 18. IV. 5,4.
 sonos III. 8,4. IV. 2,8.
 sonuere IV. 9,13.
 sonuerunt IV. 8,49.
 sonuit IV. 8,19.
 sonus III. 2,40. IV. 1,58.
 10,23.
 sopitis II. 20,31.
 sopito II. 23,48.
 sopitos IV. 8,59.
 sopor I. 3,45.
 sopore III. 15,42.
 soporis III. 9,54.
 sordet II. 23,45.
 sordida III. 22,8.
 soror I. 2,16. 21,6. II. 2,58.
 5,12. 10,44. 11,6. IV. 3,
 41. 11,66.
 sororem II. 12,15. 23,15. IV.
 11,59.
 sorores II. 23,17. IV. 7,67.
 sororum II. 23,93. III. 23,37.
 IV. 11,27.
 Sororum III. 1,17.
 fors II. 19,38. III. 8,27.
 forte II. 13,61. III. 20,12.
 fortes II. 23,41.
 fortis IV. 4,94.
 fortita IV. 7,55. 11,20.
 fortitae III. 2,33.
 spargatur III. 14,19.
 spargere II. 23,67.
 spargi IV. 8,40.
 spargite IV. 6,7.
 spargitur IV. 4,44.
 sparguntur IV. 3,65.
 sparia IV. 3,15.
 sparsas II. 7,22.
 sparserit III. 3,46.
 sparsit III. 11,54.
 sparsio III. 13,26.
 sparsos II. 1,7.
 Spartana III. 12,21.
 Spartanam I. 4,6.
 Sparte III. 12,1.
 sparia III. 20,31.
 spatiabere I. 20,9. IV. 8,75.
 spatiatur II. 2,59.
 spatiere II. 23,37.
 spatietur II. 10,19.
 spatiis IV. 2,58.
 spatio II. 19,29.
 spatiosus III. 19,3.
 spatium II. 23,3.
 speciem I. 20,5. IV. 2,31.
 species IV. 2,35.
 specimen IV. 11,93.
 spectabis II. 15,7. 11.
 spectaculum IV. 8,21. 56.
 spectando III. 20,3.
 spectare

I N D E X I.

- pectare* II. 7, 5. III. 3, 15.
pectato IV. 5, 53.
pectavi III. 9, 53.
pectavit II. 2, 93.
peculans III. 2, 13.
speculator II. 22, 31.
speculo III. 23, 34.
speculum III. 4, 11. IV. 7, 76.
spelunca III. 2, 27.
speranda III. 2, 17.
sperande IV. 7, 13.
speranti II. 18, 46.
sperare II. 4, 3. IV. 10, 11.
speraret II. 7, 45.
sperne IV. 5, 27. 7, 87.
spernens II. 14, 9.
spes II. 1, 83. III. 15, 12. 21, 42.
spica IV. 6, 74.
spicea IV. 2, 14.
spicula II. 10, 2. IV. 10, 13.
spinis IV. 5, 1.
spinosi IV. 4, 46.
spiramus II. 12, 53.
spirantis IV. 7, 11.
spirare I. 3, 7.
spiraret II. 18, 85.
spirat IV. 11, 70.
spiritus I. 9, 32. 16, 32. II. 2, 2. 10, 45. 22, 38. III. 15, 40. 16, 10.
spisso III. 3, 58.
splendida III. 18, 8.
spolia II. 12, 24. III. 5, 30. 9, 61. 11, 12. IV. 10, 11. 45.
spoliati III. 10, 3.
spoliis III. 3, 13.
spolium IV. 10, 16.
sponda IV. 8, 88.
spondebant IV. 1, 41.
spondent I. 14, 13.
spondet II. 22, 19.
sponde I. 2, 10. III. 1, 44. 5, 38.
sument III. 15, 17.
spumet II. 24, 40.
spumifer IV. 7, 81.
sputa IV. 5, 66.
squamoso III. 21, 27.
stabant IV. 4, 12.
stabula III. 21, 9.
stabulis II. 24, 12. III. 13, 30. IV. 9, 2.
stadius III. 29, 25.
stagna III. 16, 2. IV. 7, 91.
stagnabant IV. 9, 5.
stamen IV. 7, 51.
stamine I. 3, 41. IV. 4, 40. 9, 52.
staminea III. 4, 26.
stamus III. 21, 22.
stans IV. 3, 59.
stant III. 3, 24. IV. 2, 3. 11, 6.
stantem IV. 6, 27.
stantes III. 8, 2.
stantia III. 16, 18. IV. 5, 12.
staret I. 17, 20. II. 7, 68.
stat III. 1, 64. 11, 18. 12, 7. 17, 20.
statuas III. 9, 46.
statuent II. 23, 33.
statuisse II. 5, 17. III. 10, 36.
statuisset III. 9, 19.
statuit III. 9, 21. 63. IV. 9, 4.
stella II. 20, 62.
stellae IV. 1, 105.
stent III. 2, 44. 8, 518.
sterili II. 8, 32. IV. 11, 62.
sternatur II. 10, 21.
sternet IV. 8, 76.
sternuit II. 2, 34.
steterant II. 23, 7.
steterat III. 16, 15.
steterunt II. 7, 30.
stetit II. 7, 8. IV. 1, 35. 6, 19.
stillet II. 7, 88.
stimulos III. 17, 10.
stipat III. 6, 13.
stipes IV. 2, 59.
stipite IV. 2, 18.
stirpe III. 23, 33.
stolidum II. 13, 8.
stramina II. 13, 20.
strata II. 12, 52.
strato III. 4, 11.
stridorem III. 5, 61.
striges IV. 5, 17.
strigis III. 4, 29.
stringere III. 9, 24.
structa III. 16, 4.
structo II. 15, 24.
struxit IV. 3, 20.
Strymonis IV. 4, 79.
studiis II. 2, 9.
studium I. 2, 23. III. 20, 27.
stulta II. 17, 18. III. 18, 5. 22, 17.
stulte III. 3, 36.
stulto II. 21, 20.
stultus *ibid.*
stupescit II. 10, 7.
stupro III. 17, 20.
stuprorum II. 23, 27.
stuprum IV. 7, 57.
stygia II. 20, 71.
Strygae II. 7, 64.
Strygias II. 25, 53. III. 16, 9. IV. 9, 41.
Stygio IV. 3, 15.
sua I. 1, 35. 2, 10. 27. II. 2, 31. 7, 18. 85. 14, 27. 18. 15. 19, 50. 71. 21, 46. 58. III. 1, 30. 44. 2, 34. 9, 4. 4. 15. 5, 46. 7, 56. 8, 10. 9. 2, 32. 21, 38. IV. 1, 61. 87. 118. 4, 27. 5, 14. 6, 80. 7. 65. 10, 32. 11, 59.
suac I. 16, 11. II. 5, 22. 18. 54. 25, 86. III. 6, 30. 7. 20. 12, 22. IV. 1, 22. 6. 24. 7, 64.
suam I. 3, 30. III. 2, 28.
suas II. 9, 14. 14, 32. 18, 28. 25, 36. IV. 3, 52. 9, 44. 11, 86.
suavia II. 22, 39.
sub I. 4, 14. 14, 11. 12. 15. 31. 18, 21. 20, 29. 33, 36. II. 2, 26. 5, 24. 8, 1. 11, 26. 14, 31. 20, 71. 21, 35. 23. 95. III. 1, 45. 3, 4. 61. 7. 36. 52. 9, 29. 13, 38. IV. 1, 15. 137. 4, 53. 5, 22. 60. 7, 95. 11, 38.
subactis IV. 4, 11.
subdidit I. 13, 26.
subdita I. 11, 3. III. 21, 34. IV. 11, 9.
subdulus IV. 3, 66.
subduer I. 8, 45. III. 1, 61.
subducto II. 8, 13.
subcant II. 20, 68. IV. 6, 71.
subest IV. 6, 52.
subiecta III. 6, 7.
subiecto I. 3, 15.
subiectus I. 10, 27.
subijciat I. 7, 20.
subire I. 6, 30. 14, 20. II. 8. 4. III. 17, 14.
subisse IV. 2, 30.
subit I. 9, 26. 11, 5. IV. 4. 25.
subi

subi

I N D E X I.

- subito II. 1, 79. 13, 28. 18, 46.
 23, 50. IV. 8, 49.
 sublatam II. 6, 1.
 sublato II. 12, 10.
 sublimine II. 19, 57.
 sublimis III. 1, 9.
 submittat I. 2, 9.
 submovet I. 20, 30.
 subponere III. 5, 35.
 subposita II. 23, 96.
 subripuisse II. 2, 16.
 subruat III. 3, 53.
 subruta III. 7, 55.
 subscribam IV. 3, 72.
 subsidere I. 8, 15.
 subsidium II. 20, 17.
 subsiluire IV. 8, 46.
 substravit III. 5, 47.
 substituit II. 7, 52.
 subter II. 25, 67. III. 3, 18.
 subtrahere II. 4, 14.
 subtrahis III. 7, 30.
 subtrahit II. 8, 21. III. 5, 19.
 Subursae IV. 7, 15.
 suburbanae IV. 1, 33.
 succedar III. 5, 48.
 succedere I. 13, 27.
 succendit I. 2, 15.
 succensa III. 17, 15.
 succincti IV. 3, 62.
 succumbat III. 8, 23.
 succumbit II. 25, 47.
 succurre II. 13, 13.
 succurrete I. 5, 23.
 succurris III. 13, 19.
 fide IV. 1, 28.
 fudet IV. 1, 70.
 fues II. 15, 22.
 fuit IV. 10, 17.
 Suevo III. 2, 45.
 sufferte III. 20, 21.
 sufficit IV. 8, 84.
 suggesta IV. 4, 8.
 sui III. 10, 36. IV. 1, 46.
 suis I. 1, 1. 4, 23. 13, 32. II.
 23, 2. 13, 32. 14, 11. 20, 68.
 22, 18. III. 11, 16. 22, 31.
 60, 13, 30. IV. 1, 35. 2, 9.
 4, 84. 5, 10. 10, 47. 11, 32.
 sulphuris IV. 8, 86.
 sum I. 6, 29. 8, 2. 12, 11. 21,
 4. II. 2, 26. 3, 7. 5, 13. 7,
 39. 10, 9. 13, 59. III. 6, 17.
 14, 9. 23, 25. IV. 2, 34. 3,
 15. 4, 41. 6, 60. 9, 38. 11,
 14.
 sumere I. 3, 16. II. 13, 70.
 sumite II. 8, 15.
 summa I. 8, 43. IV. 7, 10.
 summam III. 7, 11.
 summo II. 20, 29.
 summota IV. 9, 56.
 summum IV. 8, 77.
 summi IV. 11, 67.
 sumta II. 1, 36. III. 5, 16. IV.
 1, 132. 2, 24. 33.
 sumtus III. 1, 57.
 sumus I. 5, 2. II. 17, 20.
 sunt I. 4, 12. 8, 41. 12, 18. 18,
 24. 22, 3. II. 2, 37. 7, 3. 12,
 8. 12. 19, 22. 21, 49. III.
 2, 18. 5, 11. 51. 7, 4. 7. 13.
 16, 23. 18, 7. 19, 5. 20, 5.
 IV. 1, 74. 81. 3, 11. 7, 1. 11,
 64.
 suo II. 1, 54. 7, 84. 12, 6. 15, 25.
 19, 71. 21, 26. 30. III. 17,
 8. 19, 9. 21, 32. IV. 1, 133.
 142. 3, 1. 9, 5. 10, 12.
 suos I. 15, 15. 16, 31. 22, 5.
 II. 12, 46. III. 3, 59. 5, 69.
 9, 30. IV. 3, 34. 6, 82. 8,
 41. 44.
 supellex IV. 8, 37.
 super I. 20, 26. 21, 9. II. 25,
 60. III. 5, 27. IV. 4, 75. 6,
 29. 7, 54. 10, 31.
 supera III. 16, 19.
 superaddita II. 10, 33.
 superant III. 3, 51. IV. 2, 57.
 superare III. 7, 22.
 superba I. 10, 22. II. 1, 8. 7,
 40. 16, 7. 24, 14. III. 6,
 36. 9, 48. 11, 60. 23, 2. IV.
 8, 82. 10, 48.
 superbac I. 18, 25.
 superbi II. 18, 59.
 superbiat IV. 1, 63.
 superbit IV. 5, 22.
 superbo III. 15, 41.
 superbos III. 23, 35.
 superbus II. 17, 7.
 supercilii III. 6, 25.
 superesse III. 3, 20.
 superest III. 15, 19. 20, 21.
 superet III. 3, 69.
 superis II. 1, 37. 21, 50.
 superobruit IV. 4, 89.
 superos IV. 11, 7.
 supina I. 20, 28. IV. 8, 44.
 suppetat IV. 2, 37.
 suppletis IV. 8, 43.
 supplex I. 9, 3. II. 11, 11. IV.
 5, 37.
 supplicibus I. 16, 4. II. 16,
 33. IV. 8, 71.
 supplicis I. 16, 14.
 supprime IV. 1, 114.
 supprimat II. 8, 8.
 suppositis I. 15, 36.
 supposito I. 22, 9.
 suppositus II. 10, 31.
 supra I. 20, 35. II. 5, 30. 23,
 11. 59. IV. 5, 74.
 suprema II. 10, 29.
 sura II. 15, 15.
 surda I. 7, 18. II. 13, 48. IV.
 3, 53. 5, 56. 11, 4.
 surdas II. 16, 13.
 surdis II. 13, 36.
 surdo II. 18, 83. III. 10, 34.
 23, 20. IV. 8, 47.
 surdus IV. 5, 48.
 surgat I. 2, 11. II. 22, 37.
 Turge II. 8, 15. 20, 24. III.
 8, 12.
 surgebant I. 20, 37.
 surgebat II. 23, 9.
 surgentibus II. 23, 47.
 surgere II. 18, 75. III. 9, 26.
 urgeret II. 12, 14. 18, 31.
 surget I. 16, 32.
 surgit IV. 1, 67.
 surgite IV. 11, 99.
 Sula II. 10, 1.
 suscepta II. 7, 63.
 suscepo IV. 9, 36.
 suscipere II. 15, 18.
 suscitare II. 25, 63.
 suscitit II. 3, 4.
 suspensa IV. 7, 41.
 suspensus I. 20, 27. III. 4, 84.
 suspicor II. 5, 14.
 suspiria I. 3, 27. II. 18, 47.
 III. 6, 27.
 sustinet II. 19, 58.
 sustulit I. 11, 8. III. 9, 70. IV.
 1, 9. 9, 37.
 susurros I. 11, 13.
 suum II. 17, 14. 24, 34. III.
 1, 34. IV. 4, 79. 7, 68.
 Syrio II. 10, 30.
 Syrtis II. 7, 71. III. 17, 7. 23,
 16.

T.

tabellae III. 22, 1.
 tabellas II. 5, 19. IV. 11, 49.
 tabellis II. 16, 33. III. 22, 11.
 taberna IV. 8, 19, 62.
 tabescere III. 4, 23.
 tabescet III. 10, 9.
 tabuit I. 15, 20. •
 tabula II. 20, 33. III. 7, 11.
     IV. 3, 35.
 tabulae III. 20, 29.
 tabulas II. 2, 51.
 tabulis I. 2, 22.
 taceant IV. 11, 23.
 tacent I. 18, 32. II. 16, 22.
     IV. 3, 53.
 tacentes IV. 4, 47.
 taceo IV. 8, 23.
 tacere I. 10, 22.
 taces I. 16, 18.
 tacet II. 21, 36.
 tacita I. 4, 14. II. 5, 24. 23.
     6. IV. 11, 26.
 taciti IV. 7, 23.
 tacitis I. 4, 18. 16, 26. 18, 24.
 tacito I. 11, 14. II. 14, 2. 19.
     70. III. 13, 33. 20, 32.
 taciturna I. 18, 1.
 tacta III. 1, 40. 5, 34.
 tactas III. 19, 15.
 tacto III. 9, 24.
 taedae I. 8, 21.
 taedas III. 17, 25.
 taedia I. 2, 32.
 Tacnariis III. 1, 49.
 talaribus II. 23, 57.
 tale II. 11, 26. 25, 79. IV.
     8, 6.
 talem II. 14, 19.
 tales I. 3, 39. 8, 15. II. 12,
     37. III. 23, 3.
 tali III. 2, 15.
 talia II. 1, 87. 2, 37. 9, 21.
     20, 20. III. 2, 51. IV. 8, 9.
 talibus IV. 9, 51.
 talis I. 3, 7. II. 11, 10. 16, 34.
     22, 29. III. 14, 22.
 talorum III. 8, 27.
 talos II. 18, 61. 24, 26. IV.
     8, 45.
 tam I. 4, 1. 12, 3. 14, 3. 4. 16,
     18. 39. II. 2, 19. 3, 12. 4,
     7. 25. 5, 6. 7, 37. 42. 72. 10,

3. 45. 47. 11, 15. 13, 24. 16,
     5. 27. 18, 13. 85. 19, 2. 6.
     20, 21. 26. 21, 2. 7. 22, 33.
     41. 23, 98. 24, 5. 16. 25, 11.
     49. III. 2, 5. 7, 3. 28. 9, 20.
     15, 11. 14, 19. 16, 13. 16.
     20, 10. 21, 1. 22, 1. IV. 2,
     63. 8, 4.
 tamen I. 1, 8. 3, 17. 8, 38. 10,
     9. 14, 7. 15, 2. 4. 14, 32. 16,
     11. 31. 17, 9. 16. 18, 14.
     19, 18. II. 1, 76. 4, 5. 7, 36.
     90. 10, 51. 15, 21. 18, 27.
     19, 49. 55. 69. 23, 31. 24,
     41. 25, 21. 50. 81. III. 3, 25.
     5, 9. 9, 51. 10, 7. 13, 23. 35.
     14, 11. 16, 21. 26. 17, 27.
     20, 7. 23, 30. IV. 1, 59. 11, 3.
     33. 7, 49. 11, 17. 61.
 Tanaim II. 23, 54.
 Tanarius I. 13, 22.
 tandem I. 3, 35. 5, 1. 20, 43.
     II. 21, 1. IV. 6, 25.
 tangenda II. 1, 53.
 tangendos IV. 8, 72.
 tangere II. 8, 25. 25, 29. III.
     2, 16.
 tangeris I. 9, 17.
 tangi IV. 3, 60.
 tangitur IV. 1, 122.
 tanta II. 5, 4. 23, 72. 25, 21.
     III. 5, 30. IV. 11, 12.
 Tantalca II. 13, 61.
 Tantalcae II. 1, 68.
 Tantalco IV. 11, 24.
 Tantalidos II. 23, 14.
 tantū I. 4, 20. 6, 13. 8, 3. II.
     2, 45. 7, 51. 13, 55. III.
     10, 3. 18, 4. IV. 3, 63. 11,
     88.
 tantis III. 11, 3. IV. 11, 43.
 tanto I. 5, 26. II. 20, 45. 23,
     97. 25, 12. III. 4, 41. 9, 55.
 tantum I. 1, 16. 7, 7. 18, 9. II.
     1, 17. 6, 17. 10, 9. 16, 7.
     17, 2. 20, 41. 25, 14. III.
     2, 4. 3, 33. 9, 17. 70. 21,
     21. IV. 2, 9.
 tantus I. 10, 10. 13, 20. II.
     7, 24.
 tarda II. 1, 61. 24, 24.
 tardam IV. 11, 51.
 tardarent IV. 3, 47.
 tardas I. 1, 37. 10, 16. 14, 5.
 tardat I. 20, 42.

tardior II. 23, 1.
 tardis I. 8, 10. 13, 7.
 tardus I. 1, 17. 7, 26. 8, 41.
 Tarpeja IV. 4, 15. 27, 79.
 Tarpeiae I. 16, 2. IV. 4, 1.
 Tarpejo III. 9, 45. IV. 4, 93.
 Tarpejos IV. 8, 31.
 Tarpejum IV. 4, 1.
 Tarpejus IV. 1, 7.
 Tarquinii III. 9, 47.
 Tati IV. 2, 52. 4, 32.
 Tatiac IV. 4, 29.
 Tatii IV. 9, 74.
 Tatio IV. 1, 30.
 Tatios II. 23, 103.
 Tatium IV. 4, 17.
 Tatius IV. 4, 7. 36. 87.
 tauris II. 1, 43. III. 7, 49.
 tauro II. 19, 52.
 tauros II. 15, 11. III. 9, 9.
 taurus II. 2, 11. 4, 19. 25, 47.
 Taygeti III. 12, 13.
 te I. 2, 4. 33, 5. 4, 19. 21. 7,
     15. 8, 1. 19. 9, 25. 10, 5.
     11, 1. 7. 9. 22. 13, 4. 15. 28.
     15, 39. 16, 37. 18, 9. 11, 19.
     17, 21. 20, 1. 21, 5. II. 1,
     35. 85. 2. 4. 4, 1. 7. 7. 16.
     38. 61. 93. 8, 20. 31. 11, 29.
     12, 21. 13, 25. 15, 4. 9. 16,
     11. 13. 22. 27. 17, 7. 9. 18,
     73. 19, 2. 12. 69. 73. 20, 1.
     44. 22, 13. 23, 36. 43. 44.
     57. 62. 73. 75. 24, 9. 19. 25.
     25, 14. 15. 16. 17. 26. 49. III.
     1, 41. 2, 15. 40. 49. 4, 19. 5,
     2. 7. 45. 6, 33. 34. 7, 22. 29.
     47. 59. 10, 13. 21. 11, 55.
     13, 2. 9. 46. 15, 5. 7. 19. 17,
     1. 21, 5. 23, 4. 5. 31. IV. 1,
     121. 142. 145. 2, 57. 3, 5.
     7. 8. 70. 4, 51. 63. 5, 21. 41.
     45. 6, 41. 46. 47. 7, 14. 26.
     27. 47. 72. 93. 8, 17. 11, 3.
     55.
 tecta I. 14, 11. II. 5, 25. 23,
     20. 34. III. 6, 25.
 tectis IV. 10, 42.
 tecto II. 18, 8. 20, 31.
 tectus III. 10, 7.
 tecum I. 6, 1. II. 17, 19. III.
     6, 33. 16, 17. IV. 8, 70.
 regas III. 5, 38.
 tegat I. 6, 28. II. 10, 34. 20,
     44. III. 14, 28.

tege.

I N D E X I

- regat IV. 9,30. 10,34.
 Tegece III. 2,30.
 teget I. 17,8.
 tegetes IV. 5,67.
 tegit I. 20,22.
 tego IV. 3,57.
 tegula IV. 5,68. 7,22.
 Teia IV. 8,31,58.
 tela II. 7,76. 9,13. 18. 18;
 30. III. 3,17. 7,54. IV. 2,
 53. 9,40.
 Telegoni II. 2,342.
 telluris III. 16,31. IV. 3,67.
 Tellus I. 19,16.
 tellus II. 8,21. III. 9,33. 21,
 19. IV. 1,53. 149. 2,62. 3,
 39.
 temeranda IV. 9,69.
 temerare II. 15,21.
 temerarius II. 7,37.
 temere II. 16,36. 17,16.
 temone IV. 8,21.
 temperat II. 25,80. III. 21,
 16,22.
 temperet III. 3,48.
 tempestare IV. 9,1.
 templa II. 5,17. 21,13. IV.
 1,5.
 templi III. 15,37.
 templo II. 19,44. IV. 2,5.
 10,45.
 templum II. 23,9.
 tempora I. 3,37. 7,8. 8,9.
 11,24. II. 14,27. 18,83.
 III. 15,13. 19,1. IV. 9,15.
 tempore I. 1,34. 12,7. 12. 19,
 26. II. 17,19. 19,48. 23,
 99. III. 7,28. 14,18. 17,
 17. IV. 2,51. 10,7. 11,
 66.
 temporibus I. 3,22. 22,4.
 temporis I. 4,7. IV. 3,42. 6,
 53.
 tempus II. 1,78. 4,9. 8,5,6.
 21,5. IV. 4,79. 6,53.
 tenaces III. 10,27.
 tendentem III. 5,5.
 tendere III. 9,45.
 tendis II. 23,70.
 tendit I. 6,31.
 tener II. 1,49.
 teneas IV. 11,94.
 teneat I. 11,11. II. 18,37. III.
 5,45.
 tenebis III. 7,332.
 tenebo IV. 7,93.
 tenebras II. 16,17. IV. 9,41.
 tenebris II. 20,55. III. 13,
 17. 14,5.
 tenens II. 11,6.
 tenente II. 23,108.
 tener II. 5,10.
 tenera I. 17,22. II. 1,70. IV.
 8,10.
 tenerae II. 6,15.
 teneram II. 19,77.
 teneras I. 18,21. III. 2,34-
 5,62.
 tenere I. 17,12. 18,4. II. 16,
 20. 23,28.
 teneret II. 16,19.
 teneris I. 8,7. III. 4,13.
 tenero I. 20,39. IV. 6,21.
 teneros IV. 3,23.
 tenes III. 4,7. IV. 5,38.
 tenet II. 13,28. 18,10. IV.
 7,72.
 tenuasse IV. 3,27.
 tentare I. 3,15. II. 9,19.
 tentat II. 2,29. 25,73.
 tentata III. 20,5.
 tentatur I. 4,25.
 tenuafis III. 1,5.
 tenuatus II. 18,22.
 tenuere III. 5,45.
 tenues I. 2,2. III. 7,29. IV.
 1,128.
 tenui I. 11,11. II. 17,12. III.
 1,8.
 tenuis II. 9,20.
 tenuisse II. 8,18.
 tepente II. 24,3.
 tepentis III. 16,2.
 tepidas I. 13,26. IV. 7,20.
 tepido I. 16,22.
 ter III. 1,28. 5,6. 8,4. 10,
 15. IV. 6,30. 74. 8,86.
 teram IV. 7,24.
 teramus II. 23,82.
 terat IV. 2,62. 5,20.
 terebinthi III. 5,63.
 terenda III. 2,18. 16,22.
 terga II. 8,17. 13,39. III. 7,
 6. 23,14. IV. 1,150. 2,54.
 4,46. 5,14.
 tergeminum IV. 7,52.
 tergite IV. 8,84.
 tergo IV. 9,37.
 terгоре II. 20,6.
 terit III. 18,6.
 teritur, II. 19,55,57.
 terra I. 6,28. 17,24. II. 10,
 42. 12,31. 13,46. 20,44.
 21,6. III. 1,9. 3,29. 5,
 43,46. 70. 14,25. 28. IV.
 1,48. 5,1. 6,39. 7,85. 92
 22,38,66.
 terrae II. 20,64. III. 5,25.
 21,17. IV. 1,72.
 terram II. 14,38.
 terras I. 6,33. II. 20,52. 21,
 21.
 terreat IV. 5,4. 6,48.
 terrent III. 6,15. IV. 9,46.
 terris I. 22,10. II. 2,42. 55,
 5,23. 13,165. 14,16. 31.
 III. 3,61. 20,9. 22. IV. 4,
 11.
 Thracis III. 11,55.
 territa III. 9,58. IV. 8,58.
 tertius III. 13,7.
 terunt III. 11,10.
 testa II. 10,32. IV. 7,46.
 testantia III. 5,51.
 testantur II. 11,51.
 testatur II. 1,37. III. 9,65.
 15,7.
 teste I. 13,14. III. 4,19. 20.
 IV. 8,17. 9,13.
 testes I. 18,19. II. 7,91. III.
 19,10. IV. 1,81. 11,99.
 testibus IV. 11,75.
 testis I. 10,1. II. 16,53. 20,
 47. 23,78. III. 13,11. 17,
 11,13.
 testor II. 13,25. III. 4,31.
 IV. 11,37.
 testudine II. 25,79.
 testudineae IV. 6,32.
 tetigere III. 23,15. IV. 8,
 83.
 tetigit II. 11,4. 13,34. 25,
 60. IV. 8,86.
 tetra H. 13,70. 19,11.
 Teuthrantis I. 11,11.
 Teutonicas III. 2,44.
 texetur III. 4,33.
 textit III. 2,36. IV. 3,44.
 texite III. 5,41.
 textitur IV. 3,18.
 texta II. 7,44.
 textilibus I. 14,21.
 textura IV. 5,23.
 Thaidos II. 5,3.
 Thais IV. 5,43.

I N D E X I.

- chalamo** I. 15, 18. II. 12, 14.
 III. 5, 63. 8, 31.
chalamum III. 10, 31.
Thamyrae II. 18, 19.
theatra II. 18, 4. III. 16, 18.
theatri II. 13, 33.
theatro III. 16, 13. IV. 1, 15.
theatrum IV. 8, 77.
Thebae II. 7, 30. 21, 54. III.
 15, 33. IV. 5, 25.
Thebanam II. 7, 86.
Thebani II. 8, 2.
Thebano III. 16, 6.
Thebas II. 1, 21. 5, 5. III.
 1, 43.
thebis II. 7, 18.
Thermodonta IV. 4, 69.
Thermodontiacis III. 12, 16.
Thesca I. 3, 1. II. 11, 7.
Thescae III. 10, 24.
Thescus II. 1, 37. 19, 29.
Theffala II. 18, 30. III. 23,
 10.
Theffalia I. 5, 6.
Theffalico III. 17, 13.
Theffalis I. 19, 10.
Thesproti I. 11, 3.
Thetis III. 5, 34.
Thiodamanteo I. 20, 6.
Threicia III. 1, 42.
thylac III. 5, 63.
Thyniasin I. 20, 34.
Thyrfin II. 25, 68.
thyrios III. 2, 35.
Tiberi II. 24, 20.
Tiberim III. 9, 42. IV. 10, 23.
Tiberina I. 14, 1.
Tiberinus IV. 2, 7.
Tiberis IV. 1, 8.
tibi I. 2, 27, 32. 3, 29. 4, 18.
 19. 5, 38. 10, 11. 14, 17, 23.
 6, 23, 35. 7, 1. 17, 20. 8, 2, 3.
 11, 16. 9, 1. 2, 4. 9, 15. 10,
 24. 11, 19. 13, 5. 11, 26, 27.
 35, 36. 15, 28. 36. 16, 41.
 17, 5. 10. 18, 13. 15. 20, 2.
 5, 13. 22, 3. II. 2, 1. 33, 35.
 36, 44. 3, 12. 4, 18. 21, 23.
 30. 5, 7, 8. 11, 29. 6, 11. 19.
 7, 39. 53, 75. 9, 17. 11, 27.
 12, 24. 27. 13, 2. 4. 43. 46.
 55. 14, 23. 24, 35. 15, 6, 28.
 16, 15. 17. 17, 1. 3. 18, 21.
 89, 90. 19, 9. 10, 14, 35. 20,
 10, 15. 17. 21, 3. 13, 16. 17.
 27, 31. 22, 17. 23, 1. 27, 38.
 56, 58, 72. 24, 15. 16, 17. 18.
 36, 39. 25, 27. 29, 58. III.
 2, 15. 17. 23, 41. 4, 2, 35. 5,
 22, 23. 28, 30. 48. 6, 37. 40.
 7, 23. 25, 27. 8, 13. 17. 9, 36.
 37, 55. 10, 10. 11, 45. 13,
 21, 39. 15, 27. 16, 29. 18,
 7-9. 21, 1. 39, 40, 41. 22, 13.
 23, 38. 23, 34, 37. IV. 1, 67.
 133. 139. 2, 61. 3, 3. 4, 54.
 53, 1. 35. 49, 56. 6, 39. 7, 15.
 17, 71. 74. 9, 59. 10, 15. 11,
 37. 69. 77.
tblia II. 8, 11. 12. 23, 84. III.
 8, 23. IV. 6, 8.
tibicen IV. 8, 39.
Tibur II. 23, 43.
Tibure III. 14, 2.
Tiburne III. 21, 23.
Tiburtina IV. 7, 85.
tigna IV. 6, 50.
tigno IV. 3, 59.
tigres I. 9, 19.
Tigris III. 3, 4.
time IV. 1, 150.
timeam III. 14, 6.
timeas II. 13, 56.
timeat III. 9, 68.
timebam I. 15, 1.
timeo II. 18, 75.
timere III. 9, 8. 23, 38.
timet I. 14, 20. II. 18, 50. 20,
 70.
timetur I. 11, 18.
timidam III. 6, 15.
timidi III. 9, 51.
timidis II. 19, 14.
timido III. 13, 25.
timidus I. 18, 25. II. 5, 13.
timor I. 5, 16. 19, 4. II. 22, 4.
 III. 3, 68. 5, 29. 40. 12, 23.
 15, 12.
timore I. 15, 4. II. 25, 20. III.
 10, 17. 14, 7.
timores I. 3, 29.
timori II. 5, 13.
timoris I. 11, 20.
timuere II. 18, 32. IV. 6, 36.
timui II. 20, 7.
timuit III. 9, 58.
tincta II. 14, 26. III. 9, 18.
tinguendas IV. 4, 22.
tinguit I. 6, 32.
tinguunt III. 2, 32.
tinxerit I. 20, 8. II. 14, 28.
tinxit IV. 1, 112.
Tirefias IV. 9, 57.
Tisiphones III. 3, 62.
Titans II. 1, 19.
Titi IV. 4, 24.
Tithoni II. 14, 9. 17.
Tithonus II. 19, 46.
Tities IV. 1, 31.
titulis III. 3, 16. IV. 11, 32.
 38.
titulus IV. 5, 51.
Tityi II. 16, 31.
Tityo III. 3, 66.
Tityrus II. 25, 72.
toga IV. 1, 132. 2, 24. 4, 51.
togam IV. 7, 28.
togata IV. 2, 56.
collat IV. 7, 45.
tolle II. 25, 14. III. 16, 17.
tollere II. 13, 18. 20, 4. 23,
 61.
tolleret III. 9, 22.
collet III. 9, 36.
collitur II. 2, 10. III. 11, 14.
Tolumni IV. 10, 25, 37.
tonabat IV. 1, 7.
tonare IV. 1, 134.
tonar III. 15, 40.
tondens III. 17, 22.
tondere III. 11, 29.
tonent II. 25, 54.
tonsa IV. 11, 38.
tori II. 18, 78. IV. 3, 56.
toris IV. 5, 24.
tormenta III. 3, 61.
tormentis III. 6, 17.
torno II. 25, 43.
toro I. 3, 12. 34. 14, 20. II. 7,
 54. 10, 22. 13, 60. 20, 24.
 22, 35. III. 4, 30. 10, 6. 11,
 36. 19, 2. 16. IV. 5, 6. 8,
 28, 88. 11, 82.
torquatae IV. 5, 63.
torqueat IV. 3, 21.
torquier III. 4, 39.
torques I. 21, 3.
torquet III. 15, 11. IV. 8, 8.
torquis IV. 10, 44.
torrebar III. 23, 13.
torret IV. 9, 21.
torrida I. 20, 13. III. 11, 51.
torridus II. 21, 5.
torta III. 5, 19. IV. 4, 40.
tortac IV. 3, 65.

tori

I N D E X I.

torti II. 21, 35.
 tortis IV. 7, 42.
 torto IV. 2, 25.
 torti II. 23, 114. III. 16, 24.
 torum III. 8, 2.
 torus IV. 4, 60.
 torvus II. 2, 8.
 tot II. 1, 76. 10, 1. 13, 33.
 17, 5. 21, 49. III. 1, 56. 5.
 60. 6, 2. 10, 24. 32. 12, 2.
 13, 20. 16, 16. 22, 2. 23.
 20. IV. 2, 1. 11, 96.
 tota I. 5, 6. II. 4, 1. 5, 2. 11.
 28. 13, 6. 18, 24. 19, 19.
 20, 22. 23, 34. 74. III. 8.
 20. 16, 18. 17, 14. 19. 18.
 4. 19, 10. 22, 16. IV. 4, 45.
 47. 11, 45. 68. 74.
 totam II. 1, 52. 18, 87.
 totas II. 22, 13. IV. 8, 51. 85.
 toties I. 5, 21. II. 1, 1. 12, 45.
 14, 20. 21, 8. 37. 23, 44.
 24, 5. III. 9, 34. 17, 1. 23.
 7. IV. 3, 2. 8, 27.
 totis I. 6, 7. 9, 21. II. 1, 5.
 toto I. 1, 7. 5, 22. 13, 15. 14.
 21. II. 2, 57. 13, 64. 18.
 12. 47. 67. 82. 22, 37. III.
 9, 57. IV. 3, 31. 8, 88.
 totos III. 11, 35.
 totum I. 14, 10. II. 1, 6. 12.
 28. III. 14, 9. 21, 12. IV.
 7, 72.
 toxica I. 5, 6.
 trabes III. 1, 50. 21, 38.
 trabis III. 21, 12.
 tracta III. 5, 56. 17, 26.
 tractu IV. 3, 5.
 tractus II. 1, 31.
 tradere II. 1, 68.
 tradita I. 16, 10.
 traduceret II. 18, 87.
 tragicae II. 16, 29.
 trahat IV. 8, 80.
 trahendam III. 13, 37.
 trahens I. 20, 44.
 trahentem IV. 9, 65.
 trahere III. 9, 54.
 traherem I. 3, 9.
 traheret III. 9, 20. IV. 1, 95.
 trahit I. 14, 9. III. 9, 2. 11.
 12.
 trahunt III. 4, 28.
 trajectory I. 16, 27.
 trajectory III. 23, 16.

trajecios IV. 10, 39.
 trajice II. 9, 18.
 trajicis III. 16, 29.
 trajicit I. 19, 12. IV. 2, 36. 4.
 76.
 trames IV. 1, 104.
 tramite I. 18, 28. III. 11, 44.
 14, 26. 21, 24.
 tranquillo II. 3, 11.
 transcendere I. 14, 19.
 transeat III. 8, 5. IV. 2, 56.
 transibit II. 8, 35. III. 5, 39.
 transiliam II. 16, 12.
 transilit II. 14, 38.
 transire II. 6, 9.
 traxere I. 20, 47.
 traxit I. 2, 19. II. 7, 26. III.
 5, 66. IV. 3, 14. 6, 67. 9.
 12.
 tremebat IV. 6, 26.
 tremefacta II. 7, 72. IV. 1.
 149.
 tremere IV. 1, 18.
 tremis I. 15, 38. III. 21, 30.
 tremis II. 8, 20.
 treno II. 25, 20.
 tremulae III. 3, 55.
 tremulae IV. 1, 49.
 tremulis IV. 7, 73.
 tremulus I. 5, 15. IV. 1, 43.
 tremunt IV. 8, 12.
 trepidant II. 2, 13.
 tres II. 10, 25. III. 9, 35.
 tria II. 10, 46. III. 16, 23. IV.
 9, 10. 15. 10, 45.
 tribuene II. 21, 32.
 tribuisti IV. 2, 49.
 tribuit III. 23, 3.
 tribus I. 13, 30. II. 10, 44. III.
 3, 65. IV. 8, 35. 10, 2.
 tridente II. 20, 48.
 tridentibus III. 8, 29.
 trina IV. 10, 2.
 triplices III. 15, 24.
 triste I. 11, 19. III. 13, 16.
 tristes I. 9, 13. 19, 1. III. 4.
 35.
 tristi I. 10, 21. 14, 16.
 tristitia I. 7, 2. II. 20, 72. 24.
 1. 25, 63. IV. 9, 64.
 tristior I. 16, 14. II. 6, 12.
 tristis I. 6, 10. 11, 25. 16, 22.
 II. 5, 31. III. 4, 35. IV. 1.
 30.
 tristitiae I. 18, 10.

tristis H. 16, 2.
 trita I. 16, 38. III. 9, 30. IV.
 7, 16.
 Triton II. 23, 50. IV. 6, 61.
 triverrat IV. 7, 10.
 triverit II. 19, 66.
 Triviae II. 23, 40.
 triviis II. 13, 71. III. 12, 22.
 trivio I. 16, 40. IV. 7, 19.
 triumphales III. 5, 55.
 triumphantes IV. 3, 68.
 triumphat II. 7, 28. III. 1, 10.
 triumphi IV. 11, 97.
 triumphis I. 16, 1. II. 6, 13.
 12, 45.
 triumpho II. 8, 19. 11, 1.
 triumphos III. 3, 3. 9, 35. 16.
 17.
 triumphum III. 9, 49. IV. 8, 17.
 triumphus II. 25, 56. IV. 6, 65.
 trochi III. 12, 6.
 Troja II. 2, 44. 7, 30. III. 1.
 32. IV. 1, 39. 71. 114.
 Trojae II. 23, 20. III. 16, 3.
 IV. 1, 47.
 Trojana II. 7, 10.
 Trojani II. 25, 63.
 trophaea III. 2, 8.
 tropaei III. 3, 6. 7, 34. IV. 6.
 81. 11, 29.
 truciis III. 13, 38.
 truncas IV. 8, 42.
 trux II. 25, 50.
 tu I. 2, 31. 4, 5. 5, 1. 6, 19.
 31. 7, 25. 8, 1. 9. 7. 8. 9.
 15, 32. 10, 21. 11, 23. 24.
 27. 13, 33. 14, 1. 15, 4.
 24, 35. 16, 25. 35. 17, 9.
 19, 19. 20, 7. 21, 1. 22, 7.
 8. II. 1, 25. 2, 39. 47. 48. 49.
 35, 37. 5, 9. 6, 19. 7, 12.
 15, 57. 90. 10, 27. 39. 51. 56.
 12, 349. 13, 13. 61. 63. 14.
 21. 15, 27. 16, 14. 27. 33.
 17, 6. 18, 81. 19, 21. 22.
 35. 48. 61. 69. 20, 11. 21.
 47. 59. 22, 14. 31. 34. 23.
 29. 53. 104. 117. 24, 7. 21.
 31. 32. 29, 9. 13. 31. 45. 49.
 67. 77. III. 1, 31. 5, 1. 5.
 34. 40. 71. 6, 5. 7. 7, 32. 57.
 8, 11. 8, 71. 10, 7. 11, 57.
 12, 34. 13, 37. 43. 15, 3. 6.
 41. 17, 21. 18, 5. 19, 3. 20.
 26. 21, 7. 11. 22, 13. 23.
 28.

I N D E X I

28. IV. 1, 173. 120. 135. 3.
 20. 49. 4. 46. 5. 37. 7. 87.
 8. 75. 10. 5. 11. 51. 63.
 93.
 tua I. 6, 21. 9, 26. 15, 31. 18.
 15. 23. 19. 15. II. 2, 56. 4.
 27. 6, 9. 8, 4. 23. 35. 9, 18.
 22. 11, 25. 15, 31. 16, 19.
 18, 82. 19, 22. 40. 20, 8. 21.
 47. 23, 77. 24, 37. 25, 22.
 27. III. 1, 46. 2, 21. 3, 28.
 5, 27. 38. 6, 26. 7, 21. 52.
 8, 18. 9, 38. 10, 4. 10, 11.
 13, 42. 15, 10. 19, 38. 23.
 19. IV. 1, 62. 119. 129. 135.
 147. 3, 26. 30. 67. 4, 53. 5.
 2. 19. 74. 6, 39. 84. 7, 18.
 8, 18. 11, 73.
 tuac I. 2, 7. 5, 25. 8, 18. 9.
 22. 15, 1. 18, 10. II. 12.
 20. 16, 28. 21, 28. 25, 10.
 III. 6, 2. 8. 24. 9, 52. 10.
 18, 20. 6. 12, 1. 15, 20. 16.
 30. 18, 1. 21, 20. 23, 1. 32.
 38. IV. 1, 122. 3, 46. 6, 42.
 7, 86. 8, 78.
 tuam II. 7, 38. 63. 11, 27. III.
 3, 19. 7, 26. 13, 21. IV. 30.
 22.
 tuas I. 13, 3. II. 8, 22. 15, 5.
 III. 1, 15. 6, 24. III. 7, 24.
 60. 13, 45. 17, 24. IV. 13.
 140. 4, 92. 5, 46. 11, 4.
 40.
 zuba II. 6, 12. 10, 20. IV. 4.
 78.
 tubae IV. 11, 9.
 rubam III. 9, 43.
 zubar IV. 3, 20.
 tubicen III. 16, 3. IV. 4, 9.
 59.
 tucare III. 13, 36.
 tueri II. 8, 17.
 tuerur IV. 1, 91.
 tui II. 1, 25. 16, 24. 26. 23.
 51. III. 1, 33. 2, 22. 30. 8.
 32. IV. 3, 56.
 tuis I. 3, 22. 7, 4. 15, 25. 21.
 6. II. 4. 18. 12, 8. 15, 10.
 19, 83. 24, 12. III. 7, 22.
 44. 12, 26. 15, 18. 13. 20.
 26. IV. 1, 116. 3, 18. 4, 90.
 7, 50. 9, 2. 10, 10.
 tulerim II. 7, 38.
 tulerio IV. 3, 71.
 tuli I. 16, 44. IV. 2, 27.
 tulisse I. 7, 12.
 tulisset IV. 4, 50.
 tulir I. 4, 7. 8, 28. II. 21, 53.
 III. 5, 61. 21, 4. IV. 2, 18. 43.
 43. 4, 23. 5, 42. 6, 28. 7.
 39. 9, 62. 10, 18.
 Tulle I. 1, 9. 6, 2. 14, 20. 22.
 1. III. 2, 1, 2. 6. 39.
 tum I. 1, 3. 5, 19. 27. 6, 35.
 14, 11. 13. 19, 20. 20, 48.
 II. 5, 26. 6, 11. 7, 66. 10.
 21. 13, 74. 16, 32. 20, 9.
 10. 23, 9. 35. III. 3, 47. 11.
 33. 23, 33. IV. 1, 133. 3.
 31. 4, 9. 8, 71. 10, 27.
 tumefacta IV. 1, 63.
 tumefactum III. 4, 3.
 tumor IV. 2, 14.
 tumido IV. 2, 43.
 tumidum II. 19, 15. III. 7.
 35.
 tumor II. 23, 86.
 tumore II. 18, 70.
 tumuli III. 14, 27.
 tumulis IV. 7, 54.
 tumulo II. 7, 83. III. 5, 28.
 IV. 7, 79.
 tumultum II. 20, 65.
 tumultus II. 1, 39. 8, 11. III.
 13, 1.
 tumulus III. 14, 29. IV. 5.
 73.
 tunc I. 1, 23. 7, 21. 22. 9, 19.
 II. 1, 14. 7, 55. 56. 10, 8.
 16, 19. 13, 53. 16, 29. 25.
 10. IV. 1, 41. 45.
 tundat IV. 5, 35.
 tuisder III. 15, 36.
 tunica II. 5, 14. 22, 4. 22.
 26.
 tunicam II. 2, 66.
 tunicis IV. 2, 38. 8, 61.
 tuo I. 7, 25. 8, 22. 17, 12.
 18, 8. 32. 19, 3. II. 7, 80.
 96. 8, 19. 19, 4. 45. 52. 20.
 57. III. 5, 4. 10, 22. 15, 4. 18.
 2. 21, 11. IV. 1, 56. 126.
 336. 6, 12. 76. 11, 35. 72.
 tuorum III. 2, 3.
 tuos I. 15, 23. 16, 43. 18, 5.
 20, 8. 51. II. 20, 13. 21, 45.
 25, 44. III. 2, 3. 11, 10.
 20, 28. IV. 1, 48. 5, 64.
 tura II. 8, 28. 15, 13.
 turba II. 5, 3. 22, 3. 4. 38. 93.
 III. 1, 12. 21. 48. 2, 24. 31.
 11, 18. 12, 29. 15, 28. IV.
 1, 18. 34. 136. 2, 5. 56. 4. 76.
 7, 56. 8, 2. 11, 22. 31. 72.
 turbant IV. 8, 59.
 turbare I. 3, 17.
 ture III. 8, 19.
 turgencia I. 21, 3.
 turgentis III. 4, 27.
 turis IV. 6, 5.
 turma III. 12, 16.
 turmae IV. 4, 29.
 turmas II. 8, 7.
 turpe III. 7, 5. 13, 21. IV. 4.
 1. 6, 45.
 turpem IV. 7, 55.
 turpes I. 16, 7.
 turpi III. 20, 33. 21, 36. IV.
 2, 54.
 turpia I. 18, 16. II. 2, 15. 4.
 25. 5, 20. 23, 86. III. 9, 3.
 45. 5, 4.
 turpior I. 16, 12. IV. 11, 50.
 turpis I. 4, 10. II. 2, 4. 13, 36.
 14, 30. IV. 8, 19.
 turpiter IV. 6, 22.
 turres III. 14, 3. 20, 15. IV.
 10, 13.
 turris III. 15, 35.
 turritae IV. 11, 52.
 Tuscia IV. 2, 3. 49.
 Tuscus IV. 2, 3. 50.
 tussim IV. 5, 65.
 tuta II. 3, 11. 5, 32. 15, 16.
 III. 7, 36. 14, 18. IV. 9, 54.
 tute III. 12, 25.
 tutela III. 11, 41. 12, 23. IV.
 4, 67. 8, 3.
 tuti II. 9, 11.
 tutior II. 25, 45.
 tutius II. 18, 42.
 tuto I. 1, 32. III. 9, 72.
 tutum I. 15, 42. III. 2, 12.
 tutus I. 20, 52. II. 10, 14. III.
 2, 24.
 tuum II. 11, 32. 16, 20. 20.
 7. 21, 2. III. 15, 28. 22.
 24. IV. 5, 1. 36. 11, 74.
 tuus II. 2, 2. 14, 35. 17, 4.
 19, 6. III. 2, 19. 13, 9.
 tympana III. 2, 28. 15, 33.
 Tyndaridas I. 17, 18.
 Tyndaridi III. 6, 30.
 Tyndaris II. 23, 87.
 tyranni

I N D E X I

tyranni II. 7,29.
 tyranno II. 19,51.
 Tyria IV. 3,34. 5,22.
 Tyriac III. 12,27.
 Tyro II. 13,18. 21,51.
 Tyros III. 11,7.
 Tyrrhena I. 8,11.
 Tyrrhenos III. 15,25.

V.

vacabis II. 23,37.
 vacant III. 1,60.
 vacare II. 7,57.
 vacat II. 19,44.
 vacca II. 21,22.
 vacem I. 13,2.
 vaces IV. 6,14. 11,23.
 vacet I. 11,13. 19,6. IV. 11,90.
 vacua I. 8,13. II. 19,43.
 vacuum III. 11,39.
 vacui II. 24,22.
 vacuo I. 10,30. 15,18. 20,2. II. 2,5. III. 4,23,33.
 vacuos I. 9,27. III. 15,11.
 vacuum I. 18,2. III. 8,16. 15,41.
 vacuus I. 1,34.
 vada I. 17,10. II. 1,22. III. 15,26. IV. 2,8. 11,15.
 vadere I. 6,4.
 vadimoniam IV. 2,57.
 vadis II. 7,50. 11,30.
 vadit II. 18,69. III. 12,29.
 vado II. 23,85.
 vaga II. 15,30. III. 9,51. IV. 1,73.
 vagae IV. 7,89.
 vagarer II. 22,1.
 vagata II. 21,21.
 vagetur II. 16,31.
 vagi II. 18,9.
 vagis I. 5,7.
 vago I. 20,10. III. 13,27.
 vale III. 20,16.
 valcant I. 14,7. III. 23,29.
 valeat III. 1,7. IV. 4,34.
 valeatis III. 20,15.
 valent I. 1,16. II. 6,6.
 valente II. 17,20.
 valere II. 18,24.
 valet I. 9,11. II. 1,73. 22,30. 23,36.
 validis II. 25,48.

vallarus III. 14,29.
 valle II. 10,6.
 vallibus IV. 1,65.
 vallo IV. 4,7.
 vallum IV. 3,19.
 valvae II. 23,12.
 valvas IV. 8,51.
 valvere III. 5,58.
 valuisse IV. 7,68.
 valuit III. 21,35.
 vana II. 10,20. III. 4,31.
 vanis III. 4,5.
 vano I. 3,28. 10,24.
 vanum II. 13,45.
 vanus III. 11,59.
 vapular II. 9,20.
 varia III. 23,5.
 variabant II. 5,25.
 variam III. 11,32.
 variant II. 4,11.
 variat IV. 2,13.
 variis I. 14,22.
 vario II. 12,7.
 varios II. 18,6.
 Varro II. 25,85,86.
 vasta II. 20,54.
 vasti IV. 10,40.
 vasto I. 15,29. III. 5,56. 23,10,17.
 vastos II. 15,21.
 vastum III. 7,3.
 vatem IV. 1,117.
 vates II. 2,15. 8,23. 13,59.
 IV. 1,77. 6,1. 9,57.
 vati II. 3,7. IV. 6,10.
 vatis II. 2,68. IV. 1,51.
 ubere III. 7,51.
 uberibus I. 22,10. II. 25,70.
 ubi I. 3,37. 5,18. 9,27. II. 1,75. 7,66. 8,25. 10,13. 31. 13,9. 15,14. 18,57. 23,33. III. 3,45. 5,70. 8,19. 9,35. 59. 11,17. 16,5. 17,3. 19,11. 20,23. IV. 13,36. 131. 4,11. 13. 5,33. 7,60. 8,4. 26,67. 11,7,33.
 ubicumque I. 20,10. 79,98.
 ubique I. 4,24. III. 21,18.
 udis II. 6,10.
 ve I. 15,33. II. 1,23. 7,66. 13,44. 16,3. III. 1,6. 17,19. IV. 3,64.
 vecta III. 2,8. 15,8. IV. 7,59.

vectabere III. 2,39.
 vectantur III. 1,11.
 vecteris II. 23,55.
 vectet III. 2,46.
 vector IV. 7,84.
 vectum IV. 7,92.
 vectus III. 20,19.
 vehantur IV. 11,101.
 vehar III. 20,17.
 vehere III. 3,36.
 vehimur IV. 7,92.
 vehit IV. 7,57.
 vehunt IV. 6,49.
 vehuntur IV. 6,58.
 Veientis IV. 10,25.
 Vei IV. 10,27.
 Veios IV. 10,26.
 Veius IV. 10,31.
 vel I. 8,33. 16,17. II. 2,49. 50,58. 7,27,35. 8,31. 12,40. 13,61. 63. 16,10,29. 18,33. 19,81. 21,3. 22,34. 23,57. 25,13. III. 7,25,47. 9,38. 14,22. 15,10. 20,25. IV. 1,147. 148. 149. 2,39. 5,5. 11,51. 53.
 vela I. 6,2. 17,13,26. II. 17,14. 20,36,72. 21,26. III. 5,71. 7,4. 15,2. 16,13. 18,2. 20,20. IV. 1,15. 112. 3,40. 6,46.
 velabant IV. 9,27.
 velabra IV. 9,5.
 velavit II. 5,27.
 velifera III. 7,35.
 velificabat IV. 9,6.
 velificata II. 21,40.
 velim II. 13,46. III. 6,28. IV. 3,70.
 velis I. 8,4. II. 13,66. 14,36. 21,48. IV. 6,23. 9,72. 11,56.
 velit I. 9,14. 13,4. II. 4,6. 12,38. 15,32. 18,40,72. III. 22,22. IV. 4,86. 5,9.
 velle III. 4,4.
 vellent II. 12,41.
 vellera IV. 3,34.
 vellere II. 13,8. III. 23,33.
 velles II. 12,26.
 vellicet II. 4,8.
 velo IV. 3,57.
 velocem I. 1,15.
 veloci III. 12,5.

Rrr

velo.

I N D E X I.

- velorum III. 7,30.
 veluti II. 2, 11. 12, 51. III.
     13, 31.
 venaberis III. 11, 43.
 venabor II. 15, 17.
 venales II. 13, 21.
 venalia III. 11, 49. IV. 5, 25.
     8, 25.
 venantem II. 10, 54.
 venantur III. 21, 33.
 vendere I. 2, 4.
 vencat IV. 8, 80.
 venena II. 13, 70. 19, 11.
 veneno II. 9, 19. 23, 77. 25,
     13.
 veneramur III. 3, 23.
 venerat I. 19, 10. II. 22, 4.
 venerata II. 16, 33.
 Venere I. 14, 16. III. 11, 2.
     IV. 8, 34.
 venger IV. 1, 45.
 vengerem II. 12, 11. III. 3,
     45.
 Venerem IV. 5, 33. 8, 45.
 veneres II. 8, 11.
 Veneri II. 15, 18. IV. 5, 5.
 Veneris III. 2, 31. 6, 12. 7,
     11. 15, 3. 23, 13. IV. 1,
     137, 128.
 veneris I. 8, 44. 18, 14. II. 1,
     50.
 venerunt IV. 7, 88.
 Veneto I. 12, 4.
 veni II. 25, 44. IV. 8, 71. 11,
     17.
 venia II. 19, 40.
 veniam I. 11, 25. II. 23, 1.
 veniant I. 2, 10. 19, 13. II. 1,
     76.
 venias III. 22, 15. IV. 4, 64.
 veniat II. 1, 2. 11, 29. III. 13,
     2. 23, 32.
 veniens IV. 7, 18.
 venient II. 25, 81. III. 3, 5.
     IV. 11, 76.
 venientia IV. 7, 87.
 venies II. 10, 39. III. 7, 32.
 veniet I. 6, 35. 17, 7. II. 11,
     20. 21, 18.
 venimus II. 22, 20.
 venire II. 10, 40. 18, 2. 46.
     III. 13, 28.
 venis I. 9, 3. 15, 4. II. 10, 50.
     14, 34. 19, 38. III. 11, 43.
 venit I. 5, 32. 7, 26. 10, 25.
- II. 2, 12. 12, 24. 13, 1. 18,
 27, 76. 19, 15. 34, 68. 21, 5.
 25, 7. III. 1, 24. 3, 40. 49.
 5, 42. 11, 6. 14, 1. 19, 1.
 20, 8. IV. 2, 51. 45, 4. 11,
     68.
 venito II. 18, 43.
 veniunt I. 14, 11.
 venor IV. 2, 33.
 venter IV. 1, 42.
 venti I. 17, 5. II. 20, 37. III.
     3, 51. 8, 5.
 Venti III. 5, 11.
 ventilat IV. 3, 50.
 ventis I. 15, 17. II. 1, 43.
 vento I. 6, 17. 8, 4. III. 3, 33.
 ventorum III. 5, 49.
 ventos I. 8, 15. IV. 7, 31.
 ventosas II. 9, 5.
 ventre III. 21, 27. IV. 2, 43.
 ventum II. 7, 9.
 ventura III. 3, 53.
 venturae III. 21, 42.
 venturam III. 9, 5. IV. 4, 61.
     11, 89.
 venturi I. 9, 18.
 venturos I. 9, 1.
 venturum II. 15, 28.
 ventus II. 4, 4. 21, 10. IV. 3,
     40.
 venumdata III. 17, 21.
 Venus I. 1, 33. 2, 30. II. 10,
     56. 13, 13. 17, 2. 18, 22.
     21, 11. 23, 89. III. 3, 19.
     4, 34. 8, 30. 14, 20. 19,
     8. IV. 1, 46. 3, 50. 5, 63.
     7, 19. 8, 16.
 vera I. 8, 22. III. 4, 1. 7, 34.
     23, 12. IV. 1, 52. 94.
 verax III. 11, 62.
 verba I. 1, 38. 5, 14. 17. 6, 5.
     9, 2. 10, 6. 24. 16, 34. 18,
     21. II. 1, 87. 7, 40. 60. 69.
     10, 5. 12, 9. 13, 72. 18, 44.
     54, 88. 19, 72. 24, 10. 23.
     25, 22. 41. III. 1, 48. 5, 68.
     6, 25. 8, 24. 9, 7. 11, 42.
     12, 31. 13, 8. 18, 5. 22, 6. IV.
     1, 13. 76. 134. 5, 54. 76. 7,
     23. 9, 32. 11, 80. 86.
 verbenis IV. 3, 57.
 verbera I. 3, 18. IV. 1, 25.
 verberat II. 7, 48.
 verberet III. 8, 28.
 verbis I. 2, 29. 10, 18. 13, 32.
- 15, 25. II. 18, 83. 21, 52.
 III. 23, 29. IV. 5, 19.
 verbo II. 3, 13. 4, 13.
 vere III. 7, 40.
 verebor I. 14, 23.
 verenda III. 9, 55.
 verendo IV. 9, 53.
 vereor L. 2, 25. 6, 1. 19, 2.
     21.
 Vergiliis I. 8, 10.
 veri III. 6, 9.
 verior II. 17, 3. 22, 34.
 veris II. 7, 55. III. 4, 35.
 verita IV. 1, 44.
 veritus I. 10, 21.
 verna III. 3, 44.
 vernae IV. 7, 43.
 vernat IV. 5, 57.
 vero I. 9, 17. 13, 33. II. 1, 14.
     10, 27. III. 6, 5. 13, 11.
 verteret II. 12, 44.
 versa II. 21, 19. IV. 4, 38.
 versamus II. 1, 45.
 versant II. 18, 47.
 versare I. 14, 21. III. 3, 57.
 versarent IV. 1, 129.
 versas III. 9, 69. 23, 14.
 versat II. 3, 8. III. 6, 19. 9, 2.
     12, 32. 15, 12. IV. 5, 61.
 versi III. 12, 6.
 versibus III. 23, 4. IV. 5, 54.
 versicolore III. 5, 64.
 versicoloris III. 11, 32.
 versis II. 13, 39. III. 11, 42.
     IV. 3, 66.
 verso IV. 2, 10.
 versos III. 16, 10.
 versu I. 16, 41. II. 1, 41. 10,
     7. 25, 93. IV. 1, 57.
 versum I. 7, 19.
 versus I. 9, 11. II. 4, 30. 10,
     35. 25, 43. III. 1, 8. IV. 12,
     103. 25, 57. 5, 55. 7, 77.
 versuta IV. 7, 45.
 vertat I. 16, 28.
 verte IV. 2, 22. 5, 45.
 vertebat IV. 2, 47.
 vertentis IV. 2, 11.
 verteret III. 5, 67.
 verterit II. 10, 15.
 verter IV. 11, 86.
 verti I. 16, 43.
 vertice I. 14, 5. 20, 33. II.
     10, 54. 18, 10. 23, 13. III.
     11, 53. 15, 35. IV. 1, 125.
     veru-

I N D E X I.

- verticibus II. 2, 66.
 vertigine III. 5, 19.
 vertit II. 14, 32. 19, 6.
 vertit IV. 1, 53.
 vertitur II. 4, 12. 18, 67. 21, 34.
 vertuntur II. 7, 31.
 Vertumni IV. 2, 2, 12.
 Vertumnus IV. 2, 10, 35.
 verubus III. 10, 29.
 verum II. 4, 1. 20. 10, 42. 18, 63.
 verus II. 12, 30. III. 6, 17.
 vesana II. 7, 48.
 vesane III. 10, 7.
 vesani I. 8, 5. II. 12, 29.
 vesanum III. 15, 23.
 vesper IV. 3, 29.
 Velta IV. 1, 21. 4, 34. 67. 92. 11, 53.
 Vestae II. 22, 27. III. 3, 11.
 veste I. 2, 2. 4, 14. II. 1, 6. 12, 18. 23, 16. III. 8, 15. 15, 32. IV. 1, 118.
 vestem II. 4, 21. III. 4, 13.
 vestier II. 25, 30.
 vestes II. 13, 43. III. 12, 27. 16, 19.
 vestibulum II. 11, 32.
 vestigia I. 3, 9. 5, 5, 25. II. 7, 95. 13, 27. 22, 35. III. 7, 33.
 veltis II. 13, 55. IV. 5, 55. 7, 8. 11, 61.
 vestita II. 12, 17.
 vestitas III. 11, 31.
 vestra II. 19, 76. III. 5, 14. 13, 44. 16, 8. IV. 4, 60. 9, 20.
 vestrae I. 21, 4.
 vestras I. 17, 27. III. 5, 36.
 vestris I. 10, 2. 18, 22. II. 22, 32. IV. 10, 30. 11, 84.
 vestro I. 10, 2. III. 1, 19. 16, 10. IV. 10, 28. 11, 64.
 vestros I. 10, 13. 13, 19. III. 17, 9. IV. 4, 31. 11, 42. 91.
 vestrum III. 1, 2.
 verante IV. 1, 86.
 vetas II. 7, 2.
 vetat II. 18, 48. 23, 38. III. 42, 21. IV. 1, 118. 134.
 vetera I. 6, 20.
 veteres I. 6, 14. II. 1, 21. 23, 103. III. 10, 35. 15, 9. IV. 3, 58. 10, 27.
 veteris II. 25, 77.
 vetuit II. 10, 3. 22, 4.
 vetus I. 8, 35. II. 19, 44. 21, 53. IV. 5, 73. 8, 3.
 vetustas II. 2, 51. 67. III. 1, 23.
 vexare III. 13, 43.
 vexatilis II. 20, 37.
 vexatae II. 21, 17.
 vexaverit IV. 5, 31.
 vexerat II. 20, 18. III. 9, 29.
 vexatis II. 16, 29.
 vexit II. 20, 6. IV. 1, 46.
 via I. 12, 11. II. 1, 34. 76. 85. 18, 62. 71. 19, 50. 82. 20, 60. 23, 44. 51. 58. 24, 16. III. 1, 14. 18. 3, 22. 32. 4, 36. 11, 4. 12, 30. 14, 18. 30. 16, 4. 22. 32. 20, 2. 21, 4. IV. 1, 36. 103. 4, 40. 47. 6, 18. 11, 90.
 viac I. 8, 18. II. 20, 64. III. 3, 3. 8, 26. 20, 24. IV. 7, 4. 8, 62. 11, 6.
 viam I. 20, 18. IV. 5, 20.
 vias I. 1, 18. 8, 30. II. 24, 8. 25, 28. 36. III. 5, 44. 6, 14. 14, 12. 21, 16. IV. 6, 66. 7, 20.
 viator II. 8, 35.
 vibrantem IV. 10, 13.
 vicem III. 23, 35.
 vicerat IV. 9, 63.
 vicerit II. 23, 23.
 vices I. 13, 10. 15, 30. III. 20, 12. IV. 4, 56.
 vicibus IV. 11, 71.
 vicimus I. 8, 28.
 vicina IV. 4, 9. 8, 2, 29.
 vicinae III. 8, 26.
 vicinas IV. 8, 58.
 vicino IV. 4, 28.
 vicinos II. 14, 13.
 vicit II. 13, 42. III. 4, 25. 9, 16. IV. 6, 68.
 vicia I. 16, 36. III. 1, 62. 11, 48. IV. 3, 12. 10, 47.
 vicij III. 9, 81.
 victima IV. 10, 15.
 victis III. 3, 37.
 victor II. 25, 38. III. 3, 37. 7, 42. 12, 18. 13, 41. 16, 31. 17, 28. IV. 1, 117. 6, 70. 10, 8.
 victorem III. 9, 16.
 victoria II. 11, 23.
 victrices III. 2, 9. 11, 21. 21, 22. IV. 1, 139.
 victricia IV. 1, 47.
 victrix IV. 8, 63.
 victura IV. 5, 59.
 vicus IV. 2, 50.
 videam I. 8, 15. II. 13, 45. III. 3, 13.
 videant III. 8, 21.
 videantur I. 15, 33.
 videbis III. 5, 71. IV. 1, 143.
 videor II. 17, 3. 18, 21.
 viderat II. 2, 65. 7, 19. 21.
 videre II. 23, 78. III. 6, 24. 11, 38. IV. 2, 6.
 videri II. 14, 33.
 viderit II. 12, 22. 23, 21. 64.
 viderunt IV. 3, 7.
 vides II. 7, 10. 12, 52. IV. 1, 1.
 videt II. 11, 18. 23, 21. 39. IV. 10, 13.
 videtur I. 8, 3.
 vidi I. 13, 14. 15. II. 1, 7. 20. 1, 17. IV. 2, 53. 5, 59. 65.
 vidimus I. 10, 6. IV. 11, 60. 65.
 vidisse II. 14, 3.
 vidisset II. 10, 49. 20, 13.
 vidisti II. 14, 3. III. 4, 9. 11. 18, 2.
 vidistis II. 13, 49.
 vidistis II. 19, 77. 78. 79. 80.
 vidit II. 9, 3. 11, 7. 17, 14. III. 3, 31. 5, 59. IV. 4, 17. 6, 44. 7, 27.
 viduas II. 24, 17.
 viduo II. 7, 54.
 vigesimus III. 16, 15.
 vigil IV. 4, 94.
 vigilans IV. 7, 15.
 vigilanda III. 13, 2. 19, 12.
 vigilante III. 15, 16.
 vigilare I. 9, 28. II. 2, 9.
 vigilet IV. 5, 47.
 vilcem III. 13, 18.
 vilces I. 15, 33. II. 18, 89. 25, 71. IV. 7, 35.
 villa II. 8, 28. 18, 62. IV. 1, 23.
 villor I. 2, 25. 8, 2. II. 11, 12.
 villis III. 5, 38.

Rrr 2

vina

I N D E X . I

- vina I. 14, 2. II. 24, 36. III. 15, 10. IV. 2, 30. 6, 73, 86. 7, 44.
- vino II. 24, 31, 33, 34.
- vincant I. 9, 5. IV. 5, 27.
- vince III. 15, 42. IV. 6, 39.
- vincendus IV. 3, 37.
- vincent III. 10, 19.
- vincere IV. 6, 24. 10, 17, 26.
- vinceris II. 7, 32.
- vincet III. 10, 38. IV. 8, 26.
- vincire II. 12, 25. III. 3, 43.
- vincis II. 7, 32.
- vincit III. 23, 27. IV. 6, 57.
- vincitis IV. 1, 53.
- vincitur III. 19, 11.
- vincla II. 2, 15. 22, 6. III. 4, 30. 9, 4, 52. 13, 10. 19, 13.
- vincor II. 19, 48.
- vincta III. 13, 22. IV. 2, 44. 9, 52.
- vinctum I. 13, 15.
- vinctus III. 23, 14.
- vincula I. 9, 20. 15, 16. III. 5, 24. IV. 5, 70. 7, 40. 8, 80.
- vincunt III. 6, 31.
- vindicat III. 7, 12, 16. IV. 3, 56. 9, 56.
- vindice IV. 6, 27, 41.
- vindicet IV. 11, 20.
- vinca IV. 10, 34.
- vinxerunt III. 13, 38.
- vinxit IV. 11, 34.
- violae III. 11, 29.
- vipera IV. 7, 53.
- vir II. 7, 98. 18, 76.
- Viridumari IV. 10, 41.
- vires I. 14, 17. II. 8, 9. 15, 18, 28. III. 7, 27. 13, 23. IV. 6, 51. 7, 14. 10, 3.
- viret II. 25, 78.
- virgatis IV. 10, 43.
- Virgilius II. 25, 61.
- virgine IV. 8, 11.
- virginei III. 12, 2.
- virgineis II. 1, 69.
- virgineo IV. 4, 42.
- virgineos III. 11, 30.
- virgineum II. 2, 64. III. 12, 12.
- Virginibus II. 23, 29.
- virginis IV. 8, 12.
- virgis III. 3, 55.
- virgo III. 17, 23. IV. 4, 90. 8, 6.
- virii II. 5, 16. 10, 38. III. 12, 24. IV. 1, 31. 5, 45.
- viridis III. 2, 27.
- viris II. 5, 6. III. 11, 22, 34. IV. 9, 26, 34, 55.
- viro I. 6, 10. 18. 15, 8. II. 7, 62. 13, 24. 14, 2. 19, 32. III. 1, 26. IV. 3, 72.
- viros I. 5, 12. II. 10, 52. 24, 44. III. 2, 50. 5, 32. 12, 4.
- virtus II. 13, 41. III. 10, 10. 16, 11.
- virtutis III. 15, 20. IV. 10, 17.
- virum II. 5, 14. 24, 34. 25, 8. III. 2, 20, 7, 32. 9, 2, 16. IV. 2, 24. 5, 29. 11, 94.
- vis I. 5, 3. III. 16, 27. IV. 5, 2, 74. 8, 73.
- visa I. 3, 7, 29. II. 5, 20. 20, 20. 22, 6, 26, 29. III. 22, 13. IV. 7, 3.
- visenda III. 21, 15.
- visere II. 22, 24.
- visura I. 15, 13. 17, 3. II. 7, 45.
- visus II. 7, 39. 10, 46. 23, 5. III. 2, 1.
- vita I. 2, 1. 8, 22. 19, 19. II. 2, 33. 4, 18. 7, 93. 15, 27. 16, 11, 17. 19, 13. 20, 1, 57. 23, 82. III. 5, 37. 9, 48.
- vitae I. 2, 31. 4, 3. 7, 9. 11, 22. II. 1, 84. 12, 38, 49. 21, 17. 25, 15, 23. III. 3, 69. 5, 1. 7, 21. 15, 19. IV. 7, 69. 11, 100.
- vitam II. 1, 81. 7, 77. 12, 41. 13, 3. III. 9, 1.
- vitae I. 1, 35.
- vite III. 15, 23.
- vitem II. 15, 12.
- vites III. 15, 15.
- virtus I. 16, 47. II. 7, 9. 13, 32. III. 5, 3.
- victim II. 1, 67. 18, 17. III. 15, 6.
- vitri IV. 8, 37.
- vitta III. 4, 30. IV. 3, 16. 11, 34.
- vittae IV. 9, 27.
- viva II. 23, 88.
- vivam II. 21, 42. III. 15, 19.
- vivat II. 13, 65. IV. 3, 50.
- vive II. 23, 118.
- vivere I. 1, 6. 4, 4. 6, 36. 16, 12. II. 2, 5, 8. 4, 2. 7, 42. 9, 3. 23, 25, 112. 25, 12.
- viveret III. 5, 69.
- viver II. 21, 42. IV. 1, 54.
- vivi I. 18, 27. II. 14, 17.
- vidua II. 23, 8.
- vivo III. 1, 21.
- vivos III. 5, 65. IV. 11, 54.
- vivus II. 12, 36.
- vix II. 2, 3. 3, 14. 13, 68. 19, 34. 20, 11. III. 1, 30. 5, 48. 9, 68. 13, 8. 20, 7. IV. 3, 54. 8, 72. 9, 64, 66.
- viximus IV. 11, 46.
- vixisse IV. 11, 59.
- ulla I. 1, 30. 2, 7. 11, 22. 14, 23. 16, 37. 18, 12, 18. II. 7, 95. 12, 26. 16, 25. 22, 2. 35. III. 2, 17. 5, 49. 10, 3. 12, 23. 13, 10. IV. 3, 25, 11, 41, 50, 90.
- ullae I. 8, 21.
- ullas I. 1, 17. III. 3, 35. IV. 9, 22.
- ulli II. 25, 81.
- ullis II. 9, 8.
- ullo I. 4, 25. 17, 24. 19, 20. 26.
- ullos III. 13, 1.
- ullus II. 2, 10. 14, 23. 18, 14. IV. 2, 45.
- ulnis II. 14, 11.
- ulta I. 15, 15.
- ulterius I. 6, 4. II. 12, 19.
- ultima I. 3, 46. 5, 4. 6, 24. II. 16, 34. III. 3, 3. 5, 20. 11, 17. IV. 2, 58. 10, 23.
- ultime IV. 9, 17.
- ultimus I. 17, 20. III. 16, 21.
- ultor IV. 5, 3.
- ultores III. 19, 12. IV. 1, 115.
- ultra I. 20, 23. III. 3, 68. IV. 7, 29. 10, 23.
- ultero II. 19, 59.
- Ulyxen II. 7, 45. 20, 37.
- Ulyxes II. 11, 3. III. 5, 57. 10, 23.
- Ulyxis II. 5, 15.
- Umber IV. 1, 124.
- umbra I. 19, 10. II. 9, 20. 10, 34. III. 2, 1. IV. 1, 102. 4, 64. 5, 2. 7, 2, 96. 8, 79. 9, 30. 11, 87.

um-

I N D E X I.

- umbrae IV. 11, 18.
 umbras I. 18, 21. II. 7, 81.
     25, 19. III. 7, 29. 11, 37.
     16, 29. IV. 7, 89. 11, 25.
 Umbria I. 22, 9. IV. 1, 63, 64.
     121.
 Umbro III. 21, 23.
 umbrosae I. 20, 7.
 umbrosi II. 25, 67.
 umbrosus II. 23, 45.
 umbroso III. 16, 1. IV. 9, 24.
 unquam I. 6, 23. II. 7, 93.
     18, 22. 20, 53. 22, 25. IV.
     9, 69.
 una I. 5, 12. 10, 29. 13, 10.
     25, 30, 36. II. 1, 57. 2, 39.
     7, 57. 10, 44. 12, 40. 13,
     22. 16, 18, 27. 18, 36. 19,
     3. 8. 82. 83. 84. 20, 30, 31.
     32, 33. 21, 39, 50. 23, 25.
     79, 100. 25, 21. III. 2, 37.
     7, 8. 9, 40. 70. 11, 15. 22,
     15. IV. 1, 140. 3, 41. 54, 56.
     4, 91. 6, 65. 68. 7, 57. 9,
     60.
 unam II. 4, 5.
 unca IV. 10, 44.
 uncis II. 4, 19.
 uncum IV. 1, 141.
 unda I. 8, 16. 11, 11. 14, 1.
     20, 8. II. 3, 12. 9, 7. 20, 44.
     21, 10. 25, 36. III. 5, 12.
     22. 21, 16, 25, 28.
 undae II. 4, 11. 15, 26. III.
     8, 6. IV. 11, 16.
 undas I. 1, 29. 17, 27. II. 19,
     11. 23, 65. 25, 53. III. 3,
     35. 5, 43.
 unde I. 18, 5, 22, 1. II. 1, 1, 2.
     76. 6, 13. 23, 98. III. 2, 6.
     3, 49. 51, 52. 11, 1. 15, 28.
     IV. 1, 26. 2, 50.
 undecimo III. 7, 40.
 undis I. 20, 19, 41. II. 2, 63.
     IV. 1, 147.
 undifonos III. 20, 18.
 ungat III. 8, 22.
 ungue III. 23, 24. IV. 5, 16.
 unguenta II. 3, 5. III. 14, 23.
 ungues II. 3, 3. III. 5, 65. IV.
     8, 57.
 ungui I. 20, 39.
 unguibus III. 4, 28. 6, 6.
 uni I. 2, 26. II. 19, 18. IV. 9,
     41. 11, 36.
 unica I. 2, 29. II. 19, 37.
 unicuique II. 18, 17.
 unius II. 10, 36. 21, 41.
 uno II. 1, 47. 3, 13. 8, 33. 25,
     17. IV. 2, 1.
 unum II. 2, 3. 7, 58. 70. 20,
     31. III. 20, 9. IV. 2, 64. 6,
     64. 7, 26. 11, 94.
 unus II. 14, 24. 18, 45. 22, 7.
     33. 23, 24. IV. 1, 10. 2, 47.
     64. 4, 83. 8, 32, 35.
 unusquisque II. 19, 50.
 vobis I. 1, 23. II. 7, 69. 78.
     19, 16. III. 17, 2.
 vobiscum II. 21, 51, 52.
 vocabant II. 11, 21.
 vocales IV. 4, 82.
 vocalis II. 25, 37. *
 vocanda I. 10, 4.
 vocare I. 8, 14. II. 10, 18.
 vocas II. 20, 12.
 vocat II. 25, 6. IV. 9, 38.
 vocatis IV. 8, 33.
 vocato III. 11, 45.
 voce II. 5, 10. 24, 38. III. 2,
     12.
 vocem IV. 7, 11.
 voces I. 5, 1. 13, 3. IV. 5, 46.
 vocet II. 19, 73.
 vocibus I. 4, 18. 10, 10.
 vocis III. 6, 2.
 vocula I. 16, 27.
 volare II. 9, 6.
 volarit II. 23, 20.
 volens III. 22, 17.
 volent I. 14, 14.
 volenti IV. 11, 95.
 voles I. 5, 17. 13, 36. 15, 32.
     IV. 2, 22.
 volet I. 1, 28. II. 18, 80. 25,
     94. III. 2, 50. 14, 14.
 volo II. 8, 13. III. 6, 23.
 Volſanos IV. 2, 4.
 volſi IV. 8, 23.
 volucres I. 2, 14. 20, 30. II.
     16, 31. III. 2, 31. 5, 27.
 volucris II. 16, 5. IV. 5, 10.
 volui II. 22, 23. IV. 8, 28.
 voluisse II. 8, 10.
 voluit I. 6, 25. III. 17, 14. IV.
     3, 60. 4, 92.
 volvitur III. 6, 12.
 volumen I. 1, 6.
 volunt I. 6, 30.
 voluptas I. 10, 3.
 voluptatis II. 22, 36.
 voluta I. 3, 26.
 volutet II. 13, 64.
 vos I. 1, 19, 25, 31. 17, 25, 18,
     19. II. 19, 75. 20, 59. 24,
     42. III. 3, 69. 5, 35. 17, 3.
     25. 20, 15. IV. 4, 58. 9, 33.
     10, 27. 11, 15.
 vota I. 6, 24. 16, 44. 17, 4.
     II. 7, 63. 15, 18. 19, 63. III.
     1, 38. 2, 20. 23, 20. IV. 2,
     17. 3, 17. 6, 42. 12, 7.
 votis I. 10, 4. IV. 6, 18.
 votiva IV. 3, 71.
 votivas II. 21, 62.
 votum II. 20, 49. IV. 1, 97.
 voverat IV. 10, 16.
 vox III. 5, 20. IV. 3, 55.
 urat II. 1, 56.
 uratur IV. 7, 43.
 urbanas IV. 9, 6.
 urbe II. 20, 22. 23, 49. 74, 104.
     24, 19. III. 7, 16. IV. 1, 33.
     2, 60. 4, 45. 73. 7, 84. 8,
     56. 10, 32.
 urbem II. 1, 31. 18, 87. 23,
     52. III. 9, 21.
 urbes III. 16, 51. 21, 5.
 urbi IV. 4, 71.
 urbis IV. 10, 17. 11, 57.
 urbs III. 9, 57.
 urere I. 13, 34. IV. 1, 44.
 urerer II. 18, 88.
 uret II. 2, 54.
 urgeat II. 20, 35. III. 23, 31.
     IV. 5, 74. 11, 28.
 urgebat IV. 4, 16.
 argenti IV. 3, 12.
 urgere IV. 11, 1.
 urgetur I. 14, 6.
 urit IV. 3, 23.
 urite II. 17, 25.
 urna II. 20, 50. III. 10, 13.
     IV. 4, 16. 20. 6, 4. 11, 19.
     28, 49.
 urnis II. 1, 69.
 urſa II. 21, 25.
 uſquam II. 20, 41.
 uſque II. 7, 39. 23, 53. 54. IV.
     5, 48.
 uſſit III. 13, 13.
 uſta IV. 1, 28.
 uſtus III. 13, 46. IV. 3, 10.
 uſu IV. 7, 75.
 uſus III. 22, 3. IV. 2, 63.
 ut
 Rrr 3

I N D E X I.

at I. 1, 18. 3, 20. 6, 15. 7, 5.
 8, 4. 19. 9, 24. 11, 15. 12,
 8. 15, 8. 20, 36. 16, 39. 17,
 24. 18, 11. 15. 19, 6. 20, 21.
 45. II. 1, 10. 18. 20, 49. 50.
 2, 21. 22, 28. 7, 5. 8, 25. 9,
 24. 10, 5. 7. 12, 26. 13, 14.
 56. 62. 84. 14, 29. 15, 31.
 18, 40. 54, 58. 19, 34. 22,
 37. 23, 19. 20, 107. 113, 24.
 35. 25, 34. 35. 57. 69. III.
 1, 40. 2, 19. 38. 49. 5, 39. 48.
 60. 6, 14. 8, 17. 9, 12. 19.
 22. 11, 57. 13, 5. 14, 6. 14.
 20, 2. 23, 6. IV. 1, 63. 23, 6.
 2, 55. 3, 10. 4, 45. 5, 15.
 11, 80.
 utar IV. 8, 81.
 utcumque II. 21, 33.
 utere IV. 5, 29. 58.
 úteri IV. 1, 96.
 uterque I. 3, 74. 4, 16. II. 6,
 2. 7, 88. 16, 16. 19, 30. 78.
 IV. 10, 36.
 uti I. 15, 24. II. 18, 35. 65.
 utilis III. 7, 19. 11, 65. IV.
 1, 138. 5, 31.

utinam I. 3, 39. 8, 9. 9, 8. 11,
 2. 16, 27. II. 2, 67. 7, 29.
 10, 43. 11, 15. 12, 25. 13,
 19. 19, 13. 23, 37. 24, 3.
 III. 11, 59. IV. 3, 45. 4, 31.
 49.
 utraque II. 19, 80. III. 2, 36.
 13, 24. IV. 11, 32.
 utramque IV. 8, 36. 11, 46.
 utrimque II. 20, 66.
 utroque II. 9, 10. 13, 60. III.
 7, 53. 15, 12.
 utroque I. 13, 20.
 utrumque III. 20, 22.
 uva II. 25, 78. III. 15, 18. IV.
 2, 13.
 uvas II. 24, 27. III. 11, 31.
 vulgares I. 13, 11.
 vulgari III. 22, 8.
 vulgi II. 18, 51. III. 3, 14.
 vulgo I. 2, 23. II. 13, 25.
 vulgus III. 14, 26.
 vulnera II. 1, 44. 25, 92. III.
 6, 21. 12, 8. 20, 32. 23, 18.
 IV. 4, 28.
 vulnere I. 1, 13. II. 9, 12.
 vulneribus III. 9, 6.

vulneris II. 19, 82.
 vulnus II. 1, 65. 18, 7.
 vult II. 2, 51.
 vultu II. 8, 13. 18, 11. 19,
 53. IV. 6, 33.
 vultum II. 18, 65. III. 16, 9.
 IV. 3, 27. 8, 57.
 vultus IV. 9, 45.
 uxor II. 6, 21. 22. 21, 24. III.
 10, 37.
 uxorem II. 17, 4. 23, 113.
 uxorum III. 11, 18.

X.

Xerxis II. 1, 22.

Z.

Zephyri I. 18, 2.
 Zephyro I. 16, 34.
 Zethes I. 20, 26.
 Zethi III. 13, 41.
 Zethum III. 13, 19.
 zmaragdos II. 13, 43.
 zonis IV. 1, 104.

IN.

INDEX II.

AUCTORUM,

Qui

in NOTIS ad PROPRIETIUM,

laudantur, illustrantur, corriguntur, notantur.

A.

A *Courfius* (*Mariangelus*) 213, b.
Acidalius (*Valens*) 206, b. 260, a.
 336, b. 340, b.
Acro (*Helenius*) 10, b. 30, b. 83, a.
 188, a. 245, b. 258, a. 265, b. 341, b.
 384, b. 388, b. 401, a.
Ardianus (*Valerius*) 11, a. 159, b.
Atlianus 8, b. 100, a. 135, a. 235, b. 240, b.
 381, a. 390, b.
Africanus 70, b. 233, b.
Agron Academicus 288, b.
Agratius 282, a.
Alardus (*Lampertus*) notatus 44, b. 108, a. b.
Albinovanus (*Pedo*) 11, b. 78, b. 79, b. 85, b.
 116, b. 173, b. 197, b. 220, a. 224, a. 227, a.
 259, a. b. 263, b. 270, a. 276, a. 338, a.
 387, b. 388, a. 394, a. 403, b. 414, b. 421, a.
 423, b.
Altricus 94, b. 108, b.
Alciatus (*Andreas*) 346, a.
Amaltheus (*Jo. Baptista*) laudatus 76, a. 144, a.
 243, a.
Amaltheus (*Hieronymus*) laudatus 144, b.
Amen (*Benedictus*) 246, b.
Andronicus (*Livius*) 284, b. 383, b.
Angeriani (*Hieronymi*) laus & triste fatum
 23, a.
Annaeus (*Cornutus*) 47, b.
Anselmus (*Georgius*) laudatus 198, b. 219, b.
Aphrodisiensis (*Alexander*) 124, b.
Apollodorus 194, b. 199, b.
Apollonius Rhodius vide *Rhodius*.
Apulejus 32, a. 58, a. 67, b. 75, b. 82, b. 83, a.
 84, a. 85, b. 90, b. 97, b. 110, b. 112, b. 132, a.

137, b. 147, a. 150, a. 158, b. 159, a. 162, a.
 163, b. 173, a. 182, a. 185, b. 188, a. 212, b.
 235, b. 296, a. 297, a. 250, a. 254, b.
 259, b. 265, a. 284, b. 311, a. 340, b.
 347, b. 353, b. 365, a. 367, b. 369, a.
 372, b. 377, a. 382, b. 383, a. 413, b.
 414, b.
Aristofus (*Ludovicus*) laudatus 66, a.
Aristaenus 54, a. 55, b. 66, a. 186, b.
Arnobius 100, b. 250, a. 288, b. 350, a. 413, b.
Artemidorus 237, a.
Asconius 99, a. 303, b. 341, b. 385, b. 416, b.
Athenaeus 33, a. 100, b. 194, a. 211, a. 246, a.
 288, b. 406, a.
Assius 83, b. 128, a. 145, a. 241, b. 267, a.
 371, b. 385, b. 407, b. 417, a.
Avantius (*Hieronymus*) 116, a. 234, b. 257, b.
Auctor Dialogi de Graecis 79, a. 87, b.
Augustinus (*Ammonius*) 154, a. 200, b.
Auratus (*Joannes*) 71, a. 72, a. b. 286, a.
Asconius 87, b. 95, b. 162, b. 185, b. 213, b.
 221, b. 266, b. 290, a. b. 307, a. 322, b.
 323, b. 325, a. 379, a.

B.

Baelius (*Petrus*) 172, a.
Bajuleus (*Adrianus*) notatus 49, a.
Barbara Taurella, poetria Itala 343, b.
Barbarus (*Hermolaus*) laudatus 7, a. 64, a.
 74, a. notatus 69, b. 369, a.
Bargaeus (*Petrus Angelius*) 66, b. 264, a.
Barrus (*Joannes de*) 315, b.
Barthius (*Caspar*) 3, a. b. 4, a. 7, a. 8, a. 9, a.
 12, a. 17, a. 49, b. 55, a. 61, b. 63, b. 89, a.
 95, b. 106, a. 108, b. 112, b. 116, b. 152, b.
 180,

I N D E X II.

- 160, b. 167, a. 178, a. 182, b. 189, b.
 202, b. 203, a. 204, a. 205, a. 207, a. b.
 212, b. 216, b. notatus 6, b. 11, b.
 16, b. 25, b. 31, b. 47, a. 61, b. 62, a.
 158, a. 324, b. 355, b. laudatus 25, b.
 46, b. 129, a. 137, a. 186, b. 274, b.
 380, b.
Baudius (*Dominicus*) laudatus 88, b. 103, a.
 111, b. 122, b. 312, b.
Bauhufius (*Bernardus*) 418, a.
Bauldrit (*Paulus*) 88, a. 198, b. 199, b.
Becanus (*Gulielmus*) 65, b.
Beda 98, b.
Behotius (*Adrianus*) 128, a. b. 139, a. 181, b.
 420, b.
Bellonius (*Petrus*) 268, b.
Bendinellus (*Antonius*) 381, a.
Benedictus (*Joannes*) 245, b.
Benivolus (*Guido Card.*) 370, b.
Benius (*Tryphon*) laudatus 219, a.
Bernartius (*Joannes*) 93, a. 154, b. 293, b.
Beroldus laudatus 194, a. 212, a. 222, b.
 363, a. 406, b. 410, a. 414, b. 420, b. no-
 tatus 24, a. 26, b. 65, a. 77, b. 86, a.
 127, a. 128, a. 129, a. 162, a. 183, b. 201, a.
 254, b. 368, a. 369, a. 380, a.
Berealdus (*Philippus*) 3, a. 7, a. 8, a. 11, b.
 102, a. 22, b. 163, a. 170, a. 203, a. 254, b.
 353, b.
Bocaius (*Joannes*) laudatus 78, a.
Boëthius 204, a. 231, b. 265, a.
Boissardus (*Joannes Jacobus*) 18, a. 116, b.
 135, a. 159, a. 271, b. 368, b. 381, b.
 387, b. 395, a.
Bonciarius (*M. Antonius*) 393, b.
Bonifacius (*Balthazar*) 286, a.
Brantius (*Caspar*) 324, a. 415, b.
Brissomius (*Bernardus*) 114, b. 251, b. 307, b.
Britannicus (*Joannes*) 187, b.
Brodacus (*Joannes*) 7, a. 44, b. 99, a.
Buchnerus (*Augustus*) 234, b. 331, b.
Buhursius (*Dominicus*) notatus 353, a.
Burmansius (*Petrus*) laudatus 22, a.
Byzantius (*Stephanus*) 258, a.
- C.**
- Caecilius** 237, a.
Caecina 41, b.
Caelius (*Ludovicus*) 24, a. 159, b. 181, b.
 230, b. 416, a. 165, b.
Caesar 4, a. 13, b. 22, a. 24, a. 38, a. 51, a.
 86, a. 96, a. 105, a. 140, a. 141, b. 148, a.
 166, b. 168, a. 212, b. 222, b. 223, a.
- 267, b. 270, b. 338, a. 411, b. 412, a. cor-
 rectus 252, b.
Cagnatus (*Marsilius*) 348, a.
Calcagninus (*Collinus*) laudatus 111, b. 347, b.
Caldarinus (*Dominicus*) 1, a. 74, a.
Calpurnius 66, b. 354, a.
Calvus (*Licinius*) tentatus 74, b.
Camerarius (*Philippus*) 188, b.
Canserus (*Gulielmus*) 5, a. 26, b. 110, b.
 203, a. 206, b. 221, a. 264, a. 286, a.
 316, b.
Capella (*Martianus*) 94, a. b.
Caper 367, b.
Carrio (*Ludovicus*) 232, a.
Casa (*Joannes*) laudatus 127, b.
Casauobonus (*Iffacus*) laudatus 61, a. 192, a.
 223, a. 262, b. 338, b.
Casellius (*Janus Durandus*) 364, b. 379, a.
Castilio (*Josephus*) 192, a. 331, a. 352, a.
 406, b.
Castilionius (*Balthazar*) laudatus 45, a. 279, a.
 343, a. 377, a.
Cato 2, a. 33, a. 283, a. 384, a.
Catullus 3, a. 12, b. 13, b. 17, a. 26, a. b.
 32, a. b. 34, a. 36, b. 41, b. 45, b. 48, a. b.
 51, a. b. 62, a. 63, b. 77, a. 78, a. 87, b. 91, a.
 111, a. 112, a. b. 114, b. 115, b. 121, b.
 126, b. 132, b. 136, a. 149, b. 152, b.
 159, b. 166, a. 175, a. 180, b. 190, b.
 192, a. 219, a. 238, a. 252, b. 281, b.
 295, a. 306, a. 319, a. b. 323, a. 328, b.
 355, a. 367, a. b. 371, a. 391, a. 404, b.
 405, a. correctus 319, a.
Corda (*Jo. Ludovicus de la*) laudatus 3, b.
 102, b. 174, b. 188, b. 189, a. 214, a.
 402, b.
Ceretus (*Daniel*) laudatus 8, b.
Cervinus (*Marcellus*) 366, a.
Charisius (*Fl. Sospater*) 74, b. 122, b. 127, b.
 128, b. 147, b. 174, b. 200, b. 217, a. 268, b.
 309, a. 357, a. 408, a.
Cheuraeus (*Urbanus*) 173, b.
Cicero 2, a. 11, a. b. 13, b. 14, b. 22, a. 35, a. b.
 36, a. b. 37, a. 38, a. b. 41, b. 42, b. 43, b.
 46, b. 51, a. 54, a. 55, a. b. 63, b. 64, a.
 65, b. 67, b. 68, b. 74, b. 80, b. 86, b.
 87, b. 91, a. b. 92, a. 95, a. 96, a. 99, a. b.
 105, a. 106, a. 109, b. 113, b. 114, a.
 115, a. b. 117, b. 118, a. 121, a. b. 123, b.
 129, b. 131, a. 132, a. 137, b. 139, b.
 140, a. 145, a. 148, b. 155, a. b. 156, b.
 157, a. 158, b. 165, a. b. 166, a. 169, a. 173, b.
 174, a. b. 181, b. 184, b. 185, b. 193, a.
 194, a. 195, a. 196, a. 198, a. 199, a. 200, b.
 207, b. 212, a. 213, b. 214, b. 219, a.
 224, a.

I N D E X II.

224, a. b. 225, a. 227, a. b. 233, a. b. 237, b. 241, a. 245, b. 246, a. 251, a. 254, b. 255, a. 256, b. 257, a. 258, a. 262, b. 266, b. 267, b. 268, a. 270, b. 271, a. 274, a. 275, a. b. 277, b. 281, a. 284, a. 285, a. 287, a. 289, b. 290, b. 294, b. 296, b. 297, a. 303, b. 306, a. b. 310, a. 311, a. b. 316, b. 322, a. 324, b. 330, a. 333, a. b. 334, a. 335, a. 338, a. 344, a. 346, b. 352, b. 353, b. 354, b. 355, a. 359, b. 362, a. 364, b. 366, b. 367, a. b. 373, b. 374, b. 375, b. 378, b. 379, b. 381, b. 382, a. 385, a. b. 387, b. 391, b. 392, b. 393, b. 394, a. 395, b. 397, a. b. 398, a. 399, a. 407, a. 414, a. 416, a. b. 417, a. b. 419, a. b. 421, a. b. 422, a. b. correctus 213, b.
Ciofanus (*Hercules*) 98, b.
Claudianus 8, b. 27, a. 75, a. 83, a. 111, b. 112, b. 125, a. 138, b. 143, b. 162, b. 223, a. 230, b. 240, b. 263, b. 273, b. 274, b. 276, b. 278, a. b. 282, b. 287, a. 333, a. 346, a. 347, b. 388, b. 391, b. 398, b. 401, a. 411, a. 416, b.
Cluverius (*Philippus*) 411, a.
Colomesius (*Paulus*) notatus 343, b.
Colvius (*Petrus*) 418, b.
Columbus (*Joannes*) 88, a.
Columella 17, b. 197, b. 206, b. 244, a. 255, a. 257, b. 281, b. 340, b. 379, a. 388, a. 410, b.
Comes (*Natalis*) 216, b.
Corippus 75, a.
Cornelius (*Annaeus*) 187, b. 188, a.
Corradus (*Marius*) 176, a.
Corfalus (*Andreas*) 315, b.
Crucius (*Carolus*) laudatus 263, b.
Crunquius (*Jacobus*) 42, b.
Curio (*Caecilius Secundus*) 343, b. 344, a.
Curtius 3, b. 20, b. 99, b. 161, a. 232, b. 255, b. 280, b. 328, a.
Cuspinianus (*Joannes*) 179, b.

D.

Dacerius (*Andreas*) laudatus 57, a. 79, b. 170, a. 324, b. notatus 57, b. 79, b. 254, b.
Daniel (*Petrus*) 2, a.
Daumius (*Christianus*) 403, a.
Dauquius (*Claudius*) 18, b. 80, a. 95, a. 141, a. 150, a. 372, a. 390, a.
Delrius (*Martinus*) laudatus 32, b. 44, a. 165, b. 194, a. 268, b. 345, a. 360, a. 389, b.

Demosthenes (*Thomas*) 80, a. 250, a. 369, b. 387, a.
Dio 22, a. 273, a.
Diomedes 254, a.
Dioscorides 7, b.
Donatus 19, a. 43, a. 63, a. 74, b. 104, a. 110, a. 113, b. 139, b. 140, a. 143, a. 233, b. 241, a. 304, a. 315, b. 346, b. 396, b. 403, b. 404, b. 414, a. correctus 55, a.
Donatus (*Alexander*) 394, a.
Donatus (*Marcellus*) 398, b.
Donnola (*Thaddaeus*) 2, a.
Douza (*Janus F.*) 3, a. 11, b. 15, b. 34, a. 36, b. 41, b. 66, b. 78, a. 93, b. 101, b. 128, b. 191, a. 222, b.
Douza (*Janus P.*) 5, a. b. 11, b. 12, b. 13, a. 47, b. 48, a. 61, b. 71, a. 109, a. 206, b. 207, a. 234, a. non probatus 62, a. laudatus 100, a. 184, b. 241, a. 242, a. 273, a. 344, a. 378, b. 379, b.
Dracensius 55, a.

E.

Egnatius (*Baptista*) 66, b.
Emmenessius (*Jacobus*) 81, b.
Ennius 21, b. 71, a. 77, a. 89, a. 125, b. 141, b. 205, a. 329, a. 347, b. 348, a.
Eobannus Haffus 109, b.
Erasmus (*Desiderius*) 24, a. 182, a. 251, b. 260, b. 308, a.
Erythraeus (*Nicolaus*) 41, a. 53, b. 112, b. 200, a. 208, a. 216, b. 217, a. 287, b. 293, a. 414, b.
Euanthes 361, a.
Eustathius 386, a.

F.

Faber (*Petrus*) 7, a.
Faber (*Tanaquillus*) 11, a. 198, a.
Fabricius (*Georgius*) 69, b. 417, b. laudatus 81, b. 88, b. 256, a. 350, b.
Farnabius (*Thomas*) 242, a.
Fasitellus (*Honoratus*) laudatus 216, b.
Fasli Capitolini 411, b.
Favellus (*Hugo*) 415, a.
Favorinus (*Augustinus*) laudatus 273, a.
Felix (*M. Minucius*) 15, b. 24, b. 37, a. 93, a. 124, b. 149, a. 167, b. 180, b. 192, b. 198, b. 200, a. 229, b. 265, a. 266, b. 271, b.
Sff a. 275,

I N D E X H.

a. 275, a. 301, b. 317, a. 348, b. 356, a. 362, a. 368, a. 409, a. 420, a. tentatus 69, a.
Ferrarius (Octavius) 340, a.
Festus (Avienus) 36, a. 49, b. 95, a. 159, a. 167, a. 221, a. 264, b. 284, a. 294, b. 308, a. 312, a. 321, b. 324, a. b. 327, b. 329, a. 338, a. 351, a. 360, a. 362, a. 373, a. 398, a. 411, b. 412, b.
Firmicus (Julius) 95, b. 178, a. 196, b.
Flaccus (Valerius) 12, b. 18, b. 41, a. 43, a. b. 48, a. 68, b. 73, b. 78, b. 85, a. 91, a. 111, a. 113, b. 114, b. 143, a. 151, b. 152, a. 154, a. 168, b. 176, b. 192, b. 216, b. 245, a. 262, a. b. 264, b. 275, b. 276, b. 288, a. b. 290, b. 307, a. 373, a. 375, a. 377, b. a Gronovio patre correctus 53, b.
Flamininus (M. Ausonius) laudatus 19, a. 65, b. 76, a. 144, a. 189, b. 297, b. 313, b. 383, a.
Flavius (Blondus) 331, a.
Flavius (Ptolomaeus) 206, a.
Floridus (Franciscus) 118, a.
Florus 52, b. 88, b. 140, a. b. 225, b. 227, b. 255, b. 262, b. 268, a. 270, a. 271, b. 272, a. 274, a. 275, b. 284, a. 312, b. 317, b. 329, b. 338, a. 370, b. 410, a. 411, b. 412, a. correctus 256, a.
Fonsequus (Jo. Baptista) 15, a.
Fracastorius (Hieronymus) laudatus 27, b. 41, a. 51, b. 149, b. 377, b.
Franciscus (Petrus) laudatus 50, b. 51, b. 88, a. 188, b. 194, a. 202, b. 256, a. 275, a. 339, b. 340, b. 370, b. 400, a. 413, a.
Fruiterius (Lucas) notatus 21, b. laudatus 185, a. 200, b. 317, b. 405, b.
Fulgensius 2, a. 94, a.
Fulgosius (Baptista) 118, b.

G.

Galenus Imperator 17, a. 133, b.
Gallus Confessor 167, b. 271, a.
Gallus (Cornelius) 1, b. 209, b.
Gassendus (Petrus) 329, a.
Gauricus (Pomponius) 210, a.
Gebhardus (Janus) laudatus 3, a. 4, a. 5, b. 6, b. 8, a. 10, b. 12, a. 16, b. 17, a. 18, a. 21, b. 33, b. 35, b. 37, a. 67, a. 75, b. 84, b. 88, a. 90, a. 92, b. 93, a. 112, b. 114, a. 141, a. 151, a. 160, a. 165, a. notatus 16, b. 27, a. 28, a. 34, a. 38, b.

59, a. 95, a. 96, b. 113, a. 139, b. 156, a. 168, b. 174, a. 179, a. 185, b. 191, a. 200, a. 202, b. 207, b. 211, b. 215, a. 219, b. 222, a. b. 223, a. 228, a. 232, a. 244, a. 286, a. 305, a. 344, b. 362, b. 401, b. 414, b. 418, a.
Gellius (Aulus) 24, a. 41, a. 47, b. 83, b. 99, b. 100, a. 112, a. 159, b. 186, a. 194, a. 205, a. 236, a. 275, a. 287, a. 303, b. 312, b. 322, a. 329, b. 348, a. b. 352, a. 380, a. 394, b. 413, b.
Gensilis (Scipio) 160, a.
Germanicus Caesar 36, a. 385, a.
Gevarcius (Casperius) laudatus 32, b.
Gifanius (Obertus) 64, b. 93, a. b. 95, a. 195, a. 221, a. 329, a. 350, a. 367, b. 388, b. 395, b.
Glonerus (Samuel) 325, b.
Glossae Philoxeni & Isidori 4, b.
Gorlaeus (Abrahamus) 4, a. 75, a. 340, b. 375, b. 376, a.
Goropius (Joannes) 247, b. 337, a. b.
Graevius (Jo. Georgius) laudatus 42, b. 50, a. 114, a. 130, b. 270, b.
Grangaens (Isaacus) notatus 117, a.
Gratius 296, a. 327, a.
Grentememilius (Palmerius) laudatus 294, b.
Gronovius (Jacobus) 36, b. 113, b. 220, b. 227, b. 274, b. 309, b.
Gronovius (Jo. Fredericus) laudatus 11, b. 12, a. b. 29, b. 38, a. 45, b. 53, b. 55, a. 72, a. b. 73, a. 74, a. 88, b. 93, a. 100, b. 108, b. 127, a. 130, a. 180, b. 192, a. 222, b. 226, b. 232, a. 241, b. 244, a. 260, b. 290, b. 305, a. 316, b. 324, a. 349, b. 354, a. 361, b. 363, b. 365, a. 392, b. 394, b. 411, a. 414, b. 416, b. non probatus 58, a. 158, a. 365, b.
Grotius (Hugo) laudatus 215, b. 220, b.
Grueterius (Janus) 32, a. 36, a. 63, a. 69, a. 74, a. 81, b. 104, a. 150, b. 192, a. 196, a. 217, b. 245, b. 259, a. 270, b. 274, b. 275, a. 288, a. 321, a. 327, b. 330, a. 337, a. 341, b. 343, b. 382, a. 384, a. 387, b. 390, b. 391, a. 400, a. 414, a. 415, b.
Gudius (Marquardus) 88, a. 141, a. 300, b.
Gutocardinus (Franciscus) 396, b.
Gulielmiae (Janus) 93, b. 106, b. 225, a. 228, b.
Guyetus (Franciscus) 4, a. b. 5, a. b. 6, a. 8, a. 13, a. 44, a. 46, a. 61, a. 71, b. notatus 71, b.
Gyraldas (Lilius Gregorius) 90, a. 101, a. 194, a. 202, b.

H.

I N D E X II.

H.

Halicarnassus (Dionysius) 167, a. 327, a. 351, a.
Harduinus (Joannes) 7, b. 267, b. notatus 223, b.
Heinsius (Nicolaus) 4, b. 8, a. 9, b. 13, b. 14, b. 15, b. 18, b. 22, a. 31, a. 43, a. b. 47, b. 51, b. 52, a. 53, a. 59, a. 73, a. b. 75, a. 82, b. 83, a. 89, b. 92, b. 101, b. 104, a. 105, a. b. 112, a. 113, a. 114, b. 118, a. 126, a. 130, a. 131, a. 132, a. 133, a. 137, b. 142, b. 153, a. 156, a. 158, a. 160, a. 162, a. 165, a. 170, a. b. 171, a. 194, b. 201, b. 205, a. 214, a. 215, b. 222, b. 224, a. 231, b. 234, b. 294, b. 295, a. 331, b. 332, a. 395, b. 403, a. 406, b. laudatus 80, a. 83, a. 106, b. 122, b. 123, b. 138, a. 139, a. 141, a. 148, b. 167, b. 169, b. 175, a. 178, a. 180, b. 185, a. 187, a. 235, a. 237, a. 241, b. 313, b. 332, b. 349, b. 361, b. 364, b. 367, b. 380, b. 398, b. 413, b. 423, a.
Heinsius (Daniel) laudatus 76, b. 117, b. 209, a. 273, b. 298, b. 300, b. 316, a.
Heliodorus 94, b. 356, b.
Hermesianaktes Colophonius 33, a.
Herodotus 271, b. 280, b.
Hieronymus 164, a.
Hirtius 38, a. 262, b. 267, b. 270, b. 310, b.
Homerus 8, b. 54, b. 58, a. 64, b. 90, b. 109, b. 130, b. 143, b. 177, b. 234, a. 238, a. 261, b. 281, b. 286, b. 359, b. 381, a. 396, a.
Hoofsius (Petrus Cornelius) laudatus 5, a. 23, a. 89, b. 103, b. 231, a. 258, b. 323, a.
Hortensius (Lambertus) 244, a.
Horatius 5, a. 6, a. 12, a. 13, a. 14, a. 16, a. b. 17, a. 19, a. 25, a. b. 26, a. 30, a. 33, b. 35, b. 36, b. 37, b. 41, a. 42, b. 43, b. 47, a. 48, b. 49, b. 50, a. 51, a. 53, b. 57, a. b. 61, b. 62, a. 71, b. 75, b. 77, b. 78, b. 79, b. 81, a. 82, b. 84, a. 86, a. b. 87, a. 92, a. 95, a. 96, b. 97, a. 98, a. 109, b. 111, b. 115, b. 116, a. 120, a. b. 121, b. 125, b. 126, a. b. 129, a. 135, a. b. 137, a. 140, b. 144, a. 147, b. 150, a. b. 153, b. 161, b. 162, a. b. 168, a. 176, a. 177, b. 178, b. 180, a. b. 181, a. 186, b. 192, b. 198, a. 200, b. 201, a. 205, b. 206, a. 207, a. 212, a. b. 213, a. 214, a. 215, a. b. 223,

b. 225, b. 227, a. 229, a. 230, b. 234, a. 236, a. b. 238, a. 240, a. b. 245, a. b. 247, a. b. 248, b. 251, b. 252, b. 253, b. 255, b. 259, a. 262, a. 266, a. 267, b. 279, r. b. 282, a. 283, b. 287, a. 288, a. 290, a. b. 291, a. 294, b. 301, b. 304, a. 306, b. 309, a. 310, b. 312, a. 318, a. 323, a. 330, a. 332, a. 334, a. 337, b. 340, b. 341, a. 344, a. b. 345, b. 351, b. 354, b. 360, a. 361, a. 363, b. 364, a. 366, b. 369, b. 371, a. b. 373, a. 375, a. 381, a. b. 388, b. 389, b. 390, a. 401, a. 402, b. 408, a. 413, b. 418, b. 423, b.
Hottomannus (Franciscus) 155, b.
Huetius (Petrus Daniel) 227, a.
Hummelborgius (Gabriel) 181, b.
Hyginus 12, a. 69, a. 72, a. 165, a. 180, a. 194, a. 199, b. 261, b. 268, b. 293, b. 334, b. 386, a.

I.

Inscriptiones 2, b. 18, a. 32, b. 62, b. 63, a. 68, a. 69, a. b. 73, b. 81, b. 97, a. b. 98, a. 104, a. 116, b. 141, a. 153, b. 179, a. 192, a. 196, a. 217, b. 240, b. 259, a. 270, b. 274, b. 288, a. 321, a. 330, a. 341, b. 343, b. 366, b. 368, a. b. 377, b. 381, b. 384, a. 387, b. 388, a. 390, b. 395, a. 400, a. 411, b. 414, a. 415, b. 417, b.
Iovius (Paulus) 7, b. 118, b.
Isidorus (Josephus) 382, b.
Isidorus 4, b.
Juvius (Franciscus) 257, a.
Juvius (Hadrianus) Hornanus 72, b. 93, b. 268, b. 316, a.
Juglius 19, a. 77, a. 80, a. 85, b. 87, a. b. 110, a. 141, b. 213, a. 225, b. 227, b. 260, a. 270, a. 274, a. 276, b. 287, a. 301, a. 310, a. 319, a. 334, b. 409, a. 418, b.
Juvenalis 17, b. 25, b. 28, a. 29, a. b. 41, b. 47, a. 61, b. 85, b. 91, a. 104, b. 113, b. 117, a. 119, b. 128, a. 138, b. 150, a. 165, b. 168, b. 188, a. 193, b. 196, b. 212, b. 228, b. 235, a. 257, b. 284, b. 287, a. 303, a. 319, a. 321, b. 326, b. 329, a. 350, b. 365, a. 371, a. 380, a. 387, b. 391, b. 394, b. 395, b. 422, b.

K.

Kirchmannus (*Joannes*) 28, b. 420, b.
Kühn (*Joach.*) 240, b.

L.

Lactantius 3, b. 67, b. 85, a. 88, a. 102, a. 173, a. 184, a. 198, a. 212, a. 265, a. 269, b. 287, b. 298, b. 325, b.
Laertius (*Diogenes*) 142, b.
Laevius 237, a.
Laetius (*Dionysius*) 11, a. 16, a. 19, b. 24, a. 33, a. 42, b. 95, b. 121, b. 271, b.
Latinius (*Latinus*) 13, a. 14, b.
Latomus (*Joannes*) 118, b.
Leopardus (*Paulus*) 194, a. 246, b.
Lernaeus (*Janus*) 48, a. 78, a.
Liberalis (*Antoninus*) 72, b.
Lindbergius (*Fr.*) 63, b.
Linschotanus (*Jo. Hugo*) 361, a.
Lipsius (*Justus*) 2, a. 9, a. 14, b. 15, b. 18, a. 24, b. 26, b. 33, b. 35, a. b. 46, b. 51, a. 52, a. 65, a. 73, a. 89, a. 103, a. 129, a. 183, b. 189, b. 222, b. 248, a. 301, b. 316, b. 347, b. 417, a. 418, b. 422, a.
Lislaeus (*Hieron. Grosstus*) 232, a.
Livinejus (*Joannes*) 11, b. 12, b. 14, a. b. 23, b. 26, b. 31, b. 35, b. 46, b. 47, a. 52, a. 56, b. 68, b. 72, b. 78, b. 82, a. 90, a. 92, a. 104, a. 117, a. notatus 43, a. 45, b. 49, b. 53, b. 66, a. 74, a. 85, b. 132, b. 135, a. 178, a.
Livius 17, b. 24, a. 44, b. 53, b. 117, b. 124, a. 174, b. 234, a. 241, b. 258, b. 284, a. 324, b. 329, a. 337, a. 353, a. 366, b. 391, a. 408, b. 410, a. 412, b. 418, b.
Loënsis (*Jac. Nicolaus*) laudatus 204, a. 207, b. 231, b. 234, b. 345, a.
Longolus (*Christophorus*) 408, a.
Lotichius (*Petrus*) laudatus & notatus 30, b. laudatus 37, a. 60, b. 297, b. 356, b. 386, b.
Lucanus 10, b. 14, a. 30, a. 52, b. 61, b. 73, a. 75, a. 82, b. 88, a. 98, b. 104, b. 118, a. 125, a. 129, a. 148, a. 153, b. 176, a. 223, b. 224, b. 226, a. 235, b. 237, a. 244, a. 245, a. 259, a. 262, b. 264, a. 272, b. 310, a. 321, b. 344, b. 360, a. 361, b. 369, a. 371, b. 381, b. 394, a. 410, a. b.

Lucianus 216, a. 234, b. 384, a.
Lucilius 23, b. 134, a. 159, a. 206, b. 207, a. 216, a. 232, a. 235, b. 254, a. 292, b. 334, b. 359, b. 392, b. tentatus 334, b.
Lucretius 11, a. 17, a. 18, b. 29, b. 35, b. 38, b. 44, a. 65, b. 70, a. 85, a. 87, b. 136, a. 140, a. 141, b. 142, a. b. 145, a. b. 149, a. 155, a. 158, b. 159, a. 161, b. 173, b. 180, a. 182, a. 196, a. 217, a. 220, b. 230, b. 234, b. 240, a. 246, a. b. 247, a. 250, b. 253, a. 267, a. 289, a. 308, a. 311, b. 312, a. 329, b. 344, b. 346, a. 348, a. 364, a. 369, a. 377, a. 380, b. 395, a. 398, a. 422, a.
Luiginus (*Franciscus*) 77, a.
Lucatus 50, a. 153, a. 154, a. 155, a. 157, a. 173, b. 199, b. 204, a. 288, b. 291, b. 294, a. 299, a. 331, a. 356, a. 372, a. 389, a. 413, b.

M.

Macer (*Baebius*) 375, b.
Macrobius 90, b. 99, b. 141, a. 190, b. 307, b. 336, a. 348, b. 400, a. 401, a.
Magius (*Hieronymus*) 108, b. 370, a.
Malaspina (*Leonardus*) 128, b. 245, b.
Malherba (*Franciscus*) 147, b. 155, b. 218, b.
Mancinellus (*Antonius*) 390, b.
Manilius 44, a. 104, b. 144, a. 218, a. 332, b. a. Scaligero correctus 53, a.
Manutius (*Paulus*) laudatus 155, b. 312, a. 386, a. 411, a.
----- Aldus 20, a.
Marcellinus (*Ammianus*) 402, a.
Marcellius (*Theodorus*) 3, a. 16, b. 170, b. 248, a. 258, a. laudatus 44, b.
Marinus (*Jo. Baptista*) 307, a.
Marollius (*Michael*) Gallicus Propertii interpretes 16, a. notatus 27, b. 30, a. b. 34, b. 40, a. 56, a. 62, a. 64, b. 146, b. 158, a. 169, a. 185, a. 205, b. 206, b. 208, b. 226, a. 241, a. 252, a. 259, b. 291, a. 305, a. 340, a. 349, a. 353, a. 360, b. 364, a. 393, a.
Marius (*Domitius*) 81, a.
Martialis 1, b. 6, b. 29, b. 35, b. 44, a. 53, a. 78, a. 94, a. 106, b. 107, a. 127, a. 133, b. 134, a. b. 148, b. 159, b. 162, b. 163, a. 195, b. 205, b. 211, a. 216, a. 222, b. 248, b. 307, a. 308, b. 309, a. 330, b. 346, a. 350, a. 365, a. 367, b. 383, a. 384, b. 389, a. 396, a. 415, b.

Mm.

I N D E X II.

Martius (Galeottus) 325, a. 326, a.
Marullus (Michael) 124, b.
Massius (Jo. Marini) 316, b.
Maurns (Terentianus) 8, a.
Maximianus poeta 134, a.
Meibomius (Henricus) 254, a. 255, a.
Adela (Pomponius) 73, a. 197, b. 225, b. 269, b. 280, b. 314, a. 344, b. 361, a. 373, b. 412, a.
Menagius (Aegidius) laudatus 45, a. 106, b. 155, b. notatus 389, b. 374, a.
Mercerus (Jofias) 6, b.
Mensius (Joannes) 9, a. 242, a. notatus 415, a.
Michaelius (Petrus) 243, a. 407, a.
Micyllus (Jacobus) 394, a.
Minuzzi, Italus poeta 147, a.
Misson (Maximus) 152, a.
Modius (Franciscus) 14, b. 35, b. 38, a. 85, a. 228, a. 332, b. 379, a. 418, b.
Mofa (Franc. Marini) 297, a. b.
Munckerus (Thomas) 199, b. 295, b.
Muretus (M. Antonius) 4, a. 7, a. 8, a. 13, a. 14, a. 46, a. 54, b. notatus 72, a.

N.

Naeuius 128, a.
Nannius (Petrus) 294, b.
Neapolis (Carolus) 170, a. 406, b.
Nemesianus (Olympius) 328, b.
Nepos 13, b. 24, a. 59, a. 87, b. 93, a. 96, a. 98, a. 132, a. 140, b. 145, b. 149, a. 155, a. b. 166, b. 273, a. 275, b. 316, b. 318, a. 352, b. 365, a.
Nicaenensis (Parthenius) 358, a.
Nicaender 75, b.
Nonius 6, b. 36, b. 89, a. 134, a. 159, a. 183, a. 200, b. 224, a. 327, a. 340, a. 367, b. 380, a. 407, b. 414, a.
Nonius (Ferdinandus) 278, a.
Norifius (Henricus) laudatus 120, b. 200, a.

O.

Obrechtus (Ulricus) laudatus 253, b.
Obsequens (Julius) tentatus 402, b.
Orosius (Paulus) 80, b.
Orpheus 62, b.
Orosius (Hieronymus) 316, a.
Ovidius 3, b. 4, a. b. 6, a. 8, b. 11, b. 12, a.

b. 16, b. 17, b. 21, a. b. 22, b. 23, a. b. 24, a. b. 27, a. 28, a. b. 29, a. 30, a. 33, a. b. 34, a. b. 38, b. 39, b. 40, a. 41, b. 42, b. 44, b. 45, a. b. 47, a. 48, b. 50, b. 52, b. 53, a. 54, b. 55, a. 57, b. 58, a. 59, a. b. 60, a. 61, a. 63, b. 66, a. 67, a. 71, b. 73, a. 74, b. 75, b. 78, a. 79, a. b. 80, b. 81, a. b. 84, a. b. 86, a. b. 87, a. 88, a. 89, a. 90, b. 94, a. b. 95, a. 96, b. 97, b. 98, a. b. 101, b. 102, a. 103, b. 104, b. 105, b. 106, b. 107, a. b. 109, a. 110, a. 111, b. 112, b. 113, b. 114, a. 116, a. 117, b. 123, b. 124, a. 126, a. 129, b. 131, b. 132, a. 133, a. 135, b. 138, a. 139, a. 140, b. 142, a. b. 143, a. 144, a. 145, b. 147, b. 149, a. 150, a. b. 151, a. 156, b. 157, a. 160, a. b. 162, a. b. 163, a. b. 167, b. 168, a. b. 169, a. b. 172, b. 173, b. 175, b. 176, a. 177, a. b. 180, a. b. 181, a. b. 182, a. b. 185, b. 187, a. b. 190, b. 194, a. b. 195, a. b. 196, b. 198, b. 199, b. 200, b. 203, b. 206, a. 208, a. 209, a. 211, a. 212, a. 214, a. b. 215, a. 216, a. 217, a. 219, a. 220, a. b. 221, a. 222, a. 224, a. 225, a. 226, a. 227, b. 229, a. 231, a. 237, b. 239, a. b. 241, a. b. 242, b. 243, a. b. 244, b. 247, a. b. 248, a. 250, a. b. 251, a. b. 252, a. b. 253, a. 255, a. 256, b. 260, a. b. 261, a. 263, a. 264, b. 266, a. 270, a. 272, a. 278, a. 281, b. 282, a. 285, a. 286, a. b. 288, a. 290, a. 292, a. b. 294, a. 296, a. 297, a. 298, a. 299, a. b. 302, a. b. 305, b. 306, a. b. 307, b. 310, a. 312, b. 316, b. 318, a. b. 319, a. b. 321, a. b. 322, b. 326, a. b. 329, b. 330, b. 332, a. b. 333, b. 336, b. 338, a. 340, a. 341, a. 342, a. b. 343, a. 344, a. 345, a. b. 346, b. 347, a. b. 349, b. 350, a. 354, a. 355, b. 356, a. 359, a. b. 360, a. 361, a. b. 364, b. 365, a. b. 368, a. b. 369, a. 372, b. 378, a. 386, b. 388, b. 389, b. 391, b. 393, a. 395, b. 397, b. 399, b. 400, b. 403, b. 404, a. b. 409, b. 410, b. 415, a. 418, a. 420, a. 423, b.

P.

Pacatus (Latinus) 272, a.
Pacuvius 60, b. 334, a. 391, a. 416, b.
Palingenius (Marcellus) notatus 36, b. 171, a. b. 231, a.
Palmerius (Janus Mellerus) 5, a. 6, b. 8, a. 9, a. 11, b. 21, b. 22, b. 28, a. b. 35, b. 46, a. 48, a.

Sff 3

I N D E X II.

- a. 48, a. 60, b. 65, a. 66, a. 68, a. 78, b.
99, a. 107, b. 122, a. 125, b. 126, b. 136,
b. 147, a. 153, a. 159, b. 170, b. 180, a.
185, a. 187, b. 221, b.
- Pannonius* (*Janus*) 276, b.
- Pantagathus* (*Officiarius*) 416, a.
- Panvynius* (*Onuphrius*) 171, a. 340, a.
- Papirianus* 98, b.
- Paracus* (*Philippus*) 232, a.
- Parthasius* (*Janus*) laudatus 9, b. 159, b.
190, a. 246, b. 247, b. 298, b. 382, a.
- Parthenius* (*Anthonius*) 194, b. 403, a.
- Pasforatus* (*Joannes*) 2, a. 3, a. 5, a. 6, a. 8,
a. 12, a. 13, a. b. 14, b. 16, b. 18, a. 22,
b. 24, b. 28, b. 30, b. 32, b. 34, a. 35, b.
37, b. 39, a. b. 40, a. 43, a. 46, b. 50, a.
53, b. 54, a. 55, b. 56, b. 57, a. 59, a.
61, b. 62, a. 63, b. 66, b. 67, a. 70, b. 77,
a. 83, a. 84, b. 85, a. 86, a. 87, b. 88, a.
91, a. 93, b. 94, b. 96, a. b. 97, a. b. 99,
a. 100, a. 104, a. 105, a. 106, b. 107, a.
109, b. 110, b. 112, a. 114, b. 117, b. 128,
a. 129, a. b. 131, b. 132, b. 139, a. 141,
a. 150, a. 152, b. 157, b. 158, a. b. 172,
b. 173, a. b. 174, b. 177, a. b. 178,
a. 180, b. 183, a. 184, b. 189, a. b. 200,
b. 201, b. 214, a. 218, a. 225, a. 232, b.
241, a. 270, a. 316, b. 353, a. 364, b. 382, a.
406, b. laudatus 47, b. 48, a. 49, b. 184,
a. 244, a. notatus 4, b. 9, b. 11, b. 15, a.
21, a. 23, b. 27, b. 30, a. b. 41, b. 46, a.
65, a. 78, a. 90, b. 95, a. 102, b. 109, a.
112, b. 115, b. 117, a. 118, a. 122, b. 124,
a. 135, a. b. 136, b. 148, b. 152, b. 153,
a. 156, a. 163, a. 168, b. 174, a. 179, b.
180, b. 186, a. 190, b. 195, b. 204, a. 205,
b. 206, b. 207, b. 223, b. 227, a. 239, b.
242, a. 248, a. b. 255, b. 259, b. 266, b.
242, a. 248, a. b. 255, b. 259, b. 266, b.
340, a. 387, b. 390, a.
- Paterculus* (*Velleius*) 80, a. 81, b. 167, b.
218, a. 256, a. 271, a. 273, b. 275, b.
319, b. 327, b. 340, b. 353, a. 419, a.
422, a.
- Pausanias* 89, b. 165, a. 194, b. 216, a. 256,
b. 257, a. b. 291, b. 360, b. 386, a.
- Pedianus* (*Africanus*) 78, b. 185, a. 370, a.
- Peirefkius* (*Nicolaus Claudius Fabricius*) 329, a.
- Periegeses* (*Diomyfius*) 89, b.
- Perizonius* (*Jacobus*) laudatus 413, a.
- Perottus* (*Nicolaus*) 327, b.
- Perraltus* (*Carolus*) notatus 25, b. 214, b.
- Perfius* 57, a. 188, a. 211, a.
- Petitus* (*Peirus*) laudatus 302, a.
- Petrarcha* (*Franciscus*) 67, b.
- Petroneus* 2, a. 20, a. 36, a. 37, a. 46, b. 50, b.
55, b. 62, b. 69, a. 93, b. 95, a. 97, a. 112,
b. 118, a. 160, a. b. 162, a. 173, b. 178,
a. 185, b. 188, a. 232, b. 237, a. 244, a.
248, b. 266, a. 306, b. 331, a. 372, b. 378,
b. 379, b. 387, b. 405, a.
- Phaedrus* 93, a. 162, b. 185, b. 207, a. 215,
b. 238, b. 275, b. 290, b. 321, a. 339, b.
363, a. 369, a. 381, b. 395, b. 400, b.
401, a. 406, b.
- Philargyrius* (*Janus*) 8, a. 58, b. 86, b. 148,
a. 152, a. b. 348, b. 391, a. 420, b.
- Phile* 235, b.
- Philoftratus* 84, a. 328, a.
- Philoxenus* 4, b.
- Photius* 80, a. 405, a.
- Picus* (*Joannes*) 125, a.
- Pigbius* (*Stephanus Vinandus*) 63, a. 68, a. 69,
b. 73, b. 104, a. 150, b. 152, a. 259, a.
270, b. 341, b. 366, b.
- Pindarus* 245, b.
- Pius* (*Jo. Baptista*) 337, a. 414, a.
- Plato* 360, b.
- Plautus* 38, a. 45, b. 54, b. 57, b. 60, a. 87,
a. 96, a. b. 114, b. 116, a. 121, b. 137, a.
154, a. 158, a. 161, b. 162, b. 168, b. 179,
b. 184, a. 185, a. 199, a. 200, b. 205, a.
221, a. 249, a. b. 250, b. 280, a. 292, b.
307, a. 308, a. 310, a. 320, a. 323, a. 340,
a. 345, b. 362, a. 363, b. 393, b. 414, a.
- Plinius* 7, a. b. 77, b. 78, a. 82, a. 83, a. 87,
b. 100, a. b. 102, a. 105, b. 118, b. 135,
a. 140, b. 148, a. 162, a. b. 163, a. 173,
a. 182, a. b. 187, b. 188, a. b. 191, b. 217,
b. 222, a. 223, b. 235, a. b. 236, a. 247,
b. 256, b. 257, a. b. 258, a. 259, b. 265,
b. 266, a. 268, a. 275, a. 278, b. 287, b.
298, a. 310, a. 314, b. 316, a. 321, b. 322,
b. 330, b. 338, b. 358, b. 361, b. 362, a.
365, a. 372, a. 375, a. 391, a. 392, b. 393,
a. 400, a.
- Plinius Caecilius* 2, a. 20, b. 59, a. 118, a.
152, a. 200, a. 206, a. b.
- Plutarchus* 57, a. 106, a. 142, b. 351, a. 358,
b. 366, b. 411, a.
- Polemon rhetor* 216, a.
- Politianus* (*Angelus*) laudatus 94, b. 262, a.
331, a. 405, a.
- Pompejus* (*Sextus*) 351, a.
- Pomponius* 301, b. 357, b.
- Pontanus* (*Jo. Joannicus*) 8, a. 9, b. 20, a. 48,
a. 118, b. 122, b. 288, a. 327, b. laudatus
117, b. 142, b. 145, b. 181, a. 195, a. 407, b.
- Pontanus* (*Jo. Ifacius*) 90, b. notatus 145, b.
- Popma* (*Aufonius*) 35, b. 112, a. 258, a.
- Porphyrio* 1, b. 54, b. 91, b. 135, a. 341, b.
Pri-

I N D E X II.

Priscus (Joannes) 123, a.
Priscianus 74, b. 110, a. 160, b. 270, b. 289, a. 291, b. 398, b. 403, a. 408, a.
Probus (M. Valerius) 72, a. b. 137, b. 154, b. 166, b. 195, a. 199, b. 298, b. 357, a. 398, b.
Proclus 26, a.
Prudentius 75, a. 92, a. 295, a. 361, b. 367, b. 383, b. 394, a.
Pulmanus (Theodorus) 42, b.

Q.

Quintilianus 15, a. 26, a. 35, b. 44, b. 58, b. 92, b. 118, a. 188, b. 235, b. 241, b. 256, a. b. 257, b. 258, a. 273, b. 284, b. 311, b. 362, a. 380, b. 399, a. 404, a. 411, a. tentatus 257, a.

R.

Raderus (Matthaeus) 324, b. 327, b. 406, b.
Raeuardus (Jacobus) 93, a.
Rapinus (Renatus) laudatus 66, a. 338, b. notatus 210, b.
Realinus (Bernardinus) 382, a.
Reinesius (Thomas) 32, b. 170, a. 178, b. 240, a. 403, a. 417, b.
Rhodius (Joannes) 365, a.
Rhodius (Apollonius) 72, b. 84, a. 176, a. 290, a.
Rivius (Joannes) 134, a. 195, a.
Roa (Martinus de) 382, a.
Rodellius (Petrus) 255, a.
Rubenius (Philippus) 44, b. 270, a. 289, b. 407, a.
Rupertus (Christophorus Adamus) 413, a.
Rutgersius (Janus) 68, b. 75, b. 412, b.
Rutilius (Bernardinus) 239, b. 278, a. 314, b.

S.

Sabellicus (M. Antonius) 368, a.
Sabinus (Aulus) 343, a.
Sabinus (Franciscus Floridus) 239, b.
de Salas (Gonsalvus) 151, b. 160, b. 234, b. 310, a.
Sallustius 77, a. 79, a. 88, a. 276, a. 301, b.

371, a. 381, b. 409, a.
Salmasius (Glaudianus) 7, a. b. 20, b. 96, a. 125, a. 151, b. 175, a. 265, b. 283, a. 340, a. 392, b.
Salvagnius (Dionysius) 280, a.
Sammarchianus (Scarvola) 199, b.
Siracenus (Joannes Franciscus) laudatus 192, b.
Sarbius (Matth. Cajimirus) laudatus 102, b.
Sannazarus (Aftius Sincerus) laudatus 39, a. 64, b. 176, b. 184, b. 239, a.
Sappho 90, b.
Savaro (Joannes) 109, b. 414, b.
Scaliger (Julius Caesar) 35, b. 57, b. 378, a.
Scaliger (Josephus) 1, a. 2, a. 9, a. b. 11, b. 12, a. b. 21, b. 22, b. 24, a. b. 26, b. 28, b. 29, b. 31, a. 38, a. b. 40, a. b. 47, b. 56, b. 59, b. 63, b. 68, a. 72, a. 74, b. 78, b. 109, a. 113, a. 128, a. 129, a. 156, a. 166, b. 168, a. 170, a. 175, a. 183, b. 188, b. 191, a. 192, a. 198, b. 200, b. 203, a. 205, a. 210, a. 221, a. 341, a. 362, a. 420, b. 423, a. non probatus 58, b. 59, b. 61, a. 67, a. 68, a. 98, b. 107, a. 141, a. 144, b. 195, a.
Schegkii (Jacobus) 80, a. 319, b.
Schoppa (Lucius Joannes) 342, a.
Schoppins (Gaspard) 2, a. 12, a. 35, a. b. 50, a. 87, b. 166, b. 171, a. 237, b. 252, b. 335, a. 343, b. notatus 5, b. 16, b. 31, a. 90, b. 92, b. 139, a. 170, b. 228, a. 238, a. 335, b. laudatus 32, b. 36, a. 46, b.
Schottus (Andreas) laudatus 31, b. 86, a. 112, a. 151, a. 156, b. 209, b. 294, a. 384, b. notatus 305, a.
Scrivenerius (Petrus) 1, a. 127, a. 205, b. 217, a. 242, a. 262, a. non probatus 81, a.
Secundus (Janus) 12, b. 118, b. 167, a. 179, b. laudatus 47, b. 49, a. 202, a. 211, b. 238, b. 239, a. 299, a. 308, a. 322, a. 323, b.
Seneca 46, b. 49, b. 50, b. 54, b. 62, b. 77, b. 85, b. 87, a. 95, b. 121, b. 134, b. 142, b. 151, b. 172, b. 195, b. 231, b. 240, a. 244, b. 245, b. 247, b. 248, b. 249, a. 273, a. 287, a. b. 325, a. 351, b. 367, a. 372, a. 378, b. 379, b. 380, a. 423, b.
Seneca Tragicus 19, b. 30, b. 50, a. b. 54, b. 58, a. 73, b. 84, b. 97, a. 113, a. 121, b. 124, a. 131, a. 137, b. 153, b. 157, a. 171, a. 179, a. 184, b. 190, b. 191, a. 207, a. 209, a. 215, b. 220, a. 236, a. 245, a. 285, a. 289, a. 294, a. 298, a. 300, a. 310, a. 316, b. 327, a. 334, a. 345, a. 356, a. 366, a. 367, a. 369, b. 373, b. 400, b. 404, a. 405, b.

Septem.

I N D E X II.

Septimius (Lucius) 63, a. 83, a. 92, b. 121, a. 130, a. b. 154, a. 194, b. 213, b. 232, b. 247, b. 253, b. 258, b. 269, a. 277, a. 284, a. 285, b. 307, b. 334, a. 411, a. 420, a.

Servius 2, a. b. 10, b. 13, b. 17, b. 27, b. 30, a. 39, a. 40, b. 52, b. 70, a. b. 74, b. 81, b. 82, b. 93, b. 94, a. 104, a. 107, a. 108, a. 110, a. 115, a. 117, a. 124, b. 129, a. 130, a. 144, b. 146, a. 148, a. 154, b. 155, b. 167, a. 174, a. 175, a. 194, b. 199, b. 200, a. 208, b. 223, b. 235, b. 237, b. 238, b. 247, b. 249, a. 259, b. 261, a. 263, b. 264, b. 268, b. 270, b. 276, a. 279, b. 283, a. 284, a. 285, b. 294, b. 299, b. 300, b. 313, b. 315, b. 327, a. 338, b. 341, b. 342, a. 345, b. 351, a. 353, b. 355, b. 357, b. 358, b. 360, b. 361, b. 369, a. 370, a. 371, a. 372, a. b. 373, b. 384, a. b. 385, b. 399, a. b. 400, a. 402, a. 406, a. 411, b. 412, b. 414, a. 420, a. correctus 117, b. 185, a. 302, b. 350, b. 375, b. notatus 285, b. 326, a.

Servus (Cornelius) 7, b. 102, b.

Siculus (Diodorus) 281, b. 304, b.

Sidonius Apollinaris 122, b. 191, b.

Sigomius (Carolus) 390, a. 412, b.

Silius Italicus 10, b. 29, b. 39, a. 40, b. 61, b. 70, b. 80, a. 84, a. 224, a. 253, a. 255, b. 259, a. 284, a. 287, b. 388, b.

Silvius (Philippus) notatus 4, a. 7, b. 16, a. 24, b. 27, b. 30, a. b. 31, a. 40, a. 46, b. 49, a. 56, a. 66, b. 91, a. 103, a. 105, b. 109, a. b. 115, b. 119, a. b. 120, a. b. 122, a. 146, b. 152, b. 158, a. 159, b. 160, a. 178, b. 204, a. 211, a. 217, a. 224, b. 226, b. 234, b. 241, a. 242, a. 244, a. 253, a. 256, a. 261, b. 280, a. 291, a. 301, b. 305, a. b. 307, a. 321, b. 323, a. 340, a. 349, a. 357, a. 360, b. 361, a. b. 371, a. b. 379, b. 380, a. 393, a. 405, b. 417, a. 418, a. 423, a.

Sirmondus (Joannes) 109, b.

Sixius (Joannes) laudatus 68, b.

Smymnaeus (Coinus) 268, b. 269, a.

Solinus 278, b.

Sophocles 383, b.

Spanhemius (Ezechiel) 4, a. 109, a. 189, a. 264, a. 314, b. 355, a. 405, a. 417, a.

Spinula (Publius) 89, a.

Statius 3, b. 10, b. 16, b. 19, a. 20, b. 25, a. 32, a. 37, b. 38, b. 42, b. 43, b. 48, a. 49, b. 54, b. 55, a. 58, b. 61, b. 62, b. 63, b. 68, b. 69, a. 74, a. 75, a. 80, b. 88, a. b. 94, a. 111, a. 112, b. 117, a. 119, a. 121,

b. 127, a. 136, a. 137, a. 143, a. b. 148, b. 151, b. 153, a. 155, a. 156, b. 159, a. 167, b. 168, a. 171, a. 173, b. 176, b. 178, b. 180, a. 186, a. 192, b. 204, a. b. 208, b. 212, a. 220, b. 226, a. 229, b. 230, b. 240, b. 242, a. 245, a. 250, a. 251, b. 258, a. 260, b. 261, a. 264, a. 268, a. 272, b. 273, a. 277, a. 278, a. 281, a. 282, b. 284, b. 286, b. 287, b. 293, a. 295, b. 297, a. 299, a. 301, a. 305, b. 310, a. b. 324, a. 326, b. 327, b. 328, b. 330, b. 333, a. b. 339, b. 353, a. 356, a. b. 357, b. 360, a. 364, a. 371, b. 372, a. 373, a. 374, b. 375, a. 377, a. b. 379, a. 382, a. b. 385, a. 386, a. b. 388, b. 389, b. 400, b. 401, a. 403, b. 412, b. 413, b. 415, a. b. 416, a. b. 419, b. 420, a.

Stephanus (Hemricus) 246, a. 281, a.

Steuachius (Godefc.) 154, a. 402, a.

Stobaeus 142, b.

Strabo 22, a. 175, b. 257, a. 314, b. 315, a. b.

Stroza (Hercules) laudatus 282, a.

Stroza (Titus Vespasianus) laudatus 10, a.

Sudorius (Nicolanus) 245, b.

Suetonius 1, b. 5, b. 71, a. 81, b. 86, b. 102, a. 103, a. 104, b. 116, b. 131, a. 155, b. 163, b. 166, a. 173, a. 189, a. 223, a. 227, b. 249, b. 270, a. 274, a. 275, a. b. 280, b. 317, b. 321, b. 322, b. 328, a. 338, b. 349, a. 375, b. 376, a. 395, a. 415, a. 420, a.

Sulpicia 48, b.

Sulpicius (Servus) 244, b.

Symmachus 39, a.

Syrus (Publius) laudatus 80, b.

T.

Tacitus 53, b. 65, b. 67, b. 116, b. 122, a. 128, b. 245, b. 255, b. 260, b. 296, a. 314, a. 321, b. 328, a. 422, a.

Tassus (Torquatus) laudatus 19, b. 45, a.

Tatius (Achilles) 23, a. 55, b. 53, a. 66, a. 89, a. 141, a. 170, a. 192, a. 200, a. 295, a. 300, b.

Taubmannus (Friedericus) 19, a. 186, b. 221, a.

Tennulius (Samuel) 348, a.

Tentzelius (Wilhelmus Ernestus) 188, b.

Terentius 11, a. b. 13, b. 19, a. 33, a. b. 35, b. 38, b. 39, b. 40, a. 42, a. 45, b. 48, b. 54, a. 67, a. 87, a. 91, a. 98, a. 102, a. 104, b. 105, a. 113, b. 114, b. 115, a. 137,

I N D E X II

137, a. b. 140, a. 141, b. 149, a. 150, a.
 157, b. 164, a. 174, b. 177, a. 179, b. 182,
 b. 197, a. 206, a. 217, a. 227, b. 233, a.
 b. 252, b. 256, a. 267, b. 277, b. 294,
 a. 304, a. 322, b. 324, a. 329, a. 346, b.
 349, a. 363, a. b. 385, b. 394, a. 403, b.
 404, b.
Tertullianus 185, b.
Theocritus 8, b. 28, a. 62, b. 75, b. 84, b.
 159, a. 216, a. 355, a.
Theophilus, *Gallicus* poeta 147, a.
Theophrastus 82, a. b.
Thomaeus (*Nic. Leonicus*) 328, a.
Tibullus 2, b. 6, a. 13, b. 30, b. 38, a. 47, a.
 48, b. 49, b. 50, b. 57, b. 58, b. 59, a. b.
 62, b. 71, b. 75, b. 89, a. 98, a. 109, b.
 118, a. 131, a. 137, a. 141, a. 145, a. 149,
 b. 150, a. 163, a. 168, a. 170, b. 173, a.
 177, a. 180, a. 181, b. 182, a. 185, b. 186,
 a. 205, b. 215, a. 216, b. 217, b. 223, b.
 224, a. 228, b. 229, a. 231, b. 238, a. b.
 239, a. 248, b. 250, a. 252, a. 279, b. 285,
 b. 291, b. 292, a. 305, b. 306, a. 319, b.
 320, a. 323, b. 344, b. 351, b. 353, a. b.
 361, a. 364, b. 367, a. 369, a. 381, a. 382,
 a. 387, a. 388, a. 402, b. 411, b.
Tiraquellus (*Andreas*) 110, a. 113, a.
Tirinnius 147, a.
Tisius (*Robertus*) 135, a. 286, a. 292, a. 325,
 a. 366, a. 418, a.
Toletanus (*Dracontius*) 142, a.
Tollius (*Jacobus*) 185, b.
Torrentius (*Laevinus*) 7, a. 24, a. 234, b.
 266, b. laudatus 57, a. 164, b. 173, b.
 271, b. 317, b.
Toscanus (*Jo. Matthaeus*) 343, b.
Trebonius 411, a.
Turnebus (*Adrianus*) 9, b. 20, b. 22, b. 24, b.
 31, a. 72, a. 93, b. laudatus 55, a. 74, a.
 94, b. 170, a. 185, b. 254, a. 300, a. 382, a.
 411, b.
Turpilus 184, b.
Tzetzes (*Isidus*) 253, b.

V.

Valdesius (*Joannes*) 23, b.
Valerianus (*Jo. Pierius*) 18, b. 23, b. 24, b.
 41, a. 54, a. 88, a. 128, b. 170, a. 188, b.
 208, a. 269, b. 287, b. 368, b. 372, b.
 395, b. 399, b.
Valerius Cato 43, b. 145, a.
Valerius Maximus 118, b. 147, b. 257, a. b.
 281, a. 345, b. 408, b. 416, a. 417, b.

Valesius (*Hadrianus*) notatus 220, b.
Valle (*Petrus de la*) 398, a.
Varius (*L.*) 49, b.
Varro 78, a. 150, a. 206, b. 224, a. 249, b.
 295, b. 351, a. 361, a. 383, b. 406, b. 410,
 b. 412, b.
Vegetius (*Fl.*) 402, a.
Vergilius (*Marcellus*) 7, b. 265, b.
Victor (*Anselmus*) 409, b.
 - - - (*Petrus*) 350, b. 352, a. 400, a.
Victorinus (*Marius*) 311, a. 357, a.
Victorius (*Petrus*) 160, a. 271, b. 286, a. 312,
 a. 350, b.
Villiomarus (*Tuo*) 286, a.
Vinetus (*Elias*) 213, b. 325, b.
Virgilius 3, b. 6, a. 8, a. 13, b. 17, a. b. 22,
 b. 23, a. 24, b. 25, a. 26, b. 27, b. 28, a.
 29, a. b. 30, a. 33, a. b. 35, a. 38, a. 40, b.
 41, a. b. 45, a. 47, a. b. 49, a. b. 50, a. 53,
 a. b. 58, b. 61, b. 63, a. 64, a. 65, a. 66,
 a. 68, b. 70, b. 71, a. 75, a. 78, a. 79, a.
 82, b. 84, a. b. 85, a. b. 86, b. 88, b.
 89, a. 90, b. 91, a. 92, b. 93, b. 94, a. 97,
 a. 107, a. 111, a. b. 112, b. 113, a. 120,
 a. b. 123, a. 125, b. 126, a. b. 127,
 a. 129, a. 130, b. 131, b. 133, b. 136, a.
 138, a. 139, a. b. 140, b. 141, b. 142, a. b.
 144, a. 145, b. 146, a. 148, a. 149, a. 151,
 a. 153, a. 154, b. 165, a. 166, a. 168, a.
 169, b. 170, b. 174, b. 176, a. b. 177, b. 181,
 a. 182, b. 186, a. 189, b. 190, b. 192, a. b.
 194, a. b. 195, a. 196, b. 197, a. b. 200, a.
 206, a. 208, a. b. 211, a. b. 212, a. 213, a.
 b. 219, a. 220, b. 221, b. 222, a. 225, b.
 226, b. 227, b. 230, a. 232, b. 237, b.
 238, a. 240, a. b. 241, a. 242, a. b. 246, a.
 247, a. 249, b. 250, b. 251, a. 253, b. 258,
 b. 259, a. 260, a. 261, a. b. 263, b. 264,
 a. b. 267, a. 268, a. 270, a. 271, a. 272,
 b. 278, a. 279, a. b. 280, a. 282, a. 285,
 b. 286, b. 287, a. 288, b. 290, a. 291, a.
 292, a. b. 293, a. b. 294, a. 295, b. 296, a.
 b. 300, a. 301, b. 307, b. 308, a. 310, b.
 313, b. 315, b. 317, a. 321, a. b. 325, a.
 326, a. 328, b. 329, a. 332, b. 333, b. 335,
 b. 337, b. 339, b. 342, b. 345, b. 346, a.
 347, a. b. 348, b. 350, a. 352, b. 353, b.
 354, a. b. 356, b. 366, b. 367, b. 369, a.
 b. 370, a. b. 371, a. 372, a. b. 373, b. 374,
 a. 375, a. b. 377, a. b. 378, a. b. 379, b.
 383, b. 384, a. b. 385, a. 386, a. b. 387, a.
 388, b. 398, a. 399, a. b. 400, b. 404, b.
 406, a. 408, b. 409, a. 410, b. 415, b. 416,
 a. 419, b. 421, a.
Vitruvius 138, a. 152, b.

T t t

Vli-

I N D E X II.

Vliscus (Jamus) 393, a.

Volsius (Anconius) 7, a. 8, a. 11, b. 22, b.

29, b. 31, a. 52, a. 60, a. 90, a. 221, b.

notatus 40, a. 56, a. 64, b. 72, a. b. 90, a.

115, a. 166, b. 170, b. 183, b. 365, b.

366, a. 372, a. laudatus 125, a. 156, a.

176, a. 283, a. 368, a.

Vossius (Gerardus Joannes) 8, a. 15, a. 25, a.

41, a. 47, b. 80, a. 88, b. 93, b. 122, b. 128, b.

130, a. 164, b. 173, b. 176, a. 188, b.

195, b. 200, a. 228, a. 239, b. 249, a. 306, a.

309, a. 348, a. 392, b. 406, b.

Vossius (Isaacus) 11, b. 73, a. 141, a. 260,

183, a. 268, b. 313, a. 315, a. 391, a.

Ursinus (Fulvius) 300, b.

W.

Wallius (Jacobus) 90, a. 215, b.

Z.

Zamoscius (Jo. Sarrus) 325, b.

Zinzerlingus (Jusius) 367, a.

IN-

INDEX III.

RERUM & VERBORUM

Quæ in Notis ad

PROPERTIUM

explicantur.

A.

A saepe *pro ab* in membranis 57, a.
 Abire, de Fortuna 61, b.
 Accidere, de rebus malis 54, a.
 Accusativi nominum Græcorum magis litera *n* terminantur quam *m* 15, b.
 Acrocerasunia 137, a.
 Acron a Romulo cæsus 407, a.
 Attius 370, a.
Ad particula peculiaris elegantiae 121, a. *pro apud* 207, a.
 Adire hanc, *pro ire* ad hanc 11, a.
 Adlabi *pro* appellere 174, a.
 Adligare viros 19, a.
 Admittere, verbum augurale 308, a.
 Adonis ab Amoribus lotus 129, b.
 Adorare quid 18, a.
 - - - *pro orare* 17, b. 18, a.
 Advena *pro* peregrino 325, a.
 Aedes in utroque numero *pro* locis sacris 132, a.
 Aedes Camoenarum 350, b.
 - - - Herculis in foro boario Romæ 400, a.
 Aegis quid 94, a.
 Aemulari umbras, proverbiale 202, a.
 Afuit *pro* absuit 97, a.
 Ager murus 54, b.
 Agitare vestigia quid 139, a.
 Agri Esquilini unde novi dicantur 390, a.
Ab, qualis particula 137, a.
 Alcides quando fuerit nomen Herculis 402, b.
 Alcyones, & earum mores 60, b.
 Alexander Macedo notatus a suis ob conjugium Statiræ 270, a.

Alexandria cur dicta noxia 270, b.
 Alexis, Virgilii poema 1, b.
 Altus, de Augusto Cæsare 79, b.
 Amare alteram puellam, crimen in amore 65, a.
 Amarus *pro* adverso 378, a.
 Amatores non curant quid sit turpe 57, b.
 Amici reis in iudiciis adfidentes 419, b.
 Amictus plebejus quis 172, b.
 Amissa aut inventa in columnis proposita 320, b.
 Amor, Deus superbus 3, a.
 Amor externus quid 14, b.
 Amor *pro* amante 355, a.
 Amor labens *pro* amatore navigante 64, b.
 Amor punit perfidos præcipue in mari 29, a.
 Amor Feretrius 407, a.
 Amor Lethæus 360, a.
 Amor Marulli epigrammate descriptus 124, b.
 Amor militiae species 75, b.
 Amor multarum pejor quam unius 158, a.
 Amor numquam sine curis 38, a. quæ nec ab ipsa morte sanantur 386, a.
 Amores efficti sub schemate Deorum 100, a.
 Anaximander Milesius, inventor Tabularum Geogr. 348, a.
 Andromedæ sidus 36, a.
 Animæ in aquis suffocatorum non creditæ descendere in orcum 302, a.
 Animæ demortuorum in Cymba Charontis 383, b.
 Animarum ratio dubia apud veteres 70, a.
 Animosus *pro* animato 256, a.
 Animus sequitur fortunam 44, b.
 Annuere ore 6, b.

Tit 2

An-

I N D E X III.

Anser pro colore 219, b.
 Antecupidinibus, an conjunctim legendum 3, a.
 Antiae 158, b.
 Antonius a senatu Romano hostis judicatus 371, a.
 Antra quid 8, b.
 Apelles ad Phrynes exemplum pingit Venerem 100, b.
 Apollo Palatinus, Scopae opus 188, a.
 Apollo ab Jove relegatus 279, a.
 Aptus sine casu adjuncto 404, a.
 Aquae mutae pro tranquillis 54, b.
 Aquilae pro inimicis habitae incolis Caucasi 84, a.
 Aquilo ventus 96, a.
 Aranea pro ejus tela 238, b.
 Arbores satae 49, b.
 Ardere fere gaudet ablative 16, a.
 Arena pro litore 288, b.
 Arion 204, a.
 Ars alicujus pro eo quod condidit 261, a.
 Artifex pro artificiose elaborato 188, a.
 Atalantae saevitia in Milanionem 4, b.
 Attrida, in recto casu 130, a.
 Attigit ab attingere 64, b.
 Au librarium culpa conversum in o 6, b. 35, b. 43, b.
 Audere pro posse 55, b.
 Aventinus mons 329, b.
 Aves iterum duces 327, b.
 Aufugere, cum accusativo 35, b. 36, a.
 Augustus peculiaribus honoribus mactatus 79, a. cur dictus civis 273, b.
 Aula pro regia 355, b.
 Aura pro Echo 75, b.
 - - - pro favore 178, b.
 Aureae poeticae paucis datae 378, a.
 Aureus pro pulcro 90, b.
 - - - Epitheton Veneris 90, b.

B.

Bacchae ad fluvii ripam cubantes 4, a.
 Bacchus cothurnatus 300, a. in India natus 373, b.
 Baetra pro ultimo rerum naturae termino 212, b.
 Bajae pro Bajanae 42, b.
 Bajuli portitores dicti 414, b.
 Bassus Jamborum poeta 15, a.
 Bassus, nonien- variorum poetarum 15, a.
 Battus poeta, male pro Balso 15, a.

Bebryca soror Hyperanestreae 386, a.
 Bebrycia unde dicta 386, a.
 Beltrandus Ferrerius in Venere mortuus 118, b.
 Bibere ad amorem translatum 17, a.
 Blandus, de fufurris 41, a.
 Bovillae, vicus 327, b.
 Brachiorum jactatio in saltatione 89, b.
 Britannus pro Britannicus 86, a.
 Bubo gemens, infauti ominis 128, b.
 Bubus primam producit 325, a.
 Bulla aurea quid notet 335, b.

C.

Cacus triceps 399, b.
 Cadere, de sideribus 58, a. b.
 Calamis equis faciendis clarus 256, a.
 Calathi virginei 281, b.
 Calcare hostium corpora, mos victorum 3, a.
 Caligula omnium hominum facerrimus 274, a.
 Callimachus auctor carminis Pentametri 33, a.
 Callimachus Romanus, de Propertio 331, a.
 Campaspe ab Apelle adumata 100, b.
 Campi lugentes 70, b.
 Campus sceleratus 360, a.
 Canere secundae & tertiae conjugationis 146, a.
 Canere, de somniis 237, b.
 Canes Capitoli a Tarpeja necati 358, b.
 Canis mutus pro non latrante 54, b.
 Capilli lapsi quid 12, b.
 Captivi tonsi 418, a.
 Carmina παραλαυνόμενα 57, a.
 Carpentum vehiculi genus 412, a.
 Cassandra ab Ajace ex adytis tracta 334, b.
 Cassiopea, sidus 36, a.
 Castores non apparebant nisi in supremo casu 62, a.
 Catenae aureae in collis Regum captivorum 80, a.
 Cayster cur dicatur Ortygius 314, b.
 Cea insula 7, a. b.
 Cedere de quibus dicatur 35, a.
 Cerasi non semper fructu dulci 338, b.
 Ceraunia 137, a.
 Cerberus valde terribilis veteribus 382, b.
 - - - umbras terrens 423, b.
 Choreae pro nymphis choreas ducentibus 151, a.
 Cineri medicinam dare, proverbium 131, b.
 Circare, bonum verbum 402, a.
 Circum & circa promiscue usurpata 369, b.

Cir.

I N D E X   III.

Circum quomodo in compositione scribatur 98, b.

Citare, verbum proprium mortis 50, b.

Claudia cara matri Deorum 420, a.

Cleopatra in qua effigie ab Augusto traducta 273, a.

----- Prostitutissima mulier 167, b.

----- Ejus & Antonii conjugium 270, a.

----- Ejus effigies in hortis Vaticanis 45, a. b.

Clytemestra *pro* Clytemnestra 284, b.

Colchis & Pontus terrarum omnium termini 73, a.

Colchus *pro* Colchicus 42, b. 314, a.

Collectiva cum verbo plurali 258, b. 306, b. 368, a.

Collyra Sex. Decii poema 1, b.

Color Belgicus 148, a.

Columna *pro* columna 284, b.

Colus cujus generis 403, a.

Comae adscititiae 52, a.

Committere in ludis veterum quid 379, a.

Compescere *pro* coercere 47, a.

Complodere manus, signum hominis irati 378, b.

Componere pacem 87, b.

Composita saepe in usu *pro* simplicibus 17, b.

Compositus *pro* confectus 87, b.

Conari quid 11, a. 152, b.

Contendere *pro* eniti 131, b.

Concumbere *pro* simul procumbere 324, a.

Coos insula 7, a.

Coquere manu 84, b.

Cora a Romulo capta 409, b.

Cornelia quae 413, a.

Cornelia apud inferos 423, a.

Cornix avis mali auspicii 361, b.

Cornua Inachidos *pro* Inachide 12, a.

Corollae hesternae quid 207, a.

Coronae apud mensas 330, b.

Copora coelestia igneae naturae 37, b.

Corrumpere Venerem quid 133, a.

Cothurnus de poemate epico 205, b.

Covinus vehiculi genus idem cum effedo 412, a.

Crepare, de fissa arundine 379, b.

Creta herbarum efficacium ferax 82, b.

Creusa Jasonis vero nomine Glaucē 157, a.

Crines a puellis Romanis multum curati 290, a.

----- in neglectu apud Spartanas *ibid.*

Crucius, de vino 33, b.

Cura, de capillis 290, b.

Cupido Fontanus 45, a.

----- e marmore 258, a.

Cybele, magna Dea 300, b.

Cynthia erudita puella 9, b. 10, a. b.

Cynthia Propertii ubi sepulta 377, b.

Cynthia, liber primus Propertii 1, a.

Cytacis *pro* Medea 84, b.

Cyzicus cur frigida 313, a.

D.

D littera facile transit in t: sic & t vice versa 49, b.

Dalmatae *pro* Dalmatici 42, b.

Dare, verbum sacrorum 369, a.

De particula intendit verbi significationem 56, b. 153, a.

Dea bona 401, a.

Decedere, de quo dicatur 146, a.

Decolor, de colore vitato 345, a.

Deducere, verbum militiae 168, b.

----- Officium Furiarum in nuptiis infau-
stis 345, a.

Degener, cum casu secundo 333, a.

Degenerare, cum tertio casu 332, b.

Degustatio sacrorum 360, b.

Dejerare quid 349, a.

Dejicere lumina, 3, a.

Deiphobus quomodo obruncatus 214, a.

Describere quid 330, a.

Detractare 88, a.

Deus Lycius 215, a.

Diana, poema Catonis 1, b.

Dic *mihi* formula 346, b.

Dicere leges 419, a.

Dicere *pro* jubere 319, a.

Dicere *pro* canere 24, a. 125, b.

Dicere, de poetis 125, b.

Dicta *pro* libris 330, b.

Dii *malius*, deprecandi formula 376, b.

Dii quotidie poene visi in primo saeculo 282, b.

Dii communes 41, b.

Dii an flectant 142, b.

Dimissus *pro* demtus 335, b.

Dirce a tauro tracta 294, a.

Discidium & Dissidium quid differant 166, a.

Discutere somnium 265, a.

Diversi a *divertere* 38, a.

Dolor argutus quid 67, b.

Domina, nomen dearum 97, b.

Domitianus, filius Palladis haberi volens 94, a.

T t t 3   Dona.

I N D E X III.

Dona ultima, de supremæ pietatis officiis 63, a.
 Doris, nomen ancillarum & meretricum 387, b.
 Dormire *pro* languere 138, b.
 Dubio pede 95, a.
 Ducere brachia 158, a.
 - - - familiam 312, a.
 - - - diem 50, a.
 - - - arma 25, a.
 - - - *pro* devocare 6, a.
 - - - *pro* bibere 17, a.
 - - - *pro* condere 25, a.
 Durus, de vino 33, b.
 - - - de versu 81, a.
 - - - de Ephemeridibus 319, b.
 - - - de corona 330, b.
 Dutroa herba 361, a.
 Dux quid 311, b.

Effeda, e quibus pugnabatur 411, b.
 Effugarii quomodo pugnauerint 412, a.
 Effugibus, *pro* sunt quibus 258, a.
 E~~ff~~*ro* etiam 114, a. 323, b.
 Etruscus, sine adspiratione 255, a.
 Euadne mariti rogo consumata 53, a.
 Evi~~ct~~us *pro* plane victus 377, a.
 Evolvere *pro* ad finem volvere 26, b.
 - - - *pro* secum repetere memoriam temporis 27, b.
 Euphoriion Chalcidenſis a C. Gallo translatus 1, b. 209, b.
 Eurydice uxor Orphei 4, b.
 Excubare, de altris 356, a.
 Exercitus denominati a provinciis, in quibus militabant 128, b.
 Externus & hesternus confusa in membranis 52, a. b.

E.

E & o sæpe inter se commutata 267, b.
 Ebur ostro tinctum 388, b.
 Edera, sine adspiratione 8, a.
 Edere *pro* profiteri 113, b.
 Edonus male secundam corripit 10, b.
 Effectum & effectus substitutive 39, a.
 Effigies *pro* umbris demortuorum 70, b.
 Effugere calumniam, offensionem &c. 35, b.
 Effundere vinum 201, b.
 Ei Græcorum quomodo conversum a Romanis 270, b.
 Elementa initialia a librariis sæpe corrupta 55, b.
 Ellipsis præpositionis poetis frequens 235, b.
 Eliso ab antiquis poetis frequenter neglecta 195, a.
 Emeritus pro vetusto 361, b.
 Ephesus olim dicta Ortygia 314, a.
 Epigramma in basi statuae Cupidinis 100, b.
 Epitheta in abusu quodam etiam apud optimos poetas 279, a.
 - - - longe petita 279, b.
 Eques, de equo & equite 348, b.
 Equi alati Pelopi a Neptuno dati 9, b.
 - - - Thessali laudatissimi 119, a.
 - - - de piscibus frenatis 216, b.
 Ergo ultimam male corripit 239, a.
 Erymanthus Apollinis filius cur excoecatus 405, a.
 Essc intra fortunam quid 255, a.
 Effeda quid 86, a.

F.

Fabulae Milesiæ a quibus circumlatæ 106, a.
 Facere moram, bona locutio 43, a.
 Facies *pro* corporis habitu 352, a.
 Fagus arbor amantibus cara 66, a.
 Falsus, quomodo in usu 111, a.
 Falx docta quid 150, a.
 Fatigare *pro* molestum esse 152, a.
 Fenestræ diversæ 12, b.
 Ferac hirsutæ 5, a.
 Ferire lyram 78, a.
 Figere *pro* defigere, 151, b.
 Flavus, epitheton amnium 111, b.
 Flere in sinu alterius, familiaritatis signum 20, a.
 Flumina pro diis culta 411, b.
 Foctosus, an vox Latina 326, b.
 Fons Juturna 317, a.
 Fontes divini dicti a veteribus 68, a.
 Fontinalia 150, b.
 Fordicidia 326, a.
 Fornax quid differat a pulcritudine 352, b.
 Fortis, de versu 81, a.
 Folla *pro* scrobe magica 360, a.
 Funera juniorum quomodo appellata 415, b.
 Funus *pro* mortuo 61, b.
 Furere fere gaudet ablativo 16, a.
 Furere, verbum proprium in pugnâ 375, a.
 Furiae apud Iudices infernos 416, b.
 Furtum, in re amoris 379, a.
 Furvus quid 413, b.

G.

I N D E X   III.

Hypermnestre & Lynceus pro Numinibus
culti 386, a.

G.

Galatea, celebris apud poëtas nymphæ 216, b.
Galli gallinæci lucis auctores 347, a.
Gaudere gaudium 15, b.
Giacherus Geneva mortuus cum puella quam
comprimebat 118, b.
Gorgonis caput in ægide Minervæ 94, a.
Gradus extensus quid notet 95, a.
Græciæ adspæctus Romanis veteribus gratus
91, b.
Grandaevus, de bove 168, b.
Gravidus, de nube 97, a.
Gravis, de tauro 206, b.
Gymnasium, de cultura animorum 311, a.

H.

Habere ejus sit usus 179, b.
Habere modum, formula bene Latina 267, b.
Haedus fontibus immolatus 150, b.
Hæctor quomodo ab Achille occisus 213, b.
Hegias statuarius 257, a.
Herba mala 102, b.
- - - Promethea 44, b.
Hercules Heben duxit uxorem 48, a.
- - - triumphalis 400, a.
- - - magnus potator 406, a.
- - - unde dictus Victor 400, b.
- - - quando Hercules dictus 402, b.
- - - peculiariter sanctus 406, b.
Heroinæ in Elysio secretæ a cæteris 70, b.
Hic & ille sæpe confusa apud poëtas 288, b.
Helaira uxor Castoris 9, a.
Hippolyta Taurella 343, a, b.
Hippolytus a noverca philtro tentatus 82, b.
Hirsutus quid 4, b. 330, b.
Historia arguta apud veteres quid 68, a. 307, b.
Hostia sub nomine Cynthiæ amata a Proper-
tio 1, b.
- - - poëticiæ laude celebris 9, b. 10, a, b.
- - - Hostibus oviæ, solennis deprecatio 251, b.
Hostius belli Istrii conditor 305, b.
- - - avus Hostiæ vel Cynthiæ 9, b.
Humatus pro humanus 129, a.
Humus pro inferis 422, b.
Hydra 165, a.
Hylas in amne Ascanio mortuus 72, b.
- - - dictus omnibus Veterum 75, b.
Hypermnestre pro Hypermnestre 384, b.

I.

I litera finalis demta a veteribus 40, b.
I & u in veteribus lapidibus promiscue
390, b.
Jacere, de comis 12, b. 109, a.
Jacere verba 65, b.
- - - modos 158, b.
Jactare, pro brachia jactare 89, b.
Jactare se 166, a.
- - - cantica 364, a.
Jactatio brachiorum magna pars saltationis
antiquæ 89, b. 364, a.
Jam & iam particula sæpe confusæ in li-
bris vetustis 106, b.
Jason Pagasæus unde 73, a.
Icarius pater Penelopes 280, a.
Icarus a pastoribus occisus 199, b.
Jecur rubetæ perniciosissimum 235, b.
Ignis Romæ valde frequens 390, a.
Ignorare aliquem 93, a.
Ille particula ornatus gratia sæpe in usâ
108, a.
Imbellis quid notet 373, a.
Immaturus pro intemptivo 13, a.
In particula cujus 339, b.
- - sæpe auget significatum 328, b.
In præpositio sine discrimine junctum accus.
vel ablativo 112, a.
In pro apud 4, a. 8, a.
Inanimata a poëtis tractantur ut animata
323, a.
Inante 93, a.
Incedere, de Junone 93, b.
Incidere, de rebus malis 54, a, b.
Inclinari, de sideribus 58, a, b.
Indi unde colorentur 344, b.
Iners quis 248, b.
Institor quis 340, a.
Interpres vetus Juvenalis 7, a.
Invictus, de Hercule 73, b.
- - - de Augusto Cæsiare 79, b.
Iole ab Hercule amata 183, b.
Ire viam 295, b.
Isis pro Junone habita 366, b.
Iter natalis 266, b.
Jubere, verbum proprium mortis 50, b.
Juno peculiare numen mulierum 97, a.
- - - Regina 366, b.
- - - Solpita 391, b.

Jupiter

I N D E X   I I I .

Jupiter non omnibus placet 83, b.
 Jura mollia quid 415, b.
 Jus dicebatur in foro 22, a.
 Juventus Pagafaca, de Argonautis 73, a.

L.

Labi 41, b. *pro* navigare 174, a.
 Lacrimae calidae 381, a.
 Lacrimari *pro* illacrimari 322, b.
 Lacus *pro* specu 295, a.
 - - - de Venere vulgivaga 161, a.
 Laelia Galla 343, a.
 Laïs mater & filia 99, a.
 Lalage, poema Horatii 1, b.
 Lapidatio sepulcrorum 368, a.
 Lapides ad gentem Propertiam spectantes 2, b.
 Lapis 164, a.
 Lapis ultimus *pro* eo, qui regit sepulcrum 53, a.
 Lares viales 345, b. 346, a.
 Latus *pro* ora 278, a.
 Lavari in Styge, omen infelix 345, b.
 Laurus tacite desflagrans, mali ominis 181, b. 182, a.
 Lenis, de vino 33, a.
 Lentus quid 131, a.
 Lesbia Catulli amica 46, a.
 Lex Julia de maritandis ordinibus 103, a.
 Libri corona redimitti 330, b.
 Limes *pro* alveo 405, b.
 Litare sacra, Latina formula 326, b.
 Lites in amore 389, b.
 Longinquus *pro* longo 23, b.
 Lucere, de puella 78, a.
 Lucernae extremae quid 248, a.
 Ludere pila in more apud Virgines Graecorum 286, b.
 Luna, Dea sidera 306, b.
 - - - *pro* nocte 353, a. b.
 Lupa *pro* Numine habita 330, a.
 Luridus, epitheton umbrarum 377, a.
 Lux *pro* vita 136, b.
 Lycinna a Propertio amata 3, a.
 Lycoris, Poëma Corn. Galli 1, b.
 Lydia, Poëma Catonis 1, b.
 Lympha *pro* Nympha 294, b.
 Lyrae imbelles, id est paci aptae 373, a.
 Lyfippus statuis humanis effigendis clarus 256, a.

M.

M littera saepe non eliditur in versu 133, a.
 Maenades in comitatu Bacchi 285, b.
 Magnitudo *pro* numero 18, b.
 Magnus, de Augusto 79, a. b.
 Mala mutant homines 44, b.
 Manardus, Medicus in Venere mortuus 118, b.
 Mandare *pro* scripto indicare 318, a.
 Mandata 343, a.
 Manes per magos evocati 5, b.
 - - - crediti habitare in nemoribus 211, b.
 Manes noxii ipso quoque meridie vagantes 389, b.
 Manus loquaces dictae 252, a. longae 241, a.
 Mare quando purpurei coloris 173, b.
 Mare per Augustum pacatum 275, b.
 Marmor Parium solum dignum Praxitele 258, a.
 Mars vigila 238, b.
 Matrimonium unicum laudi datum 417, a.
 Matrimonium e gente devicta petutum, indecorum apud Romanos 270, a.
 Maximianus, scriptor barbarus 209, b.
 Mederi mortuo 131, b.
 Medi & Parthi nobiles arte sagittandi 125, a.
 Medicamenta e strigibus ad odium conciliandum 236, b.
 Melaenis, amor Domitii Marci 1, b.
 Meretrices quomodo olim vestitae 77, b.
 Milanion deslens Acalantae sacvitiam 4, b.
 Milia & Mille *pro* millia & mille 18, a.
 Mimnermus inventor versus pentametri 33, a.
 - - - - - amavit tibieinam 33, a.
 Minerva & Musae, castae puellae 4, a.
 Minos ac Rhadamantus initiores Plurone 416, a.
 Minos duplex 304, b.
 Misetrum 44, b.
 Mitra Sidonia *pro* purpurea 184, b.
 Mitra unde pallida dicatur 367, b.
 Mittere signum 263, a.
 Moecenas quomodo scribendum 254, a.
 Moles pinca *pro* classe navium 370, a.
 Mollis, de versu 81, a.
 Mollis & mitis 96, a. b.
 Monobiblos, liber primus Propertii 1, a. b.
 Montes Dalmatae *pro* Dalmatici 42, b.
 Monumenta foedis historiis insignita 102, b.
 Mors praecox unde immitti credita 415, a.
 - - - in media Venere 118, b.
 Mortui numquam curae expertes 387, a.

Mor-

I N D E X III.

Mortuo verba facere 131, b.
 Movere *pro* laceſcere 54, a.
Mox quid notet 88, b.
 Mulieres in mediis aedibus 234, a.
 - - - in anteriore parte aedium 102, b.
 Multa dura, elegans locutio 51, a. b.
 Multum *pro* ubertim 154, b.
 Mundus, de inſtitore 340, a.
 - - - *pro* elegans 363, a.
 Munera ſuprema, de ſupremae pietatis officiis 63, a.
 Munera pudiciſſimas quoque corrumpunt 280, a.
 Muſae ſub apum ſpecie 328, a.
 Mutare calorem quid 66, a.
 Mutare, uſitatum in amore 45, b.
 Mutus & mutus conſuſa 54, b. 55, a.
 Mutus, de aquis tranquillis 54, b.
 - - - de agro *ibid.*
 - - - de cane *ibid.*
 Myrrha *pro* benuſio 7, b.
 - - - cur Orontea *ibid.*
 - - - probatiſſima quae 265, b.

N.

Nani in deliciis menſarum 395, a.
 Nanno tibicina a Mimnermo adamata 33, a.
 Natura *pro* indole 155, a.
 Naves emeritae diis ſagratae 168, b.
 Nauta, agnomen Propertii 1, b.
 Nemora quid 49, b.
 Nemora addita virorum clarorum ſepulcris 211, b.
 Nequicquam, unde deſumatur 95, a.
 Neſtor cur dicatur Gallicus miles 128, b.
 Ni *pro* ne 104, a.
 Nilus cur dictus timidus 272, b.
 Niobe quot habuerit liberos 154, a.
 Niti in veſtigia majorum 260, a.
 Nocere noxam 15, b.
 Noctes Penelopeae, opus Caelii Calpurnii 111, b.
 Nomina tabulis ſubſcripta 100, a.
 Nox inſana quid 396, a.
 Nox *pro* tempeſtate 267, a.
 - - - *pro* luna 307, a. 353, b.
 Nubes atra quid 97, a.
 Nullus & nulla *pro* nemo 87, a.
 Numen Auguſti 81, b.
 Nunc *pro* ergo 406, b.
 Nurus *pro* muliere 101, b.
 Nymphae non immortales 194, b.

O.

O librarium culpa converſum in *au*, & vice verſa. 6, b.
 -- correptum in verſu. 200, a.
 Oculi cur loquaces dicti 252, a.
 - - - cornicum in rebus Magicis 361, b.
 Oenone nympha, non dea 194, b.
 Olim quondam 88, b.
 Omina *pro* viſis nocturnis 353, a.
 Olor generis Anſerini 219, b.
 Olympia Fulvia Morata, clariffima femina 343, b.
 Olympia plorans Arioſti 66, a.
 Omne an ſemper adjectivum 393, b.
 Onyx, maſculini generis 127, a.
 - - - lapis & gemma 265, b.
 Orationes Ajacis & Ulyſſis celeberrima Ovidianae eloquentiae ſpecimina 119, b.
 Orbis extremus, de Aegypto 140, b.
 Orithyia conjux Aquilonis 240, b.
 Orpheus & Eurydice 4, b.
 Oſiris inventor aratri 2, b.
 Oſſa *pro* manibus 423, b.
 Oſſa mortuorum mixta 116, b.
 Oſſa in veneficiis ac ſacris magicis 235, b.
 Oſſa Hefiodi quomodo inventa 328, a.
 Oſſiculum e rana in uſu amoris 235, a.

P.

Palaeſtra, de cultura animorum 311, a.
 Palilia unde dicta 357, a.
 Pallas *pro* Veſta 355, a.
 Pallere *pro* flavescere 388, b.
 Pallidus, de mitra 367, b.
 Pallor *pro* rubore 99, b.
 Parcae nentes fata hominum 27, b.
 Parere artem 257, b.
 Parere, de aqua 303, b.
 Parietes pingere in uſu apud Romanos 102, a.
 Paros una Cycladum 258, a.
 Parrhaſius pictor libidinum 102, a.
 Participia praeteriti temporis *pro* futuris 129, a.
 Patres familiarum duces 312, a.
 Paulus Aemilius Lepidus quis 413, a.
 Pavo mas, avis ſtillante cauda 162, b.
 Pauper quis 248, b.
 Pax compoſita *pro* conſecta 87, b.
 Pectus *pro* affectu 384, b.

V v v

Pe-

Pelops quomodo avexerit Hippodamiam 9, b.
 Peragere iter natalis quid 266, b.
 Percutere lyram 78, a.
 Perdere quid 104, a.
 Perire fere gaudet ablativo 16, a. 36, b.
 Perseus timidus & ignavus 418, b.
 Persolvere debitum naturae 85, b.
 Phaon & Sappho 4, b.
 Phoebe uxor Pollucis 9, a.
 Phryne Mnescarete 100, a.
 Phryne instar Veneris emergens e mari 100, b.
 Piae sacra quid 5, b.
 Pinus arbor, & de eâ fabula 66, b.
 Pisidice amore Achillis capta 358, a.
 Pitys in pinum arborem mutata 66, b.
 Placatus *pro* placandus 61, b.
 Plumae suspensae quid 74, a.
 Pluto judicium exercens apud inferos 415, b.
 Pollux *pro* utroque Dioscuro 317, a.
 Polymnestor *pro* Polymnestor 284, a.
 Poetae saepe migrant canones Grammatico-
 rum 197, b.
 Ponere, verbum dedicationis 132, a.
 Ponere pugnas 80, b.
 - - - oscula 127, a.
 Poni, de iis, quae coelo delabuntur 30, a.
 Ponticus poeta Homero collatus 252, b. 26, a.
 - - - - - amavit ancillam 36, b.
 Portitor, nomen quasi proprium Charontis
 414, a. b.
 Portitor & portorium unde 414, a.
 Poscere, verbum proprium mortis 50, b.
 Posse aliquid facere, *pro* facere 5, a.
 Post deinde 88, b.
 Potio odii 44, b.
 Potiri, verbum medium 115, a.
 Praecipere cujus notionis 337, b. 338, a.
 Praepositiones geminatae antiquis in deliciis
 13, b.
 Praxiteles marmore quam aere feliciore 258, a.
 - - - amator Phrynes 100, b.
 Precium vitae *pro* mercede morum 422, b.
 Premere manus quid 78, b.
 Pretiosus, de meretrice 363, a. b.
 Primitiae fructuum Vertumno datae 338, a.
Pro particula 324, b.
 Procello *idem* quod percello 249, b.
 Procurrare, verbum militare 141, a.
 Prodere quid 105, a.
 Producere noctes 13, b.
 Propertius equestri loco natus 1, b.
 - - - - - Mevanienfis 2, a.
 - - - - - Tullii admirator 297, a.
 Pruina matutina 117, b.

Qua *pro* qua parte 324, a.
 Quacere *pro* acquirere 301, a.
 Quacere sedes, pura locutio 383, b.
 Quanta *pro* quot 43, a.
 Quo encliticon 384, a.
 Quippe ubi 85, a.
 Quo particula 349, b.
 Quod *pro* quamvis 217, a.
 Quodcunque, signans particula 324, a.

R.

Radere poma 83, b.
 Radiare, antiquae elegantiae verbum 52, b.
 Ranae rubetae bino jecinore praeditae 235, b.
 Re in compositis anceps 347, a. 395, a.
 Reddere animam 85, b.
 Redire, de Fortuna 61, b.
 Referre jura 22, a.
 Reficere iter quid 199, a.
 Reges, de diis 366, a.
 Regina, de Junone 366, b.
 Reginae, de deabus 366, a.
 Repente subito 88, b.
 Reponere, quid 61, b.
 Resegmina unguium in sacris Magicis 235, b.
 Resistere *pro* restare 253, b.
 Restare, quid 157, b. 253, a.
 Revocare *pro* renovare 53, b.
 Rex, de homine potente 255, a.
 Rhadamantus & Minos minores Plutone
 416, a.
 Rheni caput calcatum ab equo Domitiani 3, b.
 Rhenus sanctum Germanis nomen 411, b.
 Robigus Deus 170, a.
 Rogus extremus 53, a. emeritus 361, b.
 Romani seduli in custodienda mulierum pu-
 dicitia 286, a.
 Romulus quomodo dicatur anurorum augur
 373, b.
 Ros *pro* summa aqua 173, a.
 Roscidus, rosidus, toridus, vox unius signi-
 ficationis 189, b.
 Rubere *pro* lucere 37, b.
 Rudis, de nave 176, a.
 Rumor mariti, *pro* de marito 359, b.
 Rumpere aras quid 307, b.

I N D E X III.

S.

S & x facie in scriptis commutantur 207, a.
Sacra pro cultu pocmarum 211, a.
Sacra gustata 360, b.
 - - - *Junoni sospitae facta* 391, b.
 - - - *magica noctu fieri solita* 84, a. ubi 360, a.
 - - - *Aegyptia ex urbe Roma ejecta* 199, a.
 - - - *marita pro maritalibus* 307, b.
Saltatio veterum 364, a.
Sanare curas 38, a.
Sanctus omnium Deorum epitheton 406, b.
Sancus, de Hercule 406, b.
Sappho a Phaone derelicta 4, b.
Saxa sola quid 65, a.
 - - - *torrida quid* 73, a.
Scortilla Romae in sacra via 164, b.
Sedare pro sedari 303, a.
Sedes Romana pro urbe Roma 219, a.
Sensus datus saxis & filvis 64, a.
Sepulcra saxis caesa 368, b.
Serere & conferere, de nemore 351, b.
Seri ignes 53, a.
Sermo mutus amantium 252, a.
Serti pro ferta 369, a.
Servare fidem 383, b.
Servi custodes ingenuarum mulierum 41, b.
Servire servitutem 15, b.
Serum dici 53, b.
Serus pro ultimo & extremo 53, a.
Si affirmantis particula 321, a.
Sibylla Cumana 279, a.
Sibylla Phemonoe 329, a.
Sic particula cum gestu enuncianda 13, a.
Sidera prona 58, a.
Signa & statuæ in intercolumniis 187, b.
Signa vivida, de bubus Myronis 256, a.
Silvae pro arboribus 49, b.
Simplicia pro compositis in usu apud Propertium 17, b. 280, a.
Simulacrum & umbra confusa apud poetas 70, a. b.
Simulare quid 418, b. arcanum inter artes puellares 67, a.
Sinonis in catenis habitata Garmore rege 80, a.
Sitis quibus epithetis insigniatur 400, b.
Sisyphus unde ortus 157, b.
Sol Deus fidereus 307, a.
Solus pro solitarius 149, b.
Somnia ablutione expiata 353, a.
Somnus intempestivus inter convivia 266, a.
Sonitus, de tonitru 141, b.

Sopor pro veneno somnifero 273, a.
Spatiari, de ambulationibus in porticu 187, a.
Specimen cujus notionis 422, a.
Spiritus pro anima 302, a.
Spolia opima quid 412, b.
Spoliatus pro spoliandus 276, a.
Stacte 7, b.
Stadium de cultura animi 311, a.
Stantia quid 360, a.
Stare magno quid 107, a.
Stare pro esse 115, b.
 - - - *de componentibus se ad pugnam* 287, a.
Subire, verbum occultae molitionis 34, b.
Suevi gens ferox 223, a.
Suffoco media producta 398, a.
Surdus quid 27, b.

T.

T litera facile transit in d, idque vicibus commutatis 49, b. 267, b. 286, b.
Tabulae Geographicae 348, a.
 - - - *foedae antiquis in deliciis* 102, a.
Tacniao in veneficiis habitata 237, a.
Tamen pro tandem 85, a.
Tandem denique, per pleonasmum 88, b.
Tangere mero 350, a.
Tantaleus pro Tantalus 416, b.
Tanti pro tot 153, b.
Tarpeja quomodo occisa 358, a. ubi sepulcra 351, a.
Tatius unde dictus formosus 352, b.
Taurus 19, b.
Tellus continet deos manes 71, a.
Tener, perpetuum puellarum epitheton 105, b. pro molli & effeminato 371, a.
Tetrum quid 145, a.
Teuthras pro piscina 40, b.
Terere pro oblerere 280, a.
Terere saevam viam pro versari in difficultatibus 362, a.
Thamyra cantor 160, b.
Thebais, opus Pontici veteris poetae 25, a. b.
Thermodon scribendum, non Thermodoon 287, b.
Tiberius Nero nanis delectatus 395, a.
Tibur-Herculi sacrum 389, a.
Timet jure cui periculum imminet 52, a.
Timor pro pudore 19, b.
 - - - *pro timoris causa* 289, a.
Tinguere recte scribitur pro tingere 24, b.
Tiresias punitus ob vitam Minervam 404, b.
Tityus an a gemino vulture punitus 155, a.

I N D E X III.

Togae, vestimentum meretricum 77, b.
 Tollere vultum & supercilium 3, a.
 Tonderi in luctu solenne apud Orientis populos 280, b.
 - - - Judæis vetitum *ibid.*
 Tonitrua tela Jovis 141, a.
 Toro & Viro confusa saepe in membranis 113, a.
 Torrere, de sitim facientibus 401, a.
 Torrida saxa, id est, gelu perusta 73, a.
 Trahere quietem 50, a.
 - - - pocula *ibid.*
 Transcendere, verbum laboris 51, a.
 Tremidus, an vox Latina 328, b. 329, a.
 Tremor indicium equi vividi 328, b.
 Triumphi per viam sacram 227, a.
 Tunica Oltrina 265, a.
 Tunicae demissae 340, a.
 Turpare pro degenerare 333, a.
 Turpis, de sepulcro Tarpejae 351, b.
 Tus cur dicatur blandum 369, a.

V.

Vab particula quam vim habeat 137, a.
 Venire pro abire 50, b.
 Venire in re stupri 148, b.
 - - - de Fortuna 61, b.
 Ventri pro diis habiti 240, a. b.
 Venus nens fata hominum 27, b.
 - - - in tenebris minus jucunda 133, b.
 - - - coeca *ibid.*
 - - - Gnidia 100, b.
 - - - Erycina 279, a.
 - - - a quibus culta 360, a.
 Verba superciliis tecta 252, a.
 - - - mala in sepulcris 368, b.
 - - - honesta ulu vulgi saepe facta turpia 324, b.
 Verrere focum, negotium religionis 283, a.

Verus quid 113, a.
 - - - pro iusto 291, a.
 Vestes Coae 7, a. b. 77, b.
 - - - vitreae 78, a.
 Vestigium, de conubio amoris 117, b.
 Vestis tacita quid 17, a.
 Via pro itinere longinquo 224, a.
 - - - libera 279, a.
 Vibrare, signum lacerantis aliquem ad pugnam 408, a.
 Vidi a victoribus proculcati 280, a.
 Vindices qui 416, b.
 Vinum lene 33, a.
 - - - durum 33, b.
 - - - pallidum pro veneno 382, a.
 Viridomarus cur *vastus* dux dictus 411, a.
 Virgines albae 284, a.
 - - - vittatae 417, a.
 Virgo, de muliere nupta 420, a.
 Vitae matronales 417, a.
 Vivere vitam 15, a.
 Umbra & simulacrum, confusa apud poetas 70, a. b.
 Umbra in arboribus 282, a.
 Umbria, patria Propertii, Plauti, & Jov. Pontani 331, b.
 Unguentum Crocinum 265, b.
 Ungues, arma mulierum iratarum 396, a.
 - - - crescunt etiam mortuis 236, a.
 - - - naufragis auferuntur 248, a.
 - - - longae sagarum 361, a.
 Vocare, verbum mortis 50, b.
 Volens, de puella quid 319, b.
 Volvere, de satis 26, b.
 Vota ultima, de morte 22, b.
 Urere, proprium amoris verbum 48, b.
 Urnae, vasa exiguae molis 415, a.
Ut ajunt, formula 13.
 Ut pro postquam 75, b.
 - - pro simulac 335, a.
 Vulnera quando sanitatem promittant 321, a.

F I N I S.

UNIVERSITY OF MICHIGAN

3 9015 06827 2692

1495

